

234440

82

بصنایع مکینین و فضل خلایق و زواریف
بنیادین و کمالین و خلقین و انوارین

مفید عام و موید کلام منتخب کتب نفایات فصاحت آیات معلی

نفایس الاحیاء

ترتیب بر مروج لغت وافی مجمع البحار کالات لسانی نامی گرامری و اصولی و حدیثی

در مطبع بی بی غنیمتی نو مشهور طبع برین جهان مشهور

اطلاع اس مطبع میں برعالمین کی کتب کا ذخیرہ سلسلہ وار فروخت کے لیے موجود ہے جسکی فہرست مطول ہر ایک شائق کو چھاپہ خانہ سے مل سکتی ہے جسکے معائنہ و ملاحظہ سے شائقان اعلیٰ حالات کتب کے معلوم فرما سکتے ہیں قیمت بھی ارزان ہے اس کتاب کے پیش ہیج کے تین صفحہ جو سادے ہیں انہیں بعض کتب لغت عربی و فارسی کو کتاب یا زبانہ و بیرونہ کر کے پیرنگ کہ جس فن کی یہ کتاب ہو اس فن کی اور بھی کتب موجودہ کارخانہ سے قدر دانوں کو آگاہی کا ذریعہ حاصل ہو

کتب لغت فارسی	برعالمیت ترقی حروف تہجی بعنوان بریل	شرح نصاب صعبیان - بہت مستند
لغات المبتدی - ردیف واریات کابیان حروف اول و آخر کی رعایت تہجی حروف تہجی مصنفہ مولوی سیف اللہ عظیم آبادی	قلم مولوی نادر علی نے کمال مشقت سے سہوہ مستطیل مصنف سے لفظ بلفظ مطابق کی بصورت تمام چھپی	شرح جو مشہور بشرح وشت بیاضی شایع مولوی کریم الدین دشت بیاضی -
کشف اللغات - دو جلد ہیں	ہفت قلم - فرینگ لغت جامع لغات و اصطلاحات استعارات فارسی انشاء جو	فرینگ گلستان - لغات عربی و فارسی گلستان کے دلیف واریات شایع
۱ - جلد لغت تہجی سے لکھی ہوئی	کی کتاب جو جسکی سات جلد ہیں جلد اول سے	اور اسکے معانی کابیان ہر مصنفہ مولوی
۲ - جلد حروف و حروف سے لکھی	تہجی حروف تہجی و حروف تہجی	عبداللہ -
مشافہ تہجی لکھی - مصنفہ مولوی عبد الرحیم بن احمد سہو	لغت کی بہت آسانی جو واریات ہفت صنایع الغلی اور سنوئی کی لکھی ہوئی واریات صنایع	فرینگ جہانگیری - مولفہ جمال الدین
غیاث اللغات - مع نقشہ کردہ مضطرب	معانی کابیان جو کوئی صنعت فرنگی	مسین انجولقب بعضہ الدولہ دو جلد -
مولوی غیاث الدین مع جرائع ہدایت ایضاً - جرائع ہدایت تین کالم میں لکھی	نہیں ہوں سابق یہ کتاب طبع شاہی ہندو اور اطراف غازی الدین حیدر شاہ غازی	۱ - جلد - باب ہمزہ سے فائیک -
۲ - جلد - باب کاف فارسی سے تباہی توئی	خرانہ مشیہ ہر تمام و ترتیب مولوی قبول محمد	فرینگ سکندر نامہ حسین لغات
۱ - جلد - ہر جہ سے فارسی لکھی	تہجی تہجی فی الحال خط خوش خوش خریداران بظہر سبب و سات جلد کجائی ہو کر بصورت	و محاورات مخصوصہ سکندر نامہ ردیف واریات
۲ - جلد - سین تہجی سے لکھی	طبع ہوئی	۲ - جلد - باب کاف فارسی سے تباہی توئی
مشافہ تہجی لکھی -	نصاب صعبیان - ہر قسم کے لغت نظم	فرینگ سکندر نامہ حسین لغات
بہار تہجی - لغات و اصطلاحات فارسیہ	نصاب صعبیان - ہر قسم کے لغت نظم	۱ - جلد - ہر جہ سے فارسی لکھی
۲ - جلد - سین تہجی سے لکھی	نصاب صعبیان - ہر قسم کے لغت نظم	فرینگ سکندر نامہ حسین لغات
۱ - جلد - ہر جہ سے فارسی لکھی	نصاب صعبیان - ہر قسم کے لغت نظم	۲ - جلد - باب کاف فارسی سے تباہی توئی
۲ - جلد - سین تہجی سے لکھی	نصاب صعبیان - ہر قسم کے لغت نظم	فرینگ سکندر نامہ حسین لغات
۱ - جلد - ہر جہ سے فارسی لکھی	نصاب صعبیان - ہر قسم کے لغت نظم	۲ - جلد - باب کاف فارسی سے تباہی توئی
۲ - جلد - سین تہجی سے لکھی	نصاب صعبیان - ہر قسم کے لغت نظم	فرینگ سکندر نامہ حسین لغات
۱ - جلد - ہر جہ سے فارسی لکھی	نصاب صعبیان - ہر قسم کے لغت نظم	۲ - جلد - باب کاف فارسی سے تباہی توئی
۲ - جلد - سین تہجی سے لکھی	نصاب صعبیان - ہر قسم کے لغت نظم	فرینگ سکندر نامہ حسین لغات

ناصر المعالجین - یہ مختصر ہے مخزن الادویہ
کاجہ اول میں نام دوا کا اردو فارسی عربی
بشرح تاجیت و طبیت و افعال و خواص
ایسے بجا زاد و اختصار کے ساتھ لکھے ہیں
کہ طب کا وہ ایسی کتاب مفرد حضرتین ساتھ لکھے
کے لیے لائق ہے مولفہ حکیم ناصر علی غیاث پوری
مفردات ناصر علی - بصفت بالا اور مزید
علیہ ہے جو کہ اس میں ایک مکملہ پڑھایا ہو حضرتین
اختیار رات بدلی - مفردات طبیہ
اور مرکبات میں شہری معتبر کتاب ہے -
۱۔ مقالہ میں مفردات ادویہ
کامیان سے اسکی ماہیت طبیعت افعال
خواص اور اسکی مثبت کا پتہ -
۲۔ مقالہ میں مرکبات طبیہ کے
مہربان سے مصنفہ حکیم علی بن حسین الانصاری
معدن الشفاء - سکندر رنجانی کا
طب یونانی و ہندو ہر دو امیزگی
ماہیت طبیعت مضر و منفع و بدن مقدار
شربت افعال و خواص بہ تحقیق سیدک
لکھے ہیں و جن دواؤں کا نام عربی
فارسی میں تھوڑا خاص ہندی زبان
میں لکھا ہے کہ کتاب حکم سکندر رشاد
حکیم سہو خان نے تالیف کی -
میزان الادویہ - والفاظ الادویہ
و فرہنگ نصیر و مخزن الادویہ

اتر تصنیفات حکیم نور الدین محمد عبدالہ
شیرازی و حکیم تاج محمد وغیرہ -
کتب متفرق نایاب زمانہ
عجائب المخلوقات - وغیرہ
الموجودات - بالقصور و فہرست عجیب
الخلقت ہر قسم حیوانات و نباتات
مولفہ ملاو الدین زکریا -
معلومات الآفاق - بالتصاویر
رنگین مولفہ امین الدین خان ہروی
ریاض الفردوس - اقسام علوم
کامیان اور شعب اسے نامی کا کلام
جبین تین روضہ ہیں -
۱۔ روضہ زبان عربی میں -
۲۔ روضہ زبان فارسی میں -
۳۔ روضہ زبان اردو میں -
اعجاز خمسہ وحی - محشی مجموعہ پانچ سالہ
کا کہ اعجاز زمانہ طبع و قواد حضرت امیر خسرو
طولی ہند جو پنجی مولوی غلام حسین -
۱۔ سال مفردات و مرکبات میں -
۲۔ رسالہ کتبیات کی ترکیب کا
بیان -
۳۔ رسالہ صنائع خطی -
سم۔ رسالہ بدائع معنیہ -
۵۔ رسالہ عبارات قدیم اور
انشاؤ لکھا طرز زبانی ہے -

چمنستان اندر رام -
ہر رنگ کا کلام ہے
خزینۃ الاسئال - اس میں
مشین عربی فارسی اردو کا بیان
علم محاسن کے لیے ایسی کتاب
ہالہ کے لائق ہے مولفہ سید
مخلص حقیقت -
مجموعہ اسکندر و ذوالقنین
مبین پانچ علم کامیان ہے ایسے علم کیمیا
علم شیمیاء - علم طبیعیات - علم کیمیا
مولفہ مولوی محمد عثمان شہید -
رسالہ علم و سبقتی - سب الگوں کے
نام اور انکے اصول و ترکیبات کا
بیان ہے مولفہ - ایضاً
رسالہ آؤ کردہ - فن معامین عدد
رسالہ ہے تصنیف مولوی عثمان خان شہید
افشاں اسرار فریشتن - حالت پوش
کے اس کا بیان ہے منفعہ ششی و طویل
قہستان نکات و گلستان لغات
مستقل لفظی و معنی میں -
مخزن العلوم - قدیم ایک خزینہ
علوم جو حسین علم نحو - منطق - معانی
عروض - ریاضی - حساب - ہدیت
کامیان بہت شیعہ و مفصل ہے -
انشاؤ لکھا طرز زبانی ہے -

بجایگاه مکینان و فضل خلائق زمین و زمان است

مفید عام و مؤید کلام منتخب کتب لغات فصاحت آیات مسما

نفایس الانام

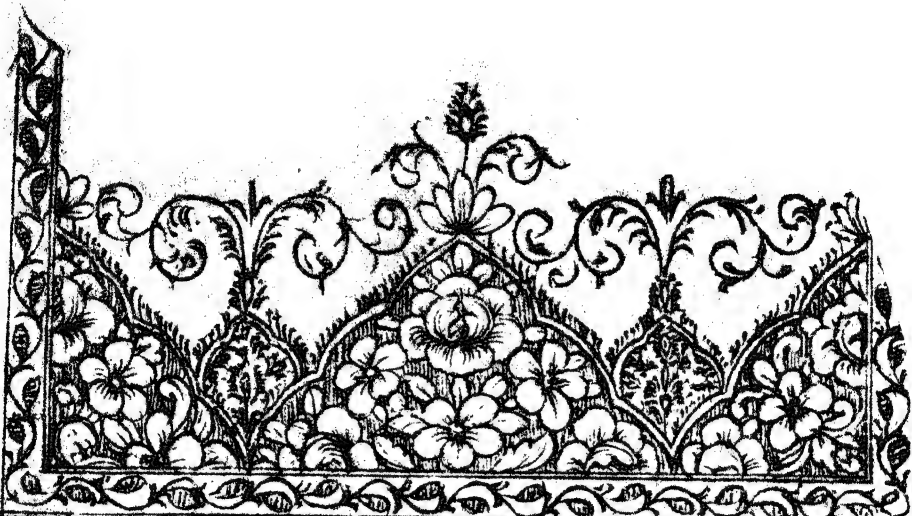
مستعار لایف بحر مواج لغت و انی مجمع البحار کالات الانانی نامی گرامی لوی و صدر الدین

در مطبع بی غشی نو نشو و نبات طبع مرصع جهان شد

بسم الله الرحمن الرحيم

منطق سخن محمد جناب پروردگار است و چگونگی هدایت لغت حضرت احمد مناست هر که زبان سخن برکشاید نخستین شنایش
گفتن شاید و هر که بگفتار است ده برده خواهد داد و کین مدحش را سراج راه تفکر نماید آنکه به چشش همه در مانده اند
و آنکه به نقشش همه نا خوانده اند و آن سخن را زبان آفریده بدین شده بر حوت فصاحت پدید آورده با قافای سمان
شعرش از گوشت بیالم عیان و اما بعد حبه به همچون ترویده بیان حق از حق ناشانده و از از خوان سخنان را نماند
آهسته الانام پیچیده مدعی علی نام خنمی سراید و آخری و اینست که درین ایام نیک فرجام کتاب فیض نصاب در لغت
و تامل ابدانست سو که لسان تازی ستوی زبان هندی بطبع تمام لغات نام چون نازنین شیرین
نقاب نایابی بر رخ کشیده بود و همچو عروس شب نخستین در حجاب ناپیدائی مسکینی گزیده طالبانش بمان خدیار
بودند و تشنگانش در تبس بر اضطرار بطریق فدا عیسیم دیاس خاطر جو نیکان مستقیم جناب فیض نصاب آقاس نامدار
و آلتبار قدس شناس ملازم پروردگار جناب منشی نول کشور صاحب نام آورد که نصیحت بلند و صلیکیش در
آفاق و اکناف فراسیده و فیض است عایش از قاف تا قاف فراسیده و جکش در حق الطباع حکم نایابی
دارد و طبعش از افاده عام کسی را نمی گزارد و سخن او با خلق جلیبت و توأمش با وضع و شدت است
حکم آطبایش در دانه و اینست که تا نماند اشتغال فرمان واجب الاذعان در راه و بکین آتال آن با جاده
بطل کتابت خوب کین اسلوب از قالیط برآمد

بسم الله الرحمن الرحيم

سپاس و ستایش نامند و مالک الملک است که جمیع لغات مختلفه به فتوح لسان بکشد و وجوه بزاد هرسانی را در احداث صدور
نوع انسانی و دیوت بناد و صورتی که صیغ بر پیش لوح فطرت آدم را به نقوش علم آدم الاله که نگینا بسیار است او اول موفیقش
نفس ناطقه را در مدرسه و علم من البیان تا علم تکلم داد و عقده کرم و نقد که سنائی آدم در گردن اذاخت و عقید عقل عطا فرمود
تا در نشر الفاظ و کلمات از خاموس افکار برآورده به سبک نظام غریب کشد و سلسله سوبان عبارات سلسل را به وساطت کلمات
خامه و اصلی نژاد آرایشی عطا ده بر منحنی تنبیه بر زمین جلوه دهد و جهان آفرینی که از سبک تا به سما که همه بر وحدت وجودش
دال و از دوره تا غور شیخگی برالویش هم مقال شعری و کلماتی که در کمال علی الله و اقدس و دست در کمال و کمال
ابد باشد به نظم هستی یزدان سرسبز گواست و گویان خاموش و گوینده بهشت به چه تاریک روشن چه بالا بهشت
نشان بهشت بر پیش هر چه بهشت و دور و نامحدود و شامزده کلیمی که عجاظ بلاغتش اساس بلاغت معارضین را بر انداخت و
بعیت فصاحت کلاش و قرضهای محلمان و عدنان امانند و قمری طبل ساخت و رفیع القدری که چون مهر نقوش باغ و فضا
مکانا بکین رسیده به اشارت سبابه فیض بشارت سراب و نیمه برید و احمد نقی که در مع و شنایش زبان ظلم کلیم و در دراهم چاوشان
قدرش سر سبز طرفه و کلیم بهار است عین فیض اوراق سماقت مل باطله را تا باغ خزان داد و از شد با و قدرش اشجاریش
کشیشان با بهر گشیش از پادار قناد لولای ظفر یکیش چون طره که برجم را به بوب نسیم انی نصرت بالعصا بکشد و احباب

بارش و در انضرب غرا چون به سر کوبی ضمان سر کشید سکه تصدیق و از لقا احمدی فیه باس شدید در قلوب قاصدین
ظلم نه بدست را گردن افکن به تیغ به نوازش کن زیر دستان چو تیغ به وجودش زردیای رحمت نشان بکه که
ان ابر در یافتن به زبانش کی تیغ عالم پناه به کز و مک شود نه بای سیاه به سید الانبیا و سند الانبیا همچو
یعنی صلوات الله الغفار علیه و آله الاطهار و اصحابه الانبیاء رحمت البصیر قد و الا شجاء و رش المزن در القطر علی حدود الازمان
ما بعد بر فتنان ریاض کلمات بلاغت آیات و می کشان خمی نه هر السنه و لغات مخفی نه اند که منشی و ملی هر زبان
تقاربه تفسیر سوار و لغات و اعیان به تنظیم مفردات در سلک ارتباط از عظام مهمات ست آری تا اطلاق بر جزئیات
لغات زبان هم نرساند تا فی الضمیر منصفه بیان چگونه جلوه و بذر از نیاحت که لغت دانان عربی و فارسی مفردات
مات را به سلک جمعیت و اجماع آورده الطوائف متن به رقبات کافه انام افکنده اند و غرضی را به تدوین لغات بهره کافی
لی دانی رسانیده اما غرض معجزه قلم سحر کاینچ کی از این لغات اردو و گندی و فارسی را عربی ترجمه کرده تا هنر بیان فارسی
بهم استقرار بر جزئیات لغات و تعویق بهم رسیدی و شایه مراد بی مقاسه تصفیه کتب کتبنا آمدی از ریخت بنده اوجده الیقین
بی با همه کم یابی و به چهرانی تمامی خواست که دامن اجتناب در بیان زده به حرورستان این امر خطیه نظره زن شود و در حشر و شام
ما را بغالبه داد آری به برادران نژاد نگاه جلوه دهد اما بواسطه عوائل زمان و موانع دوران و تراکم هموم و هجوم غم غم
را این اسنیه در عقد و تعویق می افتاد و جمال لیلای مراد و رسیه چادر واد جلوه گری رتن میداد تا درین زمان غنای
نت عنوان حسن تربیت شهنشاه عالی محل سلطان سلاطین پنا و یکسند ملک سلیمان با نگاه کیدان نعمت بهشتی مرتبت
مصلحت خورشید طلعت عطار و فطنت مادمه نزلت قائم روزگار در تمام میدان کارنا از شیر و دشمن شکار همیشه شجاعت ننگ بجز خفا
ست تخلف نه حدقه به بنانی حسن پیرای ریاض شهر باری و کشورستانی و زور بازوی متمکن و دلیری و فرزنده رایات
ن آرائی و مملکت گیری و شیر افکنی که از بهر ننگ تیغش شیر فلک بر خود لرزان و از پیچانی دشمنان محشر تنین سپهر خود
ن بیکر فیروزی و ظفر از آینه خورشید منور آید و فتح و نصرت از صفای صفای ننگش و شکار شکار کینه کینه سلسله در گردن
نکشان مشکبه انداز و گردن کا و سرش دماغ خروماغان نخوت راپا مال ساز و در عهد ضعیف نوازش به وطن نازی
قوی جنگ دیبازی و در دو رستم که از ش زالی با رستم و بنجه بازمی بفتنه از سیداری بختش خواجگاهی در ششم خوبان
برده و و پریشانی رخت جمعیت و زلفت پری و شان کشیده به خطره کایا که طارسی نماید و غیر از غمزه که امجال
شهر زهراب داده بیداد در جگر عشاق شکسته برق که با تش باری شهره آفاق ست از بارقه حسام خون آفتابش
ققان و غیر از غم که معروف به بنره کشیت از ترس و در شمشیر و نجر برینج بر قاتل گردون در بزم عشرتش
سپند شربا مجره گردان و در اقص در سلک و شاطن و ...

... ان مقام امور الاحم - طهار الانام - ذخرا للمیانی والایام حامی السلاطین
 من اشرار و اشرار الاثر - طراز لعل المعانی والمفاخر سلطان السلاطین - قاسم الفخیر والظالمین
 رئیس الاعداء - المظفر صاحب رحمته علی الاولیاء والاُمیر اکلیل - واکمل علی انبیل - ابوالفتح سعید الدین فیروز
 عادل سلطان زمان محمد علی بادشاه غازی خلد الله لک و اقباله و ضاعت مجده و جلاله و افاض علی
 بره و احسانه و داعی بن الملوک امره و شانه چار سوی بنزرا کوشش بهت روز بازاری فرار سیده و فرزند
 بهر جهان و سرنگینی کف فضل و کمال سنگ زن گردیده و دلیل شیوا زبان علم و عمل نبوت گلوسوز پشیمان
 امکان خوش بر کشیده و در باطن اعمال هنروران به لغتارت تمام رسیده و مناهل و مشارب غلبه کرم فیض از
 که درت نا قدر شناسی صفا گشته و لب نضیده علما و علما که در حرارت ناکامی بوده اند بتو آریاری و کمال
 کامرانی بسیرابی پیوسته و دلمان سائلان از لای مراد پر شده و تنبا شیر صلیح بجلج از افق آرزو میدود و چشم
 خسته از مصیبت رافت به وزیدن آمده و در واقع حدت و نصفت در اکانت عالم بشام خاص و عام رسیده و رسم
 علما و افاضل و کرم شرفا و افاضل ظهور نموده این همچنان هم بتالیفاتش که در حدود آن بود عثمان غریبیت
 دود و از سود شام تنبایان بهار به تصنیف اسفار لغات عربیه و فرنگهای فارسیه بدو اخت بود و خرت پاراوار از شت
 بی سواد و چیده بهنگار ارتباط مرتبط ساخت و آنرا انفاش اللغات نام نهاد و زبان اردوی هندوستانی
 که مرکب از فارسی و عربی و هندی و برمنی از ترکی است اصل لغت قرار داده عربی و فارسی آن را بیان نمود چنانکه
 بهر دو بهم رسید برکی گفتا که دو لغاتی که عربی و فارسی آن نبود بناچار از آن اعراض نمود و جای حکم ضرورت
 افتد مردم نصیبات هم آورد و چون مردمان دار از زبان که طبع حله معنائی بر کشیده در عرض دو دو سر رسید

سده مولف را از سر نیاز بدعای منفرت یا دکنند نیز و تقالی این حسن زار خود

ج و سفید گلشن بست به آبیاری نو که سلطان فریدون شملت تر و تازه دارد انا تشدستی ایمان زمان
بطر لاد زارش داعی نگذار دین و کرمه باب الف حمد و ده با ما بر موحده + آب بخوره
هم عای همه طری کو یک بی و سگی که انا ان آب خوند بعربی انا کو ب بضم کاف و سکون واو و با موحده در آخر
گویند اکواب بالفتح جمع آن و کوز با بضم کاف و سکون واو و ناء مجمره در آخر گویند کیران بر وزن میزان و اکوا بالفتح
و کوز و کبیر کاف ففتح واو و زاء مجمره و ناء آخر جمع آن و بفارسی آگوز گویند اب و منصور ثعالبی گویند کوزده آب خوری را
گویند که و سگی شسته باشد و الا کو ب گویند آب و بضم رای مملو لغت فارسی است در اردوی هندی ستمن یعنی شرف
و بزرگی که از رفتن آن انسان را تنگ آید بعربی آنرا عرقل کبیر و سکون را مملو و منقاد مجمره در آخر گویند اعراض
بالفتح جمع آن آب بریزد لغت فارسی است در اردوی هندی ستمن جای رختن آب ناء و ان بعربی معصب الی ضرب
گویند آب بنوس لغت با موحده و بضم نون و سین مملو در آخر جو بیت سیاه و آیین لغت دعوی و فارسی دارد دی مجمره
مستقل بعربی شیر کبیر بن مجمره و سکون تثنائی و زاء مجمره در آخر شیرنی بزیادت الف مقصوده نیز گویند باب الف
محدوده با ما بر فارسی - آیین لغت دوم و بضم آن و سین مملو در آخر معرفت ست بعربی قرابت لغت
کاف و بفارسی خوشی و خوشا دندی گویند و بمعنی یکدیگر از دوستان بعربی نمایان الاصاب آب سی مار
آب سی چلاک این جمله را بای سیگویند که شخصی کسی را زند خود فریاد کند یعنی ظلم کند و خود را مظلوم و انا
بعربی گویند فلان نصر و بصیر و در نهایت است از حدیث علماء اسلام قال لا ماء و انت مثل بعضه

تلفیظ و قیاسات المعرب اذا صاحت دواء در جمله قیاسی حالیه است ای تلفیظ و قیاسات **باب الف** معرو
باتا بهشتی + آ تا بتا بهندی بالف رسیده گندم و جو و جز آن آسیا کرده را گویند بعبری وقتی بمال مملد و بگلرا
قاف بروزن کریم و طعن کبر طار مملد و سکون حاد مملد دنون در آخر و بفارسی آرد گویند آخچه عدویت معرفت
بعبری ثمان و ثمانیه و بفارسی بهشت گویند آخچه آخچه آشور و ثمان عبارت از گریستن بسیار و قریب است بپیشینه
انچه در محاده عربی است در اساس البلاغة است جار فلان و عیناه تدحان بار بجهت اذاجاء باکیا اشدا البکاد
تسلیان بار بجهت امان آخچه امان تلفیظ دوم مخلوطا التلفظ بهاء و او بالف رسیده دنون غنه و آخچه غنی عدد
که هفت را بهشت کنند بعبری از ثمان من کبریم گویند و بفارسی ششتمین **باب الف** معرو و ده نایسه
آج بعضی روز موجود بعبری الیوم و بفارسی امروز گویند **باب الف** معرو و ده با خا بر جمعه آخچه
بفتح خا و جمعه و تار فو قانی در اردوی هندی یعنی آبی که غایه اش کشیده باشند و فارسیان بفتح الف مقصوره
و سکون خا و جمعه یعنی مطلق حیوان غایه بر آورده استقال کنند و اکثر اطلاق آن بر مردم و چار و پاییان نمایند و گاهی
بر خر و س و بطایر اطلاق کنند تا شیر گوید بشعر خوش خرا بسیار تا مردان عالم میگویند به خر و س آخچه گوی خانه ما بارش
و بعبری جنسی بفتح خا و جمعه کسر صا و مملد و تحتانی شد و مخفی بروزن مقضی مردم و کبر حیوان غایه کشیده را گویند
باب الف معرو و ده با و ال مملد آ و ها بفتح و ال میا مخلوطا التلفظ بهاء و الف یک پاره از دو پاره ساد و
بعبری نصف کسر نون و بفارسی نیم و نیمه گویند آ و ها سیسی اول معلوم و سیسی کسر سین مملد و سکون تحتانی معروف
و کسر سین مملد دوم و سکون تحتانی دوم معروف دردی که در نیمه سر بود بعبری آ و شقیقه بفتح شین مجده کسر قاف اول و سکون
تحتانی و فتح قاف دوم و تا در آخر و بفارسی در و نیم سر گویند **باب الف** معرو و ده بار بار مملد آ و جبهه
که بر سر آن آهن ستریزی باشد و بان گاورا نند و تفصیل آن در لغت اری بفتح الف و سکون راه مملد که همین معنی دارد
خواهد آمد آ و الیش لغت فارسی است در اردوی هندی یعنی تختای کاغذین که در شاد دیا و جشن عروسیها سازند بلفظ
کاغذین بلخ گویند تا هر گوید بشعر کاغذین باغم سر ایا چون نباشم ز غمدا ر به جز بریدن نیست که در همین سیر است
آ و سی سکون دوم و کسر سین مملد تحتانی معروف رسیده جمعی باشد شفاف از آب گینه و یا از آهن که بکبر خیز
در آن نمایان شود بعبری آنرا امراة کسر سیم و بعد مجزه و تا در آخر و بفتح سین مملد و جیم و سکون نون
و فتح جیم دوم و لام در آخر گویند صاحب قاموس گوید که بختل اخت رومی است انتهی و مادیر کسر را
و تحتانی مشکه دیز گویند چنانکه در قصیده حالیه از قصاید سبع معاقه آمده است و به فارسی آینه
بروزن آینه و نیز آ و سی نوعی از انگشتری است که بران آینه بجای نگین نشانیده زان
لند بفارسی آنرا انگشتره آینه دار گویند میرزا داراب جو یا گوید ششتره نماید عارضش از حلقه

سجده یارانی برسی انجام میرنج کاشی گوید بیت بهین آتش دل چو چار در گرفتیم ز دم خبر داری ز دلت خبر گرفتیم
آتش گفته آتا بکس لام و سکون تختانی مجبول و کسوزن و سکون تختانی دوم مجبول و بدالت و لون بالفت کشده
عبارت از دود آمدن و شتاب بنفش گوپا برای آتش آمد و بفارسی بر آتش برون آمدن بر آتش برون
عز گوپا آمد بر آتش برون آمد آتش گرفت در رفت در آتش آمد و بفتح دوم و مخلوط التکلف بها و نخی است که بارش سنبر
نوکدار بشو و از اندرونش چرخ مانند پیله برمی آید بعربی عشر بنصره بن مملد و فتح شین مجرور را مملد در آخر گویند چنانکه صاحب
الفاظ الامار و گفته و الله اعلم آنکه بکسر کاف فارسی و سکون تختانی مجبول خلاف بعربی قدام بنصره قاف و وال مملد
مشدد بالفت و میم در آخر و قبالة بفتح قاف و با و موصوده بالفت و فتح لام و قاف در آخر و بجه بنصره تا فوقانی و جیم بالفت اجا
در آخر گویند در صحاح است یقال فلان جلوس قباکته ای تجابه و بفارسی پیش و نیز بمعنی خلاف غیب بعربی خف و بنصره
حار مملد و مناد بجه گویند و بفارسی در بر و با سبب الفت محدود و باللام و آلو سنجار الفت فارسیست را در گویند
سستل و آن بار در نخی است معروف بعربی اجاص بکسر نزه و جیم مشدد بالفت و مملد در آخر گویند و در
در رده دوم باب الفت محدود و بالنون و آن نون بالفت رسیده بمعنی آمدن بعربی محی بفتح میم و کسر سیم
و سکون تختانی و همزه در آخر و جیم و سکون تختانی و همزه در آخر و جدیه بزیادت تا و اتیان بکسر همزه و سکون
تا فوقانی و تختانی بالفت و لون در آخر و قاف بفتح همزه و سکون فوقانی و ایات بزیادت تا در آخر گویند آتا جاننا
دوم بالفت و جیم بالفت و لون بالفت کشیده بمعنی آمدن و رفتن بعربی تردد و مملد و بتکرار و ال مملد برون
تفصل و اختلاف انجام و فارسی و لام و برون افتعال گویند در اساس است و هو تیر دو بالغذوات الی مجالس العلم
و یکنات الیها و بفارسی آمد و رفت و رفت و آمد گویند ملاشده گویند شمر ز رفت و آمد عنمای بیست خبر و
صد آید بگو شمع چون در دل باز یگر د آتیب بخفا و نون و سکون با موصوده بار در نخی است در هند و ستان که
از خام آن آچار و مریب سازند و پنجه آتیشیه مکنند بعربی اینج بفتح همزه و سکون نون و فتح یا موصوده و جیم در آخر گویند
و آن عرب است در قافوس است اینج برون احمد بار در نخی است هندی معرب انب و کسر با نیز آمده انشی و بفارسی
انب و لغزک گویند طوی گویند نظم بنشخ انبه بر برگ غلطان بناز به چو طوطی بری در قفس کرده باز به امیر خرم و گویند
نظم لغزک خوش لغزکن و بستان به لغزترین میوه هندوستان به میوه بیل غار نه یک ده بود به یخت شود
خوردنش اگر شود به میوه لغزک هم از آغاز به تا حد انجام سزاوار خور به شیرینی او در رده دوم گرم و در سوم
خشک است آمد می بخفا و نون و کسر دال مملد مخلوط التکلف بها و سکون تختانی معروف با دندی که بخار انگیز
در دستا از یک بنامد بعربی آنرا زغزع بفتح زای و سکون عین مملد و فتح ناز و همزه دوم و عین مملد دوم در آخر
و هبوه بفتح با و سکون با موصوده و فتح وا و و تا در آخر گویند چنانکه شبلخی گفته و تفصیل آن و لغت با و خواهد آمد

علی قلی خان والد اعشانی در شعر خود آورده و آن نیست بهشت میسر و چشم سیم کی ز ایران میسرده نامنه شایرین از پیش سلطان
 مراد از سلطان خدیجه سلطان یکم است که بران عاشقی بوده آنکه کجاست به طور قفا اول معلوم و پیوسته با بعضی به فارسی مخلوط است
 و سکون واد مجهول و راه پندی و نون با لغت رسیده و کوردن چشم تعری فقا یغ فاد سکون قافیه نهمه وداخر گویند
 نقار ایمن از باب منخ فعل از ان وکل یفتح سین مملد و سکون میم ولام در آخر گویند کل ایمن از باب نصر و کلها از باب فتل
 از ان بفارسی چشم کوردن آنکه کجاست اول معلوم و دکلمات بکوردن مملد و فتح کاف عربی فقا و استلفه سها و الف و نون با لغت
 عبارت از تنهید و تحریف کردن بعربی زنده و فتح زازجه و سکون نون و فتح با و راه مملد و تا در آخر گویند و قافیه موس است زنده
 بعینه است نظاره و اخرج عینه و حمله یفتح حار مملد و سکون میم و فتح لام و قاف و تا در آخر قریب بعینه معنی است و بفارسی چشم نون
 و چشم نالی کردن شاعری گوید بهشت از پیخودی امرو زنده و چشم نون میم به از بر همین رسیده و یار نمودیم و والد بهر می گوید
 شعر نکست که روزی بهر تو پیش است به گردون کند م شب به شب چشم نالی به و آتش از چشم برگرفتن و آب از چشم برگرفتن
 نیز آمده آنکه کجاست از تا اشاره کردن چشم تعری غریبه فتح فین سحر و سکون میم و زازجه در آخر و اما کف میم و صفا و جمعه بر وزن
 افعال گویند و بفارسی چشم زدن آنکه کجاست مجهول اول معلوم و مجهول بعینه میم و فتح جیم فارسی و سکون واد مجهول و لام به
 رسیده باز نیست که چشم نالی را به بندند و دیگر افعال پنهان شوند به از ان چشم او کجاست آیند تا دیدن را پیدا کند بفارسی چشم
 یفتح سین مملد و بهر و چشم بندک گویند آنکه کجاست میم چنان اول معلوم و بیچنان کجاست و سکون تخانی معروف و فتح جیم فارسی
 و نون با لغت کشیده و مجهول بعینه میم و سکون واد معروف چشم را بند کردن تعری تمیض بعینه میم و صفا و جمعه بر وزن
 تفصیل و افعال و بفارسی چشم بعینه گویند آنکه کجاست میم کرنا فرود کردن چشم از شرم بعری غرض ففتح
 فین جمعه خدا و جمعه شد و در آخر گویند غرض الطرف از باب نصر فعل از ان و امر از ان با لغت اهل محار غرض با و اقام است
 قال الله تعالی و غرض من و کت اهل غرض طرف به ارغام گویند شعر غرض الطرف ملک من نیر فلا کجاست
 و لا کجاست و بفارسی چشم فرود کردن چشم از شرم آنکه کجاست بخوار نون و ضم جمعه مملد و فتح لام و های متعین در آخر ففتح
 بعری اثر آملی ضم میم و فتح لام و جیم در آخر گویند و آن معرب است و بفارسی آمد سر و ست و اهل و شک است
 در دوم باب الف مملد و و با و ا و آ و از لغت فارسی است در اردوی پندی مستعمل صد که هر جز را گویند
 بعری صوت و بفارسی از ازی و بانگ نیز گویند و از با کجاست و کژ و دم و خوک بعری ففتح نون و قافیه شد و در آخر
 گویند و افعال را فتح یفتح فاد کسر جاد اولی و سکون تخانی و حار مملد دوم در آخر و بفارسی ففتح کسر فاد و شد پیشین معرب
 سکون سین مملد و تا قافیه قانی وداخر گویند اشرف گوید شعر در جید مگر بر سر کجاست نزاع اگر دهند اهل جهان بعینه چشم است بهم
 و تا از ناخ و ایض فتح نون و کسر سین مملد و سکون تخانی و قاف و در آخر و غیب نون و بعینه مملد و با سر و ده بر وزن کریم
 و بفارسی کلخ کاف کجاست عربی و فین سحر گویند و ادا و خرا و ناق بعینه نون و با لغت رسیده و قاف و در آخر و ففتح بر وزن

امیر و بفارسی و از هر را گویند و آواز سبب اعرابی بهیصل بمصلحه و با و لام بر وزن امیر و بفارسی شیبه بکسرین نموده
 سکون تثنائی و با و مفتوحه و در آخر با و مخفیانه گویند آواز طریحانا حادث شدن خشونت و در شقی در آواز اعرابی بک
 فتح با و سوجه و با و مفتوحه و در آخر و با و مفتوحه و با و مخفیانه گویند که گویند بکسرین انبیا و سبب فعل از ان بفارسی و از هر
 شایسته گویند شعر از هدیسم بی تو بنزدان غم بجز آواز خواشیده و تغییر گرفت است با و فتح هجره و با و مفتوحه و با و از هر
 وجه بهار زن و از هر گرفته آواز فتح داد و با و در آخر لغت فارسی است و در او گویند یستمل گوی و مخالی که گوزنه گران
 لغت گلی بنزد اعرابی اتون فتح هجره و ضم تا و فتو تانی شده و سکون داد و فون در آخر گویند و با و تخفیف نیز آمده و کوزه
 بضم کات و فتح فا و با و سوجه و با و لغت می همان بضم خا و سوجه بر وزن برهان و دانش نیز گویند باب الف
 محمد و ده بابا آهست فتح با و سکون تا اهنندی در آخر آواز تخفی که از فتن و آمدن کسی بگوش خوردی آنکه او را
 بنزد اعرابی آنرا جس بکسر حارمله و سین مصلحه و در آخر و سبب بر وزن امیر و و قش و و قش و فتح و او و سکون فتن شین
 نموده و با و سبب یک نیز آمده گویند سمت قش ای جسد و خشت فتح خا و سبب و سکون شین هجره و با و آخر گویند و با و سبب یک نیز آمده
 و نیز آهست پس آواز فنی قدم که بنگام فتن بگوش آید اعرابی آنرا سبب فتح با و سکون سیم و سین مصلحه و در آخر گویند و بفارسی
 بشین هجره کات عربی و با و فارسی بر وزن بنوی و شلیبی و با و و شپو بیای تثنائی گویند باب الف مقصوده
 بابا و موصوده و با و با و سبب هجره انت عربیت مرغانی که قش آن در فرقان مجید نه گزشت و در ادوی هندی
 مرغی را گویند که پشت و دوش سیاه و سیند اش سفید و متقارش سیاه و در سفت خانها و سبب آشیان بند و اعرابی آواز
 طلائع بضم خا و سبب و با و مصلحه و با و الف رسیده و با و در آخر و عوار بضم سین مصلحه و با و الف رسیده و با و مصلحه و در آخر
 گویند و بفارسی هر سبب و در سبب و فر سبب و فر سبب گویند و نوعی از ان سنو نو بضم سین مصلحه و بضم هر دو نون است
 چنانکه صاحب حیوان ذکر کرده ابال بضم اول و دوم با و الف رسیده و لام در آخر کفک یک که از جوش بر آید
 اعرابی کشته بضم کات و سکون تا و شمشه و فتح عین مصلحه و تا در آخر و طناه بضم طار مصلحه و با و الف و فتح حاد تا در آخر گویند
 و بفارسی سرجو اش ایرک فتح اول و سکون دوم و فتح را و مصلحه و کات عربی و در آخر و بهریت کانی تو بر تو براق مانند
 ازین اعرابی طاق فتح حارمله سکون لام و کات در آخر گویند و آن معرب تکه فتح تا و فتو تانی و سکون لام و کات ازین
 در آخر است و کوب الاض گویند و بفارسی ساره زمین ابره فتح اول و سکون دوم و فتح را و مصلحه و کات عربی
 حنت فارسیست و در ادوی هندی ستمل سدی گویند بیت گفتد ابریا کیره نر استر که آن عجاب است و این در نظر
 در آخر گویند و گویند بیت ابل ویناکی و الا قدر سیلو سید بنده بد قماشان را رنگ استر و میدهند و اعرابی اطلاند
 و ازین و با و الف رسیده و فتح را و مصلحه و تا در آخر گویند ابنا بضم اول و فتح دوم و سکون سین مصلحه و فون و با و الف کیده
 تغییر شدن و با و الف و آن اعرابی تغییر بضم هجره در آخر مصلحه بر وزن فصل و فصل و فتح خا و سبب و سکون لام و فا

در آخر و خلوت با هم گویند خلف الطعام از باب لغو و اخلاف فعل ازان و متغیر شدن بوی گوشت را بعرنی بنوع
 هجره و سکون شین مجزوم و هم در آخر گویند خشم الخ من باب فتح فعل ازان ابجائی باضم اول و سکون دوم کاف تا زنی
 بالفت و کسر هجره و تخفائی معروف رسیده حرکت معده برای دفع سواد بی آنکه چیزی دفع شود بعرنی از باب فتح هجا و او عین هجره
 تنقل گویند ایلنا باضم اول و فتح دوم و سکون لام و نون بالفت کشیده جوشیدن آب دیگر بعرنی غلیظان بفتح غین مجزوم
 لام تخفائی بالفت رسیده و نون در آخر فتح جیم و سکون تخفائی و شین مجزوم در آخر و جوش باضم و جیشان بالتحریک که بیست
 چنانچه الله از باب ضرب فعل ازان در اگر کنگ بر آورد بعرنی از باب فتح کاف و سکون ثار شله و عین معله در آخر گویند و اگر
 جیش زد و مانند تیر بپای کند بعرنی از باب انشیت بنون و فاء تار فوقانی و غیت بنون و بهر دو تا فوقانی و غیت بنون
 و تکرار تار فوقانی بر وزن امیر گویند یا با الف مقصوره یا با ی فارسی ایلنا باضم اول و سکون دوم و لام بالفت
 سرگین کا و ویش و آب که پس کرده بر سر سوختن خشک سازند بعرنی غنی بکسر هجره و سکون ثار شله و تخفائی در سر گویند
 اختار بالفتح جمع آن و بفارسی یا چک و خوشاک و خوشای باضم غین مجزوم و او مجهول گویند ایست جلانا باضم اول و سکون
 دوم و کسر لام و سکون تخفائی مجهول و فتح جیم و لام بالفت رسیده و نون بالفت کشیده یا چک را سوختن بعرنی اختار
 هجره و سکون تا هجره و ثا شله بالفت رسیده و هجره در آخر و بفارسی یا چک سوختن گویند اینها بی بست اول و سکون
 و نون بالفت رسیده و بطبع با سکون تخفائی مجهول یعنی از راست بیگانه نیست بعرنی گویند سوختنی و بفارسی از سوخت با
 الف مقصوره یا تا فوقانی و تا باضم اول و دوم بالفت در راه معله در آخر خلافت خراز بعرنی صیغ ففتح صها
 و با سوخته اول گویند و بفارسی نشیب و نیز بومی چیزیکه در سر گردانیده به درویشان دهند بعرنی صدقه بفتح صاد و او
 معلتین و قاف و تا در آخر گویند و نیز چیزی که در خلافت کردن به نقره دهند بعرنی از کاهه شیخ کاف و و اشد و با
 و فتح را معله و تا در آخر گویند اما باضم اول و دوم بالفت رسیده در راه معله بالفت کشیده جای زمین برای گذار
 از دریا بعرنی مجزوم فتح جیم و سکون عین معله فتح بار سوخته درای معله و آخر و بفارسی گذرگاه آب گویند و نیز از تار مخفی
 فرو آمدن سواران از اسکیان در میدان جنگ برای پیاده جنگ کردن بعرنی از تار زالی بفتح نون و از او هجره
 و لام در آخر و منازل بر وزن مقاتله گویند اما تار نا باضم اول و دوم بالفت رسیده و سکون را و معله و نون بالفت کشیده
 که را فرو آوردن بمکانی بعرنی از تار بنون در از هجره و لام بر وزن افعال گویند اما تار نا بکسر اول و سکون
 در راه معله بالفت رسیده و نون بالفت کشیده بسیار نشاط و سرور کردن در اندک نیست از کثرتی بعرنی مرجع
 بسم در راه معله و چهار معله در آخر و بطرف فتح بار سوخته ظاهر معله در آخر و شین هجره و شین هجره درای معله
 در آخر گویند و بفارسی خود نمائی و مثنی گویند شعر خود نمائی کی کند انگس که شد و اصل بدست به چون نماید سگ
 تنقل با کتاب به و از نا باضم یعنی باندن چیزی بالای آب و نه نشین نشین بعرنی به و اطفو بفتح طاء و مسکه

دو و در آخر و طوطو بصفتن و تشدید و گویند طفا انشی از باب نصر فعل از ان و چیزی که بر آب برآید یعنی آنرا طافی
 بر وزن قاضی گویند اترانی بضم اول و سکون دوم و لام ممله بالغ رسیده و کسر جزو تثنائی معروف رسیده و جزو تثنائی کلمه
 دهند یعنی نول فتح نون سکون و او و لام در آخر گویند و نیز یعنی تنخواه یعنی آنرا حواله گویند اترسون فتح اول و دوم و سکون
 را بعد و فتح سین مده و سکون و او و نون در آخر و زیکه پیش از و در و زو و در یعنی قبل بومین و بفارسی پست بر و زو گویند و اگر چه از و
 روز آید یعنی بعد بومین و بفارسی پست پس فردا گویند اترانا بضم اول و فتح دوم و سکون و نون بالغ کشیده از باب انشیب
 آمدن و فرو آمدن مسافر و منزل یعنی نزول بضم نون و زو و جزمه سکون و او و لام در آخر گویند و نیز بر تثنائی نشسته از و کیس و ریا
 بسی دیگر فتن یعنی عبور بضم سین ممله و ضم یا موحده و قطع بفتح قاف و سکون طاء ممله گویند و بفارسی از و یا عبور کردن
 و از و یا گذشتن و از آب گذشتن اترنگ بضم اول و سکون دوم و فتح را ممله و سکون نون و کاف فارسی و در آخر جوب
 بالاین در که در مقابل پایین بود یعنی آنرا ساکت بسین ممله و کاف و ظاهر وزن فاعل گویند و بفارسی کرا را بفتح کاف
 سازی و هر دو را ممله بر وزن توانا و در مؤنث گوارا بواو گفته و در ادات که را ایدال محاسب را ممله آورده و جوب بالاین
 که بر این باشند بکفه بضم حمزه و سکون سین ممله و ضم کاف و قاف اسند و تا در آخر گویند و بفارسی آستانه و جوب فرو و بر
 اتر یعنی بضم اول و سکون دوم و فتح را ممله و سکون با و کسر ا ممله و سکون تثنائی معروف با و یک از جانب قلب ثانی و زو یعنی شمال
 بفتح شین و جزمه بالغ رسیده و لام در آخر و مع کسریم و سکون سین ممله و سین ممله در آخر و نش بکفرن و سکون سین ممله و سین ممله
 و از و پست یعنی با و کسر تثنائی شده و در لام ممله در آخر گویند و بفارسی با و شمال ثانی و بالاسا موحده گویند اتر بضم اول و دوم و ضم دوم
 و ضم ثانی آن لغت فارسی است و از و گونگی است و ایش معروف که بر حاکم کنند و بالفظ کشیدن و کردن تکلیف اشرف گویند
 یعنی که متن نقش بر دیاریم و انوکشیده که در او قبای عریانی و صاحب گوید ع جامه اهر چند تو بیشتر زیارت و و
 تنقید گویند که تو تمام افروزی است که بان انوکند و مجاز بر نقشها شرت گرفته و جید گوید بیت زیاده و یا را انوکش گوید که
 انوکند و از تشنه چون آتو و میباش این کار را انوکش گویند و جامه را که بران انوکشیده باشند انوکشیده گویند اتر بکسر اول
 سکون دوم و او و با و لغت کشیده و در ممله در آخر یعنی روز آفتاب چرا که در زبان هندی است بکسر لغت و سکون تا و قاف
 انتخاب را گویند و با بفتح با و موحده بالغ کشیده و را ممله در آخر و زو را گویند و چون در زبان هندی تبدیل حرف با و موحده با و
 شام است از کثرت استعمال بار بار و بدل کرده اتر را گویند یعنی روزیکه بعد شنبه آید یعنی یوم الاحد و بفارسی بایش گویند
 اقصا بضم اول و سکون دوم و موطا التلظ با و لام بالغ رسیده و نون مقرر یعنی حرام بفتح را ممله و سکون ها و ممله و در ممله
 رسیده و ها ممله و دوم در آخر و بفتح را ممله و ها شده و در آخر و هر بفتح را ممله و سکون با و فتح را ممله و دوم
 نام دولت بر بره پیا له و پشت کم مقرر و ها بفتح را ممله و سکون و او و ها ممله بالغ مده و نه نیز
 مقرر و بفارسی بیار به تفتح تا و فوقانی و سکون ای جزو تکرار گویند باب الف مقصوره

بالف رسیده و گیسو مشهور بعضی بایش بار موده و صفا و جبره بر وزن احر و بفارسی پییده گویند ابو منصور رثای گوید بر خطبه
 ابیض گویند و اگر زیاده پییده باشد آنرا ایق مفتح یا رتتمانی و قاف اول گویند و بر وزن گفت نیز آمده بعد از آن بقی
 مفتح لام و کسر باوقاف در آخر گویند بعد از آن واضح و کسر ضا و جمعه بعد از آن فاصع بنون و صا و عین مهملین بر وزن فاصل
 گویند بعد از آن جهان و کسر با و جیم بالف رسیده و نون در آخر و خالص بخا و جمعه و کسر لام و صا و مهمل در آخر گویند اجلائی
 بضم اول و سکون و دوم و لام بالف رسیده و کسر و نون بمقتضای معروف رسیده و ضا سیاهی بعضی بیاض مفتح با و موده گویند
 و بفارسی پییدی اجمعه و مفتح اول و سکون و دوم و نهم و جیم و سکون و واو مهمل و وال مهمل و نون مخفی است که بعضی آنرا
 بزیر لکرض مفتح کاف و واو مهمل و سکون و نون و جیم در آخر و بفارسی نکر کش گویند صاحب شمس العلوم گوید نخست کرس
 و نجل است یعنی عربی نیست انتهی گرم و خشک است در دوم اجوا اتش مفتح اول و سکون و دوم و واو بالف رسیده و کسر
 تسمانی و سکون نون مخفی است مشهور که بر لبی بزیر لکرض اجوا اتش و بفارسی زنیان کسره اجمعه و سکون نون و تسمانی بالف
 و نون در آخر و نخواست گویند گرم و خشک است در دوم اجیا لا بضم اول و سکون و دوم و تسمانی بالف رسیده و لام بالف
 کشیده خلاف تار یک بعضی فتوح ضا و جمعه و سکون و واو مهمل و در آخر و ضیا و کسره ضا و جمعه و نون و بفارسی روشنی
 و فروغ گویند و بالف زدن و وادون و گرفتن و دیدن و فروچیدن متعل حکم از فی گویند شعر خدا یکا نامهان بنده نبوده
 حتی دو دوش بقتل و نبیده و دو کباب و نیاغ خرم و خندان شراب نوشیدند و بر کلاهین گردون فروغ زد و سیاه
 طوبی گوید است فروغ آنگنان از مشاعل دهد که از نیاغ بال حلال و در نیم هم از دست بیت و تاش فروغی
 فروچیده اند و نه که گرمی و سردی در دیده اند و اجبرن مفتح اول و کسر جیم و سکون تسمانی معروف و فتح با و مهمل و نون
 در آخر ناگواریدن طعام بعضی تخمه بضم تار فوقانی و سکون فا و جمعه نخست جیم و نون در آخر و هر چند مفتح با و سکون تسمانی مفتح
 صفا و جمعه و تا در آخر بفارسی پییده زدن و تخمه کشیدن گویند باب الف مقصوده با جیم فارسی و ا ح ا ر
 مفتح اول و دوم بالف رسیده و واو مهمل و در آخر لغت فارسی است در اردوی هندی متعل چیزی که در سر که اندازند بعضی
 محکم بضم جیم و فتح فا و جمعه و لام مشد مفتوح و لام دوم در آخر و بفارسی آیار مجد الف و رجا نیز گویند ا ح ا ک است فتح اول
 و دوم بالف رسیده و فتح نون و کاف عربی و سا و بعضی ناگان بعضی مفتح با و موده و سکون غین معبر و فتح تا و نون
 و دوم و سا و موده و مضاعفه بضم جیم و نین معبر بالف رسیده و فتح فا و صا و مهمل و تا در آخر و مفا ح ا بضم جیم بر وزن مفا ح و نفا
 بضم فا و سکون جیم و هزه و در آخر و مفا ح بضم و باله و بفارسی ناگان و یک بیک و یکا یک گویند ا ح ا ناک یکا نا
 کسی را ناگان گرفتن بعضی اعتلا ط بضم و لام و تا فوقانی بر وزن افتعال و تفتک بر وزن تفتعل و بفارسی
 یک ناگاه گرفتن ا ح ا بضم اول و فتح دوم و سکون تا و هندی و جیم بالف و نون بالف رسیده و جیم
 خمشیر و جوان از ضربید و کار نکردن بعضی نو مفتح نون و سکون با و موده و واو مهمل و نون زیادت تا گویند و با ستر

بنا سببیت عن الضرر منه بنوا و نوة لم یصل فی الضرر و در فتح اصحاب و بیتی است بنو و پس چیستن شمس و حکما بضم اول و فتح
دوم و کاف عربی باشد و بالف رسیده و زدی که غفلت داده چیز را بیتی و در بایه عبری متکسر هم سکون و کاف و فتح تا
خوقانی و کسر لام و دین معلوم در آخر و خاس بفتح خا و مجهول و بار موصوده باشد و بالف رسیده و سین معلوم در آخر و بفارسی بر دایره
گویند شاعری در وصف اسپ گوید بیت بسکین باری کوه آرد و تاب بگویند آرد و و باشد اعراب احکام لیسما
بضم اول و فتح دوم و سکون کاف عربی و کسر لام و سکون تحتانی مجهول و جیم بالف و فون بالف کشیده چیز را از غفلت
داده در ربودن عبری غفلت بفتح خا و مجهول و سکون طاء معلوم و فاء در آخر و احتکاف بر وزن افتعال و تحطفت بر وزن تفعل
گویند بفارسی بودن اچھا بفتح اول مخلوط التلظط بها بالف یعنی خوب بفری لطیف و حسن و زین بفتح نا و مجهول و سکون تحتانی و
نون در آخر و بفارسی خوش و بهتر نیز گویند ترکی کشی بفتح یا و تحتانی و سکون خا و مجهول و کسر نین مجهول و سکون تحتانی و نیز اچھا یعنی
کانه ایجاب است بفری بی و اهل بفتح هزه و جیم و لام در آخر و بفارسی آری گویند اچھا هو تا بفتح اول و دوم نمشد
مخلوط التلظط بها بالف رسیده و ضم و سکون و او و مجهول و فون بالف رسیده و بشدن از بیجاری بفری بر بفتح با و مجهول
و سکون ما و معلوم و هزه در آخر گویند برات من المرض از باب الضر و فتح و کرم فعل الزان و ابراهه العتد من المرض از باب
افتعال و شفاء العتد من مرضه از باب ضرب شدیدی از ان اچھا بضم اول و فتح دوم مخلوط التلظط بها و سکون لام
و جیم بالف و ذن بالف کشیده یعنی چیستن بفری و ثوب بضم و او و تا و کشیده و سکون و او و بار موصوده در آخر گویند
و نیز بکنی چیستن چیزی از زیر تنگ وقت کو فتن بفری تر بفتح تا و فوقانی و ما و معلوم شده در آخر گویند ثرة النواة از باب
ضرب فعل الزان اچھا هو چھا بضم اول و دوم نمشد و مخلوط التلظط بها و سکون و او و معروف و ضم و سکون و او
مجهول و جیم بالف رسیده و فون بالف کشیده که شدن آب اشال آن در کاف بفری غص بفتح فین مجهول و ما و معلوم شده
در آخر گویند و بفارسی آب در کاف و شکستن و او کفیدن و آب در حلق شکستن و آب و طلق که شدن پس اگر آب و طعام
گره شود بفری گویند غص بالما و بالعام و اگر آب گره شود گویند شرقی بالما بشین مجهول و ما و معلوم و فاء و آخر از باب مع و اگر استخوان
در طلق نشیند گویند بجی بالضم بشین مجهول و تحتانی از باب مع و اگر آب و بن گره شود گویند جرف بالرتق بجم و ما و معلوم و فاء و آخر
از باب ضرب اچھا و فی بفتح اول و سکون دوم مخلوط التلظط بها و و بالف رسیده و کسر فون تحتانی معروف رسیده و کاف
که بزه و بند بفری خرسه بضم خا و مجهول و سکون ما و معلوم و فتح سین معلوم و فاء در آخر گویند فرست علی المرأة از باب تفعیل فزسه
و ادم زهر را خرسه المرأة یعنی زهر مجهول از باب تفعیل ساخته شده برای او خرسه باب الف مقصوده با خا و مجهول
آخر و بفتح اول و سکون دوم و ضم و ما و معلوم و سکون و او و مجهول و فاء و اهنندی و ما و مجهول است حرمت بفری بفتح
جیم و سکون و او و در مجهول و آخر و بفارسی گردگان و پیا نیز گویند و بر ترکی میثاق بفتح یا و تحتانی و فون یعنی بفتح فین مجهول و
قاف در آخر کرم است در و دوم شکست و اولی باب الف مقصوده با و اول معلوم و اول بفتح اول

لفظ فارسی است در اردوی هندی مستعمل بمعنی کیفیت حرکات مشقوتان که بفتح سبب نیاید و جزه ذوق آنرا میخوانند و در بیان
 بعضی دلال بفتح وال معده و لام باله رسیده و لام دوم در آخر و مخجم بضم غین بهمی و سکون نون و نیم در آخر گویند و تعیین
 نیز آمده و شکل بکسر شین بهمی و سکون کات و لام و ساخر گویند و بفارسی آن و از نیز نونین حافظ گویند بیت شایه این است
 که صوفی و سیانی وار و پنده و طاعت آن باشد که آنی در اول و اگر تا بفتح کات علی و سکون راء و حله و نون بابت کشیده
 میمانند آن کسی بعضی تا درید بال معده بر وزن فاعله و اقضا بالفتح و باله و الیاء و تجماتی و فار بر وزن افحال و توفیه بر وزن
 فاعله گویند و بفارسی ادا کردن ادا یا ناما بفتح اول و سکون دوم و فتح با و معده و دال معده بابت و نون بابت کشیده
 مضطرب و آن کاری بعضی اضطرار یعنی و هم و دیگر را را حله و اضطراب ببا و معده و آخر بر وزن افتحال گویند و بفارسی
 دست و پاچه شدن ادرک بفتح اول و سکون دوم و فخر و معده و کات و ساخر لغت قدسی در اردوی هندی مستعمل بفتح
 و قضیت بعضی آنرا از تحصیل الرطب گویند گرم است در دوم و خشک است در سوم او حیا بضم اول و فتح دوم و معده و تجماتی
 بهاء و لغت در اول و معده و آخر بهاء است از یک چیزی را امر و زخیره کنند و قیمت آن بهاء از چند روز و به بعضی آنرا انسید بفتح نون
 و کسر سین معده و سکون تجماتی و فتح بهاء و تا در آخر و نه بضم نون و سکون سین معده و فتح بهاء و تا در آخر گویند به بنیه بنیه
 فروغم آنرا بنیه و نشی بر وزن فعلی اسم از آن بفارسی کپا دست گویند و به شکو گویند به شمشیر و دامن بر که خرد است
 که با دست خلاف آورد و لغت به بردید و نیز مالیک کسی را بشمارا و اگر در و هندی عربی آنرا قرص بفتح قاف و سکون اول
 و حنا و بهاء در آخر گویند و بکسر قاف نیز آمده و بفارسی دام او حنا و میا کسی او دام و ادون بعضی افاض بقاء و
 را معده و حنا و بهاء بر وزن افحال گویند قال الله تعالی و اقضوا الله قرضهاسنا او حنا را لیتا از کسی دام گرفتن بعضی
 اقراض بقاء و در معده و حنا و بهاء بر وزن افتحال گویند اقراضت منه از باب افتحال قرص هر قسم از او حنا را بکنند
 از کسی ام خواستن بعضی اشتراک بقاء و در معده و حنا و بهاء بر وزن استغفال گویند استقرضت من فلان غواستم از
 فلان قرص را او هر او و هر سه جمع کرنا بکسر اول و فتح دوم و معده و تجماتی بهاء و سکون راء معده و ضم الف و
 فتح دال معده و تجماتی بهاء و در آخر و فتح کرنا معلوم از هر سو فرجه آمدن چیزی را بعضی بفتح خاخر و
 سکون با و معده و شین بهمی و آخر و بفتح بر وزن فاعله گویند او مسکنا بفتح اول و سکون دوم و معده و تجماتی بهاء و
 فتح کات فارسی و لام بابت رسیده و لام نیم خام و بفارسی نیم خام و زنده گویند چنانکه گویند نیم خام یعنی نیم خام باشد
 گویند شمع است از نیم زنده و بی ناگوار تر از او عطان مرده دل الطهارت در بی سو بوی معنی گویند بیت ترک
 جوشی کرده او من نیم خام به از حکم غرضی مشقوت تمام او هم و بفتح اول و سکون دوم و معده و حنا و ضم میم و او با
 رسیده که یکدانشل نه زنده باشد بفارسی نیم جان و نیم بمل و نیم کش گویند و حنی گویند شمع از بی
 یک نیم جان حنی تقاضا می شود و نیم یک نیم بمل و نیم کش گویند شمع از بی

دل آرام ندارم و دل آرمی چند و شمی گوید شمع نیم کشت تفلک کار تمام نشده پنجم نظر جانانی نرس نیم ناز را و و حیط
 فتح اول و کسر دوم مخلوط استلفظا بها و سکون تحتانی بمول و را رهندی و آخر میان سال از حیوانات بعربی عنوان صبیح
 بین معله و او بافت رسیده و نون در آخر گویند و در میان سال بعربی کس فتح کاف و سکون با و لام در آخر گویند و زن
 یانه سال ابوعربی لغت بفتح نون و صداد معله و فا و آخر گویند او و حیط تا پنجم اول و کسر دوم مخلوط استلفظا بها و سکون تحتانی
 بمول را رهندی و نون بافت کشیده خبری از خبری باز کردن پس اگر پوست را از شتر بکشند بعربی آنرا کشت بفتح کاف و سکون
 شین معجمه و معله در آخر گویند و اگر پوست گوشت را بکشند بعربی کس بفتح سین معله و سکون لام و فا و آخر گویند و اگر پوست
 بزغال بکشند بعربی سمل بفتح سین معله و سکون هم و معله در آخر گویند و بفارسی پوست کشیدن اعم از نیکه پوست شتر باشد یا گوشت
 و جز آن باب الف مقصود یا و ال مبنی او الف اول و دوم مشد و بافت رسیده چون یک بر آن مرغان
 را نشانند بعربی آنرا موقعه بفتح سیم و سکون و او ففتح قاف و عین معله و تا در آخر و حیط اطراف بفتح سیم و سکون حیم و فتح تا شلخته
 و سیم در آخر مضاف بسوی طار گویند و بفارسی آوه بهمه موده و فتح و ال معله گویند اما در حدیث فرست چون که آوه چوب باشد که کباب
 و چوب گذارند تا کبوتران و دیگر مرغان بران نشینند باب الف مقصود یا و ال معله + ارد او و بفتح اول و
 سکون دوم و ال معله بافت رسیده و فتح و او و با در آخر و گویند که در سیاه انداخته شکسته باشند
 بعربی جیشة بجم و بکارشین معجمه بر وزن کریمه و برلین بجم و را معله و کشین معجمه بر وزن امیر گویند و بفارسی بلجور بضم با و نون
 و سکون لام و ضم غین معجمه و ولیده و کبیده بضم کاف عربی گویند و فتح کاف هم آمده اگر چه بفتح اول و سکون دوم و فتح
 کاف فارسی و سیم و با و در آخر مرکبی باشد از عطریات و خوشبو با بعربی خلوق بفتح خا معجمه و ضم لام و سکون و او و و قاف
 در آخر و غایبه نیشین معجمه بافت رسیده و کسر لام و فتح تحتانی و فا و در آخر و بفارسی آنرا پرگنه بفتح با و فارسی و سکون را معله
 و فتح کاف فارسی و نون و با در آخر گویند اگر کس بفتح اول و سکون دوم و فتح کاف فارسی و سکون نون نوعی از ساد
 که افلاطون آنرا وضع کرده بفارسی آنرا رغن و ارغون و ارغون گویند از مفتح اول و دوم و سکون نون و دال مبنی
 در آن سر درختی است که برگهایش پنبه بود و از مغز تخم او روغن کشند بعربی خروع بکسر خا معجمه و سکون را معله و فتح
 و او و عین معله در آخر و بفارسی میدا بخیر گویند را مان بفتح اول و سکون دوم و سیم بافت کشیده و نون و را و خ
 لغت فارسی است و در وی سندی مستعمل معنی تنها بعربی امینه بضم هجره و سکون هم و کسر نون و تحتانی مشد و و
 کاد در آخر و منی بضم هم و نون و الف مقصود بر وزن برمی و بفارسی آنرا زو گویند ا و می بفتح اول و سکون دوم
 و کسر و او و تحتانی معروف رسیده و فتح درختی است که آنرا بخت میخوانند بعربی آن را قلتاس بفتح قاف اول و سکون لام
 و قاف دوم بافت رسیده و سین معله در آخر گویند گرم و شکسته است در اول اری بفتح اول و سکون دوم
 و کسر هجره و تحتانی معروف رسیده چوبی است که بر سر آن تاجین سرختری باشد و جان گاد و سبزه آن را تخته بعربی

مجموع کسیریم و سکون ماحمله و فتح جیم و نون در آخر گویند و در نهایت است و فی حدیث جابر انه منس لپیتر و مجمن بفارسی آنرا عبارۀ
بکسیریمین میگوید با موصود بالفت رسیده و فتح را مملۀ و با در آخر و فتح بضم فاء و فتح جیم فارسی و با در آخر گویند طغر گویند
به باغی در کوبه باغ نقش آن حجنگین و گرگزیر و زبندان گا و زمین و بر پای خور و زخم خود خا خفا و بر سر میزد زلفش خود بچشمین
و در ویش بضم دال مملۀ نیز گویند و کوی جامی گوید بیت بسکه از روزگار دیده در ویش و نه دم او بجای ماند نه گوش و در محاوره
حال شست افششین میگوید و تا رفوقانی مشد و در آخر گویند چنانکه از صاحب زبانان تحقیق رسیده از هر فتح اول و سکون دوم
و فتح با و را مملۀ در آخر نوعی از غلظت است لبعربی آن را وجع بضم دال مملۀ و ضم جیم و عین مملۀ در آخر و فارسی و ضم فتح
دال مملۀ و سکون شین میگوید و فتح جیم گویند و سروری بسین مملۀ آدوده و شاخول و شاخول بضم خا نیز گویند خاقانی
گویند شعر میخوری تو گرچه الوان هست اندر خوان کس چنان شائل خوشتر آید گر خوری بر خوان خویش و و کشا بضم
کاف تازی و فتح خا نیز آمده از سکۀ فتح اول و کسر دوم و سکون تتهانی مجهول نگذرد است در محل تحقیق استمال کنند
و در فارسی نیز همین صحتی متصل است درین صورت از توافق لسانین باشد شغائی گویند شعر اری گیدی تو کجا و ک
کجا شعر کجا به لاف خیزی که ندانی چه زنی پیش کسان **باب الف مقصوره** با را و هندی اا اا اا اا
اول و دوم و بالفت رسیده و نون بالفت کشیده ستونی که در بیلموی دیوار بر پا کنند تا دیوار بران اعتماد کند یعنی ظاهر
بکسریم و سکون هیره در مملۀ و در آخر گویند و نیز چونی که سقف ابران قائم کنند لبعربی آنرا عمود و فتح عین مملۀ و ضم جیم
و سکون داد و دال مملۀ در آخر و عمود بر وزن کتاب گویند عمود از باب نصر و عمده از باب افعال قائم کرد و آنرا
به سکون و بضم اول یعنی برانیدن لبعربی اطارۀ کسیریم و طارۀ مملۀ بالفت رسیده و فتح را مملۀ و تا در آخر و قطیر بر وزن تقطیل
و به فارسی به پر و انداز و درون و دامن و کنایه از تقریب بجا کردن لبعربی قطیر گویند در محاوره حال عرب است طیره
پر و انداز و در فارسی برانیدن چنانکه گویند و را برانیدند و رشل است پیران نمی برند و میدان می پرانند اا اا
بضم اول و سکون دوم و نون بالفت کشیده و برین صفت لبعربی طیران با تحریک و به فارسی بر وزن و پر و انداز و درون و
و سه و اگر فتن عاصب گویند شعر ز خاکدان تعلق گرفته ایم بواجار دست ندارد و بطرف دامن ما و و طارۀ بالفتح سرشی
کردن ستور و از جانبین لبعربی از جانب کسیریم و مملۀ و نون و در آخر و بالفت رسیده و نون و در آخر و بالفت رسیده و نون و در آخر
دوم فارسی گویند طهوری گویند شعر سبب عیش شاید رنگگیری بر دهن آری به طهوری در مصاف غم عنان دادن
خوشی را به اا رنگا بفتح اول و دوم و سکون نون و کاف فارسی بالفت رسیده نوعی از بند کشتی است و آن آنست
که کشتی گیر پای حلیت خود را پیچیده بر زمین اندازد و لبعربی شغیر بفتح شین میگوید و سکون عین میگوید و فتح را مملۀ و موصود و تحتانی
مشد و تا در آخر و طارۀ بضم فاء و با بالفت رسیده و کسر را مملۀ و تحتانی مشد و تا در آخر و فارسی لنگه کشیدن بکسر لام
و سکون نون و کاف فارسی در آخر و می تخفیفه میر خات گویند ع لنگه کش و بر سر خاکش اندازد و سر بند کسیریم مملۀ

و کسر اول و سکون و دال و آخر و پای پیکر گویند چنانچه یکم علی گیلانی در شرح قانون گویند لیاقل اخذتد باشخریه و
 ان یادی احدی جلد جلد صلیح و بالفارسیه پای پیکر سناون اثر و اربع اول و سکون دوم و دال و بلف رسیده
 و را هندی در آخر ستونی که در پیلوی دیوار کنند تا بران اعتماد کنند و از افتادن بازماند بفری آنرا نظر بکنند و بجهت سکون
 هزه و را هندی در آخر گویند اربع اول و سکون دوم و فتح تحتانی و لام در آخر ستوری که سرشی کند و از چای بجهت بفری
 حرون و فتح حاد و مملعه و سکون دال و دون در آخر و بفری کیکر گویند باب الف مقصوده باز از جمله
 از اربند بالکسر لغت فارسی است در اردو هندی متعلیمیهائی که آن از ارمی بندند بفری تکیکر فو قانی و فتح کات
 مشد و تا در آخر گویند تکیکر تا فتح کات اول جمع کن وید فارسی شلوار بند و بندتینان نیز گویند مخفی زشتی گویند
 مخفی و آخر آن خط درشت بی چون غزلان مست میگردد و در بی مشتری بهر بازار بندتینان دست میگردد و در وی گویند
 بهیت تمان چو کبکشا و شلوار بندند و از نو در اربع اول از بندند و در محال زیر بندند و از راز بهر جامه خوانند از اربند و
 فتح دال هندی بلف رسیده و فتح لام و دون بلف کشیده از اربند و از راز کردن بفری تکیکر کاک کبسر هزه و سکون سیمین
 مملعه کسر تا فو قانی اولی و سکون تا دوم و کات اول بلف رسیده و کات دوم و تا آخر گویند تکیکر و بعضی آنکه تفت
 و یا مملعه و صا و مملعه از باب ضرب و ظل کر تا که را در شلوار باب الف مقصوده باز از فارسی و اثر و باب الف
 اول و سکون دوم نوکی از اربند بجهت است که در گویند و در پیکر بشود و حیوانات را هم خود میکشد و فری برود
 بفری تینین کبسر تا فو قانی و کسر فون مشد و سکون تحتانی و دون دوم و در آخر گویند ابو مر و اس کنیت آن بفری اردو
 و اثر و پای نیز گویند و صاحب فرنگ جهانگیری گوید که بواسطه غلظت چشم و بعضی جمع استعمال کرده اند و بعضی گویند که اثر و نام نفسی است
 در اثر و پایا اثر و محض است و اثر و حات و فتح اول و سکون دوم و فتح دال مملعه مملو و تلفظ با دال و تا فو قانی
 در آخر وی که از جمع فلزات با هم ساخته سازند بفری صد و بیضم صا و مملعه و سکون فا و دال مملعه و را احسنه و بفارست
 هفت جوش نیز گویند و اصل اثر و حات و زبان و فصل هندی هشت حات است باب الف مقصوده مائین
 صا و مملعه و اسما بلف اول و دوم بلف رسیده و دون بلف کشیده و دانه ای خرمن را از کاه پاک کردن و این لغت
 مردم قصبات است تذبذب و فتح تا فو قانی و سکون دال معبر و کسر مملعه و فتح تحتانی و تا در آخر و بفری کاک کبسر من
 ببا و دال نلوی گویند بهیت زبجی صلی خرمن نهادن همه کاه و یارینه ببا و دال اسپغول و فتح اول سکون
 دوم و فتح با فارسی و ضم غین معبر لغت فارسی است در اردو هندی متعلیمیه و آن مخفی است مشهور و ناما گوش است چه
 غول یعنی گوشت است بفری بزر فلو تا گویند صا و بلف کشیده و فتح مثل زیر فلو تا است و ل عاشق را از تا درشت
 شفا در شکنی هم کرده و بفری اسپرزه و سفیوش و سفیوش و اسپوش نیز گویند سر و ترست در دوم اسپند
 کبسر اول و سکون دوم لغت فارسی است در اردو هندی متعلیمیه و آن دانه ایست که در بعضی گویند آن

و کسر را محله و سکون تحتانی معروف و فتح را محله و کسرین محله شد و تحتانی معروف رسیده رسی که یکتا بود بعضی
 اعمیل است یعنی هجین محله و کسر محله و سکون تحتانی و لام در آخر گویند و لفاری یکتا است که کسر یا الفهم اول و کسر دوم محله و لام
 بها و سکون تحتانی مجهول و فتح را هندی و نون بالفت کشیده جیتری باز پنج برآوردن و بری قلعه کتخ قات و سکون لام و
 هجین محله و آخر گویند از باب منع و قلعه از باب تفصیل و اقلعه از باب افتعال فعل ازان و پنج هجین سکون از بجز عین
 در آخر گویند و هر من مکان از باب ضرب و اترعه از باب افتعال فعل ازان و لفاری بر کردن و بر کشیدن اکیلا فتح
 اول و کسر دوم و سکون تحتانی مجهول و لام بالفت رسیده و بری منفرد و لفاری جبریده و تنها و تن تنها گویند صاع گوید
 شمر اگر دو یا دو افق زبان یک سازند به فلک بیک تن تنها میگویند که در باب الف مقصوره با کاف
 فارسی اگاری فتح اول و دوم بالفت رسیده و کسر هندی به تحتانی معروف رسیده رسی که در دست است
 بنده و بری از اطوال کسر طاء محله و او بالفت و لام در آخر و طیل کسر طاء محله و فتح تحتانی و لام در آخر گویند و لفاری
 تا توره الفهم ثانی و فوقانی دوم و چهار کسر نیم فارسی و دال محله بالفت و را محله در آخر و شکیل کسر نیم و کسر کات و سکون
 تحتانی و لام در آخر و فکیل گویند و رسی که در کردن ایسان بنده و لفاری اگر اعیلوک فتح نیم فارسی و لام و سکون و او
 و کات در آخر گویند اگر تا الفهم اول و دوم بالفت رسیده و را محله و نون بالفت کشیده یعنی صاف کردن چاه از گل سیاه
 و مانند آن بری از افعال و فتح ما محله و سکون یکم و هجزه در آخر گویند حات البیر از باب فتح فعل ازان یعنی بر آوردن و لام
 گل سیاه را از چاه اگال الفهم اول و دوم بالفت رسیده و لام در آخر یعنی فضله از زمین اندازند و عین و فضله باین خط صفا
 ظهوری در وصف برگ باین گوید بسمت شود و چرخند و خود رشید آل به دهندش اگر در دیوان اگال به بری هر فضله را که
 از زمین اندازند بلایه الفهم با موصوده و لام بالفت و فتح عین محله و تا در آخر گویند اگر فتح اول و دوم و سکون را محله و بسمت
 خوشبو مانند صندل درختانش در کوچه های دکن به رسد و بری عود و الفهم عین محله و مندل الفهم نیم و سکون نون و فتح دال
 محله و لام در آخر و مندی برباد و تحتانی و قهر الفهم قات و سکون طاء محله و را محله و در آخر و بطور فتح یا و تحتانی
 و لام و سکون نون و منم نیم و سکون و د و نیم و د و نیم و لام بالفت گویند خشک گرم است در دوم اگال فتح
 اول و سکون دوم و لام بالفت رسیده یعنی اولین بری سابق و سالف بسین محله و لام و فاء مقدم الفهم نیم و دال
 محله و مفتوح و لفاری پیشین و پیشان گویند اکل در الفهم اول و فتح دوم و سکون لام و فتح با و فارسی و سکون
 را هندی و نون بالفت کشیده بر آهن شمشیر از بیام بی کشیدن بری اندلاق کسر نیم و سکون نون و کسر دال محله
 و لام بالفت رسیده و قات در آخر گویند اگلش الفهم اول و فتح دوم و سکون لام و نون بالفت کشیده بیرون انداختن
 چیز را از دهن مثل لقمه از آن بری قات و فتح قات و سکون ذال و ج و فاء در آخر گویند اگال الفهم اولی و سکون دوم و نون
 بالفت کشیده بجه بر آمدن نباتات از زمین بری نیست و فتح نون و سکون با موصوده و تا فوقانی در آخر گویند

بنت از باب فطرنت ادباً با فعال فعل از ان لغاری رویدن و رفتن و رسیدن آگن چریا فتح اول و دوم و سکون
 ذن و کسر جم فارسی و سکون را هندی و تحتانی بالف رسیده مرخی که در سنده با تش میگون میشود یعنی آنرا سندی فتح پس
 سله ویم و سکون فلن و فتح و ال محله و لام در آخر گویند و لغاری سمند و آذین یعنی آتش نشین منوچهری گوید جمجمه آذین درش
 همچو مرغابی بخاکو الی فتح اول و سکون دوم و دوا و بالف کشیده و کسر حظه تحتانی حرف رسیده پیش رفتن برای آوردن
 ای از بر کجا بدشت حوت و تعلیم یعنی استقبال و لغاری پذیرا شدن گویند صاحب برهان که پذیره را یعنی استقبال نوشته
 اگر ده چرا که در کلام مضی یعنی استقبال کشنده آمده است طالب آملی گوید سمیت چون در مایه پذیره شود و سده کام و او شش را
 به سلام گاهها فتح اول و دوم مخلوط تلفظ بها و الف و نون بالف کشیده بزبان بجا که شکمش سیر شده باشد
 شجاعت یعنی شین و سکون با و محوده و عین محله و الف و نون در آخر و لغاری سیر گویند باب الف مقصوده
 مالا و بفتح اول و دوم بالف رسیده و هم حظه با و رسیده لغت فارسی ست در اردوی هندی فتح اول
 فلندران و غیر آن نگارند و در سر را گردان نشسته کب حرارت نمایند یعنی آنرا موقداً از فتح میم و سکون و او و
 و دال محله در آخر مضات بسوی ناز و ایلیم یعنی حظه و طار محله و میم بر وزن کریمه گویند الاهی بکسر اول
 الف فارسیست در اردو هندی متصل دانه است خوشبو و آن دو کلمه است یکی سفید و آنرا بفری قاقلیه
 سخن و کلان و آنرا بفری قاقلیه بکار خوانند و لغاری هیل و شو شمیر یعنی شلین اول سکون و هم و کسر جم و شکست
 اول و سکون دوم و تار هندی بالف رسیده باز گردانیده بفری مغلوب و سکون و لغاری باز گرد
 و در اردو گویند الف یعنی اینکه انسان سر خود را بر زمین کند و پاره بالا بفری آنرا سکون و نون و کاف
 و عین محله و سکون و سکون معاً بر وزن مغول گویند و لغاری سز سزیر انشا چنان اول معلوم و جفا
 بفتح جم و نون شده بالف رسیده یعنی اول بر آمدن بای کودک از رحم بعد از آن سر بفری
 تین فتح یا تحتانی و سکون تا و نو قانی و نون و سکون و تحتانی گویند و الف و نون و تحتانی و سکون و لغاری
 از آن دن را موتن و موتن یعنی میم و کسر تا و نون گویند و الف و نون و تحتانی گویند و الف و نون و تحتانی گویند
 از شکم را بفری آنرا سیتون فتح میم و سکون تحتانی گویند و میاس و جواس و جواس و جواس و جواس و جواس
 مندر زنده با و گونه زاده اول و لثا سوار بهیونابر شستن از پس ستوب یعنی نشستن و نون و سکون و نون و سکون
 تفصل گویند و لغاری از پس دم بر شستن نشستن الفرس فعل از ان الف و یل و کسر تا و نون و سکون و نون و سکون
 هندی و هم با و فارسی و لام و سکون تا و هندی و فتح کاف و سکون و الف و نون و سکون و نون و سکون و نون و سکون
 و جز آن را بر اے دیدن یا برای خریداری بفری قلب فتح کاف و سکون و لام و بای محوده در آن خط و خطیب
 بر وزن تفصل گویند قلب الف جبر السعه از باب حرف و قلب السعه از باب تفصل و تقرباً و قشش عن احوالنا

کذا فی الاساس السطیط هو تا بر هم شدن متاع و حساب بعبی تقلبات و لام و باء موصوده بر وزن قتل م انقلا
 بر وزن انفال گویند و بفارسی زیروز بر شدن و ت بالا شدن نظیری گویند و غرض شب زنده دار باش که تا پیر مت تراش
 پیدا بود بنکده یروز بر نشد القنا بضم اول و قتم دوم و سکون تا و هندی و نون بالغت رسیده چیزها از یکدیگر
 دیگر گردانیدن بعبی قلبی صج قاف و سکون لام و باء موصوده در آخر گویند قلبه از باب ضرب و قلبه از باب انفال
 و قلبه از باب تخیل فعل انان قلب الحجر گردانیدن را از یکدیگر بسوی دیگر اسطیط یا نون پھر نا بضم اول و سکون
 دوم و کسره تا و هندی تحتانی مجهول رسیده بحر در سیدن بمکانی برگشتن بعبی رجوع علی العود گویند رجوع عود علی بدو رجوع
 عود علی بدو رجوع علی عقبه و بفارسی بر قمار کشیدن گویند الزام و رینا کسی را مقرف بحر ساختن بعبی الزام و
 اساس است الزمت جسمی اذا حجه بفارسی الزام دادن الی کسی بضم اول و سکون دوم و کسره سیدن مهمل و سکون
 معروفه است معروفه بعبی کتانی فتح کاف و تا و فوقانی مشد الف و نون در آخر و بفارسی از غیر فتح ز او
 کسره شین می گویند و صاحب فریبگ ترک گوید که ترک است و ظاهر این صحیح است که هم است در اول و معتدل است
 و شکلی گویند معتدل است و در گری العوزه بفتح اول و سکون دوم و نیم غین سحر و سکون او مجهول و فتح ز او
 در آخر یعنی از بی که شبانا نوازند بعبی شبانه یعنی شین سحر و باء موصوده مشد و بالغت رسیده باء موصوده مشد و تا و آخره
 یکدیگر و سکون تا و هندی و بفارسی و تک بضم تا و فوقانی و فتح تا و دوم گویند تا بر گوید بطنی شوی اگر که
 پری را اول بر دوازده شیشه بازی و زنده تو تک اول اندک اندک و خرد قالب تنی ساز و جو تو تک اول
 و دوم و سکون قاف و ضم با و سکون و و مجهول و نون بالغت رسیده بر دشمن نپرسد و در آخر و سکون
 میم و صاد مهمل در آخر و قاف بر وزن غراب گویند فمض الفرس از باب ضرب و فمض الفرس از باب ضرب و فمض الفرس از باب ضرب
 بر وزن انفال گویند استن الفرس فعل از دن و شایب بکشد و فمض الفرس از باب ضرب و فمض الفرس از باب ضرب
 فمض الفرس از باب ضرب و فمض الفرس از باب ضرب و فمض الفرس از باب ضرب و فمض الفرس از باب ضرب
 بر طبقه و در کتب است و فمض الفرس از باب ضرب و فمض الفرس از باب ضرب و فمض الفرس از باب ضرب
 که در اسب از سر کشی دستا بردار و آنرا تمس گویند و اگر از نشاط دستا بردار و آنرا استخوان گویند اما استخوان استخوان
 و دویدن اسب با نشاط است چنانکه علامه ز تخشیری در اساس البلاغه گفته استن الفرس و موصوده و امبالا و او بار
 فی نشاط انتی و استمال شایب بر دشمن برود دست و ایستادن بر بر دو با آمده اعم از آنکه از نشاط پشید یا از
 سر کشی چنانکه و صلاح است الشایب با کسر نشاط الفرس رفع یدیه جمیعاً لقول شب الفرس یشب و یشب شایباً

ازند و در عاشوره در آن گریه کنند و تفریه باشند اصل این نظا از ملک بنگاله است چرا که مردم بنگاله مکان را باوه گویند
 ۱ امام باو یعنی مکان امام باشد بفارسی پسینه و ... اینها شرف گوید بیت ما را که از فرق بتان و چه
 نم است که گلگشت باغ روضه ماه محرم است امانت است پیش کسی بطریق امانت نهادن بفری ایل بکسر
 ره و سکون تختانی و دال مصله بالف و همین مصله در آخر گویند در مصله است قال او دعته مالا اسی فعتة الیه کیون و دعته
 مده و او دعته ایضا ارامش الیک لایکون و دعته عندک فعتلها ... استماع از باب شغفال نیز و دعیت
 ادرن امرت بکسر اول و سکون دوم و فتح را و مصله قمار فوقانی در آخر بخت است و این معنی آیه که از خود
 نازندگی جاوید حاصل شود و چشمه همچو آب برعم مردم در ظلمات است که حضرت علی علیه السلام فرموده و عمر یاد یافته و سکون
 دوم مانه بفری آن آب اما انجوه گویند و بفارسی آب زندگانی و آب حیات و آب
 منت شد خواهد آمد اسن بضم اول و فتح دوم و سین مصله در آخر گرمی سخت یا احتباس یا دبر
 ن شد مفتوح و قمار آخر و مصله بالتحریک و علیک بر وزن اسیر و عکاک بر وزن کتاب گویند
 ن م کاف بالف رسیده و فتح دال بپندی مخلوط و تلفظ بها و سکون میم و کاف بالف رسیده و و مصله
 فردا انسان بطور حقارت و اسباب استعمال نمایند بفارسی بهمان و فلان نیگویند عربی گوید شعر در جنب است و دو عالم
 ن و فلان آفرینش نه و با ستاره بسیار نیز گویند اعلتاس بفتح اول و دوم و سکون لام و قمار فوقانی بالف رسیده و
 ن مصله در آخر بار و فیتست که شکوفه بسیار آورد و در یام شکوفه سر با شکوفه میشود و وصلابر نگار و بفری خراش
 معرب نیاید چنبرست معتدل است در حرارت امید لغت فارسیست و اسکو بپندی مستقبل و آن مشهورست در بیابان
 ن مدفوعه گویند انبیه رجا و آن بحین انی امید رکعت اول معلوم در کتب الفتح را و مصله کاف نازی مصله و کاف بالف رسیده
 یاز کسی چنین بفری بفتح را و مصله سکون جیم و واد و در آخر و ترسج بر وزن فصل و در مصله رجوت بزرگ و
 یه و رجیته فعل از آن بفارسی امید دشمن یا سال لغت معتدل است و مصله و مصله لغت فارسیست و در اردو و بپندی
 فعل و آن سوده ایست معروف بر ذرا مانه و مصله و سکون و در آخر بفارسی ناز نیز گویند انار بیدانه
 ن از انار است که دانند و مصله و سکون و و با موصوده بر وزن حمرا گویند رمانه شبنامه ای پسینه و پسینه
 ن مصله و سکون و کسر سین مصله و تختانی میشود و قمار فوقانی در آخر گویا منسوب است بسکه
 یاه و انار شیرین معتدل است در گرمی ایشلی بکسر اول و سکون دوم و با و موصوده و کسر لام
 مصله و تختانی معروف بار و فیتست بفری آنرا صبار بضم صا و مصله و با و موصوده میشود و بالف و قمار مصله در آخر و عمر
 م صا مصله و فتح میم و واد مصله در آخر و جوهر بر وزن جوهر و الف بپندی گویند و بفارسی انبله بفتح الف و سکون نون
 با و موصوده و لام و با و آخر سر دست در درجه دوم و خشک است در سوم اشلی بفتح اول و سکون دوم و قمار

ماه سندی و سکون تتهانی معروف کشادگی بیان انگشتان را گویند بعربی فوت بفتح فاء و سکون واو و تاء فوقانی و در آخر
 گویند و تفصیل آن در لغت گمانی خواهد آمد انشی باز با موصعه بافت رسیده و زاهمه در آخر کسیکه در ایهام بیان انگشتان
 پنهان کرده بدودی برود بعربی آنرا قفات بفتح قاف و فاء مشد و بافت رسیده و فاء در آخر گویند انشی که نا بفتح کاف عربی و
 سکون الاصله و فون بافت کشیده و در میان انگشتان پنهان کرده بدودی بردن بعربی ففون بفتح فاف و سکون
 فاء و فاء دوم در آخر گویند انجل بضم اول سکون دوم و فتح جیم و لام در آخر و انجلی بزبادت یا در آخر عبارتست از جمع آوردن
 کف بر پشت کف چیزی بعربی آنرا صلیه بفتح حاء ممله و سکون تاء فوقانی و فتح تتهانی و تاء در آخر گویند چیزی که سر دو کف بسته
 بردارد بعربی آنرا ضبته بفتح ضاد و جیم و سکون باء موصعه و فتح تاء مشد و تاء در آخر گویند چنانکه ابو منصور نقاشی در مقه الخلفه
 آورده انجن بفتح اول و سکون نون و فتح جیم و نون دوم در آخر چیزی مشک که بیل و حشیم کشند بعربی آنرا کحل بضم
 کاف و سکون حاء ممله و لام در آخر و بفارسی توکیا و سرمه گویند انخیر بفتح اول و سکون دوم لغت فارسی است
 در اردوی سندی مستعمل و آن نوعی از میوه است بعربی آنرا تین بکسر تاء فوقانی و سکون تتهانی و نون در آخر گویند و
 بفارسی انخیر و نیز گرم است در اول و ترست در دوم اندر این کاکچیل بکسر اول و سکون دوم و دال ممله و راء مله
 بافت رسیده و کسر تتهانی و نون در آخر بار درختست لعل شبیه به دستنبوی بعربی غطل بفتح حاء ممله و سکون نون و فتح
 ظاء و جیم و لام در آخر و علقم بفتح عین ممله و سکون لام و فتح قاف و یاء در آخر و بفارسی کبست و خربزه گویند گرم و خشک است
 در دوم اندر کجوب بکسر اول و سکون دوم و فتح دال ممله و سکون راء ممله و فتح جیم و سکون واء مجهول تخمیت مانند جو بعربی
 لسان العصاره و بفارسی زبان گنجشک گویند گرم است در دوم و ترست در اولی اندر صلی بفتح اول و سکون نون و
 فتح دال ممله و فاء و تلفظ بها و الف در آخر کسیکه نبیند بعربی اعمی بفتح همزه و سکون یاء و ضمیر بفتح ضاد و جیم و کسر راء مله
 و سکون تتهانی و در ممله در آخر و ملفوف البصر بفتح بیهم و سکون کاف و ضم فاء و سکون واء و فاء دوم در آخر صفا
 بسوی بصرو بفارسی کور و نابینا گویند و کسیکه نابینا مادر زاد باشد بعربی آنرا که بفتح همزه و سکون کاف و فتح جیم و واء
 آخر گویند و بفارسی کور مادر زاد اندر صر بفتح اول و سکون دوم و فتح دال ممله و فاء و تلفظ بها و واء سندی در آخر که
 بادی که سخت تند وزد و عبارا نگیز باشد بعربی آنرا عاصفت بعین و صاد و مملکتین و فاء بر وزن فاعل و جیم و فتح سین ممله
 و سکون تتهانی و ضم باء و سکون واء و جیم در آخر گویند و اگر سخت و تند بجزیه و زد که خمیه بار بار کند آنرا جهم بفتح جیم و ضم هم
 و سکون واء و و هم و در آخر و جوار لایح باء و سکون واء و جیم بافت مدهوده گویند انده صی بفتح اول و سکون دوم و کسر
 دال ممله و فاء و تلفظ بها و سکون تتهانی معروف زنی که نه بیند بعربی عیاء بفتح عین ممله و با لمد و عیاء بعین ممله و سکون
 بیهم و فتح تتهانی و تاء در آخر و عمیه بر وزن صبیبه گویند و بفارسی زن نابینا و زنی که نابینا و زاده باشد
 بعربی آنرا کبایه بضم کاف و با لمد گویند انده صی بفتح اول و سکون دوم و فاء مله

اعرابی مخرج فیمیم و کسر خا مجز و راخم بصیغه اسم فاعل گویند و ترجمه بر وزن فاعل نشانیدن بگیان را بر صیغه انکسوا
 مع فناء و دوم و کاف تازی مخلوطا تلفظ بها و بهمه لینه بافت کشیده و روئیدگی که از زمین براید عبری آت را بارش
 در اول جمله و صا و مجز بر وزن فاعل گویند انگار را بفتح اول و سکون و دوم و کاف فارسی بافت رسیده و را بر جمله بافت
 آتش پاره کلان عبری مجز بفتح بیهم و سکون بیهم و فتح را و همایه تا در آخر و فارسی انگار گویند انگاره ای بفتح اول و سکون
 و تازی و فارسی و را بر هندی بافت رسیده و کسر مجز و سکون تحتانی معروت حاتی است که سبب کابی با هر ضی عارض شود و آن
 است که ایستاده و دست را بالای سر برود و خود را بر پید عبری آت را مطو ا بفتح بیهم و سکون طار صا و داد با همزه ممدوده و لغاری نیز از
 باسک بیاد ممدوده و بیهم بین جمله گویند لیکن مجز از هندی و بان دره نیز آمده انگار ای لینا اول معلوم و لینا کسر هم و سکون
 تازی مجهول و یون بافت کشیده سبب کابی رستی دستار با کاسر برده چیدان عبری بتلی بیهم و طار ممدوده و تحتانی و در
 بر وزن فاعل به فارسی نیز از گردن و وزن و کشیدن و باسک کردن و آس کردن گویند بهر می گویشهر چنان نمودن ش
 و دو چوبام و گند کا خواب خوش ساج انگار تان بفتح اول و سکون دوم و ضم کاف فارسی و سکون ثین بیهم بفتح ثانیست
 و که هندی می متعل حلقه که عاصه و دوزان در وقت دو خشن در انگشت کنند تا سوزن با گشت نخورد و فارسی انگشتان نیز گویند و نیز می
 که تیر اندازان در وقت تیر انداختن در انگشت کنند عبری آت را ضمیمه بفتح خا مجز و کسر تا فوقانی و فتح عین جمله و تا در آخر گویند
 تازی شست و زیاده از کمال بیهم اول و سکون دوم و کاف فارسی و کسر لام تحتانی معروت رسیده و عضویت معروف عبری
 بیهم کسر مجز و سکون صا و جمله و فتح با و ممدوده و عین همایه آخر گویند اصل فتح آن و لغاری انگشت و تیر کابی بفتح با و مجز
 سکون از جمله و فتح بیهم و سکون قاف گویند و کلی چنانا اول معلوم و ضمیمه فارسی و سکون تا و هندی و صا و بیهم
 یون بافت کشیده در بیهم بینانیدن انگشتان و با کاف بر آوردن از ان عبری بیهم بفتح صا و جمله و سکون از جمله و فتح عین
 ن جمله و تا در آخر و قرقه بفتح فا و سکون را و جمله و فتح قاف عین جمله و تا آخر گویند انگار کلی بیهم صا اول معلوم و جوسنا بیهم
 اری و سکون و او معروف و عین جمله و یون بافت کشیده بلیدن و لیسیدن انگشت ثوبی مرث بیهم و سکون را و جمله
 و تا آخر گویند مرث ایسی الایح از باب بضر فل از ان انگشتانی بفتح اول و سکون دوم و کاف فارسی و یون بافت کشیده
 مجز و سکون تحتانی معروت ایسی سخن خانه عبری ساقه بیهم جمله و صا و جمله و فتح و تا در آخر بیهم و تا کسر فاعل و یون
 ممدوده و قاعه بقاء بافت و فتح عین جمله و تا در آخر گویند و اساس است و هم قاعه و است و بی عروت الی و اول بیهم
 ن مثل الی دار القاعه و یقولون فلان قد فی العلیه و وضع قاشه فی القاعه و لغاری پیش الیوان و پیش حلقه و پیش
 فنامی خانه گویند انگار کوا بفتح اول و فناء دوم و ضم کاف فارسی و سکون دوم معروف و فتح تا هندی و سکون
 بافت انگشت زرا گویند عبری ابهام کسر مجز و سکون با و ممدوده و با و لغت و بیهم و تا آخر و فارسی زرا انگشت گویند
 و حقی بیهم اول و فتح دوم و ضم کاف فارسی و سکون و او معروف و کسر تا هندی و سکون با

ولام بافت کشیده و جیم در آخر گویند و بفارسی جو بکین و لو بنین بضم لام و سکون و او مجهول و فتح با بر وزن خوشه چین
گویند اوئی رونی بضم اول و سکون دوم مجهول و کسر تا هندی و سکون تختانی معروف و بضم بارمله و سکون و او
مجهول و کسر تیره و سکون تختانی معروف پنجه که از پنجه دانه جدا کرده باشد عبری آنرا حلاج بر وزن شاد گویند و بفارسی فلو و بر وزن فرمود
اسیر گویند و بفارسی فلویند و فلیخده و سکون این پیشه کشته باشد عبری آنرا حلاج بر وزن شاد گویند و بفارسی فلو و بر وزن فرمود
او وجه بضم اول و سکون دوم مجهول و جیم مخلوط التلظطها جایی طعام ستوران که بمنزله سعه بر آید مردم است عبری کرش کبر
کاف و سکون را مهله و کسر آن و شین مجمله در آخر و بفارسی شکینه گویند و سعه اسپ و خرو و ستر عبری رجب فسخ یا مهله
و جیم و بار موحده در آخر گویند چنانکه ثعلبی و رفقه اللغه آورده او و خطری بضم اول و سکون دوم مجهول و جیم مخلوط التلظط
بها و کسر را هندی و سکون تختانی معروف مجموعه وجه یعنی شکینه داشت پوری یعنی هزار خانه را گویند عبری شکینه را
کرش گویند و شت پوری را قبه بکلف و بار موحده مفتوحه شده و تا در آخر گویند او و ریم صبیح اول و سکون دوم
و کسر را مهله و سکون تختانی مجهول و بار موحده در آخر آنچه هست نباشد و کج باشد عبری آنرا محرف بضم میم و فتح حا مهله
و را مهله و مشد و فا در آخر و بفارسی اربو و ارب بضم الف و تیره یعنی فرب عبری فزع و بفارسی و نا گویند او و رها
بضم اول و سکون دوم مجهول و در ا هندی مخلوط التلظطها و نون بافت کشیده جاسه را از بالا بر خود انداختن عبری
التحات با حا و مهله و فا بر وزن افتعال و تظلی بضم میم و طار مهله شده و تختانی بر وزن تفضل و بفارسی سحاف
بر سر افکندن و کشیدن و انداختن گویند او و رحنی بضم اول و سکون دوم مجهول و در ا هندی مخلوط التلظطها و کسوف
و سکون تختانی معروف جادی که زنان بر سر اندازند عبری آنرا میج بکسر میم و سکون بین مهله و میج بضم و در ا مهله در آخر
بکسر میم و سکون قاف و فتح نون و عین مهله و تا در آخر و خا بکسر خا ز میم بافت رسیده در ا مهله در آخر و نصیبت
بفتح نون و کسر صا و مهله و سکون تختانی و فا در آخر و بفارسی سر انداز و واهی و باشامه و باشومه و باشام شین میم گویند
فخر کانی گویند نصیبت در ده ماه بیکر جاسه در بر نه افکنده لاله گون باشامه از سر به و او انصاف ثعلبی گویند خا را بکسر
سر اندازی است و در آخر غفاره بکسر فین میم و فا با الف و فتح را مهله و تا در آخر و آن سر اندازی باشد که زنان بر سر میفکنند
افکنند تا از روغن سر مخلوط مانند بعد از آن نصیبت است و آن مثل شنی از چادر بود و بعد از آن تصفیه است بعد از آن
میج و آن کوتاه است از چادر و دراز است از تصفیه بعد از آن رده است او که بضم اول و سکون دوم و کاف عربی
مخلوط التلظطها بی که از آن شکر سازند عبری آنرا تقصیل شکر و بفارسی نیشکر گویند او و کحل بضم اول و سکون دوم
و کاف تازی مخلوط التلظطها و کسر لام و سکون تختانی معروف در آخر سنگی یا چوبی که تدریس از آن خالی کنند
تا غله و خزان در آن گویند عبری آنرا با و و ن بضم و او اول و سکون دا و دوم و نون و در آخر با و ن بفتح و او و بضم آن
و مهر اس بکسر میم و سکون با و را مهله با الف و عین مهله در آخر گویند و بفارسی ا و ن چوبین یا جواز و جواز بضم میم تازی گویند

و باون شیکلن اوجون فتنه چیم تازی و غیلن چیم گونید و بضم چیم تازمه کول بضم اول و سکون دوم مجهول و لام و تاز
 عبارت اول است که کسی چیم خود چای ادهای زرد و تازان سپرد و یا قریب کسی را بگذارد و تا او ز را ادا نکند او را بنزد
 زمین بکشد و سگوارت با دکان در آخر دین بر وزن امیر و موهون بر وزن مسئول گویند و بفارسی گرو و تبرکی بر خا
 خین سبزه و کوه گویند اول بضم اول و سکون دوم مجهول لام بالف سبیده و گولتخ که از آسمان می بارد و بحر می آید
 با سبزه و در اصل و دال صید و تاز و غراب بضم غیلن بحر در اصل بالف رسیده و با موهود و در آخر و ابن الغمام بفتح غیلن
 و بفارسی سبزه و مگر و ذواله و بفتح فتح تهمانی و سکون غا و جمعه و فتح چیم فارسی گویند و نیز یعنی غیرت مد و که از شکر سازند
 آنرا با بضم خبره و سکون با موهود و ضم لام و سکون داد و جمعه در آخر گویند آن حرب است با بضم اول و سکون
 دوم مجهول و لام میم و با در آخر جاندی فرج که کسی دیر او را در آب گرم نکند لغربی آنرا سبزه با بضم سیم و سکون سین و موهود
 و سکون و او و طار و تاز و در اصل بر وزن میل گویند و بفارسی رود و در آخر و تیرکی یوله بضم یو و سکون لام و فتح میم اول
 بضم اول و سکون دوم معروف و وزن در آخر موی ستور از گویند لغربی موی گویند را ضوف بضم صاد و سکون و او و
 قاده آخر گویند و موی شتر و خرگوش و مانند آنرا لغربی و بر لفظ و او و با موهود و در آخر گویند و بفارسی موی ستور از
 چشم گویند و با بضم و با نزه و طوبی است که از اسباب اید لغربی آنرا خا و بضم خا و جمعه در اصل رسیده و طار و تاز و در آخر گویند
 اول بضم اول و سکون دوم معروف و وزن و تاز میندی و آخر صیانت در آخر و لغربی آنرا بفتح با موهود و سکون
 و سکون تهمانی در اصل و در آخر و جمعه بضم سیم و میم و لام در آخر گویند و بفارسی شتره کینت آن الی الی و سکون
 نقابی گویند که از سبزه و موهود است که بفتح با موهود و سکون کاف و در اصل در آخر از شتران بهتره یعنی سبک است یعنی
 و قلم و شقیق قاف و بضم لام و سکون و او و صا و حله در آخر بهتره جاریه یعنی زن جوان است و علی بهتره حله
 و تازمه در اصل و در آخر و سکون است که از اهل کبسه بهتره و با موهود و لام در آخر و سکون و حله
 که از اهل آن است و بفتح میم و سکون است که از لفظش و اجداد و نامده و آن موهود و سکون
 اسباب و جمعه که از اهل آن است و بفتح میم و سکون است که از لفظش و اجداد و نامده و آن موهود و سکون
 و بیکه گویند که بفتح با موهود و سکون را و صا و حله در آخر و شتران بسیار و شتر بفتح حا و موهود و سکون
 و او و در آخر شتران که حاکم حق بسیار و صا و حله و قاف مشدود در آخر شتره ساله که در چهارم آمده باشد و ناع و ناع
 و جمعه بر وزن فاعل شتر سینه و موهود و سکون قاف و فتح را و صا و حله و موهود و سکون میم و سکون و ناع و ناع
 و شتر بفتح میم و با موهود و در آخر و سکون و کاف و وزن امیر و موهود و سکون قاف و سکون را و صا و حله و ناع و ناع
 شتران تیر که با آنها از گنجه در کنار ابرای خویش یعنی مثل گرفتن نگاه دارند و با فارسی آن سازنگ بفتح ناع و سکون
 وزن گویند و تیر بفتح قاف و کس را و صا و سکون تهمانی و حین موهود و موهود شتر بر گردیده که تنها بر لفظش

یعنی نسل گرفتن نگا دارند و بفارسی آنرا زنگ نسیج را مصله و سکون نون گویند و قیوع نسیج کفایت و کسر را مصله و سکون سکون
و عین مصله در آخر شتر برگزیده که تنها برای نخل است یعنی براده جستن نگا دارند و قیوع نسیج قاف و کسر طاء مصله و سیم در آخر
شتر مست و قافیه بضم قاف و را مصله بالف رسیده و کسر سین مصله و فتح تحتانی و تا در آخر شتر گزیده و سخت و یا اکن زائد است
مانند رباعیه و تثنیه و مصلیه بفتح سیم و کسر طاء مصله و تحتانی مشدود و مفتوح و تا در آخر شتر که بران بار کنند و کاب بالکسر بر وزن
کتاب شترانی که بران سوار شوند و آن اسم جمع است و اصدان اوله برای مصله بالف و کسر حاء مصله و فتح لام و تا در آخر از غیر لفظ
آن آمده و عیس بکسر عین مصله و سکون تحتانی و عین مصله در آخر شتران سفید سرخی آینه عیس بر وزن آخر واحد آن و
اصحاب بفتح هجره و سکون صاء مصله و فتح ها و بار موحده در آخر شتر سپید سرخی آینه و لغو بکسر نون و سکون ضا و جمعه و داو
در آخر شتر لاغر و حملی بفتح حاء مصله و ضم ییم و سکون واو و لام در آخر شتر انیکه بران بود و با باشند زبان اندران باشند یا نه
و حملی بر باد و ت تار شتر انیکه بران با باشند و قطع بفتح با و ییم و لام مشدود و عین مصله در آخر شتر تیز و در حجب بنون و جم و با
موحده بر وزن امیر شتر کریم و عین مصله و سکون نون و فتح دال مصله و عین مصله در آخر شتر سخت
و عین مصله بفتح عین مصله و سکون تحتانی و فتح ها و لام در آخر شتر تیز و در کسر نون و فتح دال مصله و سکون واو و فتح سین مصله و را مصله
در آخر شتر سخت و فلون بفتح فاء و جمعه و ضم عین مصله و سکون واو و نون در آخر و دخول بفتح را مصله و ضم با و مصله و سکون
واو و لام در آخر شتر که بران سوار شوند و قبل آند و بار کنند و فاض بنون و ضا و جمعه و مصله بر وزن قاف و شتر
آب کشی و در بعض بکسر عین مصله و فتح را مصله و سکون بار موحده و ضا و جمعه در آخر و عراض بر وزن قرطاس و در ضی بکسر
دال مصله و سکون را مصله و فتح فا و عین مصله در آخر و در قرطاس بر وزن قرطاس شتر سخت و عیس بفتح عین و ال
مصلتین و بار موحده مشدود و عین مصله در آخر شتر استوار خلقت و سونق بضم و نون و واو و قاف و عین مصله
بار موحده و دال مصله و ضم ییم و ضا و جمعه و یا تحتانی و عین مصله و دیش ییم و دال مصله و یا تحتانی مشدود و تار شتر هر چه
بر وزن مجد شتر رام کرده شده و او شت پشمانا بکسر با و نازی و فتح تاء و یمنی مخلوط اللفظ بها و الف نون و الف کشیده
شتر را نشاندن بحرانی ابراک ببار موحده و را مصله و کاف بر وزن افعال و انا نه بکسر هجره و نون بالف رسیده و فتح
خاز جمعه و تا در آخر و مخنه بفتح نون و خا و جمعه
داسن زغباره بر افتادن شتر که بر شیشه خوابانده او شت کثرا اول معلوم و کثرا بفتح کاف و تا و یمنی و الف
رسیده و را مصله بالف کشیده گیاره هیست خا و دار که شتر آنرا بخورد و بفارسی آنرا شتر غار و شتر غار گویند او شت گا و
اول معلوم و گا و کاف فارسی بالف و در آخر مخنه و طینه حیوانیت خوش خلقت بر دودش و راز و بهر و و پایش کوتاه
مجموعه دست و پایش مقداره فرام بود سر شتر مانند سر شتر و شمش مانند شاخ گا و و پایش مانند پوست یوز و با پایش
مانند پایها و سها گا و و دمش مانند دم آب بحرانی آنرا زاننه بفتح زان و جمعه و را مصله مخفف بالف رسیده و شتر

فتح نون وضم خا وجره و سکون واو و راء مملوہ در آخر ناقہ کہ شیر نہ بد تا بر مینی اوزند و عوس و فتح عین مملوہ وضم سین مملوہ
و سکون واو و عین مملوہ در آخر ناقہ کہ شیر نہ بد تا از مردم بعید نشود و لبوس بفتح بار و موحده وضم سین مملوہ و سکون
سین مملوہ و ضم آخر ناقہ کہ بلے اباس یعنی بس بکشتن شیر نہ بد و قد و فتح قات وضم ذال مجمره و سکون واو و
در آخر ناقہ کہ از شران بیک جائے نشیند و فتوس بقاف و تکرار سین مملوہ و عوس بعین مملوہ و تکرار
هر دو بر وزن صبور ناقہ کہ تناجر و مصباح بعد و حاء مملتین بر وزن مفتاح ناقہ کہ بخاکجا ماند و تکرار
در تکیه آفتاب بلند نشود و میراد کبر سیم و سکون تحتانی و راء مملوہ بالفت رسیده و دال مملوہ در آخر ناقہ
آب نوشیدن زود و نشان رود و ملکی کبر سیم و سکون لام بالفت رسیده و حاء مملوہ و ضم و تکیه ناقہ کہ جنس الکهار
کبر سیم و سکون لام و دال بالفت رسیده و حاء مملوہ در آخر ناقہ کہ زود تشنه شود او کجی حتی بضم اول و
معروف و خفا و نون و کسر چیم کار و سکون تحتانی معرو و کسر نون سکون تحتانی معروف و کسر نون فارسی و سکون تحتانی معرو
است بمعنی پست و بلند یعنی ارض ذات کور گویند و راس است ارض ذات کور ای ذات معبود
بالتشبیہ و ضم رازا و ندر حافض اول و سکون دوم مجهول و خفا و نون و فتح دال مملوہ مخلوط التلقظ بهاء و
در آخر حیرتگون افتاده را گویند یعنی معکوس و تنکب بضم نون و سکون نون و فتح کاف و بار شد و در آخر
بضم سیم و فتح کاف و بار شد و در آخر گویند و ظرف نگون را خضاکه کفو کاف و دال و نون و مقابله کاف و دال
و حاء بر وزن معقول گویند و فارسی بازگون بهاء موحده و زاء مجمره و ضم کاف فارسی و نون در آخر و
بالتشبیہ و راء و باشگون و باشگون با شین مجمره بدل از زاء مجمره و و از کون بزاء فارسی بدل از زاء مجمره و از کون بهاء
و و از نون بهذف کاف فارسی و و از و نه بهاء متغیبه در آخر گویند او نه حاء تا بفتح اول و سکون دوم مجهول
نون و فتح دال مملوہ مخلوط التلقظ بهاء و نون بالفت کشیده سه در زیر کردن چیز برای ریختن و بر آوردن آن
یا بدون آن لغوی تنکب بفتح نون و سکون کاف و بار موحده در آخر و کس بفتح نون و سکون کاف و عین مملوہ در آخر گویند
و راس است تنکب کنائتہ نکسا فاخرج ما فیها و تنکب الاناء استنطفت ما فیها و کفرا بفتح کاف و سکون فا و نون و راء
گویند و راس است کفرا الاناء و الکفاره قلبه و فارسی نگون کردن او نه حاء متغیبه که را اول معلوم و منجمه که را بضم سیم و
خفا و نون مخلوط التلقظ بهاء و کسر کاف فارسی و سکون راء مملوہ و نون بالفت کشیده بر کاف افتاد و لغوی الکباب و الکباب
گویند و راس است اکب بوجه و علی وجه و اکب علی وجه بر کاف افتاد او نه حاء بضم اول و سکون دوم معروف و خفا و نون
و کاف فارسی مخلوط التلقظ بهاء یعنی خواب سبک لغوی تنکب سیم مملوہ و فتح نون و تا و از و نون بالتحریک و راس
افعه و الون و امته و هم فی سکر سائتم و قد غفلت منه و نون و عین مملوہ بالفت رسیده و عین مملوہ در آخر و
و سکون عین مملوہ و فتح عین مملوہ تا و از و راس است رکبه لغته کشیده و فارسی چکی و بر ترکی جرت بضم سیم

و سکون را در مظهر و تار فوقیه و آخر گویند او هم بغیر اول و سکون دوم معروف و او را آخر کلمه میست که زمان آنند و وقت
 آنست و ناز و جماع گویند و گاهی اولی بحدف یا و بنیادست یا یی تحتانی هم گویند و زمان ایران و فتح جان بود و غایب هم
 گویند و گاهی لفظ فتح تنها نیز همین معنی استعمال میکنند فونی گویند شعر قصه کوته از سر شب تا بوقت صبحم و موج میزد
 و فتح جان زلسب به اختیار و له خدا دادست فونی را چنان در وانه فتح بی که با انداز معشوق هزاران عشو به هم دارد
 و در حلی وی بفتح و او و سکون تحتانی گویند و آن برای تعجب است باب الف مقصوره به باء و اعرافست فارسیست
 در اردوی هندی بقصر هنر و مشتمل و در فارسی به سینه به معنی آشی که بر روی کاغذ مانند قوت گیر و مقبول شود و هر فتح
 و کسر دوم و سکون تحتانی معروف در مظهر و آخر گویند و آن که گاو را بر و زنده شیرش را پوشند یعنی سگی این همیشه دارد
 آنرا بقا بفتح بار موحده و قاف مشد و بافت رسیده و را مظهر و آخر و بافت بفتح اوم آتشید بار موحده و فون را آخر گویند
 و بفارسی گاو بان لظمی گویند بهیت چو شیر که آتش زوم بر زنده زوم گاو بان را بهم بر زنده باب الف مقصوره
 با یا و تحتانی و ایال یکسر اول و دوم بافت رسیده و لام در آخر یعنی موی گردن اسپ یعنی عرف یعنی سکون
 و مظهر و فاد و آخر بفارسی فاش بغیر فاد و بفتح آن و یا ال تحتانی گویند و بهیت یکسر اول و سکون دوم معروف و فتح تار فوقانی
 در مظهر و آخر سگی که از طرفی در اندک از و پشت آنها سرور و شطاب بسیار کند یعنی آنرا مع فتح میم و کسر را مظهر
 و مظهر و آخر و شتر بفتح نه و کسر شین و مظهر و آخر و بطر بفتح بار موحده و کسر طار مظهر و را مظهر و آخر گویند
 در اساس ست فلان بشارت و در جل اشتر بطر و بفارسی خود نما شیر لگانا یکسر اول و سکون دوم مجهول و را مظهری و فتح لام
 و کاف فارسی بافت رسیده و فون بافت کشیده اسپ را بشارت باشد زانند یعنی بی شکل بفتح را مظهر و سکون کاف لام
 در آخر و کشف بفتح را مظهر و سکون کاف خدا و مجله در آخر گویند بفارسی با شتر که گردن باشد زان که کشت افروس و کلمه
 از باب نصراندم اسپ را بر باشند برای دو میان و آشی که موزنه باشد و بان اسپ را زانند یعنی آتش مظهر یکسر اول و سکون
 تا و فتح میم دوم و زان مجله در آخر و معازیر و زان محراب گویند و بفارسی اسپ انگیز و مینه و آن لاله و زست و بفتح میسم
 و کسر خاب مجله و یا مجهول و زان بی در آخر فردوسی گویند بهیت چو سستم و را مظهر و زان گونه شیر به آشت زان که بر از مخیر
 و یی یکسر اول و سکون دوم مجهول و کسر را مظهری و سکون تحتانی معروف و کشتی که گردن سخوان موزن پا بود و بان اسپ را
 بهی یعنی آنرا عقب بفتح عین مظهر و کسر قاف و بار موحده و آخر گویند و بفارسی باشند و پاشا با الف نیز تکرار بهی خسر و گویند
 بر تگاف پاشانش دین و دولت را درست و مجهول یکسر بار فارسی و لام در آخر گویند فردوسی گویند بهیت و بفتح این
 و زو و بالایی تو را یکسر در از مجهول پای تو و تیر کی او بچه بغیر هنر و سکون کاف فارسی و فتح جیم فارسی و با در آخر
 یک رنگ جامه و زان که یک رنگ داشته باشد یعنی آنرا مصمت بغیر میم و سکون مظهر و فتح میم و تار فوقانی
 و را آخر و بفارسی یک رنگ گویند و نیز معنی درست خالص و صادق یعنی صمیم بصدم مظهر و یکبار میم بر زان یکم بفارسی و

در درجه اولی و گاهی است مشابیه بابونه و آن دو قسم میشود یکی که گلش سپید و دیگری که گلش آشفتر بر لبی آنرا قحوان
 گفته و سکون قاف و ضم حار مملو و وایف و لون در آخر گویند اقاهی جمع آن گرم است در درجه سوم و خشک است
 و م با ت بتبار فوقانی در آخر چیز است که انسان بآن مانی انصیه خود را بیان کند بر لبی کلام و منطق و لفظ
 و شغفه و ذات شغفه و ذات غم گویند در اساس البلاغه است مسمت مذات شغفه و ذات غم و ماکانی نیست
 و بغاری سخن و گفت و گفتگو گویند با ت بعد از تفتیح با موصوفه و دال و مملو و سکون لام و لون و الف کشیده
 خیر یافتن حرف و موافق گفته لعل نیاید بر لبی تبدیل و انصیه گویند بدل الکلام و غیره از باب تفصیل فعل ازان
 و فارسی حرف و موافق گفتن مخلص کاشی گویند شکر گفتن زیاده در دو عمر بمسرم بهشتم زخم و تاشد و خشم و تاشد و خشم و تاشد و خشم
 و زبان برگزیده و پائین کرنا تفتیح کاف عربی حرف از زبان برآوردن بر لبی تکلم و تفتوح و با و دایره بر وزن قبل گویند
 و بغاری حرف و وزن و گفتن و سخن کردن و سخن گفتن و سخن زدن و سیم گویند بیت عشق آمد و با سن سخن از حسن بیان و حسن
 آن تا بدو بر زبان زد با ت بتبار هندی در آخر شکلی که بآن وزن کنند بر لبی صیغته المیزان تفتیح صاد مملو و سکون لون
 و جیم و تار و آخر مضاعف و سبوی میزبان گویند و فارسی سنگ تراز و امام ابو نصر و ثعلبی در تذکره گویند که الواحتم صبیح المیزان
 می پرسید و گفت که فارسی است و لیکن من شقال می گویم پس هر گاه کسی را بغاری عظمی شقالا فاعطاک صنیعیه که آن متشکلا
 و جیم تازی و در مملو نوعی از قاف بر لبی آنرا جا در سیم گویند و آن معرب کا در سست و سست در اول و خشک است و در دوم
 و جیم فارسی مخصوصا تا حفظ بها کرانه و بآن بر لبی شدت یکسرترین معجمه و سکون و ال مملو و قاف و آخر و صانع بصا و صمد و
 و سیم و عین و جیم بر وزن فاعل گویند و بغاری کنجک دایان پا در میسه کبیرا مملو و سکون تختانی و عین مملو و مفتوح است
 و سیم است در اردو و هندی متصل و آن تحت گریه و بیان سوراخی باشد که بر سر چوب خیمه گذارند بر لبی آنرا کریم تفتیح کاف و در مملو و جیم
 و تار و آخر گویند و بغاری کمان جلف کاف عربی و جیم گویند و جیم فارسی نیز آمده و با و دایس نیز گویند با و ال تفتیح و ال مملو
 و لام در آخر جمی است که در هوا متکون شود و باران ازان بار و بر لبی صحاب تفتیح سین مملو و غم و غم تفتیح عین و جیم و غم تفتیح عین
 مملو و کسر بار مملو و تار و آخر و گفتو و تفتیح کاف و لون و سکون با و تفتیح و او در مملو و در آخر و جیم تفتیح و ال مملو و سکون
 و جیم و لون در آخر و باب بر مملو و تکرار مملو و بر وزن صحاب و سید ب تفتیح با و سکون تختانی و تفتیح و ال مملو و جیم
 و آخر و عین و لغات و لون و فایر وزن کریم و بغاری ابر و میع گویند و نیز بادل جمعی متعلق که آب بسیار بر آید و بر لبی
 آنرا اسلخ بکسر منزه و سکون سین مملو و مفتوح فاد سکون لون و جیم در آخر و جیم که طار مملو و تفتیح حار مملو و بغاری ابر مرده
 و با بکن گویند و آن در روضه سواحل متکون میشود و این طار در مملو و فاد که آن حیرانی است متخلخل و جیم گرم است
 در درجه اولی و خشک است و در دوم با و دایان کبیر و ال مملو و تختانی با الف و لون در آخر و یا که بزرگ بمسرم لبی آنرا انصیه
 تفتیح قاف و سکون صاد مملو و تفتیح عین مملو و تار و آخر و جیم تفتیح جیم و سکون فاد و لون مفتوح و تار و آخر و جام و جیم و عین

سكون و مملو در آخر گویند و بفارسی رده و کشته و نیز بازه یعنی آنچه بر در و زراعت و سر دیوار یاغات از خاک
 داشته بند برای عدم دخول مردوم و حیوانات موزون به عربی آنرا و شیخ بفتح و او و کسر شین مجر و سکون تختانی و عین مملو
 خر گویند و بفارسی آنرا برین و خار چین و خار بست و خار بند گویند اول و دوم بالفظ سبتن متصل و سوم و چهارم بالفظ
 ن و کشیدن تغییر می بخشد تختانی گویند شش بر گرد اصل نو که زمر و کشید سر از سر و خار بست به شکل کشیده اند به ملازم هم گویند
 ترا گل و خوش بخند و سرب سرب بر لبوس به خار بست کرده ام از بخند بر بالای زخم به ملازمینر گویند شش به بنا به تکت و بخند
 بست به زمر کلان باغباننش خار چین بست + حادق گویند شش به جوبال خود بکند سائبان این گشتن به زراعت
 به خار بند یاغ کنیم + و نیز بازه یعنی خوش و زیاده دریا به عربی بدینچ سیم و دال مملو میشود گویند ملازم فعل از ان و طعنان هم
 ملازمه سکون عین مجر و طم بفتح ط و مملو میم میشود در آخر و توح بر وزن قتل گویند و نیز بازه یعنی بالیدگی به عربی بنوعی
 ویم و داد میشود گویند یعنی الماء از باب نصر و ضرب فعل از ان و اگر گیاه باله گویند ربانین و اگر گشت را بال گویند از راع
 باز هر که گشتا اول معلوم و در گشتا افتخار و مملو سکون کاف تازی مملو طالقانها و نون بافت کشیده و توح مایه کردن به عربی
 توح شین مجر و سکون حاد مملو و ذال مجر در آخر و اشخا و بر وزن افحال سکین تخمید کار داب داده و سن بفتح
 مملو و نون میشود و شین بر وزن تفصیل گویند سن سکنه و سنه فعل از ان و بفارسی بر سنگ را ندان و سنگ تیر
 آب دادن و دم دادن و بر نشان کشیدن باز همه که جاتا اول معلوم و گر جاتا بکاف عربی و سکون ابعده
 بافت رسیده و نون بافت کشیده و توح و دم ششیر به عربی تل بفتح فاولام میشود و قتل بنهم فاولم بر وزن قتل
 اساس فل لبعث و قتل و فی حده قلیل و قتل و سبب اقل بفارسی رخنه دارند و دم ششیر و بید و دم ششیر
 ان دم ششیر و خندیدن و دم ششیر با طحیا بارار سندی مملو طالقانها و تختانی بافت رسیده که سبک تیغ را بر نشان
 کشند به عربی سان بسین مملو و لفت و نون میشود در آخر و حیث لبعثا و مملو و قاف و لام بر وزن حیدر و شخا و سیوف بنهم ششیر
 و به تشدید حاد مملو بافت و ذال مجر در آخر و مضاف بسک سیوف و بفارسی چنان کشت گویند بازه زراعت و عین عربیت
 در آید و سندی و فارسی متصل مرغیت شکاری به عربی آنرا بازی نیز گویند و میری و حیوة ایچه ان گویند که بازی تخفیف
 ترین لغات و باز بخت یا بازی به تشدید یا هم آمده نهاده بر وزن فضاة جمع آن و باز شاهین و به
 شکاری را مملو گویند و کنیت باز ابو الاشعث و ابو البهللول و ابو للاحق است و بچاشن اغلریت یعنی مجر و ملازم
 بی و باز بر وزن قلیل گویند و در قافوس است که باز و بازی نوعی از جانوران شکاریست جواز و زبا و داهوز و بوز و
 کبیر با مملو جمع آن بازاری لغت فارسیت در اردوی هندی متصل به مرمع باز به عربی صوق
 مملو و کف و سکون تختانی شود گویند و استعمال سوته باین معنی از اوام عوام است آنچه سوته یا هم
 بهی دعا است باز و لغت هندی است در اردو هندی متصل و این از مرفق تا شانه است به عربی آنرا غضب

خوفه بفتح واو و سکون فافتح را و محله گویند اگر بدوش خزند آنرا لیه بکلام و به تشدید می گویند و موسی که پیشانی را بکوشند
آنرا طره بضم طاء محله را و محله می شود گویند و موسی که سینه را بکوشند آنرا جبهه بفتح جیم و کیم می شود و تا در آن خورده بفتح خین می شود و سکون
در آن محله و تا در آن گویند و موسی لب بالا را شارب بضم شین می شود و با محله و با محله بر وزن فاعل گویند و موسی لب پایین را
غفقه بفتح عین محله و سکون نون و فتح فافتح و تا در آن گویند و بفارسی ریشیه و ریش بجه و موسی میان سینه را مسرت
بفتح میم و سکون سین محله و ضم را و محله و با موحده و تا در آن گویند و موسی زبانه را شعرة بفتح شین بجه و سکون عین محله و
فتح را و محله و تا در آن گویند و موسی کون را لب بکسر حمزه و سکون سین محله و با موحده و تا در آن گویند و موسی جبهه مردم
را زبانه بفتح ز و بجه و فتح با موحده اول گویند و موسی گردن اسب را عرف بضم عین محله و سکون را و محله و تا در
آن گویند و موسی گردن شیر را ذبره بفتح ز و بجه و سکون با موحده و فتح را و محله و تا در آن گویند و موسی زنج میسر را
عشون بضم عین محله و سکون نوا می باشد و ضم نون و سکون واد و وزن دوم در آن گویند با لا بجه و تا در آن دو سال مردم را
گویند و بجه و لعل و رضع بفتح را و محله و کسر ضا و بجه و سکون تسمانی و بجه محله و در آن خورده بفتح خورده گویند و آنرا
نقابلی از آنکه لغت نقل کرده که بجه مادامیکه در شکم مادر باشد و او را جنین می گویند و بکر از وزن بر وزن جنین گویند و چون
بوجود آید و ولید بود و ولام و دال محله بر وزن امیر گویند و مادامیکه هفت روزه نشود و صبیح بعد از دال مهلتین جنین بجه
بر وزن فضل گویند چه صبیح یعنی بنا گوش تا یک هفته سخت نشود و مادامیکه شیر نرسد او را رضیع گویند و چون از شیر جدا کنند بکیم
بفا و طاء محله و میسر بر وزن کریم گویند و چون گنده و سطر شود و تا زگی شیر خوارگی برود و او را جوش بفتح جیم و سکون طاء محله
و فتح واد ووشین می گویند و چون بر فتا آید و بالیدن گیرد او را داج بدال محله و کسر را و محله و جیم و تا در آن بر وزن فاعل
گویند و چون طولش پنج بدست رسد او را خامسی گویند و چون دندان شیر خوارگی بیدار آید او را مشغور بخا می گویند و عین بجه
در آن محله بر وزن مجنون گویند و چون دندانش بعد از افتادن بر آید او را شغریه می گویند و تا دندانها بکسر عین می گویند و در
قاموس است انفر لفظ از باب فاعل از افتادن دندان را و بدین از لغات اصفه و دست انفر و آخر بجه بجه
محله استقر بود استقری و چون بدنه سالی یا قریب سالی رسد او را متر ع بضم میم و فتح تار فو قافی و تا در آن محله و سکون عین
و کسر را و دوم و عین محله در آن گویند و چون قریب به بلوغ رسد یا بالغ شود او را یافع می گویند و کسر فا و عین محله و در آن
و مرا بجه بضم میم و را و محله بالغ رسیده و کسر فا و قاف در آن گویند و چون محتلم شود و قوتش فراهم آید او را خورده بفتح خا
حما و محله و تا بجه و واد و واد و محله در آن گویند و درین همه حالات او را غلام گویند و چون سبزه آفاز کند او را
مقل گویند بقل و جبهه با موحده و قاف و لام از باب فسر و تفسیر و بقل از باب اغفال فعل اتان و چون جوان
شود او را منی و شارب بضم نین می گویند و را و محله و تا بجه بر وزن فاعل گویند و چون ریش بر آید و بغایت شباب رسد او را
بفتح گوه ۱۰۰ امیکه میان سی و چهل است او را شباب به تشدید با موحده گویند بعد از آن کسر بفتح کاف و سکون با

اشاعت و بعد از آن شیخ تا وقت مرگ نیز بالانوعی زیورست بصورت حلقه کلان که در گوش اندازند در غربان بنیم ز نورست
 لیکن آنچه در گوش اندازند از ارقط و شفت گویند چنانچه در بابی خواهد آمد و بعد از این زیور را حلقه الاذن توان گفت
 و بفارسی گوشواره و آویزه گوش یا لالوش است فارسیست و در آرد و بپوشد یعنی پوششی که وقت دراز کشیدن
 بر سر کنند بعد از آن احاطت بکمر لام و دوداج بضم دال مملو و ده شده و بالفت رسیده و نیم در آخر و بفارسی شاد و نیم بر زن
 باز نیم و جامه خواب و زیر پوش و بالاکش گویند یا الا خانه لغت فارسیست و در آرد و بپوشد یعنی پوششی که
 بر پشت بام سازند بعد از آن فیقول گویند شعر از بهای قاضی است یا سرشدست یا سینه صندیاک یا الا خانه است و بعد از
 غرقه بضم عین معجمه سکون را و مملو و فتح فا و تا در آخر و علیه بضم و کسر عین مملو و کسر لام و تحتانی مشد و تا در آخر و بپوشد
 علانی جمع و شتر به فتح شیم و سکون شین معجمه و فتح را و مملو و با و مملو و تا در آخر و بفارسی منظر و بر دانه و بفتح بار و مملو
 و در آخر و بفتح وا و در آخر و سکون فون و فتح جیم نیز گویند یا لال که نیمه تا بفتح بار و مملو و کسر کاف مملو و التا نقطه بها و
 و سکون و تحتانی جمول و را و مملو و فون و بالفت کشیده و فرگذاشتن موی بعد از آن بفتح سین مملو و سکون و ال مملو
 و لام در آخر و ارسال بر او مملو و سین مملو و لام و وزن افعال است ارسال بر وزن استفعال و در فارسی موی کشادگی
 و اگر در مملو کشاید بعد از این معنی نشر الشعر بفتح نون و سکون شین معجمه و را و مملو و در آخر مضاعف بوی شعر گویند
 جمعی آتی گویند و بنا و قد نشر شعر برین و بضر برین و بضر برین و بفارسی موی بفر کشادگی و برایشان کردن
 طالب آتی گویند شعر نه در گاشتن گلی پر مرده و نه بلبیا مرده به که گفت ای شایخ سنبل موی چون ابل غرا بکشا
 شیخ محمد علی خرمین گویند شعر شد زلفت او دانه و فردی نمی بایم نه مگر سنبل که بکشا پریشان کرده سنبل را به شعر شد
 و سنبل موی فرد شدت یا لال حیرت تا بفتح جیم مملو و التا نقطه بها و سکون را و بپوشد و نون و بالفت رسیده یعنی اندازند
 موی بعد از آن احاطت بکمر فقره و سکون لوزن و کسر حاد مملو و سین مملو و بالفت رسیده و را و مملو و در آخر و بفارسی سنجین موی
 و در افتادن و در افتادن موی یا لال چنان بضم جیم فارسی و نون مشد و بالفت رسیده موی بر چیدن بعد از آن بفتح
 نون و سکون تا و فو قانی و فا و در آخر و شفت بفتح نون و سکون نیم و سا و مملو و در آخر و بپوشد است از لحن التا نقطه
 و التا نقطه تا مضاعف ز نیکه موی زنان بر کند برای آرایش و متنوعه زنی که دیکه را بفرمایند تا موی از روی او بر آید
 آرایش بر کند یا لالچهره و سکون لام و فتح جیم فارسی مملو و التا نقطه بها و را و بپوشد و در آخر و بپوشد بعد از آن
 سنبل بضم سین مملو و سکون نون و سنبل الیلب گویند گرم است و در زدن و زدن و شک است در دوم یا لالچهره
 بضم سین مملو و سکون لام و فتح جیم عربی مملو و التا نقطه بها و الف و نون و بالفت کشیده موی با هم و نیمه و در هر که را و نون
 از ستان بعد از آن تسبیح سین و را و مملو و در آخر و بپوشد و بفارسی است که در آن موی با شفت کسر
 لام و سکون شین معجمه و تا و فو قانی و در آخر از اعلای ایهام تا اعلای خنصر بعد از آن تسبیح کسر شین معجمه و

سکون با موصوفه در امر مملعه در آخر گویند که شیار با بفتح جمع آن بفارسی و حبیب فتح و او و جمع در است که با و علی
بضم کاف عربی و کسر دال مملعه گویند با نشت سے ناپنا چیزه را به و حبیب میوه
با موصوفه در امر مملعه در آخر گویند که شیار با بفتح و نشت سے ناپنا چیزه را به و حبیب میوه
سیکیم بمجره افتاب و حبیب بالو بضم لام و سکون و او معروف مشهور است به عربی رمل بفتح را مملعه و سکون هم و لام و در آخر گویند
رمل بر وزن کتاب و ا ب ل بفتح همزه و بضم میم جمع آن و بفارسی رگ بالو کی و و ا ت و و تیکه رگیت ان گذارند
و همی آن رگیت نگیس باشد که از جزا آرد و بر ورق نوشته ریزند تا زود خشک شود به عربی ان و دات را مملعه بکسر هم بر وزن
معلمه گویند و بفارسی و دات رگ بالی بکسر لام و سکون شکافی معروف بود و گندم و غیره را گویند که هنوز از غلات
آن را جدا نگرده باشد به عربی سبینه بضم سین مملعه و سکون نون و صغیر با موصوفه و فتح لام و تا در آخر گویند و بفارسی نوشته
و به جرعه بفتحه بفتح با موصوفه و فتح شین مجر و قاف و با محتمله در آخر گویند و نیز نوشته از راه که از بیم در زمانه دور
گوش آویند پس اگر در زمره گوش آویند به عربی آنرا قاف بضم قاف و سکون را مملعه و حاء مملعه در حاء و ر غنه بفتح
را مملعه و سکون حین مملعه و فتح تاء شانه و نطقه بفتح نون و طاء مملعه و فتح قاف تا در آخر گویند و اگر در اعدای گوش آویند
به عربی آن داشتند بفتح شین مجر و سکون نون و خا در آخر گویند و بفارسی همه را گوشوار و گوشوار و آویند گوش گویند
و به ترکی کسر غنه بفتح همزه و کسر سین مملعه و سکون را مملعه و فتح غین مجر و با در آخر با نون آنرا آهنی باشد بجهت بهای
پراکنده و سلف با ن بسته بسوی فتح اعدا اندازند بفارسی آن را تیر چرخ گویند انوری گویند شعله به تحقیق رسد
بر سرش نه کشکبه نه تیر چرخ نه سامان بر شدن بویق و بطنه گویند چرخ کمان سخت و تیر چرخ تیری که
از ان کمان اندازند یا تا با نون یا بفت کشیده ضد تا با عربی کمه بضم لام و سکون حاء مملعه و فتح میوه و تا در آخر
گویند و بفارسی بود با نات نوعی از جالبه پیشین معروف که در فرنگ با فند عربان آن را در محاوره حال جوغ
بضم جم و سکون و او و خا مجر و در آخر گویند و بفارسی سقرات و جالبه نخجوانی بنون و تقدیم خا مجر و حبیب فارسی
بر وزن کسلوانی گویند و نند و نیز در آن نوعی از سقر لاطم بهاست محمد ظاهر نصیر آبادی در حال محمد هاشم شیرازی
نوشته که او در فن نندره دوزی و حید عصر بود یا ن بکون نون و با موصوفه در آخر نوعی از ماسه بصورت
مار بصورتی آن را جریت بکسر هم و را مملعه شد و سکون تحتانی و غما ششده در آخر و جری ایچم و را مملعه شد و دو
تحتانی در آخر بر وزن ذمی و انقلیس بفتح همزه و لام و بکسر هاء و بفارسی مارهای گویند کذافی حیوة الحیوان
یا نخی بکون نون و کسر با موصوفه و سکون تحتانی معروف سوراچی که مار داند ماند به عربی حیر بضم میم
و سکون حاء مملعه و را مملعه در آخر بفارسی سوران مار گویند در حدیث است لا یلع المؤمن من جبرئیل در روایتی
لا یلدخ آله یا نشت بکون نون و تا مهندی در آخر سنگی که یان وزن کنند به عربی ختبه ایسران

گویند تحقیق آن در وقت باب بعد از نون که بعد از آخری از مردم دلی است گذشت بافتنا بسکون نون و قاء هندی و نون
 بالغ رسیده یعنی بخش کردن بهر بی تفریق بنادر امهله و قاف و قوزنج بود و از آنجمله و عین مهمله بر وزن تفصیل تقسیم گویند
 با ن خ بنجا و نون و جیم در آخر زینکه نزدیک به بی آنرا عقیم بفتح عین مهمله و کسر قاف و سکون تحتانی و سیم در آخر و عاقر
 بعین مهمله و قاف و امهله بر وزن فاعل گویند و بفارسی سترون بفتح سین مهمله و قاء فوقانی و سکون امهله و فتح و
 و نون در آخر و ستاغ بکسر سین مهمله و قاء فوقانی و عین مجمره در آخر و بسته رحم گویند یا ند بعد بنجا و نون و سکون دال مهمله
 مخلوطا تلفظ بماندی که پیش آب بندند تا روان نشود و بهر بی آنرا بیع بفتح باء موحده و سکون راد مهمله و عین مهمله در آخر
 سکون بکسر سین مهمله و سکون کاف و راد مهمله در آخر و بسته باء موحده و سکون لوزن و دال مهمله در آخر و بفارسی بند
 یا ند حنوه بنجا و نون و سکون دال مهمله مخلوطا تلفظ بسیار و ضم نون و سکون واد معروف نوعی از جامه که برشته نقشها
 بسته رنگ کنند بفارسی آنرا گلبنده و گلبنده گویند و جید گوید بیت شد بسیار از کمال خرسندی به جلوه گرد لباس گلبنده
 و هم او گوید بیت چو گلبنده داغ است جان خرمین به زحمت قلم کاچین جین یا ند ا بسکون نون و دال هندی یا
 رسیده یعنی دم بریده بهر بی استر بفتح پهمزه و سکون باء موحده و فتح تا نون فوقانی و راد مهمله در آخر و تیرا بر وزن حمرا برای موت
 بفارسی کنگ کجاف اول عربی بر وزن رنگ حیه تیرا مار دم بریده یا نش بنجا و نون و سین مهمله در آخر معروف
 بهر بی آنرا قنصب بفتح قاف و صاد مهمله باء موحده در آخر گویند قنصبه سیکه و بفارسی فی گویند یا نشا بنجا و نون و سین مهمله
 بالغ رسیده یعنی نای بینی بهر بی قنصبه الالف و عین بکسر عین مهمله و سکون راد مهمله و کسر نون و سکون تحتانی
 و نون در آخر و بفارسی فی بینی و دیوار کینی هم گویند یا نش کی طبعی چنی بهر بی عین قنصبه عین مهمله و سکون نون
 و فتح قاف و راد مهمله در آخر و بفارسی ریشه انی و بر نانی نیز گویند یا نش کی حیال اول معلوم و چمال بفتح جیم فاکها
 مخلوطا تلفظ بسیار و الف و لام در آخر پوست فی بهر بی لبط بکسر لام و سکون مشتاة تحتانی و طامهله در آخر گویند
 یا نشلی بسکون نون و ضم سین مهمله و کسر لام و سکون تحتانی معروف فی که آنرا نوازند و بجای لام راد مهمله هم آمده بهر بی
 آنرا قنصب یا تحریک و شباهت به شین مجمره باء موحده شد و بالغ رسیده و باء موحده مفتوح و قاء در آخر و فرما بکسر سیم و سکون
 زاء مجمره و سیم بالغ رسیده و راد مهمله در آخر و زارة بفتح زاء مجمره و سیم شد و بالغ و راد مهمله و قاء در آخر گویند بفارسی نیچه و بسته
 و فی یا نشلی سبحان اول معلوم و بجای نای باء موحده و جیم باء الف و نون بالغ رسیده در فی و میدن بهر بی زمر
 بفتح زاء مجمره و سکون سیم و راد مهمله در آخر و زیم بر وزن امیر و زیم بر وزن تغیل گویند زمر از باب فخر و زیم از باب تغیل
 فعل از ان زما بر وزن شاد و زام بر وزن فاعل مرد فی نواز و زامه زن فی نواز یا بیان یا محضه
 بنجی دست چپ بهر بی الید الیسری گویند یا و عنصری از عناصره بهر بی آنرا یح و بفارسی باء گویند
 ابو منصور شامی گوید هرگاه هادی میان د و باد و زرد آنرا نکلیا و بنون و کاف و باء موحده بر وزن حمرا گویند

و هرگاه میان باد جنوب و صبا وزد آنرا جز بیا و نیم در او مصله و باد موعده بروزن گویند و اگر از بهار
 متنا و در نیمه صبح و فتح باد فو قانی و نون بالغ رسیده و کسره و دفعه ها مصله و تا در آخر گویند و اگر باد و نرم باشد
 بفتح را و مصله و سکون تحتانی و دال کمال بالغ رسیده و فتح نون و تا در آخر گویند و هرگاه در نیک و در ناز
 آواز می کند مانند آواز شتران آنرا خون بجای مصله و داد و فکر و نون بروزن صبور گویند و اگر آواز
 آنرا نوحه بنون و فاد و مصله بروزن فاعله گویند و هرگاه تند و در آنجا صفت بعین و صا و ملتین قاف بروزن فاعله
 سیح بفتح سین مصله و سکون تحتانی و صحر با و سکون واد و جیم در آخر گویند و هرگاه تند و در آواز کند آنرا قزاقه بفتح
 واد و جیم و سکون فاد و دوم بالغ رسیده و فتح فاد و دوم و تا در آخر گویند و زفره یعنی آواز است هرگاه سخت و تند و تیر
 و زود که خیمه را را کند آنرا جوم بفتح با و صحر جیم و سکون واد و جیم در آخر گویند و هرگاه شاخ و درختان را نیت تمام
 بجنبانند و درختان را بر کنند آنرا عزغان بفتح ز و جیم و سکون عین مصله و فتح ز و جیم دوم و سین بالغ و نون در آخر و فتح
 بروزن جعفر و زغراع بروزن سلسال گویند و هرگاه در وزیدن سگرنه یا انگیزه و آنرا حاصیه سما و صا و ملتین و باد موعده
 بروزن فاعله گویند و هرگاه خیار انگیزه و آنرا هیو و فتح با و سکون با و موعده و فتح واد و تا در آخر گویند و اگر خشک و سخت بود و در آن
 در جهت بفتح حاء مصله و سکون را و مصله و فتح جیم و فاد و در آخر و هر جیم و صا و ملتین بروزن جعفر و در بفتح عین مصله و هر
 باد مصله و تحتانی مشد و مفتوح و تا در آخر گویند و اگر با نگی تری هم داشته باشد آنرا ابلیل بیاد موعده و فکر الام بروزن کلم
 گویند و هرگاه گرم بود آنرا حر در بحر مصله و تکرار را مصله و سمو لم بعین مصله و تکرار هم هر دو بروزن صبور گویند
 و هرگاه سخت بود بر تیر که خیمه را را پاره کند آنرا جیم و فتح جیم و مصله و قاف بروزن ابلیر گویند و هرگاه ضعیف شود
 و هرگاه زین و زود آنرا مسنه بفتح میم و فتح سین مصله و سکون فاد و کسره سین دوم و فتح فاد و دوم و تا در آخر گویند
 و هرگاه در برابر باد و درختان را آتش کن کند آنرا عقیق بفتح عین مصله و کسره قاف و سکون تحتانی و جیم در آخر گویند
 و باد و جیم ضعیف معروف که آنرا بر بی حال طیره و نارخاری گویند و بفارسی آتشک و باد و تیرک و دایم و تیرک
 و کل بیجا گویند نیز صا و دق دست غیب در بیان حال زنان مشکه ایران گوید از اطوار ناما تم جمیع ازین طبقه کل بیجا
 شکفته و حیث شمره آن طائفه پاک و امتنان بلوشت تهمت آلوده ساخته یا دیندی الفهم مژه ملینه و فتح با و موعده
 و سکون نون و کسره دال مصله و سکون تحتانی معروف عبارت از فعل میانه کردن فشار است که با و زدن حافظ
 که بر شمره که با و زدن که بر مود و زود و که این سخن مثل با و بیایان گفت با و جیم لغت ترکیب و زغاری
 واد و می بندی مستعمل که یک پیشه طعام بختن دارد میری آنرا طبلخ بفتح ط و صا و موعده مشد و بالغ و
 با و جیم و تیر و طای لطاف مصله بالغ و کسره با و تحتانی و تا در آخر گویند طماة بالفهم جمیع آن و بفارسی طعام نیز با و لی الفهم
 بنو و کسره تحتانی معروف زود و جایی را گویند که نرینه یا به بران ساخت باشند تا با و اسطمان به رفته شب بر واد

با کسر فا و سکون با فور او مصلد در آخر گویند و بفارسی سنگ صلاویه و بته فتح با هر مومده و تا باشد و گویند ابو نصر و ثعلبی گویند
 با کسر سنگی که بان جزو مانند آن شکند و مشک امثال آن بسایند صاحب صحاح گویند سنگی که گفت دست پر کند و کفاده
 گویند نمر آن مقداری از سنگ که بان خوش کند یعنی گویند آن مقداری که گفت را پر کند و صلاویه فتح صا مصلد و لام بافت در
 و فتح تحتانی و تا در آخر و بجای تحتانی بنزد و نیز آمده یعنی نقر یعنی سنگ بومی سکا کلا فی القاموس و الصلح و ثعلبی گویند
 سخته پس که بان خوش بسایند و همچنین زرد زنی در شرح سبع معلقه آورده و علامه زنجیری هم در اساس البلاغه گفته
 که حق الطیب علی الصلاویه یعنی ساید خوشبو را بر سنگ ملاک فتح نیمه دال مصلد بافت رسیده و کاف و تا آخر و موم که بر وزن
 منیر نیز سنگ که بان خوشبو ساینده کلا فی الصلح و القاموس گویند الباع المعلقه الزرد زنی و ابو نصر و ثعلبی گفته ملاک سنگی
 که بران خوشبو ساینده و همچنین زنجیری گفته واک الطیب علی المداک ای سخته و ظاهر آنست که ملاک و صلاویه بهر دو معنی آمده یعنی
 گاهی ملاک و صلاویه را بر سنگ پس که زیر نهاده از بهر چیزی بران ساینده اطلاق کنند و گاهی بر بهر تثنای فتح اول و سکون
 دوم و نون بافت رسیده یعنی تا نقش بر بی نقل فتح فا و سکون تا و فوقانی و لام در آخر و فی نیزه لام و تحتانی باشد و گویند
 قلت الجبل و غیره و لویت الجبل از باب ضرب فعل از ان پیشتر فتح اول و که دوم و سکون تحتانی مجهول و را مصلد در آخر
 هر غیبت که حکایت ترا بگویند یعنی گویند که آنرا سلسوی فتح سین مصلد و سکون لام فتح و او و الف متعده در آخر و سانی بنون
 بر وزن جاری گویند و بفارسی بودند و در فتح و او و سکون را مصلد و که تا و فوقانی و سکون تحتانی معرّف و میسر در آخر
 و کرک فتح کاف عربی و را مصلد و سکون کاف گویند و بر کس بلدر چین و تحقیق آنست که سلسوی و سانی پیشتر نیست مسکن
 آن پیشتر سول و دیبا می شود در اطراف مغربیه است و از حیوة اسبوان هم معلوم می شود که پیشتر نیست یا ب با مصلد
 یا جیم عربی یا سجا تا فتح اول و دوم بافت رسیده و نون بافت کشید یعنی نواحقن نقاره و دیگر سازه یا بحر فی نواحقن
 نقاره و الملبس و مانند آن را دق فتح دال مصلد و کاف مشدود و ب با فتح گویند و بفارسی نقاره نواحقن و کوفتش و زرد
 بجلی کبر اول و سکون دوم و سر لام و سکون تحتانی معرّف آنست که بر آسمان می درخشد و گاهی بر زمین می افتد
 از بهر آسمان می درخشد آن را بحر بی برق و بنایسه و زنی بعد از اول و نواحقن ثانی گویند و بهر بهر بی برق و نواحقن
 یعنی آرزو صاعقه بعد از دین سلتین و قاف بر وزن نماطه گویند بجلی کا چکانا و نواحقن برق بحر بی لام
 و میسر و سکون و او و عین مصلد و آخر و فوقی لغیر خود و موم و سکون و او و قاف در آخر گویند و تفصیل آن در بحث
 چکانا خواهد آمد بجهت لغز اول و سکون دوم و فتح انون و با در آخر بر بان عوام پیشه و باره با به که زنان بان چنین را
 یک کنند بحر بی آن را فرضه کسره و سکون را مصلد و فتح صا مصلد و تا در آخر گویند فراس بر وزن کتاب جمع آن و کرک
 لغز کاف و سکون را مصلد و هم سین مصلد و تا در آخر گویند و بفارسی شده لغز شین بحر بی لام مشدود و کجوا کبر اول و دوم
 مشدود و موم و او و مجهول و تا در آخر و نه ایست که مرده را از قبر بر سر برد بحر بی انواحقن فتح صا و سیم و سکون با و مومده

تمام آن گویند و بفارسی گفتار و کنیت او اُمّ عام و ام القیوم و ام نوفل و ام ثعلب و کنیت ترا ابو عامر و ابو کلده و ابو اسحاق
 اصحاب است که وضع معروف است و ضعیف بنا بر کثرت تنبیهی بر آن مکرران ضعیفان آمده و ضعیفین جمع آن مانند سر جان
 چهارمین و ضعیفان بنا بر ای موش ضعیفات و تنبیه جمع آن و جمع دوم مشترک است میان مذکر و مؤنث مانند بیع و سباع
 پس انباری گوید قول جوهری که ضعیفان برای موش است یا فته میشود و کجی اکبر اول و فتح دوم مخلوط تلفظ بها در اول
 بالف رسیده جو گویند و کا درس و نحو و با هم آمیخته را گویند بفارسی آنرا کشنین بفتح کاف اول عربی و کسر دوم و کشین کشنه
 بر وزن برگنه گویند و بیکر البضم با فتح جم و سکون با یزید یک بر سر بسو گذارند بر عربی آنرا کاسه بکاف و را مملعه و بهم بر وزن سحاب
 گویند و در فارسی خشت خم و خشت سبکو گویند فضی گوید شمر چون از سر خم خشت بگیرد حرفیان از کسر قاف بر وزن نام است
 سر و خشت است بیکر کی روی تانی را گویند که از جو گویند و کا درس و نحو و با هم آمیخته از کسر و آن بر وزن بفاست
 آنرا نان کشک و نان کشنین گویند فردوسی گوید بیت همه نان کشنین فراز آوردم بدو نوشته قضا بخینین بکسر عجم
 سالک یزدی گوید شمر در هند دل به نینیه و دانش نمیدم بدو هر سیاه خانه بود نان کشک بدو سیاه کمره بکسر و نینیه
 بهجه یا یا ننی بضم اول و فتح دوم مخلوط تلفظ بها بالف رسیده و تحتانی بالف کشیده و بای فارسی بالف رسیده و کشن
 و سکون تحتانی معروف آبیکه آمین و زبان ماثله در آن انداخته باشند بفارسی آنرا آب داغ گویند یا آب مار موصوفه
 با حیم فارسی بهیج بفتح دو بیت مشهور بقول صاحب الفایز الادویه لعرب آنرا بهیج بفتح و او حیم مشدود و آنرا گویند و بای
 اگر ترکیب و بیج بفتح با موصوفه و را مملعه و حیم در آخر کمره و خشت است و دوم سحیا بفتح اولی و دوم بالف رسیده و نان
 بالف کشیده حفاظت نیزه کردن بر بیکر حمایه کسر مملعه و دو قایه میانه و حفاظه و حراره و نه است که بای و
 پاس داشتن و بیکر بختن سحیا بفتح اول و دوم بالف رسیده و ضمن حمزه و یکنه یعنی پناه لعربی ملاء و مفرد و بای و بای
 جای گزیر و گزیرگاه و گزیر یعنی گنجایش لعربی آنرا فرخ بفتح نون و سکون دال مملعه و را مملعه و را حیم و نه است
 و بالضم و مند و بر وزن مفرد و گویند در حدیث است ان فی المعالین لمند و صریحی در لغت نقل نیست و بیکر
 یعنی مذقه و مند و عن الکذب ای سقایی فی التحریف بالتول من الاتعاب یعنی الریل عن ان لکذب کذا فی المنایه
 و بیکر فتح اول و سکون دوم مخلوط تلفظ بها و را بیکر بالف بیکر کا و لعربی عجل بکسر عین مملعه و سکون حیم و لام در خشت
 عجل بر وزن سنور و فرقد بفتح فاء و سکون را مملعه و فتح قاف و دال مملعه و را آخر گویند و بفارسی گویند و بیکر کینال را بفتح
 تا افوقانی و کسر با مملعه و سکون تحتانی و عین مملعه و را آخر گویند بعد از آن جنع بفتح جیم و ذال حمزه و عین مملعه و خشت
 گویند بعد از آن شنی شانه و نون و یا تحتانی مشدود بر وزن عینی گویند بعد از آن رباع بفتح را مملعه و با موصوفه
 و کسر عین مملعه بعد از آن سبک بفتح سین مملعه و کسر دال مملعه و سکون تحتانی و سین مملعه و دوم در آخر بعد از آن صانع بعد
 مملعه و لام و عین حمزه در وزن فاضل گویند و بیکر کا و شنی را ما و میکه شیر بخور و فر بفتح فا و را حمزه شد و فر بفتح فا که

[illegible]

وفتح فاجعه و سکون فافعه و سکون فون و جیم و آخر و فتنک و فتنه و فتح با تازی و سکون و سکون
 فتح فاجعه و جیم فارس و آخر و نیز بر نام معنی در فزان و خواب بفارس و حرفهای پیریشان و خواب و خواب
 بلام و تکرار جیم و زدن کرامت گویند و این لغت عربیست اما فارسیان بخوبی استعمال کنند چنانکه از صاحب زبان مجتهد
 رسیده بر او و لغت فارسیست در آنکه در بندگی متعلی خبری که از پیش کار کردن تخمین آن غایت را گویند شعرستان کرد
 به چنانه تنی در یار است میزان بر او و در شکم نظر است به لغت تخمین گویند بر این لغت فارسیست در آنکه گویند
 مساوی در رتبه لغت عربی گفت بضم کات و سکون فافعه و در آخر و فتنک و فتنه و فتح همین مملک که کسر الی مملک و سکون
 و لام و آخر و سول بین مملک و و او و لام و آخر و زدن این و بفارسی است و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم
 برابری کرنا با کسی هر یک کردن به عربی مساوی بضم و سین مملک و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم
 بالغ رسیده و در مملک بالغ کشیده و تا در آخر و بفارسی به سری و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم
 حد جلوه نیست به از ادب و درست با نخل او و جوشی مراد بر او و بضم اول لغت عربیست در آنکه گویند
 آرد مانند کسی که از جوب فزان و غیره بوقت سوختن کردن بریزد و در است سوختن شاعر می گویند شعر سوختن
 ریزد از بر چهار هوا اگر بخور کشته لعل لب او استخوان به و آنچه از سوختن کردن جیم و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم
 موصوفه و در مملک بالغ فتح تخلفی و تا در آخر و متضاد بسوی عید گویند و آنچه از استخوان فقره و ظاهر براید
 آنرا سحاله الذب و سحاله الفقه بضم سین مملک و و مملک بالغ و فتح ادم و تا در آخر گویند و آنچه از فارسیان استخوان
 براید لغت مکانه انظم بضم سیم و کاف و کاف و فتح کاف و تا در آخر گویند و آنچه از فارسیان استخوان براید لغت
 قرانه القرن بضم قاف و در آخر مملک بالغ و فتح سیم و تا در آخر و متضاد بسوی سیم و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم
 بضم اول و دوم بالغ رسیده و کسر هزه یعنی به کسی که ضعیفی است به عربی سیم بضم سین مملک و کسر و کسر و کسر و کسر و کسر و کسر
 و فتح هزه و تا در آخر و سیم بضم سین مملک و سکون و او و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم
 عیب و نیز یعنی هر فعل به عربی آنرا سواد بر وزن مراد گویند بر سری خانه جاس که گویند آن در آن بگذرند و جیم
 آنرا مادی الغم گویند و بفارسی گویند خانه پر تن و فتح اول و سکون دوم و فتح نو قاف و زدن ساکن و در آخر و جیم
 لغت عربی لغت طاهر و سکون و مملک و تا در آخر و فتح بضم سین مملک و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم
 و آتیه بر وزن قاضیه گویند و ادانی بر وزن افانی جمع آن و به فارسی است و آنرا مملک و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم
 و ضم نون گویند و تهر که قاف چون قاف عینک یعنی عینک و آن و قاف و قاف و قاف و قاف و قاف و قاف
 یعنی آینه دان و قاف کتاب یعنی جزو دان و قاف طعام یعنی طبق هر چه باشد و سکون دوم و فتح
 جیم فارس مملوک و لغت بهاد و لغت و در آخر و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم و جیم

واو و دال گویند دھرمزد و دھرمزد سہا و ہوز و بطریق مجاز قاضی چیخ و قاضی فلک گویند بر طرف کرنا کے را از
 نوکری معقول کردن عبری غل بفتح عین مہملہ و سکون زائوجہ و لام و آخر گویند عزلم عن اخذتہ از باب ضرب و عزلم
 از باب تغلیل فعل از ان و در فارسی بر طرف کردن و آن اعم از انکہ خبر کے را از چیز کے یکسو کنند یا کسی از نوکری معقول
 بر طرف بفتح اول و سکون دوم و فاد و آخر لغت فارسیست در اردوی ہندی مستقل و آن شبہ مانندی باشد کہ
 ایام سرما شب از آسمان بارد عبری آنرا تیغ بفتح تاء شمشہ و سکون لام و جیم در آخر گویند و اخیر رفیق بارد و آخر عبری
 صفتیغ بفتح صا و مہملہ کسر تاء و سکون تہمتانی و عین مہملہ در آخر گویند و بفار سے شبنم فشرده آبیکہ بسبب صفتیغ یا بر
 بستہ شود عبری آنرا بفتح جیم و مہملہ و دال مہملہ در آخر گویند و بفارسی یخ بفتح تہمتانی و فاد و جیمہ در آخر فرو شدہ آنرا عبری
 جمدی و بفارسی تیغ فروش میگویند بر طرف والا کہ سیکر برفت فروشد بسبب آن را ثلث بفتح ثاء شمشہ و
 لام شدہ و بالفت و جیمہ در آخر گویند و بفارسی برفت فروش برقی بفتح اول و سکون دوم و کسر فاد و سکون تہمتانی بمعرف
 نوعی از شیرینی کہ در شکر و شیر سازند مجاورہ حال عرب آنرا صابونیہ گویند و صوب بسوی صابون زیرا کہ شبہ صابون باشد
 و بفارسی صابونی گویند کمال سیحیل کہ در شکر سازند صوبست صحن بن لب بلب زبس بکا و در قند صری بازارگان برف +
 برقع بضم اول و سکون دوم و ضمیمہ قاف و عین مہملہ در آخر لغت عربیست در اردو کلمہ بفتح قاف متصل جابکہ کرتان برقع اندازند
 عبری نقاب و بفتح لغیر با و صوحہ و سکون فاء و جیمہ و فتح ذون و ضمیمہ آن و قاف در آخر نیزہ گویند و بکا و رو بند و رو پوش لغات
 گویند بیت پیامروی آن طایر بلند و بران رویا بستہ شد روی بلند و امیری لایچی گویند بیت در نقاب زلف دیدم
 حسن او پنهان شدہ بنقشہ ای ایان از حال خود بر افکنجے پوش + و و صواص صبحکار صا و مہملہ بر وزن و صواص برقع
 کوچک کو خزان پوشند و برقع نیزہ اردوی ہندی کہ پستی کوچک دران کچھ و و بان نباید عبری آنرا سلمہ بفتح سین مہملہ و
 لام بالفت رسیدہ گویند فی القاسوس السلاجلہ فیما الولد من الناس والمواشی جمعا سلا و بفار سے یازک برابر جیمہ و مہملہ
 کہ بان پوست بزاید عبری آنرا سلیل سین مہملہ و تجار لام بر وزن غلیل گویند والا لقیہا با و صوحہ و قاف و در املا بر وزن
 امیر برقع او کھانا اول معلوم و او کھانا بضم الف و فتح تاء ہندی مخلوطا تلفظ ہا و الف و نون بالفت کشیدہ برقع
 را از روی برداشتن عبری شفت بفتح کاف و سکون شین جیمہ و فاد و آخر در غرضت کہ را از انجمہ و صا و مہملہ بر وزن و صوحہ
 جادوارہ کہ کسر حمزہ و اسالہ کسر تہم بر وزن اقامت از باب افعال و رفع بفتح راء مہملہ و سکون فاء و عین مہملہ در آخر
 و بفار سے برقع و نقاب از رخ انگشت و بر بختن و کشیدن و انداختن و در گرفتن و بر وزن گویند برقع و النسا
 بال ہندی بالفت رسیدہ و فتح لام و ذون بالفت کشیدہ بفتح بر و سے انداختن عبری بفتح و فتح و نقاب و بفارسی
 برقع انگشتان و انداختن و پوشیدن و برقع برقع انگشتان و برقع برقع انگشتان و پوشیدن و کشیدن گویند برکت ہونا
 شفع با و صوحہ و در مہملہ و کاف تازی و سکون تاء قرشت و بضم ہا و سکون وا و مجہول نون بالفت رسیدہ

تمام شدن چیزی بفارسی بکست شدن میرنجات گوید شش مطربا غنات آبا و شود و خرم بدان بد که بیکتا لا دیگر
برکت خاتم شده برگذشت اول و سکون دوم و فتح کاف فارسی و دال مملعه در آخر و خفیت که از شاغهای آن شده
مانندی از پیشتر شود بعرب آرا و ذوات الف و ا ب گنید بر ما فتح اول و سکون دوم و میم بالفت رسیده دست افزار
در و در گون و حکاکان که بان سول گنند بر بی بنقب بکسر نیم و سکون ثانی شسته و فتح کاف و بار موحده در آخر و عکله
بفت سین مملعه و دال و فو قانی و لام و تا در آخر و بریم فتح بار موحده و سکون تخمائی و فتح رار مملعه و میم در آخر و بفارسی سین
بکسر نیم و سکون فون و فتح بار موحده و تا در آخر و بریم فتح بار موحده و بر ماه و اسکند بکسر الف و کاف تازی و اسکند
و گرد و بریم فتح نیم و تشبیه تا گنید و بنقب و دوم نیز آمده بر ما فتح اول و سکون دوم و میم بالفت رسیده و فون
بالفت کشیده به بریم و در آخر گون بر بی بنقب بفتح ثانی شسته و سکون قاف و بار موحده در آخر و تشبیه بر وزن قبل
و بفارسی بنیدن بکسر نیم مملعه و سکون فون و کسر بار موحده بر وزن بنیدن گنید بر بی بنقب اول و دوم و
سکون فون و لغت هندسی ست صنعت اعتدالی که از مترابا بر بی بنقب علیه بکسر حاء مملعه و سکون لام و فتح تخمائی
و تا در آخر گنید و بفارسی سس را بر کاف فتح اول و دوم و سکون فون و کاف فارسی بالفت رسیده و چو بهای خرد که
بان بام خانه باشد بعرب آرا بر روی بکسر نیم و سکون ر و سکون کسر و دال مملعه و تخمائی شده و تا در آخر گنید بر او
جمع آن در مغرب است الهی ویه بکسر نیم الهی و تشبیه یا ایاد عن الیه قسبیه بفتح مملعه و یاء لفظا قات من الکریم بر کسر
قنبان الکریم و قال ابن سبکت هو بحر و ی و لا نقل الهی و انتی و متبع بود و تثنی عشر و تخمائی و عین مملعه و یاء
امیر گنید و بفارسی از گناده کاف فارسی و دال و راء و مصلطین بر وزن شماره و بر و راء و فارسی بر وزن سس را گنید
بر بی بنقب اول و سکون دوم و کسر فون و سکون تخمائی و مملعه و تشبیه و فو بر بی بنقب بکسر نیم و میم و فتح آن
سکست بکسر نیم و سکون سین مملعه و فتح کاف و فو شد و تا در آخر گنید بر و ا ه ی بکسر اول و سکون دوم و فو و بالفت
و کسر بار و سکون تخمائی معروف بفتح مملعه و تثنی عشر بر و راء و عت و باغات از فار و شسته بنیدن تا مملعه و میم و
یک در آمدن نه اند و آن مرادف بار هستا و تحقیق آن در آن گذشت بر و حها بفتح اول و فتح دوم و سکون
و مصلط و فتحی بکسر نیم مملعه و التلطف بها بالفت عمارت که بانه اندرون مصلط بدواز و باشد و آن آمد و فت
بنیدن تا در آخر و بکسر نیم مملعه و فتح دال مملعه شده و تا در آخر گنید چنانکه صاحب مغرب گفته و حالاهم در زبان
نیم می مستثنی است بر ما فتح اول و سکون دوم و با بالفت رسیده و آب راه خرد میان میر و زار بعربی آنرا عیس
بنیدن عجم و میم و سین مملعه بر وزن امیر بفارسی کس را به گنید و آب راه و آب راه نیز مطلق گذار و آب سیلاب
گنید بعربی سیلاب اما بر بی بنقب اول و کسر دوم و سکون تخمائی معروف چیزی از و در و قاتر از جنس شیرینی و غیر
از جانب و اما در بخانه عرس فرستد بفارسی بنیدن تا بر که ساجی گنید از گنید بیت بیساله را بنود بے فرغ

ماه هجری در این روزهاست که از شایخی آن رسته مانده می شود و بعضی آنرا زنجیر القادسی گویند و ریشه بایش را بحیثیت لیتیس طراچینو
 بفتح اول و دوم بفتح رسیده و ضم جم مملو و تلفظ بها و سکون و او معروف و فتح تا و بندی مملو و تلفظ بها و الف در
 آخر کسکه بسیار دروغ گوید و بعضی آنرا کذاب بفتح کاف و ذال می گویند و بفتح رسیده و بار سوده در آخر دافک بنه و فاد کاف
 بروزن شداد و طرس کسکه مملو و سکون نیم و کسر بر مملو و سین مملو در آخر و بفارسی بسیار دروغ گویند و بنوعی
 بفتح اول و دوم بفتح رسیده و کسر بنه و سکون تحتانی معروف بمعنی ستودگی و بعضی بیع بفتح بیع و سکون دال مملو و
 حاء مملو در آخر و لثنا بفتح ثاء و ثله و تقریض بفتح و در او مملو و ضا و جمعه بروزن و فیصل و این آخر از لغت اصناف است
 و بفارسی ستایش طراچی ما را اول معلوم و ما را نیم بفتح و فتح را و مملو و نون بفتح کشیده خود را سکون و بعضی بفتح
 بفتح فاد و سکون خا و جمعه و او مملو در آخر گویند و بالتحریک نیز آمده و فتح بروزن سحاب فحاره بروزن سخا و فحاره بروزن سحاب
 بفارسی خود ستایی کردن فحاز باب منع فعل از ان فاخر بروزن فاعل و فحور بروزن صبور صفت از ان فحاصه
 خود ستا طراچی اما بضم اول و سکون دوم و ضم بار سوده دوم و او هندی دوم بفتح رسیده و نون بفتح کشیده
 سخن زیر لب گفتن از خشم بعضی سخن زیر لب گفتن را و ندیده بفتح و ال مملو و سکون نون و فتح دال مملو دوم و نون
 تا در آخر و جمعه بیکار نیم و نیم بروزن مملو و غمزه تکرار نیم و نیم بروزن آن و نیم و غمزه بروزن تغزل گویند و بفارسی
 سخن زیر لب و سخن پنهان گفتن اگر سخن زیر لب خشم کنند بفارسی آنرا تکرید بفتح ذال و فارسی و کسر کاف عربی گویند
 فردوسی گوید بیت گفت این قیش از میان بر کشید ز خون سیاوش فراوان تکرید بر کان خود و جو سخن گویند از خشم نیم و گویند
 بیت بحیرت برنجیده ز و پهلوان + بره برزگان و خروشان نون + و منگید بفتح نیم و سکون نون و کسر کاف فارسی و
 سکون تحتانی و فتح دال مملو و نون و آخر نیز گویند طراچی و الا بفتح جم فارسی و سکون لام و کسر نون و سکون تحتانی
 مجهول و او و بفتح رسیده و لام بفتح کشیده بسیار رفته و بعضی بر جیل و جیل بروزن فاعل و فیصل گویند و مثلاً
 بفتح نیم و شین می شود و با همزه مدوده و بفارسی بسیار و طراچین بضم اول و سکون دوم و فتح بار سوده مملو و تلفظ بها
 و سین مملو در آخر و فتن تغزل سبب یکم بعضی خرافه بفتح خا و جمعه و او مملو بفتح رسیده و فتح فاد و آخر و حرف بالتحریک کشیده
 بفتح کاف و نون و دال مملو در آخر گویند و بفارسی فروقی بفتح فاخر و بروزن گفت کسکه عقالش بر پیری رفته باشد بفارسی
 فروت و فرو دال مملو گویند طراچی بفتح اول و سکون دوم و فتح نون و کاف عربی می شود و بفتح رسیده و کسکه
 بنی او بلند و دراز بود و بعضی آنرا شتم بفتح همزه و شین و نیم می شود و در آخر و عتاب بضم مملو و نون و بار سوده
 بروزن غراب و اعن بروزن احمد و همان بفتح همزه و سکون نون و فاد بفتح و نون در آخر و دان می
 بضم همزه و کفر فاد و تشدید تحتانی گویند و بفارسی دراز بنی و بلند بنی طراچان بفتح اول و دوم مملو و تلفظ

و طاء مطبوعه شده مشق و تاء فوقانی در آخر گویند بطرف تاج آن و او را بکسر همزه فتح و او را دو بار میگویند و در آخر گویند
 او را و ن مع آن صاحب حیده ای که گوید که کو یک را بطر گویند و بزرگ را او را و بفارسی بطر ای گویند باب ما و موحده
 با غین معجمه یعنی فتح اول و سکون دوم و فتح با و دوم و غین معجمه دوم و با لغت رسیده گوشتی که زیر نزع آن و نیمه باشد
 یعنی آنرا غیب یعنی غین معجمه و سکون با موحده و فتح غین دوم و با موحده دوم در آخر و غیب با فتح یک بعد از غین
 دوم گویند و بفارسی نیز غیب مشهورست نظری گوید بیت از چاه غنیش بدر آورده راه بر ماه عقری بهشت بند
 راه را چه و در شعر و کتب هم آمده چنانکه گوید بیت از سپه آفت هر چیز بدیست سبب سبب آفت سن زلفت
 آن سیم غیب یعنی انهم اول و سکون دوم و او را جمله با لغت رسیده چیزه بر باد مثل شمش که شتر وقت مستی از دهن
 بر آورده بانگ میکند یعنی آنرا ششقه بکسر هر دو شین معجمه و سکون قاف اول و فتح قاف دوم و تاء در آخر گویند و
 بفارسی و نیمه یعنی وال ممل و سکون خان معجمه گویند بغل بالتحریک لغت فارسیت و در دوی هندی مستعمل معنی آن
 بعربیه ابط بکسر همزه و سکون با موحده و طاء ممل در آخر گویند و بکسر تین نیز آمده با طاء بالمدح آن و تهرکی تو شولتوق
 یعنی قاف و شین معجمه و سکون لام و ضم تاء فوقانی گویند و نیز در هندی یاره جابه چهار گوشه یا از یک جانب به و ک
 زیر بغل جابه دوزخ معرب آنرا ابطه یعنی لام و کسر با موحده و فتح نون و تاء در آخر و بفارسی خشتک خشیه گویند بغل
 اول معلوم و کسر چون بکسر کاف فارسی و سکون تهمانی معروف و او را ممل و ضم با و سکون و او مجهول و نون با طاء
 کشیده دستا کشاده و مجروح دستا باز کرده که رنگ گرفتن و کج و جیبانیدن بعربیه معانقه یعنی از نون بفارسی
 با لغت و فتح نون و قاف و تاء در آخر و عناق بر وزن کتاب گویند عالقه از باب معانقه فعل از نون بفارسی
 در آخر و فتح نون و بلفظ مین و اب لینا چیزه را در زیر بغل گرفتن یعنی تالیط همزه و با موحده و طاء ممل
 بر وزن فعل و بفارسی در بغل گرفتن و زیر بغل گرفتن و در بغل نهادن و در بغل زدن و در بغل کردن و در بغل
 دین گوید شمشیر پشت عجب نبود اگر دل را کند از کف کنه در می پرستی شیشه را دارندستان و در بغل قدسی گوید
 شعر باد صبا اگر گذرد از کوی تو سوی من بگل غنچه گرد تا کند بوس تو پنهان در بغل جامی گوید شعر
 می زند آن سینه زلفش و بغل بالقمه و آستین و بغل بفتح لیمین بجهاننا فتح اول و سکون دوم و کسر لام و سکون
 تهمانی مجهول و فخر نون و فتح با موحده و جیم با لغت رسیده و نون با لغت کشیده عبارت از شاد شدن و طبیعت کسی یعنی شاد
 بشین نیمه مفتوح و کیم با لغت رسیده و تاء فوقانی در آخر و شانه بر وزن سخاوه گویند شست به از باب مع فعل از ان و بفارسی
 بغل زدن و بلفظ زدن باب ما و موحده با فا + بفارسی اول و دوم با لغت کشیده چیزیت مانند سبوس که در مصر
 مردم از خشک پیدا می شود و بهر آنرا همزه بکسر با و سکون با موحده و کسر و ممل و فتح تهمانی و تاء در آخر و از حجاز ممل و
 بکسر از او همزه بر وزن سحاب گویند هزاره بر وزن سحاب واحد آن بفارسی بدو گویند باب ما و موحده و با قاف

حجه بنیم اول و سکون دوم و فتح جیم فارسی لغت ترکیست در اردو و هندی متصل فتنل الله خان در لغت ترکی آورده که بوجه بعضی با
 سکون لیکن مجمره و فتح جیم فارسی یعنی جیم پس معلوم شد که تفریق بقای همان میخ است که غین را بقای بدل کرده اند بوجه
 در اصطلاح بنیم صاد و ممل و کسر آن دو و اولی لغت و نون در آخر گویند در اساس است و التثوب فی صواته اسی فی خلافه و در
 دوم موس است صوان التثوب و صیغه شلتین ایضاً نایه باب باز موصوفه با کاف عربی بیک بفتح اول و سکون
 دوم بسیار حرف زون که سانس را مالیت آورد عربی بفتح بار موصوفه و قاف مشدود و بقاق بر وزن سحاب گویند و بقاق
 بسیار گونی و در از نشسته بکر بفتح اول و سکون دوم در اصل لغت رسیده بر وزن را گویند بعرنی تیش بفتح تاء فوقانی و سکون
 در آتخانی و سین ممل در آخر و بقا است بر وزن گویند و به ترک که قبضه بدانکه شاقه و غم بفتح غین مجمره و نون و میم در آخر و عربی و
 وقد و سفند و فارسی اسم جنس شامل است صنان و معوز اما معوز بفتح میم و سکون عین ممل و زار مجمره در آخر و بالتحریک میسر
 فاعی و وزن امیر و معوز بر وزن زبور و معاز بر وزن کتاب و معزی بر وزن کسری و معزاف بالمد اطلاق آن بر ذوات شصت
 آتخی موس است اتم از آنکه زیاده یا داده و فارسی بر یک می بفتح اول و سکون دوم و کسر در ممل و سکون تحتانی معروف
 بر ماده را گویند بعرنی عین ممل سکون نون در زار مجمره در آخر و ماضی و عین ممل و زار مجمره و با در آخر بر وزن غلظه
 گویند بکری کا بجه بجه گویند یعنی ذوات شعور لغتایی گویند که بجه آنرا جهر بفتح جیم و سکون فاء در ممل در آخر گویند در
 صیغه ایمیوان است الجفره بفتح الجیم بالغت اربعة اشهر من اولاد المغر و فصلت عن اعماد الذکر جهر سمی بذلك لانه جهر صیغه آه
 غلظه و الجمع اخبار و جفا را تخی و غرض لغت بفتح عین ممل و کسر را ممل و سکون تحتانی و ضا و مجمره در آخر و عتد و بفتح عین ممل و کسر
 تاء فوقانی و سکون تاء و و ال ممل و عناق بفتح عین ممل و نون بالغت و قاف در آخر گویند و هر یک از اولاد ذوات شصت یعنی
 بر ذوات اصوات یعنی تیش را که در سال دوم در آید جع گویند و هر گاه در سال سوم در آید تیشی گویند و هر گاه در سال چهارم
 در آید رباع بکسر عین ممل گویند و هر گاه در پنجم در آید سدیس گویند و هر گاه در ششم در آید صانع گویند و بعد از آن بر آن
 نامی نیست بکل بفتح اول و دوم مشدود و مفتوح و لام در آخر پوست دخت و مانند آن بعرنی حکار یکسر لام و حا و بالف ممل و و
 و بالکسرت خت بکسر جیمیلنا اول معلوم و جیمیلنا یکسر جیم فارسی مخلوطا التلقا بهما و سکون تحتانی معروف و لام و نون
 بالف کشیده باز درون پوست را بعرنی کوف بفتح لام و سکون حا و ممل و واد در آخر و می بفتح لام و سکون حا و ممل و
 تحتانی در آخر گویند سحت العصا از باب نصر و حکیت از باب ضرب فعل ازان بکواس بفتح اول و سکون
 دوم و واد بالف کشیده و سین ممل در آخر بسیار گوی و بعرنی ثر ثره بکر اثار و ثلثه و کرا را بر ممل بر وزن و حرم
 گویند و بفرسی در از نشسته و اگر بسیار کلام در باطل بود و بعرنی آزان می بفتح لام و سکون فاعی مجمره تحتانی در آخر
 بفتح با و و ال میجره در ممل در آخر و زبان بالتحریک با و و ال مجمره تحتانی بالف و نون در آخر گویند و بفرسی
 بیسوده گونی بر زره چاوی و هر زره درانی بکواس بفتح اول و سکون دوم و واد بالف رسیده و فتح عین ممل

بجارت از است که چون گوشت انزال آن بزند اول بیا زرد در روغن بریان کرده بعد از آن گوشت و اشال آن را در روغن
 بریان کنند و بهم روغن را با پیاز بریان کرده در روغن نانخورش بچینه می اندازند و بزودی بر سر پوش بند می سازند
 تا خوشبویش در طعام در آید بفارسی سیر داغ در روغن جوش و به ترکه چربی بفتح نیم فارسی و زار و بجم می شود گویند بکسر اول بفتح
 اول و کسر دوم مخلوطا التلقا بهاد سکون تختانی محمول کلام بالغ رسیده بزبان بجا کها بجه شیر را گویند بفری ششبل
 بکسر شین مجر و سکون بار سوده و لام در آخر و فر بفتح ف و سکون رار ممل و ضم با و دال ممل در آخر و شش بفتح شین نیم
 و سکون تختانی و عین ممل در آخر و بفارسی شیر بجه گویند باب بار سوده با لام بل بکسر اول و سکون دوم
 سوراخ جانوران و حیاتی را گویند عونا و سوراخ موش و خصوصا بفری سوراخ دندانگان و حشرات الارض را سرب
 بفتح سین در مملتین و مجر بضم جم و سکون حار ممل در آخر گویند مجران بضم جم بر وزن غفران و مجسره
 بالتحریک و مجا بر وزن اجاب جمع آن مجر انصب از باب نفع و آخر النصب از باب افعال و تحجر از باب فاعل و رآمد
 سوسار و سوراخ الحجر از باب افعال در آورده سوسار و سوراخ و بل بفتح اول و سکون دوم معنی توانائی بفری توت
 و بفارسی نیز و نیز گویند و نیز بل معنی کبی بفتح و فتح داد و هم در آخر گویند در قاموس ست عوج کفرج
 و الا سم کعب او یقال فی کل تنصب کاسا لاد و الحس فی عوج محرکه و فی کما الارض و الدین کعب انتهى و است
 بفتح هزه و سکون نیم و تار فوقانی و او و بفتح هزه و داد و دال ممل در آخر گویند و بل بضم جم جای مجاست باز آن بجز
 ریح بفتح فاد سکون رار ممل و نیم در آخر و حکر حار ممل و همش مسج بود حار اجازت گرفته و حشش بکسر حار ممل و سکون
 فاد و نیم مجر در آخر و جم بفتح حار ممل و ضم جم و سکون داد و نیم در آخر و قدیم بفتح قاف و سکون لام و فتح ذال سیم
 جم در آخر و فتح بسیار آب و عجب بفتح کاف و سکون عین ممل و فتح تار مشد و بار سوده در آخر و فله بفتح ف
 سکون لام و فتح با و نیم در آخر و نیم بفتح با و کسر بار سوده و سکون تختانی در رار ممل در آخر و فرقه بکسر سیم و فتح
 زار مجر و حار مجر شد و مفتوح و تا در آخر و یقینا بفتح قاف و سکون بار سوده و قاف دوم بالغ و بار مجر و
 در آخر و شریح بفتح شین مجر و کسر رار ممل و سکون تختانی و حار ممل در آخر و شریح بفتح سیم و سکون کشین مجر و فتح لار ممل
 و حار ممل در آخر و فاعله بفتح ف بالغ رسیده و ضم عین ممل و سکون واد و فتح سین ممل و تا در آخر و علق بفتح
 عین ممل و سکون فاد و فتح لام و قاف در آخر و عرک بفتح عین و رار مملتین و سکون کاف اول و فتح رار ممل دوم
 و کاف دوم در آخر و علق بفتح عین ممل و سکون ضا و مجر و فتح نون و کاف در آخر و زردان بفتح زار مجر و رار ممل و دل
 و الت و نون در آخر و اجم بفتح هزه و نیم و نیم شد و مشتق بفتح حار ممل و شین مجر و سکون نون و فتح فاد و نیم در آخر
 و کس نیم کاف و سین ممل شد و فایسی معرب است در قاموس است الکس بالضم لیس و ن کلام را خوا هو سوله بفارسی
 شلفین بشین نیم و لام و فار بر وزن جرسند و کس تنخیف سین ممل گویند بلا بکسر اول و لام مشد و بالغ رسیده و بلا

مستعمل نوعی از جامه که چشم بلبان بافته حاجی قدسی گوید شعر در لباس لبرمی دارد شمار عاشقی با گلبدن پوش است گاهی
 گاه میل چشم پوش و چشم میل نیز گویند اشرف گویند اشرف کمال گیتی و هر وضعی با و لغافل گیتی و ولد ارق
 اگر گیر کند گلبدن در دو جامه بغیر چشم میل گفته بلبان بضم اول و سکون دوم و ضم با و دوم و لام با الف شیشه مانند است که
 بیشتر وقت باریدن باران بر آب پدید آید بعرس حساب بفتح حاء جمله و بار سوجه بالف رسیده و با و دوم در آخر و لغافل
 بضم فون و فارا مشد و بالف رسیده و فقا قیغ و تکرار قاف و عین جمله بر وزن مصباح و غزان بغین سحر در اول جمله بر وزن ما
 و لغافری غنیمت آب و غور آب سوار آب و سوار آب گویند بی بکسر اول و لام مشد و بتختانی معروف رسیده جا نوز است
 مانا به شیر اکثر فخر موش کند بعرنی بعرنی سفید بکسر سین جمله بفتح نون شد و سکون و او و او جمله در آخر و سار بر وزن زان
 و خیدل بفتح خاء مجر و سکون تحتانی و فتح و ال جمله و لام و آخر و فطیل بضم خاء مجر و سکون تحتانی و فتح طاء و جمله و لام در آخر
 و هر بکسر با فتح را و جمله مشد و تا در آخر و قط بکسر قاف و طاء و جمله مشد و شت نادری بشین مجر و نون و دا و جمله بر وزن جباری
 او لغافری تا نون بر وزن جا و و و و شک بضم با و فارسی و سکون و او و فتح شین مجر و کاف ساکن در آخر و گره و تیر که
 یو لک بضم با و فارسی و سکون و او و فتح لام و سکون کاف تا نسی گویند و کینت آن بعرنی ام سمل و بی نیز نوس
 از بند است که از دست کشاده میشود و محتاج کلمه نیست بعرنی آنرا مزلاج بکسر سیم و سکون زاء مجر و لام با الف
 و جیم در آخر و سلاق بکسر سیم و سکون عین جمله و لام با الف و قاف در آخر گویند در اساس است ما با به سلاق و او
 لایه ما بفتح مفتاح او بغیر مفتاح و هو المزلاج بی لغوین بکسر اول و کسر دوم مشد و سکون تحتانی معروف و لام
 لام و سکون و او و مجر و فتح تا نسی و نون در آخر گویا بیست دو ای که گره آنرا دوست میدارد و بران غنی
 بعرنی آنرا با در نیوید بار سوجه بالف و فتح و ال جمله و او جمله و سکون نون و فتح جیم و ضم بار سوجه و سکون و
 و فتح تحتانی و تا در آخر گویند و بغار سه تره گره و با و زنگویه و ترنگان گویند و ترنگان سحر آن گرم و شک است
 درجه دوم باب بار سوجه با نون و بنا بضم اول و دوم مشد و بالف رسیده بضم با فتن بعرنی لغوین
 و سکون سین جمله و جیم در آخر فتح الشباز باب نصر فضل از ان ساقه بر وزن کتا به پیشه آن و با فتن پورا بکسر
 بفتح را و جمله و سکون میم و لام در آخر گویند چنانکه ابو منصور ثمالی در فقه اللغة آورده و ست بفتح سین جمله و به تشدید فاء
 اسفان بر وزن افعال گویند بنا و ث بفتح اول و دوم بالف و فتح و او و تا رهندی در آخر اطلس سیرتی و خصله که
 خود نشاند بعرنی آنرا قصص لباص و جمله و نون و عین جمله و تلف کاف و لام و فار بر وزن تغزل و تلو ق بفتح تا و فوق
 و لام و سکون با و ضم و او و قاف در آخر گویند در حدیث است کان خلقه علی الله علیه و سلم سجده و لم یکن تلمو ق ای
 لم یکن تقدما و تکلفا و بنا و ث بضم سیم بار سوجه بضم با شک بعرنی چنانکه بفتح حاء و جمله و تحتانی با الف
 فتح کاف و تا در آخر و فتح نون و سکون سین جمله و جیم در آخر گویند سحر بفتح با و سوجه و سکون نون و فتح جیم در آخر

نیز گویند و تبرکی بویتم بضم بار موحده و فتح تا و فوقانی و سکون میم ابو منصور شاعری گوید بچند نایه را بهنگامیکه می زاید از اسبیل
بفتح سین ممل و کسر لام و سکون تحتانی و لام در آخر گویند بعد از آن سبب بفتح سین ممل و سکون قاف و باء موحده و راء
و نوار بضم حا ممل و کسر ن و و او و بلف رسیده و راء ممل در آخر گویند و چون کیال شد و از ما در جدا شود فصول گویند و چون
در سال دوم در آید این محافل بفتح میم و خا و بجه بلف رسیده و ضا و بجه در آخر گویند و چون در سال سوم در آید این بلف
بفتح لام و ضم بار موحده و سکون و او و نون در آخر گویند و چون در سال چهارم در آید و لاق بار کشی شود حق بکسر حاء ممل
و قاف کشند گویند و هر گاه در سال پنجم در آید بفتح میم و ذال ممل و عین ممل در آخر گویند و چون در ششم در آید و و نون
شبه بیگانه آرائشی بنا و شکسته و نون بر وزن اعنه گویند و چون در هفتم در آید و و ذال ر با عین بیگانه بیا و بکسر عین ممل گویند
و چون در سال هشتم در آید از اسبیل بفتح سین ممل و کسر ذال ممل و سکون تحتانی و سین ممل در آخر گویند و چون در سال
نهم در آید و و ذال کش بر آید از اسبیل باء موحده و نون ممل و لام بر وزن فاعل گویند و هر گاه در سال دهم در آید و خلعت بخا و بجه
و لام و قاف بر وزن حسن گویند و بعد از آن خلعت عاین و پنجین زیاده از آن و هر گاه پیر شود و در و بقیه از جوانی باشد
عود بفتح عین ممل و سکون و او و ذال ممل در آخر گویند و چون ازین مرتبه در گذرد و بفتح قاف و سکون حا ممل و راء ممل
در آخر گویند و هر گاه و ذال کش بیفتند بکسر نا شاکسته و سکون لام و باء موحده در آخر گویند و هر گاه ازین مرتبه هم تجاوز
کنند مانع به نشد بچشم گویند لایح بفتح لیمه حی از ادب و سن را و طاق حبس نوار و چون پیری اوست حکم شود و
بضم هر دو کاف و سکون حا ممل اولی گویند و بر وزن سخم نیز آمده و لو تا بر وزن طوبی بکنه طاق است بفری آنرا قوت
و بفارس زور و توانائی و غیر گویند بولی بضم اول و سکون دوم مجهول و کسر تاء بندی و سکون تحتانی معروف یا نه
از پاره های گوشت که برای نپختن بر بند بفری آنرا بضمه بفتح باء موحده و سکون ضا و بجه و ففتح سین ممل و تا در آخر گویند
در حدیث است اندم بر بل و برتة تقو علی النار فتننا و ل منها البقیة فلم نزل میکانما ای بقیة و غیره بضم میم و سکون زائده
و فتح عین ممل و تا در آخر و زور بفتح و او و سکون ذال ممل و فتح راء ممل و تا در آخر گویند و با تحریک نیز آمده و بفارس
تکه کسره تا فوقانی و کاف مشد و متعق تازی و با سه شقیفه در آخر بوجه بضم اول و سکون دوم معروف و نیم مخا و طاق
بها بضمه فقیه بفری اداک بکسر حمز و سکون و ال ممل و راء ممل بلف رسیده و کاف در آخر و فتح بفتح فا و بفارس
یا نیست گویند و بوجه او و مجهول مجنی با بفری عبا بکسر عین ممل و سکون بار موحده و حمز در آخر و حمل بکسر حا ممل و سکون
میم و نقل بکسر نا شاکسته و سکون قاف و لام در آخر گویند ابو منصور شاعری گوید باریکه بر سر بردارد و هر دو دست بران گذارد
تا نیفتد بفری آنرا کاه کاف بلف و فتح راء ممل و تا در آخر گویند و باریکه بر پشت بردارد بفری آنرا مال بجا ممل و سکون
و بفارس کول با بیستگی شیرازی گوید بیست نه خا از کول بار پنج عشتم به دست خود کلبه گنج عشق به بوجهل بضم اول
و سکون دوم مجهول و فتح عین ممل و لام و ساکن در آخر کسیکه زیر بار بار باشد بفری آنرا نقل بضم میم و سکون

شمار شده و فتح قاف و لام در آخر گویند و بفارسه گرانبار و نیز در جعل چیزه که با بر گران شبیه باشد معرب آنرا تیل شمار شده و قاف
 و لام بر وزن امیر و وزیر کسر و او و سکون قاف و واو جمله در آخر گویند و چو چهار فتح اول سکون و ویم و جیم فارسی مخلوط تلفظ
 بها و الف و واو جمله آخر می باشد افغانندی در نیمای قطرات باران که میباید آید باین معنی در عربی فقط مفرد و دیده اند
 لیکن رشتاش المظفر را و جمله شین مجریمه بالف و شین مجریمه دوم در آخر مضافات بسوی مظهر گویند و یقال ترشش الريح علینا
 بالمظفر و تاتی الريح علینا بالمظفر و بفارسی ریزش و سر شک باران گویند و بوزن اول و سکون دوم معروف و واو جمله در آخر
 و او را بزاد و الف و ومانندی که وقت اره کشیدن از چوب براید بعرابی آنرا افشاره بضم نون و شین مجریمه بالف و فتح
 را و جمله در آخر گویند و بفارسی سبزه چوب بوزانی بضم اول و سکون دوم معروف و واو جمله بالف و کسر نون سکون
 تحتانی معروف و شاست در هندوستان که با و بخان در و غل کجا و بریان کرده در و غ افغانند و صاحب قاصوس گویند
 بوزانیه طوایست منسوب بسوی بوزان و در حسن بن سهل و در غلیظه نامون ظاهر همین بوزانست که در هندوستان شهرت
 دارد و ابو الحسنی گویند بیهت پس از سی سال بواسطی شد تحقیق این معنی بود که بوزانست با و بخان و با و بخانست بوزان
 گویند و بها بضم اول و سکون دوم معروف و فتح را و بمانندی مخلوط تلفظ بها و الف و در آخر و در بعرابی پیر مرد را شین
 یا بفتح گویند و شین مجریمه در وزن اجباب جمع آن و هم کسر با ویم شدند و هم فتح با و کسر را و جمله ویم در آخر
 و شین فتح یا و تحتانی کسر فا و نون در آخر و در بسیار و خرف بفتح فا و مجریمه و کسر را و جمله و فا و در آخر و شین مجریمه و سکون با و
 کسر را و فو قاف و واو جمله در آخر و شدند بضم و سکون فا و کسر نون و فانی جمله در آخر آنکه در اندک گویند از پیر که شین فلان
 می کشید و چیزه که آب دهانش از پیری روده بفارسی پیرا کمن سال مسامح و در پیر فروت نیز گویند و ابو منصور اثنای گویند
 ابحال بها و صوره ویم بوزان صاحب پیر ساکورد را گویند و فکیم فتح قاف و سکون لام و فتح عین مظهر ویم در آخر پیر زال را گویند
 و و بضم عین جمله و سکون و او و ال جمله در آخر شتر ساکورد را گویند و ناب بنون و الف و واو جمله در آخر با و
 را گویند و شین بفتح شین مجریمه و بار موده او و دوم در آخر زکا و پیر را گویند و فارصن بقا و را و جمله و نهادیم
 و در وزن فاعل با و و کا و پیر را گویند و علی کسر عین جمله و سکون لام ویم در آخر پیر را گویند و بخت کسر ما و فتح عین
 و فا و شد و در آخر شتر مرغ پیر را گویند و شمه بفتح عین مظهر و شین مجریمه ویم و فا و در آخر شش با و پیر را گویند و بوزن
 اول و سکون دوم مجبول و از ر مجریمه و با و در آخر تخت فارسیست و را و و بمانندی مستعمل شترانی باشد که از مرغ دازن
 و و و اشال آن سازند بعرابی آنرا فقلع بضم فا و قاف شد و بالف و عین مظهر و در آخر و بفارسی کنی بفتح با و موده
 و سکون کاف عجمی و کسر نون تحتانی رسیده و آخسه به الف و می و فا و مجریمه سکون و ضم سین مظهر فتح عین و کسر عین
 در آخر گویند و بعضی بقدمیم برین مظهر و بینه شین مجریمه گفته اند بول بضم اول و سکون دوم مجبول و لام و
 در آخر میسن بعرابی قول فتح قاف و کلام و بفارسی گفت و گفتار و گویند و نیز امر است بجمعش بعرابی

قل بعضم قاف و کلم بفتح تا و لام شد و گویند و بفارسی بگو و بول نیز معنی درخت است تلخ که بعضی آنرا بعضم میگویند و بار بار
در آخر گویند گرم است در درخت دوم و خشک است در سوم بولی بعضم اول و سکون دوم مجهول و کسر لام و سکون
معروف لغت را گویند که بان کلم کنند بعضی لسان و لغت و لجه و بفارسی ما ان له تا بفتح اول و سکون دوم و نه
رسیده هر دو کتاه قد که طویش مقدار دوسه دست باشد بعضی آنرا لغتش بعضم نون و ضین بجه با الف و شین مجهول در آ
زیادت تحتانی و بفارسی کوتاه پای و پای خرد گویند و دوم محاوره تور است و مرم ایران خنک بجه خا و حجه و نور
و الف در آخر میگویند و بون بعضم اول و سکون دوم مجهول معنی تخم افشاندن و زمین بعضی بر سبزه است و سکون
در اول و در آخر میگویند و بذر البذر ان باب نصر محل از ان و زرع بفتح نای مجهول و سکون را در جمله و عین جمله در آخر
در یخستن و کاشتن و کاردیدن و کاشتن شیخ سعدی در گلستان گوید به ان ماله که گاه در اند و کلم میفتاب
نخک شد و بارش همه بیکان ملاست به هر کلم که ناز تو ببارش دل مار نیست به شیخ سعدی گوید بهیست
بین لاجرم برجه بر دشتی بون بعضم اول و سکون دوم معروف و فاء نون و و ال جمله در آخر مجهول و کاف
قطره و بفارسی بوج بعضم یا در تحتانی و فتح بجه تازی بر وزن چوبه و جمله بجه چیم فارسی و کاف تا زب
در آخر گویند و قطره باران را بفارسی ترکیب که تر است فارسی و سکون تحتانی معروف و کاف تا
قطره که از بر جدا شود و به زمین رسیده باشد و بسبب غلظت حسن بعضی ماله تا بار نماید بعضی آنرا به
بار موحده و لام در آخر و غشون بعضم عین جمله و سکون تا و شکسته و ضم نون و سکون دا و و نون در آخر
رشته باران صواب گویند بهیست از بهای تر بر افروز و چهره است معشر هم به رشته باران بود و شپه از به جمعیت
بوند بجه پایانی بفتح بار موحده دوم مخلوط التلفظ بها و سکون را در جمله و بار فارسی و الف رسیده و کسر نون و سکون
تحتانی معروف اندک آب بعضی قطره من الما و گویند و بفارسی قطره آب بوند می بعضم اول و سکون دوم معروف
و فاء نون و کسر ال جمله و سکون تحتانی قطره کوچک باران را گویند بعضی قطره اسباب اعم از آنکه کوچک بود و یا
بزرگ و بفارسی چیک بفتح چیم فارسی و کاف تازی غیر مشد و می قطره کوچک و خرد اعم از آنکه قطره باران باشد یا قطره
باب بار موحده با با بجه پای بفتح اول مخلوط التلفظ بها و الف رسیده و بار فارسی در آخر و دیگر از دیگر یا
از بهین و جز آن بر آید بعضی بجه بجه بار موحده و بفارسی دود و یک و لغت دیگر و همین بفتح تا و فوقانی گویند بجهایی
بفتح اول مخلوط التلفظ بها و الف و کسر بار موحده مخلوط التلفظ بها و سکون تحتانی معروف و زن برادر را گویند بعضی
روح الاث و زوجه الاث گویند و بفارسی زن برادر بجهات بفتح اول مخلوط التلفظ بها و الف و تا و فوقانی در آخر
نوعی از طام اهل هند است که برنج را در آب جوش داده می خورد بعضی بهی بفتح بار موحده و با و طام و طامه مشد گویند
چنانکه در قاموس است بفارسی به به تشدید تا و فوقانی و به به تازی و ال جمله گویند فردوسی گوید بهیست بر سبزه خنک

وسیع و ضرب فعل ازان آبق بر وزن فاعل بوق بر وزن مبدی و صفت ازان بجهال بفتح اول مخلوط التلظظ بها و الـ
ولام در آخر نوک نیزه و تیره و مانند آنرا گویند بعر بی سنان بکسر سین ممله بر وزن عسان گویند سینه بفتح هجره و کسر سین ممله و
نون کشیده مفتوح و تا در آخر جمع آن و بفارسی نوک بجهال بفتح اول مخلوط التلظظ بها و الـ و لام بفتح رسیده ازکات شکست
بعر بی آزار جمع البعیر را ممله و سکون بهم و اما ممله در آخر و قنایه بفتح قاف و نون بفتح و تا در آخر و اصل بفتح هجره و سین ممله
و لام در آخر و مراد البعیر بهم و کسر ممله شد بفتح رسیده و فتح نون و تا در آخر گویند و بفارسی تیره بجهال لامار کما تیره زدن بجر
لعن بفتح طاء ممله و سکون عین ممله و نون در آخر گویند طنه بالرح از باب نصر فعل ازان و اسقاط بکسر هجره و سکون سین ممله
و عین ممله بفتح رسیده و طاء ممله در آخر تیره بر سینه زدن بجهانت بجهانت بفتح اول مخلوط التلظظ بها و الـ و نون
و تا در آخر قافی و بنجار کلمه معنی گونه گویند بعر بی اقسام و انواع و صفات و انما بفتح هجره و سکون نون و اما ممله با هجره ممدوده
بجهانت بفتح اول مخلوط التلظظ بها و الـ و باطن نون ساکن و جیم بفتح رسیده بکسر خواهر بعر بی ابن الاخت و بفارسی
سهمیه و زاده و خواهر زاده و تبر کی فلاحه بفتح نون و فین معجمه و جیم گویند بجهانت بفتح اول مخلوط التلظظ بها و الـ و باطن نون
ساکن و کسر جیم و سکون تحتانی معروف و ضم خواهر را گویند بعر بی بنت الاخت بجهانت بفتح اول مخلوط التلظظ بها و خفا نون
و کاف فارسی در آخر نایست که سکر آرد بعر بی آزار قنب بکسر قاف و فتح نون شده و اما ممدوده در آخر و شیش بجهانت بفتح
بجهانت بفتح نون بر وزن میم گویند و بجهانت بفتح کاف و نون و اما ممدوده در آخر و ننگ گویند گرم و شکست زد و بجهانت در در دوم
و نون بعضی در در سوم و شیره که بعد از ساندن بنگ در آب حاصل شد و آنرا بنگ گویند بجهانت بفتح اول مخلوط التلظظ
بها و الـ و نون و فتح میم و کسر تا در آخر قافی بفتح رسیده شخصی که آنرا تشه سی چیز بار بار بر طاف ظاهر نماید بعر بی آزار مشغوف بجهانت
و فتح شین معجمه و کسر او و ششید گویند و بفارسی حقه باز و طاس باز گویند بجهانت بفتح اول مخلوط التلظظ بها و الـ و نون
و فتح میم که تا در آخر قافی و سکون تحتانی معروف در هندوستان زمانی آنکه آنرا تشه سی چیز بار بار بر طاف خلافت آن بنمایند
بعر بی آزار مشغوف بجهانت بفتح شین معجمه و سکون عین ممله و کسر او و فتح ذال معجمه و تا در آخر و ششید بها ممدوده بجهانت و او گویند
بفارسی حقه باز و طاس باز گویند و آن شیوه را تشه و ششید بر وزن درجه گویند و بفارسی حقه بانی و باز گیر می گویند اما در عرب
این پیشه را در آن گندم انداخته و تشه بنده گیر آرد بجهانت بفتح اول مخلوط التلظظ بها و الـ و فتح طاء و جیم در آخر نون
بعر بی که بفتح کاف و نون شده و تا در آخر گویند کنائن جمع آن بفارسی برادر زن و زن برادر و نیکه بفتح یا تحتانی و سکون نون
و فتح کاف باری و اما در آخر و تبر کی قین انما بفتح قاف و سکون تکلف و نون و فتح هجره ممدوده و فین معجمه بفتح رسیده بها نه بفتح
لفظ نایست و اما در هندی استعمال آن معروف است بعر بی جمله که اما ممله و عین ممله و سکون ال معجمه و اما ممله و حقه
بها که معنی عذر کردن بعر بی اعتذار بر وزن اشتغال بفارسی بها نه کردن و گرفتن و میخستن و میخندن و نهادن و ساختن
سودی گویند شغور سودی و کنج خلوت سحر و طرف صحابه بنهر بکسر و بجهانت بها نه کمال نمید گویند شهر گر که بی بها

در آخر بجهت غیر از بحر و بیشت و بفارسی خبر یکبار مجز و سکون تحتانی معروف و در اول جمله و آخر و غیره و کشیده گویند بهر اشیاء اول
و سکون دوم در اول جمله یافت رسیده کسیکه نشود و بعضی آنرا ایه هم بفتح هزه و صداد و جمله و میم مشد و گویند و صم بهم صداد و جمله و میم مشد
در آخر جمع آن و او قریب هزه و سکون و او و فتح قاف و در اول جمله و آخر گویند و بفارسی که چون ازین مرتبه در گذر و گران و بسیار
بهم رساند بعضی آنرا اطر و ش بفتح هزه و سکون طاء مطبقة و ضم را در جمله و سکون و او و شین مجز در آخر گویند و چون از این هم گذرد
و او از عدد را نشود و آنرا صا خ بفتح هزه و سکون صداد و جمله و فتح لام و غا هم مجز در آخر گویند و بفارسی کند گوش و گران گوش گویند
طرش بفتح و صم بالتحریک کری بهر اما بفتح اول مخلوط التلظط بها و در اول جمله یافت رسیده و دنون یافت کشیده خوش گوش
کبوتر و مانند آن بچرا بید بان بحر بفتح غین مجز و در اول جمله مشد و غزار بروزن کتاب گویند غا الطائر فقه از باب ضرب
فعل از این یعنی خوش داد مرغ بچرا بید بان و زقرقه بیکار از ای هم و قاف بروزن فعله و زق بفتح زار مجز و قاف مشد
گویند زق الطائر فقه از باب ضرب و زقرقه از باب فعله فعل از این و از غا بفتح مجز و میم مجز و لام بروزن افعال نیز
گویند و بفارسی بجهت صد غین بفتح اول مخلوط التلظط بها و سکون که جمله و کستره افوقانی و سکون تحتانی معروف
چیزیکه مانند جاسه پاره با ویشتم و پنجه و ایشتم میان ابره و استر جاسه و سمات و امثال آن کنند بعضی حشو بفتح حاء جمله
و سکون شین مجز و او و در آخر و فارسته آگه بکسر کاف فارسی و فتح نون و انگش بکسر کاف فارسی و نون و انگش بکسر کاف
هر دو بکسر کاف گویند چنانکه در فرهنگ کشیدی مذکور است بجهت و میا بفتح اول مخلوط التلظط بها و سکون را در جمله و
دال جمله و سکون تحتانی مجهول و نون یافت رسیده حق که راهمه ادا نمودن بعضی ایفا بکسر هزه و سکون تحتانی
و فا یافت مدوده و توفیه بروزن تنبیه گویند او فی فلما نحقه از باب افعال و و فی فقه از باب تفعیل فعل از این سه اعطاء
و ایفا بجهت لینا بفتح اول مخلوط التلظط بها و سکون را در جمله و کسر لام و سکون تحتانی مجهول و نون یافت کشیده تمام
گرفتن حق از کس بعضی استیفاء بکسر هزه و سکون سین جمله و کستره افوقانی و سکون تحتانی و فا یافت و هزه و آخر
و توفی بروزن تفعیل گویند استوفی فقه و توفاه تمام گرفت حق خود را بجهت بفتح اول مخلوط التلظط بها و فتح زار جمله و میم
در آخر یعنی اعتبار و وزیر که بعضی غلظه بفتح عین جمله و طاء مجز و میم و تا در آخر و وقت بفتح و او و سکون قاف و فتح عین مجز
و تا در آخر و غره بکسر عین جمله و فتح زار مجز مشد و تا در آخر گویند بجهت بفتح اول مخلوط التلظط بها و سکون را در جمله و
نون یافت رسیده معنی پر کردن بعضی ما بفتح میم و سکون لام و هزه در آخر گویند و بفارسی آمودن و غیر بجهت معنی آلود
شدن بعضی تلوث طام و او و تا و مثلثه بروزن تفعیل گویند و بفارسی آغشتن نیز گویند تلوث باطین فعل از این
بهر و میا بفتح اول و سکون دوم و ضم را در جمله و سکون و او معروف و کسر با فارسته و تحتانی یافت رسیده شفعه را
گویند که کو قیض و تنگ و شکل هر شفعه که خواهد بود در نماید و بفارسی صوت باز گویند بجهت و میا بفتح اول مخلوط التلظط بها و ضم را
مجموعه و سکون او مجهول و سین جمله یافت رسیده معنی امید که در بر آمدن کار از کس دارند بعضی آنرا قیض و او و قاف عین جمله

بر وزن قنصل اعتمادین ممله ویم و دال ممله بر وزن اشغال و توکل باو دکات و لام بر وزن قنصل و انکال بر وزن افتال گویند و توه و توکل علیه از باب قنصل و انکال علیه و التعلیله از باب افتال فعل از ان بهری بفتح اول مسکون دوم در ممله و سکون شتتانی معروف زنیکه نشود و بری آنرا صوابیم مشد بر وزن حمرا گویند بجز بکسر اول مخلوط السلفط بها و را بهندی و آخره باو پر واکه و دیش او زهر است بری آنرا زنبور یعنی دسکون نون وضم با موصوده و سکون و او در ممله در آخر گویند زنبوده بتاسیکه زنبار با بکسر نفیسست در زنبور و در و بره بفتح دال ممله و سکون با موصوده و را ممله گویند و بر بفتح اول وضم باو موصوده و دوبر یعنی اول دوم جمع آن و دبیره مصغر آن و در حث سکینه دختر امام حسین است رفنوان الله علیها که او دلیام کو چکی پیش از خود و گریان آمد ما درش گفت چه شد ترا که گریه میکنی گفت مرگ منی دلیام فلسفنی با بره یعنی گذشت مرگ من زنبور چه ویش زهر است آن بری ابو عاصم و بفارسی کلین بفتح کاف تازی باو معروف گویند بجز بکسر شتتانی بفتح اول ممله بها و سکون را بهندی وضم باو موصوده و مخلوط السلفط بها و سکون و او معروف و نفا و نون وجم بافت رسیده سکینه خلد را مانند خود و جران بریان گویند بری آنرا محصل یعنی هم و فتح حاء ممله و کسر سیم مشد و و صا و ممله در آخر و بفارسی سنخ و نوز و خود و بر بکسر با موصوده و کسر با ممله گویند و حید گویند بیت خود بر تان روی همچون بهشت با دل خشم را با تش بهشت با و بعضی گاهن تاب باین حنی نوشته اند غلط است چه گاهن تاب سکینه گاهن حمام را گرم کند بجز گاهنا بفتح اول مخلوط السلفط بها و سکون به بندی و کاف تازی باو بافت و نون بافت کشیده گرم کردن کسی را بر بکس کاری بر بکس الهاب بکسر حمزه و سکون لام و با بافت و باو موصوده و در آخر گویند و اساس است الهاب لام از باب افتال گرم کرد و را بر بکس کاری بکسر کردن شاعری گویند بیت بهر جا رسم تکایت آنشخ سر گم تا از برای قتل خودش تبریز گم بجز گاهنا بفتح اول مخلوط السلفط بها و فتح را بهندی و سکون کاف تازی و نون بافت کشیده با فر و خسته شدن آتش بری اشتغال بشین حمزه و ممله و لام بر وزن اشغال و قنصل بر وزن قنصل و التاب باو و باو موصوده بر وزن افتال و قلب بر وزن قنصل و بفارسی زبانه زدن و کشیدن و شعله کشیدن و زدن گویند و نیز بجز گاهنا یعنی وشت خوردن ستون و وحشیان بری نفیر یعنی نون و فاء و سکون و او و او ممله در آخر و نفار بر وزن کتاب و مسفر و توش بر وزن قنصل و نفار بر گرم کردن و رم خوردن گویند نفرت الدابة از باب نصر و ضرب و تنفرت از باب قنصل فعل از ان و نذ و و ضم نون و دال ممله و سکون و او و دال ممله در آخر و نذ و بر وزن کتاب گویند نذت الدابة از باب ضرب فعل از ان بجز و بفتح اول مخلوط السلفط بها و را بهندی ساکن و فاء و با بافت کشیده سکینه زنان را بر دان رساند بری آنرا توه و بفتح قاف و او و مشد و با بافت و دیوشت بفتح دال ممله و ضم شتتانی مشد و سکون و او و توه و مشد در آخر و بهر بفتح اول ممله و سکون شتتانی وضم با موصوده و سکون و او و باو موصوده و در آخر و بفارسی کس کش وزن علب و قلبان و وقتیان و قر ساق و نیز در گویند سیر نبات گویند بیت ختم تیر او را گرم نذ آتش کن با بزنش کفش و حکم مرخص کن

بجمله لغوی اول مخلوط التلظظ بها و سکون سین مملکه کاسه که دانه با حبه اگر دو به دوران دهند بجزی از اراضی بفتح حاء مملکه و
 ثانیاً مثلثه و الف مقصوده در آخر دین بکسر تا فوقانی و سکون با موصوده و نون در آخر گویند متن الدایره از باب ضرب یعنی
 کاه خوانند ستور الفارسی کاه گویند بهشتی بکسر اول لغت فارسیست منسوب بسبب بهشت بجزی اهل البخته یقال فلان من
 اهل البخته و نیز بهشتی در اردو بهندی کسیکه مردم را آب نوشاند بجزی سنا گویند و مونث راستیاه و ستاده بهر کاه یا بفتح تاء
 و سکون دوم و کات تازی با الف و نون با الف رسیده کسی ادر کراهی و نه میوه ای و غذا ختن بجزی اغوا لغتین مجمره و واد
 و مجمره بر وزن افعال و استغوا بر وزن استغمال گویند عوا و استغوا فعل از ان و اساس است استغوا هم باللامانی الکاف
 بجهکهارسی بکسر اول مخلوط التلظظ بها و کات و با الف رسیده و کسر را مملکه و سکون تحتانی معروف کسک گدا
 کند بجزی شخاف بفتح شین مجمره و حاء مملکه شد با الف و ذال مجمره و آخر گویند و شخاش ثانیاً مثلثه غلط است و بقاری گدا
 و خواننده و در ویش و در ویش بر وزن خرگوش و گدیگر گویند بجهکها تا بکسر اول مخلوط التلظظ بها و کات فارسی
 با الف رسیده و نون با الف کشیده تر کردن چیز را باب بجزی مرث بفتح میم و سکون را مملکه و ثانیاً مثلثه و آخر گویند
 مرث از باب نصر و ضرب فعل از ان و نفع بفتح نون و سکون قات و عین مملکه و آخر گویند نفع الدوا فی المار از باب
 نش و انفع از باب افعال فعل از ان بقاری ضیایین بجهکها تا بفتح اول مخلوط التلظظ بها و ضم کات و سکون
 و مجهول و را بهندی با الف رسیده بنده که عادت گرختن دارد بجزی ابا ق بر وزن شد و گویند ابا ق از باب منع و منع فعل
 از ان و طایع به میم و لام و ثانیاً مجمره بر وزن شد و نیز گویند و بقاری بسیار گرید بسیار گرزان و بسیار گر زنده گویند بجهکها تا بهر
 اول مخلوط التلظظ بها و ضم کات فارسی و سکون و و مجهول و نون با الف رسیده تر کردن چیز را باب و تحقیق آن در
 لغت بهر گاه بگذشت بهر لغت اول دوم و لام در آخر مرکب است که ترگا و ان کشند بجزی از آنجا بفتح حین مملکه و میم
 و لام و تا در آخر و بقاری الابه بفتح ال و را مملکه شد با الف رسیده بر وزن قرابه گویند و به تحقیق نیز آمده سیفی گویند
 روزیکه برابر به سوارند و لبران به در و لبر است از همه انشوخ بیشتر بجهکها تا بفتح اول مخلوط التلظظ بها و لام با الف رسیده
 یعنی جنوب بجزی طیب بطار مملکه و تحتانی و با موصوده بر وزن سید و طیب به میم و لام و حاء مملکه بر وزن امیر حسین با تحریک
 و نون بفتح زائجه و سکون تحتانی و نون و آخر گویند و بقاری خوش و نیک و نیک بین بکسر با موصوده و کسر با گویند
 بجهکها و ان کسر اول مخلوط التلظظ بها و لام با الف و نون و و و با الف و نون و آخر با و در خست شبیه
 به قلوب مرغان و گرش سرخ نامل بسیار بک کلب در داخل و در غنیت غلط بجزی از ابله و بفتح با موصوده و لام
 با الف رسیده ذال مجمره و را مملکه و در آخر معرب بلا درست بر وزن بهادر قبول شیخ بوعلی گرم و خشک در درجه چهارم و این
 گوید گرم و خشک است در دوم بجهکها و این بجزی اول مخلوط التلظظ بها و لام با الف و و با الف رسیده و
 کسر و ال مملکه و سکون تحتانی مجهول و نون با الف و نون و آخر گویند چیزه مرگه را بجزی انشاء و نون و نون

بجنگ کا بکسر بار موعده مخلوط التلفظ بها وضا وکاف فارسی بالنت ریدہ کیسک وقت دین مردک چشم او و گونہ چشم رو و
 و سپیدی ظاهر شود یعنی آنرا قبل بفتح ہمزہ و سکون قاف و فتح بار موعده و لام در آخر گویند و درین صورت گاہے یکے را دوم
 می بیند یعنی آنرا احوال بفتح ہمزہ و سکون حاء مملہ و فتح و او و لام در آخر گویند و قافوس است التقلیل بالتحریک قبل السواد
 علی الالف او مثل الجول او حسن منہ او اقبال احدی احمد قیس علی الالف سے و اقبالہا علی عرض الالف او علی الحجاز علی الجا
 او اقبال کل من العینین علی صاحبہما و احوال محرکہ بطولہ یا غل فی مؤخر العینین و یکون السواد فی قبل الماق او اقبال احدی
 علی الالف او ذهاب حد قفا قبل موخر یا و ان تکون العین کا تا تنظر لے الحجاب او ان تمیل احدی قہ الی الحاظ رجل اول
 و حول لگفت صفتہ منہ و لغیر اول و سکون نون جالو زانندہ باشد مانند کہ بوقت شام و شب بر سر کوہ او خصوصاً در ایام شمس کا
 پیدا آیند و رومی پوشانند لجرے آنرا برانہ و سرع و شیران بفتح شین ہمزہ و را مملہ شد و بالالف و نون گویند شمس زبانت
 تا یکے و پیشہ مانندی کہ در سر کہ افتند یعنی آنرا سول بفتح سین و غیر سکون و فتح ہمزہ و لام و در آخر گویند کھنکھو طو و لفظ التلظظ بها
 و خفا نون و ضم کاف فارسی مخلوط التلظظ بها و سکون و او و مجول و تا مہندی و نون بالنت رسیدہ و جونی کہ آن
 بنگ ساینند بفارسی آنرا بنگ سا گویند کھنکھو ا بفتح اول مخلوط التلظظ بها و ضا نون و کسر کاف فارسی و سکون تھتا
 مجبول و را مملہ بالنت رسیدہ کیسک پیشہ فروختن شیرہ بنگ ارد و را مہندی ہم متصل است بفارسی آنرا بنگ سا گویند
 کھنکھو بفتح اول مخلوط التلظظ بها و خفا نون و کسر کاف فارسی و سکون تھتا فی معروض کسر ادب خانہ را مانکند
 و جازب زغدی یعنی آنرا مطہ بضم سیم و فتح طاء مملہ و کسر پاء مشد و را مملہ در آخر و بفارسی گویش گویند کہ بومنی گریز
 و نا لظ باشد و یا کار و یا چار نیز گویند فردوسی گوید سیت بدو گشت بہرام رو یا چار پد بیا در کہ سر گین کند بر کنار پد و نیز
 جنگی کیسک بنگ نوشد یعنی آنرا شاش بفتح حاء مملہ و فکر از شین ہمزہ و درن شد و بفارسی بنگ شش گویند مہنونی
 بفتح اول و سکون دوم و ضم نون و سکون و او و مجول و کسر ہمزہ تھتا فی معروض رسیدہ شومر خواہر یعنی بروج الاخت
 و صہر بکسر صاء مملہ و سکون با و را مملہ در آخر و ختن بفتح خاء سحر و تا و فوقانی و نون در آخر گویند و شہر یک خواہر شدت
 خواہر دیگر صہر یا کہ صہر و ختن از التلظظ شکر کہ اند گاہے اطلاق صہر و ختن بر بروج سے آید و گاہی بردارد و گاہی بروج
 خواہر صہر بنمایہ گوید فی الحمد شد ان متواتر لفظہ عقبہ فربہ و بشیع لظنہ فقال لہ ختنہ اسی ریش ارادہ ختنہ بار و وجبہ و الانسا
 من قبل المرأة و الا حواس قبل الرجل و فی الحقیقہ علی ختن رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ای زوج اہلہ انتی
 و بفارسی نیز بفتح یا تھتا فی و سکون نا و بفتح نون و را مملہ در آخر گویند کھنکھو بفتح اول مخلوط التلظظ بها و خفا نون
 و فتح و او و را مملہ ساکن جا در رد یا کہ آید یا بفتح زغدی و را مملہ و در صہر دال مملہ و سکون را مملہ و ضم و ال مملہ دوم و
 سکون و او و را مملہ در آخر و بفارسی گرداب مہنونی گویند مہنونی بضم اول و سکون دوم و کسر نون و سکون تھتا فی
 سواد اولین کہ و کا ناران آنرا شگون دانند بفارسی آنرا شدت مہال مملہ و سکون شین ہمزہ و تا و فوقانی و کسر نون

[illegible]

و او معروف و کسکاف و سکون تحتانی معروف زنی که زنگی داشته باشد بر بی جان له و جوعی نفیج جیم و سکون و او و عین ممل
 بالف مقصوره در آخر گویند جیم بر وزن کتاب و جوع بضم جیم و او و شد و مفتوح جمع آن و بقی بر وزن سکری گویند بجهون
 بضم اول مخلوط التلظها و سکون و او معروف و لام در آخر و جیم بالف و نون بالف کشیده چیزه لازم داد و نون بر بی
 تسیان بکسر نون و سکون سین ممل و تحتانی بالف و نون و ده اول بضم ذال معجزه با و سکون و او و لام در آخر گویند و بکار
 فراموش کردن و از خاطر و از یاد دادن بجهون لا بضم الف و اول مخلوط التلظها و سکون و او معروف و لام بالف رسیده و کلام
 و سکون سین ممل در آخر ممل بالف رسیده یعنی فراموش که اسلا در یاد دهنده باشد بر بی تسیان و بقرسی از یاد فرشته شیخ
 محمد علی خزن گویند بلیت ای و ک بر سیری که زیاد رفته باشد و در دام مانده باشد عینا و رفته باشد بجهون بضم اول
 مخلوط التلظها و سکون و او معروف و بحدف و او و نون بالف کشیده هر چیزه بریان را گویند بر بی گوشت بریان
 را مشوی بفتح میم و سکون شین میم و کسر او و تحتانی شد در آخر و شوار با کسر و با بضم با همزه مدوده در آخر و شوی بر وزن
 غنی گویند و بقرسی کباب و گوشت بریان و دانه های بریان را بر بی محض بضم میم و فتح ها ممل و میم شد و صا و ممل
 در آخر گویند و بقرسی هر چیز بریان را و با برشته و بریان گویند بجهون لکنا بالف و اول مخلوط التلظها و سکون و او و
 خفار نون و کاف تازی بالف رسیده و نون بالف کشیده در بانگ آوردن سگ را بر بی انباح بکسر تنزه و سکون نون
 و با ر موصده بالف رسیده و ها ممل در آخر و استباح بر وزن استفعال گویند و بقراسه بقران آوردن و بقر با آوردن
 سگ را بجهون نمکنا بفتح اول مخلوط التلظها و سکون و او و خفار نون و کاف تازی و نون بالف کشیده آواز کردن سگ
 بر بی عی نفیج عین ممل و تحتانی شد در آخر و عوا بضم عین ممل و او با همزه مدوده و عوه نفیج عین ممل و او و شد و تا
 در آخر و عوی بر وزن رعیته گویند عوی الکلب از باب ضرب فعل ازان و تاج بضم نون و با ر موصده بالف و ها ممل در آخر و
 شیخ نفیج نون و سکون با ر موصده و ها ممل در آخر و نفیج بر وزن امیر و تنبلیج بفتح تا و نون و قافی و سکون نون و با ر موصده
 بالف و ها ممل در آخر گویند نج الکلب از باب ضرب و فتح فعل ازان و بقراسه بانگ کردن سگ و عفت کردن سگ
 و عو عو کردن فیض گویند شمر شنیدم سگ بر درش کرده و عو عو که میخواست بر جای ضمیم نشیند و ناله سگ را که بسبب هوا
 بشبها کند بر بی هر نفیج با کسر ا ممل و سکون تحتانی و او و ها ممل در آخر و بقراسه زلفه و نفیج زلفه و بضم نون و فتح با موصده
 گویند بجهون خال بفتح اول مخلوط التلظها و سکون و او معروف و خفا نون و جیم فاست بالف رسیده و لام در آخر
 بجهو جنبش زمین بر بی رجه نفیج را و ممل و سکون جیم و فتح فا و تا در آخر و زلفه بر وزن و حربه و زلفه بجرکات لته زلفه
 بقرسی زمین لرزه بجهون را بفتح اول مخلوط التلظها و سکون و او و خفا نون و او و ها ممل بالف رسیده زلفه زلفه
 که سوراخ در چوب کند و دران مانده و بر گلهام نشیند بر بی آنرا زلفه زلفه و بقراسه زلفه زلفه و بقرسی زلفه زلفه و سکون و او
 و زلفه زلفه در آخر و در تحت بضم ذال و ها ممل گویند بجهون می بفتح اول مخلوط التلظها و سکون و او

و خضاه و نون و کسر راء مملو و سکون تحتانی معروف بزبان مردم قصبه ناینکه را خگر زید یعنی آنرا خضاه المملو بفتح کسر و لام و
و تاء آخر گویند و طر موش بضم طاء مملو و سکون راء مملو و ضم میم و سکون واو و نون مثلثه در آخر و افو و بضم هجره و سکون فاء
و ضم هجره و دوم و سکون و اول و دال مملو در آخر و مفتاح بضم میم و سکون فاء و فتح تاء و فو قافی و هجره و دال مملو در آخر گویند
فاد الخیر باب السبع و افتاد و اب افتعال فعل از ان یعنی سبخت نان را بر آن خگر بجهولت گیسول بضم اول مخلوط التلظط
بها و سکون واو معروف و کسر نون و سکون تحتانی مجهول و کسر کاف فارسی و سکون تحتانی مجهول و ضم با و سکون واو
معروف و خضاه نون در آخر یعنی گندم بریان یعنی الحقه المصنوعه اباب لقیقل و تیر که قافیه بفتح قاف بالفت و سکون مملو
و ضم قاف و دوم و سکون جیم فارسی گویند سبی بکسر اول و دوم و سکون تحتانی معروف لغت فارسیست در اردوی هندی
مستعمل و آن سبوه است معروف یعنی سفر جل بفتح سین مملو و فاء و سکون راء مملو و فتح جیم و لام در آخر و بفارسی بفتح بضم
تاء و فو قافی و سکون واو معروف و جیم در آخر و آبی و غیره گویند سمرست در دج اولی و خشک است در دوم و بفتح اول لغت
هندیست یعنی دفتر س که در آن داخل و خارج هر روزه نویسند یعنی دفتر احکامات بفارسی روزنامه گویند و آنش گویند سیت
کامیاب است و چاه است یا آئینه روزانه چرخ نگاهدوست بسیار بفتح اول و سکون با و تحتانی مخفف بالفت رسیده و طغیانه
آب یعنی آنرا سیل بفتح سین مملو و سکون تحتانی و لام در آخر و بفارسی سیلاب نوحیه بضم نون و فتح جیم گویند رودکی گویند سیت
سمر تاج و جیم خونی و ریب یا بختان چون نوحیه جیم و نشیب یا سیل را عجب بزرگ و عین کلمه و بار مسوده در آخر و رزن فاعل
و ضم بضم میم و سکون فاء و فتح سین مملو و ضم در آخر یعنی سیلاب سخت و بسیار بیهیجا هو اکبر اول مخلوط التلظط بها و سکون
تحتانی مجهول و جیم بالفت و ضم هجره و الف در آخر که سیکه او را فرستاده باشند یعنی رسول و مرسل و بفارسی فرستاده گویند
بجهولت کسر اول مخلوط التلظط بها و سکون تحتانی مجهول و دال مملو در آخر یعنی راز یعنی سر کسر سین مملو و راء مملو شدد
و کسر راء و رزن فاعل گویند اسم راجع سر و سر از جمع سبزیه بجهولت می زیادت تحتانی راز دار یعنی سبزی بنون و جیم
بروزن سبزی گویند و بفارسی بهر از زید گویند بجهولت و ان بفتح اول مخلوط التلظط بها و سکون تحتانی و فتح راء مملو و سکون
واو مجهول و خضاه نون در آخر هم بوده سر و ک که ناست زیرا که نون گویند بجهولت کسر اول مخلوط التلظط بها و سکون تحتانی نشود
و راء هندی در آخر یعنی اجتماع مردم یعنی زحام بضم زاء و جیم و حاء مملو بالفت و سیم در آخر و از و حاء کسر هجره و سکون
زاء و جیم و کسر دال مملو و حاء مملو بالفت و جیم در آخر و بفارسی یا یعنی هجوم و انبوه و انبوهی گویند و سکون تحتانی مجهول
یعنی بجهولت که پیش می آید بجهولت اکبر اول مخلوط التلظط بها و سکون تحتانی مجهول و راء هندی بالفت رسیده یعنی
میش از یعنی پیش بفتح کاف و سکون با و سوده و شین مجرور در آخر و ضا ئین لبنا و جیم و هجره و نون و رزن فاعل گویند
ضمان بفتح ساد و جیم و سکون هجره و نون در آخر جمع آن و بفارسی میش زو بضم الفتح اول و کسر دوم و سکون تحتانی
مجهول و راء هندی بالفت رسیده بار و جیم یعنی بجهولت اکبر اول بفتح با و سوده و کسر لام و سکون تحتانی و فتح لام و دوم و

و جیم در آخر گویند و آن معرب بلیه است سر دست در درجه اولی و خشک است در دوم بجهت کایا سیم گویند بشم در اولی
 نقابلی گویند هرگاه بچه از شکم ماده میش برآید ز باشد یا ماده آنرا سخته بفتح سین مملو و سکون غا سخته و لام مفتوح و تا در آخر و سخته
 با و سخته و سکون با و فتح کیم و تا در آخر گویند و هرگاه از ماد جدا شود و کل بفتح حاء مملو و سیم و لام در آخر و زوف بفتح خاء و سیم و ضم
 را و سخته و سکون و او و فا در آخر گویند و هرگاه بچه در سخته و بفتح با و مملو و سکون ذال حجه و حاء مملو در آخر و فوف
 بضم فار اول و سکون را و سخته اولی و ضم فا و دوم و سکون و او و را و سخته در آخر گویند و هرگاه به بلوغ رسد و بر ماده جدا و را
 م و سخته عین مملو و سکون سیم و ضم با و سخته و سکون و او و سین مملو در آخر گویند بجهت سی ستری بزاید و ت
 تحتانی در آخر ماده کیش را گویند بعرلی نجه بفتح نون و سکون سین مملو و فتح جیم و تا در آخر و ثانی بفتح ثا و الف و کسیر عین بفتح
 تحتانی و تا در آخر گویند و ثانی ماده میش بجهت یا بکسر اول مخلوط السقط بها و سکون تحتانی مجبول و کسیر سکا هندی
 و تحتانی با الف رسیده و زنده است اما بسک بجهت آنرا فیک کسیر ذال حجه و سکون حجه و بار و سخته در آخر گویند و تحتانی نیز آمده
 از ذب بر وزن افس فیک بر وزن کات ذوبان بالضم جمع آن مخاطف نجا و حجه و طار مملو و قار بر وزن فاعل و سید کسیر سین مملو
 سکون تحتانی و و ال مملو در آخر و سحر جان کسیر سین مملو و سکون از مملو و حاء مملو و الف و نون در آخر و علس بفتح عین مملو
 و سیم و لام مشد و مفتوح و سین مملو در آخر و سحر مملو و سکون سیم و سین مملو و دوم و الف و سیم در آخر و الف کسیر حجه
 و سکون لام و قاف در آخر و علس عین و سین مملو و لام بر وزن فاعل و سیم بفتح حجه و سکون و او و سین مملو در آخر
 و او و سین بفتح علس کسیر طار مملو و سکون لام و سین مملو گویند و ثانی را گرگ و کینیت و او و سیم بفتح عین و سخته و ابو حجه بفتح
 جیم و سکون عین مملو و ابو حجه بفتح جیم و ابو حجه بفتح جیم و ابو حجه بفتح جیم و سکون عین مملو و سخته کسیر سین مملو و سکون
 لام و ابو حجه بفتح کسیر سین مملو و سکون سین مملو و بفتح حجه و ثانی را آمده و ابو حجه بفتح عین مملو و فتح لام مشد و سین مملو در آخر
 ابو حجه بفتح صا و مملو و سکون تحتانی و ابو حجه بفتح عین حجه و سکون بار و سخته و ابو حجه بفتح عین حجه و سکون تحتانی و
 ابو حجه بفتح سین مملو و ابو حجه بفتح سیم و سکون ذال حجه و فتح قاف و ابو حجه بفتح سیم و سکون عین مملو و فتح طار بفتح و ابو حجه
 بفتح نون و سکون سین مملو و ابن الارض بجهت فی بکسر اول مخلوط السقط بها و سکون تحتانی مجبول و را و سندی و سیر
 نون و سکون تحتانی معروف و بجهت فی زیادت تحتانی بعد از را و سندی ماده گرگ بجهت ذنب کسیر ذال حجه و سکون حجه و
 سخته کسیر سین مملو و سکون لام و فتح قاف و تا در آخر و الف کسیر حجه و سکون لام و فتح قاف و تا در آخر و الف کسیر
 ماده گرگ و کینیت و او و سخته کسیر سین مملو و سکون لام و سخته بفتح عین مملو و سکون نون و فتح سین مملو و لام
 در آخر و علسان بالتحریک سیم و ثانی را گرگ و نونش را زاید است و بجهت سین مملو و سخته و او و سخته و سخته بفتح
 قاف و سکون سین مملو و فتح طار مملو و لام در آخر بجهت کبک بکسر اول مخلوط السقط بها و سکون تحتانی معروف
 و کات تا زیدی در آخر بجهت کدانی بعرلی کد یا بفتح کاف و سکون دال مملو و فتح تحتانی و تا در آخر و سخته ذی انبا

الفصل و بفارسی گدیه بفتح کاف فارسی و سکون ال مملوئیه گویند شاعری گفته شعر تا زب تو گدیه کیم بوسه به فخره و ان میزیم
گوهر جان بر سر بی به بھیک کا ٹھیکرا بکسر تا میزند می مخلوط التفظ بها و سکون یا رتختانی معروف و بار مسمو
بالت کاسه که گدایان دارند بفارسی آنرا کاسه گدائی و کجکول و کشکول و طاس گدائی گویند و گدایان عرب سجا کاسه
زنجبیل دارند بفری آنرا شلاق بشین بمجری لام و کاف بروزن شده گویند بھیکرنگا بکسر اول مخلوط التفظ بها و سکون تختانی
معروف و بحدف آن و کاف تازی و فتح میم و سکون نون غنه و کاف فارسی بالت رسیده گدائی محتاج بفری شخاف
بشین بمجری حاد شده و بالت و ذال مجری و آخر و بفارسی گدائی و تنگی و تیرکی تیلامچی بکسر تا و فوقانی و سکون میم و کسر جم فارسی
گویند بھیکرنگا بکسر اول مخلوط التفظ بها و سکون تختانی معروف و کاف فارسی و نون بالت کشیده یعنی تر شدن بفری
ابتلال بیا موصو و بجا و لام بروزن افتعال که ابتلال بیا موصو و غین بمجری از افتعال از ابتلال بیا بمجری غین بمجری
نیز از افتعال گویند سبغل الثوب و از بفل میزند بیا بمجری بفتح اول مخلوط التفظ بها و سکون تختانی و غفار نون و
سین مملو و آخر ماده گا ویش را گویند بفری جاموسه بسین مملو و تا و تانیث و آخر بھیکرنگا بکسر اول مخلوط التفظ بها
و سکون تختانی و غفار نون و سین مملو و بالت رسیده گا ویش نرا گویند بفری جاموسن بجم و سین مملو بروزن قاموس
گویند جوئیس جمع آن معرب گا ویش و کنند سال را کتب گویند بفتح کاف و سکون با و بار موصو و در آخر باب
بار موصو و با یا رتختانی بیا بفتح اول و دم بالت رسیده مرغیت کو چکانند کنفشک که آشیانه به شکل خوب
ترخ و خاشاک نرم سازد و از شانه است و حجت آویند بفری آنرا تنوط بضم تا و فوقانی و فتح نون و تشدید و او مسمو و طامطه
آخر گویند و بروزن القبل نیز که و چنانکه صاحب قاموس گفته و میری و رجیو که اجدان گویند بجزنی داده بضم و فتح تنوط نیز که
یکی صمعی گویند که نامیده شد بآن سبب و نخستین رشته مانند بار از شاخ درختان چه نوط یعنی و نخستین رشته بفارسی که بوی بکا
سری و تا و فوقانی بروزن تیمو و گرب بانک بضم کانت تار گویند بیان بکسر اول و تختانی بالت و جم و آخر زیاده کر
از اصل ال و احکام و اقامه آن در کتب فقهیه مذکور اند بفری آنرا بکسر او مملو و بار موصو و بالت و علیه بکسر نون مملو و سکون
تختانی و فتح نون و تا و آخر گویند و بفارسی سود بیان خور اول معلوم و نور بضم تا بمجری و سکون و او بمجول و را مملو
و آخره یکد سود بفری آنرا اکل البوا و مرئی بضم میم و سکون را مملو و کسر بار موصو و سکون تختانی گویند و در نهایت است
اربی اربل بفری فومر است و بفارسی را خوار و سو و خوار گویند بی ادب کسیکه ادب نداشته باشد و حفظ مراتب نکند
عنایت فارسیست و را سو و هندسی شمل صاحب گویند شعر محکا به ادب در شرم قربانی نیباشد به بنگا مایه اسبے پرده
قابل غنی آئی به بفری تارک الادب و سخی الادب گویند و بفارسی تا تر نشیده و نا فرنجی و بی ندام گویند بی ادبی کرنا
حفظ مراتب نکردن بفری اساتة الادب و بفارسی نرا ادبی کردن شاعری گویند شعر زبکی ادبی که در پیشه فرود و به سر خجالت و تاج بشر
در پیش است بیا لایه بفتح اول و دوم با و کسر جم و سکون تختانی متحرک یعنی خوشتر شدن عالمه هر دم بخیر با بفری و هم بفتح و او

و حاله مهمله ویم و آخر گویند و در لغت اکوفی بضم الف و کاف عربی که لغت مردم قصبات ست گذشته بیان ما بفتح اول و دوم
 بالفت رسیده و نون بالفت و در آخر اندک زیریکه مشتری بوقت عقبتج سیال سید بنایان الفتا و بیع قرار یا بدعربی عربان بضم
 عین مهمله و سکون را دممه و بار موصوده بالفت و نون و آخر و عربون بضم و ما بفتح یک گویند و در همه لغتای سبای عین همزه نیز آمده
 و سکون بضم سیم و سکون سین مهمله و کاف بالفت و نون و آخر لغتای بیجان گویند نظیری گوید بیت سخن دوست گران بود
 فراوان کردم به جان به بیجان بسیارید که از آن کردم و عربون بفتح را مهمله و ضم با موصوده نیز گویند و گوید بیت خصم تو در زمهر بود
 خوار به دیده بر لبان داده دل مرد کار به میاه بکسر اول و تنهایی بالفت رسیده و در آخر بفتح شادی کفانی بعربی عس بضم عین
 مهمله و سکون را در همه و سین مهمله و آخر گویند و بضم سین نیز آمده لغتای دعوی و کفر خدای و تبرکی طوی گویند
 بیت بکسر اول و سکون دوم مجهول و تاد و آخر در تنهت بعربی آخر نیز آن بفتح خا مجر و سکون تنهتانی و ضم را مجر و راز
 مهمله بالفت و نون و آخر و سیم مهمله بالفت و فتح سیم و تاد و آخر و سیم سمحت تا گویند و لغتای سید بیبارسی
 بفتح اول و سکون دوم و بار فارسی بالفت رسیده و کسر اول و سکون تنهتانی نسیمه تجارت غله و بر آن کند بعربی آنرا
 بیع بفتح با موصوده و کسر تنهتانی شده و عین مهمله و آخر گویند و لغتای غله فروش بیت بکسر اول و سکون دوم معروف و تاد
 بهندی در آخر فتنه مرغان را گویند بعربی ذرق بفتح ذال مجر و سکون را مهمله و قاف و آخر و بیجان ذال را همزه نیز آمده ذرق طائر
 از باب انصر و ضرب فعل از آن و بکسر بیجان گویند بیجان بکسر اول و سکون دوم مجهول تا بهندی بالفت رسیده و فرزند زین را گویند
 بعربی ابن و دلد و سلاله بضم سین مهمله و لام بالفت و فتح لام دوم و تاد و آخر و سیل بر وزن امیر دعا قتیبعین مهمله و قاف
 و بار موصوده بر وزن فاعله گویند لیست لفلان عاقبت ای ولد و خلعت بفتح خا مجر و سکون لام و قاف و آخر گویند و قاموس
 خلعت بالتحریک و لد صامع را گویند و هم گاه فاسد باشد به سکون لام گویند به خلعت صدق من ابیه و خلعت سو من ابیه و کجای
 هر دو بجای یکدیگر استعمال شوند و خلش فرق نیکند و میگوید هر دو ملکیت و بعضی در هر دو معنی وقت اضافت بالتحریک می آرند و بعضی
 بالسکون و لیس گوید بتسکین در شهر استعمال است و بالتحریک رخصه آن و بکسر بکسر فرزند و پدر و دو گویند و تبرکی او غول بضم همزه
 و عین مجر و سکون لام و بیجان بفتح اول و سکون دوم و تاد و هندی مخلوطه و تلفظ بها و نون بالفت بمعنی نشستن بعربی
 نشستن مردم را جلوس بضم جم و لام و قعود بضم قاف و عین مهمله و سکون و او و ال مهمله و آخر گویند و بعضی بیان
 قعود و جلوس فرق کرده اند و گفته که اگر بعد از قیام بنشینند قعود گویند و اگر بعد از پهلوی بنشینند و در هر دو معنی نشستن
 بنشینند جلوس گویند و نشستن گویند را بعربی ربوض بضم راء مهمله و بار موصوده و سکون داد و ضا تحمیه
 در آخر گویند و نشستن شتر را بروک بضم بار موصوده و ضم راء مهمله و سکون داد و کاف در آخر و استقانه بنون
 و خا مجر بر وزن استقانه گویند و لغتای نشستن شتر و خوابیدن شتر گویند و گوید بیت شتر بجه ما ما ویر
 خویش گفت به پس از رفتن آخر زمان به بخت به و نشاندن شتر را بر بے ابراک بر وزن افعال و ان صه

بنون و خا بهر وزن افتاده گویند و بفارسی خوابانیدن مولوی جامی گوید طبیعت دامن زخمبارده میفشاند به آتش کین چشیده
خوابانده و تشنگین درنده را افتاد بکسر هجزه و سکون قاف و عین ممله با هجزه ممدوده گویند و تشنگین برنده را بنجوم بنجم
و تار شکسته و نیمه از گویند بیکی بکسر اول و سکون دوم مجهول و کسر تاء هندی و سکون تحتانی معروف و فرزند مادینه بهر کس
بنت دانه و سبیلک همین ممله و بکار لام بر وزن کریمه گویند و بفارسی دختر و دخت و تبر که قهر بکسر قاف گویند بیج بکسر اول
و جیم در آخر تخم هر چه که پس کاشتن نگذارند ابو منصور بغالبی گوید تخم گندم و جو و دیگر حبوب را بذرند الی سمجه گویند و تخم ریاحین
و لبقه الی را بزر بزر سمجه گویند انتهی و بفارسی لفظ تخم را با لفظ کاشتن و افکندن و پیریشان کردن و برخاک کشاندن
درختین و در خاک کردن و فرود کردن و در زمین کردن استعمال کنند و تنها تخم کردن نیز گویند و با لفظ رسیدن بآلین
و سبز شدن مشهور است بیج بکسر اول و سکون دوم و نیم فارسی در آخر یعنی میان هر دو طرف چینه لغوی و وسط با تخم یک
گویند و بفارسی میان قوسیه و غیر بعضی طرف لغوی آنرا وسط لبکون سین ممله گویند در قاموس است وسط الشی محسبه که
مابین ظرفیه کا وسط فاذا سکت کان ظرقا و هما فیها هو مصمت کاحلقه فاذا کانت اجزاء و متعانه قبالا سکان فقط او
کل موضع صلح نیمه بین فو بالستیکین و الا فبالتحریک بیچون بیج بکسر اول و سکون دوم معروف و بنجم نیم فارسی سکون
و او مجهول و فتا و نون و یح معلوم عین وسط هر خبر را گویند لغوی بیجوه بنجم بار موصوده و سکون حار ممله و ضم بار موصوده و سکون او
دفعه حار ممله و در آخر و حار ممله و قاف مشد و گویند بیجیا بکسر اول لغت فارسیست در اردو و هندی سستعلی و وی و زنیکی
شمر نداشته باشد لغوی مرده بیجا را و فتح بفتح و او و کس قاف و حار ممله در آخر و صلح بیجیم و عین ممله در آخر و جال بر وزن فاعل
و جلعیم زیادت بییم گویند و زان بیجا را لغوی جالیت بیجیم و کسر لام و فتح عین ممله و تا در آخر و جالعه بر وزن فاعله گویند و بفارسی
سبب شمر و بیجا و بی آرم بیجیا فی یعنی آرمی و بی شمر لغوی و قافه و او و قاف و حار ممله بر وزن سخا و گویند بیدر
بفتح اول و سکون دوم و ال ممله در آخر کسکه و او و یما را ن کنند لغوی آنرا طلیب آسی بکسر سین ممله و لظاسی بکسر نون و
طاس طبقه بالفت و کسر سین ممله و تحتانی مشد و در آخر و لفارسی بختک بکسر با تازی و کسر بیسم فارسی و زرشک برابر فارسی
گویند و قافی گوید طبیعت هزنگ زرشک شد شمر شکم بکسرت رگ فسن بختک و تبرکی الی بکسر هجزه و فتح نیم و کسر نیم فارسی و
سکون تحتانی معروف در آخر بیجیم بکسر اول و سکون دوم مجهول و را و ممله در آخر بار و حنت کنار لغوی بنق بیج نون و کسر
بار موصوده و قاف و آخر و بنق بیج نون و کسر آن و سکون بار موصوده گویند بقیه کی بفارسی کنار گویند در درجه اول سر و در
دوم شک بیجی بکسر اول و سکون دوم مجهول و کسر را و ممله و سکون تحتانی معروف در آخر و حنت کنار لغوی سدر
بکسر سین ممله و سکون ال ممله و را و ممله در آخر گویند سدره زیادت تا کی بیجیم بیجی بکسر اول و سکون دوم و را و ممله و ضم بار موصوده
دفعه ها و کسر هندی باشد و سکون تحتانی معروف که یکیت سنج که جبهش ناتند مثل بود و در ایام بشتال بر زمین بدید یا بیضا آنرا
عرومک نوشته اند اما پیش مؤلف بیجیت و فارسی نیست بطیرا بکسر اول و سکون تحتانی مجهول

و رار مملکت هندی بالغت رسیده چو بها هم پیوسته و آب و ان کنند و بران نشسته از دریا بگذرد بر عری آنرا مست ففتح را به مملکت کبیر
 هماره شلخته در آخر گویند ارادت بر وزن اسباب جمع آن بفارسی سل ففتح سین مملکت و لام در آخر گویند و طوفت ففتح طاء مملکت و سکون
 و او فا در آخر و آن است که خنکیاراد میدواید که پیوندد و مانند سطح هوا ساخته بران نشسته از دریا بگذرد و صاحب صلاح
 گوید که گاهی از شب تا زدن طلوع در مشکی بود و بفارسی مر جاده ففتح تیم و سکون را مملکت و ففتح دال مملکت گویند و آن جول
 بزرگی از چرم میدوید و پراگانه میگذرد و بر بالا آن اسباب گذارند و مردم هم سوار میشوند و از آب میگذرند و در محاوره حال
 فارسین شش ففتح شین بجهت بدو نشد و در آخر زای مجمره گویند پیر همه کبیر اول و سکون دوم مجهول و رار مملکت هندی مملکت و سکون
 بها بلغت مردم قضبات ستور انیکه آنرا دشمنان را نده بیزا بر عری آنرا سینه ففتح سین مملکت و کسر تخانی منشد و ففتح قاف و
 نام در آخر گویند بطر به لیبی نا بلغت مردم قضبات را ندن دشمن ستور آنرا بر عری استیاق بر وزن انتقال از سوق
 یعنی را ندن پیر تخمی کبیر اول و سکون دوم مجهول و کسر هندی و سکون تخانی معروف و تخیر که دریا بران گنشد
 بر عری تید ففتح قاف و سکون تخانی و دال مملکت در آخر و ادهم ففتح مهز و سکون دال مملکت و ففتح با ویم در آخر و کبیر ففتح کاف
 و سکون بار موصده و لام در آخر و مل کبیر سیم و سکون رار مملکت و ففتح تیم دوم و لام در آخر و رارسی بند پا و تخیر کبیر
 و زاولان ففتح زار سیمه بالغت کشیده و ففتح واد و لام بالغت کشیده و لوزن منقوده در آخر و تخیر مختلفه و زاولان بخلاف الف
 گویند و دهنه و فای زاولان بند آهنی را نیز گویند که بر پایی ستور بندند و ابو منصور نقاشی گوید بند پای که از چرم سازند
 آنرا طلق ففتح طاء و سکون لام و قاف در آخر گویند و اگر از چوب باشد آنرا مسقطه کبیر سیم و سکون قاف و ففتح
 طاء و سکون و رار مملکت و تا در آخر و فلق ففتح فاء و لام و قاف در آخر گویند و اگر از آهن باشد آنرا کل کبیر لوزن و سکون کاف و لام
 در آخر و کبیر و ادهم گویند و اگر از سن و دوال چرم باشد آنرا بن کبیر رار مملکت و سکون بار موصده و قاف در آخر و صدف ففتح صاف
 مملکت و فا و دال مملکت در آخر گویند بیکار کبیر اول و سکون دوم مجهول و کاف عربی بالغت و رار مملکت در آخر و لغت ففتح
 در اردوی هندی مستعمل سیکه کاری ندشته باشد بر عری مشعل بضم سیم و ففتح تار و ففانی و عین مملکت و کسر طاء مملکت شده و
 لام در آخر و اساس مستعمل فلان بقی با علل و بهوشکوا عطلة و بیکار کاف فارسی هم لغت فارسیت در اردوی هندی
 مستعمل یعنی کاری مزد بر عری تخر بلسین مملکت و فاف و مملکت و بر وزن تفعل و تخیر بر وزن تفیل گویند بیکار کبیر سیم و سیم
 فارسی بر وزن تکرر گویند و صلا است سخره از باب تفیل و سخره از باب تفعل کار به مزد گرفت از وی بیکار می کشید
 از وی کار به مزد گیرند بر عری آنرا سخره بضم سین مملکت و سکون خاز مجمره ففتح رار مملکت و تا در آخر گویند و صلا است فلان
 سخره سخره فی لعل بقال خادمه سخره در اساس ست و بهو لا سخره للسلطان سخره بضم سیم مستعمل طاء حجة بیل کبیر اول و
 سکون دوم مجهول و لام در آخر و ففتح را گویند که ساق آن افراشته نبود همچو دخت خر لوزنه و هند وانه و کدو و خیار بر عری
 یقین ففتح یاء تخانی و سکون قاف و کسر طاء مملکت و سکون تخانی و لوزن در آخر و بفارسی بیاره بر وزن شراره و دود

بفتح واو و سکون تحتانی و فتح را ممله و با مخفیة در آخر و پایشان گویند و بل بفتح اول ترگا و را گویند بعربی نور بفتح ثانی و شکسته سکون
 و او و را ممله در آخر گویند انوار بفتح ایشار بر وزن کتاب و نوره کبیر نوار شکسته و فتح و او و را ممله و نیر کبیر نوار شکسته و فتح تحتانی
 و را ممله و نیر و شیران بر وزن حیر و حیران جمع آن و کنیت او ابو جمل و ترکی او گویند بنم حیره و کاف فارسی و سکون و مضمیمه
 در آخر گویند و اگر سفید باشد نور است بفتح لام و کسر با و قاف و در آخر گویند و بفارسی کا و سفید که بکسر اول سکون و دوم مجهول
 و لام و حیر فارسی مفتوح و با در آخر آله باشد آهین که باغبانان اشال ویشان زمین اشیا کنند و فارسی این وزن میل گویند
 بکسر اول سکون و دوم مجهول و فتح لام و وزن در آخر چوبی باشد که هر دو سرش باریک میان گنده که برین نام را
 پینا کنند بعربی از امحلاج بکسر سیم و سکون حاء ممله و لام با الف و ضم در آخر و مطبع بکسر سیم و سکون سین ممله و فتح طاء مطبقة و حاء
 در آخر و مجهول بکسر سیم و سکون حاء ممله و فتح داو و را ممله در آخر و مرقاق بکسر سیم و سکون را ممله و قاف با الف و قاف دوم
 در آخر و مدک بکسر سیم و سکون دال ممله و فتح سیم و کاف در آخر و مطبع بکسر سیم و سکون طاء مطبقة و فتح سیم و لام و تا در آخر و سبقت
 بفتح شین مجهول و سکون و او و فتح با مضمیمه و قاف و در آخر گویند و این معرب است بفارسی چوب بنم چیم فارسی و بفتح سیم
 و سکون شین مجهول و بنم را ممله و سکون و او و حیر فارسی در آخر و دستوره و در دانه بفتح و او و کسر دال ممله و کو در بفتح
 کاف فارسی و سکون را ممله و چوب بنم چیم فارسی سکون و او و حیر فارسی و مفتوح و با مخفیة در آخر گویند بیمار داری لغت فارسی
 در اردوی مبنی مستعمل یعنی تعمیر خدمت بیماران بعربی ترفیض سیم و را ممله و ضاء و جمعه بر وزن تفضیل گویند مرضیة
 فعل از ان لغت بیمار داری او نمود و بفارسی رنجور داری هم گویند و یکسکه خدمت بیماران کند او را رنجور را گویند
 سدی گویند مینت گویند دست رنجور داری که بی از غصه رنجور و از پنهان می سبب که یکسکه می سبب و
 باز بر سر از نشو و بعربی آن را مرفوع الشیم گویند لیتال رخ الظم غنیة لغت برداشته شد قلم از وی بفارسی بر قلم نیست
 فغانی گویند مینت باز از لابی و عشق بر شکم نه بر قلمی نیست که دیوانه او سیم مینت بکسر اول و سکون دوم
 مجهول و وزن قاف و را مبنی در آخر و ستم را گویند بعربی انساب بکسر وزن و ضاء و ممله با الف و با مضمیمه و در آخر
 و ستم قاف و با مضمیمه و ضاء و جمعه بر وزن منبر گویند و دست و دهنش را بعربی حیره بنم چیم و سکون نا و مجهول و فتح حیره و تا
 در آخر گویند اجزا بر وزن افعال بسته نهادن و بسته تیرا بعربی دیا لغاس گویند چینی را بکسر اول و سکون دوم مجهول
 و ضاء و وزن و دال مبنی با است رسید چوبی که از پس در اندازند تا کشود و نشود و بعربی آزا شجار بکسر سیم مجهول و حیر
 با الف و را ممله در آخر و بفارسی ترس بفتح و تا و فوقانی و سکون را ممله و سین ممله در آخر و فیک و دال و را مملتین
 و وزن و کاف بر وزن خرچنگ گویند و مینة البکون یا معروف و ضاء و وزن مینة و ثناره بعربی حیره بنم حاء ممله گویند و
 تفصیل آن در لغت پشت و خواب آمد مین بفتح اول سکون دوم و وزن در آخر و کولیمای موده رایا و کرده بر و گریستن
 بعربی نه بنم و سکون ال ممله و فتح با مضمیمه و و در آخر گویند و بفارسی موی بنم سیم بنویشتن بکسر اول و سکون دوم

و ضم همزه ملینه دون غنه و تار فوقانی و نون بالف رسیده بریدن جامه نو بعر بی فصل بفتح فاو سکون صاد مملو و لام آخر و قطع
بفتح قاف و سکون طار مملو و عین مملو در آخر و بناری جامه بریدن بنیکسن بفتح اول و سکون و دوم دون غنه و فتح کاف فارسی نون
در آخر بار و زینت بعر آن ابا و نجان بذال سجد گویند قاف معرب با و کان ست و صدقه بفتح حا و دال حلقین و فتح قاف و
تا در آخر و این بفتح حمزه و نون و با و موحده در آخر و ملکب گویند گرم و خشک ست در دوم بعین و فتح الفتح اول و سکون و دوم و
خفاک نون و فتح با و تا فوقانی شده و مخله طالسلفا بها و الف در آخر و سیکه بر ست چپ کار کنند بر سبک آن اسیر بفتح حمزه و سکون
عین مملو و فتح سین مملو و را مملو در آخر و زنی را که بر ست چپ کار کنند عسرا بر وزن حمرا گویند و الف بفتح حمزه و سکون
لام و فتح قاف تار فوقانی در آخر و بفارسی آنرا چیه گویند و سیکه هر دو دست کار برابر کنند بعرب آنرا عسیر گویند و بی بکر
اول و سکون و دوم معروف و اسیر نون و تانی رسیده لغت فارسیست در اردوی هندی استعمال نمایی چلی که در تخته و لغت کتبی
ناهر و تخته با هم سخت خورد و محکم گرد و دی بر دیگر بی باشد بعر بی رواج کبیرا مملو و تا فوقانی بالف و جمیع در آخر و الف باب
گویند و بفارسی بینی و تاثیر گویند شعر کار کشایان ز حادثات مصونند بینی در آفت رعان اندازد و بی وقت سوزان
در غیر وقت غراب بعر بی گویند نام فلان و لم غم عصر او بصراعی فی وقت نوم چنانکه در اساس ست بفارسی بی بیگانه
بی وقت کاهم کرنا ما گردون در غیر وقت کار در اساس ست ما غلت فلک عصر او بصراعی فی وقت بی وقت سیکه
عقل ندارد و بعر بی آنرا احمق و غش بفتح دال مملو و سکون عین معرب و فتح تار شکسته و را مملو در آخر و بفارسی کول بعین
کاف فارسی گویند او بنص شعاعی گوید اگر کسی اندک حق داشته آنرا ابله گویند و اگر باین حق در کلامی خود حق و زنی مکنند از ایت
بفتح حمزه و سکون خامه و فتح را مملو و قاف در آخر گویند و اگر باینه تمجیل و در اسی قد داشته باشد اهن بفتح حمزه و سکون با و
فتح و او و جمیع در آخر گویند و اگر دانش نداشته باشد که بان رجوع نماید در انا فون بعین بالف و ضم فاو سکون و او و نون در آخر
و ما و ک بکاف در آخر گویند و اگر عقل او کمند و پاره پاره شده باشد بکعبه که محتاج باصلاح شود و را رقیع بر او مملو و قاف و عین
بر وزن امیر گویند و اگر این هم زیاده شود و را امر حقان بفتح میم و سکون را مملو و فتح قاف و عین مملو بالف و نون در آخر
گویند و مؤنث را امر حقانه پس اگر حق او بریادتی رسد و را بویه بعین با می موحده و سکون داد و فتح با و تا در آخر
و حکما و بفتح عین مملو و با و موحده بالف و میم با حمزه ممدوده و بیغوف بفتح تانی و سکون با و ضم فاو سکون دا و دنا
در آخر گویند و اگر حق او سخت شود و نهایت رسد و را خنق بعین خا و جمیع و سکون فون و ضم قاف و عین مملو در آخر
و موقع بعین با و فتح میم شده و کس قاف و عین مملو در آخر و لیاجه بکس با و سکون لام با و موحده بالف و فتح جمیع و تا در آخر
و فتح بفتح عین مملو و فاو سکون فون و فتح حیر اول و دوم در آخر گویند و هرگاه در حق خود تبریکه نهایت نموده باشد و اعفیک
بفتح عین مملو و کس فاو سکون تانی و کاف در آخر و لعفیک لام و فاو کاف بر وزن امیر گویند و را قاموس سست و فلک
بر وزن احم و فلک بر وزن کت و عفیک بر وزن امیر و الفاک بفتح حمزه و سکون لام و فتح فاو کاف در آخر و لعفیک

در اصل اول جمله بالف و سیم در آخر و پنج و پنج فارسی و بار موحده و جم در آخر گویند در حدیث است اذا قمیت الصلوة اقلی شیئا
 و پنج کتب الحار و بفارسی گوزنیز کبیر تا سه فرقات و سکون تخمائی معروف و در آخر گویند باوی که فی حدیث
 بحر فی آن را سه و پنج فا و سکون سین جمله و او در آخر و بفارسی پس بضم جم فارسی و سین جمله در آخر گویند ابو منصور ثعالی گوید گوز
 حیوانات را صیق کبیر صا و جمله و سکون تخمائی و قاف در آخر گویند و گوز شتر را دام و گوز خر را حصا و بضم حاء جمله و صا و جمله
 بالف و صا و جمله دوم در آخر گویند و گوز سفند را جق و پنج حاء جمله و کسب بار موحده و قاف در آخر گویند و صا صاحب قاسم
 گوید جق بالکسر و حاق بر وزن عراب گوز را گویند و اکثر است تمام آن در گوز شتر و گوز سفند است جبق بر زیاده تا یک گوز
 یا و رسی بسکون و ال جمله و کسر رای جمله و سکون تخمائی معروف لغت پر کشیش است که گرجی از لفزاری اند و در زبان
 آن دو مستعمل شده بمعنی عالم و پیشدای دین نصرانیان بحر فی آنرا قیس کبیر قاف و سین جمله شده و سکون تخمائی و سین جمله
 آخر و قس بفارسی کشیش و پنج کات تازی بر وزن حشیش گویند و رئیس کشیشان را بحر فی اسقف بضم هزه و سکون سین
 جمله و ضم قاف و فاسی مشدود اسقف به تخفیف بر وزن قطرب و سقف بر وزن قفل گویند یا و تا بسکون و ال جمله و ال
 بالف رسیده بمعنی گوز کردن بحر فی صراط و فتح ضا و مجر و سکون رای جمله و طاء جمله در آخر و صراط بر وزن کثف و صراط
 بر وزن امیر و صراط بر وزن عراب گویند صراط از باب ضرب فعل از ان لفزاری گویند و گوزون همان و نیزه و ان
 و نیزه و ان صراط او با نشان با و پانی و اگر دیان را پر باد که ده حکایت گوزون نمایند و بر فعل کسی سخن بکنند گویند
 و صراط به صله با از باب افعال گوز و دیان او را و سخن به راسته از ابو منصور ثعالی گوید اگر گوز به سخن بر نیاید گویند
 انجیق به و وزن و بای موحده و قاف در آخر از باب افعال و اگر زیاده از ان بود گویند عقیق به با عین جمله و قاف و قاف از
 باب ضرب و خج به با نجا و سیم و بای موحده و جم از باب ضرب و بجا و جمله نیز آمده اگر سخت و باشدت بر آید گویند رص به با
 و را و جمله و قاف و عین جمله از باب منع یا را بر از جمله بالف رسیده جوهر است معدنی بحر فی آنرا عیق کبیر از مجموعه
 و سکون تخمائی و فتح بای موحده و قاف در آخر و ز او و و نزا و سیم بالف و ضم و او اول و سکون و او دوم و قاف
 در آخر و زوق بضم زای مجر و فتح و او و بفارسی سیاب و حیوه و زیوه بر وزن میوه و تبرکی زیوه بکسر زاء مجر و سکون
 تخمائی و فتح و او و با و قفی در آخر گویند و ترست در درجه دوم یا رسال به سکون رای جمله و سین جمله
 بالف و لام در آخر بمعنی سال گذشته بحر فی السیه الماضیه و السیه السالطه سین جمله و لام و فاء و بفارسی یا به با قاف
 در رای جمله و کسب را پنج بای فارسی و سکون تخمائی و را و جمله بالف و را و جمله دوم در آخر گویند تطیب می گویند
 شعر اسال و اگر اشک صلیح دوم نهم و رنگ می پار و گل سیر از بر آورده فغانی گویند شعر یا آن شعر حسن نهال گل
 نوبه و اسال چه شمشاد قد و سیم بن شد یا کبیر بر از جمله بند می و با در آخر چه بای که با بجم بسته بنایان بر ان نشینند
 و تعمیر و کطل نایب بفارسی آنرا و فتح خاسه مجر و سکون و او گویند و به حاد و کمال چوب سبب و چوب بندی

و میگوید بهریت خود به بطاق دل داشتست که از زبانش گشت که چوب بست به میوه زرا میگوید انجمن اگر ای دوران
 بر طاق طای الطاق طواق از انگشتان چوب بندی کرده بمقداد تقدیرینا السماء الدنيا بمصابیح انرا انجم چراغانی افروخت و
 پایتختی دار بست نیز آنکه پاسنگ بفتح سین ممل و سکون فون و کات فارسی در آخر لغت فارسیست و در وی هندوستان
 مستعمل اند و در یک کفه تراند و برای برابر کردن کفه دیگر زنند بهر بی آنرا عین بفتح عین ممل و سکون تختانی و نون در آخر گویند و ر
 تهذیب الاصطلاح بحر بیست و فی المیزان عین از اجبت احدی کفیه علی الاخری بغایبی پای سنگ نیز گویند کای گوید
 غ ایک در میزان حکمت کم بود از پای سنگ پاسی کبر سین ممل و تختانی معروف رسیده شخصی که شبها گرد محلات و لشکر گرد
 و گسائی کند بهر بی آنرا سار س بجای ممل و بالف و کسر رای ممل و سین ممل در آخر و حاس بعین ممل و بالف و سین ممل میشود
 در آخر عیس بالتحریک و عیس بر وزن امیر جمع آن و بغایبی پایسان و در اصل بفتح و ال ممل و رای ممل میشود و بالف و فتح
 جیم و ها در آخر گویند نظامی گوید ع نیاسو و در اجه از بانگ پاس و عینانی بفتح تختانی و قای فوقانی و کسر قات و سکون تختانی
 معروف گویند پاش پاش کرنا هر دو شین بهر ریزه کردن بهر بی نقیبت بفتح تایی فوقانی و سکون فاو کسر فوقانی دوم
 و سکون تختانی و فوقانی سوم در آخر و بغایبی پار دپاره کردن و خرد کردن و پاش پاش کردن پاکد اصم لغت فارسیست
 در اردوی هندی مستعمل حدیث از پارسا بهر بی ظاهر الذیل و خیف الذیل گویند و بغایبی پاکیزه و امن نیز پال با هم در آخر
 معنی دارد اول غیبه کوچک بهر بی آنرا حفش کبرهای ممل و سکون فاو شین ممل و در آخر گویند و هم معنی پروه باشد که تیره
 بهر بی آنرا شراح کبر شین ممل و رای ممل و بالف و عین ممل در آخر و اصل بفتح جیم و لام میشود و در آخر گویند و بعضی نیز آمده بهر بی
 بادبان گویند سوم معنی میوه که در خانه بخت کند بغایبی آنرا خانه رس گویند نظامی گوید ع کند سوتی سبب را آنکه در سن پالا
 بلام و بالف سید شین است که در ایام سرمانش بار و ازان زراعت و درختان میوزند بهر بی آنرا صر کبر صا و ممل و در آخر
 میشود و در آخر گویند و اصل است الصر و کسر بر و فیض بالذات و الحرف در قاموس ست صر الغات بعضی صایه الصر و مولا
 رفیع الدین دبلوی و برادرش مولانا عبد القادر در تفسیر کرمه گشتل ریح فینا شتر اصابت عزت قویم الایه لفظ صر را به پالاتر جمه
 کرده اند و نیز پالاتر معنی پرورده بهر بی آنرا صر بفتح جیم و سکون رای ممل و ضم بای موحده و سکون داد و بای موحده دوم
 در آخر گویند پالاتر لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل انچه بر پشت فرو شتر اندازند و بران سوار شوند
 بهر بی پالاتر اکان کبره تیره و بعضی کن و کات و بالف و فاو در آخر و کات با دو گویند و پالاتر شتر را در اصل بفتح رای ممل
 و سکون سایی ممل و لام و در آخر گویند در اصل بر وزن افلس در حال بر وزن کتاب جمع آن و قتب بفتح قاف و قای فوقانی
 دومی موحده و در آخر گویند و کتاب بر وزن احباب جمع آن و فرق در میان اصل و قتب آن است که اصل کلان میباشد
 و قتب کوچک فی الصحاح الرجل رسل البعیر و هو کبر من القتب پالاتر بانده صا اول معلوم و بانده صای موحده
 بالف و قفای وزن و وال ممل و الف و تلفظ بهاد وزن بالف رسیده معنی پالاتر بستن پس اگر بر پشت خربند بهر بی

و نیم بالف و دال ممل در آخر گویند و بفار سے قدیم انبار بنون و با سے موحده بر وزن زحکار و در محاوره حال گویند
و صاحب این عمل را گویند کش یا نس ذوالنا بفتح ذال هندی بالف رسیده و لام و نون بالف کشیده اصلاح کردن
دین را به پلیدی خاک شده بهیجی آنرا دبل بفتح دال ممل و سکون با سے موحده و لام در آخر و دبل بالف گویند
دبل الارض از باب نصر فعل از ان دبل بفتح دال ممل و سکون نیم و لام در آخر و دبل بالف بانحریک و زبل بفتح ز
متجمه و سکون با می موحده و لام در آخر گویند دبل الارض از باب نصر و زبل از باب ضرب فعل از ان و تسبیه
بسمین ممل و میم و دال ممل بر وزن اکتفیل گویند و بفارسی نیز و دادن زمین را و مسکنین زدن زمین را یا نسا بنحافه نون
و سمن ممل بالف و فتح که بآن نزد بازند و قریه که را لالان اندازند بهیجی کعب بفتح کاف و سکون عین ممل و با می موحده و
آخر و کعبه زیادت تا گویند کعب بصفتین و کعباب بر وزن کتاب و کعبات جمع آن کعبتین بتثنيه آن یا نسا پچھیک یا کعبها
را انداختن بوقت با ختن نیز و بهیجی جج بفتح جیم و سکون با موحده و حامی ممل در آخر گویند جج القوم بکبا بسم از باب نصر
فعل از ان و صبر بفتح صاء ممل و سکون با موحده و نون در آخر گویند صبر الکعبتین از باب ضرب لنداشت کعبتین یا
و بفارسی کعبتین غلطانیدن انگندن و انداختن حسن و طوبی گویند شجر کعبتین چشم غلطانی و باز سادسی اتو و فوف
شوخ چشمی با تو توان با ختن اپانی بکس نون تحتانی معروف رسیده عنصری از عنصری را بکعبه بهیجی آنرا گویند میاه کسر
و امه اه بالف فتح مع آن و بفارسی آب گویند تبر کے ارین بفتح تیره و کسر را د ممل و سکون نون و آب ضمیرین را بهیجی عذب بفتح
عین ممل و سکون ذال هجری با می موحده در آخر گویند و آب شور را بال کسر لام گویند و اگر تلخ باشد زعاق بضم زای معجمه
الف و قاف در آخر گویند و بجای زای معجمه ذال معجمه هم آمده ابو منصور فعالمی گوید اگر آب چشمه و جاه همیشه
زرا بهیجی عد کسر عین ممل و دال ممل باشد و گویند و اگر بکعبه بود که یک جانب او را بجانبان جانب دیگر چنبد
و در او ممل شده در آخر گویند و اگر بسیار بود و شیرین آنرا عندق بفتح غین معجمه و دال ممل و قاف در آخر گویند
لأستقیا هم یا ز غدا و اگر بکعبه بود که غرق کند آنرا غر بفتح غین معجمه و سکون میم و را سے ممل در آخر گویند
آنرا غور بفتح غین معجمه و سکون و او و را می ممل در آخر گویند و هرگاه روان بود آنرا اغیل بفتح غین معجمه
و لام در آخر گویند و اگر بر زمین بود و نوشیده شود بی دلو و دلو اب آنرا سح بفتح سین ممل و سکون تحتانی
و حاک ممل در آخر گویند و اگر آشکارا در روان بر روی زمین بود آن را معین بعین ممل بر وزن جبین و نیم بفتح
سین ممل و کسر نون و میم در آخر گویند در حدیث است خیر الاء السنه و اگر میان درختان روان بود آنرا غل بفتح
غین معجمه و لام و دال ممل در آخر گویند و اگر در حضور یا کوه یا مانده باشد آنرا نلکب بفتح نلکب و سکون غین معجمه
و موحده و یا ممل گویند و اگر از قعر چاه برآمده شود آنرا نبط بفتح نون و سکون با موحده و طای ممل در آخر گویند و اگر سلاطه
بارہ از آب گذشت باشد آنرا خیر بعین معجمه و دال و را سے مملتین بر وزن اسکنان و نلکب و نلکبی

از ساقها بود آنرا منضمح بفتح ضا و مجهول اول و سکون حاء جمله اولی و ضا و دوم بالالف و حای جمله دوم در آخر گویند و اگر
 قریب القصر بود آنرا فصل بفتح ضا و مجهول حای جمله و لام در آخر گویند و اگر اندکی بود فصل بها گویند و اگر کسیا کمتر بود آنرا
 و شل بفتح واو و شین مجهول و لام در آخر و شد بفتح ثانی مثلثه و سکون میم و و ال جمله در آخر گویند و بالتحریک نیز گفته و اگر آب خالص
 بود و چیزی در آن نیامیخته باشد آنرا قراح بقات و را و حای محلیین بر وزن سحاب گویند و اگر ستوران در آمد و آب
 تیره کرده باشد آنرا طریق بفتح طای و را و محلیتیر بقات در آخر گویند و اگر متغیر و تیره شده باشد آنرا جسن بفتح سین محلی اولی
 و کسر میم و سین جمله دوم در آخر و جیس بر وزن امیر گویند و اگر بدو شود لیکن نوشیده میشود و آنرا آجن بمبد بجزه و کسر میم
 و نون در آخر گویند و اگر بسبب گندگی بجز تیز بود که کسی آنرا نوشیدن نتواند آنرا آسن بمبد بجزه و کسر سین جمله دوم در آخر
 گویند و اگر خنک و بدبو باشد آنرا عشاق بفتح سین جمله شده و قاف بر وزن شد او گویند قال الله تعالی الا
 حیما و عشاقا و اگر گرم بود آنرا سخن بفتح سین جمله و کسر خای مجهول و نون در آخر و خین بر وزن امیر و خین بر وزن سکین
 و سخن بر وزن معظم گویند و سخا خین بالضم نیز آمده قال صاحب القاموس بالسخا خین بالضم و لا خا لیل غیره جارحی
 و اگر سخت گرم بود آنرا احیم حای جمله و بکار میگویم بر وزن کریم گویند و اگر گرم کرده باشد آنرا موغر بضم میم و سکون و او غ
 خین مجهول و رای جمله در آخر گویند و اگر میان بار و هوا بود آنرا فترقا و تا و فو قافی و را و جمله بر وزن فاعل گویند و بفارحی
 نیم گرم و اگر خنک بود آنرا قار بقات و به تشدید رای جمله گویند و اگر زیاده از آن خنک بود آنرا خصر بفتح خا و مجهول و کسر صاد
 جمله اول و جمله در آخر گویند و بعد از آن ششم بفتح شین مجهول و کسر بای موحده و نیم در آخر گویند و اگر بسته بود آنرا قاس بقات
 و را و سین محلیتین بر وزن فاعل گویند و اگر و ال بود آنرا سرب بفتح سین جمله و کسر رای جمله و با موحده در آخر گویند و اگر
 تازه بود آنرا غریض بفتح غین مجهول و کسر رای جمله و سکون تحتانی و ضا و مجهول در آخر گویند و اگر نمکین باشد آنرا زعاق بضم
 زای مجهول و عین جمله بالالف و قاف در آخر گویند و اگر سخت نمکین بود آنرا حراق بضم حاء جمله و را و محلی بالالف و قاف
 در آخر گویند و اگر نمکین بود و تلخی هم داشته باشد آنرا اجل بضم جزه و جیم بالالف و جیم دوم در آخر گویند و اگر تلخ بود آنرا
 قلع بضم قاف و عین جمله بالالف و عین جمله دوم در آخر گویند و اگر اندک شیرین بود و دوم در آنرا مینوشند پس
 آنرا شیریک بشین مجهول و را و جمله و بای موحده در آخر بر وزن کریم گویند و اگر از آن هم کمتر شیرین بود و دوم و ستوران
 نمینوشند مگر بضرورت پس آنرا شر و ب بفتح شین مجهول و ضم رای جمله و سکون و او و بای موحده در آخر گویند و اگر شیرین بود
 آنرا لوت بضم فاء رای جمله بالالف و قافی و فو قافی و را و بسیار شیرین بود آنرا تقاع بضم نون و قاف بالالف
 و حای مجهول در آخر گویند و اگر پاک و صاف بود آنرا نمیر برون و میم و رای جمله بر وزن امیر گویند و اگر خوشگون و آبست
 غرور و دانند آنرا سلسل بدو سین جمله و بکار لام بر وزن جعفر و سلسال بر وزن زلال گویند و اگر شکله را
 فروزان آنرا مسوس بفتح میم و سین جمله و سکون و او و سین جمله دوم در آخر گویند و اگر شیرین و خنک صافی بود آنرا

زلال بضم زای معجم و لام بالف و لام دوم در آخر گویند و اگر مردم بران گرد آورده باشند بقرینه بشفاة یعنی لبه کشیده باشند و این
 مشفوه یعنی شفاة رسیده گویند و اگر انگلی مانده باشد آنرا شمشو و شامی شمشو و میم و دال مملو بر وزن محمود گویند بعد از انان
 مضاعف و معجم و بکار فاب بر وزن مفعول گویند و در صحاح سست ما مضافون و اکثر علیها الناس مثل مشفوه بعد از انان مجوم مجیم و
 بکار میم بر وزن محمود گویند بعد از انان منقوص بنون و قاف و صا و مملو بر وزن مفعول گویند پانی بجز آنما شمشو
 آب در دهان گردیدن از حرص و طبع چیزی بفارسی و بان بر آب گشتن و آب در دهان گردیدن صائب گویند شمر حدیثی
 تو هر جا که در میان آید و بان زخم شهیدان بر آب میگرد و به مشرب گویند صرخ گرد و در بین آب و گرد زخم کنن پانی پانی
 اول معلوم و پنیا کبیر بای فارسی و سکون تحتانی معروف و نون بالف رسیده بمعنی نوشیدن آب پس پانی پانی انسان و شمشو
 گویند شرب انسان و اگر زنده نوشد گویند و لعل السبع و اگر شتر و چهار پایه نوشد گویند جرج مجیم و برای و عین مملتین و کج بکشت
 و برای و عین مملتین و اگر مرغ نوشد گویند عسل الطائر بعین مملو و بای موحده مشد و پانی پانی پانی چون اول بتکرار
 معلوم و چون بضم با و سکون و او مملو و نون بالف رسیده که اختن از شمر بعربی ذاب من الحیا رسیده
 که اختن از شمر و بفارسی از شمر آب شدن یا آنچه بخفای نون و کسر حمزه و فتح مجیم فارسی و با در آخر می از شارب که
 یک پاداران باشد بعربی رجل کبیر برای مملو و سکون مجیم و لام در آخر گویند و بفارسی یا آنچه یا سبک حرم یا بخفای نون
 و کسر حمزه و مجیم فارسی و سکون تحتانی مجهول فتح مجیم فارسی در آخر سندی مخلوط التلظط بابا الف و نون بالف کشیده
 بالازون یا آنچه شکواری برای کاری بعربی شمشو یعنی تاسه فوقانی و سکون شین مجیم و کسر میم و سکون تحتانی در آخر
 در آخر گویند و بفارسی یا آنچه بالازون و بالاکردن و بر ساق الید و اسیر خسرو گویند شمر بگل و لاله تر بید و
 اینک قمری و پاسه آلوده چون یا آنچه بالاکرده و بجم و گویند بیت ساخته طادوس مالک نگار و یا آنچه بالاده
 طادوس و از میرزا صاحب گویند شمر یا آلوده در وحشت سرای نگار اندزد و که سر و از خاک بیرون ساق برانید
 می آید پانی سوخته جانار زمین عین بضم سین مملو و سکون و او معروف و کاف مخلوط التلظط صا و جیم بالف
 رسیده و نون بالف کشیده بمعنی شتاب شدن آب در زمین و جز آن بعربی نصب یعنی نون و سکون صا و جیم و
 با سعه و در آخر و مضروب بالضم و فیض یعنی مجیم و سکون تحتانی و صا و جیم در آخر و بفارسی فرود شدن
 در زمین و فرود کشیدن زمین آب را پانی گمر آنما کبیر کاف فارسی و او مملو بالف رسیده و نون و کسر میم
 انداختن بعربی سبک بفتح سین مملو و سکون کاف و با سعه و در آخر گویند سبک لاما و از آب شمر فعل از انان
 بفتح صا و مملو و با موحده مشد و در آخر گویند سبک لاما از نصر فعل از انان طراقه کبیر حمزه و برای
 تا و آخر گویند و بفارسی آب ریختن یا فوکن بضم حمزه و سکون و او و فاف نون در آخر طادوس و ریختن و ریختن
 بعد الف و حمزه ملین و در آخر مجیم گویند بعربی بای مردم را رعل کبیر یا مملو و سکون جیم و لام در آخر و مردم

بر وزن قاعله گویند که هم جمع آن و بفارسی پای و در هندی پتر و این از توفیق ساسین است پانولن پتر نام اول معلوم
 پتر بالغ با سست فامست و سکون رای هندی و نون بالف رسیده بر پای کسی افتادن بعربی انکباب بنون و کاف و
 لمرای موصده بر وزن انفال و حط الفتح حار مملو و طای مطبقه شد و گویند انکباب علی قدیمه و حط را سه علی قدیمه فعل آن
 پانولن جمع نام اول معلوم و مجتبا بالغ فتح جمیع مملو و تلفظ بهاد نون مشد و بالف و نون دوم بالف رسیده و لی حس و لی برکت
 شدن با سبب سردی و جز آن بعربی خدر الرجل بفتح خای مجز و وال مملو و را مملو در آخره صفات بنوی رجل گویند و در حدیث
 ابن عمر است خدرت راحله فقیل له بالرجل قال اجتمع عصبها و نزل بفتح عجم و سکون ذال حمزه و هم در آخر گویند که کثرت و غلبه
 از باب مع فعل از آن بفارسی بخواب رفتن مختلفن یا پانولن چلنا لثقیل کای بفتح جمیع فارسی و سکون لام و نون بالف رسیده
 و باقی معلوم بر فشار آمدن طفل بعربی ترع بفتح تاسی و فغانی و رای مملو و سکون حین و مملو و لی و هم در مملو و عین مملو و هم
 در آخر و بفارسی یاد داشتن و با کز دن طفل پانولن جمعی که نام اول معلوم و بی بفتح جمیع فارسی و کسر یاء فارسی بشد و سکون
 احتمالی معروف بفتح کاف عربی و سکون را و مملو و نون بالف کشیده یعنی دلاکی کردن بعربی دلاک بفتح ذال مملو و سکون لام
 و کاف در آخر و هم بفتح غین مجز و سکون عجم و رای مجز در آخر و اساس است و له جارت ثانیة و منه الفجر الاغصان و در عصر لما الید
 بفارسی مشتال و شتالی کردن پانولن و اینها اول معلوم و و انما بدل حمل بالف رسیده و سکون با و موصده و نون بالف کشیده
 دلاکی کردن یعنی مالیدن اندام را به شست و آن در پای جمعی که شست پانولن سوچا نام اول معلوم و و سوچا الفجر سبین
 مملو و سکون و او مجهول و جمیع بالف و نون بالف کشیده یعنی بخواب رفتن یا و آن در پانولن چلنا لثقیل یا سست کسر حمزه
 و سکون احتمالی مجهول یا چه گویند و گاه و جز آن را گویند بعربی کراع لثقیل کاف و رای مملو و بالف و عین مملو و در آخر گویند که کراع
 بفتح حمزه و ضم رای مملو بر وزن افلس و کراع بر وزن اصابع جمیع آن و بالفار با و موصده بالف و کسر لام و عین مجز یا
 حمزه موصده عرب یا بهیا چنانکه در قاموس است و بفارسی پایه و پایه گویند و در محاوره حال عرب مقادیر بفتح میم و قاف بالف
 و کسر و ال مملو و میم در آخر نیز گویند و نیز پای یعنی یا بر پای تخت بعربی آنرا تو اتم نقافت حار و ضم حمزه و عین مملو و را مملو
 در آخر گویند پای تخت لغت فارسیت در اردوی هندی تحمل مکان بودن سلاطین صاحب گویند و شعر تاج پادشاهان
 پایه تخت یسانو و کیکل همچو کمر پاس آبر و دار و در بعربی دار السلطانه و دار الاماره گویند پای تراب نقل مکان
 و آن عبارتست از آن که از جای خود بجای دیگر رود بار او سفر و این نقاطه هم فارسی گویان هند است در کلام سائده
 چه در نظم و چه در نثر دیده نشد که لغتی از هندیان و کلام خود آورده اند چنانکه عین بیت بیت که در خط نیست برضای تو ای
 جان دریاب و سیکل حسن تو بر غم سفر پای تراب نهاده یعنی از محله ای فرشته اند که هیچ چیز نیست بفتح بارانی سیکل
 احتمالی و خفا نون و فتح فغانی و را مملو بالف کشیده و خرام آنرا پای تراب که در فارسی تحمل مکان گویند حرف توفیق
 طاقت نقل مکان بود از آن چون سیل است و در سفر یا خار میگرد و مسافره پیاده پای جامه را که در پادشاهان

در آخر و مالین بر وزن غلامط و ملوق بر وزن معفور سنگ در و الملس را گویند صلیح بفتح صاء و مهمل و لام بفتح رسیده و حار مهمل و آخر
سنگ پینار را گویند صیغ و بفتح صاء و مهمل و سکون تخمائی و ضم خاز و مجوس سکون و او و وال مهمل و در آخر سنگ سخت را گویند و صفا بفتح صاء و مهمل
و فاما بفتح رسیده و صفوان بر وزن رحمان و صفوای بر وزن حمرا و نیز بفتح سنگ سخت تپسرا را گویند و مخفف تپسرا را گویند تا
چنانکه خواهد آمد تپسرا که معکان مکانی که از سنگ بر آورده باشند بعربیه آنرا از ضمیم برای مهمل و صا و معبر و میهم بر وزن کریم و
مضموم بر وزن مغبول گویند و بفارسی مکان سنگین تپسرا را نا بفتح اول و دوم شد و و مخلوط التلفظ بها و سکون را می گویند
بالت رسیده و در اول مهمل و فون بالت کشیده و کسی را سنگ کردن بعربیه رجم بفتح رای مهمل و سکون جسیم و میهم در آخر
در اساس است رجمه راه را الزنجار و می الحار و بفارسی سنگ را کردن تپسرا را گویند و در اول و دوم مخلوط التلفظ بها و
سکون را می گویند و بالت کشیده و در آخر و غلیظه مضموم و فتح کاف تازی و سکون را مهمل و فون بالت رسیده و کسی را بپایین
بعربیه اسطرالمح و متابع الحجر گویند اسطرالمح علی الجارة و متابع الحجاره فعل از ان و بفارسی سنگ باران کردن تپسرا را گویند
و سکون دوم مخلوط التلفظ بها و کسی را سنگ و سکون تخمائی معروف سنگی که کار در ابران تپسرا بعربیه آنرا سجد کبیر میگویند
سکون شین معبر و فتح صاء و مهمل و ذال محمد در آخر و سجد کبیر میگویند و فتح سین مهمل و فون مشد و تا در آخر گویند و نیز تپسرا میگویند
که از ان بفتح کاف و آتش بر آید بعربیه آنرا مضبوط بفتح میهم سکون صفا و میهم با و موحده و سکون او و فتح صاء و مهمل و تا در آخر
و قداح بفتح قاف و وال مهمل شد و بالت و حار مهمل در آخر و قداح بر زیادت را گویند و نیز تپسرا میگویند که در شان و کرده شده
شود و بعربیه آنرا احصاء المثانه و حصاء الکثیر گویند و بفارسی سنگ شانه و سنگ کرده و چون این مرض اکثر صبیان را عارض میشود
آنرا حجر الصبیان نیز گویند و نیز تپسرا میگویند بعربیه آنرا احصاء بفتح حاء و مهمل و صا و مهمل و فون و تا در آخر گویند صلی بفتح
و حصیات بر وزن بقراط جمع آن و حصیه بفتح حاء و صا و مهملین و با و موحده و تا در آخر و حصیات بر وزن حمرا را گویند تپسرا بفتح اول
و دوم شد و مکس و سکون تخمائی معروف برگ کوچک را گویند بعربیه اعم از اینکه کلان باشد یا کوچک و ورق بالتحریک گویند
بلفظ برگ هر برگ که پستانند و وافته بود مانند برگ کز و سر و مانند آن بعربیه آنرا اوب بفتح با و و اول مهمل و با و موحده در آخر و
در اب بر وزن نمان و عمل بفتح عین مهمل و با و موحده و لام در آخر گویند فی الصلاح الدب بالتحریک و العمل بالتحریک
کل ورق مقتول پس له عرض مثل ورق الاثل و السرو و الارطی الطری و نحو ذلک و کنهانی القاموس و حتی بالسمر
مرضیست و آن و انهای خودست که یکبار در بر اندام بر آید و فارشش پیدا کند بعربیه آنرا شری بفتح شین معبر و اول
و الف مقصوده در آخر و بفارسی ایر کبیر الف و سکون تخمائی گویند شری جده از باب سمع فعل از ان تپسرا حجاب الف و الف
و کسر دوم شد و سکون تخمائی معروف و مجهول مخلوط التلفظ بها و الف و رای سندی و فون بالت کشیده و برگ را از ان و
خود بفتح فین اگر برگ کلان باشد یا مجهول میگویند و اگر خرد و بیا و معروف بعربیه شش بفتح شین معبر شد و در آخر گویند
شش البرق و زباب نصر و ضرب فعل از ان فال الله تعالی حکایت عمن سوی علیه السلام و آیه شش و شش علیه السلام و علیل

بفتح عین مملو و سکون بار موحده و لام و راء خرگوند قبل الشجره از باب ضرب فعل از ان وحشت بفتح حاء مملو و تاء مفتوحه
 مشدود و راء خرگوند و باری برک از درخت افشاندن و شورانیدن نیز گویند و اگر شاخهای و دختان را بسته برگ از ان فرو نیند
 بعربی آنرا خبطا بفتح خاء مملو و سکون ای موحده و طاء مملو و کوفه خط الشجره از باب ضرب فعل از ان تپی جبهه نا بفتح اول و
 دوم مملو و مشدود و سکون تحتانی مجهول و فتح بجم عربی مملو و طاء مملو و سکون راء موحده و نون بالفت کشیده و نین
 برگ از درخت بعربی انحنات بدن و حاء مملو و تکرار تاء مملو فوقانی بر وزن انفعال و تحاتت بر وزن تفاعل تحت
 بر وزن تفاعل گویند و در حدیث است اگر انسانی انما ظلمیر بنخل الشجره انصر او وسط الشجره ای تحت و رقیمن العریه بتلیل البفتح
 اول کسر دوم سکون تحتانی معروف و زاء مملو بالفت کشیده و یاء مملو و نون و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 و سکون دال مملو و راء مملو و راء خرگوند و نون مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 فتح زاء مملو و راء مملو و نون مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 و سکون دال مملو و راء مملو و راء خرگوند و نون مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 یا مای بندگی بهشت بفتح اول و سکون دوم و نون مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 و شکب بضم میم و سکون نون و فتح کاف و یاء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 و سکون دال مملو و راء مملو و راء خرگوند و نون مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 عده مدعی را گویند که در گردن حیوانات گنداب عربی است از انچه که در گردن و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 در اساس انچه است و بی جید با انچه و بی ایجا درین انچه و بی انچه و بی انچه و بی انچه و بی انچه و بی انچه و بی انچه و بی انچه و بی انچه
 ببارسی آنرا قلاوه بکسبه قیامت گویند و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 اما قلاوه بعربی همانکس را گویند و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 بالفت و ضا و مملو و مملو و راء مملو و راء مملو و راء مملو و راء مملو و راء مملو و راء مملو و راء مملو و راء مملو و راء مملو
 کشیده باشند یا بعربی آنرا سله بفتح سین مملو و نون مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 آن و ظنی که را گویان نامند ببارسی آنرا سله بفتح سین مملو و نون مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 و دوم بالفت کشیده و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 چون بضم میم و سکون و راء مملو و نون مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 حدیث صفت پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم آمده بود که تا ابد بر او ایجا گاهها از اجناسی چون عسل و عقیقه و بفتح عین مملو
 و کسر تاء فوقانی و سکون تحتانی و فتح و دال مملو و راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو
 و کسر تاء فوقانی و سکون تحتانی و فتح و دال مملو و راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو و کوفه راء مملو

بفتح اول و دوم البت رسیده و نون بالغ کشیده کسی را بعل کوز اندین بعر بے تعریض اضا و جمره در اول جمله و طاء جمله بر وزن تفصیل
 و اضطرار بر وزن افعال گویند و لفظ رسیده کوز اندین پدر و طاء بفتح اول و ضم دوم و سکون و او مجهول در اول جمله رسیده
 کسیکه بسیار کوز زند بعر بے از اضطرار اضا و جمره و طاء جمله بر وزن شد او و صر و طاء بر وزن صر و طاء بر وزن گویند و لفظ تفصیل
 و هندی این کلمه را در تحقیر کسی استعمال کنند بعر بے بهم ضراط به معنی تسخیر است پدر و طاء بفتح اول و ضم دوم و سکون و او مجهول
 و کسر را اول و سکون تحتانی رے که بسیار کوز زند بعر بے از اضطرار اضا و جمره و طاء جمله شد و البت و تا در آخر گویند و نیز و شتاب
 اگر کنیزان را دهنند بعر بے گویند با حاق بفتح طاء جمله و بار موحده با الف و کسوفات بر وزن یا ضاق باب الف فارسی بار بار از جمله
 پدر بفتح اول و سکون و دوم یعنی مگر لغت فارسیست در اردوی هندی متصل و یا از توافق لسانین است و حقی گویند بیت آنکه بکر
 یاوشتا قان بکشتی بکر و بکر کچک است خیمه یکیم بکر بخری بکر و بعر بے لیکن گویند و آن برای ستراک است و نیز برود اردوی
 هند و ستانی بخی پدر غان تسخیر است بعر بے ریش بکسر را اول و سکون تحتانی و شین معجور و آخر گویند و پدر بضم اول و سکون و دوم یعنی
 و لفظ بکر بر بزرگان دان از جا کشیده شود بعر بے غریب بفتح نین معجور و سکون را اول و بار موحده و در آخر گویند و طاء جمله اول در اول
 بالغ و نون بالغ رسیده هر چه بکر را گویند بعر بے قدیم و عتیق بعضی جمله و کسوفات و نون و سکون تحتانی و فاق در آخر در شتاب را اول
 و شتاب مشد در آخر و لغاری دیرینه و پائینه و کینه ابو منصور لغاری گوید جائه گفته را هم کسوف طاء جمله و سکون میم و رای جمله
 و در آخر گویند طاء را بفتح جمع آن و پستین گفته را نیز کسوف نون و سکون تحتانی و میم و در آخر گویند مشک گفته را شن بفتح شین معجور
 و نون مشد و در آخر گویند و استخوان گفته را ربه کسر را اول و میم مشد و و تا در آخر گویند و صحن است لربه کسر الطام البایسته
 و الجمع زعم و ساق تقول من رم العظم یرم بالکرمه ای بے فو میم دانا قال الله تعالی قال من کبی ان اثم و بی شیخ لان غیلا
 و نحو لاقدر یسوی فیها المذکر و الماثل و البیاض مثل رسول عدو و صدیق و فی القاموس ارم العظم از باب غال نیز آمده و استه
 و ابو منصور در صفات الماشیا گفته میگوید شیخ هم کسر را اول و میم مشد و پیر کمن سال ثوب هم کسر با سکون دال جمله و میم در آخر
 جائه گفته بر و حق بفتح سین جمله و سکون جا اول و فاق در آخر چادر گفته رلیله جرد چادر یک لغت گفته جدر بفتح طاء را اول و سکون
 تحتانی و فتح طاء جمله و تا در آخر هاد یک لغت و جدر بفتح جیم و سکون را اول و بفتح هال جمله در آخر معنی جائه گفته فعل فاعل بفتح نون
 و سکون قائم و لام مضاف و پدرش گفته عظم بفتح نون و کسر طاء معجور را اول و طاء در آخر استخوان گفته کتاب ارس به ال در او
 و سین حلات بر وزن فاعل کتاب گفته اربع و افر به ال جمله و کسوفات و شتاب در اول جمله و در آخر منزل گفته رعم طاس بجاء جمله
 بالغ و کسر میم و سین ملود و کسوفات نامی گفته و در تقسیم اشیاء قدیمه گویند بنا قدیمه بنا گفته و بنا رقیق دینار گفته و جل و شیری
 هر دو برینه و ثوب علی میم سین جمله و سکون دال جمله و ضم میم و کسر لام و حتم سنه و جائه دیرینه و فی القاموس العدل و العدل
 و العدل مصدات کل سن تعلیم اتی شیخ نفسی بفتح نون و سکون سین جمله و کسر را اول و طاء حتم سنه و دیرینه معجور و شتاب
 بفتح طاف و سکون نون و فتح طاء را اول و طاء در آخر نال دیرینه مال بفتح میم و سکون تا و نون و فتح لام و ال جمله در آخر مال

را در صله و خا و صبر با همزه ممدوده و بغاری برده افکنند و انداختن چو کی بی بی زنیکه برده را لازم گیرند از خانه بیرون نیاید
 بعربی کنز الحمد ره بضمیمه فتح خا و صبر و فتح دال جمله شد و در او جمله مفتوح و تاد را آخر و محو بود و مشهوره و بغاری برده شین و پر و کی
 گویند پر و یس بفتح اول و سکون دوم و کسر فال جمله و سکون تحتانی مجبول و سین جمله و آخر خلایط و طین بعربی البله الغریه و البله الغریه
 و بلاد الغریه و بلاد الغریه بضم غین و سکون را در صله و فتح با و حله و تاد را آخر و یس بفتح اول و سکون دوم و کسر فال جمله و سکون
 تحتانی مجبول و کسر سین جمله و تحتانی ساکن معروف کسبیکه از وطن بمسافرت رود و بعربی آنرا غریب مسافر و ابن السبیل گویند
 و بغاری غریب زده و غریب دید صاحب گوید بیت رنگ و پر و ده بینائی بلبل شده است یک نفس شبنم غریب نغمه همان
 گل است و هم از و شعر جای عنبر را گفت میفرستد اند گرفت و شام غریب دید و را صبح و طین خمیازه است کسبیکه بفتح اول
 و سکون دوم و سین جمله و از آخر یعنی مقدار قاست و بعربی آنرا بطی بفتح با و حله و سکون طاد و حله و فتح حاء و تاد را آخر و یس بفتح اول
 مقدار بالای گویند و پر و سکون بفتح اول و سکون دوم و ضم سین جمله و سکون واد مجبول و خون غنه و را آخر یعنی روز پیش از و پر و
 بعربی قبل لاس و بغاری پر و پر و و تری او را و گون بضم کوزه و سکون زای مجب و ضم حاء دوم و ضم کاف فارسی و سکون نو
 گویند و تری یعنی روزیکه بعد از فردا یا بعد از یک روز پس فردا گویند و تری که اندکین بکسر حمزه و سکون نون و
 کسر فال جمله و سکون نون در آخر پر و سکون را است شبی که پیش از شب گذشته بود و بعربی آنرا قبل المبارقه الاولی گویند و بغاری
 پر و شب و پر و کوش و پر و دوش و پر و دوشین و پر و دوشین گویند و پر و سکون دوم و فتح سین جمله و تاد را آخر
 لغت فارسیست و در اردوی هندی مستعمل یعنی عزای پر و تاد پر و آغشی گویند شعر رفتن جان مرا پر و سکون و دود و دود و پر و
 آیه موقوف فرامیدن است و بعربی تعزیه بفتح تاد و فو قانی و سکون عین جمله و کسر زای مجب و فتح تحتانی و تاد را آخر یعنی صبر و ادب
 چه عزای بلند یعنی صبر است عزیمت از باب فعیل صبر و ادم و را پر و سکون بفتح اول و سکون دوم و ضم کاف عربی و سکون رجب
 مرغ بریده پر و بعربی مقصود بفتح ج و مقص بفتح قاف و صا و صا و شد و یعنی بریدن و بغاری بریده بال بریده پر و پر و پر و
 گویند پر و کسر تا بفتح اول و سکون دوم و فتح کاف تازی و تاد و فو قانی و سکون را در صله و نون بالغ کشیده پر و بدین بعربی
 مقص بفتح قاف و صا و صا و شد و در آخر گویند و بغاری بال بریدن و پر و بدین پر و کسر تا بفتح اول و سکون کاف تازی
 مخاطب التلطف بهاد نون بالغ کشیده در آخر همزه را از ناسره در یا قتن بعربی سحر بفتح سین جمله و سکون حاء و صلا و لام
 در آخر و تاد بفتح نون و سکون قاف و دال جمله و تاد گویند عمل الدراجم از باب من و نقد الدراجم از باب نصر و انتقاد از باب
 افتعال هر که در بار او نیاید سره کردن و کار را بفتح لغت فارسیست و در اردوی هندی مستعمل الی و از آهین که بآن
 در آخر کشند بعربی آنرا واره بفتح دال جمله و تاد و شد و بالغ و فتح را سعه جمله و تاد را آخر گویند و زجار معرب و کار پر و کی
 بفتح اول و سکون دوم و کسر کاف فارسی و سکون تحتانی معروف کسبیکه از وطن بمسافرت رود و بعربی آنرا غریب مسافر و ابن السبیل گویند
 نغمه همان گل است و هم از و شعر جای عنبر را گفت میفرستد اند گرفت و شام غریب دید و را صبح و طین خمیازه است کسبیکه بفتح اول

و نیم دوم و معروف رسیده و نیم در آخر وقت اول را گویند بر طبق بعضی میگویند که باید نام و تا در آخر گویند ملت انشوب
 بفتح لام فعل از آن پسینا بفتح اولی و کسر دوم و سکون تحتانی معروف و نون بالک کشیده می کشد از سام بن بر آید یعنی آنرا
 عرق بفتح عین مملو در اول و مملو در آخر و نجد بفتح نون و نیم و دال مملو در آخر و شیخ بفتح ش و مملو و کسر شین و سکون تحتانی
 و حاد مملو در آخر و بفار سه نوی گویند و عرس که از شب بر آید و کسر بی آنرا مملو بفتح میم و لام مشدود تا در آخر و طیلید بر وزن طیلید
 و طال بر وزن غراب گویند یعنی که بعد از سفارت شب بر آید و کسر بی آنرا مملو بفتح میم و لام مشدود و حاد مملو و طیلید
 با هر مملو ده و الا منصور تعاسبه گویند هرگاه عرق از تعب و یا از تعب بر آید آنرا شیخ بفتح ش و مملو و شین و حاد مملو و طیلید بفتح
 نون و کسر حاد و میم و سکون تحتانی و حاد مملو در آخر و طیلید بالتحریک گویند و هرگاه بسیار بر آید میگویند که حاجت بیایک کردن افتد
 آنرا آسج بفتح میم و کسر شین مملو و سکون تحتانی و حاد مملو در آخر گویند و هرگاه بر بدن خشک شود آنرا مملو بفتح عین مملو
 و کسر حاد مملو و سکون تحتانی و نیم در آخر گویند پسینا بفتح اول و کسر دوم و سکون تحتانی مجهول و ضم طیلید و در آخر آب جوش که
 قریب بختن از پنج و اشال آن بر اند یعنی نوار و بضم فاد و او خفف بالفت و فتح را مملو تا در آخر گویند و بفار سی سر و ش
باب بفار سی شین معجمه + ایشماره بضم اول و سکون دوم و نای فوقانی بالفت رسیده و فتح را مملو و با در آخر
 لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل در آن مقداری بود از هر چیز که بر پشت توان برداشت و آنرا پشتواره و نیز یادوت
 و او میان تا فوقانی و الف گویند شیخ عشار گویند شهر هر که اردوی چون گاش خواهد بدست خار پشتواره کند یعنی نزد بعضی
 حاد مملو و سکون زای میم و فتح میم و تا در آخر و حاد مملو بضم میم و حاد مملو و با در آخر و حاد مملو و سکون حاد مملو و کسر
 حاد مملو و پشتواره کتابا بر آب بر آب است و سکون حاد مملو و با در آخر و حاد مملو و تا در آخر گویند
 و بفتح حاد مملو و نیز آمده است بر جمع آن پشت خار لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل و آن چیزی را بخدا از آسمان
 یا و ندان ماهی یا و ندان قیل باشن و مانند آن بصورت خنجر و می که بآن پشت خار نه پشتک مار را بضم اول و سکون
 دوم و فتح تا فوقانی و کاف عربی ساکن و میم بالفت رسیده در اول و نون بالفت کشیده و کدی که سبب فتنه و اشال آن بر
 پازند بر آب بر آب است و حاد مملو و سکون میم و حاد مملو در آخر و حاد مملو بضم میم و حاد مملو و سکون حاد مملو و کسر
 و سکون حاد مملو و حاد مملو در آخر و حاد مملو بضم میم و حاد مملو و سکون حاد مملو و کسر حاد مملو و حاد مملو و حاد مملو
 بر جلیم می از باب فتح و صحت الدایه و جلیم صراحا از باب نصر فعل از آن بفار سه جهته زمان بفتح میم و سکون حاد مملو
 تا فوقانی و تا در آخر گویند پشت به بضم لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل و می که به پای و بود برای استحکام میم و حاد مملو
 بر آب که از اطراف البیت بکسر میم و حاد مملو و حاد مملو بالفت و فتح را مملو تا در آخر و حاد مملو بضم میم و حاد مملو و سکون حاد مملو و کسر
 بکسر الف و از او حاد مملو بالفت و فتح را مملو تا در آخر و حاد مملو بضم میم و حاد مملو و سکون حاد مملو و کسر حاد مملو و حاد مملو
 تحتانی مجهول و با در آخر و حاد مملو بالفت و فتح را مملو تا در آخر و حاد مملو بضم میم و حاد مملو و سکون حاد مملو و کسر حاد مملو و حاد مملو

گلو که رسیدند تو بچیان فزونی نژاد آتش دست بر ستیاری سوار فقیه امروا و الله بر سر کوشی گروش تو پره خروش رسانیدند
 پل شریک اول و سکون دوم و فتح باو فارسی و سکون را و سندی چونون بالف رسیده بکسی برای فساد و جزآن بزر در آمد
 بعربی دوم و ضمیر اول و سکون و او و را و حمله در آخر گویند و بفارسی بزر و روز بر دوستی در آمدن و در غلبه از باب نصر فعل از آن
 پلیدلانا بصیر اول و سکون دوم و ضمیر باو فارسی هم و لام بالف چونون بالف کشیده چیز بر حسب بنی هلالی به بنی یاسیب کشیدی و در آنها
 طوا من بعد آن پیشین خاندن و مرم و قودن ناماد و خلق خود بر دوش آسان شود یا چیزی سخت را مثل فلفل و غیره در دهن
 مثل بی دندان گردانیدن بعربی آنرا لولک بفتح لام و سکون و او و کاف در آخر گویند فی القاموس اللولک اهدان المضعف
 او وضع مصلحت نهایی است اللولک اداره الشی فی الفهم من حدیث علم توست لا بالسویق فلکنه لایطیر بفتح اول و سکون دوم
 در ایهندی بالف رسیده بمعنی یک طرفه ترازو و بعربی گفته کبرکات و فارسی کشد و تاد در آخر گویند فتح غیر نامه بفارسی پلیر از
 حکیم سوزنی گوید بیت دوم و یازدهمین من از سیدان کلمه به پلیدی اندر هزار چند از هم یک بفتح اول و دوم و کاف تازی در
 در اودی سندی و معنی می که هر کار بای لسان چشم به بعربی آنرا هدیه یعنی باو سکون دال و حمله فتح باو موحده و تاد در آخر گویند
 اهداب بر وزن احباب جمع آن بفارسی و فرقه و فرکان یعنی هم گویند و مشهور کبریم است یک لکن اول معلوم گفتا
 بفتح اول و سکون کاف فارسی و نون بالف کشیده کنایه از خواب کتیف بفارسی شمره و غوزن و بعربی الطباق الاهداب
 و انطباق الخیون گویند یک مار تا اول معلوم و مار تا نیم بالف رسیده در او و حمله و نون بالف کشیده و مره بر سر و حمله
 بعربی طرفه السین بفتح طاء و سکون را و حمله فتح و تاد در آخر صفات بسوی عین گویند و در قاموس است طرف بعینه حرکت
 چنینها المرحه سطر فارسی شمر وزن و فرکان بهم بودن و فرکان بر هم زدن و فرکان بهم بستن و فرکان بر هم کشیدن
 و شمره خوانا بفتح پلیر یک بفتح اول و دوم و سکون نون و کاف فارسی و تا آخر چهار پایه چوبیک بر پیمان دنواز و امثال آن
 باخند و در بن و ستان شهرت تمام دارد و سکون گوید بیت جز بند و گل و فاش بای دیگر نباشد آه که خوابگاهش شیت پلیر کشید
 اشمن گوید شعر سپید خواب بهاری فرشت کرد و لایک بیدان از سایه بید و پلیر تحسین بفتح اول و کسر دوم و سکون حنا
 بمحلول و فتح تاد فی خلوط التلطف بها و نون در آخر آرد خشک که گلو از نان را اهدان آلوده کنند تا بکف بچید بعربی آنرا
 اودا الضیاع نام و او و بالف و فتح تاد و مشابه و تاد در آخر و لولک بخند تا گویند و بفارسی پر هم بفتح بای فارسی و سکون اول و حمله
 و ضمیرین حمله و او و حمله و آخر او اسحق اطیر گوید بیت نیک گشت چون سر که رویش سیاه انخیزش ز پر هم بر بخت کاه
 و جزکی او و باخ ضمیر مکره و سکون را و حمله و فتح باو موحده و غین مجوز در آخر گویند بفتح لکن اول معلوم و کاف بفتح لام و
 کاف فارسی بالف و نون بالف کشیده و گلو از نان را بار و خشک آلودن تا بکف بچید بعربی آنرا تدمیق بفتح باو و فو قانی و سکون
 دال و حمله و کسر دوم و سکون تخانی و فاش در آخر گویند و مق العجین از باب تفصیل فعل از آن و بفارسی به پر هم و نون با
 باو فارسی باو لولک بفتح بیجم اول و سکون دوم و فتح باو موحده و کسر مجزه و سکون تحنا فی معنی مصلحت نهایی که

میان آن بنه کرده باشند بعضی قطعی بنه قاف و سکون ملا مطبقه و سکون نون و تحانی شده و لمجا و را مال گویند و مضرب بعضی هم و
فتح ضاده و مجرور و اول مضرب و فتح با صوحه و تا و آخر و بغاری پیک گویند و پنجه فتح اول و سکون دوم و تا و قافی مغلطه و التفت
بها معنی پیشه بعضی خرنه کبریا و سکون و اما و فتح فا و تا و آخر گویند پنجه کبریا اول و سکون دوم و جیم و را و اصل و آخرت فاف
در ا و دوی هندی مستعمل خانه مشک دار که در آن مرغان را گذارند بعضی نفس الفتح فا و صا و حله گویند و پسین حله هم آمده
و بغاری کو فغان بنه کاف تازی و فتح فایز گویند بخندیک گویند شهر گریز مرغ جان از کو فغان تن مرا و همچنان اندر بر وایت
تا قیامت برزند پنجه یکی نفسی که چک که صیادان صید و آن گذارند بر سینه و پنجه کبریا هم و سکون قاف و فتح فون و با و حله
در آخر گویند و بغاری نفس صیاد پنجه پنجه اول و سکون دوم و جیم مفتوح و با و آخرت فارسیست در ا و دوی هندی
مستعمل کف بالکشتان مزدوم و حیوانات دیگر را گویند آماجکل خرنه گان اندک و شبر ابرجی برتن بنه با و صوحه
و سکون را و حله و ضم ثا و شکله و فون و در آخر گویند برایش جمع آن بعضی چکل شیر را و حله و مشک کبریا هم و سکون قاف و فتح
نون و با و صوحه در آخر و قباب بردن کتاب و قباب بردن محراب و قباب بنه قاف و فون شکله و فتح و با و صوحه
در آخر گویند و چکل مرغان شکاری مانند با و و شایین را و مشک کبریا هم و سکون فا و مجرور و فتح لام و با و صوحه و را و گویند
مخالب جمع آن و بغاری پنجه و چکل و چکل و چکل گویند که از صفح یک پنجه عام است خواه انسان باشد خواه حیوان و دوی گوید جمیت
تو دانی که شای دل و چنگ من و پنجه اندرون کر و آینه که من که و لفظ چکلان اکثر استعمال آن در حیوانات است
سعدی گوید جمیت که از چنگال گریزم در بودی و چو دیدم عاقبت خود گری بودی پنجه کر یا بنه کاف تازی و سکون و را و حله
و فون بافت کشیده پنجه و را و پنجه که آوختن و یک دیگر در آ و درون بعضی بنه شکله و منه حدیث التثبیک
بغار سے پنجه کردن و پنجه و پنجه که زدن سعدی گوید جمیت هر که با فولا و باز و پنجه کرد و ساعد سیم خود را
رنجه کرد و عنایت خان آتش گویند شهر پنجه و پنجه حایان زده است و شوی رنگ و را و دوی و پنجه لیجی نا کبریا هم
و سکون تحانی مجول و جیم بافت رسیده و فون بالفت کشیده غالب آمدن بر حرف و پنجه کردن بغاری پنجه و پنجه
و بردن و چپین و تا فتن و آیدان نعمت خان عالی گویند شهر از و در حسن پنجه و شکر پوده است و پیش تو
در فرخ کرد و سفید صبح و تاثیر گویند شهر که و نه شکله چرن پرسی اصل لبست شراب ناپه یافته معر هفت پنجه آفتاب
صائب گویند شهر صائب آهسته روی پیشه خود سانه آب و پنجه آتش سولان بیدار ابرو و در ویش و اله روی گوید
جمیت چو موج از سوز دل هر لحظه بر آب می جیم و شبر و بقراری پنجه سیلاب می جیم و پنجه اول و سکون دوم و
جیم فایسی در آخر شخصی که میان و دخیلم حکم کند گوان با حکومت او را قبول کنند اجرب حکم و حکم التوحک و بغاری
دا و را گویند پنجه الفتح اول و سکون دوم و جیم فایسی بافت رسیده چونی دست و در کج شاخه و را و بقایان غله کوفته
شده و آبان حرکت می دهند تا که از دانه جدا شده و را و دخیلم آهسته از دانه می کبریا هم و سکون ذال مجرور و فتح و را و حله

والف مقصوره و آخر گویند و در صحیح است المذری شبته ذات اطراف یدری بها الطعاص و یقی بها اللک اس است
و مضمر بفتح عین ممل و سکون ضا و مجر و میم و در آخر گویند اعظم یفتح مجر و کسره و مجر و مضمر با سیم جمع آن بفارسی سکون کسین
و مضمر کاف عربی و چهار شیخ و چک پنج خیم فارسی و کاف تازی در آخر و باو اشتیغ با و عربی کو و با الف و فتح شین مجر
و با و آخر و افشون شین مجر و وزن فصول گویند یخی بیت بفتح اول سکون دوم و حیم فارسی بالف سیده و سیم و فیلنه
و تاسه فوقانی در آخر حکمی که حکم بیان و وضع کند بعرب آنرا حکومه بضم حاء ممل و کاف و سکون و او فتح میم و تاد و آخر گویند
و بفارسی و اوری و چکلی بفتح اول و سکون دوم و فتح حیم فارسی و کسره کاف تازی باشد و سکون تحتانی معروف و در آخر
آسیای که آب بگرد و بعرب طاعونه بطاء ممل و الف و طعم حاء ممل و سکون و او و فتح نون و تاد و آخر گویند و بفارسی آسیا
و آسیای آب و در مذهب است الطاحونه آس آب پنچو بر بفتح اول و سکون دوم و فتح حیم فارسی سکون و او و جوب و اول
بالف رسیده ظریفست تنگ سر که در ته آن سوراخ شسته باشد یا سوراخهای تنگ که چون آب در آن پر کرده سوراخ
سورش را بشست محکم کنند آب از ته آن نریزد و اگر از بالا کشاید آید از ته آن نریزد و بعضی آنرا سوراخ بفتح سین ممل و او
مشد و با الف و فتح قاف و تاد و آخر گویند و بفارسی آنرا زو چنانکه میرسد شریف و شرح مواضع گویند السیرا فقهی الا انیة الفینه الک
فی اسفلما ثقبه ضیقته قوسی فی الفارسی سیاب زدنند بی بفتح اول و سکون دوم و فتح دال هندی و کسره با و موحده مشد و و
سکون تحتانی معروف مرغابی است بمقدار که بوتر یا اندکی کلان ازان در دهانی پرواز آنرا خود را بر آب انداخته بای سامی بید
و غیر از بای چیز دیگر نیز رود و بعضی آنرا زنج الما بضم زاء مجر و میم مشد و مفتوح و حیم و در آخر صفات نسبی گویند و در حصر
آنرا نورس بفتح نون و سکون و او فتح زاء و سین ممل و در آخر گویند و نوی آنرا نست که بر شمشیر کشیدند و آب غوط زده بای را بر می آرد
بعضی آنرا خواص بغین مجر و او و صا و ممل و وزن شد و گویند و امل مصر آنرا غطاس بغین مجر و ط و سین مملتین بر
شد و گویند چنانکه صاحب حیوة الحیوان ذکر کرده پندگی که بر اول و سکون دوم و دال هندی و کسره لام و سکون تحتانی مشد
از فصلی زانو تا شانه تنگ بعرب آنرا ساق سین ممل و الف قاف و در آخر گویند سیاق بالکسر جمع آن و بفارسی کلک پا و تیرگی
بدر بر با و موحده بالف و سکون لام و کسره دال ممل و سکون را و ممل گویند پندگجو که بر اول و سکون دوم و دال هندی
و فتح کاف تازی مخطوط السلفط بها و ضم اول ممل و سکون و او و را و ممل در آخر بضم خرای تر بعرب ط بضم راء و ممل
و فتح طاء ممل و با و موحده و در آخر گویند خراسانی بفتح اول و سکون دوم و سین ممل بالف رسیده و کسره را و ممل و سکون تحتانی
معروف کسکه او و یونگساف و شد بعضی آنرا ابر بفتح با و موحده و زاز میشد و بالف و را و ممل و در آخر و بفارسی معروف و
و عقاقیر و وس گویند آن را و در خوشی که خراط با بر و دوش گرفته و در کوچه بگرد و بفارسی آنرا پیلادر کسره با و فلهمی و سکون
تحتانی و فتح لام و او و بر وزن شیشه گویند و پیلو و سکون لام نیز آمده چنانکه در استه و مصطلحات الشعرا آورده و
ساحب بهار مجر گوید و در محاوره شخصی گویند کرسی و سفید آب و غیره که آرایش زاناست در کوچه یا بفر و شد کاشی

شعر این سکه از هم طلبان مهر گیرند + این فرقه شمشید کشان پیل و رانند + و در کتب لغت طیب داور فروش پنجاه و پنج لغت
 و سکون دوم و فتح کاف تازی مخلوط التلظط بها و الف در آخر خبر نیست که برای تحرک باد بجنبانند یعنی از احم و کسب سیم
 و سکون را حمل و فتح و او و جا و اهل و تا و آخر و بفار سے باد زن باد زن و باد بین و باد بین گویند اما با و ز سے بزرگ که از
 از سقفت خانه آویزند و در کشاکش آرد تا با و همه جا رسد بعر بے آنرا خیش بفتح خا و سیم و سکون تختانی و شین معجز در آخر گویند
 فتح این بجه حموی در شرح بدیع خود آورده که سبب حدوث مرده خیش آن بود که بارون رشید روزی در خانه خواهر خود علیهم
 و خرمیدی در روز گرم و آرد او جا و اهل و تا و آخر و بفار سے باد زن باد زن و باد بین و باد بین گویند اما با و ز سے بزرگ که از
 نشست و بوی عنبر گیز آن جا بجا تحرک پیدا بباغش رسید از شدت گرمی و احتی یافت از آن باز فرمود که برای
 او با و زنی کلان سازند و شمشیری در شرح مقامات گوید که این مرده شمشیر باد بان سفید است بآن رسی نسبت از سقفت خانه
 آویزند و آنرا با و الود تر کرده و در کشاکش آرد و آن در طول خانه میرود و می آید و زان نسیمی جان پر و در شام جان رسیده
 حرارت غریزی را دور انتعاش می آرد و نسیمی و این قسم باد زن در بلاد هندوستان بسیار مروج است و همچنین در بلاد عراق بغداد
 باد فرو باد فربه و باد پود و باد پرگ و شست باد گویند پیش بفتح اول و کس دوم لغت فارسیست در ادوی هندوستان مثل آن
 مشهور است بعر بے آنرا جبن بصر جیم و سکون بار موده و کون در آخر گویند و اینستین تخفیف نون و تشدید آن نیز آمده
 و پیش را بعر بے آنرا بصر جیم و سکون را حمل و نون و تا و آخر خبر گویند سیم و الا کسی که سیم و ز شد بعر بے آنرا جبان بفتح جیم و
 بار موده مشدد و الف و کون در آخر گویند بفار سے سیم فروش باب بار فارسی با و او + و پویا بضم اول سکون
 دوم مجهول و با و فسا ر سے و لام با الف رسیده کسی که دنداناش افتاده باشد بعر بے آنرا آورده بفتح همزه و سکون
 دال حمل و فتح را حمل و دال حمل در آخر گویند در حدیث است امرت بالسواک حتی غنبت لادروان مراد از خوش شدن
 بفار سے دندان ریخته و دندان کنده و افتاده و دندان گویند سعدی گوید طبیعت شنیدم که در دشت صنعا جندب
 سکه دیده افتاده دندان صید بولی بضم اول و سکون دوم مجهول و با و فار سے و کس لام و سکون تختانی و نون
 زنی که دنداناش افتاده باشد بعر بے آنرا آورده و او بفتح دال حمل و سکون را حمل و دال حمل دوم با همسته
 مده و در آخر گویند پوچھتا بفتح اول و سکون دوم و فتح با و فار سے مخلوط التلظط بها و سکون هندی و نون با و
 شکافته شدن سپیده صبح بعر بے فلق بفتح فا و لام و قاف در آخر و فلق بفتح فا و تا و فوقانی و سکون آن و قاف در آخر
 و اشتقاق الفجر گویند در اساس است انظر الى نفس الفجر و هو اشتقاقه بفار سے صبح و میون پوچھتا بضم اول و سکون
 دوم مجهول و تا و فوقانی با الف رسیده یعنی پیر زاده بعر بے نافه بنون و فا و لام بر وزن فاعله و حافه بخار حمل
 و فا و دال حمل بر وزن مصر و سبط کسب سیم و سکون بار موده و تا و آخر و بفار سے سیم و نون و فا و دال حمل
 گویند و نیز پوچھتا بضم اول و سکون بالا می گاه گل انداخته بفار سے آنرا سیم گل کسبه کاف فارسی گویند پوچھتا

بعض اول و سکون دوم مجهول و کسره تا فوقانی و سکون تحتانی معروف و مقرر پس را گویند بعرب حافزه و حفیزه و بفارسی
نواده گویند یونانی بعض اول و سکون دوم مجهول و تا هندی بالف رسیده چیز نیست مانا به معده برای امر غان بعربی
آنرا حوصله بفتح حاء جمله و سکون و او و فتح صاد جمله و سکون و او و فتح صاد جمله و سکون و او و فتح صاد جمله و سکون و او
در آخر حوصله با همزۀ مدوده در آخر و بفارسی چینه دان و جاجر بنجیم و غین معجمه در اول جمله و ثراغز و افارسته بر وزن لاغز
و شکاک بفتح شین معجمه و کات تازی بالف رسیده و فتح نون و کان در آخر گویند یونانی بعض اول و سکون دوم مجهول
پشتواره بعربی پشتواره کتا بهار اعتباره کسره و سکون صا و معجمه و با و موحده بالف و فتح راء جمله و تا در آخر گویند یونانی
بعض اول و سکون دوم مجهول و تا هندی و کسره لام و سکون تحتانی معروف گرۀ کوچک که در آن چیزی نماده بند
بعرب عقه بعض صین جمله و سکون فاق و فتح وال جمله و با در آخر گویند و بفارسی گرچه کسره کاف فارسی و فتح جیم فارسی گویند
تا شیر کوبیه بیت پے وجود تو ایجا و آسمان کردند درین گرچه گوهر ترانمان کردند و با بعض اول و سکون دوم مجهول
و جیم بالف رسیده و معروف بنودان بمعنی بندگے خدا بعرب عباده کسره عین جمله و با و موحده و بالف و فتح وال جمله
و تا در آخر و بفارسی پرستش گویند و و صا بفتح اول و سکون دوم و فتح وال جمله و تلفظ بها و بالف و در آخر
سبعه و رخت نو نشانده بعرب رند کسره و سکون همزه و وال جمله و در آخر و فیل بفتح فاء و کسره صین جمله و سکون
تحتانی و لام در آخر چنانکه ثعالبی گفته و در قاسوس است الفسیله الخلاء الصغیره جمع فاسل و فسیل و فسیلان
است بعرب لیس نون نال و نال کسره نون گویند و خرمان کوچک را بعرب اشار بفتح همزه و شین معجمه با همزه مدوده
در آخر گویند و دینه بعض اول و سکون دوم مجهول و کسره وال جمله و سکون تحتانی و فتح نون و با در آخر لغت فارسیست
در اردوی هندی مستعمل و آن بنایست بعرب انرا انعال بفتح نون و سکون و عین جمله و نون بالف رسیده
و عین جمله دوم در آخر و فتح بر وزن جعفر و نفع بر وزن بد بد نیز آمده و بفارسی پودنه نیز گویند گرم و خشک است
در دوم و بعض اول و سکون دوم مجهول و را و موحده و سکون و او و با و موحده که میان دو پیوندی و نیشکر و جز آن بود و بعربی
آنرا انوبک بعض همزه و سکون نون و ظلم با و موحده و سکون و او و با و موحده دوم در آخر گویند انوبک نیز است تا باکی
انایست جمع آن بفارسی بندنے و بندنانه و بندنیشک گویند یونانی بعض اول و سکون دوم معروف و را و موحده
بعضی مجهول تا هندی بهم و و اے بر او و فابر وزن قاضی و کامل گویند یونانی بعض اول و سکون و با و موحده
بالف و تا هندی کور آخر سنگ ترازو که کم وزن بود بعرب قسبه و افیه تبر کهب توصیفی گویند و تا هندی
و وزن له بالضمیه الواوایه اسے بالضمیه است یونانی اول و سکون و اول و سکون و اول و سکون و اول و سکون و اول و سکون
و سکون و او و مجهول و لام و نون بالف رسیده و کم نکردن در وزن بعرب رفاس کسره همزه و سکون
اسے نفاثات با همزه مدوده و تونیه بر وزن نفاثات گویند و اسے المیزان و وفاه فصل از ان کسره

ما صاحب برهان بضم اول و دوم آمده و کجا و قری یعنی اول مخلوط تلفظ بها با الف و ضم حمزه طینه و کسر او معلوم و سکون کجا
 فن آنرا ایست که بیان خاک و ریز و سنگین و جز آن از روی زمین بردارند بر بے آنرا مجزئ بکسر هم و سکون هم و فتح هم و کجا
 او فو قانی در آخر و مجزئ بر فذل عراب گویند در اساس است جرت الطین از الزل من وجه الارض سما صا کجا
 در مذنب است المخرجه و الکبراف پاروپ و سی آه بکسر هم و سکون سین مهله و ما و مهله یا البت و تاد و آخر و بفارسی پاروپ و کجا
 و ضم را و مهله و سکون و او معروف نیز گویند چھو ندی یعنی اول مخلوط تلفظ بها و ضم با و فارسی و دوم مخلوط تلفظ
 بها و سکون و او معروف و فضا و نون و در دال مهله و سکون تحتانی چیزی باشد که بر روی خشم شرب و سرکه و نان افتد
 بعربی آنرا کج یعنی کاف در او مهله و هم در آخر گویند و بفارسی کج یعنی کاف عری در ای مهله و پیچید با و فارسی و هم
 بر وزن کلیمه و لول یعنی با و موحده و سکون و او و فتح را از هم جدا می گویند سراج الدین ابو و در وصف بنیل گویند شعر
 اتواند گفت نازم غورم بانان غورشس بیگذازد تا بران از کنگلی نوزک فتد پیچید همی لکن اول معلوم و لکن
 فتح لام و سکون کاف فارسی و نون بالف کشیده سبب شدن در نگار بستن تان و جز آن سبب میریاندگی بعربی تسلیع و تان
 و سین مهله و نون مشد و مضمو و در آخر و کج بکاف در او مهله و هم بر وزن تفعل و تشییش بعین مهله و بد و تشین معجز و در
 تفصیل و بفارسی کج بر آرد و آن یعنی کاف عربی در او مهله گویند چھو لا یعنی اول مخلوط تلفظ بها و ضم با و فارسی و دوم مخلوط تلفظ
 بها و سکون و او مجهول و لام بالف کشیده آبله که از کار کردن در دست افتد و یا از جاری بعربی ففاح بنون و فا و خا و هم
 ففاح بر وزن رمان و رمانه و ففاح یعنی نون و کسر آن و سکون فا و فتح و ا و مسبقه و تاد و آخر و ففاح یعنی نون و کسر فا و گویند فی ففاح و هم
 الفافات الفافات و الاطباء یطلقون الفافات علی تجوید بحث من بایه تجوید فی نزاک الموضع و الفافات
 علی تجوید بحث من بک غلیظه تجس فها و دن ظاهر العضو فقیه سطر الظاهر و با قالی البثور المائیه ففافات الفافات
 بسا فی ان لون الکحل فیها لا یمتثل کما لا یمتثل فی البثور الفافیه چھو یعنی بضم اول مخلوط تلفظ بها و کسر دوم مشد و
 و ضم مخلوط تلفظ بها و سکون تحتانی معروف ظاهر بر بکسر یعنی عین مهله و کسر مشد و مفتوح و تاد و آخر و گویند
 هم آن بکسر بضم اول مخلوط تلفظ بها و سکون تاد یعنی طاف جت بعربی فذ و فتح فاد و سکون او مهله و دال مهله
 و آخر گویند و فاف طاق و دیکه و تنها چھو یعنی بفتح اول مخلوط تلفظ بها و سکون تاد یعنی فذ و فتح فاد و سکون او مهله و دال مهله
 و فاف تلفظ بها و تاد یعنی در آخر آواز یک از فث خیزد بعربی و فاف یعنی و او و سکون فاف و در آخر و فاف یعنی در آخر گویند و فاف
 بی انامه است فلما سمع و خطه النالی ص و تا علی الارض و ففاح یعنی و او و سکون فاف و فاف یعنی در آخر گویند و فاف
 سما می گویند و از یک وقت رفتن از کفش خیزد بعربی آنرا صر یعنی صا و مهله و کسر او و سکون تحتانی در او مهله و هم در
 آخر هم گویند و بفارسی او از کفش و صدهای کفش بکشد کارنا بکسر اول مخلوط تلفظ بها و سکون تاد یعنی و کاف
 بکاف یعنی در او مهله و نون بالف کشیده یعنی ساندن از پیش خود و در نمودن بعربی ففاح یعنی و سکون

سین مملو و در آخر خود بر وزن دخول گویند چنانکه سی کبیر اول مخلوط التلظ بها و سکون تا پسندی کس کاف و کسر اول
و سکون تحتانی معروف به هر بیت کافی بشود به نیک نعلی آنرا الزاج الایض بر او مبر الف و جمیع در آخر لغاری شبیه یکی
بفتح شین معبره و نشد به صد و زن بلور و زاک سفید گویند کرم خشک است در درجه دوم چنانکه بفتح اول مخلوط التلظ بها
و سکون تا پسندی و فتح کاف و نون در آخر هر چه از کرم و جز آن مانند دانه های سیاه و اسفالت آن وقت افشانند بر آید بکبر
آنرا سبزه بفتح سین مملو و سکون عین مملو و فتح با لام موده و تا در آخر و نسا فیه نون و سین مملو با الف و فتح فا و تا در آخر
گویند و لغاری افشانده چنانکه بفتح اول مخلوط التلظ بها و فتح تا پسندی و سکون کاف تا نازی و نون با الف کشیده
غله را پاک کردن به غله افشان از آمیزش بعبی نصف بفتح نون و سکون سین مملو و فا در آخر گویند نصف از باب قریب
فعل از ان لغاری غله افشانند و چنانکه اسکون تا پسندی و فتح کاف تا نازی چیزیکه از زیر آن میان هر دو روده گمان
کرده به با فقه و بند قد در آن نهاده اند از نند و در دیار عرب از هر چه سارند بعبی آنرا عین بفتح عین مملو و سکون تحتانی
و نون صاخر گویند فی القاموس الحین الجدة التي تقع فیها البندق من القوس و تنزیل الاصلاح عین القوس التي
تقع فیها البندق چنانکه بفتح اول مخلوط التلظ بها و سکون تا پسندی کس کاف و کسر بعبی و سکون تحتانی معروف نظر فیکه
صیا دان در ان صیدند بعبی آنرا مقرب کبیر مملو و سکون قات و فتح نون و با لام موده در آخر گویند و لغاری نفس
صیا و ساک یزدی گویند شعر صیا و کفر و شش و دو فار کمر چین + این یک سیگرفته و آن یک قفس بدوش + و
چنانکه بفتح اول پاره از خون بسته بعبی آنرا خلقه بفتح عین مملو و لام و قاف تا در آخر گویند چنانکه بفتح اول مخلوط التلظ
بها و سکون تا پسندی و نون با الف رسیده و کاف نشدند بعبی و اشتقاق بشین عجمه و تکرر قاف بر وزن انفعال و
تشقیق بر وزن تفعل و لغاری غنیدن و تکریدن گویند ابو منصور ثعالبی گوید اگر زین شگافه شود گویند تشقیق الارض
شود گویند تقلط الطین بقاء و لام و فا از باب تفعل و اگر خربزه شگافه شود گویند تقلطت البلیطه بقاء
و باب تفعل و اگر سفینه شگافه شود گویند تقلطت البصنة بقاء و قاف و عجمه از باب تفعل و اگر دست کفیده شود
باید بزا و عجمه و لام و عین مملو از باب تفعل و اگر پا کفیده شود گویند تقلطت الرجل بکات و لام و عین مملو
انتهی و در قاموس است کلمت رجله از باب منع حرکین و کفیده شد پای او و اگر جامه در او مملو و عین مملو
و لام و عجمه و در اصل رجله از باب تفعل و در نهایت است انصاخ الثوب بنون و صا و مملو و لام و عین مملو
انفعال الشی الثوب من قبل نفسه و انهما منقلب عن الواو و تفرعنا معنی از هم پاشیدن شیر بطوریکه آب شیر پاشد
و پاد بپی او جدا کرد و بعبی آنرا خرقه اخیم و ذال عجمه و قاف و تکرر از مملو بر وزن اشعر او و تقلط بقاء و قاف
بر وزن فعل و تقلط بقاء و لام و عین مملو و در آخر بر وزن آن گویند و لکن شمر افلح بفتح فا و لا شقا و در آخر
و متعلق بصیغه اسم فاعل از باب تفعل گویند چنانکه بفتح اول مخلوط التلظ بها و فتح تا پسندی شد و سکون تحتانی

و متعلق بصیغه اسم فاعل از باب تفعل گویند چنانکه بفتح اول مخلوط التلظ بها و فتح تا پسندی شد و سکون تحتانی

اولام خلافت جنت بعد بے فرد بفارسی طابق و تنها و کی تحقیقش در وقت بیست و یکم شب پچھی الا و یار اسماعیل
مخلوط التلظظ بها و جنت فارسی بالف رسیده و در اسکے حملہ بالف کتبیدہ غرقہ یا چشم بارہ
کہ بآن روغن بالند اما چشم بارہ کہ بآن روغن بیشتران و مشک بالند یعنی آئنا مثلہ یعنی ناوشلشہ و سکون سیم و فتح لام
و فاداد و آخر و کلمہ بالتریک گویند پھر بفتح اول و دوم و سکون را و حملہ در آخر چارم حصہ از شب یا از روز بعد بے چارم حصہ
شب را بفتح اللیل و نہج بفتح ہاو کہ نہ او مجر و سکون تحتانی و عین حملہ در آخر گویند و چارم حصہ روز را بفتح النہار و
بفارسی پاس اعم از نیکہ روز باشد یا شب و استاد فرخی بسکون یا آورده است و ازینجا معلوم میشود کہ ایک ایک بیت فعال
ہندیاست شعر و شب دو بہر گشت از دو گونہ مست شدم پہلی زیادہ دیگر عشق باوہ گیارہ و پھر کسر اول مخلوط التلظظ
بہا و را و حملہ در آخر یعنی باز بعد بفتح لام یعنی ناوشلشہ و سیم شدہ مفتوح در آخر گویند پھر کی بکسر اول مخلوط التلظظ بہا
و سکون را و حملہ و کسر کان عربی و سکون تحتانی کہ معرفت پخیزی در روز چرم و جزآن کہ کوکان رشتہ در آن کردہ بہر
دست می گردانند تا صدای ازان بر آید بعد بے آواز خدروف یعنی خلج و سکون ذال محم و ضم را و حملہ و سکون
واو و فاداد و آخر و بفارسی باو و فر فرہ گوید خاقانی گوید شعر بدو خلیلان شب و در روز و در کتابس بلبلان باو فرست
و ضمیر نیز بہریت کہ کوکان از کاغذ سازند و درنی پارہ تعبیر کردہ بر روی ہوا کنند و آن ماخذ آسیا کبر و بعد بے آن را
غزادہ الریح کسر طاء و حملہ در او حملہ بالف و فتح دال حملہ و تا در آخر مضائق لبوی بیج و ابو الریح گویند چنانکہ ابونصور
موسویہ و در نیکاد صاحب کتاب المصنوع گفتہ بفارسی آئنا آسیای کاغذ گویند شاعری از قدما گوید س وقت سحر قطب
فلک بر بنات نعش چون نافہ شملکہ در انگلستان بلن ہگردان بران مثال کہ از کاغذ آسیا آرنند کوکان سوی
بالا ز باد و خن پچھر گنا بفتح اول مخلوط التلظظ بها و فتح لارہندی سکون کان نازمی و وزن بالف رسیدہ جنیدن مضافا ز اعتبار
بعد بے خلج یعنی خلج و دوم و جمع در آخر و اختلاج بر وزن افتعال فی اللاساس خلجت عینہ و حاجبہ و اختلاج
فی القاموس خلجت العین خلج و اختلاج خلوجا طارت و بفارسی پریدن و نیز پچھر گنا بمعنی جنیدن کوکان در شکل کھری
از نکاض بر او حملہ و ضاد و جمع بر وزن افتعال گویند پچھر نا کسر اول مخلوط التلظظ بها و سکون را و حملہ و وزن بالف
بمعنی گردیدن و گشتن بعد بے طواف و طوفان بطا و طبقہ دو و فاداد و در بفتح دال حملہ و سکون را و در او حملہ و نیز بالف
و بفارسی گشت دوم باز آمدن و باز گشتن بہر گشتن از جای یعنی رجوع بضم را و حملہ و ضم و سکون واو و عین
در آخر و و در بفتح عین حملہ و سکون او و دال حملہ در آخر گویند سوم بمعنی برگشتن از سفر یعنی فعل بضم قات و فاداد
از سفر باز آمدن و برگشتن و برگردیدن گویند قتل ان باب نصر و ضرب فعل از ان قاتل کسب از سفر باز آمد و نیز
پچھر نا بمعنی جنیدن کوکان در شکل ماور بعد بے نکاض بر او حملہ و کاف و ضاد و جمع بر وزن افتعال گویند از نکاض الکی فی البطن
ای حرکت پچھر ہر بفتح اول مخلوط التلظظ بها و فتح را و حملہ و سکون را و حملہ بالف رسیدہ پارہ کہ بر سر طہ پند یعنی آئنا علم

بفتح عین مملو دلام و میم در آخر گویند اعلام جمع آن و لیا سی برقی خوانند انوری گوید شعر کجاستی که غلام اندرونیا بد راه + نه مهر و ماه کثافت
 را میان برقی + کچهر برمی یعنی اول مخلوط التلفظ بها و فتح را و مملو و سکون را و کسر را و مملو و سکون تحتانی معروف بمعنی لرزان
 که موسی از آن برتن خیزد و عبرتے قشمر بره یعنی قاف و فتح شین مجمر و سکون عین مملو و کسر را و مملو و سکون تحتانی و فتح را و مملو
 دوم و قاف آخر فاری و فرائیدین بروزن تراشیدن کچهر برمی لیسنا خود را افشاندن پرند و چنده و عبرتی نقش خون و قاف
 و شین بروزن لفضل گویند نقش الطائر از باب لفضل فعل اکران و اگر سگ خود را اینشتان گویند از باب الکلب بزا سگ مجمر
 و را و مملو از باب انفعال کچهر کنا بفتح اول مخلوط التلفظ بها و فتح را و مملو و سکون کاف بمعنی طبعیدن مرغ در دام و قاف
 گر فتن یعنی بفریب اضطراب بروزن انفعال گویند و نیز کچهر کنا بمعنی طبعیدن کشته و نروج عبرتی شش و شین مجمر و را و مملو
 و طاهر بروزن لفضل گویند فی الأساس القلیل تشعشع فی الهم و المولد تشعشع فی السلا یضطرب کچهر یا یعنی اول مخلوط التلفظ بها
 و سکون را و مملو و لشی خود که بر اعضا می هر دم برآید و عبرتے آخر اخرج یعنی خامو و را و مملو و لبت و مجمر در آخر گویند
 و اگر دهن و اگر ده باشد آخر اقرص یعنی قاف و فتح آن و سکون را و مملو و فتح ها و مملو و قاف در آخر گویند کچهر کنا بمعنی اول
 مخلوط التلفظ بها و سکون سین مملو و کسر کاف تارخی و سکون تحتانی معروف و با و یک از اسفل بے صد ابرید یعنی
 آخر و بفتح فاف و سکون سین مملو و را و در آخر گویند و لیا سی برقی جمع فارسی و سکون سین مملو در آخر
 چنانکه صاحب بهار عم ذکر کرده و چهار صاحب زبان تحقیق رسیده و گویا حیوانات را که بے صد ابرید یعنی
 آخر اصیق بکبر صد مملو و سکون قاف و قاف در آخر گویند کچهر کنا بمعنی اول مخلوط التلفظ بها و سکون سین مملو
 و لام بالف رسیده و نون بالف کشیده بمعنی لغز ایندین و عبرتے استر لال بزا و مجمر و متکبر را و لام بروزن استغفار
 و ادعاض بدال و دما مکتبین و ضا و مجمر بروزن انفعال و از لاق بزا سگ مجمر و لام و قاف بروزن آن گویند و
 بفار سے لیسنا بدین بفتح لام و سکون خامو و شین مجمر بالف رسیده بروزن رنجانیدن و کچهر کنا بمعنی اول
 از العربی مطلق فرب دادون را اعلم از اینکه کون باشد یا حوال غل بفتح عین مجمر در اول مملو مشدود در آخر و
 فتح خامو و سکون دال مملو و متکبر بفتح خامو و سکون تاسه فوقانی و لام در آخر گویند و
 فرب دادون کچهر کنا بمعنی اول مخلوط التلفظ بها و سکون سین مملو و فتح لام و سکون نون بمعنی لغز
 بفتح خامو و لام مشدود و قاف در اول بفتح زامو و لام و لام دوم در آخر کچهر کنا بمعنی اول
 لفظ بها و فتح سین مملو و سکون لام و نون بالف کشیده لغزیدن یا بسبب نمی زمین یا غشائی
 آن بفریب زل بفتح نازامو و مشدود و زلف بفتح نازامو و مشدود و قاف در اول بفتح زامو و لام و سکون نون بمعنی لغز
 یعنی و زلف بفتح نازامو و قاف و دحض بفتح دال و دما مکتبین و ضا و مجمر در آخر گویند و دحض بروزن
 و نول در اساس است و دحض بفتح دال و دما مکتبین و ضا و مجمر در آخر گویند و دحض بروزن

مجموعه توجیه ندیده و در دیده روشن توکل نیست پدید آشی است که در چشم تو بر او اطمینان کام رسیده بود لیکن بچکید و بچکید و بچکید
مخلوطه و تلفظ بها و کسر لام و سکون تخمائی معروف معنی غایب و غیره است از علامت الشمر و عار الشمر کسره و او عین مطلق است
معه و مضان بسوی تکرار گویید بچکید و یا آنکه معین نقطه سفید افتاد و در چشم بچکید و یا بیضا ضلع العین قال الله تعالی
و اینضت عیناه من الحزن فکون کثیر بشارت کمال افتاد و چشم صاحب گوید شمر چشم شمر این بوستان گل افتاده است
نویس گریسته در عروقه چمن بے تو و بچکید و بچکید اول مخلوطه تلفظ بها و دون در آخر سر ما که وقت خشم و کله و بشکل کفره گردد
بچکید و یا کسر لام و سکون کاف فارسی گویند پس چینی بفتح اول و ضم غنچه با و ضا دون و جیم فارسی با الف رسیده از بند دست
تا آخر جیم بے ساعدین ممل با الف و کسر عین و اول ممل در آخر گویند و آن مرکب است از استخوان کبی که بنمای می شود
نرا کشت است از از زدن اعلی گویند و دیگر که که بنمای می شود انگشت کوچک است از از زدن اسفل گویند و دیگر که ساعد را میله
کسر با و موحده و فتح لام و سکون کاف فارسی گویند پس چینی بفتح اول و ضم دوم و دون غنچه سکون جیم فارسی و دون بالف
رسیده یعنی رسیدن بچکید و وصول بضم و او و صداد ممل و سکون اول لام در آخر و صله بر وزن صد گویند و وصل الشیء فی الضم فعل
و انهما بنون و تارقه قانی و یا بر وزن افتعال و بلوغ بضم با و موحده و لام و سکون و او و غنچه مجموع در آخر گویند بلوغ المکان از این صر
فعل از این پس چینی بفتح اول و اختلاس ضم دوم و دون غنچه جیم فارسی بالف و دون بالف کشیده یعنی رسانیدن بچکید
ایصال کسر عینه و سکون تخمائی و صداد ممل با الف و لام در آخر گویند و صله الیه فعل از این و ابلاغ بها موحده و لام و غنچه
بر وزن افتعال و بلوغ بر وزن تفعیل گویند پس چینی بفتح اول و اختلاس ضم دوم و دون غنچه و کسر جیم فارسی و سکون تخمائی
معرفت منسوب بسوی چینی یعنی ساعد و آن زیور است که نشان بر ساعد بندند بهما در حال بچکید و آنرا شوالی بفتح
شدین مجموع و او با الف و کسر لام و سکون تخمائی و بشارت و ستینه و دست بندطالک یعنی در جفت اسب گوید شمر
در شکلیش باسان ساق خفایا آشنا و در چهارش دست همچون ساعد و ستینه و او بچکید و بچکید اول مخلوطه تلفظ بها
و سکون دون و کسر سین ممل و سکون تخمائی معروف چوششی که در اعضا می رود و بچکید و بچکید و بچکید و بچکید
و سکون ثا و مثله و بچکید و در آخر و شمر بزیادت تا در آخر گویند و بچکید و بچکید و بچکید و بچکید و بچکید
علی رسول الله صلی الله علیه و سلم و قد فرج فی اصبعی شمر قال الامام النووی فی الاذکار قلت البشر بفتح الباء الموحدة
و اسکان التاء المثله و بفتحها ایضا لغتان و می صندار خراج و يقال شمر و بچکید و بچکید و بچکید و بچکید و بچکید
و میگرد و جوش اندام و پر و دوش یا و فارسی بر وزن سر و شمر گویند بچکید و بچکید و بچکید و بچکید و بچکید
و کاف تانی بالف رسیده و در اول ممل در آخر ضم هم و آوردن حركات و هم بر آوردن ما را با آواز بچکید و بچکید
تکرار ممل بر وزن صحیح و تفتح بفتح تاء و قانی و سکون فا و جیم بالف و کاف و هم در آخر و بفتح فا و جیم و بفتح
شمر گویند و بفتح لام می از باب لغز و ضرب فعل از این بشارت شمر است کسر فا و شمرین مجموع شده و سکون سین

سحر بنی اقمده ای بالکتاب اعزیزه فرزت سحر و را و را و اقباجا و اما قال لی یاف فی محو و کون
بیه و بفارسی بیفت بیا فافار سے گویند اشرف گوید بیت نے ہمیں راخوان عزیزان شکوہ چون یوسف کنند
شد پراغ هر که روشن در زبانش بیفت کنند چھو لکن انضم اول مخلوط التلفظ بہا و سکون و او معروف و خفا و نون و فتح کا تکرار
و نون بالف کشیدہ بہین و میدان عبرتے نفع بفتح نون و سکون فا و خا و معجہ در آخر گویند و نیز معنی سوختن چہنبرہ عبرتی
احراق بجا و را و معلتین و قاف بروزن افعال گویند و بفارسی سوختن چھو بطر بعضہ اول مخلوط التلفظ بہا و سکون و او
معروف و فتح ہا و دوم و را و ہندی در آخر زن بی سلیقہ ملی شعور عبرتی آنرا آخر قاف بجا و معجہ و قاف بروزن حمرہ او گویند
پچھلے کس اول مخلوط التلفظ بہا و سکون تحتانی مجہول و بفارستے مخلوط التلفظ بہا و را و ہندی بالف رسیدہ معصو
در سیدہ متعلق عبرتے آنرا یہ کسرا و مملہ و فتح ہجرہ و تا و را و آخر و آن عوض یاست گویند رایتہ دوم ہریدہ اورین بلبر
را و مملہ ہجرہ جمع آن و سحر بفتح سین مملہ و سکون حاکم مملہ در آخر گویند و التہ یک بالضم نیز آمدہ سحر بالضم و اسرار
بالفتح جمع آن و بفارسی شیش بعض شین معجہ اول و سکون ثانی گویند پچھیر و سینا کسرا اول مخلوط التلفظ بہا و سکون
تحتانی مجہول و را و مملہ و باقی مملہ و فتح ہر را و اپس و ادون عبرتے ر و بفتح را و مملہ و ال مملہ شد و در آخر گویند و علیہ
از باب نصر فصل از ان بفارستے باز و ادون میرزا صاحب گوید شعر و ہین خرایش بدشنام میا لاصائب و کاین زر
قلب بہر کس کہ دوسے باز و ہر پچھیر لانا کسی را باز گردانیدن عبرتے ر و بفتح را و مملہ و ال مملہ شد و در آخر و فتح
را و مملہ و سکون جیم و عین مملہ در آخر و صرف بفتح صا و مملہ و سکون را و مملہ و فا و را و آخر و استر و اد بروزن استفعال گویند و علیہ
از باب نصر و رجہ الیر و صرۃ الیر از باب ضرب و رجہ الیر از باب اضلال فصل از ان و بفارسی باز گردانیدن و باز آوردن
پچھیر لینا کسرا و سکون تحتانی مجہول و نون بالف کشیدہ و ادو را باز گرفتن عبرتے رجوع و ر و بعد بینی گویند جمع
فی الیر و رد فی الیر و استر و اد بروزن استفعال گویند و از باب استفعال فصل از ان و بفارسی پس ستانن
و باز گرفتن و باز پس ستانن و باز ستانن و پس گرفتن گویند امیر خیر گوید شعر بوسہ بہین وادی
و بنجیدہ بازستان کر نہ پسندیدہ و ہر ز ایین و اصف گوید شعر من از خواہان عاشق کش نگار طفل خود و ارم و ککا
ن فی الحال پس گیر و مینہ اصائب گوید شعر من نشنا کریم دادہ خود را و از رگوہر امید آب نادر و
مخلوط التلفظ بہا و سکون تحتانی معروف و کاف تازی بالف رسیدہ یعنی طعنا میکہ نگ انداشتہ باشد
ہو و عبرتی مسیح بفتح میم و کسرین مملہ و سکون تحتانی و خا و معجہ در آخر گویند پچھیر لانا مفتح اول مخلوط التلفظ
و سکون ثانی و لام بالف رسیدہ و نون بالف کشیدہ کشادن جاسہ و مانند آنرا عبرتے دیمیم و تشدید و ال قال اللہ
تعالی و الارض مدونا و اکثر فتح نون و سکون شین معجہ و را و مملہ در آخر و بفتح با و ص و سکون سین مملہ و طار مملہ
حاکم گویند اشرف التاج و بفتح از باب نصر فصل از ان و بفارسی اگر دن و کشادن گویند پچھیر لانا مفتح اول مخلوط التلفظ بہا و سکون

ک

[illegible]

را در جمله و فتح آن و کسر طاء جمله و تحتانی مشدود گویند فی الف ماضی الشریطه بالضم واحد الشرطه و طاء کف من اعوان الولاة
و هم شرطی کثر کے و جہنی سمو بذاک لاسم اعلموا انفسهم علی مات یعرفون بہا و مکہ را از مہر ہای شطرنج گویند بعربے آبرا
ہیندق بفتح با و موحده و سکون تحتانی و فتح ذال معجمہ و قاف در آخر گویند و آن معرب پیادہ است لغار سے پیادہ شطرنج
پیار کہ کسر اول و دوم بالف رسیده و را در جمله و در آخر معنی مہربانی بعربہ شفقہ بفتح شین معجمہ و واو قاف و تا در آخر گویند
و معنی بفتح میم و صا و موحده شد و تا در آخر و انس بضم مہرہ و سکون نون و سین حملہ و در آخر گویند پیارہ بالکسر برادر پیار
لغت فارسیست در اردوی ہندی مستعمل بعربہ بفتح بفتح با و موحده و صا و موحده لام در آخر گویند بصلانہ بتایے و دو فطر
بفتح ذال حملہ و سکون واو و فتح فاء صا و موحده در آخر و تہ کی سوغاں بسین مہما و فتح عین معجمہ گویند قبول ابن بریطار گرم
و شکست در درختہ ہارم و بفتح بعضی ہوسوم پیارس کسر اول و دوم بالف رسیده و سین حملہ و در آخر معنی خواہش
لوشیدن آب بعربہ بفتح عین و طاء مہملتین و شین معجمہ و در آخر ذال ماضی طاء معجمہ و سکون میم و مہرہ و در آخر طاء و ہوز
بہما گویند و لغار سے تشکیک عطش و طاء از باب سبع مہمل اذان ابو منصور لغاری گویند بصلت اول را باب عطش گویند
و بعد اذان طاء و بعد اذان صدی بفتح صا و دو ال مہملتین و الف مقصورہ و در آخر بعد اذان عذرا بضم عین معجمہ و لام مشدود
و تا در آخر بعد اذان البیہ بفتح لام و سکون با و فتح با و موحده و تا در آخر بعد اذان و یا مہم بضم او و تحتانی بالف رسیده و میم
و در آخر بعد اذان اوام بضم مہرہ و واو بالف و میم در آخر بعد اذان ہا و بضم جم و واو بالف ذال معجمہ و در آخر گویند و آن
کشندہ است پیارسا کسر اول و تحتانی بالف رسیده و سین حملہ بالفا کثیرا بفتح نونین آب و در بعربی
آخر عطش بفتح عین حملہ کسر طاء و مہمل و شین معجمہ و در آخر عطش بفتح عین و مہمل طاء و عطشان بروزن رحمان ہر سہ معنی
تشندہ فی الحال سیکہ فدا آتشہ خواہ شد و را عطاش بروزن فاعل گویند چنانکہ ماضی قاسموس گفتہ عطشی بروزن سکر
و عطاشی بروزن نصاری و عطاش بروزن کتاب جمع آن و ظم می بطا و جہر و میم و مہرہ و در آخر بروزن امیر و ظمان
بروزن رحمان گویند ظمار بروزن کتاب جمع آن لغاری تشندہان پیاسمی کبیر سین حملہ و سکون تحتانی معروف
معنی زن تشندہ بعربہ عطش بفتح عین حملہ و مہمل طاء و مہمل عطشی بروزن سکر سے و عطشانہ بروزن سکرانہ گویند
عطشان بالکسر و عطشانات بالف فتح سبع آن و ظمانہ بفتح طاء معجمہ و سکون میم بروزن سکرانہ گویند پیالہ کبیر اول لغت
فارسیست در اردوی ہندی مستعمل ظرفی کہ در آن آب و شراب نوشند و طعام خورد اناظرفی کہ در آن آب نوشند و ہجر
آز اسقاہ بضم سین حملہ و قاف بالف و فتح تحتانی و تا در آخر و مشربہ بکسر میم و سکون شین معجمہ گویند وظرفی کہ در آن
می نوشند ہجر ہے آزا کاس بسین حملہ گویند و لغار سے ساغر و پیانہ و جام گویند لکھری گویند شغور در بارگاشام بایں
تک ظرفی و فرو رفتہ خما بکسر اب و تہ کی ایلخ و ایاق بالف فتح گویند و بعد نیز آمدہ و پیالہ کلان را کہ از شیشہ بود
بعربی از اقیق بفتح قاف و دو ال مہملتین گویند چنانکہ لغاری گفتہ و پیالہ کہ در آن طعام خورد بعربی آزا سمیخہ بضم صا و مہمل

وفتح حاء و همزه سکون تختانی و فتح فا و تا در آخر گویند و آن کس را میگویند اگر مقدار بی باشد که دو کس را
 میگویند بجز بی سیکله که بی سیم و سکون تختانی و فتح کاف و لام و تا در آخر گویند و اگر چهار پنج کس را میگویند بجز بی که آنرا هفت و فتح
 صا و همزه و سکون حاء و همزه و فتح فا و تا در آخر و فصد و فتح قاف و سکون حاء و همزه و فتح عین و همزه و تا در آخر گویند و اگر از هفت
 کس تا ده کس را میگویند از اجفته و فتح جیم و سکون فا و فتح نون و تا در آخر گویند و آن بزرگترین پیاله باست و بعضی گویند بیست
 و فتح وال و همزه و سکون عین و فتح عین و همزه و تا در آخر بزرگترین پیاله باست و عصاره و نفین و ضا و همزه و فتح
 در و همزه و نون و سجا تا از لغات مؤله است چرا که آن از سنغال است و پیاله باسی عرب چون بودند که اقال الثانی
 و فی القاموس اعظم القصایح الحنفیه ثم القصص ثم الصیغ ثم المیکه ثم الصیغه و پیاله چوبین را بجز بی و فتح قاف و سکون غیر همزه
 و با و همزه و در آخر گویند فی الصالح القصب قدح من خشب مقعر و جیم و جیم و همزه و سکون بی و اول و فتح جیم و همزه و تا در آخر
 گویند و فی القاموس الحنفیه یلغضم قدح من خشب پیالی که بر اول و تختانی بالف کسیده و کسر لام و سکون تختانی معروف پیاله
 کو چکی بجز بی سوله و فتح سین و همزه و سکون و اول و فتح سیم و لام و تا در آخر و فغان که بر فا و سکون نون و جیم بالف و نون و فغان پیاله
 تا گویند و در محاوره حال عرب هم استعمال است کسر اول و سکون دوم معروف و با و فارسی در آخر بزبان مردم شهر
 و بیاه و همزه نیز آمده بموجب لغت اهل کتبات زرد و آبی که از جرات بر آید بجز بی ده که بی سیم و فتح وال و همزه و تا در
 آخر و فتح قاف و سکون تختانی و حاء و همزه و تا در آخر گویند لیکن از باب اخت میان ده و فتح ف که کرده اند و آن است
 که فتح بر بی را گویند که خون آمیزه نبوده و همزه از است بجز بی از و آب و یکم گویند چیل کسر اول و سکون دوم معروف
 و فتح با و فارسی و لام و تا در آخر و آن هم در حدیث مانده شگوفه و رخت که بجز بی آنرا دار فلفل و بجز فارسی فلفل در آن گویند که هم
 خشک است و در درجه سوم و بعضی گویند گرم است و در سوم و خشک است و دوم و همزه و سکون اول و سکون دوم معروف و تا در آخر
 و لام بالف کشیده مقدار بدستی از جانب نوک شمشیر بجز بی آنرا مضرب و فتح سیم و سکون ضا و همزه و کسیده و با و همزه
 و مضرب گویند در صحاح است مضرب السیف ایضا و نوح شبر من طرفه و يقال مضرب السیف بغازی شمشیر و با و همزه
 کسر اول و سکون دوم معروف و با و فارسی و لام بالف رسیده و فغم می و سکون و اول و معروف و لام و تا در آخر و فتح فلفل
 بجز بی فلفل و یک کسر سه و دو فا و سکون هر دو و لام و فغم می و سکون و اول و فتح یو گویند چیل کسر اول و سکون تختانی معروف
 و فتح تا و فغانی و لام و تا در آخر و نون و بجز بی شبه و فتح شین و با و همزه و گویند و کسر شین نیز آمده و بجز فارسی بر سیم گویند سپید
 کسر اول و سکون دوم و همزه و سکون و تا در آخر و معنی شکم بجز بی بطن و فتح با و همزه و سکون طاه و همزه و نون و تا در آخر
 گویند و بجز کس قارین و فتح قاف و کسر با و همزه و بجز بی با و شکم بجز بی حاء و فتح حاء و همزه و سکون سیم و لام و تا در آخر و جمل
 و فتح حاء و همزه و سکون با و همزه و گویند میث پها اژنا اول معلوم و پها اژنا و فتح با و فارسی معلوم و تلفظ با بالف رسیده
 و در بیهندی و نون بالف کشیده و معنی شکم در بدن بجز بی و فتح با و همزه و سکون عین و همزه و جیم و تا در آخر و فتح جیم و نون

میان دو مشانه را گویند پیچیده و ثرا گستا کسی را در غیبت او بد گفتن و قبل از آن که او را بیان کردن بعربى اختیاب بنشینند
و یامی تختانی و یا موصده و اقتراض بقاف و را و جمله و صناد و معجز و وزن افتخار گویند غایب از باب ضرب اختیاب و اقتراض معجز
از باب افتخار فعل از ان پیچیده و کهن اول معلوم و کهنایم اول و سکون کاف تازی مخلوط التلفظ بها و نون بالف
رسیده در کردن پشت بعربى نظری بوجی از باب افتخار و قاف فی نظری گویند پیچیده لکن اول معلوم و لکنایم بفتح لام و
سکون کاف فارسی و نون بالف رسیده پشت ریش شدن تورا از زمین و جز آن بعربى اعتقار بعین جمله و قاف و
را و جمله بروزن افتخار و انتقار بروزن افتخار گویند پیچیده لکنایم بفتح لام و کاف فارسی بالف رسیده و نون بالف کشیده
سعه معنی دارد اول پشت ریش کردن ستور را بعربى عقب بفتح عین جمله و سکون قاف و را و جمله در آخر و د بار کسره حمزه و
سکون دال جمله و بار موصده بالف و را و جمله در آخر گویند عقب نظر الحرس و البعیر و عقب از باب تفعیل و د بار از باب افتخار فعل از ان
و نیز پیچیده لکنایم و را و جمله کشتی گیران حریف را بر زمین انداختن بطوریکه پشت او بر زمین افتد بعربى سلق بفتح سین جمله و سکون
لام و قاف در آخر گویند در صیاح مست طعنة فلسفة اذا القیت علی ظهره و گاهی یا زیاده گویند سلقیت سلق و افکار سعه
پشت بعین کردن و رسانیدن فردوسی گوید بعیت بجز و سهراب بروشت کین + نیار و کس پشت او بر زمین + و بهم معنی
زبون ساختن خواه بدین کار کردن خواه در زیر او بوجی غلبه و ضم و اعمی از گویند و فارسی زبون کردن و زبون ساختن
و زبون کردن هیچ یک از اول سکون و دوم معروف و بهم فارسی در خرابی که برنج را جوش داده بر آن زبونی آنرا خوراکه الارز
بضم فاو و مخفف بالف و فتح را و جمله و تا در آخر صفات بسوی از زبانی آب جوش برنج گویند چشیدن ناکبیر معنی درو
رو و ده آن مرض نیست معنی باور و نرم بعربى آنرا محض بفتح میم و سکون غین و صناد و جمله در آخر گویند چشیدن ناکبیر معنی درو
بر پس پشت برشتن بعربى نکوص بعین نون و کاف و سکون و او و صناد و جمله در آخر و رجوع القهقری میم چو طما بفتح اول و سکون
دوم و را و جمله و هم فارسی مخلوط التلفظ بها و سکون و او و معروف و تا و هندی و نون بالف رسیده عبارتست از آمدن
خون کم یا زیاده از ایاتم عادت زنان بعربى استخاضه کسره حمزه و سکون سین جمله و کسره تا و فو قافی و ما و جمله بالف و فتح و صناد
و تا در آخر گویند استخاضت المرأة مجهول الفعل از ان استخاضه صفت از ان یعنی زنی که استخاضه دارد و پیچیده اول و سکون و
مجهول و را و هندی در آخر معنی درخت بعربى درخت ساق دار را شجر بفتح شین معجز و هم و را و جمله و شجر بروزن عنب و
شجر ابر و وزن صحر او شیر تختانی بروزن عنب گویند اشجار یا الفتح جمع آن بر آنکه هر درختی که خار داشته باشد یعنی آنرا
حصانه کسره عین جمله و صناد و معجز بالف و فتح و تا در آخر گویند هر درختی که خار نداشته باشد بعربى آنرا شجر بفتح سین
و را و جمله و را و جمله در آخر گویند و هر گیاه که بی ساق باشد بعربى آنرا شجر بفتح نون و سکون جیم و سیم در آخر گویند و
هر درختی که بر زمین فراخ شود و ساقی ندارد مانند خرزهره و خیار و کدو بعربى آنرا یطخون بفتح تختانی و سکون یح
و کسره طما و سکون تختانی و نون و تا در آخر و فارسی نیار و شجر یا و موصده و تختانی بالف رسیده و فتح و را و جمله و تا در آخر گویند

و فارسی پیشه است و پیشانی نیز گویند پیشانی بالسر و بجان فارسی لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل یعنی زیر کیش
 بجان و در زمان دیندار به سلف لغت سین حمل و لام و فاف و سلف لغت سین حمل و لام و ویم در آخر و فارسی پیشه او و پیشاوت
 و مقدمه لغت تا در فغانی و سکون قاف گویند عسجدی گویند شکر زبس در صحن بخشش نکرده سوال به باطل به وجود او پیشه او
 ظهوری گویند شکر خاس نثار اسلم است خریدار به وجود و مقدمه از باب سخن به پیشوا می بالسر خبر آمدن کسی پیشه به
 آوردن او رفتن به عربی استقبال به فارسی اندر به شدن و پیشوار رفتن گویند پیغام لغت فارسیست در اردوی هندی و ستانی
 مستعمل از زبان کسی چیزی گفتن و آنرا پیغام زبانی هم میگویند به عربی رساله بکسر اول و جمله و فتح آن در سیل بر وزن لیس رساله
 بر وزن صبور و بلاغ یا موصوفه و لام و غین و مجر بر وزن سحاب ساس است بلغ الرجل بالانه رسانید آخر پیغام و را
 پیغام سپهری یا رسانیدن پیغام را به عربی ابلاغ الرساله یا موصوفه و لام و غین و مجر بر وزن اغفال و تبلیغ الرساله
 گویند و لغت فارسی پیغام رسانیدن و پیغام او کردن پیغام بهیچان فستان پیغام به عربی ارسال الرساله گویند پیغام دینا
 برای پیغام رسانیدن کسی فرمودن به فارسی پیغام دادن کمال بخند گویند شکر یا می بد که گم یا کمال از زبان لب
 بگویم خطاب از دست پیغام گم آنا پیغام کسی آوردن به عربی البی بالرساله پیغام لی یا و الا لک پیغام برود
 به عربی رسول بر وزن صبور و در سلف لغت سین حمل و لام و فاف و سلف لغت سین حمل و لام و فاف و سلف لغت سین حمل و لام و فاف
 الذباب بالرساله گویند سبک لغت اول و سکون دوم و کاف تازی در آخر لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل
 قاصد تیز در آگیز به عربی فیج لغت فاف و سکون تخمائی و هم در آخر و آن معرب یک است و یک بکسر اول آب دینی که بعد
 خود در برگ تنبیل از دهن اندازند به عربی آنرا براق التنبیل گویند سبک و آن بکسر اول و سکون دوم معروف و فتح کان
 تازی دال محله بالالف رسیده و لون در آخر ظرفیکه در آن آب دهن اندازند به عربی متغله بکسر نیم و سکون تا و فغانی و فتح
 فاف و لام و تا و آخر و مزاق بکسر هم و سکون با و موصوفه در آخر و محله بالالف و قاف در آخر و لغت فارسی در محاوره حال تفلد ان بجم
 ثناء و تشکر و سکون فاف و سکون گویند شکر سلف را دولت نمی آرد و سلف در می برون به تفلد ان اگر از طلا باشد که بروی
 تفت کنند به سبک بکسر اول و سکون دوم معروف و لام بالالف کشیده رنگ زر و به عربی صفر گویند پیلو بکسر اول و سکون دوم
 و ضم لام و سکون و معروف در خفیت که از شاخ و بیج آن مسواک سازند به عربی اراک لغت همزه در آخر و محله بالالف و کاف
 در آخر گویند و لغت فارسی حال بجم سبک بکسر اول و سکون دوم مجهول و فتح لام مخلوط التلقظ به او را هندی در آخر و لغت
 مردم قصبات خایه مار آگیز به عربی خصی و خصیه بجم فاف و سکون و کسر آن و سکون صا و محله و فتح یا و تخمائی و تدار و آخر و خصیا
 و خصیتان نشیند آن را نشین بجم همزه و سکون نوک و مسکلتان بکسر صا و سکون سین حمل و کسر کاف و فتح لام و
 تا و فغانی بالالف و لون در آخر و لغت فارسی کندی بجم کاف تازی گویند و بعضی بکاف فارسی سیمان بالفتح لغت فارسی
 در اردوی هندی مستعمل و آن مشهور است به عربی عهد لغت عین حمل و سکون با و اول حمل در آخر و ال بکسر همزه و لام مشهور

سومست بغداد سے آنرانا ہوو ہندی شکر شمشین معبر و فتح کانت تازی شد و در او حمل و بسین حملہ آورده و سکہ بضم سین حملہ
وسکون داد و در کاف تازی محلولہ التلظہ ہا گویند و منسوب است بآن جمیع یہاں آمدہ انہا شمس است و آن بر فلک چارہمست بغداد
آنرا آن تازی ہندی محمول و کسر ال حملہ و تازی فانی شد و یا تازیانی یعنی گویند و سوج بضم سین حملہ سکون او و فتح را و حملہ و فتح
و ساخر شہرت او و منسوب بآن کشیدہ ہجرا از انہا سراج بغدادی از ابرام و ہندی شکل بفتح میم و سکون فون غنہ و فتح کاف فارسی
و لام در آخر گویند و آن بر فلک پنجمست و منسوب داشتہ اند بآن سہ شہر را شہر اذ انہا شہری بغدادی از ابرام و ہندی ہندی ہر
کسر با و در او حملہ و فتح ہا و سکون سین حملہ و فتح ہا بغدادی و تازی فانی در آخر و بر سپست بفتح با و موصودہ در او حملہ و سکون سین حملہ
و فتح با و فارسی گویند و آن بر فلک ششمست منسوب دارند بآن پنج شہر از انہا در حل و آن بر فلک ہفتمست بغدادی
آنرا گیوان ہندی شہر بفتح شمشین معبر و کسر ل و سکون تمانی و فتح جیو فارسی در او حملہ در آخر گویند و منسوب است بآن در ذریعہ
و نیز بسوے ہر طری از سیارات بعد مذکورہ اقلیمی را منسوب آستہ اند اقلیم اول بر محل اقلیم دوم را بر شہری اقلیم سوم بر محل
چارہم را شمس اقلیم پنجم را بنصرہ اقلیم ششم را بطارہ اقلیم ہفتم را بقرتا را و بکراہ ہندی و نون با لک شدہ چہرہ را و یافتن بی یافتن
و ا و ن کی بھری بلفظ بغداد و طارہ و نون و تفرس بغداد و ا و م و سین حملہ بر وزن بلفظ بغدادی یا یافتن و در یافتن و
دار بیل گویند تازہ ۵ بزا و حملہ فانیست ہمدار و دی ہندی متعل بہ بنو نوریہ و عربیہ جدید و نیز بجہی جزیری کہ فی القلہ
آمدہ باشند عربیہ آنرا طری بفتح طارہ مطبوعہ و کسر را و حملہ و تازی شد و گویند و بجہی جزیری کہ بران شب نگذشتہ باشند عربیہ
نان تازہ و گوشت تازہ را بخیر طری و ل و طری بطارہ و حملہ سین بر وزن غنی و ل و طری بفتح غین معبر و صاخر معبر شد و غصیف
بر وزن امیر تر کیب تو صبی گویند و بغدادی کسے نان تازہ و گوشت تازہ گویند و ٹم تازہ را آخر حنی بجم و نون بر کیب تو صبی
بر وزن جی گویند و بغدادی سے تازہ چیدہ و تازہ آمدہ گویند تافتمہ لغت فارسیست ہمدار و دی شمس نوعی از قماش ابریشمی
گندہ لعربے استبرق بکسر حمزہ و سکون سین حملہ و فتح تازی فانی و سکون بار موصودہ و فتح را و حملہ و قاف در آخر گویند
تا کہ بکاف تازی یعنی استعارہ لعربے رصد بفتح را و حملہ و صا و حملہ گویند و سکون صا و نیز آمدہ و ترصد بر وزن بقل گویند
و نیز بمعنی نگاہداشتن فرصت لعربے نیز بضم فون و سکون با و فتح را و حملہ و تازی شد و گویند و بغدادی ہنگام قاف ملین سنا
در انتظار فرصت ماندن لعربے آتماز بکسر حمزہ و سکون فون و کسر تازی فانی و ہا با الف و ذال حمزہ مدخر و اندر ض کبیر
سکون فا و کسر تازی فانی در او حملہ یا الف و صا و حملہ در آخر گویند آتماز الف و ذال فرصت از باب بفتح فاعل از ان بغدادی
در انتظار فرصت ماندن و بودن و ہنگام فرصت نگاہداشتن بآگاہا بکاف تازی فون بآل سیدہ بمعنی دیدن بخیر لعربے
معان مجید و عین حملہ و نون و انعام متعدد فون بر عین حملہ بر وزن افعال گویند و نیز بمعنی دیدن لعربے بر رویہ و نظر و ہر دفعہ
کہ برین و نظر کردن و انداختن گویند تا کہ بکاف تازی الف رسیدہ رشکہ کہ بآن جامہ دوزند لعربے بلفظ فاعل و سکون سنا
و حملہ و آخر و ساک بکسر حین حملہ و سکون لام و کاف مدخر و حمل بفتح سین حملہ و سکون حاء و حملہ و لام مدخر و آخر گویند و تازہ سے

و نیز زبان را بسبب گرانی برداشتن تنویرش بر لبی نشسته بغیر شانه مثلثه و فتح غین معجم و تا آخر گویند فتح از باب سبع فصل از زبان
 نشسته از باب فصر که دیدار اصحاب نشسته تسلیم کبیر اول و سکون دوم و کسلا م و سکون تخانی معرون کسیت که دو برینا و ده
 گوناگون دارد و بعرب آنرا امر و حجت یعنی باو زن پری گویند و نیز کسلا میست و ای مانند و نه بعرب آنرا فین و فتح فا و سکون تخانی
 و فتح جیم و فون در آخر و فارسی سداب بعجم سین مهلا و مال ماله بالف و با و صوحده در آخر گویند و سداب لغت سین مهلا و ذال معجم و برین
 اگر ص و شکست دوم باب تاسی فوقانی با جیم عربی است و فتح اول سکون دوم نوعی از و برین است بعربی آنرا افرقه
 کبیر فاق و سکون را و مهلا و فتح فا و تا در آخر گویند گرم و شکست دوم سوم تجاری کبیر اول و دوم بالف و کسلا و سکون
 تخانی معرون بافتن یکا کلمتی که یک روز در میان داده آید بعرب آنرا غب کبیر غین معجم و با و صوحده مشدود در آخر گویند و ده
 روز الفکن باب تاد و فتح قانی یا خا و صوحده سخت بالف فتح لغت فارسیست از و دی بندی ستهل و آن معروفت بعربی آنرا
 سز و سین مهلا و تکرار از مهلا و روزن سز و گویند و فارسی زبان گاه بجات فادسی و بهم گویند ابو منصور و شهابی گویند که بران شاه
 نشینند آنرا عرش فتح غین مهلا و سکون را و مهلا و دین معجم و بران گویند و فتحی که بران مده را بر دارند آنرا انش و فتح نون و سکون عین
 و شین معجم در آخر گویند و فتحی که بران عروس و بران مجامع باشد آنرا ابریک و فتح حمزه و کسلا و سکون تخانی و فتح کاف و تا در آخر
 گویند و فتحی که بران جامه و از تیر تیر بندند آنرا الفتح و فتح نون و صا و معجم و ذال مهلا در آخر گویند در اساس است و صحت الشیاب
 علی الفتح و هو السری الی فیض علی انتی تحته بالف فتح چوب پاره پنهانست فارسیست از و دی بندی ستهل معجمی آنرا لوح و فتح
 لام و سکون را و و صا و مهلا در آخر گویند و لوح بر وزن اول و ح جمع آن و نیز تحته دو تخمه چوب باشد که در آن نشیند و دیگر اقمشه را
 نگاه دارند و بعضی بطناب سخت بندند تا از کفست گرم خوردن محفوظ ماند بعرب آنرا تحت گویند فی القاموس تحت و عا و یسان
 فیه التیاب و فارسی تحته فاش گویند تا شیر گویند شعرا افتاده ام بقید نگداری عیال و چون تحته فاش که بندند باطناب بخنجر
 بفتح اول و سکون دوم و کسلا فوقانی تحته که اطفال مشق نوشتن بران کنند بعرب آنرا لوح و فتح لام و سکون را و و صا و مهلا
 و تا آخر و فارسی سداب بعجم سین مهلا و سکون لام و دیم و تحته مشق و تحته تعلیم گویند ابو علی حاجی گویند شعر لاجوردی سرگرم و دهن ای
 طفل جاده اگر گرفته در بغل و صاعب گویند شعر لوحی که آینه دار عالم است و صیف است حیف تحته مشق و پس کنی کشاوی گویند
 شعر لوحی که تحته تعلیم کودکان و هر حرف از آن که نوشته خراب شد و تحلی یا بالف معجم تخمین است و آن لغت عربیست و نام و دیگر
 مستعمل یعنی اندازه کردن و بهم و قیاس است قل فیه بالتخمین ای بویجم و تخمین کند از اندازه و تخمین تخمین خواند فی القاموس
 حمن الشی انقصه فیه از تخمین قال فیه بالحدس و او هم انتی پس اگر جمله دوز جاس را قبول بریدن اندازه کند که گویند خلق الثوب و تخمین
 پیمند و در جرم یا تخمین کند که بر خطی اخر انزال و هم و اندازه کردن فله زمین و بار درخت را بعربی جز و فتح حا و مهلا و سکون را و صوحده و را و مهلا
 در آخر و فرض الفتح یا صوحده و سکون را و مهلا و صا و مهلا در آخر گویند و فرض بالکسر اسم از آن گویند که فرض صاعک یعنی طنابین بود
 اندازه و قد است باب رفوفانی بار از مهلا و تر نیم اول سکون دوم جوی که جولا بنگان جات و بنگامه افش بران می پیمند و

شهر چمن کمان کند سه کلک وی از شکوه + تیر عدوی ملک شاه در رنگا + و تیر کی ساق بفتح سین و دال محالین گویند تر کش
 او و بیلین تر کش معلوم و او بیلینا بضم الف و فخر و نون و کس و دال بندی و سکون تحتانی مجهول و لام و نون با الف کشیده و نون کردن
 شهر و ان را برای فرود بخش تیر و چوب تلک بفتح نون و سکون کاف و با و سوده و آخر گویند بی الاساس تلک کنان که کسا فاجع یاغیا
 ترکی تمام چنان عبارت از آخر شدن و در کسی ظاهر شدن عجز و در کاری که دعوی آن کند بفار سے ترکی تمام شدن و در
 ظهوری گوید شهر چو در ترک نازی کند اتمام + شود و ترکی ترک گردون تمام + تر سے بضم اول مسکون دوم و ضم سیم و کس و نون و کاف
 و سکون تحتانی معرفت پر زنده ایست هم کاری از جنس سیاه چشم بفار سے ترک متا سے بضم تا و نون و کاف و سکون
 را سے جمله و سیم و نون و کاف با الف کشیده و تحتانی زده و سنگ بفتح سین جمله و سکون نون و فتح کاف فار سے و کاف تا زده
 و آخر ترکی بضم اول و فتح دوم و سکون نون و جیم در آخر لغت فارسیست در اردوی هندی سنگی و آن نوعی از لیمون کلات
 بهر بے آنرا تنج بضم هجره و سکون تا و نون و کاف و ضم را و جمله و جیم مشد و در آخر و اتر جیم زیادت تا و تر جیم گویند پوست و در دوم گرم
 خشک است و تخمش در اول سوم گرم و در دوم خشک و برگ و شکله و در آخر دوم گرم و تر شسته و در آخر دوم سرد و خشک
 و گوشت او را تخم نامند و در اول سرد است ترکی بضم اول و فتح دوم و کس هجره چنانکه ساکن در آخر و تر جیم بضم اول و فتح
 مخلوط الحذف با و سکون تحتانی نوعی از نای باشد که در خشکها نوازند بفار سے آنرا سرنای سر غین بفتح سین جمله و کس
 غین بضم و سر غین و نای ترکی گویند و فردوسی گوید بیت برادر خروشیدن گرنای + دم نای سر غین بضمی در ای + تر نیز
 بفتح اول که دوم و سکون تحتانی و از آن هجره و در آخر لغت فارسیست مراد وی هندی متعلق پارچه اوریب بریده که در قمار
 و آستین اندازند و بقرع و خراش کبر و دال جمله و سکون خامع و کس را سے جمله و سکون تحتانی و صا و جمله و آخر و خراش
 کس تا و نون و کاف و سکون خامع و کس را و جمله و سکون تحتانی و صا و جمله و آخر و خراش کس تا و نون و کاف و سکون
 نیند گویند باب تا و نون و کاف با را ارسندی + تر نیز بفتح اول و دوم و سکون با و فار سے و نون با الف کشیده و کس
 باز و نون کشته و بقرع از در و بقرع سه بفتح سین و سکون با و فا و در آخر گویند هفت از باب نصر فعل از ان بفار طس پیلین
 و آن در اصل تبار و نون و کاف است چه تپ یعنی انظار با بقرع ایست ترکی بفتح اول و سکون دوم و کاف تازی با الف سیده
 وقت سیدک سپیده صبح بهر بے آنرا سحر بالتمه یک گویند بعد از ان فجر بفتح فاء و سکون جیم بعد از ان صبح بضم صا و جمله و سکون
 با و سوده و صبح با الف بفتح کاف و فار سے بکاف بفتح کاف فار سے و بیاسی عرب بقول بعضی اصح است با و دال
 بکاف و با و بکاف نیز گویند فردوسی گوید مصرع چو برخاست از با و دال بکاف + و بحر گاه و صبح گاه نیز گویند و گاهی بفتح
 وقت هم زیاده کنند و گویند وقت سحر گاه وقت سبکه گاه حیات کیلانی گوید شهر نغان لیل وقت سحر گاه + حیاتی و دال
 ششما + سعید اشرف گوید سحر و لیل وقت سحر و لیل بدو خاند رسید + بهر صبح شفق آلود و رخسار و سفید و عوامی
 بندی گویند شعر ماه تمام داشت فردوسی نوکاف حسن + زو وقت صبحگاه بر و خنده افتاب + تر نیز بفتح اول و کس دوم

و سکون تحتانی مجهول و راهندی بالغ رسیده و آبیکه دو با و در آن انداخته جوش دهند و بر عضو آفت سیده ریزند و هر سه آن
 نطول بفتح و نون مجهول و سکون و او و لام در آخر و سکوب بسین ممل و کان و بار و سوده و نون صبور گویند و بفارسی اسم
 کبر الف و سکون بسین ممل و ففتح با و فارسی و او و ممل و میم در آخر گویند باب تا و فوقانی با سین ممل و ففتح اول
 و سکون دوم و فتح میم و او و آخر لغت فارسیت را در وی هندی متصل بسین نون و جم بعربی بر لغت سین ممل و سکون و سکون
 در او ممل و در آخر و بفارسی و نون نیز گویند باب تا و فوقانی با عین ممل و ففتح اول و سکون دوم و سکون و سکون
 و سکون تحتانی و را و عین و در آخر لغت عربی است را در وی هندی و ستانی متصل بغرب کردن عبر الفتح و عبارت عین
 عبرت الر یا از باب نصر و از باب تغصیل فعل از ان قال الله تعالی ان کنتم لاریدوا لغیر و ان لفظ لغیر در فارسی با لفظ کردن
 و رفتن و نون در آمدن متصل بحرف گویید شجر خیال و است تو هر که بیدار اندر خواب میبهرش همه نیک اختری کند لغیر
 نخواهد یافت گویند شجر دیدم بخواب جوش که به شجر میگوید و به لغت کارد و است حال بود و معویذ بفتح اول و سکون عین ممل
 و سکون و او و سکون تحتانی و نون مجهول در آخر لغت عربی است را در وی هندی و فارسی متصل آن مع و است بعربی عوده لغیر
 عین ممل و سکون و او و فتح و نون مجهول و او و آخر و معافه بفتح میم و نون سجا گویند و بفارسی کما به بجرم کان تازی بر لغت و با هم
 باب تا و فوقانی با عین ممل و ففتح اول و دوم بالغت رسیده و سکون و سکون تحتانی مع و لغت فارسیت
 مع و نون مجهول و سکون و او و آخر و بفارسی لغت لغت و لغت گویند باب تا و فوقانی با فاف لغت
 بصر اول بفتح دوم و سکون نون و کاف فارسی در آخر لغت فارسیت را در وی هندی متصل آن چوب میان سنی باشد که گویند
 گلین و کرد و یا یس که یک انداخته بیور و در کج شک می اندازند و از آهین نیز می سازند و عربی زبان بفتح زاء مجهول و سکون
 با و سوده و ط و اسطر و بالغت و فتح نون و او و آخر و سبطان بفتح سین ممل و سکون با و سوده و ط و اسطر و بالغت و فتح نون و او
 آخر و متاخرین زبان را در بطن گویند چنانکه این ممالک گویند شهر سانی سه ممالک صغیر علی مقدار و سبطان و به کج
 لخی است و سبطان و سکیا می الفتح بالز زبان و جالیتی در کمال و جریزی در و ده انوار ص گویند زبان غلط است و صحیح سبطان
 چون که استفاق آن از سبط است یعنی طول و امتداد است و بفارسی تفک بخذف نون نیز گویند باب تا و فوقانی
 با کاف تازی اما یک بصر اول و سکون دوم و زبان بجا کما سجع را گویند و عربی اگر در نظر است قافیه گویند
 و اگر در شریعت سجع بفتح سین ممل و سکون جیم و عین ممل و در آخر و تمامی آیات قرآن را فاصله گویند تک تک کبیر هر دو
 و سکون هر دو کاف تازی و او کال است که وقت را نند گاو و بلیه بان گویند و عربی سق بفتح هر دو سین ممل و سکون
 هر دو قاف گویند و کبیر هر دو سین نیز آمده کش بصر اول و فتح دوم و شد و سین هم در آخر یعنی ترکش است و تحقیق آن
 در لغت ترکش گویند سکا بفتح اول و سکون دوم و لام بالغت رسیده و آیه باشد که بان را سیمان را رسیده و عربی آنرا
 منزل کبیر هر دو سکون غین و فتح نون و او و آخر و بفارسی یک گویند و بصر اول و سکون دوم لغت فارسیت

بجای گوی گریان دورا و وی بندی محضی حلقه گوی گریان مستعمل است بجز بے آزار و کلمه عین ممل و سکون از ممل و فتح و داد
 و تاد و آخر مضاف بسوی فصیح و جز آن گویند و عدل و فتح و داد و سکون عین ممل و فتح لام و تاد و آخر گویند و بفارسی لفظ بکاف و جیم
 ممل و لفظ بر وزن بکاف و لفظ بکاف بر وزن ممل و کاف گویند که بکاف و جیم اول و فتح کاف عربی مشدود و تاد و آخر لغت فارسیست و تاد
 بندی مستعمل بجای نوعی از تیر نه بجای بیکان کره و داشتند و در بند کس بهر چه که بیکانش مدور باشد عربی آنرا ممل و کاف و تاد
 گویند و بفارسی بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون
 جنانکه رشیدی گفته و صاحب برهان بکاف تازی گفته و تاجر بکاف و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی
 گوشت که برای کباب و جز آن می برند و عربی آنرا ممل و جیم و سکون کاف و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون
 هر چه را گویند و ممل و لفظ و سکون کاف و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون
 بجز بے آزار و کلمه عین ممل و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون
 مشدود و تاد و آخر گویند و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون
 تاد و آخر گویند و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی
 و ساده بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی
 مصدغه بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی
 گذارند و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی
 و قاف و تاد و آخر تارق جمع آن تک که با س که بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی
 تکلیف که بر پس پشت گذارند و سوز بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون
 گوید که از چهر سازند انتهی حساب بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون
 حال و ممل و فتح سکون ممل و بار موصود و تاد و آخر تکلیف که بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی
 بفارسی آنرا بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی و بکاف و جیم و تاد و لفظ و سکون کاف فارسی
 و اردوی بندی مکانی را گویند که فقر در آنجا مانند تاثیر گوید بیت یا در حق منزل آرام و فاکیشانت + تکلیف لطف خدا تکلیف
 و رویشانت + تکلیف کلام و فیک در کلام بعضی مردم بے قصد و اراده و متوقع و غیر متوقع واقع میشود و تاد و آخر ممل و لفظ و سکون
 حرف زدن خوانند و بفارسی آنرا حرف بار گویند و تاثیر گوید بیت هر جا که هست میوه کو خوا و تبر است + چون حرف بار گوید
 زیاد و کمر است + تکلیف لگانا و دینا + چیزیست که کردن بجز بے قصد و اراده و متوقع و غیر متوقع واقع میشود و تاد و آخر ممل و لفظ و سکون
 و نون و ال ممل و نون انتقال و نون بر وزن انتقال و نون انتقال و نون انتقال و نون انتقال و نون انتقال و نون انتقال و نون انتقال و نون انتقال
 بر وزن افعال از فتح بر وزن انتقال گویند و ال از باب نصر و استند الیه از باب افعال قند الیه از باب فاعل و کما علیه

[illegible]

تماشا بنده بنارسی آفراتماشانی و تماشاگر گویند خزین گویند شعر شود چنان چو طوق قمریان چشم تماشائی در سبزه من و لعل گلستان
 کرد می آید و تماشائی عکله گویند شعر نزدیک آتش نتوان رفت همان به که تماشاگر گلزن و نوباشتم به بعضی متفحج بضم هم و کسر را مملعه شد
 گویند فلان متفحج علیه از باب بفعیل فلان کس تماشائی کند و متفحج بضم هم و فتح تار فوقانی و نون و کسر زار مجع می شود و او را آخر نیز گویند
 تماشائی کی حکله جالیکه آنجا برای تماشا روند بعضی آنرا متفحج بضم هم و فتح تار فوقانی و نون و زار مجع متفحج می شود و او را آخر و
 متفحج بضم هم و زار فوقانی و فتح فا و را مملعه می شود و متفحج و جیم و آخر گویند بنارسی تماشاگر و تماشاگاه و تماشاخانه
 گویند میر خجالت گویند شعر فرصت گیرید ندانم تماشاگر دوست به دوست انظار به مرآت شد نماید و سه به شنگت گویند
 بعیت گلشن از بسکه ز روی تو تماشا کرده است به تلمذ گلنگ و دیده حیرت شده است به حافظ گویند شعر حلقه زلفش تماشاخانه
 باد صباست به جان صد صاحب دل اینجا بسته آن سو سین به تماشا گویند فتح اول و دوم بالف و ضم کاف عربی و سکون و او
 معروف گیا هیست که دو آفراده قلیان کشند و آنرا تمباکو گویند چنانچه بیاید تمسک بفتح اول و دوم و ضم سین مملعه
 شد و کاف در آخر لغت عربیت یعنی چنگ زدن و هندیان و فارسیان بمعنی کاغذیکه هنگام قرض گرفتن آویخته
 تا هنگام طلب انکار کردن تواند و آن دیگر برابر است اثبات دعوی خود همان کاغذ سند باشد نواب امیرالامرا شایسته
 آصف جاه می گویند شعر ز پیشش گنم روز شتر آخر شد به تمسکات گشتان خلق پا نه کنید به و تخفیف نیز آمده علی گشتا
 گویند شعر سنگیری ز کس نمی یابم به بقصنا بسته هم ازان تمسک به از تقاضایده اش برآید زود به که جوید بقص تو تمسک به
 و بعضی بجهل کبر سین مملعه و جیم و لام می شود و آخر گویند و آن عام است تمهید بفتح اول و کسر دوم و سکون تهمانی و زار مجع و
 آخر لغت عربیت در فارسی وارد و سه هند می مستعمل بعضی جدائی کردن بعضی نیز بر وزن تفعیل گویند بلا محذور و در
 حاشیه شرح جامی ذکر کرده که تغیر و تمیز در اصل تغییر و تمیز بود و کسر یا زار یا قبل بر وزن و یا بسبب اتفاقا سگن بنام نهادند
 است و فیه مافیة و حق آنست که حذف یا از تصرف فارسیان است باب تاس قوقانی بانون - تنباکو
 بفتح اول و سکون دوم و باء موحده بالف بسیده و ضم کاوند تازی و سکون و او معروف گیا هیست که دو آفراده
 و حقه کشند و بر گش را خشک کرده خودند در آتش جیمی آورده که تنباکو از طرف فرنگ بدکن آمد و از آنجا در عهد اکبر پادشاه
 رواج یافت است و صاحب دارالشکو به آورده که در چند وستان نزدیک سال هصد و چهارده هجری در انتها
 عهد سلطنت جلال الدین اکبر پادشاه از جانب فرنگ آمده اکنون همه جا شهرت یافته است اتقی بعضی تنباک بضم تاد سکون
 نون و تن بضم هر دو فوقانی و نون در آخر و قاق حق بجای مملعه و قاف در اول و آخر گویند و تنباکو در فارسی بالفظ کشیدن
 و بسر قلیان کردن متعل ما فوقی نزدی گویند شعر آن کی پهلوزند کانیک بسر قلیان ناز به کرده ام تنباک به لطف که آید
 نگذر سه به دو دیگه گویند بعیت آن جوانی که تنباکو کشند به اولش الله و آخر خروشند به چاکیم علی گیلانی گویند که حار
 دیابست و بار دیابست نوشته اند متقبو بفتح اول و سکون دوم و ضم بے موحده و سکون و او معروف لغت فارسی است

عاقبت بهای مملکت الف و فتح با سه موحده و قاف در آخر گویند و کسر این نیز آمده مطابق و مطابق جمع آن بفار سه تابه و تیرگی
 سلیج بسین جمله بالف رسیده و مجیم در آخر گویند و ابل کلمه بسبب مخالفت ترکان حالاد و معاد و خود استعمال می نمایند تو باد
 بفتح اول و سکون دوم و با سه موحده بالف و بار آخر عجمی که با خدا از بر سه باز آمدن از گنا مان کنند بجزئی آنرا توبه بفتح
 تاسه فوقانی و سکون و او و فتح با سه موحده و تاد آخر گویند تو چرخ و بضم اول و سکون و او و جمل و با سه موحده در سه مملکت
 و بار آخر لغت فارسیست در اردوی هندی بر او هندی متعلق می باشد که در آن گفته اند اخته بخور و سپان و هندی بجز
 آنرا محله بکسر میم و سکون خا سه حجه و لام بالف و تاد در آخر و عقیقه بفتح عین مملکت و کسر لام و سکون تحتانی و فتح قاف و تاد در آخر
 گویند و بفارسی تیره بحدف و او نیز آمده خواهد حافظ گوید **توبه** بسته بر آخر او ستر من جوی خود و تیره افشاند و بمن گفت
 مرا میدانی **توبه** بفتح لغت عرب است در اردوی هندی و فارسی متعلق و بیان آن در لغت تو باد بگذشت **توبه** تورا
 اول معلوم و تورا بضم تاسه فوقانی و سکون بار هندی و فون بالف رسیده از توبه برشتن بجزئی نقض التوبه و بفارسی **توبه**
 کستن و توبه کستن عربی گوید **توبه** بر توبه بد و کسبه آخر تا لکله از شراب **توبه** طالع علی گوید **توبه** بر مانگر **توبه** شکستن
 کین **توبه** بفرمان می نایب نسیم **توبه** که انا بفتح کاف تازی کسی را به **توبه** امر کردن بجزئی استتابه بکسر جرعه و سکون بسین جمله
 و فتح تاسه فوقانی اول و دوم بالف و فتح با سه موحده و تاد آخر گویند در اساس استتابه بحاکم فلاناً عرض علیه **توبه**
 و المزدیستتاب و بفارسی **توبه** داون و **توبه** فرمودن کمال آتیمیل گوید **توبه** پارسیا از لب ساغر بدیان آب آرد و دیگران رازی
 نقل **توبه** دهد **توبه** سعدی فرماید **توبه** صبح مر **توبه** فرماید **توبه** فرماید **توبه** خود پرست **توبه** که ربا باز آمدن از گنا مان و عهد کردن با
 خدا بر سه باز آمدن بجزئی **توبه** بفتح تاسه فوقانی و سکون و او و بار موحده و آخر و متاب مجیم بر وزن سحاب و توبه
 بر وزن تفعله تاب ل الله از باب نصر فعل از ان در اساس است تاب العبد الى الله من ذنبه و تاب الله على عبده و التضرع
 توب و اسأل الله المتاب و بفارسی **توبه** کزین عربی گوید **توبه** کرم ز شراب ناب **توبه** از کرد و ناصواب **توبه**
توب بضم اول و سکون دوم و با سه موحده فارسیست در اردوی هندی متعلق و ان کی از آلات جنگ است
 که از هفت جوش بریزند بجزئی آنرا منجیم و سکون دال مملکت و فتح فاعین مملکت و تاد آخر گویند مدافع جمع آن و بفارسی بفتح
 بال مملکت و کسر لام و مجیم در آخر نیز گویند طغر گوید **توبه** بیا دلچ سحر چرخ چون گلوله گذارد و شود خزینه باوت بید رنگ ستاره
 و بعضی از تاریخ انگریزان مذکور است که ترکان **توب** را در سال یک هزار و سه صد و سی ایجاد کرده اند لیکن میر محمد حسین که
 فرخستان را سیر کرده و در زبان انگریزی مهارت تمام داشت در مجموعه خود مینویسد که صلح **توب** پنج یون نام از قوم انگریز است
 یک هزار و پانصد و سی و پنج عیسویست لیکن **توب** در لکناؤ یک هزار و دو صد و چهل و شش عیسوی بود و **توب** است و فیض آن
 در **توبه** آید شده و الله اعلم **توب** بر هر گهنا بفتح بله فارسی دوم و سکون سله مملکت و فتح تاسه فوقانی دوم و سکون کاف
 مخلوط و تلفظ بهادون بالف رسیده کسی را به **توب** شستن بجزئی گویند عرض فلاناً علی المدفع بغدادی از **توب** که رانیدن

ویدم توپ دوان توپ چلا ما بفتح جیم فارسی و لام بالف رسیده و نون بالف و توپ چھوڑنا بفتح جیم فارسی
مخلوط التلطف بجا و سکون و او مجبول و واسے ہندی و نون بالف کشیدہ توپ ما آتش دادن بعربی ضرب المذخ گویند
و این در محاورہ حال عرب شائع است و در کتب تواریخ عرب متاخرین نیز موجود چنانکہ گویند ضربوا مدافع یعنی سر کردند
توپہارا و بفارسی توپ اڑدن و انداختن سر کردن و سر دادن گویند توپ وصالا بفتح و ال ہندی مخلوط التلطف
بجا بالف و سکون لام و نون بالف کشیدہ توپ را در قالب کشیدن بعربی ضرب المذخ بفتح صاد مہمل و باے موحده
مشد و مضاف بسوے مدفع و افراغ المذخ و با و راے مہمل و غین مجمر بر وزن افعال مضاف بسوی مدفع گویند ضرب المذخ
فے القالب و افراغ فے القلب فعل از ان بفارسی توپ بستن و بختن محمد طاهر نصیر آبادی نوشتہ کہ اوقافات مرغوب و بستن
توپ کرد و ہمہا گویند شجر غلام یکدل و یک رنگ توپچی باشی بختن قلی کہ کند جان نثار در میدان و ہرا و بختن توپ تازہ شش پینہ
بشمارہ عقیدت و صدق شدہ پویان اتیوت بضم اول و سکون دوم معروف و تاسے فوقانی در آخر لغت عربیست در اردو کہ ہند
مستعمل و آن مار و قحطست معروف بعربی از آتش بنائے مثلثہ در آخر نیز گویند و تاسے از قوت بزرگ بود بعربی از افر صا و کسیر فا
و سکون رای مہملہ و صا و مہملہ بالف و ال مہملہ در آخر و بفارسی خرقوت گویند شیخ در قانون گویند قوت شیرین گرم ترست و این
شامی مائل بہ برودت و رطوبت است تو قلا بضم اول و سکون دوم مجبول و تاسے فوقانی دوم و لام بالف رسیدہ یکبارہ
از حرفے بحرف دیگر برگرد بعربی از التلغ بفتح جیم و سکون لام و فتح تاسے مثلثہ و غین مجمرہ در آخر گویند و تبر کے سقوط
سین مہملہ و قاف تو قلی بزیادت تحتانی در آخر نہ کہ و بنائش لشعہ بود بعربی از التلغ بلام و تاسے مثلثہ و
غین مجمرہ بر وزن حمزے گویند تو قلا بضم اول و سکون دوم مجبول و تاسے فوقانی مفتوح و ما در آخر لغت فارسیست در
اردوی ہندی مستعمل و آن مرغیست معروف و از اتوتی بزرگویند و متاخرین بطاسے مطبقہ مینویسند بعربی از ابعجاے بفتح
بلے موحده اولی و تشدید دوم و غین مجمرہ بالف رسیدہ و در بضم دال و راے مہملہ مشد و تاد آخر گویند تو ط بضم اول و سکون
دوم مجبول و راے ہندی در آخر آ میکہ از و غ برآید بعربی از لام الترتوب و ما را الرائب و بفارسی آب دوق گویند تو ط بضم
اول و فتح تاسے ہندی چیزیکہ آن بادت تفنگ را آتش دہند بعربی از افاقلہ گویند و بفارسیے پلینہ و نیز تو طرا بضم
چیزے بعربی قلت و بفارسیے کم یا بی نیز گویند و نیز تو طرا بضم اول و سکون دوم و دینار بعربی بدرہ بفتح بلے موحده و سکون
دال مہملہ و راے مہملہ و تاد آخر گویند تو طرا بضم اول و سکون دوم مجبول و راے ہندی و نون بالف رسیدہ جیم
کسر بفتح کاف و سکون سین مہملہ و راے مہملہ در آخر گویند و آن بر شمایے مختلفہ واقع میشود شیخ الاس شین مجمرہ جیم مشد و ابا
نصر شکست سر اورا شتم التلاف بیاوشین مجمرہ و سیم و در آخر از باب ضرب شکست یعنی اورا تہم اسن بہا و تاسے فوقانی دوم و آخر
از باب ضرب شکست و فلان اورا فیض العقی بقاف و ضا و مجمرہ مشد و از باب نصر شکست گردن اورا قسم الظہ بقاف و ضا و
و سیم و در آخر از باب ضرب شکست پشت اورا تضعضض الاعضاے بکلر قاف و ضا و مجمرہ شکست عضوہاے اورا حطم الان بجا

[illegible]

[illegible]

اگر چنین زمان خراب تیر خا خا اهی ریخت به از رخ آینه زانگ صفا خواهی ریخت تیر کمان من رخسار میاگردن تیر براس
 انداختن بر کسی بعری افاقه کبک هرزه دفا بالف و فتح قاف دتا در آخر گویند و صیاح است افقت که هم که هم سو فاتی بر اور چله تا بیند
 و افقت اسفتم فتح هخره و سکون و افق فاف و سکون قاف و چنین و نیکی گویند افوقه تهفیم فاف و او و آن از نو اور است است
 و تفوس السهم بقاف و او و وسین ممل بر وزن تفعیل گویند توس السهم از باب تفعیل فعل از ان بفاری تیر در کمان بچین در انداز
 و کشیدن و گرفتن و نهادن و بر کمان نهادن حسین نالی گوید شعر از تیر پیر پیر گزشت به تیر که در کمان شکستم به از تری گوید شعر
 مخالف تو اگر تیر در کمان راند به چو خا ریشست سر اندر کشد به تیر فصال به ملا جامی گوید شعر کشاده طره او برین جانما دست
 کشیده غمزه او در کمان ابد تیر به بدر جامی گوید شعر راه پراز ستاده شنجور او چو برق در دهن خود در پاره شمشیر چو دیگ
 گرفت به صاب گوید شعر نظر به اجابت حرف کن زبان بکشای به نشان ندیده منته تیر در کمان زندهار به میر غری گوید شعر
 بشرف و غرب اگر دشمنی بود پیش که در عدوت تو تیر بر بند بجان عجب نباشد اگر باز پس رود تیرش به کنز زمانه سو فاتی بر او
 تیر لگن الفتح لام و سکون کاف فارسی و نون بالف رسیده تیر بر نشان یا بر چیزی رسیدن بعری اصابت السهم کبک هرزه
 ممل بالف و فتح باه سوده دتا در آخر گویند اصابت السهم از باب افعال فعل از ان بفاری تیر بر چیزی خوردن و تیر افتاد
 نظیری گوید شعر جانی و صد که شمشیر گان چه یکم به این تیر با تمام اگر بر نشان خوردند کمال گوید شعر لطفی کن و تیر و گوید
 دل انداز کمان تیر نخستین که زدوی به جلاد افتاد به تیر مار زان تیر بر کس زدن بعری رمی در شوق الفتح راسه ممل و سکون نشین
 و ثابته کبک هرزه و ثابته شکسته بالف و فتح هخره و دتا در آخر بصله با گویند رمیت به اسم از باب ضرب و رشقت به اسم از باب نصر و
 از باب افعال زوم اورا تیر و بفارسی تیر زد و خدنگ زد و نظیری گوید شعر بر پیوسته ابر و در کشش هم و اگر گان
 آکے کسے بر دل خورد این دستهای تیر را به وحشی گوید بیت مده از غمزه فریب و فزن از غمزه خندنگ به رو که
 بتوسن بعد نه صلح ست و نه جنگ به تیری محرم و تیری جانگی قسم یغنه سو گند جان تو بعری ایتمک بفتح لام و عین ه
 و بفاری بجان تو بجان شما تیر سه منته ملین خاک جلد است که در مقام بد دعا گویند شما اگر کسے گوید که چنین
 و بخاطرب که وقوع آن را نمی خواهد گوید تیر سه منته ملین خاک یعنی خاک در دهن تو بعری گویند بقیاب التراب بقیاب
 و حدیث چنین است قال ابوخیان غدا الجولاء المني كانت من المسلمين فلبيت والله هو ان فقال صفوان بن
 بقیاب التلکات در قاموس ست کثکثت بکرا کاف و ثابته شکسته بر وزن جعفر و زجر ج خاک و سنگ زیه با تیر پات
 و سکون دوم ممل و ثابته حمده و باه فارسی بالف رسیده و ثابته فو قالی در آخر برگ درخت هندیت بلک یک در
 و خوشبو و اندک تنه هخره و زور و رنگ بعری آلا اسانج الهندی بسین ممل بالف و ذال سجد در آخر گویند گرم و خشک
 در جودم و بعضی گویند در سوم و در دوم خشک تیغ اکبره اول و سکون دوم ممل و عین حمده بالف نو عی از شمشیر
 آن را حلق بکس نیم و سکون خاسه سجد و سجد فاد قاف مد آخر و صفیه بفتح صاد ممل و که فاد سکون تحت ال

و در آنکه در زمین که کام و زانگندست در باروی خویش، فغانی گوید بلیت آنکه بهر دیگران در زمان چنین می فغانند به چون یک
 نفر دیگر من چنین و بسین می فغانند به باب تا هر یک بالف - طاب بایه فارسی در آخر بیت هم بهی بعربی سبک
 به هم من جمله و سکون نون و ضم بایه موصود و کاف آخر گویند نایک جمع آن و حافر بحاے جمله بالف و کسر فاد و فتح سائے جمله در آخر
 گویند جو افر جمع آن و اطلاق حافر به هم سبب و خرد است کرده تا یو بضم بایه فارسی و سکون و او معرفت شکسته که میان بهر یا
 افتد بعربی آنرا جزیره به فتح جیم و کسر نایه مجمره و سکون تحتانی و فتح سائے جمله و تا در آخر گویند جزائر جمع آن و بفارسی آنرا که بهر
 جمله و کاف تادی بر وزن خاشاک و بیلد بایه عربی بر وزن جیلد گویند تا لایا بلام و نون و الف سبب که می را بیکله از پیش
 خود دفع کردن بولی العربی الرفع با حیلد صرفه و دفعه با حیلد مثل از این بفارسی بیکله برگردانیدن تا لکننا انجاسمون و کاف
 تازی و نون بالف رسیده بهینه و دخت اندک چون و دختن بند در قیاد و دختن سر که به العربی خیال را بیکر خاے مجمره و تحتانی با
 و فتح طایر صلیقه و تا در آخر و بفارسی و دختن و غیر تا لکننا بهینه چیزند که کن گفتش را بعربی خصلت و فتح خاے مجمره و سکون و صا و ط
 و تا در آخر و غیر به فتح خاے مجمره و سکون سائے جمله و از آن مجمره در آخر و غیر به فتح خاے مجمره و سکون سائے جمله و تا در آخر
 گویند چنانکه جویری گفته و در قاموس است و خاف و مفرطه و قد و طرنا انحناف ای قعاصا و سبب بالف و غلط الجحر جری بفارسی
 تا نایک بخفای نون و کسر کاف تازی و سکون تحتانی معروف آنکه ایست و ورت میل سر نیز که نایک تراشان آن نایک را تراش
 بعربی آنرا منقر که بهیم و سکون نون و فتح طاف و سائے جمله و در آخر و حول که بهیم و سکون نون و فتح طاف و واد و لام در
 و طلس که بهیم و سکون لام و فتح طاف و سائے جمله و در آخر و حول که بهیم و سکون نون و فتح طاف و واد و لام در
 و تیشه گویند خس و گوید بهر سینه هم باز شگافند ستین چون نایک بهر کاف گوشه یا قوت و معدن گم شده و وحید و تیره و نایک
 گوید بلیت شود صلیع عشاق حاصل زنجک بهر جواز تیشه بهواری زخم نایک بهر نایکی لکننا انجاسمون و سکون تازی و
 تحتانی جمول و فتح لام و کاف فارسی بالف و نون و الف سبب که بهیم و سکون نون و فتح طاف و واد و لام در
 و زخم و دختن بهر ایتم شخلص به نصیر گوید شمس نایک خوش بخند و زخم بهر بهر الووس بهر فارسی که در هم از بجه بهر بالاس
 نظیری گوید بهر خورده دل زخمی از آن خورده که توانی و دخت بهر تو که صد بار فرزند و دخت سینه ما و تا نایک بخفای
 و کاف فارسی در آخر از پنج دان تا با بعربی و جل که بهیم و سکون حیم و لام در آخر و قاموس الرحل بالکسر القدر
 اصل الفخذ لایه المقدم منه الرحل تا نایک او طحا که کشته کاموستان اول معلوم و او طحا که کشته کاموستان
 بهندی و غلط و تلفظ به بابا الف و کسر کاف تازی و سکون تحتانی جمول و ضم کاف تازی و کسر سائے فوقانی مشدود
 تحتانی جمول و کاف تازی بالف و ضم سیم و سکون و او معرفت و تا و فوقا نون و الف بول کرد
 برداشته بهر سبب شغری فتح شین مجمره و سکون غین مجمره و از جمله در آخر گویند و صلیح است شغری کلک از باب
 احدی جلیه بول تا نایک انجاسمون و کاف فارسی و الف رسیده چیز را از چیزی تا و دختن بعربی تعلیق

ولام و قاف بر وزن تفعل گویند علقبت اشئ تعلیقاً فعل بدان باب تار هندی بابای فارسی چلیکنا بفتح اول
دوم و سکون کاف تازی و نون بالف رسیده یعنی قطره قطره چکیدن بجزئی قطره فتح قاف و سکون طاء مطبوعه در آخر و
طاء بر وزن قاف گویند قطر المار و غیره بقطر باینصورت قاطلان باینصورت لالان و صیاح است قطر المار و غیره و قطر قطر و قطر و غیره
ایندی پیشه و الناف بفتح اول و دوم مشدود و محققه در آخر و دال هندی بالف و نون بالف کشیده پنجمی و در در کله طری
استحال برود پارچه که خواهند بهم پیوند کنند زنده تاد و دختن کم و زیاده نشود و بعضی شش شین مجرور سکون صاد مطبوعه در آخر
در آخر و بفار سه کوک زدن گویند سوزنی گوید شش خرس بود و در لفظ تازی کوک اندر شاعری که کوک زن پیوسته زنی که خوش بر آید
لفظ خس باب تازی هندی بابای هندی بشت پونجیا بفتح اول و سکون دوم و ضم بار فارسی و سکون
داوم و نون و فخاس نون و کسر جیم و تحتانی بالف پیشه درسی و تاجری که باندک مایه کار و بار کند و بر بے آنرا قبل البضاعه و فاقه
کم مایه گویند طشخار نا کسر اول و سکون دوم و فاقه مجرور بالف رسیده و در آخر و نون بالف کشیده نوک زبان را چسپانیده و آواز
آوردن برای اماندن اسپ و خبری آنرا بفتح نون و سکون قاف و در آخر و نون و آخر گویند نقرت بالف رسیده از باب فاعل
نقو بفتح اول و دوم مشدود و ضم سکون داوم و نون نوعی از اسپ کوتاه و بر بے آنرا قلمم بفتح قاف و لام و سکون با و فتح
ایست و جمع مبدع و آخر گویند چنانکه فحالبه گفته بفارسه آنرا یا بو تحتانی بالف رسیده و ضم بایه موحده و سکون داوم و نون
گویند حکیم کامل گوید بیت هست باینده مرده یا بوی و شکوفه فی غلبه هر موه بے طو لونا بفتح اول و ضم دوم و سکون او
لول و لام و نون بالف کشیده در تاریکی بکفت جستن چیز را و بکفت جستن نابینا بجزئی تعیید بفتح تاء و فاقی و سکون
و بکسر تحتانی و سکون تحتانی و دوم و نون و آخر و بفار سه بدست جستن و بجای ده حال دست مالیده جستن و
متن ظهوری گوید بکیت در آن پرده شاد و گزاهه حال که گویند که آن بکفت خط و خال شئی بفتح اول و کسر و مشدود و سکون
نانی معروف خیر است مانند پرده که از خن فاشاک و فی بندند و آنرا بجای پرده کار بند در عربی فارسی برای آن نامی نیست چنانکه
در استان دارد پس اگر معیاد این قسم پرده را ساخته بر سه شکار در پس آن بنشینند و بر بے آنرا قفه بضم قاف و سکون
فوقانی و فتح ساء مطبوعه و تاد و آخر و زرب بفتح نون و سکون راء مطبوعه و بایه موحده در آخر و زرب بر وزن مجید
بکاف تازی و زایه عجمی گویند و نیزه شئی چوبهای که آنرا با هم بسته آنرا در باران اندازند و بعضی آنرا زرب بفتح عجمی
مطبوعه و سکون تحتانی و شین عجمه در آخر و بفار سه و در است و در آنکه و طام آنکو نیزه گویند شاعری گوید شعر در
و بار و تر زو را آنکه دست باب تار هندی بابا خانی عجمه شختا بفتح اول و سکون دوم و نون بالف
نابندگاه و اساق واقع است بجزئی آنرا بفتح کاف و سکون عین جمله و بایه موحده در آخر و فارسی شتالک
در دوم و ضم سکون و داوم و لام و آخر گویند باب تازی هندی بابا و دال هندی بشتی بکسر اول و دوم
نوعی معروف گویند پرده و شش و بر بے آنرا جیم در اسه مطبوعه یا الف و دال مطبوعه در آخر گویند جوده

تختانی گوید شعر نیم زاده که در خط و بنویس طالعش با یکم + نه جادو دیکم که در ره کتم طومار افسونش بدشتانی نکلو گوید شعر
چشم تو چه بودیست که چون صورت فرنگ به از یک نگاه با همه کس آشنا شود و پنهانی بضم اول و سکون دوم بالف رسیده
و کسر ه و سکون تختانی معروفه بنیکه سخن بعر به ساحره و راقیه و بفار سے زن جادو و جادو زن و زن جادو که گویند باب
تای هندی با و او - کوپ بضم اول و سکون دوم مجهول و بای فارسی و در آخر کلاهی باشد غنیه و در بفارسی آخر الکو بضم
کاف فارسی و لام فتح تهای فوقانی و اظهار با سه ساکن گویند و گاهی با خفای با هم آمد و سوزنی گوید شعر صدوفی شده و صوف و طه
شد لباس و چون هو لیان گلوته بسر عقیق رنگ به بعر بی متاخرین آنرا طاقی و طاقیه گویند بسبب آنکه بصورت طاق سازند
طولی بضم اول و سکون دوم مجهول و کسر یای فارسی و سکون تختانی معروفه کلاهی که بر سر نهند بعر به ناز و تکلیل بکسر حجه و
سکون کاف و کسر لام اول و سکون تختانی و لام در آخر گویند و مجاوره حال عربی کوفیه بضم کاف و سکون و او و کسر فاء و تختانی شده
و تاء در آخر گویند و بفار سے کلاه و افسر و تبر کی بکرک بضم بایه و سکون راء و حله و کاف تازی قاتی تهای فو قاسنه
و کسر قاف و تاقین بریاد و نون گویند میر معزی گوید شعر در درج اقبال تو خدمت کند می چرخ هم سستی سر اور اسم اسپان
تو افتن + و بنامی تان بنیه دین و کین دست و کلام در زنان مثل باد و شاهین را بترکی تانغه بضم بایه فوقانی و یکم بالف و فتح
غین معجمه و دماغه بضم دل حمله گویند طوطی پیر ما بضم اول و سکون دوم معروف و تاسه هندی و فتح بایه فارسی و سکون
بایه حله و نون بالف رسیده و یکبار از سه چار طرف بر چیزی خراجم آمدن بعر به اشیال بنیایه شکسته و لام و انصبایه با و حما
و بتکلا بایه معصوده بر وزن انفعال گویند در حدیث عبد الرحمن بن عوف است انشال علیه الناس اتجمعوا و انصبوا من
وجه و بفار سے از هر سو رختن طو کر بضم اول و سکون دوم مجهول و کاف تازی و بایه حله بالف رسیده و سیدیکه از
گز و جزان سازند و میو و بادان نهاده گاه سیدیکه سوز گاه بی بروش گذارند بعر به باین معنی تفصیل بفتح قاف و واد و صا
مستعمل است و بفارسی کواره گویند بفتح کاف تازی سید احمد و شهیدی گوید شعر ای سیر هنت کوار گول + و کو تو گل سیر
نویان بضم نون و بایه فارسی نیز گویند و آن سجدی بود که از بید بافند بجای بای فارسی بایه تختانی نیز آمده و
بر مان بر وزن چوگان گفته طو لا بضم اول و سکون دوم مجهول و لام بالف رسیده و خانه چند که منسوب بیک کس یا یک
جماعتی و قومی شوند بعر به آنرا حاطه بجمای حمله بالف و فتح بایه حله و تاء در آخر و لام هشد و تاء در
و حله گویند طو نا بضم اول و سکون دوم مجهول و نون بالف رسیده و مینی افسون بعر بی سحر بکسر سین حله و سکون حله
رقیه بضم بایه حله و سکون قاف و بفارسی جادوی و جادو و افسون و فسون و در هست بفتح فاء و سکون سین حله گویند
مغزی گوید شعر هست رانیست کند نبل او نه هست راهست کند قرشتش + و طوطی بضم اول و سکون دوم مجهول
و کسر تهای هندی و سکون تختانی ناوه کوزه و جز آن را گویند بعر به خرطوم بضم خا به معجمه و سکون راء بایه حله و حله
و او و یکم در آخر و بفار سے ماشوره و لبل و نا و چه فائره گویند و در محاوره حال نول هم گویند و نونی او لکنا بضم اول

دوم مجهول و کسرون و سکون تختانی مجهول و ضم الف و فتح لام و سکون تازی و نون با الف باطل کردن جاد و جوسی
بهری باطل اسعد و بفار ص جاد و درون سنج کاشی گوید شعر جاد و ذلک توبا مصحف در و بخانه است این چه جاد و دوست که
تواند دروش باب تازی هندی بابا - شش شصت شصت اول مخلوط التلظظ بها با الف و تا سه هندی در آخر مخلوط
بها بمحض آیدش بهری بکل بجم ویم و لام و تریزین بلیه مجده نون بر وزن ثقیل و زینت کسرترا سه مجده گویند شش شصت
مخلوط التلظظ بها و تا سه هندی مشد و مخلوط التلظظ بها و الف و در آخر بمحض نزل و ظرافت بهری به مزاج بضم نیم و زار مجده
با الف و حایه جمله در آخر و مزاجه نریا و تا در آخر و و تا به بضم دال و عین و همایا با الف و فتح لامی موحده و تا در آخر
و بفار سی گنگل بفتح هر دو کاف فارسی گویند زاری گوید شعر جاد و میخورم گنگل میزیم بدراول شب تا بوقت صبحم
شش شصت اگر با کسی ظرافت و نزل کردن بهری مزاج بفتح و مزاج کسرترا سه مجده یا الف و حایه جمله در آخر گویند و در جمیع و تا
است که مزاج با کسرترا از باب مضاعفه است و با بضم سیم است و در اعیه بدال و عین و عین بر وزن طاعیه و بفار سی گنگل
بفتح هر دو کاف فارسی شش شصت با کسرترا اول مخلوط التلظظ بها و فتح لام هندی دوم مخلوط التلظظ بها و سکون و عین و نون با الف
لشید شدن دست و پا و دیگر اعضا و سختی سهراب عربی بفتح فاق و ضم فایه مشد و عین جمله در آخر گویند و بفتح هر دو نون
شعری از ان در اساس است بفتح البر و اصابعه مضاعفه و نظار و الی التلظظ و قد قبضت فقال اتری الیه و مضاعفه شش شصت
بفتح اول مخلوط التلظظ بها بضم تازی هندی دوم مخلوط التلظظ بها و سکون و لام و مجهول و لام و در آخر سه مجده که زید شیه طرافت
اح کند بهری از ادعای فتح و دال و عین جمله شد با الف و تا سه مجده در آخر و مزاج کسرترا سه مجده در آخر بر وزن فاق
شش شصت اول مخلوط التلظظ بها و کسرترا هندی دوم مخلوط التلظظ بها و سکون تختانی مجهول و در عین و الف رسیده سیکه
س کنند و طروف و عین و غیره در قالب ریز و بهری از ان کسرترا بفتح نون و حایه جمله شد با الف و عین جمله در آخر و بفار سی
لام و ریخته تر گویند و حید و تعریف آن گوید ص زیم ریخته ریخته گمراد بود و کلمه از رخ جدا جان جدا بود و کسرترا سه مجده که زید شیه
و چون و شهره شهره ساخت شش شصت بضم اول مخلوط التلظظ بها و کسرترا هندی دوم مخلوط التلظظ بها و سکون تختانی مجهول
و عین از سفل بهری ذقن بفتح ذال مجده و فاق و نون در آخر گویند و کسرترا و نیز آمده از فاق با فتح جمیع آن بفار سی
در نمدان گویند شش شصت کا که رجا بکاف تازی با الف و فتح کاف فارسی و را ه هندی مخلوط التلظظ بها با الف و کسرترا
کچنه که اکثر در نمدان خوبان بود بهری از ان نون بضم نون و سکون و دا و فتح نون و تا در آخر گویند و نهاییه است و
لایت عثمان ضی الله عنه از راسی حیدر علیا فقال و سمو انونته کیلا تصبیه العین ای سود و ما و بی التلظظ و الی و سکون
من و بفار سی چاه و قمن و چاه نمدان گویند و جشی گوید شعر خال مشکین که بران چاه نمدان بینی و جشی بجه در اقبال
است بچاه شش شصت یا شصه میر مشکینا بفتح با الف و تا سه فو قانی مخلوط التلظظ بها و فتح یا فارسی سکون
سرترا هندی و سکون تختانی مجهول و کاف تازی و نون با الف نمدان را بر دست نهاده دست از بر نمدان

[illegible]

راه تو تیشتم و پای لغز خوردن و رسیدن طغر از تعریف سپهر خان گوید بیت کردی اگر خورده بالغه مثل نهاده بشش
 و بد مغز مثل به نظای و پای بیت مباد که شد از سپهر پای لغز که کرد و سر لک شوریده مغز به مغز به مغز از باب ضرب و قصر
 و سیم کلیم و تعثر از باب فعل مثل از ان عشریه فرسته شکفته و بالغه و او را سپهر او شکسته خوردن سپهر را بر علی که بود به فتح کاف
 و سکون بهانه موعده و شست و او و قادر آخر گویند و مثل است لکل عباد که بود و لکل سیف نبوده و بفارسته سکندری و سکندری
 خوردن سعید اشرف در وصف اسپ گوید بیت بود از وی ز بس باشد سبکتز بهمنده عمر خضر سکندری خورد و مخلص کاشی
 گویشهر دلاصه قدم که در طریقی عاشق به سکندری خورد از فاقه هر که در این است و سکندری یافتن نیز آمده میرزا احمدی
 در نادر نامه میگوید که کب تازی نژاد و زیر پای انحضرت و از او ایست سکندری یافت کجوا که مار ناپشت یا و سر پا زدن
 چیز بر ابر علی مثل لفتح تون و سکون تهمیم فتح لام و در آخره الصلح نجات الرجل تجله از امر تبه مقدم جنگ فتح حرج
 بفارسته سهر باز دوز و پشت باز دوز خیزن گوید شاعر سه کبرن ستاره سلمان و دو عالم را چه چلاز فکر صندل در نادر و در
 شاپور گویشهر بیت یا بر کاف سستی حجت شاپور ز دین ترک سر بر کس که چون او کرد در و سرنیدید به شعله نسا بضم اول مخلوط
 بهما و سکون و او معروف و خفای خون و سین هله و نون بالف کشیده و گنجائیدن چیزی نبختی چنانکه تقدیر او در چینی کسی زیر دست
 کردن بر علی و فتح دال هله و سین هله شد و در آخر گویند و نهاده است سه سده از باب لغز از اوله فی اشی القهر و قوه
 در کثافت است و از می بجای ان فرعون حین قال منست و اخذ جبریل من حال الجرد سه فی فیه یعنی گرفت از لاسه در
 و در دین لو گنجائید شعله بضم اول مخلوط و تلفظ بهما و سکون و او معروف و خفای نون و تازنده می مخلوط و تلفظ بهما و سکون
 درخت خشک بر علی تفع بضم تاف و فتح فاعی شد و قادر آخر و سر لیت بصا در اسه همتین و فابر دوزن خریف که
 شعله کنیا بضم اول مخلوط و تلفظ بهما و سکون و او مجهول و خفای نون و کاف تازی و نون بالف رسیده معنی گوید
 دق لفتح دال هله و قاف شد و در آخر و بفارسته کوفتن و کستن بضم کاف تازی و سکون سین هله گویند و نیز شعله کنیا
 ضرب شلاق نمودن کسی را بر علی دق لفتح دال هله و قاف شد و گویند و باین معنی اقم مستعمل و بفارسته گویند
 را خوب کو بهیم شکیک بکر اول مخلوط و تلفظ بهما و سکون تحتانی مجهول و کاف تازی در آخر چو پی پنا که در زیر
 تار است ایستد و در سوراخ تیر یا سوراخ چوب یا سوراخ پای پلنگ زنند تا تنگ شود و یا بند شود بر علی آنرا شکسته
 کاف شد و قادر آخر گویند و بفارسته پانه و فانه و نیز شکیک بمعنی انبار غله بر علی باز و بید رو کس بالف
 بر دوزن ارامان گویند و شکیک بسکون تحتانی معروف بمعنی درست و درست بر علی صحیح و سوی لفتح سین هله
 و تحتانی شد و در آخر شکیک بنانا بفتح بای موعده و نون اول بالف و نون دوم همچنین چیز را بکس و کس
 ساختن بر علی تسویه بسین هله و او بر وزن تفعله قال الله تعالی فاستخرج من کوناته شکیک
 بکر اول مخلوط و تلفظ بهما و سکون تحتانی معروف و کاف تازی و کسر سله هله کون تحتانی معروف ریزه است

صاحب بروز کسی گفته چنانکه کسر اول و سکون دوم مجهول مکان ندری و نون الف کشیده بر حسی نه
 بر روی خطی نو که بر او و کاف و حیر و بر وزن فعل گویند قال الله تعالی جی عصارے او کو علیا میلا کسر اول و سکون دوم مجهول
 و لام با الف کشیده بر وزن بلند بحرے آنرا بحر نخست نون و سکون و حیر و دال محله در آخر و قاف و لام مشد
 در آخر گویند و بفار سے تپہ بفتح تاسے فوقانی و بای فار سے مشد و و میرزا احمد می دنا در نامه می آرد و بر نهانی بای آفتاب
 پیوند بر فرا آن تپہ بلند که درین نزدیکه واقع بود و صحر و غنودند و او منصور ثعالبی گوید اگر زمین بلند در جو اما تپه خانه بلند بود
 عرض سرش ده و ربع بود آنرا قاف بفتح تاسے فوقانی و لام مشد و در آخر گویند و اگر در او پنهان تر از قبل بود آنرا بر بونست و حیر و
 سکون بایه موحده و فتح و او و ناد و آخر و رابیه بر وزن قافیه گویند بعد از آن که بفتح حیر و کاف و میم و تا در آخر گویند
 بعد از آن زیت بفتح زایه مجمله و سکون بایه موحده و فتح و تا در آخر گویند و سکون دوم مجهول و میم و در آخر
 شطر چراغ که بشکل زبان بود و بحرے آنرا اسان السراج و قواف بقاف و راس و طاء مطلقین بر وزن کتاب گویند نه الفاموس
 القواف لکتاب المصباح و شطه و بفار سے زبان شمع و زبان چراغ معانرب گوید بیت در کاشا شمس از زبان آتشین بوم
 چو شمع دمانه پیوستم بجا مو شے نیاسوم چو شمع بباب جهیم تازی با الف - جا ط بتاسے هندی چو میکه در
 جیح عصار می بود و زیر آن دانه فشرده شے شود و رغن از دانه بایه آید بحر می آنرا سم العصار و بفار سے غنک بغین مجمله
 و تنگ بتاسے فوقانی بر وزن رنگ و رغن بحد ف کاف گویند جای هم بفتح زایه مجمله و میم و در آخر فتنش که از کرباس
 سازند بفار سے جای هم کسر حیر دوم مجمله مطلق پلاس ستمل است و بفتح فتنش که از دانه الوان دوزند جای هم زیادت تحتانی
 مطبوع است شغالی در جو شاکل بر کسل گوید مصرع و هم گفته نه کنده جایی هست و از شعر ما فزنی بفتح میم نیز مستفاد میشود زیرا که
 مدار قافیه غزل بر وزن ماقبل روی است چون مرقوم و هم و امثال آن و آن نیست شعر ملکس و بفت با آن طمطراق
 از غنقه قالی و جای هم شده - جها ط ابراسه هندی با الف رسید و بفتش گرمی بحر می بفتح تاسے موحده و سکون یک مجمله
 و خص بفتح و تپه صا و غنرا هماد را آخر گویند و بفار سے می می تپه بفتح تاسے کسر شین بحر و بایه فوقانی
 با حیر و و و بفار سے زمستان و سر ما و تیرکی قشلاق کسر قاف و سکون شین مجمله و لام با الف و قاف و در آخر گویند
 چاکتا بکاف فار سے قاسه فوقانی با الف فلان خفته بحر بفتح فتح تحتانی و کسر قاف و بغیر آن و طاسه مجمله و آخر بقاف
 بر وزن سگان و بفتح بر وزن متعل گویند و بفار سے بیدار و نیزه کس یک بیدار ماند و خواب کند بحر بایه آنرا سا هر سید
 و با و راسه محله بر وزن فاعل و سران بر وزن سکون ان بناده آنرا شب زنده دار و شب بیا گویند و یک بیا بیدار
 بحر بایه آنرا سار بر وزن شله و سر و بفتح سین محله و فتح با و راسه محله و تا در آخر گویند جای هم گشته رهنما بکاف فار
 و کسر تاسے فوقانی و سکون تحتانی مجهول و فتح طاسه و نون با الف کشیده بیدار ماندن و خواب نکردن بحر بایه سر
 سین محله و بایه در اسه محله و آخر گویند سهر الرطل از باب سحر فعل از آن و بفتح حیر و راسه محله و قافیه

ابتداقی بر وزن افتعال ایتی از باب سماع و ایتراقی از باب افتعال فعل از ان بفارسی بیدار ماندن و شب زنده داشتن
 و شب برپا داشتن و شب بچیدن و چاکنا بکاف فارسی و نون بالف کشیده از خواب برخاستن بمعنی بقیظ بفتح تحتانی و قاف
 و طائے مجمر و تاخر و قیظ بر وزن کرامتہ گویند بقیظ من النوم از باب کرم و فتح و بقیظ از باب استفعال فعل از ان فی القاموس
 بقیظہ معترکہ بقیض النوم و قد بقیظ کرم و فتح و قیظہ معترکہ و قد استقیظ و غلبہ بضم نون و سکون باسے موجدہ و باء آخر
 و غلبہ بر وزن فاعل و انبأہ بر وزن افتعال گویند غلبہ من نومہ و انقبہ منہ فعل از ان بفارسی از خواب برآمدن و برخاستن
 و بیدار شدن جاگیر کسیر کاف فارسی لغت فارسیست و اردو سے ہندی متعلی پارہ از زمین و در ہماک سالاطین یا مل
 و غیر آہنا و ہند بمعنی آنرا قیظہ بقاف و طائے مطبقہ و عین مملہ بر وزن کریمہ گویند قطع جمع آن تبرکی بقول بضم تاء
 فوقانی گویند اما لفظ جاگیر اصطلاح مخصوص اہل و فاترہ و در بار سالاطین ہندست و بقول در ہند جاگیر شاہزادگان ملو کہند
 بخلاف امر و دیگران کہ بران اطلاق جاگیر نمایند و در ایران بجای لفظ جاگیر اطلاق سے آرد جاگیر وینا کہ بران مملہ و سکون
 تحتانی مہول و نون بالف رسیدہ کسی را جاگیر وادن بمعنی آنرا قطع بقاف و طائے مطبقہ و عین مملہ بر وزن افتعال گویند
 طلعت فلان قلیتہ وادم فلا نرا پارہ از زمین جبال بلام در آخر لغت فارسیست و اردو سے ہندی متعلی بمعنی دام
 بدو اسع ہلی کوہیت ای را نامت گرفتہ طالب آمال مال برہر خصمت نہادہ صاحب آجال جبال بمعنی صید
 و ہر کس را مملہ و سکون تحتانی بفتح وال مملہ و تا در آخر و مصید بحدف تا و شکبہ بفتح شین مجمر و باسے موجدہ و کاف
 و آخر گویند شباک بر وزن کتاب جمع آن و فتح بفتح فا و طائے مجمرہ مشدہ در آخر گویند فاج بر وزن کتاب جمع آن و شرک بضم
 ن مجمر و اسے مملہ و کاف و شرکہ بریوت با گویند ابشر کہ بفتح جمع آن و جبالہ کسیر طے مملہ و باسے موجدہ بالف و تا در آخر
 و بفار سے جالی و لک بفتح تائے فوقانی و لام نیز گویند جبال بلام بالاضافہ منہ تنیدہ و بافتہ عنکبوت اما تنیدہ آنرا بمعنی
 عنکبوت گویند و بفار سے کلاش خانہ بفتح کاف تازی و شین مجمرہ چہ کلاش بفار سے عنکبوت را گویند و انفتاح
 و سکون نون بفتح فا و سکون سین مملہ و منستہ بفتح تائے فوقانی و نون و سکون سین مملہ بفتح تائے فوقانی نوم و باء
 و بفتح شین بحدف سین مملہ گویند و اما پر وہ سفید کاغذ مانند یہ کہ دران تخم ہند بمعنی آنرا اش بضم شین مجمرہ و عین
 مذکور و آخر و شین مجمرہ و عین مملہ و تا در آخر و حق بضم طے مملہ و قاف مشدہ در آخر و عکاش بضم عین مملہ
 مشدہ و بالف و شین مجمرہ و آخر گویند و بفار سے فتنہ بفتح تائے فوقانی و سکون فا و فتح نون و باسے موجدہ و تا در آخر
 یادت تحتانی گویند و نیز جال پر وہ است باریک کہ در چشم حادث میشود و بمعنی آنرا سبل بفتح سین مملہ و
 لام و آخر گویند قال الشیخ السبل عشاؤہ تعوض للعین من انتفاعہ و قما الظاہرۃ فی سطح الماتحۃ و القرینۃ من
 نیرہا منیما کالذہبان قال العالمۃ العلم ان الالباب لہ تحقیق الکلام فی السبل حتی الشیخ مع جلالتہ قدرہ و اسحق انما
 ان اجماع غریبہ شبیرہ بالعروق فی عشا و رقیق متولد علی العین جبال لکنا بلام و بفتح لام دوم و کاف

چونے تا سرانوا باشد که مشتق گیران وقت گرفتن پوشند و چون بسیار تنگ باشد باین نام موسوم شد میر نجات گویند
 تنگه در قدش زود زهم بپاشد + هر که رویش تنگ افتاد چنین بپاشد + چنانچه لغت فارسیست در اسودی سندی بپاش
 شش می ریح یعنی جاندار بر بی حیوان گویند الا مقصوره شامی گویند هر آنچه از جاندار بر وی زمین است آنرا نام گویند و چون در
 الاقلال و اولاد آدم را بشر و هر روزه را بر روی زمین و آب باشد بهر بابی موحده گویند عموماً اسبان و اسبقران و خران را خصوصاً
 دو آب باشد بهر بابی موحده جمع آن و نعم اکثر شتران را گویند استی در قاصوس است نعم و قد لیکن عین الابل و الشار او خاص
 بالابل جمعه انعام و جمع انعامه که از البع کاف و راے جمله بالالف و عین جمله در آخر اسپان را گویند و عموماً مل بفتح عین جمله
 و کسر میم گا و انرا گویند و ماشیه گاوان و پیش و انرا گویند و جوامع بفتح جیم و کسر راے جمله و حله و حله در آخر و دنگان شکاری
 و مرغان لشکاری را گویند و خوارسی بفتح خا و جیم و دو و بالالف و کسر راے جمله و شتانی در آخر از مرغان و درندگان شکاری
 انهارا گویند که بر راے شکار تعلیم کرده باشند و حکل بفتح حاء جمله و سکون کاف و لام در آخر از بهائم و مرغان انرا گویند که
 نازند باشند باشند در صحاح است الحکل بالالف و جمع الحکول شاعری گویند شعر که گشت قد اوتیت علم الحکل و علم سلیمان
 نام الحکل و حیوان بفتح و او و سکون نون چیزی که بان شیر بندند بر بی انرا گویند بفتح راے جمله و سکون و او
 شخ یاے موحده و تا در آخر گویند و بضم را نیز آمده بفار سے مایه شیر گویند چاهی چاهی بکسر با و اول سکون
 انی معروف و بضم جیم و سکون و او معروف و کسر باے موحده و سکون شتانی دوم معروف و گلیست سفید بر بی انرا
 ن بفتح طاء معجمه و شتانی باشد و بالالف و نون در آخر بر وزن فعلان و بفارسی یاسمین صحرانی چنانکه صاحب الفاظ
 و تنها چاهی هم گویند چنانچه خواهد آمد چاهی بفتح چاء بیاسه شتانی و شخ با و فار سے محظوظ السلف با و لام در آخر
 است بر بی انرا چو بوا باشد بهر بابی موحده و او گویند گرم خشک است در دوم چایه ضر و مکان قضای حاجت بر بی
 رح بضم میم و سکون سین جمله و شخ تا و فوقانی و را و جمله بالالف و حاء جمله در آخر و کیف بفتح کاف و کسر نون و سکون
 نی و فادر آخر و بیت اخلا و بفار سے آنخانه و قدم جا و آ بشتنگاه و آ بشتنگه هر دو یکد و بشین معجمه و فتح تا و فوقانی
 مد نیز آمده و مردم ایران چایه ضر و را ضروری گویند و چایه ضر و فار سے هند یا شست باب جیم عربی
 کے موحده + جیمه بفتح اول و دوم و دال جمله و بالالف کسبیکه چست و چالاک نبود و گران باشد
 انرا جیم بفتح و او و کسر خاے معجمه و سکون شتانی و میم در آخر و دوم بر وزن کفت و دو خم بر وزن عبور و فیل گویند
 بفتح اول و سکون دوم و فتح را و جندی بالالف هر دو جانب کله را گویند بر بی لخی بفتح لام و سکون حاء جمله
 در آخر و بفار سے چانه جیم فار سے گویند بحیان تنگیه آن باب جیم عربی یا تا کے فوقانی و چنانا
 و دوم بالالف رسیده و نون بالالف کشیده کسی را آگاه کردن بر بی اعلام بر وزن افعال و تنبیه بنون کسبه
 و با بر وزن تفیل و بفارسی آگاه رسیدن و آگاه کردن جستن بفتح اول و دوم و نون در آخر ترجمه حمله و تدبیر

قضا بفتح اول و دوم مخلوط السلف باها بالفتحه یعنی جماعتی از مردم که شریک حال یکدیگر باشند یعنی آنرا ضرب بکند جمله
 و سکون را از حجه و باد موحده در آخر گویند بفارسی کرده حتی بفتح اول و دوم و سکون تحتانی محسب زن نگزیده باشد یعنی آنرا
 حصو بفتح حاء جمله و ضم صاد و سکون و او و رای جمله در آخر و کس بضم میم و فتح کان و سین جمله و مشد و مفتوح و عین جمله
 در آخر گویند باب جمیم عربی با تا و سندی و جثا و هاری بفتح اول و دوم و الف رسیده و فتح دال جمله و باها بالفتحه و کسر
 را در جمله و سکون تحتانی معروف مارکنه یعنی عزم بکسر عین جمله و سکون ا در جمله و فتح زاء و میم و در آخر گویند جثا بفتح اول
 و سکون و دوم و نون و الف کشیده لغت مردم قصبات مست یعنی رنگ شستین بر آهن و غیره یعنی صد بفتح صاد و همای و سکون
 دال جمله و همزه در آخر طبع بفتح طاء جمله و باها موحده و عین جمله در آخر گویند و بکسر اول و سکون و دوم و آنست و بفارسی
 رنگار و رنگ گرفتن اصد بفتح همزه و سکون صاد و جمله و فتح دال جمله و همزه در آخر بفارسی آهن رنگ گرفته امیر و گویند شهر خاک
 و جویم پس مرل بر بجزند رنگ گرفته چه بیکان تو یا بند باب جمیم عربی با دال جمله و جدول بفتح اول و کسر آن و سکون دوم
 و فتح داو و لام در آخر لغت عربی جوی آب و در اردوی هندی و فارسی یعنی خط طیکه از شنگ و لاجورد و امثال آن
 برکتاب و جز آن کشند مستعمل از تفریق این گویند شهر مین چون بیاضی بود و بعدیل و در جدول آب بحر طویل و
 و بالفتحه کشیدن و آنجختن مستعمل و حید گویند بیت گرفته بر تو رنسا تو بیا غری و جدول نور کشد چون نرنگهای مرا
 نظامی گویند بیت چو خطش قلم اندر آفتاب و بی جدول آنجخت از شکتاب و بی جدول و فارسی تحریریم مستعمل
 سالک یزدوی گویند بیت ما که از شهر مرده نشوید و کشید و خطی تحریر تواند کشید و کاشته گویند شهر تا خطی
 یافته تحریرش ساده و روان و پیش رنسا تو نشوید است که به تحریر است باب جمیم عربی با رای جمله و جریب و فسطاط
 اول و کسر دوم و سکون تحتانی و باها موحده در آخر جریب که در دست دارند یعنی آنرا حصا و بفارسی جریبستی گویند
 باب جمیم عربی با رای هندی و جریب بفتح اول و سکون دوم و بضم جریب یعنی اصل بفتح همزه و سکون صاد و جمله
 در آخر و فارسی بن و ریشه گویند ابو منصور را باب لگویند اصل نسب را جریب و بضم جریب و سکون را ای و ضم ثای کشیده
 و سکون و او و فتح نون و همزه و سکون و او و فتح میم و تا در آخر گویند و همزه
 همزه نیز آمده و منسوب بفتح میم و سکون نون و کسر صاد و همزه و در آخر و محمد بفتح میم و سکون حای جمله و کسر تا در آخر
 و دال جمله و آخر و منصرف بضم عین جمله و سکون نون و ضم صاد و همزه در اسه جمله و در آخر و عین کسر عین جمله
 و سکون تحتانی و صاد و همزه در آخر و نجاب بکسر نون و جیم بالفتحه و رای جمله و در آخر و ضحی بکسر ضا و همزه اولی و سکون
 و کسر ضا و همزه دوم و همزه در آخر گویند و بفارسی نژاد و نژاده و بیج زبان را غاصه بفتح غین و همزه و سکون لا
 صاد و همزه و میم و تا در آخر و عین جمله و کان و دال جمله و در آخر گویند و فتح کوشش را مقصد بفتح میم و تا در آخر
 دال جمله و میم و تا در آخر گویند و بیج دندان را منخ بکسر سین جمله و سکون نون و حای جمله و کسر و همزه و کسر

سخنان و سکون ذال معجم و میم در آخر و نیم کسر خا و مجر و سکون تختانی و نیم در آخر گویند و فتح کردن را قصر و فتح قاف و صا
 در اول و مملتین و تا و را آخر گویند و فتح دوم را عجیب و فتح عین ممل و سکون جیم و با و موحده در آخر گویند و فتح دم مرغان را زلی کسر
 از مجر و میم و کاف مشدود و الف مقصوره در آخر گویند و فتح و زخان را جستن کسر جیم و سکون عین ممل و کثرتا و مثله و نون در آخر
 گویند و فتح کوه را حقیض بجای ممل و تکرار صا و مجر و وزن امیر گویند و فتح نیمه را جذل کسر جیم و سکون ذال مجر و لام در آخر گویند
 فتح نی را عتقر و فتح عین ممل و سکون نون و فتح قاف و رای ممل در آخر گویند جز الفتح اول و دوم بالف رسیده چیز میرا گویند که
 در چیزی نشانده باشند مانند نگین در انگشته و پیکان و تیر و بعرب ترکیب الفتح را و ممل و کسر کاف و سکون تختانی و با و موحده
 در آخر و بفارسی نشانده شده جز الفتح اول و دوم بالف رسیده و ضم حمزه و سکون و او معروف نیلور که در آن جوار نشاند
 باشند بعربیه آخر اصبع بضم میم و فتح رای ممل و صا و ممل و ممل و سکون و او معروف نیلور که در آن جوار نشاند
 جز الفتح اول و سکون دوم و فتح با و فارسی و کاف تازی و سکون رای هندی و نون بالف رسیده و وزن
 رفتن و استوار شدن پنج درخت بعربی اصل الفتح حمزه و سکون صا و ممل و لام و قاصص و وزن تفعل گویند و بفارسی
 پنج گرفتن و ریشه کردن و ریشه راندن و ریشه دو اندن صائب گوید شعر خاریست غم که در دل مار ریشه کرده است +
 مار یست یخ و تاب که در آشیان است + ظهوری گوید بیت با صباب از سیر شدی چنانکه در کامه شان یاشی ریشه اند
 طالب آتی گوید شعر نهال بخت طالب بعربش ریشه دو اند + ولی چه سود که نخل سعادتش بخت است + جزو کج و و تا
 از پنج برآوردن بعربیه استیصال بر وزن استفعال و فتح قاف و سکون لام و عین ممل و در آخر و افتلاخ بر وزن افتعل
 و اجتناب کسر حمزه و سکون جیم و کسر تا و فوقانی و تختانی بالف و حاء ممل و آخر و جستن قاف و سکون عین ممل و و فاء در آخر و جستن
 الفتح جیم و فاء مثله مشدود و آخر و جثناث بر وزن افتعال گویند و بفارسی از پنج برآوردن و برآوردن و برآوردن و برآوردن
 جز الفتح اول و سکون دوم و نون بالف رسیده چیز را در چیزی ترکیب دادن مانند نگین در حلقه انگشته و پیکان
 در تیر بعربیه ترکیب برای ممل و کاف و با و موحده بر وزن تفعل گویند و اساس است ترکیب الفصح فی الحاقه و السان
 فی القفاة بفارسی نشانند وزن جزو الف بضم اول و سکون دوم و او بالف و نون در آخر و بجه که از پی آید گویند
 از شکم حیوانات متولد شوند بعربیه هر دو را توان گویند و هر یک را توام الفتح تازی فوقانی و سکون و او و فتح حمزه و میم
 در آخر و مونت را توام توام بر وزن کرأتم توام بر وزن غراب جمع آن و بفارسی جتا بضم جیم و نون بالف رسیده
 و فتح بای موحده و با و آخر و همزاد و هم شکم گویند باب جیم بازای مجیه جزو بضم اول و سکون دوم و حمزه و آخر و لغت
 عربی است یعنی پاره انداز هر چیز در اردوی هندی و فارسی بر پشت ورق کتاب یا ده ورق آن اطلاق کنند
 نظیر گوید شعر زبید او تو حرف مهر نام و نشان کم شد که کتاب حسن را جزو محبت از میان کم شد بعربیه که آ
 بضم کاف و رای ممل مشدود و بالف با و سکون ممل و تا و در آخر گویند که اسب بحدف تا و کرا ریس بر وزن مصلح

جمع آن وفارسی همزه را حذف کنند چون آنرا بسوی چپ می خوانند بجای همزه واد نویسد چون جز و کتاب و جز و نیم و فارسی است
 بهمنه نیم هم استعمال کنند لیکن بدون اضافت چنانکه گوئی آمدند همه مردم جز و زیر و یعنی مگر نیم استعمال کنند نظامی گوید شعر
 جز آن که سخن بر نشاغم سگله + بران گل زخم ناله چون سبیلے + کذا ذکر بعض المحققین من المتأخرین جز و آن بضم
 اول و سکون دوم و وال همایه بالث و نون در آخر محسبه که کتاب را در آن گذارند بعربے آنرا کیس الکتاب و بفارسی
 جز و دان گویند اشرف گوید بیت آمد آشوخ و برادر ارق و لم کردید و رفت + جز و دان سینده را از یکدیگر پاشید و رفت جز و کنی
 عبارت از کتاب علم است بخواندن و آموختن بعربے الکتاب و تعلیم و بفارسی جز و کشیدن غنی کشمیری گوید شعر شک
 پروانه پیش دل من جز و کشید + شمع آورد و سواد دل من روشن کرد + جز وندی اجزای کتاب را با هم دوختن
 بفارسی تندی گویند اشرف گوید بیت تندی بوش بر قرار است + شیراز طبع پاندر است + باب نیم با سینه
 جست بفتح اول و سکون دوم و تاد و نون فانی در آخر نوعی از فلزات است بعربے آنرا حارصینی گویند و بفارسی می گویند
 گویند چنانکه صاحب مخزن الادویه گفته است جو لغت فارسیست بمعنی تلاش بعربی فخص بفتح فاء و سکون حاء و حمله و صا و طه
 در آخر و فخص بر وزن نقبل گویند باب حجم عربی یا فا + حفت بالضم لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل
 خلاف طاق بعربے زوج بفتح زای مجر و سکون و او و حجم در آخر گویند جفتی کرا بضم اول و سکون دوم و کسر تاد و نون فانی
 و سکون تحتانی معروف و کرنا معلوم بر جستن مرغ بر ماده بعربی سفا و کسر سین همزه و فاء بالث و وال همزه در آخر گویند
 سفا الطائر از باب سمع و ضرب فعل از آن و بر جستن خروس را بر مالکان بعربے ققط بفتح قاف و سکون ییم و طای همزه
 گویند ققط الدیک از باب نصر و ضرب فعل از آن کذا قال الثعالبی فی فقه اللغة و بفارسی جفت شدن و جفتی کردن
 و خوردن و وزن و بر جستن ستوران و درندگان را بر ماده ققط بفتح قاف و سکون ییم و طای همزه در آخر و ققط بفتح
 قاف و سکون فاء و طاء مطبقة در آخر و سفا و کسر سین همزه و فاء بالث و وال همزه در آخر و نوز و بفتح نون و سکون او و همزه
 و واد در آخر گویند و استفاد بر وزن افعال و تقریب بقاف و وایعین مهملتین بر وزن تفعیل بر جاندن شتر
 بر ماده و صاحب قاموس گوید بعضی گویند ققط مخصوص به بر جستن و دواب خلف یعنی شمشک گفته مانند گو سفند و
 آهو و گاو و امثال آن است و عینی این ابراهیم ربی در نظام الفریب گوید بر جستن همه درندگان را بر ماده سفا
 گویند و بر جستن شتر را بر ماده طرق بفتح طاء همزه و سکون را و همزه و قاف در آخر گویند و بر جستن دواب یعنی اسب و
 است و خرانز و بفتح نون و سکون و طای همزه و واد در آخر گویند و ابو منصور ثعالبی فقه الله گفته هر گاه انسان با شتر
 کنند گویند کح الانسان از باب ضرب و هر گاه اسب بر ماده جمد گویند کام الفرس بکاف و ییم از باب نصر و هر گاه شتر
 بر ماده جمد گویند کح الفرس و وایعین مهملتین و هر گاه تیس و درنده بر جمد گویند نزال التیس و السبع بنون نزال و همزه
 باب نصر اگر خر بر ماده جمد گویند کح الخمار بر ماده و کاف از نصر و اگر سگ بر جمد گویند عاقل الکلب بعین همزه و نزال و همزه

باب جمیم عربی باکاف تازی جگر زانیش اول دوم و سکون ایسی ہندی و نون بالف کشیدہ و چیرے سخت استوائ
بستن بعربے اشیاق کسر مجزہ و سکون تختانی و ثانیہ ثلثہ بالف وقاف و آخر گویند او ثقی و ثانیہ از باب افعال محکم گردانید
آز تو ثقی بر وزن تفحیل پنجین و را و کارام نووی ست قدرت علی قوم عندیم جل مجنون مشوق باسیدہ یفارسے استوائ
بستن و سخت بستن و محکم بستن باب جمیم عربی باکاف فارسی جگ بست اول و سکون دوم ہاسوی اللہ
را گویند بعربے عالم و دنیا و خلق و در بی بست و او در اسے حملہ بر وزن فنی و فار سے گیتے کب کاف فار سے و جهان و گیتا
بفستج کاف تازی و بعضے کجاف فار سے گفتہ اند و جگ بعضے جم و سکون کاف فار سے بعضے مدت در اند بعربے کاف و انتقبہ
کسر حائے حملہ و سکون قاف فوشتج با سے موعودہ و ہا در آخر و بفارسے روزگار در از گویند و نیز مدت وہ سال و دو ازہ سال
را گویند بعربے آخر قرن فشتج قاف و سکون را سے حملہ و نون در آخر گویند صاحب قاموس گوید قرن نزد بعضی چل سال و
از و بعضے وہ و نزد بعضے پست و نزد بعضے سی و نزد بعضے پنجاہ و نزد بعضے شصت و نزد بعضے ہشتاد و نزد بعضے
و نزد بعضے کیسند و نزد بعضے کبصد و بیست و قبل کیصد صحیح ترست چکر کہ حضرت سمر و کائنات علیہ الفضل التمام
کو دے را و عا فرمود و را شد و کر عش قرنا یعنی زندہ باش تا یک قرن پس او تا یکصد سال زندگانی کرد و جنگا وری
بضم اول و دوم بالف رسیدہ و وال حملہ و کر اسے حملہ و سکون تختانی معروف ہر جان دار کمنہ و قدیم سا گویند بعربے
ہر چیز کمنہ را عموماً و ہر بی الفتح وال حملہ و سکون ہا و کسر اسے حملہ و تختانی شد و در آخر وعدل بعضے عین سکون وال محکم
و ضم میم و لام و آخر و ندلی و ندالی بضم عین و میم گویند و بفارسے پاستانی و دیرینہ و کمنہ سال و دیر کینہ سال جنگا لی
بضم اول و دوم بالف رسیدہ و کر لام و سکون تختانی معروف آن ست کہ شتر و گا و دگو سفند ہر چہ خورد ہا باشند با ندان
آند و نیک خانید و فرزند بعربے آخر ہرہ کسر جم و فتح اسے حملہ مشد و مادہ آخر گویند و اساس ست عظم البیر ہر تہ و
فے الصلحۃ الحجۃ بالکسر مادہ خجہ البیر لا جتر و منہ قولہم لا فصل ذاک ما اختلاف الحجۃ و الدرۃ و اختلافہا ان آند و فصل
و الحجۃ تعلو و بفارسے نشخوار کسر نون و سکون شین مجہ و واد معدولہ و نشخوار بدون الف و نشخوار گویند و بعضے بضم نون
نوشختہ اند و قیاس ہمین می خواہد زیرا کہ تحف نشخوار ست یعنی خورون خوردہ را جنگا لی کرنا باز خاندن کشتہ
و گو سفند و گا و خوردہ را از معدہ بدین آوردہ بعربے جتر کہ جم و تکرار اسے حملہ بر وزن افتحال و جتر بر وزن
افعال گویند و بفارسے نشخوار و نشخار کردن و وزن مولوی بروم فرماید شخو نشخوار غلت کمر جو اشتہر ہر جان
اشتر مست کف برآم + کمال اسمعیل گوید شخو در سال شد کہ زجران ہمین زندہ نشخوار و نفختہ کہ ازین پیش در جهان
خود دست + جنگا یا بفتح اول و دوم بالف رسیدہ و نون بالف کشیدہ کہے را از خواب بیدار ساختن بفری انفاق و
اظا کے مجہ بر وزن افعال و بفارسے بیدار کردن و نمودن و از خواب بر آوردن و از خواب برداشتن و نیز جنگا یا کہے
از باب بازو شتر بعربے تازیق بالف و اسے حملہ وقاف بر وزن تفحیل گویند اسے گفتہ اند فعل اللک و اساس

بقالب دیگر خوا و بقالب انسان یا حیوان دیگر موافق اعمال این از عقاید شود و مست بعربی تناسخ بنون و سین مملو و قافیه
بر وزن قافیه و بفارسی تناسخ زون گویند چنانچه اول و کسر و دوم و سکون تحتانی مجهول و ضم مجز و سکون و او محرو
رشته که بر همان حال آید و نیز و آخرش پرستانه بگردند بعربی اند از آثار بعضی از محققان و نیز بالالف و در اصل
در آخر گویند زنا نیز بر وزن و نام نیز جمع آن و بفارسی هم زنا را سنگل است باب جیم عربی با و او + جو بفتح اول
لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل و آن نظر است معروف بعربی اند از اشعیر بفتح شین مجز و کسر عین مملو
سکون تحتانی و در ای محله در آخر گویند و تری را به بفتح تاء و سکون را او مملو و فتح با و فارست و با و و قی در آخر سر و
و خشک است در درجه اولی جو بفتح اول و دوم بالالف که اند از سیر بعربی اند از سیر سین مجز و سکون مشد و و تا
در آخر نفس بفتح فاء و صا و مملو مشد و گویند و بفارسی دانه سیر يقال اعطی سیر سین شکر که دره و را یک بار و از سیر
و اعطاء فصاء من الثوم ای سنا جو را بضم اول و دوم با حظه ملینه بالف رسیده چه یکبار درون گاه قلمه و گاه و را به
نهند بعربی اند از سیر بنون و سکون تحتانی و در اصل و آخر گویند و بفارسی جن بضم جم تازی و سکون غین مجز و ج
بزیادت و و و توخ بتا و قوافی و لبا و بضم لام و بار و حده بالف رسیده و و ال کما در آخر گویند و نامی گویند
کشا و زبر گا و بند و با و + زگا و آس و گاوید و و و تری بعربی با حتن جیزی بکر و بعربی قمار کسر تانف گویند و بفارسی
منگ بفتح میم و سکون نون و کاف فارسی در آخر و منگیا گویند جواب بفتح اول لغت عربیت در اردوی هندی
مستعمل کلامیکه مخاطب بعد تمام شدن کلام تسکیم گویند و بقیه کسر جم و سکون تحتانی و فتح با و حده و با و در آخر
در صراح است يقال انه حسن الحظیه بالکسر الجواب بفارسی یا سح بضم سین مملو گویند و جواب بضم اول و حظه ملینه
بالف رسیده و در اصل و در آخر و است بعربی اند از و بضم ذال معجم فتح را و مملو و تا در آخر و آن عوض از
و اوست و محاج بضم میم و جیم بالف رسیده و جیم دوم در آخر و بفارسی زرت در و بضم زنا و مجز و فتح را و مملو
گویند و بعضی گویند به ال بکر بکر است لیکن از کتاب لغات معتبره منقول نمیشود و جواب آنها بر مجز و نون با
رسیده یعنی رسیدن جواب از سیر بی حصول الجواب یعنی الجواب يقال جاء الجواب او وصل الجواب و بفارسی جواب آید
اسیر گویند شهر پیش ازین تاب انتظار چیست ای و متا و اب می آید + جوا اب وینا یا سح و نون بعربی جوا
بکسر حظه و جیم بالف و فتح با و حده و تا در آخر گویند فی الصالح الجواب معروف قبول اجاب و اجاب عن سواله
و المصدر الاجابة و الاسم الحایة بمنزلة العائده و الطائفة يقال اساء سمعنا ساءوا جاب بکذا انکم ساءوا الحرف بفارسی
جواب و اذن و گفتن صا بکسر و شاعر انتقام هرزه گویند از آنجا موشی گذار + تیغ می گویند و اسب مرغی شکام
جوا رسی بضم جم و حظه ملینه بالف رسیده و کسر را و مملو و سکون تحتانی معروف و کما که قمار بازی کنند بعربی اند
انتقام و انتقام بکسر کیم و تا و قوافی بفتح قاف و کسر نیم و و مملو و تا در آخر و نام بر وزن و اعل گویند و بفارسی منگیا که بفتح میم

فراخی که در آن درختان نباشند بعرب آنرا افتخار بفتح فا و ضا و مجهز با حظه مه و ذ و برا بفتح باسے موحده و اسے محمل
 بالف و اسے مجمره و آخر و برج بفتح باسے موحده و اسے محمل بالف و محمل در آخر و صحرایه و غیر بفتح عین محمل در آخر
 با حظه مه و ده و در آخر و برزین سمار و جزایر بحیریم و با برزین صحرایه گویند و اگر با فراخی چهار بود و سخت بفتح خا سے
 و سکون باسے موحده و اسے فوقانی و آخر و عهد و بفتح حیم تکرار دال محمل گویند بعد از آن صفت بفتح صا و محمل و سکون طایه محمل
 و فتح صا و محمل دوم و اسے محمل دوم در آخر بعد از آن حرف بفتح صا و محمل و سکون را سے محمل و فتح دال محمل و اسے محمل در آخر
 بعد از آن قاع بقاف بالف و عین محمل در آخر و قمر و قاف و بد و اسے محمل برزین جعفر بعد از آن صفت بفتح صا و محمل
 ناول و سکون فا و فتح صا و محمل دوم و فا در آخر گویند و اگر با فراخی و چهار سے بعیده الاطراف بود آنرا سبب بفتح سین محمل
 و سکون با و اسے موحده در آخر و سبب بفتح سین محمل و سکون باسے موحده و فتح سین محمل دوم و باسے موحده دوم
 در آخر و علق بفتح سین محمل و سکون میم و فتح لام قواف در آخر گویند و اگر با چهار سے و فرسخ و قری اطراف آب ندارد
 آن را فحلا و بفتح فا و لام بالف و فا در آخر و مده بفتح میم و سکون با و فتح میم دوم و فا در آخر گویند بعد از آن تنویر بفتح نون و
 و ضم نون و سکون دا و و فتح فا و فا در آخر و فیفا و بفتح فح و سکون تخا رنے و فا با حظه مه و ده گویند بعد از آن لقیف بفتح
 نون اول و سکون فا و فتح نون دوم و فا سے دوم در آخر و صا و بفتح صا و محمل و سکون را سے محمل و حظه مه و ده و در آخر
 برزین حمرا گویند و اگر با نیمه صفحات مذکور راه در آن نیانند آنرا ایما بفتح ای سے تختانی و سکون با و میم با حظه مه و ده
 و غطش با بفتح غین مجمره و طاسے محمل و ثنین مجمره برزین صحرایه گویند و اگر سالک را در هر گاهی انداز و آنرا مضاعف
 میم و کسر صا و مجمره و لام و فا در آخر و متبیه بفتح میم و کسر تا سے فوقانی و سکون تختانی و فتح با و فا در آخر گویند و اگر در آن
 هیچ علامتی و نشانی برای راه یافتن نبود آنرا محمل بفتح میم و سکون جیم و فتح با و لام در آخر و هوصل بفتح او سکون
 و او و فتح جیم و لام در آخر گویند و اگر در آن اثر قدیم نباشد آنرا اغفل بفتح غین مجمره و سکون فا و لام در آخر گویند
 اگر سالک را با لک کند آنرا بعد از بفتح با و موحده و سکون تختانی و دال محمل برزین فنکار و مفاز بفتح میم و فا بالف
 و فتح زلا و مجمره و فا در آخر گویند و اگر در آن گریاه نبود آنرا مرت بفتح میم و سکون را در محمل و فا و فوقانی و در آخر و طبع بحیریم
 و لام و عین چهار برزین امیر گویند و اگر در آن درختان و گیاه و آب نبود آنرا صرا و بفتح صیر و محمل و سکون و او و
 را و محمل بالف و فا در آخر و سبوت بفتح سین و سکون با و موحده و ضم را و محمل و سکون و او و فا در آخر و بفتح بفتح
 با و موحده و سکون لام و فتح قاف و عین محمل در آخر گویند جنم بفتح اول و دوم و میم در آخر یعنی پیدایش بعرب
 فطرت بکسر فا و سکون طایه محمل و فتح را و محمل و فا و فوقانی و در آخر و خلقت بکسر فا و سکون لام و بفار سے
 آفرینش گویند جنم بفتح با و فارسی و فا و فوقانی مشد و مفتوح و را و محمل بالف تقوی که در آن حال و احکام
 تمام عمر یک شخص را بکشد بعربی تقویم العمر و بفارسی را بچ گویند جنم بفتح عا رست از نقل کردن روح بعد از مردن

بقالب دیگر خوا و بقالب انسان یا حیوان دیگر موافق اعمال این از عقایدش بود و دست معربی تناسخ بنون و سین مملو و خا هم
بر وزن تقابل و بفارسی تناسخ زون گویند چنانچه اول و کسر دوم و سکون ثانی محمول و ضم مجز و سکون و او محمول
رشته که بر همان تامل آورند و آتش پرستان بگنندند بعربی آنرا از نار یعنی از سر مجز و نون مشد و بالفت و در محمول
در آخر گویند زنا نیز بر وزن و نانی جمع آن و بفارسی هم زنا را سنگین است باب جیم عربی با و او + جویند اول
لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل و آن غله ایست معروف بعربی از اشعیر یعنی شبنم بعربی کسر سین مملو
سکون تحتانی و رای محمول در آخر گویند و ترکی از پینج مجز و سکون را و محمول فتح بار فارسیت و با و و تفتی در آخر سر و
و تشک است و درجه اولی جویند اول و دوم بالفت بگنندند از سر بعربی آنرا سینه کسر سین محمول و نون مشد و و تا
در آخر نفس یعنی فا و صا و محمول مشد و گویند و بفارسی دانند سیر يقال اعطی سیر سینه من شوکیده مراد یک پارو از سر
و اعطاء فصاء من التوم ای ساجور البقر اول و دوم با مجز و طینة بالفت رسیده چو بیکه بگردن گناه قلعه دگا و ارا
نمند بعربی آنرا نیز کسر نون و سکون تحتانی و را که در آخر گویند و بفارسی پنج یعنی جیم تازی و سکون غنیم مجز و و ج
بزیادت و او و توغ بتا و فوقانی و لبا و بضم لام و بار و مجز و بالفت رسیده و ذال گنما در آخر گویند نظامی گویند
کشاورز برگا و بند دبا + و رگا و آهین و گاو کجید مراد و نیز یعنی با حقن چیزی بکوبد بعربی قبا بکسر قاف گویند و بفارسی
منگب یعنی و سکون نون و کاف فارسی در آخر و منگیا گویند جواب بفتح اول لغت عربیت در اردوی هند که
مستعمل است که مخاطب بعد تمام شدن کلام تسکین گوید و جیت کسر جیم و سکون تحتانی و فتح بار مجز و و او در آخر رسیده
در صراح است يقال انه حسن الکجیة بالکسر الجواب بفارسی پاکس یعنی سین مملو گویند جواب بضم اول و و طینة
بالفت رسیده و را و محمول در آخر غله ایست بعربی آنرا ذره بضم ذال محمول فتح بار و محمول و تا در آخر و آن عوض از
و اوست و محاج بضم میم و جیم بالفت رسیده و جیم دوم در آخر و بفارسی زرت و زرت یعنی زاده مجز و فتح بار و محمول
گویند و بعضی گویند بدل طبع کسر که است لیکن از تشک لغات معتبره منوم نمیشود و جواب آنها بر مجز و نون با
رسیده یعنی رسیدن جواب از کسی بعربی حصول الجواب یعنی الجواب يقال جاب الجواب او وصل الجواب و بفارسی جواب آید
اسیر گویند شهر پیش ازین باب اختصار نیست اما و متا و ابامی آید + جوا اب و دنیا یا رخ و دن بعربی جوا
کسر مجز و جیم بالفت و فتح بار مجز و تا در آخر گویند فی الصحاح الجواب معروف قبول اجابه و اجاب عن سواله
و المصدر الاجابة و الاسم الحیاة بمنزلة الطائفة و الطائفة يقال اسما معافا ساو جاب بکذا انهم ساء الحرف بفارسی
جواب دادن و گفتن صاحب گویند شعرا تمام هرزه گویند از اینجا مویشی گذار + تیغ می گویند و اسب مرغی شکم
جوار می بضم میم و مجز و طینة بالفت رسیده و کسر را و محمول و سکون تحتانی معروف که یک قمار بازی کند یعنی آنرا
مقام و مقام بضم میم و تا و فوقانی و فتح و قاف کسر نیم و را و محمول و آخر و ام بر وزن و اعلی گویند و بفارسی منگیا که بفتح جیم

کے راہ پائش زون بعربی نصف مفتوح خائے مجہد و سکون صاوملہ و فاو آخر مفتوح خائے مجہد و سکون فاو قاف و آخر
گویند نصف بالفتح از باب ضرب و نصف بالفتح از باب نصر و ضرب و ضرب بالفتح لعل از ان بقاری کش زون و پائش زون
مکولمی جانی گویند بیت اسے خاک رک کش تو کل بعربی کشتے کزنی بر سر بالی سا اچو رو بغم اول و سکون و او
مجهول و غم و اول و سکون و او معروف بخفت مردم بعربی زوج و زوج و صائب و ازاری زن و ہمسرد و بخواب گویند چو
بغیم اول و سکون دوم مجهول و از ہندی در آخر بخند مانند بعربی مثل و شبیہ و مانع و مساوی و ازاری ہمسرد و نیم بخند
بعربی وصل مفتوح و او سکون صاوملہ و لام در آخر گویند اوصال جمع آن و فصل مفتوح و سکون فاو کسر صاوملہ و لام در آخر
گویند متصل جمع آن چو را بغیم اول و سکون دوم مجهول و از ہندی بالف رسیده و بند کون بعربی وصل مفتوح و او سکون
بقاری جفت چو را بغیم اول و سکون دوم مجهول و از ہندی و نون بالف رسیده و بند کون بعربی وصل مفتوح و او سکون
صاوملہ و لام در آخر و بقار سے و صالی نمودن نیز گویند و دو وقت یک سخت جامہ با سخت دیگر بعربی لفتح لام و سکون فاو
قاف و آخر گویند لفتح الثوب از باب ضرب و وقت یک سخت چادر اباحت دیگر و برگہ از با ہم پیوستن بعربی نصف مفتوح خاوملہ
و سکون صاوملہ و فاو آخر و انحصاف بروزن افعال گویند قال اللہ تعالی و طققا یخففان علیہما من ورق اجتره و رکی
بغیم اول و سکون دوم مجهول و کسر از ہندی و سکون تحتانی معروف بخند مانند ہر چیز بعربی شبہ بکسر شین مجہد و سکون
باسے موحده و ہا در آخر و شبیہ بروزن امیر و مثل مثیل بروزن امیر و مثل بروزن متقابل و نظیر لفتح نون بقار سے
ہمسرد و ہا و معروف تبی کہ بالزہ اید بعربی ناقص بکسر فاو ضا و مجہد در آخر گویند بقار سے تب لڑہ تب یازہ
و تری کی نیر کا ک بکسر باے موحده و سکون ز او مجہد مفتوح کاف فار سے و سکون کاف فارسی دوم گویند چو رکی آنا بخند
آمدن تب لڑہ بعربی اخذ جمی ناقض و ناقض الجمی گویند اخذ جمی ناقض و جمی ناقض و ناقض و ناقض و ناقض بقاری تب یازہ
و تب لڑہ لڑہ گرفتن و اقداون و زدن عضو سے گویند شعر چنان دشمن از ہم تیغ تو لڑہ کہ کوئی گرفتست
تب یازہ اوراہ نظامی فرماید بیت چنان زد بہ تنہی بر و گز راہ کہ تب لڑہ افتاد البر راہ غصری گویند
بیت بگرمی بران کو کہ بانگ زدہ کزان بانگ تب لڑہ بر مانگ زدہ و مانگ میم ہا و گویند جو شین آنا
در جوش آمدن بعربی نور مفتوح فاو سکون و او و رای حملہ در آخر گویند در اساس سست فار الغضب و اخاف ان یفوق علی
جو کلمہ بغیم اول و سکون دوم مجهول و فتح کات تازی مخلوط التلفظ بہا و میم در آخر و جو کلموں ہوا و مجهول و نون یعنی زیا
بعربی شکر ان بغیم خائے مجہد و سکون سین حملہ و اسے حملہ بالف و نون در آخر و خسارہ بروزن کرامہ گویند و غلب
بفتح غلب مجہد و سکون باسے موحده و نون در آخر گویند چون بغیم اول و سکون دوم معروف و نون غندہ در آخر و کلمہ
در ہوسے سر مردم و جامہ بسبب چرک افتد بعربی بے انرا مثل مفتوح قاف و سکون میم و لام در آخر گویند قلمہ زیادت تا
یکے و قمال بروزن سحاب و حک مفتوح خائے حملہ و میم و کاف و در آخر گویند و بقار سے پیش و شیر از یانیش بتار و قافی

گویند و پیش کلاما بر بی فتح بفتح قاورا سه ممله و عین ممله در آخر گویند و سکون را نیز آمده قرع بالتحریک کی چون پیر ما
بفتح با سه فارسه و سکون را و هندی و نون بالف کشیده پیش افتاد و در سر یا در جامه بعربی نقل بفتح قاف و میم و لام
در آخر گویند فعل را سه از باب سبع بسیار شد پیش در سر او و بفار سه پیش ناک شدن چون و کحانا یکسر دال ممله و فتح
کاف تا زنی مملو طالتلفظ بها و الف و نون بالف رسیده کسی را فرمودن تا پیش از سر بر آرد بعربی استفلا و بفلا و لام بروزن
استفعل و فاعلی بروزن فاعل گویند استغلی را سه و فاعلی خواست که از سر او پیش بر آرد چون و یکسنا یکسر دال و سکون تحتانی
مجول و کاف تا زنی مملو طالتلفظ بها و نون بالف رسیده پیش بستن بعربی فلی بفتح فاد سکون لام و تحتانی در آخر و نظیم
بروزن فاعل گویند و بفار سه پیش بر چیدن و برگرفتن و بر آوردن فلی را سه و ثوبه از باب ضرب و فله از باب فیل و فیل
و فلی بفتح فلیست را سه منی فعل جمید پیش را از سر او چون یک بضم اول و سکون دوم مجول و خفا سه نون و کاف تا وکی
در آخر کریت که چون به بدن چسپانند خون می مالد بعربی آنرا علقه بفتح عین ممله و لام و قاف و تا در آخر گویند علق بالتحریک
جمع آن بفار سه زلو بفتح ز از معجم و فم لام و زلوچه و زلوک و زلو و دوچه گویند چون یک لگانا بفتح لام و کاف فارسی
بالف رسیده و نون بالف کشیده زلو را بر علق چسپانیدن تا خون بکشد بعربی اعلق بعین ممله و لام و قاف بروزن فاعل
و ارسال اعلق گویند علق و ارجل اعلق از باب افعال فعل ازان بفار سه زلو چسپانیدن و زلو انداختن
چون مار را پیش را بر ناخن نماده کشتن بعربی قطع بفتح قاف و سکون صاد ممله و عین ممله در آخر گویند قطع اقطع
از باب منع کشت پیش را ناخن جوهر بفتح اول و سکون دوم و فتح با و را ممله در آخر فست عربی است در ردوی هندی مثل
چیز یکم مانند پاسه مورچه و پرکس بر آهمن و شمشیر نمودار شود صلاح الدین صفدی در شرح لامیه العجم گوید جوهر سیف
مایتری فیه مثل و بیت النمل بعربی آنرا نیز افرید و فرزند یکسر قاورا ممله و اثر بفتح حمزه و سکون تا و مثلثه و را ممله در آخر گویند
و یکسر فرزند آمده و شیر بروزن و دوشی بفتح و او و سکون شین معجمه و تحتانی در آخر و بفار سه بر ند بفتح با و فارسی و را می ممله
و پلارک و پلارک بفتح با و فارسه گویند نظامی گوید بیت و دشان کی تیغ چون چشم کور به پلارک بره توفت چون بزبور جوهر کر
خود را کشتن یا زدن و فرزند خود را کشتن بعربی بفتح با سه موحده و سکون خا سه معجمه و عین ممله در آخر گویند بفتح نفسه
از باب منع فعل ازان و بفارسی جوهر کردن تاریخ معز الدین در و سنت انکشت آتش گرفته می گوید فستی انکشت آتش گرفته
بهند و بست خویشین جوهر کرده و یا بر گیسست بدرد در گرفتار آمده و حکیم در کشتن جوهر بار سنگه ماد خود را وقت جنگ شاه جهان
پادشاه گفته است بجا آوردن حق ماوری را بنمود از جوهرش بی جوهری را بد جوهری بضم اول و سکون دوم معروف و کسر با و
سکون تحتانی معروف کفایت عقیده خوشبو بعربی آنرا طلیان بفتح طای سه معجمه و تحتانی کشیده بالف و نون در آخر بروزن
فعلان و بفارسی یا حسین رشتی گویند چنانکه صاحب الفاط الادویه آورده باب حیم عربی باها و جها بفتح اول مملو طالتلفظ
بالف و را و هندی در آخر بعینه درخت بسیار در هم و کتان بعربی آنرا دغل بفتح دال ممله و عین معجمه و لام در آخر گویند

و تیره بکیری که از آن بگوید بصورت و رخت در هم سازند و در آن قلیله را روشن کرده از مستطی خانه آویزند بجز بی و نه و در حال
 آنرا ثریا یا انعم نام داشته و فتح را سه مظهر و تخیانی باشد و بالف در آخر گویند جهاڑ الینا شیخ اول مخلوط التلظ به با الف و در آخر
 بالف رسیده و کس لام و سکون و تخیانی مجبول و نون بالف کشیده و اسباب و جایها سه کس را وین تا اگر چیز بر او شبیه کرد
 برآید بجز بی اشتغافش بون و فاء و ضا و جیم بر وزن استغفال و تفضیل بر وزن تفضیل گویند استغفله و تفضله فعل بزان
 جهاڑ جیستک بفتح جیم مخلوط التلظ به با و فتح تا سه بندی و سکون کاف تازی در آخر عبارت است بار و ب زدن
 و صاف کردن مکان بفارسته آنرا رفت و ر و گویند شنائی گویند شهر با جوی شیر و خنجر بر لب که شیم ساقی که گویند
 رافت و رو کنند و رفت و رو ب هم آمده خان آرزو گویند شهر اهل بیش بجهت ساختگی نشاندان است و جهاڑ جیم جهاڑ
 برفت و رو ب مست و جهاڑ ن شیخ اول مخلوط التلظ به با و فتح تا سه بندی و سکون و نون در آخر بیک زبک کردن است
 و از بر افشاندن بینه بجز بی آنرا نقاض بضم نون و با بالف و ضا و جیم در آخر افشاندن بیاوسته تا در آخر جهاڑ تازی بون یا بینه
 بر هم زدن غبار از جامه و جز آن بجز بی تفضیل بفتح نون و سکون فاء و ضا و جیم در آخر بینه رسیده است بزان تفضیل الشوب
 از باب نصر و نفقه از باب تفصیل فعل بزان و بینه رسیده افشاندن و نکاندن بفتح نون و کاف تازی بالف مظهر گویند
 بیست چو ابر بر جاری نمک اند لباس و صدای جید از عدد و رفت طاس و نیز بخت رفتن خس و خاشاک از زمین بجز بی
 کنس بفتح کاف و سکون نون و سین مظهر در آخر و کس بفتح کاف و سکون سین مظهر و حاس مظهر در آخر بفارسی جار و
 و رفت و رو کردن جهاڑ و بفتح اول مخلوط التلظ به با بالف رسیده و ضم را سه بندی و سکون دا و می و ف جیم
 بان زمین را و بوند بجز بی کنسه بکسر میم و سکون کاف و فتح نون و سین مظهر و تا در آخر و کس بکسر میم و سکون کاف
 و فتح سین مظهر و حاس مظهر و تا در آخر و کس بکسر میم و سکون سین مظهر و فتح فاء را سه مظهر و تا در آخر و کس بکسر میم
 و سکون صا و مظهر و فتح وا و لام و تا در آخر و قمه بکسر میم و فتح قاف و میم شد و تا در آخر و کس بکسر میم و سکون حاء مظهر
 و فتح سین مظهر و را سه مظهر و تا در آخر گویند و بفارسته جار و روب و جاسه جار و روب و جاسه جار و روب و جاسه جار و روب و جاسه
 سین مظهر و ضم با سه فارسی و سکون را و مظهر و کس کاف فارسی گویند و بالف بستم بجهت جار و روب ساختن ستمل غیری
 گویند بیست در کنج غم ظهوی جار و روب آه بستم از سین پاک رفتم فکر خیال مردم و تیره جهاڑ و ستاره را گویند که بشکل جار و
 برآید بجز بی آنرا ذونا به بضم ذال معجمه و سکون وا و ضم ذال معجمه دوم و نون بالف و فتح دوم با موصوده و تا در آخر ذونا
 با و بجای نون گویند و بفارسته کوکب دوم دار و ستاره دنباله دار و دوم دار و طفره گویند بیست و ستاره و ستاره
 بود از کوکب دوم دار و طفره به صائب گویند بیست زخال گوشه ابر و ستاره یا زیتون ستم ازین ستاره دنباله دار بستم
 جهاڑ و وینا بکسر دال مظهر و سکون تخیانی مجبول و نون بالف کشیده مکان را بجار و روب رو رفتن بجز بی کنس
 بفتح کاف و سکون نون و سین مظهر در آخر و کس بفتح کاف و سکون سین مظهر و حاء مظهر در آخر و قفم بفتح و میم شد

گویند قسمت البیت و گشت البیت از باب نصر و گشت البیت از باب ضرب فعل از ان بفارسی جارب زدن و جارب کردن و دادن و کشیدن سراج الدین علیخان آرزو گوید بیت نیست تا کلمه روان نبود و صفای بخانه را یک بیت غیر از سیل جازو که زنده و روانه را به وحید گوید شعر غصه ناز و زنا نام که از دل نگذرد و میتوان جارب کرد از کلمه ام محتاب را و کلیمه حلالی گوید شعر بکوش چون رسی ای اشک از چرخانه یادی کن و بیاد آستان او دی جارب و جارب مرگان را و صلاب گوید بیت شمسواری که مردم کرده جو لالاش و آفتاب از مشرق جارب کشد میدانش و وزیر عبا نیست از همه مال و متعلق کسی را بفارسی بعرب الکتاب بکاف و سین و حای مملکتین بر وزن انفعال گویند و بفارسی جارب زده بردن اعار و افاضه هم از باب انفعال غارت زدن پس جارب کرده بر زنده وزیر عبارت است از همه طعام خوردن و چیزی نگذاشتن بعربی فتح فتح و میم شمره گویند فتح الرجل مانع از خوان و قومه از افتعال خوردن و همه طعام را که بر بخوان بود و گویا جارب کرد بخوان را بر کلمه جارب زدن آمده چچا طری کسبر برای هندی و سکون تختانی معروف و خنیکه سیار بلند از زمین بود و شاخهای بسیار و در هم دارد و بعرب غیل کسبر غنیمت و سکون تختانی و لام در آخر و با فتح نیز آمده بفارسی از بابوتی بعضی بای تازی و فتح تا سه فوقانی گویند چهار فتح اول و دوم بالف رسیده و زای می محمد در آخر لغت عربیت بمعنی سباع خانه و اسباب عروس هندیان و فارسیان بمعنی نشی بزرگ که در دریا عظیم روان شود و استعمال کنند بجز از ام کسب میم و سکون را سه جمله و فتح کاف و بای موحده در آخر و سفینه بفتح سین جمله و کسره سکون تختانی و فتح نون و تاد آخر و سفین هر وزن خرس چهارتا بمجموع و بای موحده بر وزن قاضیه گویند و چهار جنگلی را حرا قه بفتح حای جمله و رای جمله مشد و بالف و فتح قاف و تاد آخر گویند حرا قاف جمع تن و باره بای موحده بالف رسیده و کسره جمله و فتح جیم و تاد آخر گویند فی القاموس الباریه سفینه بفتح القاتل و بفارسی چهار جنگلی گویند چهار لالام بالف باری که بیاره زمین بیار و بیاره از ان بار و بعرب آیه النفسه هم نون و سکون فاو فتح ضا و سجمه و تاد آخر گویند فی الصحاح النفسه باضم المطره تصیّب للقطعه من الارض و خطی لالام چهار لالام و رای جمله در آخر آنچه گرد اگر دوج و جز آن برای زینت آویند بعرب متواطی بفتح تای فوقانی و سکون و و او بالف رسیده و طای جمله در آخر و بفارسی مسلسل گویند طفر گوید شعر بر به علاقه کشیدن نفس بل حسین و هست تاد من آن پرده مسلسل گیر ی چهار شط بجنای نون نون و تاد هندی در آخر موسی شمره گاه بعرب شعر فتح کسبر شین مجمر و سکون عین جمله و فتح رای جمله و تاد آخر و عان بفتح عین جمله بالف رسیده و فتح نون و تاد آخر گویند صبا حا گوید شعر موسی زبازان را گویند و از قول صاحب قاموس عام مفهوم می شود تخصیص بجوی زبازان ندارد و بفارسی موسی زبازان هم را سه جمله و رفک در مکان و تبری کی بود که بعضی یک تختانی و سکون جیم و ضم دال جمله گویند چهار شین مون و تاد نا بجنای نون و کسره هندی و سکون تختانی مجهول و نون و ضم میم و سکون و او و طفر و خطای نون و سکون دال هندی و نون بالف رسیده و مترد موسی زبازان را بعرب استعانه کسبر حزه و سکون

سین مملکه که تابی فوقانی و سین مملکه بالف رسیده و فتح نون و تاد آخر گویند استعان فلان از باب استفعال تر شدن
 موی عانه را چها تخمه بنون غننه خیم مخلوط السلفظ بهاد و آخر دوباره روئین مانند طبق کی کناره سازند و بر پشت آن قبه باشند
 که بدست گرفته بهم زنند تا صدای برآید بعد از آنرا صبح بفتح صا و مملکه و سکون نون و جیم در آخر گویند و بفار سے پنج کلمه
 سین مملکه گویند و بعضی پنج به معنی آورده اند فان غلطست و جلب بفتح جیم فارسی و لام و بای تازی در آخر نیز گویند و دوی
 گویند بریت چو یکپاس بگذشت از تیره شب و ز پیش اندر آمد خروش جلب و دین و طبقه که در دانه زنند بفار سے
 آنرا ابلجیل گویند و آن جمع جلیل است بعد از بیست و نه جرس کوچک چها گشتا بنون غننه و کاف تازی و نون بالف کشیده و از پیش
 در خیمه و جز آن دیدن پس اگر از شکاف در بیند گویند نظر من الضمیر کبر صا و مملکه و سکون تحتانی و رای مملکه در آخر در حدیث
 من نظر من صیر باب فقه و در بیند هر که از شکاف در نظر کرد گوید آمد در خانه بی اذن و اگر از شکاف خیمه بیند گویند نظر من
 خرقه الهیت یعنی دید از شکاف خیمه و نیز بکنه سر از دریچه و غره و درون برآورده دیدن بعد از گویند اطلاع راسه من کناد و
 راسه من کناد و اطل راسه من کناد بفتح حمزه و طاسه مملکه و لام مشد و از باب فعال بفار سی سر از دریچه و سر از غره و سر از درون
 برآورده و نولوی جامی گویند بریت نکور و تاب ستوری ندارد و چون در بندی سر از درون برآورد و چها نوا ان سخای نون
 و و ا و بالف و نون در آخر شگ باشد که آن چرب از پالاک کنند بعد از نشئه بفتح نون و سکون شین و جیم و فتح فا و تاد آخر گویند
 مشف بجذت تا هیچ آن و قدیو بفتح قاف و سکون تحتانی و ضم شین و جیم و سکون و او و رای مملکه در آخر گویند بفار سی آنرا پاشو
 سنگ پاخار و سنگ پا و سنگ خار گویند زاری گویند بریت زار و روی پای پس شهر بار و شتر روی دهم چون سنگ خا
 چها و بنم حمزه و سکون و او معروف و خستیت که بر کنار رود و در رگستان روید بعد از طاف و بفتح طای مملکه و سکون و او
 و فا با حمزه و مملکه و و تاد بفتح حمزه و سکون تاد و شانه و فتح لام و تاد آخر و اشل بجذت تا گویند و بفار سے گز بفتح کاف فارسی
 گویند و در اول سر و در دوم خشک و بارش در دوم سر و در سوم خشک چها ملین کبر حمزه و سکون تحتانی معروف
 و نون غننه در آخر رنگ جلد که مائل بیاهی شود بعد از آنرا کلف بفتح کاف و لام و فا در آخر گویند چها بفتح اول
 مخلوط السلفظ بهاد و بای موحده مشد و بالف رسیده چیزیکه از ابریشم سیاه بر سر علم و جز آن بند بعد از جیم و فتح فا و تاد آخر
 بعین مملکه و سکون ذال متجه و فتح بای موحده و تاد آخر و علم بفتح عین مملکه و لام و جیم در آخر گویند و بفار سی بر جیم با و جیم سر و
 فارسی بر وزن مر جیم بفتح اول مخلوط السلفظ بهاد و بای فارسی و تاد آخر بکنه زودی بعد از عجل و عجله یا التحرک
 بعین مملکه و جیم و لام و سر غنه بعین مملکه و بفار سی شتایی و بی درنگی و جلدی چها یک سے لے چها گشتا
 بفتح اول مخلوط السلفظ بهاد و بای فارسی بالف رسیده و سکون کاف تازی و کسر شین مملکه و سکون تحتانی مجهول و کلام
 و سکون تحتانی مجهول و فتح با سه موحده و مخلوط السلفظ بهاد و بالف و کاف فارسی ساکن و نون بالف تهری و لا و زودی بر بول
 مانند مرغان شکاری بهرلی خطفت بفتح تخای مجمر و سکون طاف و تاد آخر و خطاف بر وزن افعلال گویند و بفار سے

در بودن چھبٹ بفتح اول مخلوط السلفط با و فتح بای فارسی و تاملی ہندی و در آخر حملہ بانادی بعلی حملہ بفتح حائے حملہ و سکون نیم و صولہ بفتح صا و حملہ و سکون و او و کرہ بفتح کاف و رای حملہ مشد و بطش بفتح بای موحده و سکون طائے حملہ و شین مجمرہ در آخر گویند و بفارسی ز و چھبٹ بنا بفتح بای فارسی و سکون تاملی ہندی و نون بالف بمعنی حملہ کردن بعلی حملہ و بفتح صا و حملہ بروزن قول و صیال بروزن کتاب و صول بضم صا و حملہ و تہزہ بروزن دخول و صال بصا و حملہ بالف و لام در آخر و مضالہ بفتح میم بروزن صلا و وسط بفتح سین حملہ و سکون طای حملہ و او و در آخر و سطوہ بزایدات تا در آخر و کر بفتح کاف و رای حملہ مشد و کر و بضم کاف بروزن سر و گویند و بفارسی زدن و حملہ نمودن و حملہ بردن و حملہ آوردن حمل علی قرنہ از باب ضرب و صال علیہ از باب نصر و سطا علیہ از باب نصر و کر علیہ از باب نصر و بطش بر از باب نصر و ضرب فعل ازان و نیز مجمرہ دویدن بسرعت ہر جہہ تمام بر بعلی اسراع پسین و را و عین حملہ بروزن افعال و مبارکہ بضم میم و بای موحده بالف و فتح وال و رای مہلتین گویند کسرخ الیہ از باب افلا با و الیہ از باب مضاعفہ فعل ازان و بفارسی ششایدن و دویدن چھبٹ بنا بفتح اول مخلوط السلفط با و فتح بای فارسی و سکون کاف تازی و نون بالف رسیدہ بند شدن چشم از شرم و خوف پس اگر کسی آدھم چشم را بند کند گویند بعضی عینہ خیائے بغین و صنا و مجتہین از باب افعال یعنی فرو بست چشم را از مشہم بفارسی نگاہ زد و دیدن و اگر از ترس و ہیبت کسی چشم را بندد گویند بعضی منہ و بفارسی مژہ بر ہم خوردن و بر ہم زدن چھبٹ بنا بضم اول مخلوط السلفط با و سکون تاملی ہندی و تاملی ہندی و تاملی ہندی بالف رسیدہ روشنی آسمان شب و روز و نہنگ غروب آفتاب باشد بعلی بغیا شیر بفتح غین مجمرہ و بای موحده بالف و کر شین مجمرہ و سکون تختانی و رای حملہ در آخر گویند و قاموس ست الغیا شیر بفتح اللیل کو الثیار بین الضوہ جٹھا لٹا بضم اول مخلوط السلفط با و فتح تاملی ہندی و سکون طائے حملہ و سکون سببا بالف و لام و نون بالف رسیدہ کسی را نسب بدین طرح کردن بعلی کذب بکاف و ذال مجمرہ بروزن تفصیل و نیز چہزی نمرود بگذاشتن بعلی اسال پسین و رای مہلتین بروزن فعال گویند و بفارسی دوان زدن و نیم خوردہ کردن انہار منہ از ہا فعال و سیار منہ از باب منہ فعل ازان چھبٹ بنا بفتح اول مخلوط السلفط با و فتح تاملی ہندی و سکون کاف و نون بالف رسیدہ جامہ وغیرہ آن را افشانیدن بعلی انفس بفتح نون و سکون فا و صا و مجمرہ در آخر گویند بفارسی لکان دادن جٹھ و بضم اول مخلوط السلفط با و تامل ہندی مشد و سکون و او معروف کیسک شنگ و کاری ندارد و اوقات خود ببطالت گذراند بعلی از ابطال بفتح بای موحده و طای حملہ مشد و بالف و لام در آخر گویند و بفارسی بکا جھیر ہیر بفتح اول مخلوط السلفط با و سکون رای حملہ و کر بای موحده و سکون تختانی مجبول و رای حملہ در آخر و جھیر ہیر بزایدات تختانی در آخر و خست کنار دشتی بعلی ضال بصا و مجمرہ بالف و لام در آخر گویند ضالہ بزایدات تاملی جھیر جھیر الکر اول مخلوط السلفط با و سکون رای حملہ و کر جیم دوم مخلوط السلفط با و رای حملہ دوم بالف جامہ کم بجا کہ تار ش با ہر ہر کہ چو نہ نباشد بعلی از اسلسل بضم میم و فتح ہر و پسین حملہ و لام در آخر و تاملی ہندی و سکون سبب و کر سبب دوم و اول

بفتح هرویا و سکون لام اول و هاء اول بر وزن سلال گویند بفارسی جا...
 جهر می بضم اول مخلوط التلفظ بها و سکون رای مملو و ضم جیم دوم مخلوط...
 اندکی تشعیر که پیش از تب کردن شروع کنند بفری آنرا از شمع ای مملو و سین مملو باشد و در آخر در پس بر وزن امیر گویند
 چنانکه ثعالبی گفته در صحاح ست رت الحی و سیمسا واحد هو اول مستسا جهر تا بفتح اول مخلوط التلفظ بها و سکون رای مملو
 و نون بالفت کشیده جای تراویدن و جوشیدن آب از کوه بهر سه عین بفتح عین مملو و سکون تخمانی و نون در آخر و نینوع بفتح
 تخمانی و سکون نون و ضم بای موحده و سکون داو عین مملو در آخر و بفارسی چه ششم جهر و کاف بفتح اول مخلوط التلفظ بها و ضم
 رای مملو و سکون واو مجبول و کاف تازی با الف چیزی شبیه که در دیوار بام سازند و از آن بهیند بفری آنرا از شاک
 بضم شین معجمه و بای موحده شد و با الف و کاف در آخر گویند شبایک جمع آن و بفارسی پا لگانه و پار کانه بای فارسی
 بر وزن آشتیانه گویند و این اص است و بای عربی نیز آمده و بجزه بای فارسی و جیم عربی گویند مولوی چا
 گوید بیت بگرد و صدات کشیم گشت بولی چون بجزه سوراخ سوراخ و جهر می بضم اول مخلوط التلفظ بها
 بفرای مملو شد و سکون تخمانی معروف در آخر یعنی که از پیری بر پوست بدن و در و دیوه افتد بفری آنرا غرض بفتح
 نین و سکون شاد و جیم و نون در آخر گویند و بالتیک نیز آمده غرضون بضم جمع آن و بفارسی آنچه جیم و خای معجمه بر وزن
 مطبوع و بغین معجمه بخای معجمه نیز آمده و النج و النج هم گویند و از ننگ به الف و برای فارسی گویند و این هم است از ننگ
 بسبب پیری بر رو افتد و یا از ششم جهر بفتح اول مخلوط التلفظ بها و رای هندی در آخر جزوی از قفل که با آن بسته شود
 بفری آنرا از ششم بفتح و رای مملو با الف و فتح شین معجمه و تا در آخر و شباه بفتح شین معجمه و سکون بای موحده و فتح جهر
 و تا در آخر گویند و بفارسی بجزه قفل و زرا دگی گویند آشف گوید بیت هست ز اهل هند امید کشایش سادگی بکاشان
 بستن بود چون قفل از زرا دگی جهر کی بکر اول مخلوط التلفظ بها و سکون رای هندی و کس کاف تازی و سکون تخمانی
 معروف بمعنی سر زش بفری بجزه بفتح رای معجمه و سکون جیم و رای مملو در آخر و جیم و سکون زای معجمه و فتح و ال مملو
 و جیم و رای مملو در آخر و بفارسی کواز و کوزه بفتح کاف تازی و زای معجمه و کوزه بکر نون و کوزه هم گویند جهر کی و نون
 بکر نون مملو و سکون تخمانی سر زش کردن کسی را بفری بجزه بفتح رای معجمه و سکون جیم و رای مملو در آخر و از جاد و در
 افعال و تونج بورد بای موحده و خای معجمه و تانین بجزه و نون و بای موحده بر وزن تفصیل و بفارسی نکوبیدن
 و سر زش کردن جهر تا بفتح اول مخلوط التلفظ بها و سکون رای هندی با الف رسیده بمعنی فرو ریختن مانند
 خاک و خبار و برگ و جز آن بفری انتفاض بنون و فا و ضا و معجمه و انتظار بنون و شای مشله در رای مملو بر وزن
 افعال گویند جهر می بفتح اول مخلوط التلفظ بها و کس رای هندی و سکون تخمانی معروف ببارانی که پیوسته
 آهسته آهسته بی رعد و برق بارد بفری آنرا و نیمه بکر و ال مملو و سکون تخمانی و فتح جیم و تا در آخر گویند و در

بجای ما بضم اول مخلوط التلظ بها و لام بالفتح ثانیاً بفتح کشیدی را بر باد فتح نشانیه جنبانیده و جنبانیدن با و فتح را بر بی ترجمه
 برای مملعه جیم و صای مملعه بر وزن تمسیل گویند و بغاری جنبانیدن با و فتح و ادراک جعلی یک بقل و مخلوط التلظ بها و کسر لام
 مشد و تحتانی مملعه پوست باریک که اندرون شکم حیوانات باشد بعرض آنرا صفاق که صاد مملعه و فای الف و قاف در آخر
 و غشای کبکسین مجمر و شین مجمر با همزه مدوده در آخر گویند غشیه لفتح همزه و سکون غشین مجمر و کسر شین مجمر و فتح تحتانی و تاد آخر
 جمع آن چهار کما بضم اول مخلوط التلظ بها و سکون جیم و کاف تازی بالف رسیده نوعی از زیور اهل هندست که زنان از گوش
 او نیزند و ستاره چند که از گوش او نشویش از جوهر آرایند بسبب شایسته آن زیور نیز گویند بعربی آن ستاره با اثر یا بضم ثانی
 و فتح رای مملعه و تحتانی مشد و بالف رسیده و انجم بالف و لام نیز گویند و بغاریست پروین و پرن و فتح با س فارست و
 رای مملعه و پر و فتح با س فارست و سکون رای مملعه و پرو و بر باد و تاد آخر گویند شیخ سعدی نوایه بیت اگر شه روز را
 گوید شب است این + بباد گفت اینک ماه و پروین + کاشی گوید میریت سحاب لطف تو کسایه افکنند بچمن + بجای خوش
 بروید ز تاک عقد پرن + اسدی گوید بعلیت خم طاق هر یکم جو تر تدر و باز بس رنگ یا قوت نشان جو پرو + و جمیع بفتح اول
 یعنی دیدار معشوق بعربی تجلی بجم و لام مشد و تحتانی در آخر بر وزن تمسلی گویند در اساس ست بعلیت فلا تله علی زو جها سن
 جلوه فاجلا با و تجلا با و بغاریست جلوه گویند و لفظ جلوه بحرکات تله جیم در عربی یعنی ظاهر کردن عروس بر شوهرست لیکن
 فارسیان یعنی دیدار معشوق استعمال نمایند چنانکه انجمت اول مخلوط التلظ بها و فتح جیم و سکون کاف تازی مملعه و رای
 بالف رسیده بمعنی دیدار معشوق بعربی تجلی گویند چنانکه در لغت جمیع کما گذشت جهمانما بفتح اول مخلوط التلظ بها و سکون
 مشد و بالف و نون و هم بالف رسیده کیفیتست که هنگام بی حس و بی حرکت شدن عضوی سبب سردی و جز آن
 بهر مد بعربی خدر بفتح خای مجمر و وال مملعه و رای مملعه در آخر گویند خدرت رحله اوید از باب سماع فعل از آن بغاریست
 بخواب رفتن و شدن و خفتن عضو چنانکه ما بضم اول مخلوط التلظ بها و سکون نون غنه و جیم و لام بالف مملعه و رای مملعه
 بعربی نضیض بغین مجمر و تحتانی و طاسه مجمر بر وزن الفصل و اعتیاض بر وزن افتال چنانکه ما بضم اول مخلوط التلظ بها و
 سکون نون و ضم جیم مخلوط التلظ بها و نون بالف رسیده چیز نیست مدور از قسم تازی میان تنی از مس یا از
 چوب و غیره مقدار لیو یا بزرگ از آن سازند و درون آن سنگ نریز یا بکند و دسته بر آن نصب سازند و بدست اطفا
 دهند چون آن را بجنبند صدای از آن بر آید بان مشغول گردند بغاریست آبراز خلکند و فتح الف و سکون غای مجمر
 و فتح لام و کاف تازی و سکون نون و ضم دال مملعه و واد در آخر گویند غری گوید شعاع نظم از اریتم و لشاد باشد
 بسان طلکان از خلکند و واد خلکند و بفتح هر دو کاف تازی نیز آمده چنانکه بضم اول مخلوط التلظ بها و سکون
 نون و وال هندی در آخر بمعنی جماعت مرغان بعربی سرب بفتح سین مملعه و سکون رای مملعه و با س مملعه
 در آخر و قطع بفتح قاف و کسر طای مملعه و سکون تحتانی و عین مملعه در آخر گویند و بغاریست چنانکه بفتح جیم فارست و

بالت رسید و مخ لام و با در آخر گویند و سروری و بعضی دیگر بجهت تازی هم آورده اند ناصر خسرو گویند شعرا از آن زمان
 مرغ بهاری چه روی نهاده با چاه چاه چاه بفتح اول مخلوط السلفط بها و سکون نون و کاف تازی بالت و را حله
 در آخر صدایک از افتادن چیزی بر چیزی بر آید پس اگر از افتادن چیزی بر طشت بر آید یعنی آنرا طشتین بطای طبقه و بتکرار
 نون بر وزن چنین گویند و صدای که از خوردن آید و مثال آن بر آید یعنی و یا سکی بر آید یعنی صلیب و صدای که در لام
 و سکون تحتانی و لام در آخر گویند و بفارسی جر تک و جلفک بفتح جیم تازی ابو منصور ثعالی گویند صدای که از آهن و گام
 و شمشیر و درها و مسامیر بر آید یعنی آنرا صلیب و صلیب بر وزن زلزله گویند آتشی و صدای که از یوزخه و آتشی بفتح
 تازی فوقانی و سکون غین و فتح تازی فوقانی دوم و غین مجمره و آتشی چنانکه گویند معیت لند اعلی تفتقه و فصل صلیب بتکرار
 صدای که در لام بر وزن تدحج و طوطخ بفتح طای ممل و سکون خای مجمره و طای مجمره دوم بالت و خای مجمره در آخر و و
 بفتح و او و سکون سین ممل و او و بالت و سین ممل دوم در آخر آتشی گویند شعرا تازی طوطخ و سوا سا اذا انصرف
 و استخوان پنج عشرت و جل و بفارسی آواز و بانگ گویند مولوی هاجی گویند طبیعت آواز و طلی و بانگ و بانگ در گردان و
 سماع آن حال چو کله بضم اول مخلوط السلفط بها و سکون و او معروف و تازی هندی مخلوط السلفط بها در آخر خلاف صدق
 یعنی کذب بکسر کاف و سکون ذال مجمره و پای موحده در آخر بر وزن گفت و سین بفتح میم و سکون تحتانی و نون در آخر و افک
 بکسر خزه و سکون فا و کاف در آخر و بفتح خزه و سکون فا و التریک نیز آمده و افک بضم خزه و فا و افیک بر وزن کریمه
 گویند و خزه بکسر فا و سکون رای ممل و فتح تحتانی و فا در آخر و بفارسی دروغ چو کله بضم اول مخلوط السلفط بها و سکون
 و او معروف و فتح تازی هندی مخلوط السلفط بها بالت کسبیکه دروغ گویند یعنی کاذب و ممل بضم نون بر وزن
 قاض و افیک بفتح خزه و کسر فا و سکون تحتانی و کاف در آخر و افک بر وزن شداد و افوک بر وزن کسیر و بفارسی
 در و کلو و نیز بضم بقیه طعام و شراب که از خوردن محسب باقی مانده باشد یعنی بر وزن و سکون خزه و
 رای ممل در آخر گویند صاحب نهایی گویند مستعمل میشود در طعام و آب که از خوردن باقی مانده باشد در حدیث فضل
 بن عباس است اما اوثر یسورک احدای الاثر که الاثر غیر استی و فضله بفتح فا و سکون ضا و مجمره و فتح لام و تا در آخر
 و فضل بفتح تا و فضله بضم فا گویند در اساس مست اکل الطعام و فضل منه اذا ترک منه شیئا و اکیله بفتح خزه و
 کسر کاف و سکون تحتانی و فتح لام و تا در آخر گویند در صلیب است و اما الاکیله فی الماکله يقال هی اکیله السبع و اما حاکمه
 الهادوان کان بمعنی مغلوله لغایت الاسم علیه و بفارسی پس خورده و نیم خورده و دبان زده چو کله بضم تازی با و حله
 و نون بالت و نون دوم بالت رسید یعنی دروغ تراشیدن و ساختن یعنی خرق بفتح خای مجمره و سکون رای ممل و کاف
 در آخر گویند ضری المکذب زب نهر و ضرب فعل از آن و اختلاق بجای مجمره و لام و کاف بر وزن افعال گویند و بفارسی
 دروغ داشتن و ساختن چو کله بضم لام و کاف فارسی بالت رسید یعنی دروغ نهادن یعنی کذب و تقول تعبدیه علی

و سکون بین ممل و فتح کاف و سین ممل و تا و آخر گویند و بفارسته دست بند و نفس فزینی چه فرنگیان بهین طبعی رقصت جمعی
 بعضی اول مخلوط السلفظ بها و سکون و او معروف و سیم و نون بالف رسیده از سستی و از خواب و جز آن کبریا بهی بر بی ترشح
 برای ممل و نون و دهای ممل و از تنخل بر وزن افتعال و تخیل بجم و تخمائی و لام بر وزن تقاض و میبشع میوه و سکون تخمائی
 و دال ممل در آخر و بهتر از بها و بنگار از برای حمزه بر وزن افتعال گویند و بفارسته نون این جبهو نیز بعضی اول مخلوط السلفظ
 بها و سکون و او مجبول و بخشای نون و سکون بای فارسی و رای هندی بالف رسیده و خانه گوارت و طخت از اند بهی
 آنرا کوخ بعضی کاف و سکون و او و خای حمزه در آخر و کاف و نشتر بعضی عین ممل و نشتر حمزه است و تا در آخر گویند هر چند عین
 آتشید از مرغان را گویند لیکن مجاز از مرغانه سنه و علت اطلاق گفته و بفارسته آنرا که هیچ یکا متمازی بر وزن شکلیه و تا و
 بفتح تهای فوقانی و در دوک بفتح و او و سکون رای ممل و بعضی دال ممل و سکون و او و کاف و تازی در آخر و در دو که گویند جبهو کاف
 بعضی اول مخلوط السلفظ بها و سکون و او مجبول و نون غنه و کاف تازی بالف رسیده و چنانکه بی با در حمزه رای زرع و بنگار
 زای کعبه و بین ممل بر وزن و در حبه و بفارسی غلط باد و اسلیب باد گویند جبهو کاف بعضی اول مخلوط السلفظ بها و سکون و نون
 و نون غنه و کاف تازی در آخر یعنی گزانی یک پله تراز و و بهی رجوع بعضی رای ممل و ضم نیم و سکون و او و حای ممل و تازی
 و رجحان بر وزن غفران و بفارسته چربیدگی و نیز یعنی گزانی مستقل بعضی نقل کسره شاکس مشله و سکون قاف و لام
 در آخر و بفارسته با جبهو نکما بعضی اول مخلوط السلفظ بها و سکون و او مجبول و خای نون و کاف تازی و نون بالف
 رسیده و از غنن تنور و کلخن را از بهیم و جز آن بهی سبز بفتح سین ممل و سکون جیم و رای ممل در آخر گویند و نیز جبهو نکما
 آن تنور و کلخن را از بهیم و جز آن افروزند بعضی سبز بفتح سین ممل و ضم نیم و سکون و او و رای ممل در آخر و سبز کسره سیم
 و سکون بین ممل و ضم نیم و رای ممل در آخر و حسب بفتح حای ممل و صاد ممل و اسه موصده گویند بفارسته فروزیه تنور
 و کلخن جبهیل یک اول مخلوط السلفظ بها و سکون تخمائی معروف و لام در آخر پاره از آب سیل که در صحرا مانده باشد بهی
 غلظت غنن ممل و کسر دال ممل و سکون تخمائی و رای ممل در آخر و غلظت غنن ممل و فتح دال ممل و رای ممل در آخر و
 بفارسی آگیر گویند جبهو نکما کسره اول مخلوط السلفظ بها و سکون تخمائی معروف و بخفا س نون و فتح کاف فارسی و او و ممل
 در آخر کر میست مانند بلخ و آن دو ششم است یکی تیره و یکی سیاه آنکه تیره است بعرب آنرا جنذب بعضی جیم و سکون نون
 و بحر کات ثلثه دال ممل و بای موصده در آخر گویند و آنکه سیاه است و شبهاک لانی می کند بعضی آنرا صرار لیل بفتح
 صاد ممل و رای ممل باشد و بالف و رای ممل در آخر و صفات بسوی لیل و مجدجد بنگار از جیم و دال ممل بر وزن مظهر و مضر
 بعضی صاد ممل و سکون رای ممل و ضم صاد ممل دوم و رای ممل در آخر و مضر مظهر بر وزن جمهور و بفارسته نیز کسره زای حمزه
 و جز آن یک کسره رای ممل و بین ممل و کاف تازی در آخر و چراسک بجم فارسی بر وزن آنابک و زنجیر و بفتح
 زای حمزه و سکون نون و فتح جیم و رای ممل و باد در آخر گویند یا بجم عربی یا بای سی تخمائی جی کسره اول و سکون دال

بعضی دل بعلی قلب بفتح اول و بال بیای موحده بالفت و لام در آخر و فاء و بضم فاء همزه بالفت و دال مملو در آخر و غلظ بفتح
خای میم و لام و دال مملو در آخر گویند و نیز بعضی جان بعلی نفس بکون فاء و ما و بر تایی فوقانی بالفت و ضم میم گویند و نیز
کلامی بجا بست بعلی بعلیک بفتح لام و بای موحده باشد و سکون تحتانی و کاف در آخر و گاهی بعضی نعمت باشد جلیبه
بکسر اول و سکون تحتانی معروف و بای موحده و مخلوط السلف بجا در آخر بعضی زبان بعر بلسان و مقول بکسر میم و سکون
قاف و فتح و او و لام در آخر و تهر کی تیل بکسر تاء و فوقانی جلیبه بکالنا بکسر نون و کاف تازی بالفت رسیده و لام و نون
بالفت کشیده زبان بر وزن کردن از دهن بعلی بفتح و ال مملو و سکون لام و عین مملو در آخر گویند و متعدی و لازم هر دو
آمده در صحیح است و ال ارجل لسانه فاندلح ای اخریه فخرج و در لسانه ای خرج یتحدی الایچیک و اولاع بر وزن افعال و بکسر
زبان بر آوردن جلیبه بکلنا بکسر نون و کاف تازی و سکون بالفت رسیده بر آمدن زبان از دهن بعلی بفتح و ال مملو
و ال مملو و سکون لام و عین مملو در آخر و اندلاع بر وزن افعال گویند نه الاساس و ال لسانه و دله و ال
نفس و اندلح خرج و استرخ من کرب او غلظ کما یدلح الکلب بفارسی زبان بر آمدن جلیه بکسر میم و سکون تحتانی معروف
و تاء فوقانی بالفت رسیده خلاف مرده بعر بعضی بفتح حاء مملو و تحتانی باشد در آخر و بفارسی زنده گویند
جلیقه بکسر اول و سکون دوم معروف و تایی فوقانی و نون بالفت رسیده غالب آمدن بعلی غلبه بالتحریک و بفارسی
چر بیدن پس اگر در قمار غالب آیند بعر بعضی بفتح قاف و سکون میم و رای مملو در آخر گویند فامره سفاف و قمار فقره از باب
نصر و فقر از باب تفعل یعنی قمار باخت با او پس غالب آمد بروی و قمار و فوز بفتح فاء و سکون و او و زای میم در آخر و بفارسی
قمار بر وزن شاعری گویند ~~بفتح~~ من گرفتیم که قمار از همه عالم بردی و دست آخر همه را باخت می باید رفتند و اگر در
جنگ غالب آیند گویند ظفر بعد ده و ظفره از باب سجع و بفارسی فیروزی یا فتن و ظفر یافتن حی حی بکسر هر دو میم و
سکون هر دو تحتانی معروف بر زبان قاجار مردم دلی پستان مرده گویند بعر بعضی شدات بضم ثانی مثلثه و سکون
نون و ضم و ال مملو و فتح همزه و تاء در آخر گویند در صحیح و قاموس است هر گاه اول را فتح و هندی هموز نمی آرند شنیده
بر وزن تر قوه گویند و اگر اول را ضم و هندی هموز نمی آرند جلیقه آنرا در ل آمدن چیزی بعر بعضی الوقع فی القلب
و وقع فی القلب از باب منع فعل از ان و انحطرت فی المبال بضم خاء میم فی الصلحی خطر الشیء بیای بیخطر بضم خط و
و انحطرت اندر عز و جل بیای و فی الاساس خطر ذلک بیای و علی بالی بفارسی و در دل آمدن و افتادن و گذشتن
باب جمیم فارسی بالفت و چایلو سی بیای فارسی و ضم لام و سکون و او مجهول و کسر سین مملو و سکون
تحتانی معروف لغت فارسی است در اردو هندی مستعمل مردم را بر زبان شیرین و چرب فریفتن بعلی بفتح
میم و لام و قاف بر وزن تفعل و تلاق بفتح تایی فوقانی و سکون میم و لام بالفت کشیده و قاف در آخر گویند و تلاق
و تعلق که از باب تفعل چایلو است گرد و کیک چایلو است کند بعر بعضی آنرا مطلق بضم میم و کسر لام باشد و گویند

و بنار سے چالوسی اسدی کوید بیت مند دل برین گیتی چالوسی کہ گیتی مونس و با و فوس و چا تا بنا اہندی
 و نون بالف کشیدہ چیز میرا زبان لیسیدن بعرلی لمس بفتح لام و سکون حای مملہ و سین مملہ در آخر و لب بفتح لام و سکون
 سین مملہ و بای موحده در آخر و لعق بفتح لام و سکون عین مملہ و قاف در آخر گویند لمس القصصہ و یقینا از باب سبع لیسید کا
 الحسٹ البقرہ ولد بالیسید کا وچہ را و نیز بفتح خوردن کریم پشینہ را و لغ سبزہ را بعرے لمس گویند محسٹ الغنمہ الفوا از باب
 سبع خورد کریم پشینہ را و محسٹ البحر ہوا بخضر خورد و لغ سبزہ را و اگر زبان لبھا را لیسند بعرے آنرا لمط بفتح لام و سکون میم و فاء زجہ
 در آخر و لمط بوزن تفعل گویند چادر لغت فارسیست در اردو سے ہندی مستعمل و آن معروفست بعرلی ردای کہ
 رای مملہ و دال مملہ یا جڑہ ممدودہ و ملاوۃ بضم میم و لام بالف و فتح حمزہ و تادہ آخر گویند و چادر یکہ یک نخت بافتہ باشند
 بعرے آنرا ربط بفتح رای مملہ و سکون تحتانی و فتح طاس مملہ و تادہ آخر گویند و بنار سے رگو سے بضم رے مملہ و کان تادہ
 از ہری گوید + ربط نمی گویند گر چادر سفید را و مملہ نمی گویند گر و چادر را انتہی و چادر یکہ بر بستہ کشند بفارسی آنرا بستہ آہنگ
 گویند شاعر گوید بیت خوشحال طاعت و بستہ آہنگ کہ سے گیند ہر شب در برت تنگ + و چادر یکہ در آن نخت
 خوابید چہ بنار سے آنرا چادر نخت خواب گویند محسٹ تاثیر گویند محسٹ راحت میخو انگان از پر تو باست و لب
 بستہ در چادر شب مستاب نخت خواب را و چادر اوڑھتا بضم اول و سکون واد و مجول و رای ہندی مخلوط المسقط ہا
 و نون بالف کشیدہ چادر را پوشیدن بعرلی تردی برادال طلمین و تحتانی بوزن تفعل و از تادہ بوزن افتعال
 گویند و بنار سے چادر بستہ کشیدن و افگندن و انداختن چادر بر سے مملہ لغت فارسیست در اردو ہندی مستعمل
 و آن عددی کہ پس از ستہ آید بعرے آنرا سبع و بنار سے چہا نیز گویند چار آ یا پینہ لغت فارسیست در اردو ہندی
 مستعمل نوعی از سلاح و آن عبارتست از چہار پارہ آہن کہ بر سینہ بندند و آنرا چہار آہیکہ و توروہ ہم گویند و حید گوید
 بیت چوبند و چہار آہینہ در نہر و نہاید از آن حسن کردار مرد و نظامی گوید بیت توروہ ز نفسیدن آفتاب و
 بسوزند کی چون تنوری بتاب + چار یابی بیای فارسی بالف رسیدہ و کہ حمزہ و سکون تحتانی معروف چار چوب پاچہ
 کہ آنرا بر میان بافتند و بر آن خواب کنند و تحقیق آن در لغت پلنگ گذشت چار چاہم لغت فارسیست در اردو ہند سے
 مستعمل و آن پوششی باشد کہ بر پشت اسب انداختہ سوار شوند اشرف گوید شعر سواری کی تو ان بر اسب غری کہ کہ باشد
 از عناصر چار جامہ + عبد الفنی قبول گوید شعر نشین رسمی چو نفس در رہ طلب + تا چار جامہ مرکب تن از عناصرت چار چاہ
 لغت فارسیست در اردو ہندی مستعمل و آن چیزی باشد کہ در شکبہ گو سفند و جز آن بصورت ہر تعبیری آید بعرلی آنرا
 قبیہ یکسر قاف و بای موحده شد و تادہ آخر و فشت یکسر حای مملہ و سکون فا و ذای مثلثہ در آخر و بوزن کف و کشتہ
 بفتح حای مملہ و کسر فا و فتح طاس مثلثہ و تادہ آخر و فشت بفتح فا و کسر حای مملہ و طاس مثلثہ در آخر و ذات الاطبات
 گویند و بنار سے ہزار نوی و ہزار خانہ شکبہ نیز چار را نو یکجہ تاب سکون رای مملہ و ذای معجمہ بالف رسیدہ و ضم نون

[illegible]

بعضی خاموش بعلی ساکت بسین مملو و کاف و صامت بنون و صا و مملو و تاسه فوقانی بروزن فاعل و نصمت کسر
صا و بروزن مسلم و نصمت بروزن معقنب گویند و بفار سے خاموش و چپ یعنی امر جم ست بعلی اسکت و نصمت
و صامت بصا و مملو و نیم و تاسی ساکن در آخر چپانی بفتح اول و دوم بالف سیده و کسر فوقانی و سکون تحتانی معروف
لغت فارسی ست در آردوی بهندی مستقل و آن تلفظ چپانی ست یعنی نان فطیر که بچات یعنی بطیا نچو پهن ساخته پهنند
بعلی آنرا رفاق بعضی ای حمای و قاف بالف و قاف دوم در آخر گویند رفاقه یعنی رای کلی بالکسر نیامده رفاق بروزن کتاب
جمع آن و مرفق یعنی مرفق و فتح اول و قاف اول مشد در بروزن مملو گویند و در حدیث ست و لا اکل علیه السلام خب
مرفق استی مات و صر لیه بفتح صا و مملو و کسر سائے مملو و سکون تحتانی و فتح قاف و تاد در آخر و بفار سے نان تنگ نیز گویند
چپیت باز بفتح اول و دوم و سکون تاسی بهندی و بای موحده بالف و تانی جبر در آخر نیکه بروزن دیگر باشد فخر خود
بر فرخش بمالده و شهور و دفع کند بعلی بے آنرا ساقه بفتح سین و حای مملو مشد بالف و فتح قاف و تاد در آخر گویند و بفار سے
طبق زن بفتح طاسی مطبقه و بای موحده حاجی قدسی در جوزالی گوید بیست زبیس ناتوانی قدش کرده خم به طبق زن مشد
فتح یعنی بهم و و چپیت باز نیز نیکه چپینه و جز آن بصورت الة تناسل بسته باز و دیگر باغ کند بفار سے آنرا ستر باز بفتح سکون
و سکون سین مملو و فتح تاسه فوقانی و تاسه مملو در آخر و سوتری بروزن زرگری و چپینه باز گویند صاحب باجم گوید ستری و
ستر از زن خاکی یعنی طبق زن و چون این قسم زنان چپینه نیز بے بندند بلحاظ بستن ز نیکه چپینه بند بان و دیگر
جملع کند استعمال یافته این عمل را ستری کردن خوانند و حق آن ست که ستر یعنی عمل مذکور ست چنانکه ستر باز
برمان دلالت دارد و چون عین و فارسیه نیامده شاید که زبان دیگر باشد و ستر در عربی تره است که بان خود
حاین معنی باغل مذکور مناسبتی ندارد پس عربی هم نباشد امیر حمز و گوید شعری آری جملع باجم خان جملع
کون را بکون بنهند و بای ستری کنند و چپیتی بفتح اول و سکون دوم و کسر تاسه بهندی و سکون تحتانی معروف مالیدن
زن فح خود با فح زن دیگر و عمل ستر بازی را گویند بعلی بے آنرا ستر بفتح سین مملو و سکون حاسه مملو و قاف در آخر
بفار سے طبق گویند نصمت خان عالی گوید بیست از کاسه کس گرفته سر پوش و در کار طبق بود دیگر در پوش و چپیتی
بکسر اول یعنی فروزین و تحقیق آن دلالت چپیتی خواهد آمد چپیتی لطمه بفتح لام و سکون رای بهندی و تان بالف کشیده
با هم بالیدن و وزن فرج بای خود را و مجامعت کردن زن ستری باز و دیگر بعلی بے آنرا ساقه بسین و حای مملو
و قاف و تاد در آخر بروزن متعاقبه بفار سے طبق زن گویند زلالی و رجو زالی گوید شعری طبق زن دوم
فرج دهانش و دروا گشت حیرانی زبانش چپیتا بفتح اول و سکون دوم و فتح تاسه بهندی و سکون تحتانی معروف
و الف و آخر بچینه چپینه در که پنا و عریف شده باشد بعلی آنرا مملو یعنی بفتح لام و سکون لام و فتح طاسی مطبقه
و حاسه مملو در آخر گویند و اس تلفظ و فطاح بکسر فاعل سکون لام و طاسی مملو بالف سیده و حای مملو و آخر ستر

بلام و از ای جمعه وقاف و انصاق بلام و صا و ممل و قاف بروزن افعال گویند چپکین بفتح اول و سکون دوم و فتح کاف تازی و
 و نون در آخر لغت فارسیست و در آذر سبندی ستمل نوسه از جا نه پوشیده است بعر بی آنرا قبا گویند لیکن در صورت فرق است
 آنرا در بوندستان و درین قبا و چپکین بیک وضع است فغانی گوید بریت که تنگ و سخت عفا الله قبا سے تنگ تر از که در آذربایجان
 و کرمان و لارینگ تر است و شرف گوید بریت و وجودش را حاصل سان بیا است و قبا سے چپکین زید چپ و راست و چپکینا
 بکسر اول و فتح دوم و سکون کاف تازی و نون بالف چپکیدن چیزی بجز بی بعر بی لزو ق بضم لام و زایه اسمی و سکون و او و نون
 در آخر و لصوص بضم لام و صا و ممل و سکون و او و قاف در آخر گویند و بنار سے مخیدن بفتح میم و کسر خا سے جمعه بروزن و سکون
 نیز گویند لزو بفتح ل و ز و نون بالف و انصاق از باب انتحال فعل از آن چپک که بنا بضم اول و سکون دوم
 و کسر کاف تازی و سکون تحتانی مجهول و فتح کاف تازی دوم و سکون و نون بالف رسیده است هسه کلتن بعر بی امر
 بستان ممل و تنگ را سے ممله بروزن افعال گویند چپکینی بفتح اول و سکون دوم و کسر نون و سکون تحتانی معروف
 نوسه از طرف کلین مخصوص بوندستان که قبیله را بوقت پختن بآن بند کنند بفار سے سر پوش بگ و نیز بضم استخوان
 در بوندستان که بر سر زانو است بعر بی آنرا و غصه ببال ممله و غیر جمعه و صا و ممله و نون در آخر بروزن فاعله گویند و بفار سی آینه
 باب جمیم فارسی بآما سی فوقانی چیت بکسر اول و سکون دوم بر پشت خوابیده بعر بی متعلق بضم میم و سکون
 سین ممل و فتح تازی فوقانی و سکون لام و کسر قاف و تحتانی در آخر و بفار سے ستان چیت پیر نا بکسر اول و سکون
 دوم و فتح با سے فارسی و سکون بای فارسی و سکون رای هندی و نون بالف کشیده بر پشت خوابیدن بعر
 استلقا و بکسر حمزه و سکون سین ممله و کسر تکی فوقانی و سکون لام و قاف با حمزه ممدوده در آخر و استلقا و بکسر حمزه و سکون
 سین ممله و کسر لام و سکون نون گویند و بفار سے ستان خوابیدن و ستان افتادن و آملی گوید
 بآن کون و کفل در ضمن حمام ارستان افتد به بعضی ناف او غسل جنابت میتوان کردن و چتر بفتح اول و سکون دوم
 و را سے ممله بالف مرد و شیار که فریب نمی خورد و بعر بی آنرا عرض بکسر عین ممله و صا و ممله و نون در آخر گویند چیتلا
 بکسر اول و سکون دوم و لام بالف چیت که رنگهای مختلف میدارد و میرش بضم میم و فتح با سے موحده و سکون
 را سے ممل و فتح قاف و شین ممل و در آخر و بفار سے رنگارنگ باب جمیم فارسی بآما سی هندی چیتا لانا
 بضم اول و دوم بالف رسیده و لام و نون بالف کشیده کسی را خسته کردن بعر بی جج بفتح جمیم و سکون را ممل و وای ممل
 در آخر و جج بروزن تامل گویند و بفار سے ختم زدن و خسته کردن چیتا بکسر اول و دوم مشد و بالف رسیده از صفات غصه
 است که در میان او تا کید می آید بعر بی یق بفتح ای تحتانی و قاف بروزن شفق و کف گویند و قافوس است بهین
 یق و کلفت شدید البیاض انتی و ترکی اوب آق بضم الف و سکون بای موحده و حمزه و قاف در آخر گویند حیسان
 بفتح اول و دوم بالف رسیده و نون در آخر تنگ بستان بعر بی سنگ کلان را که از جا خنده میخورد و بفتح صا و ممل و سکون و خنده

قاف و سکون های موجود و فتح صا و ممل و تاد و آخر گویند چنانکه صاحب قاموس گوید و صاحب صحاح بدین معنی قبیضه بر وزن
 کریمه آورده چنانکه بصر لینا بکسر لام و سکون تحتانی مجهول و نون بالف کشیده و بصر دو انگشت چیزی را بر دو انگشت و نیز بر سر
 انگشتان چیزی را بر دو انگشت بخنند دوم بر بی قفس بفتح قاف و سکون بای موجود و صا و ممل در آخر گویند قبیضه از باب ضرب
 و قبضه انساب تفصیل فعل از ان چنانکه بی سبب مل و صو نا جامه و هر آن را بر سر انگشتان بالیده شستن بر بی قرص
 بفتح قاف و سکون رای ممل و صا و ممل در آخر گویند و حدیث است ان امرأة سالته عن دم کحیض فقال اقرصیه ای غسلیه
 باطراف اصابعک و بر دی و قرصیه بالشدید چنانکه لینا گرفته بفتح عضوی را بد و ناخن بر سوغ که بد و آید بر سر بی آنرا قرص بفتح
 قاف و سکون رای ممل و صا و ممل در آخر گویند و چهار سبب تفکیک کسر نون و سکون شین معجمه و فتح کاف تازی و سکون نون
 و کسر جیم و سکون تحتانی معروف و نون و تاد و شکستیدن با گشت تان و نیک زدن بکاف تازی و نیک گشتن بفتح نون و سکون
 فای معجمه و فتح جیم فارسی و لام در آخر گویند و نیز چنانکه لینا بکسر غنی گفتن که او را اید از ساند بر بی قفس بفتح قاف و سکون
 رای ممل و صا و ممل در آخر گویند و آن سخن را قارصه گویند قارص جمع آن فی القاموس القوامی من الکلام التي تنقصک
 و توامک و فی الاساس لا تنزال تفرصه منک قارصه کلمه موزونه و استعین منک قارص و کانت اینها چهار صفت و
 اینها چهار صفت هم را بنمایند قارصان و اگر در آن را بر دو انگشت بطوری گویند که در و کند بر بی آنرا بر دو انگشت و سکون
 رای ممل و زای مجهول و آخر گویند چنانکه بضم نون و سکون دوم و لام بالف موسی همان و غیر آن که در آن را بر دو انگشت
 وصل گفتند تاد را از نماید و در شیخ منوع است بر بی و وصله بضم و او و سکون صا و ممل و فتح لام و تاد را آخر گویند و
 آن زن راه وصله بکسر صا و ممل و حدیث است ان کفن الواصلة و المستوصلة و اصله زنیکه موسی دیگر را با موسی
 میوند کند و مستوصلة زنیکه دیگر را الف را باید تا موسی دیگری با موسی او پیوند کند چنانکه بفتح اول و سکون دوم و کسر نون
 و سکون تحتانی معروف چیزه که زبان لیند بر بی آنرا العوق بفتح لام و ضم عین ممل و سکون و او و قاف در آخر و چهار
 جسته بفتح جیم فارسی و شین معجمه گویند چنانکه بکسر اول و کسر دوم و ممل و دخلوط اللفظا بکسر و سکون تحتانی معروف بخنند
 خط و پارو کاغذ که بر آید مطلبی نویسد پس اگر حاکم برای گشتن خطی یا جامه بگذر بانان نویسد تا متفرض او نشوند
 بر بی آنرا جیم و فاد بالف و زای معجمه و آخر گویند و بنارس خط گذاره و خط جواز و خطاره گویند و اگر
 پارو کاغذ کو یک که در آن مقدار قیمت نوشته در جامه بگذراند بر بی آنرا بکسر بای موجود و طای مطبقة بفتح
 و قاف و تاد را آخر گویند و نهایت البطاقة رتبه صغیره ثبت فی مقدار یا جعل فیہ النکان عینا فوزه او عده و آن کان
 متاعا فتمنه قبل سمیت بکسر لانهما نشد البطاقة من الثوب فنکون الیاء جند از کلمه و سه کلمه کثیره الاستعمال
 بمصر چنانکه بضم اول و سکون دوم و تحتانی بالف پارو از ممل که جاما بر سره که بودک و غیر آن بگذراند و باقی نویسد و تاد را
 بر بی آنرا قاف بفتح قاف و زای معجمه و عین ممل و آخر گویند و حدیث است فی عن القزع و هو ان یحلی فی راس النبی

و بفارسی روغن در چراغ کردن و دروغن کردن و دروغن بچراغ ریختن خالص گویند بلیت ای اشک چراغ دیده
 روغن کن ای گریه تو هم سری دین روزن کن خاموش شد دست آتش دغ دلم ای ناله تو این چراغ را روشن کن
 عینی گوید بیت صد سیه ز ازل ب داغ دل با رخت غم روغن کنی بچراغ دل با رخت چراغی بفتح اول و کسر غین مجبه
 عبارت از آن است که بجز از بزرگان روزن و چیزی از نقد بطریق پیشکش بجز از گذاردن بعبه در یعنی متاخرین نذر بفتح نون
 و سکون ذال معجور ای مملد در آخر استعمال میکنند اگر چه معجز یعنی چیز نیست که بر خود واجب کنند چراغ ناله بفتح اول و دوم
 بالف رسیده و نون بالف کشیده یعنی چنانکه بعبه در ای عا کسر معجزه و سکون را در مملد و عین با عجزه مملد و ده گویند و چراغ ناله
 بضم اول یعنی در حین بهر بے سرق بفتح سین و دای مملتین و قاف و راخر گویند سرق منه مالا سرق مالا از باب ضرب
 فعل از آن چراغده و چراغ کسر اول و را در مملد بالف رسیده و نون غنه و وال مملد و مخاطه السلفه با در آخر و چراغ بفتح
 با و سکون نون و وال مملد در آخر و بی که از سوختن استخوان و گوشت و امثال آن آید پس اگر بوس استخوان سوخته آید بهر بے
 آنرا قمار بضم قاف و نای فوقانی بالف و را در مملد در آخر و بفارسی خنجه کسر خای معجزه و سکون نون و کسر هم بر وزن دلگیر
 گویند چراغ به بفتح و سکون دوم و فتح بای موحده و با در آخر لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل کاغذ تک یا
 نه بود که نقاشان بر نقشی یا تصویری گذاشته یا قلم موی نقل آن بر دارند و گاهی خوش نویسان نیز چنین کنند
 در تعریف و دلیل گوید شعر ورق بخامد نقاش داده چربد سوز ز بسکه کرده و اگر در برق جولانی چربی بفتح اول
 و سکون دوم و کسر بای موحده و سکون تختانی معروف لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل و آن چینیست
 سفید که از طوبت دم مشکون میشود بعبه در آنرا تخم بفتح شین معجزه و سکون حای مملد و نیم در آخر و بفارسی چربو با و معروف
 و پیه بای فارسی بر وزن ته گویند و هر چه که آخته را بعبه در صهاره بضم صا و مملد و با بالف و فتح رای مملد و تا در آخر
 و جمیل بجم و نیم و لام بر وزن امیر گویند و بفارسی پیه که آخته چراغ بفتح اول و سکون دوم و نیم فارسی دوم بالف رسیده
 و تذکره چیز نیست یا شخصی یا جم نمودن بعبه در کسر ذال معجزه و تذکره بفتح نای فوقانی و سکون ذال معجزه و کان بالف
 و را س مملد در آخر و تذکره بر وزن مفاعله و تذکره بر وزن مفاعله گویند و بفارسی و آگو یه چراغ که ناله بفتح کاف تازی و
 سکون را س مملد و نون بالف کشیده حکایت کس را یا حرف شنیده را یا رفتن بعبه در تذکره ذال معجزه و کان
 و را س مملد بر وزن تغزل و بفارسی و گفتن شفا گوید بیت سخنی که خود نمائی نشود که را گویند به زبان گنشم
 سفارش که هیچ جا گوید و چرخه بفتح اول آله رشتن لغت فارسیست بعبه در و لال الغزل ترکیب اضافی گویند
 و تبرکی چاق قریق بفتح جیم فادس و سکون قاف و کسر را و مملد چراغ کاغذی بفتح کاف تازی و نای فوقانی و
 نون بالف رسیده چراغ را اگر داندین برای رشتن بعبه در آغازال بغین و زو مجتبتن بر وزن افعال فی الصالح لغت
 المرأة و ارات المنفرل بفارسی چرخه رشتن چراغی بفتح اول و سکون دوم و کسر خای معجزه و سکون تختانی معروف آله است

[illegible]

آنرا سخاوت کبر سین جمله با الف و فتح تخانی و مادر آخر و شانه کبر و او دشین معجم با الف و تخانی مفتوح و مادر
و تمیزه نون و دیگر را نیم روزن معجم بفارسی نیک گویند باب جمیم فارسی با قاف و حقیق بفتح اول و سکون دوم
و معجم بالف رسیده و قاف در آخر لغت ترکیست در اردوی هندی مستعمل است که آن آتش از سنگ بر دارند بعرنی آنرا
زندان بفتح نای معجم و سکون نون و دال جمله در آخر گویند در صحاح سبب زند چونی که آن آتش بر آرد فکان چوب علی بود و زنده
بزیادت تا چوب اسفل بود که در آن سوراخی باشد و آن مؤنث است هرگاه هر دو چوب بهم شوند زندان گویند و زندمان
بزیادت تا نیکو گویند زندا بر وزن کتاب و از زند بر وزن افلس از ناد بر وزن احباب جمع آن انتهی و تفصیل این احوال
آنست که در دیار عرب آهن پاره را در چونی تعبیه کنند آنرا زند گویند و در چوب دیگر سنگ آتش که آنرا قلع و قداره بنده
دال جمله گویند تعبیه کنند آنرا زند گویند در قاموس ست مقبح کبر سین و سکون قاف و فتح دال جمله و حاد جمله در آخر از
چقیق را گویند و قداره بنده دال بر وزن شداد و قداره بزیادت تا سنگ آنرا گویند استی بزرگه چمنخ بجا معجم
نیز گویند و بفارسی آتش زن و آتش زند و آتش برگ بفتح با و موعده و سکون برای جمله و کاف تازی را گویند
گویند شعر روشنی را چو آتش زن برای خویش نیست

ن گویند طبیعت بیا ساقی شب عید است
..... چهره باد و روشن کن چقیق جمل
نون بالف رسیده آتش بر آرد و آن آتش زن بعرنی ایراد
..... می در ای جمله بالف و همزه در آخر گویند در صحاح ست در ای زند بفتح برای دریا از آخر مت
ناره و فیه لغت اخری و ای الزند بری بالکسر فیما و اوریته انا و کذا که از ریه توریته و فتح بفتح قاف و سکون دال جمله و حاد
در آخر گویند در قاموس ست قلع الزند را م الایرا و بکاف متبحر چقدر در لغت اول و فتح دوم و سکون نون و فتح دال
در اسه جمله در آخر همزه است معروف و آن لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل است که ای گویند مصرع چقدر
کاشتم زر و ک بر آمد بعرنی سلق کبر سین جمله و سکون لام و قاف در آخر گویند بفارسی آنرا چند بنشین معجم و
چکندر بکاف فارسی نیز گویند گرم و خشک است در درجه اولی و بعضی گفته اند باب جمیم فارسی با کاف تازی
چک کبر اول و سکون دوم کبر سینست شکل برده که سینه را باریک مثل ریمان آنرا شنیده بر ریمان بشکل
پرده بافته بر دروازها فرکشند بعرنی آنرا ستاره کبر سین جمله و قاف بالف رسیده و فتح با و مادر آخر و دیگر
بفتح کبر سین فارسی و سکون غین معجم و چون بقاف گویند آشرف گویند شعر سپنج از جا بپند و تی فریاد رس و ارم
سپنج طوطی شیرین زبانی در قفس ارم و چمن هم آمده سین گویند شعر سپوی چمن و کانش کشد دل سین و اگر
مخ گر یزان همیشه از قفس است و تحقیق آن در لغت حلیس خواهد آمد چکا بفتح اول و دوم مشد و بالف رسیده
مغزنی که از آن آب چکانده باشند آب منصور گویند هرگاه شیر بسته شود بر تپه آب در آن نمائد آنرا شکر بنشین معجم

بنفاری نشان بفتح لام و سکون خای حمزه و شین بحجبه بالالف و نون در آخر شوبق نون و ضم سین مملک گویند و سنگ هموار
 و اطس را برعربی حمزه و سکون لام و وال مملک در آخر و صلا و بر وزن صبور و صله و بر وزن جعفر و بنفاری
 سنگ هموار و انس گویند و چنگا بضم اول نیز بمعنی آخر شدن چیزی برعربی فدا و انفا و انفاض گویند چنانکه در لغت
 چکبا ناگشت و نیز بمعنی قرار یافتن قیمت چیزی برعربی تعیین و ثقل بر وزن ثقل یقال ثقل را شی علی کذا و تعیین علی کذا
 چکنا چو بفتح اول و سکون دوم و نون بالفت کشیده و ضم حم فاری و سکون دوا و معروف درای مملک در آخر چیز شکسته
 بحر تبه که ریزه ریزه شده باشد برعربی آنرا مرمض برای مملک تیکر از حد و حمزه بر وزن مرمض بر وزن امیر گویند و
 بنفاری ریزه ریزه و پاره پاره چکنانی کسر اول و سکون دوم و نون بالفت و کسر حمزه و سکون تحتانی معروف بمعنی روشن
 اتم از نیکو و همین باشد یا سمن یا و سمن یعنی چینی چکنیا کسر اول و بفتح دوم و سکون نون و تحتانی بالفت رسیده مرد و خوار
 و چون این عمل اکثر در جوانی میباشد بنفاری آنرا جوان حرب بچشم فارسی گویند آشف گویند شعهر که دلی در پوزه بگردش
 چو اندام عجب جوان چینی دیدست چکنانی مثنی کسر اول و سکون دوم و کسر نون تحتانی معروف و کسر میم فدا هندی
 شده و سکون تحتانی معروف و کسر چسپان برعربی نین از لب تیر کسب تو صیغی و لازب بلام و زای حم و بار و موهو
 باصل گویند چکوا البسته و او

بر ربا مانند دله لرزانه بینند و برست آرد از روند و مملک او را رسد بسیار
 جرسنه از اسحام بضم نون و حای مملک بالالف و میم در آخر و بنفاری سر و اب گویند چنانکه در قاموس سنست جوهر
 بر وزن شد و گفته صاحب قاموس گویند چوهری که بر وزن شده گویند غلام که در چکوا بضم اول و دوم و سکون نون
 مجهول و قنای فوقانی بالالف مرمز و در که برای کار کردن قرار یابد برعربی معطاطه بفتح و طوا و عین المعطین
 بر وزن معطاطه گویند بعدی الی الف و نون الثانی یعنی فالیع الام علی کذا و بنفاری دابریدن چکوا بفتح اول و ضم
 دوم و سکون و او مجهول و درای مملک در آخر مرمض است و شرح معقار و سنست یا برعربی آنرا اجل بفتح حاد مملک و حم و لام
 در آخر گویند چنانچه زیاده است تا کی مملک کسر علی مملک و سکون میم و فتح لام و الف معقور در آخر جمع آن و در کلام عرب
 پنج جمعی بر وزن فعلی کسر فایه از جمعی و ظریفی کسر فایه است و آن یا نوریست بنیاده و فتح بقاء و حم در آخر گویند
 و آن معرب است چرا که در کلام عرب قاف و حم در یک کلمه بهم نیامده اند قبه زیادت یا کی و اطلاق آن بر وزن و با
 چو و آمده کلمات مجمل و صیغی که در الی و نون و کسب که از آنکه نباشد یا ماده و مرمغ و مرمغ در کرم گویند
 ملاحظه می گویند عیدیت شکر و طوطی نقش و گل بر بلبل آتش بین انداز که مرمغ و کرم من چکوا کجا بکسب
 بچو کلب برعربی سلع بضم سین مملک و فتح لام و حای مملک در آخر و سلف بضم سین مملک و فتح لام و فاد و آخر و سلف بضم
 سین مملک و لام و کاف در آخر گویند چکوا بفتح اول و سکون دوم و کسر و سکون تحتانی معروف و ماده و کسر برعربی آنرا

نخامه بغير نون و صای جمله مخفف بالف و فتح میم و تا در آخر گویند چنانچه ایا بفتح اول و دوم مخلوط تلفظ باالف رسیده و
 نون بالف گویند چنانچه ایشانین بعرنی اذ قد بکسر حمزه و ذال سجد بالف فتح خاف و تا در آخر و بفارسی چاشنی و اول کمال
 گویند بشعر داروی جهان ز حقه البها می دهد و بابان خسته چاشنی می بیند چنانچه ایا بفتح اول و سکون دوم مخلوط تلفظ
 بسا و نون بالف کشیده و یکی از خوردنی چشیدن برای دریافت طبیعت آن بعرنی ذوق بفتح ذال سجد و سکون و او در قاف
 در آخر و ذوق بر وزن حجاب و صدق بفتح میم بر وزن مثال و عطر بفتح میم و سکون ذای محج و او در آخر گویند
 در صیغ مست المعرب بالفتح الحس المذوقی يقال تمرزت الشراب اذا حسوته قليلا و طعم بفتح طای مطبقه و سکون عین
 و میم در آخر قال الله تعالی و من لم یطعمه فانه منی ای من لم یطعمه قد و بفارسی چشیدن و چاشنی چیزی کردن و چاشنه کردن
 و لب پیش کردن شاعری گویند بشعر کاس بوسه از رخساره و یکبوسه از لبست + تا هر دو را چشیده بگویم که امم به صاحب
 گویند بشعر خضر اگر چاشنی تن شهادت میکرد + نواب حیوان لب لب خشک تو نماند میکرد + سالک یزدی گویند بشعر و است
 چه ماهر که از و چاشنه کرد + این نان چه قدری که این آب چه شور و شربت + میزد اصائب گویند بشعر بوسه شیرین زبان
 مکرر بچشمه + کرده ام لب پیش بشیرنی چه دشنام تو نیست + ظهوری گویند بشعر باکست چشک سانی و لب پیش سناغ
 خدر که آفت زندان پارسا اینجا است + چنانچه ایا بفتح اول و سکون دوم مخلوط تلفظ باها و جم بالف رسیده و نون
 بالف کشیده عبارت از همه خوردن و چیزی نلذ اشتهای بعرنی اهتمام بقیات و بکار میم و احتیاف بجای جمله و تکرار
 فایر و زن افعال گویند افعما علی السحان خورد هر چه بر خور از با و بائی که شست استفت مافی القدر خورد و هر چه در و یک بود
 و در چیزی نلذ داشت چنانچه بفتح اول و دوم و کسر حمزه و سکون تخمائی معروفند و بی بدله که در کان در آن کشیده بسته
 می جنبانند می کشند تا صدای از آن برآید بعرنی آنرا خزاره بفتح خا و حیر و او را می کشند و تلفظ بفتح زامه دوم و قافه آخر گویند و نیز بفتح
 چکوی یعنی ماده چکوا چنانکه گذشته چکی بفتح اول و کسر دوم شده و سکون تخمائی معروفند و دستک مدور
 بالای یکدیگر که گندم و جو و دیگر غله را در آن آرد کنند بعرنی آنرا حیرتی بفتح حیر و او را حیر و او را حیر و او را حیر و او را حیر
 ارجیه بفتح حمزه و کسر خای جمله واضح بفتح حمزه و سکون رای میله و ار حایر و وزن احباب جمع آن و غریبه بفتح غین مجمر
 و سکون رای جمله و کسر بای موحده و فتح تخمائی و تا در آخر و فیلخ بفتح فا و سکون تخمائی و فتح لام و نای مجمره و در آخر
 و گندار و بفتح کاف و بیکن بای موحده و و ال جمله با همزه ممدوده گویند و بفارسی آسیاد و آسیای دست و دست آسیا
 و تری از غوجاق بفتح حمزه و سکون رای جمله و ضم غین مجمر و سکون و او و جم فایر بالف و قاف ساکن و در آخر
 و تکرار آن بکسر تائی فوقانی و سکون کاف تائی را و جمله فتح میم گویند چنانچه ایا بفتح اول و سکون دوم و نون
 کشیده و بکسر نون و سکون تخمائی و او و بالف رسیده و لام بالف کشیده که یک آسیا ساز و بعرنی آنرا هر سه
 بضم میم و فتح را و حله و کسر خای جمله شده و سکون تخمائی و بفارسی آسیا و آسیا ساز و گویند چنانچه ایا بفتح اول و کسر

مشد و سکون تحتانی معروف و فتح را و مملعه و با بال الف کشیده آنکه آسپار ابر چکبج نیز کند تا فله را خوب آرد و کند بفار
 آسپار آسپان گویند چکبج سبنا بفتح رای مملعه و سکون با و نون بال الف آسپار ابر چکبج نیز کردن بعربی نقش الر می بفتح
 نون و سکون قاف و ثین میجو و نفر الر می بفتح نون و سکون قاف و را و مملعه مضاف بسوی ر می گویند در اساس ست
 نقش الر می نفر با چلی کاپا یث بیای فارسی بال الف و تایی هندی و در آخر کی از دو سنگ آسپا بعربی اسفل آسپار
 فیلخ بفتح فا و سکون تحتانی و فتح لام و فا و معج و در آخر گویند فی القاموس الفیلخ الر می اوا حد ر حه الما و الید السفل
 منها و ثفال بئای مثله و فا و لام بر وزن غراب و کتاب گویند و هر دو را ضربتان بفتح ضا و معج و در ای مملعه مشد و فتح
 گویند فی الصحاح الضربتان حجر الر می و بفارسی پره آسپا گویند چلی کاکو و ثا بضم کاف تازی مخلوط التلفظ بها و سکون
 و او معروف و نون غنه و تایی هندی بالف رسیده چونی باشد و در آسپا که آنرا بدست گرفته گردانند بعربی آنرا زنون
 بضم نای معج و سکون رای مملعه و ضم نون و سکون و او و کاف در آخر و را بد برای مملعه بالف و کسر معج و و او ال
 در آخر گویند الر می گویند در اساس ست اوار الر می بال رائد و هوید با انتهی قصیر بفتح قاف و سکون عین مملعه و فتح
 کسر رای مملعه و تحتانی مشد و در آخر گویند فی القاموس القصری الخشبته تدار بها الر می الصغیر و بفار
 ویند چلی کی ککو و ثی بضم کاف تازی مخلوط التلفظ بها و سکون و او معروف و خای نون و کسر تایی هندی
 و سکون و ثی و ثی و معجی که بران آسپا که در بعربی آنرا قیط بضم قاف و سکون طاء مملعه و با و مملعه و در آخر
 بجمع فارسی با کاف فارسی چکنا بضم اول و سکون دوم و نون بالف کشیده ویند
 مرغ و انهارا بعربی آنرا نفر بفتح نون و سکون قاف و را و مملعه و در آخر و تلفظ بلام و قاف و طای مملعه بر وزن
 و التقاط بلام و قاف و طای مملعه بر وزن افتعال گویند و بفارسی دانه چیدن باب جیم فارسی بال لام و چل
 بضم اول و سکون دوم بمعنی خارش بعربی آنرا حکم بکسر حاء مملعه و کاف مشد و و او را آنرا گویند جلا تا بکسر اول
 و لام مشد بالف رسیده و نون بالف کشیده و شور و فغان برداشتن بعربی صحاح کسر صاد مملعه و تحتانی بالف و حاء مملعه
 در آخر و صخب بفتح صاد مملعه و فا و معج و با و مملعه و در آخر گویند و بفارسی شور و غوغا بر و داشتن صخب از باب منع فعل اذان
 چکب کسر اول و فتح دوم ویم در آخر و بفارسی و هندی چکب کسر اول و آن چیزی است که بر تنه قلیان نهند و تنه کوران گذار
 و دو و کشش کنند و آن در اکثر بلاد هارنج است و بفارسی سر قلیان نیز گویند با قر کاشی گویند با قر کاشی چو ناز آه و کو
 چون فاخته تا چند زخم کو کو کو و در محشر اگر آتش دوزخ بنیم و فریاد بر آورم که تنه کو کو و در فارسی چلیم زیادت تحتانی بعد
 لام هم مستعمل طغرا گوید شعر با و طغرا سبوا داری مینا مثلیه و دستیارنی بر بوی چلیم اینجا کیست بعربی آنرا در
 محاده حال اس البوری گویند بوی بضم با و مملعه و سکون و او و کسر رای مملعه و تحتانی در آخر قلیان را گویند چکب کسر
 اول و فتح دوم و سکون بیجو و کسر بیجو فارسی تحتانی رسیده لغت ترکیست چنانکه در فرنگ ترسکه مذکور است و در

اردوی هندی مستعمل و تیرکی چلاچی نیز گویند و آن ظرفیست که در آن دست شویند یعنی آنرا طست بفتح طای ممل و سکون
سین ممل و تمای فوقانی در آخر و بفارسی طشت و لکن بفتح لام و کاف فارسی گویند اشرف گوید بیت لال نیست که ظرف
نیلگون چمن است که آفتاب در زین مهر را لکن است چلچسب کبیر اول و سکون دوم و فتح میم و نون و در آخر پرده و گفته در سار
ریمان باریک تراشیده و بر سیمان بافند و بر درواز با فروت یعنی آنرا ستاره بکبر سین ممل و تمای فوقانی بالف را ممل
در آخر و ستره بضم سین و ستاره بکبر الف گویند و تیرکی چنچ بکبر جم فارسی و سکون غین و مج و چن بقاق گویند و در خلاصه
که تالیف پیر صاحب تاریخ حبیب السیر است آورده که اصل این کسم پرده آنست که زیاده آن امید که از جانب پیر گویند
علی مرتضی علیه التجه و الثنار عامل کوفه بود و آخر بوز غلاندین معاویه غدر کرده معاویه در آمیخته در عهد معاویه هم بدست
عامل کوفه شده بود و حکم کرده که شب بیکش دروازه دوکان خود بندد و گفت اگر چیزی غائب شود من ضامن باشم
لاجرم مردم ادب و دکان کین را باز می گشتند و از سیاست او بیخ احدیر ایا را می آن بود که دست بسوی کالاه می کشیدند
مگر در شهرها گمان و جانوران و در گران و شغالان شهر در آمده و در دکان خرابها میکروند و دکان کین شکایت پیش
زیاد و بر وند فرمود باغ را بطور و معبود که متعارفست ساخته پرده دار بر دروازهای دکان کین فرو بلند مردم بفرموده او این
صنعت را بعمل آورند چنان بفتح اول و سکون دوم و نون بالف کشیده یعنی رفتن یعنی رفتن بفتح میم و سکون
شین مجمر و تمانی در آخر و بفارسی برنتار آمدن و قدم کشادن ابو منصور رثالی گوید رفتار کوکب صغیر را و کبان بال
و رای مملتین و جیم بر وزن خفقا گویند و رفتن کوکب شیر خواره را بر سرین جیم بفتح حای ممل و سکون بای موحده و و
در آخر گویند و بر داشتند کوکب یکبار او بر پای دیگر رفتن را حجلان بجای ممل و جیم و لام در دیان بر او دال مملتین
و تمانی بر وزن خفقا گویند و رفتن جوان را با اهر از و شال و خطران بفتح خای مجمر و طار و در مملتین بر وزن خفقا
گویند بفارسی چیدن و خرامیدن و رفتن پیر را با بستگی و نهادن گام نزدیک یکدگر و لیف بدال ممل و لام و فابر وزن
امیر و افغان بالتحریک و دلف بالفتح و بالتحریک و فی القاموس المد جان بالتحریک بالهاء و الدال المهملة و لیج و کفر
مشیتة الشیخ انتهی و شادان رفتن را دالان بدال ممل و لام بر وزن خفقا گویند و رفتن گران بار را و لیج و کفر
دال ممل و سکون لام و حای ممل در آخر گویند و رفتن سلسله پیار از سفان بر او سین مملتین و فابر وزن خفقا گویند
و آهسته رفتن را و کوکب بضم و و کاف و سکون و او و بای موحده و در آخر و کبان بر وزن خفقا گویند و اینجاست
اشدقاق کوکب و رفتن هر شکله را احتیال بنمای مجمر و تمانی و لام بر وزن افتعال و تخت و بفتح تاء فوقانی و فتح
با موحده و سکون خاس مجمر و خاس فوقانی را ممل در آخر و تهمنس بفتح تاء فوقانی
و فتح با موحده و سکون با و خمر نون و سین ممل در آخر گویند و نیز رفتن زن را که معجب بهمال و کمال خفقا
گویند و رفتار که در آن بخت باشد آنرا نیز بفتح خاس مجمر و سکون تمانی و فتح زای مجمر و لام بالف

مقتضی در آخر و غیر زنی بار ای جمله بجای لایم گویند و فی الصلاح النجوزی والخیر مشیتیه فیما انفکک مثل الخیر
والنجوزی اتمی و رفتن کسی که در رفتار خود انقطاع داشته باشد گویند که خار در قدیش خلیده خزل بفتح خاء معجمه و
نراو معجمه و لایم در آخر گویند و فی القاموس الجزل مخزله و الانخزال مشیتیه فی تخاضل و هی النخیزل و النجیزنی
و النجوزنی بسته در فتن مستحضر و در از کردن هر دو دست او را مطیطا بنفهمیم و فتح طاء ممل و سکون تخانی و طاء ممل و
بالت محمد و گویند قال الله تعالی فی حبس الی اهلتمی و جنبانیدن هر دو سکون و هر دو و دوش را در فتن و جیکان
بفتح حای ممل و تخانی و کاف بالت و نون گویند یا لک انی لیست دانی زید روایت کرده بر رفتار فتن را قه قری بفتح
هر دو قاف و سکون با و راست ممل بالت مقتضی گویند و رفتن بریده پار اعشزان بفتح عین معجمه و شین معجمه و
زاست معجمه بالت و نون گویند و رفتن انگ را قزل بفتح قاف و زای مخم و لایم در آخر گویند و نادیده و نمان فتن
دیوادیچ و راست را تخلیج بخای معجمه و لایم و نیم بر وزن تفعل گویند و رفتن نشا بال باخوف را ابطاع کلمه مخم و سکون
با و طای ممل بالت و نون ممل در آخر گویند قال الله تعالی مطیعین یعنی رؤسهم و ما بین آهسته رفتن و دیدن را
او سکون بر ای ممل و فتح و او و لایم و نادیده و رفتن بر و کو و سکون و چهار وزن فر بر اشتهاد و
ممل و تخانی بر وزن تفعل گویند و دامن کشان و پشت بازو و رفتن این را بر فتن بفتح را و معجمه و سکون
تخریک گویند و گام خرد نهادن یا شتافتن را حاکم بفتح حای ممل و سکون تهای فوقانی
را در آخر و حاکم بالت و پشت را راست کرده و دیدن و گام خرد نهادن را زوزاه بفتح زای مخم و سکون
و او و زای مخم و دوم بالت و تاور آخر گویند و بر دوی رفتن را سنگین تار خضام معجمه و کاف بر وزن فعلیه و انگار
بکاف و ال و رای مملتین بر وزن افعال و انضالات بعد از ممل و لایم و قای فوقانی بر وزن افعال و انسداد
برین ممل و ال و رای مملتین بر وزن آن و از راف برای معجمه و رای ممل و فابر وزن افعال و اهرع
بها و او و مملتین بر وزن آن گویند و گام خرد نهادن را در چشم آلمان بفتح همزه و تهای فوقانی و لایم بالت و
نون در آخر گویند و گام خرد نهادن را با نشا طاء بفتح قاف و سکون طاء ممل و او و در آخر گویند و رفتن کسی را که
در و دیدن سنگین یا انگیزه احصای بجای احصای مملتین و پای موصده در آخر بر وزن افعال گویند و دیدن با گام خرد
نهادن را احصای با جاده او مملتین و فابر وزن افعال گویند و دیدن کوتاه قد و خرد نهادن آن گام را که در بفتح
کاف و سکون بر ای ممل و فتح و ال و حای مملتین و تاور آخر و کثره بفتح کاف و سکون میم و فتح تهای فوقانی و رای ممل
و تاور آخر گویند فی الصلح المکره و قد عدد القصر یقیمه و یسرع و کذا لک الکثره و الکرا مته و جنبیدن در و دیدن را بر وزن
با و سکون و او و فتح و ال و نیم و لایم و تاور آخر گویند فی القاموس مخزلی فی مشیه اسرع و اضطرب فی عبده اتمی و دیدن
لنگ را بفتح لایم و فابر موصده و طاء ممل و تاور آخر و کثره بفتح کاف و سکون لایم و فتح طاء ممل و تاور آخر گویند و در رفتار

بدین تفصیل آورده تا ماکت المرأة من الملاك بمعنى خانه و چنان رفت تا اوقات المرأة بود و اول ممل از باب تفصیل
 بر رفتار آمدن بطوریکه اعضایش شکسته و دوتا شد و از نازکی بدست المرأة بیای موحده و دال و هاء مملتین از باب
 منع و بدست از باب تفصیل خراشیدن گشت المرأة از باب ضرب و منع جنبانید گفت یعنی شاندار در رفتار ترعت المرأة
 بسا و از وجه و عین ممل از باب تفصیل مضطرب شد در رفتار ترعت المرأة بقاف و را و صا و عین مملات از باب فعلیه
 بر رفتار آمدن بر رفتار قیج شفت المرأة السهم و ثا و شکسته و عین ممل از باب منع پنجین و نیز ابو منصور ثعالبی گفته اگر مرد بر رفتار
 بر نیکی از باب منع و اگر زن بر رفتار آید گویند تمشی از باب ضرب و اگر کودک بر رفتار آید گویند ندرج بال را مملتین و چنان از باب
 تفصیل و اگر جوان بر رفتار آید گویند بخاطر بخای معجز و طار و اسی مملتین از باب نصر و اگر سیر بر رفتار آید گویند یزید بال را ممل
 و لام و فا از باب ضرب و اگر اسب بر رفتار آید گویند بحری از باب ضرب و اگر شتر بر رفتار آید گویند یسیر و اگر شتر مرغ بر رفتار آید
 گویند یسیر و با و دال ممل و حیر از باب ضرب و اگر زراغ بر رفتار آید گویند و مجمل و حیر ممل و حیر و لام از باب نصر و ضرب و اگر
 گنجشک بر رفتار آید گویند یقربون و قاف و زرا و حیر از باب نصر و اگر یار بر رفتار آید گویند انساب و عین ممل و با و حیر
 از باب انفعال و اگر کتر دوم بر رفتار آید گویند نذب دال و با و موحده شد و در آخر از باب ضرب چلو یعنی اول دوم
 شد و دو سکون و او معرفت گفت دستی که برای آب برداشتن مقعر گفت و آب در آن بردارند یعنی آب که از غرقه
 کبر فیس میسکون را و جمله و فتح فا و تا در آخر گویند بفارسی گفت آب و غرقه بالفتح کیار بکفت دست آب گرفتار
 و غرقه بالضم آب که بکفت دست بردارند و غرقه بالفتح بکفت دست آب نوشیدن غرقه الماء از باب نصر و ضرب
 و اغتراف الماء از باب انفعال فعل از آن یعنی نوشید بکفت دست آب را چیلنا میجر تا کبر با فارسی مخلوط گفتند
 بها و سکون را و جمله و نون بالفتح کشیده بمعنی کرده بدین در شهر ما و در هر طرف بعربیت تغلب بقاف و لام با و موحده
 بر وزن تفعل گویند قال الله تعالی انقلبهم فی البلاد چلو کبر اول و سکون دوم و فتح دا و نون در آخر و می
 از پرده است که بحرانی آنرا ستاره گویند و تیر که جغ و تفصیل آن در لغت طلمس گذشت چایا کبر اول دوم و ممل
 لغت فارسیست و را و وی سندی مستعمل و ده کمان که در آن سوار تیر کرده بنشیند از بحرانی آنرا و تیر فتح و او و تا و تا
 و را و جمله در آخر گویند آنرا بالفتح جمع آن و بفارسی نه بکتر از مجموع نیز گویند باب جیم فارسی با میهم و چایا جیم
 اول و دوم بالفتح بر سیده و را و جمله در آخر قومی اند و در هند از شهر کان که جانور مرده می خورد و جرم را و باغت
 میکنند و کفش سلو میزند و تیر باغت گفته را و باغت بدال ممل و با و موحده شد و بالفتح طلمس معجز و را و جمله در آخر گویند و بفارسی
 دم سان و باره و دوز کفش و غیره آنرا اخشاف بفتح فارسی معجز و ضا و جمله و تیر از بفتح فارسی معجز و را و جمله شد و با الف
 از او معجز در آخر گویند چیا کبر اول و سکون دوم و تا و سندی بالف رسیده چیز بست آنرا هن که آتش بآن بردارند
 بحرانی در محاوره حال آنرا طاقا کبر میسکون لام و قاف بالف رسیده و طاقا معجز در آخر گویند و در طاقا معجز بر باد و کتب

الف لقا معنی موجه است و بفارسی آتش کش و آتش گیر و آتش گیر گویند محسن یا گویند بیت بی نوسدان بگذرد و گویند
 احوال من + فامه مانی شود آتش کش از مثال من + طغر گویند شهر که کند آن گل آتش گیرند با کوفه + بعضی فولاد نام است
 هر خان شود + هم از دست بیت شود زین مشت خس و شعله و دو تیر و دوزخ + بغیر از من که غدا بود آتش گیر و دوزخ +
 چمکنیا کبیر اول و فتح دوم و سکون تاهندی و نون بالف رسیده یعنی چسپیدن بعربی لزوق بغیر لام و ناز و مجرب و سکون او
 و قاف در آخر و التزاق بر وزن افتعال گویند لزوق از باب التزاق از باب افتعال فعل ازان و لصوق بغیر لام
 و صا و حمله و سکون او و قاف در آخر و التصاق بر وزن افتعال گویند چمکنیا بفتح اول و سکون و م و فتح مجرب فاصی دوم
 و با در آخر لغت فارسیست هزار و وی هندی متصل و آن معروف است بعربی بفتح کبیریم و سکون لام و فتح عین حمله
 و قاف و تاد و آخر گویند طالع بر وزن ملاعب جمع آن و تبرکی قاشق بفتح شین مجرب گویند و سکون که چهار سا از لفافه نرا
 قاشق تراش گویند و حمید گویند بیت چکیم ازان یار قاشق تراش + ندیم که قاشق بسوزد و آتش چمکنیا بفتح
 بفتح با و موحده مخطوطه تلفظ بهاء و از جمله در آخر مقدار یک چم از هر چیز است که باشد بعربی بفتح بغیر لام و سکون
 و فتح قاف و تاد و آخر و لفافه سی یک چم گویند چم بر بی بفتح اول و دوم و سکون را از جمله و فتح با و موحده
 و سکون را از جمله دوم و که ما و سکون تحتانی مجبول و دوازده و در آخر سر تا که اکثر در آن ایام باران می بار و بعربی ازان
 تحتانی بر وزن غنی و شتوی بالخراب گویند و لفافه سی باران سر تا چم بفتح اول و سکون
 دوم و را و هندی بالف رسیده پوست حیوانات را گویند بعربی بفتح کبیریم و سکون لام و دال جمله در آخر و باب
 کبیریم و بابا بالف و با و موحده در آخر و سک بفتح میم و سکون سین جمله و کان در آخر گویند و لفافه سی چم و پوست
 و چم مدیوخ گا و را بعربی سبت کبیریم جمله و سکون با و موحده و تاد و آخر گویند چم انا را بغیر اول و تاد و قافانی
 بالف رسیده و را و موحده و نون بالف کشیده بعربی بفتح سین جمله و سکون لام و فا و مجرب در آخر گویند سلخ الشاة از
 باب نصر و منع فعل ازان و کشط بفتح کاف و سکون شین مجرب و طاء جمله در آخر گویند و این خاص بشیر است فی الصالح و کشط بعربی
 از ضرب کشط و عت جلد و لا یقال سلخت لان العرب لا تقول فی البعیر اذا کشطه او علقته انتی کشط لثفان یعنی
 در کشط لثفان یعنی کشتن و پوست کردن و پوست بیرون کردن چمک بغیر اول و دوم شد و مفتوح و کان تازی در آخر
 نو هست از سنگ که آه چم باید بعربی مغناطیس بفتح میم و سکون عین مجرب و نون بالف و کسط طاء جمله و سکون تحتانی
 و سین جمله در آخر و مغناطیس بفتح میم و سکون عین مجرب و فتح نون و کسط طاء جمله و سکون تحتانی و سین جمله در آخر
 و مغناطیس بفتح میم و سکون عین مجرب و کسط نون و سکون تحتانی و کسط طاء جمله و سکون تحتانی و سین جمله در آخر گویند
 صاحب قاموس گویند معرب است و چمک بفتح میم و بی معنی بر تو بعربی بفتح لام و سکون میم و عین جمله در آخر
 گویند و بفارسی فروغ و تابش نعمت خان عالی گویند بیت پیش حسدش باغ را رخ تار تار بشکند + تابش خورشید

رنگ روی گمانا بشکند چکنا بفتح اول دوم و سکون کاف تازی و زن بالف سیده معنی خوشیدن برنی سیده بجز و صفا و حمزه
 بالف و فتح حمزه و تاد و آخر و تالو بتکرار لام و همزه بر وزن تفاعل و تاد و تالو بتکرار لام و همزه و تاد و تالو بتکرار لام و همزه
 و بفارسی تایدن و تافتن نیز گویند و معنی در خشدیدن برق به برنی اسخ بالف و لغاف بالتحرک گویند لفتح البرق از باب
 منع و المنع از باب افتعال فعل از ان و لوج بفتح لام و سکون و او و حامی معناه در آخر لاج البرق از باب نصر و الماح
 از باب اضال فعل از ان و تالو بتکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه
 پیانی در خشد گویند رنج البرق بر او عین جمله بین و جمیع از باب منع و تکالیم بحکات و لام و حامی معناه از باب تفاعل و تالو بتکرار لام و همزه
 شود و گویند تفرج البرق مضاد معجزه در ای معناه و جمیع از باب فعل و تکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه
 از باب ضرب و او مضی از باب اضال و همزه بتکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه
 در خشدیدن سر را بر برنی مخصوص بتکرار مضاد معجزه حامی جمله و تفسیر بر وزن تفاعل و تالو بتکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه
 از باب تفاعل فعل از ان و تفرق بتکرار قاف و راسی معناه بر وزن تفاعل و تالو بتکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه
 گویند چکنا و تکرار اول و سکون و دم و کاف فامی الف سیده و فتح و اول سیده را سیدی در آخر معنی است که بر وزن می بیند و شب
 برمی آید بر برنی فحاش بضم حامی حمزه و فاد شد و بالف و تانین معجزه در آخر گویند شاعر و بد شعری مثل الشماز و الف و الف و الف
 و نور و یعنی عین الخفاش و و تانین بقلب نیز آمده و فاد و فامی حمزه و سکون فاد و ضم و ال و تکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه
 و اول معناه دوم در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه
 و او و قاف در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه
 جیلده الحیوان است که اجتنای کوچک را خفاش و بزرگ را عواظ گویند و بنابر است شبانور و شبشیر و شبشیر گویند
 شاعری گویند بیت چشمه خورشید چو پنهان شود - شبیه با زنی که میدان شود - و طرح میخا و مرغ عیسی نیز گویند شبشیر
 که عیسی علیه السلام بصورت شبشیر و مرغی از گل ساخت و منقذ از آنرا فاد و تالو بتکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه
 یافت چه بد و از نظر غالب شد چیتا و جهان داد و حق تعالی از قدرت کامله و کشیده از ابله فاد و تالو بتکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه
 شکر از نسکه بالا برید و مرغ سیما سیار سید جمال الدین سلمان گویند شعر و مرغ عیسی اگر عیسی در گل از تو
 ز اعتدال بر حکم جانور گیر و چپوئی بفتح اول و ضم دوم و سکون و او و تالو بتکرار لام و همزه در آخر و تاد و تالو بتکرار لام و همزه
 بندی که از چرم سیاهی محبران کنند بر برنی طای طای معناه و سکون لام و قاف و آخر گویند باب جمیع فارسی و تالو بتکرار لام و همزه
 و چنان بضم اول دوم شد و بالف سیده معنی چیدن بهر بے التماس با لام و قاف و طاسه معناه بر وزن تفاعل و تالو بتکرار لام و همزه
 گویند و نیز چیدن اشیای افسیده را از اشیای مخلوط بهر بے انتخاب بنون و حامی حمزه و یای معجزه بر وزن تفاعل و تالو بتکرار لام و همزه
 و اخطایان

بفتح صاد همزه و تهمانی مشد و نیمه الف نون و کسر همزه و سکون تهمانی و همزه در آخر گویند و دوم نسبت اول
باب جیم فارسی با و او چونندی با کد ضا بفتح جیم فارسی و سکون و او و فتح باء عربی و سکون نون و کسر و ال همزه
و سکون تهمانی معروف و بای موحده الف رسیده و سکون نون و ال همزه و الف رسیده و فعل بر
هر چهار پای ست و نسبت لغت الف و انفعال کسر همزه و سکون نون و عین همزه با الف و لام و در آخر گویند انفعال و آخر
انفعال بر بست و فاعیل بر وزن فاعیل چنین لغت فارسی فعل مبتدئ و وزن سعدی گویند ^{تتمیش گرفت سرنگی} +
که با الف بر بست و فاعیل بر وزن فاعیل ^{بای} +
ازد عیاری گوئی و در کوشش بر کوشش واری گوئی +
که یک آنی بحر بی و سکون سین همزه و الف در آخر و سکون فاعیل سین همزه و الف در آخر
و کبی تمیش یکا و تهمانی گویند یکا که بر وزن کتاب و سکون بالضم جمع آن و لغت فارسی پنج آهین گویند چوبانی بفتح
اول و سکون و دوم و او موحده الف کسر همزه و سکون تهمانی معروف و بای که از جهات مختلفه و در بعضی آنرا ننوا و نیمه
نوقانی و نون با الف و فتح و او و او موحده الف و آخر گویند چنانکه تعبیر گفته چوبانی بفتح اول و سکون و دوم
هر چه میان چار پای را گویند بحر نیمه بفتح باء عربی نیمه بفتح باء عربی موحده و کسر باء همزه و
و در آخر گویند بهاء همزه و وزن که اتم جمع آن و بفارسته چار پای و چار و او چار و او و سکون و
و در آخر گویند رابعه و الف بفتح نون و عین همزه و در آخر و ماشیه بشین مجمره و وزن قاضیه گویند انعام بر وزن احباب
و موافقی جمع آن و بعضی گویند که شمره آنرا گویند و بر کوفه سفند ان اطلاق نمی کنند و نیز بحر بی ذوات النصف بر شتر اطلاق
گفته و ذوات الطلف بر گا و گویند و او و ذوات الحافز بر اسب استر چو پدر خادمان سلاطین و وزیر که در وقت
سجین و وزیر دارند بفارسته آنرا چوبی هم گویند شمس تا نه گویند بیت بهرام و در که است چوبین + و از چوبکیا
آنکه شمس وین + و تهر کی تو نقطه از ضم تا و فوفانی و خفای نون و فتح قاف و طای همزه با الف و رای همزه در آخر گویند چوب
سکون و دوم و فتح باء فارسی و او چونندی در آخر تام بازی ست و در هندوستان که چهار رکن دارد و هر رکنی
در کمال و سه در عرض بنا بر این بازی بر سه قرعه و شانزده مهر است هر چهار مهره و کبی
سید علی الدین علی خاں
هندی در آن کرده آورده است بیت خزان نمود و دیگر چوبی خیابانها و در
باخته دیدیم با گلستانرا + چوبی باز از بفتح اول و سکون و دوم و فتح باء فارسی و رای سندی و در آخر بازی که شکون
باشد یعنی چهار طرن داشته باشد بفارسته آنرا چار باز را و چار سو گویند و معنی مطلق باز را استعمال یافته است
بضم اول و سکون و او معروف و تا و فوفانی و در آخر جامی آمدن بول زمان بحر بی بفتح فاء و سکون را و مملو و
در آخر گویند بر منصور لغت باء گویند فرج زن را کعب بفتح کاف و سکون عین همزه و فتح تا و شانه و او موحده و در آخر گویند و فرج

در آن وقت که غایت را حیا بفتح حا مجهول و تحتانی با الف مدوده گویند و فرج ذات حافر را طبعه بفتح فای مجهول
 و سکون با، موحده و فتح تحتانی کو تا در آخر گویند و فرج ذوات منقلب بفتح ثا و مشقه و سکون فادرای موحده در آخر گویند و
 گاهی بطریق استعاره بر غیر آن اطلاق می کنند انشی و تر کے آم بعد سهره و مهم ساکن در آخر گویند و کنیت آن بعر بے
 البوا و اس ست و باقی تفصیل این لغت در لغت بل گذشت چو ترا بضم اول و سکون دوم معروف و فتح تا و فوقانی
 درای بندی در آخر یعنی سرین بعر بے عجز بحركات ثلثة اربعین ممل و بر وزن کشف و ندس گویند اعجاز بفتح جمع آن و
 درک بفتح دا و و کبر آن و سکون رای ممل و کاف در آخر گویند و بر وزن کشف نیز آمده و دراک بفتح جمع آن و کفل بفتح کاف
 و فادلام در آخر و در کبر را ممل و سکون دال ممل و فادرا آخسه گویند و در مصلح ست عجز مؤخر هم چو سینه مذکر
 و مئوشت هر دو آمده و اطلاق آن بر سرین هر دو زن هر دو ست و عجیه بر وزن کریم و عجیه بر وزن کریمه سرین زنانه را گویند
 است و بتر کے فونک بضم فاف و نون تخفی و کاف فارسی و یا نباش بفتح یا و نون تخفی و فتح باس موحده و فنبین مجهول
 در آخر گویند وزن کلان سرین را عجزا و بر وزن حمرا گویند چو ث بضم اول و سکون دوم مجهول و تا و بندی در آخر
 ضربی که گاهی رسد از سنگ و چوب و امثال آن بعر بے ضربه و بغار سے کوب گویند چو ث کرنا بفتح کاف و عی
 و سکون رای ممل و نون با الف یعنی نما کردن بعر بے سطو بفتح سین ممل و سکون طاه ممل و واو در آخر و صولة بفتح
 و را و ممل و سکون واو و فتح لام و تا در آخر گویند یعنی زخم رسانیدن بعر بے جرح بفتح جیم و سکون رای ممل و حای ممل
 در آخر گویند چو فی بضم اول و سکون دوم مجهول و کسر تایی بندی و سکون تحتانی معروف پری چند باشد بر سر مرغان
 چنانکه بر سر پرده و طاووس بعر بے تلج و اکلیل بکاف و تنکرا لام بر وزن قنديل گویند و بغارسی بوسب بضم بای فارسی
 و سکون واو و با و عربی در آخر و نیز معنی موسی که زنان آنرا بافته بر قفاه اندازند بعر بے آنرا فرج بفتح فاد و سکون اذ ممل
 و عین ممل در آخر گویند امراد القیس گویند شعر و فرج بین المثل سو و فاحم + اثبت کفوا العلاء المستکمل و بغارسی جدد
 بفتح جیم و سکون عین ممل و دال ممل و در آخر گویند و آن بعر بے معنی موسی مرغی است فارسیان معنی فرج استعمال
 کردند امیر خرم و گویند بیت زرین کله بالای سب جدد و تر تا کمر ده میروی و ز جدد و دل می فتانی ای سپر بے
 سر کوه بعر بے انرا فله بضم فاف و لام مشد و تا در آخر و فله بضم فاف و نون مشد و تا در آخر و شعر اخ بکر شین معجز و
 و سکون جیم در او ممل با الف و حای معجز در آخر و شخو بضم شین معجز و سکون فون و ضم حای معجز و سکون واو و ممل
 در آخر و شخو بزیادت تا در آخر گویند و بغار سے تیغ کوه و سر کوه و مینی کوه سلیم گویند بیت بروش بینی از بس ضعف
 و انچه کشیده تیغ همچون بینی کوه + نیز چیز است میان شاهین تر از که آنرا به دست گرفته تر از و در بر داند و بی
 غنچه المیزان بفتح عین ممل و سکون ذال معجز و فتح با موحده فادرا آخر و لسان المیزان و نقیب المیزان بزین و قاف
 و بای موحده در آخر بر وزن امیر مضاف بسوی میزان و بغار سے زبانه تر از گویند چو حی بضم اول و سکون دوم

مصرف و کسر هم فارسی و سکون تختانی معروف پستان زنانه و مردانه را گویند و این لغت را لغت الفبائی میگویند
و سکون دال جمله که تختانی در آخر و تهرکی را بجای کسره همزه و فتح میگویند و سکون کاف عربی گویند و اطلاق بر پستان
هم آمده و پستان مردانه را بر عربی شنوده یعنی شامه و سکون نون و ضم دال جمله فتح همزه و تا در آخر گویند و اگر
بفتح اول خوانند آنوقت بجای همزه و او خوانند بر وزن فعلوه چنانکه در لغت عربی میگویند و پستان ناقه را بر عربی خلعت
کسره خای معجزه و سکون لام و فاء را آخر گویند و پستان ناقه و گو سفند و آه و امثال آنرا صریح بفتح ضا و معجزه و سکون در اول جمله و
همین جمله در آخر گویند و پستان ناقه و گو سفند و آه و مانند آن و پستان درندگان را طبری کسره طاء و سکون با و معجزه
و تختانی در آخر گویند و بعضی طایفه آمده و بفارسته پستان را با معجزه نیز بضم همزه فارسی اول و دوم گویند و مهم از پستان انسان
و حیوان دیگر چه ده بفتح اول و سکون دوم و فتح دال جمله و با در آخر یعنی چهارده بر عربی اربعه عشر چه و چه بین ر است
بفتح اول و دال جمله مخلوط تلفظ بها و کسر و او و سکون تختانی و نون غنه و او و معجزه بالف رسیده و تا در آخر یعنی که
ماه در آن کمال سد بر عربی لیلته الیدر و لیلته السواء و طایفه بیاد موصوده و لام و میم و وزن همرا گویند و بفارسته شب چهارم و پنجم
یعنی اول سکون و معجزه اول و معجزه در آخر یکسال ابد زدی بر عربی سابع بیلین در اول و معجزه قاف تا خبر وزن فاعل و بعضی
صا و معجزه و بفارسی دزد و تهرکی او غری یعنی همزه و سکون شین معجزه و کسر را و معجزه و سکون تختانی گویند و ابو منصور ثعلبی گویند
مخفوف مانند خانه و جز آن دزد و آنرا سارق گویند و اگر قافله زند آنرا لص کسره لام و قر ضوب یعنی قاف و سکون
در آخر همزه و سکون و او و با موصوده در آخر گویند و اگر شتران را دزد و او را غار بجای معجزه یا الف و کسر را و معجزه و با و معجزه
در آخر گویند و اگر گو سفند را دزد و او را احمص بفتح همزه و سکون حای جمله و فتح میم و صا و معجزه در آخر گویند و آن گو سفند
و زدی و ما خیمه به وزن کریمه گویند و دزدی که در احم و دنانیز را میان انگشتان دزدیده برد آنرا اخفات بفتح قاف و فاء
بالت و فاء در آخر گویند و دزدیکه جیبها را بریده در احم را برد آنرا طار بفتح طای جمله در اول و معجزه و بالت و رای جمله
در آخره بفارسی کره بر گویند و اگر دزدی در دزدی مهارت کامل داشته باشد بحدیکه بلا بود آنرا سبدا سبدا و کسره
سین جمله و سکون با و موصوده و دال جمله در آخر مضاعف لبوی آنبا و بفتح همزه و سکون سین جمله و با و موصوده و بالت و
دال جمله در آخر گویند و اگر دزدی خصوصیتی و خبث و ضیق داشته باشد آنرا بطن کسره طاء و سکون میم و لام و در آخر
بتر است و همچنین و اگر دزدی و زانکند و مردم را ایدار سازد او را ایدال و عین و معجزه و در اول و معجزه و وزن فاعل گویند
و اگر خبث منکر بود او را عفر کسره عین جمله و فاء را و معجزه و در آخر و عفریه و تعریه کسره عین جمله و سکون فا و کسره طاء
و فتح تختانی و تا سه فوقانی در آخر گویند و اگر خبث ترین دزدان باشد او را عمر و بضم حین جمله و سکون با و
و رای جمله در آخر گویند و اگر دزد از راه نماید و شریک باشد آنرا شخص کسره شین معجزه و صا و معجزه و در آخر گویند
و اگر همرا و دزدان خود و همکارانی اسباب آنها کند و دزدی نکند آنرا الفیف بفتح لام و کسر حین معجزه و سکون تختانی

بالت کشیده پنهان کردن چیزی را بجزی توسیع بود و وسین و عین جملتین بر وزن تفعیل و اعراض معین در اول مطلقین
 و ضا و محجه بر وزن افعال گویند اعراض استی و وسقه پنهان کردنم آنچه بر این چو ژانی بفتح اول و سکون دوم در اول مندی
 بالت و کسر هجره و سکون تخانی سرودن یعنی فراخی بجزی سقه بفتح کسین و عین جملتین تا در آخر و بیخ بفتح نون اول ممل
 و طاء ممل و ضا و فاسی پنهانی بزرگویند چو ژری بضم اول و سکون دوم معروف و کسر را در مندی و سکون تخانی معروف دست برین
 که از کاک و فزایات سازند و منشدش کرده زنان پند آند و در دست کنند و در عرب را زندان فیل سازند و آخر او قف بفتح و او
 و سکون تخانی فاعله آخر گویند او قاف بر وزن اصحاب جمع آن دور زمان قدیم در بندستان زندان فیل می ساختند و
 نیز در ک شده و در عرب را زندان است بجزی هم سازند و آخر آنرا مسکه بفتح میم و سکون سین ممل و کان در آخر گویند از هر بی حد
 اندیش لغات گوید و الک اسک اذا کان من علی فهو وقت و افکان من قبل فهو مسکه و هو کبیارة السوار فی الزهر قال
 اهل اللغة اذا کان السوار من الذهب یا بل یا و اذا کان من فضة فهو قفب اذا کان قبل و علی فهو وقف چو ژری بضم
 لغت فارس است بر روی پند می ساختند سر نیز از گویند بجزی فرخ بفتح فاء و هم را ممل می شد و سکون او و هم در آخر
 فرخ بفتح فاء و سکون را و کله و غا و هم در آخر گویند ابو منصور لغاتی گوید بجزی مرغیان را طاء و فرخ گویند و بجزی با کانه از فرج و
 سی محمد یا و بجزی گویند چو ژری بضم اول و سکون دوم معروف و وسین ممل و یون بالت رسیده بمعنی بکیدن بجزی
 و بفتح بر ممل و سکون سین ممل و فاعله آخر و دست بفتح میم و صا و ممل می شد در از تشاف و امتصاص بر وزن افعال
 رای ممل و ثا و مثله در آخر و لوک یا هم ففتح و و او ساکن و کان در آخر فرخ العصبی الاصحیح
 و انوع میم در اول ممل و ثا و مثله از باب نصر و ضرب مکیه کوک انگشت و صره را و الک العصبی الاصحیح از باب نصر و جبین
 بفارست عزیزین نیز چو ک بضم اول و سکون دوم معروف و کان تازی در آخر خلاف قصد بجزی خطا بفتح خا و همجه و
 طاء ممل و هجره در آخر گویند چو ک بفتح اول و سکون دوم و کان تازی بالت رسیده و ندان پیشین مع رستگاه
 بجزی آنرا کرسی الاضراس گویند آما هم نو دی و را و کاسیکوید و میر السواک علی اطراف اسانه و کراسی اضراسه و چو ک
 بضم اول سبزه است ترش طعم بجزی آنرا احماض بضم حاء ممل و میم می شد و بالت و ضا و معجور در آخر گویند و بفارست
 سرخ پای تروشه و تروشه بالضم سرودن خشک است در دوم چو ک بضم اول و سکون دوم و کان و کسر را در مندی
 و سکون تخانی معروف و فتح با و ممل و ممل و تلفظ بهاء و سکون را و ممل و یون بالت کشیده که در آوردن اسپ و جزان
 توأم را تا بر جبهه بجزی طبر بفتح ضا و معجور و سکون با و ممل و در آخر و غیر آن بر وزن خفان گویند بفارست
 میزند که درون گویند زدن امیر خسر گوید سمیت هر خدائی که سوی گوشتاد گویند زدن و خدایه چو ک بفتح اول
 و سکون دوم و فتح کان تازی و نون می شد و بالت رسیده خلاف خافل بجزی یقط بفتح تخانی و سکون قاف و طاء ممل
 در آخر و یقط بکسر قاف و یقط بر وزن مستقبل و حذر بفتح حاء و کسر ذال معجور رای ممل و در آخر و بفارست بهوشیار و مییدار

و با خبر گویند چو کشت بفتح اول و سکون دوم و فتح کاف تازی مخلوطا تلفظ بسلطانا هندی در آخر چوبه که در پائین در بود و کج
اشکافه بضم حمزه و سکون سین مملو و ضم کاف و فاء و مشد و مفتوح و تاء و آخر و نجات کبیر نون و حیم بالفت و فاء و آخر و صید و او
و صا و دال و ال و سین بر وزن تغیل و غیل بفتح عین مملو و تاسیه فوقانی و بای موحده و تاء و آخر و بفار سے چوب فرو
و فر وین و آستانه گویند چو کشت باز و هر چهار چوب را گویند و بفار سے در یواسس بر وزن لمیناس و چار چوب گویند
نام خسر و گویند شعر پیش ازین کابین چار چوب جسم چون بنیرم سوخت استغفرت که درون ز آه عاشقان پرود و کرد و
چو کی بفتح اول و سکون دوم و کسر کاف تازی و سکون تحتانی معروف بمعنی نگهبانی بجره حراست کبیر مملو و دال
بالفت و بفتح سین مملو و تاء و آخر گویند و نیز چوبه که بر نشسته است سیست که بران نشیند بجره آنداکر سے گویند و بفار سے
در گاه و سندی و در اصل سین مملو است مرکب از سدل بمعنی کفش و جان در قدیم کفش سلاطین ابالای کر سے
می نهادند و بجا از بمعنی کرسی استعمال یافته و بعد از کسر خط شده ظهوی گویند شعر برای نشست صفار و کبار و به
صند لیمای صندل قطار ۴ مالمی گویند بیت سپهر بر پلان مرصع کمر نشسته چند لیمای زر ۴ و نیز چو کی تخت کو چاکا بزر
آنداکر بر اصغر گویند چو کبیر بفتح اول و سکون دوم و کسر کاف و سکون تحتانی معروف و دال مملو بالف رسیده
و را و مملو در آخر نگهبانی که شبها فریاد کند تا مردم را بآخبر باشد بضم بجره حراست کبیر مملو و دال مملو و سین
در آخر گویند آخر اس بر وزن افراس بر وزن زمار جمع آن بفار سی پاسدار و پاسبان گویند و بمعنی مطلق
نگهبان نیز مستعمل است و دیگر که تیتانی بفتح تحتانی و فوقانی بالف رسیده و کسر قاف و سکون تحتانی گویند و حال
تنگی کبیر کاف تازی و فتح سین مملو و سکون کاف و دوم و حیم فارسی بهای تحتانی رسیده است و این لفظ هم تکریمت
چو کی وینا بفتح اول و سکون دوم مجهول و کسر کاف تازی و سکون تحتانی معروف و کسر دال مملو و سکون تحتانی
مجهول و نون بالفت نگهبانی کردن بجره کل بفتح کاف و سکون لام و همزه در آخر و حفاظ بر وزن کتابه گویند چو گان
بفتح اول و سکون دوم و کاف فارسی بالف و نون در آخر لغت فارسیست و را روی هندی مستعمل چو کی که بآن
گوسه زند بجره آنداکر معصال کبیر مملو و سکون عین مملو و صا و مملو بالف و لام در آخر و حیل کبیر مملو و صا و مملو
بر وزن قنديل و عین کبیر مملو و سکون حاکم مملو و فتح حیم و نون در آخر و صولجان بفتح صا و مملو و سکون و او و فتح لام
گویند و آن معرب چو گان است صوا کبیر بر وزن فرزند جمع آن چول بضم اول و سکون دوم معروف و لام در آخر
چیز نیست مانند پاشنه در تخت و در بجره آنداکر جبل الباب کبیر مملو و سکون حیم و لام در آخر و مضاف بسوی باب
و جران کبیر مملو و اسه مملو بالف و نون در آخر و بفار سے پاشنه در و پاسه در گویند بفتح اثر گویند شعر حافظ صاف
نسخای گردد ۴ این در از پاشنه پای گدای گردد ۴ ظفر گویند شعر در نه تانگی بیاض شاه را بر آستان ۴ آخر از آستان
بودن پاسه در هم اثر است چو کھا بضم اول و سکون دوم معروف و فتح لام مخلوطا تلفظ بها مالف در آخر چینی

که بران دیک بهترند بعربے آنرا انقیه بضم حمزه و کسر نون و سکون ثاسے مثلثه و کسر فاء و تحتانی مشد و قنادر آخر گویند
 اثانی جمیع آن و ثانیة الاتیانی نیز گویند و بفار سے دیک و ویدان و تیرگی آجایغ بضم الف و جیم بالف رسیده و غنین مجمر
 در آخر و اجاق باقاف هم گویند سیم کاشی گویند شهر در گلستان بی تکلف شر بان از بر طبع و بر کنار جوهر کامی آجایغ
 و ویدان آیین را بعربی منصب بکسر میم و سکون نون و فتح هاء و ممل و با موحده در آخر گویند چوما بضم اول و سکون و دوم
 و سیم بالف رسیده بمعنی بوسه بعربے قبله بضم قاف و سکون بای موحده و فتح لام و تا در آخر و لثمه بفتح لام و سکون نای مثلثه و فتح
 سیم و تا در آخر گویند و بفار سے یاج بجم فار سے نیز و تیرگی اوب بضم حمزه و سکون بای فار سے چوما بضم اول و سکون
 و دوم معروف و سیم و نون بالف رسیده بمعنی بوسه دا و ن بعربے کثر بفتح لام و سکون نای و مثلثه و سیم و در آخر و تقبیل بفتح نون و قاف
 و سکون قاف و کسر با موحده و سکون تحتانی و لام در آخر و بوس بفتح باسے موحده و سکون واو و سیم و ممل در آخر گویند
 و آن معرب است چنانکه صاحب قاموس گفته و بفار سے بوسه زدن و بوسه گرفتن چومینا اگر تا بفتح اول و سکون و دوم
 و کسر سیم و تحتانی مجهول و فاء و جیم بالف و فتح کاف تازی و سکون راسے ممل و نون بالف رسیده نوعی از سکون
 آن چنان باشد که شخصی ابر پشت پابر و بنجوا باند و مژ و دست و بر و پای او را بجماریخ حکم بربندند باینسی چای
 شرف گویند شهر دعوی خود را چون بایفت پیش خلق تو و خلیش را بر چای بجماریخ خازر و دیا ناکر گل و شهر اصل
 اقا نون نه و ... شریع او و میکشد آهنگ را بر چای بجماریخ چار تار و بعربے التعذیب بار بته اوتا و گویند قال
 ... دلای ای التعذیب بالا و تا و فرعون اتمی قال المفسرون ستمی فرعون بذی الا و تا و لا لاندان
 یعذب الناس بالا و تا و کان اذ اعطیت علی احدیة مستقیما علی الارض ثم سجد بیه و رجليه و راسه علی الارض و التنا
 چوما بضم اول و سکون دوم معروف و نون بالف رسیده چیز نیست که آنرا از سنگ سوخته و یا از صدف سوخته سازند
 بعربے کلس بکسر کاف و سکون لام و سیم و ممل در آخر و نوره بضم نون و سکون واو و فتح راء ممل و بفارسی آبکب گویند
 چوما بضم اول و سکون دوم مجهول و نون غنه و جیم فار سے در آخر و مرفست بعربے آنرا منتقار بکسر میم و سکون
 نون و قاف بالف و در آخر و بفار سے نول بضم نون بر وزن غول و کلب بفتح کاف و سکون لام و باو فارسی
 در آخر گویند و منتقار همان لشکاری را بعربی و شکر بکسر میم و سکون نون و فتح سیم و ممل و راسے ممل در آخر گویند
 چوما بضم اول و سکون دوم مجهول و نون غنه و جیم فار سے و لام بالف رسیده بمعنی ناز بعربے دلال بفتح
 دال و لام بالف و لام دوم در آخر و دنگل بر وزن تفعل و فتح بضم غیل و جیم و سکون نون و جیم و در آخر و بضم غیل
 شجعت المراه از باب سجع و تقبیل و دلالت از باب تفعل فعل از ان چوما بجماریخ اول معلوم و با نای سیم بالف رسیده
 در آخر و ممل و نون بالف کشیده بمعنی منتقار زدن بعربے تقر بفتح نون و سکون قاف و در آخر و گویند و کسب نون
 و سکون سیم و ممل و نای ممل در آخر و اگر مرغ بر بینه برای برآوردن بچه منتقار زدن بعربے بطریق بطا و را و مملتین

و کاف بر وزن تفعیل گویند چو گمانا بفتح اول و سکون دوم بر وزن غننه و کاف تازی و نون بالغ رسیده و یک یک از خواب بختان
 اعم از آنکه با آواز بر خیزد و یا به آواز بر خیزد و پس اگر با آواز بر خیزد و بحر بی تعارض بفتح تا، فوقانی و عین محمله بالغ و او محمله باشد
 و آخر گویند و صحاح است تعاریف از لیل و لیل از است سن نومه مع صوت و فی الاساس و ان سبب من النوم من کلام
 من غرار الظلم و هو صاحب و انما سی خواب بر حسن الظیری گویند بیت ابرسه بنظر آمد و بر نفسی میان جست و
 صد فتنه بر هر حال از خواب اگر آن بست و چو با بضم اول و سکون دوم معروف و با بال الضم یعنی خوش و عربی آنرا جار بفتح
 تا و سکون همزه و او محمله و آخر گویند غیر آن با کسر ز فیر و کسب فاء فتح تخمائی بر وزن غنیه جمع آن و فاء توتاماده را گویند
 و نوا یقه بضم فاء فتح و او سکون تخمائی و کسر سین محمله فتح تخاف و آخر و فاء فتح و او سکون دال محمله و عین محمله
 و آخر گویند بالتحریک نیز آمده و او دغ بر وزن احد و خوش فرید و گفته و با جهم بضم جیم و سکون لام و ضم با هم و آخر گویند
 و فزب کسب فاء و سکون را محمله کسرون و با و موحده گویند و بعضی گویند فزب بضم فاء و شوش که از موش و شوشی بود و گویند
 موش ام را شده و ام خراب است و در فخر اللغات است که بعضی خوش را غننه گویند چو که قوت است و است و این شهر را از موش
 سنده آورده و گفته که ندانم صحبت آن چیست شهر در بر انما و محشر له الکما لاج الغننه الخیطل انما بر چرخ جاری را گویند
 خیطل که بر او محشر هر کوکب را هستی و ثلثا و سبب غننه بضم نون و جمعه و تیشد و فاء بانه از زندگی یعنی آن مقدار که آن
 زندگی گویند و موش را غننه سوز گویند و در اساس است اصناف غننه من العیش و فی البلیغه و الفاء غننه الخیطل و هو اسن و گویم
 از قول زحشری و صاحب قافوس ظاهر است که غننه یعنی بانه از پیش است و چون مقارسی از موش برای زندگی که بر
 کما فیست او را غننه سوز گویند و نوعی از موش است که آنرا بر وزن غننه فتح و او محله و فاء جیم گویند و نوعی از موش بزرگ است
 که می شود آنرا از باب بزم جمعه و با و موحده بر وزن خواب گویند و موش دشتی و عربی را بوج بفتح تخمائی و سکون را محمله و ضم
 با و موحده و سکون و او عین محمله و آخر گویند و فاء سی کما گوش بهر دو کاف تازی گویند و بجه موش را بحر بی در سن کسب
 دال محمله و سکون را و ماله صا و ماله و آخر گویند چو بضم اول و سکون دوم و فتح با و تا و بند می شد و با الف با زاری که
 هر چه با طرفه را داشته باشد بفاصلی آنرا چار گویند و معنی طلق با را احتمال یافته چو بی بضم اول و سکون دوم معروف
 موده موش را گویند و عربی آنرا فاء لغا و او محله و تا و آخر گویند و بفاصلی موده موش باب جیم فارسی با با +
 به جها یا بفتح اعل فاء ط انما فط سوا الف و با فارسی بالغ دست آنرا است که آن نقش بر جامه که کند اعرابی آنرا
 طایع بطا صلاه بالغ و کسره با و موحده و عین ماله و آخر و فارسی قالب گویند و جیم گویند و فاء نشاء که نشاء از و سر سری +
 که در قالب است روح بری و قالب بحر بی و در آن از زیر گران از زیر و مانند آن پیکار بریزد و نیز چوب پا چوبی
 سر پیکار که بر آن نقش کنند و بر فرمها و آنها را غله آن مهر کنند تا در آن دکان نمایند گفتند و عربی آنرا رسم بفتح را محمله و
 سکون سین محمله و میم در آخر و در موش بفتح را محمله و سکون و او فتح شین و جمعه و میم و آخر گویند و عین محمله نیز آمده و را شوم

لایم عین مملد در آخر گویند و هرگاه بارش منقطع شود آنرا سیاب بفتح سین مملد و تحتانی باشد و بالفت و با س موحده و در آخر
 گویند و هرگاه که سبز بد و رشود آنرا جدال بحجم و دال مملد و لام بر وزن سحاب سر و بفتح سین مملد و را و مملد بالفت و دال مملد
 در آخر گویند و خلال بفتح خا و جمعه لام بالفت رسیده و لام دوم در آخر گویند و هرگاه و اندکی کلان شود آنرا بنوعی بفتح با س موحده
 و سکون غین مجزیه و او در آخر گویند و چون بزرگ شود و هرگاه که این از آن منقطع شود و پیوسته و میهم بر وزن مملد گویند بعد از آن
 موبک بضم میم و فتح و او و کسر کاف منقطع و اما فو قانی در آخر گویند بعد از آن تنزوب بضم تازی و فو قانی و سکون دال مجزیه
 و ضم نون و سکون و او و با ی موحده و در آخر گویند بعد از آن جمعیست بحجم و میهم و سین مملد بر وزن کریمه گویند و چون غنچگیشت
 بنهایت رسد آنرا طرب و منقطع بفتح میم و سکون عین مملد و او در آخر گویند بعد از آن هر چه کمال بفتح اول و مملد و التالف بها بالفت و یه
 بفتح کاف فارسی و لام در آخر طرقت گلین که مسافران آب در آن با خود بردارند بطوری در شعر خود آورده
 شعر و نشان چکل لغزشند به چاکل من نیاید از حارم به بنفایسی آنرا گوازی کاف تازی بر وزن من ساز
 و کوازه بر وزن ملاز گویند و اگر از پوست سازند و مسافران در آن آب گذارند بعد از آنرا شکوه بفتح شین مجزیه و سکون
 کاف و فتح و او و اما در آخر گویند و با س موحده و مشکیز و مشکیز و شکلیز گویند ابو منصور و فحایی در ترتیب ابدالی که مسافران
 با خود بردارند می گویند که چاکل من نیاید از حارم به بنفایسی آنرا گوازی کاف تازی بر وزن من ساز و سکون کاف
 و فتح و او و اما در آخر گویند بعد از آن مملد و کسر میم و او و کسر نونه و دال مملد بالفت و فتح و او و اما در آخر گویند بعد از آن اگر
 دو چرم یا یکدیگر بچسباند و در وسط میهم مملد و کسر طاء و مملد و سکون تحتانی و فتح حاء مملد و اما در آخر گویند و اگر بیشتر کنند
 آنرا را و یه بر او مملد و او بر وزن قاضیه گویند چچال بفتح اول و مملد و التالف بها بالفت رسیده و لام در آخر
 پوست درخت بعد از آن با کسر لام و حاء مملد با نونه مملد و ده گویند و پوست خرمالو بعد از آن بفتح با س موحده و سکون تحتانی
 و فاء در آخر و با س موحده و یه بای فارسی و رای مملد و جمیع فارسی بر وزن و یه بای گویند چچال بفتح اول و مملد و التالف بها
 بالفت رسیده و لام بالفت کشیده آبله که انکار کردن و یا راه رفتن و پوست و یا افتد بعد از آنرا انقطه بفتح نون
 و کسر آن و سکون فاء و طبع طاء و طبعه و اما فو قانی در آخر گویند و بفتح اول و کسر دوم هم آمده و با س موحده آنرا تا دال تبار
 فو قانی و او بر وزن قائل زجمله کسر خا و مجزیه و فتح جم و سکون و او و فتح لام و آبله گویند و آبله که سبب گریه و آب اطراف
 آب پدید آید و آن از علامات غایت قیاس است بعد از آن مقبول بضم عین مملد و سکون قاف و ضم با و موحده و سکون و او و
 لام در آخر گویند و عقیل جمع آن و حلا بفتح حاء مملد و لام و مجزیه و در آخر و با س موحده آنرا تا جال و تجماله بلفاضافت گویند
 تاملی در تعریف قاصد گوید صیت هوامی و دید و بال می رو پیش بحر و بقیع منیر و مخان آرزو گوید شهر با که سر گرم گشت
 که تجماله و مید + بر لب اوسم از شعله آواز خود است + چچال یا طرما بفتح با فارسی و سکون را و یه تازی و
 فون بالفت رسیده آبله آنرا و بعد از آن بفتح نون و سکون فاء و لفظ بالتحریک و لفظ بر وزن امیر و منقطع بر وزن تفصل

چشمه حشر البعوض اول مخلوط السلفظ بها وفتح رای مملو و سکون با و را از جمله بالف رسیده مرد کم گوشت و بار یک اندام و دراز بالا
بعضی شقیق البعوض میم و کسر شین مجر و سکون تحتانی وقاف در آخر و مشوق بر وزن معشوق و مشتق کبیر میم و سکون شین مجر
وقاف در آخر و بنفاری جوبینه گویند چهری البعوض اول مخلوط السلفظ بها و کسر را از جمله و سکون تحتانی معرون یعنی کار و کسر
سکین کبیر سین مملو و کسر کاف شد و سکون تحتانی و نون در آخر گویند سکاکین بر وزن و کاکین جمع آن بنفاری کاف
و کز لاک قلعه اسفین و تریکی بچاقی بچیم فارسی مشد و گویند و کاروی که با نقل تمنا شنید بنفاری است آنرا کز لاک یعنی کاف و کار
و سکون زای مجر و فتح لام و کاف تازی در آخر گویند چهری فتح اول مخلوط السلفظ بها و کسر را از جمله مشد و سکون تحتانی
مجهول و انهای کوپک از سرب و یا از آهن که در بند و ق و ق و پ انداخته سر کنند بنفاری آنرا سا چه سین مملو
و بچیم فارسی گویند چهری فتح اول مخلوط السلفظ بها و کسر را می بندی جوب بار یک و نغم در دست و از ندر بعضی
مطرکی کبیر سین و سکون طار مملو و فتح را از جمله وقاف در آخر و مطر قد و فتح بچیم و تار فوقانی و نای مجر بر وزن سکین مجر
بر وزن سکینه و قلیب بقاف و ضا و چه و بار و صده بر وزن حبیب گویند و بنفاری است جوب سیات و جوب تعلیم گویند و صا
گویند شهر شل کل سیکه در از تر دستی آب و هوا و جوب تعلیم اگر در دست خود دارد و سوار و چهری ما را بنا بکار و بر وزن
بجرب و ج فتح و او و سکون جیم و هجره در آخر گویند و جات با سکین انا ب منع زدم و در کار و ج که جاک فتح اول
مخلوط السلفظ بها و کاف تازی بالف رسیده و فتح جیم تازی و مخموط السلفظ بها و کاف تازی در آخر گسیکه از طعام و ستر
خوب سیر شده باشد اما سیکه از بسیار خور و ن شرب بدست شده باشد و هیچ نمیند بعضی آنرا سکرا ن طامع تبرک لب
تو صیفی بطا و مملو و فا و حار مملو بر وزن فاعل گویند و بنفاری است گسست یعنی کاف فارسی و لام و سکون سین مملو
تا و فوقانی در آخر دست طامع دست سر شارب و سینه دست مستستان دست گذاره گویند و جوب گوییت فل زمین
می رباید طفل شوخی آفت جانی و لذت شیر دایه و از خون و لها مست مستانی فطرت گویند شعر کیا نقش یاسه خود
ای بچیر بپین + تار و شفت شود که چه مست گذاره + و تنها گذاره نیز بمعنی مست گذاره آند سالک قنر و بی گویند شعر
بودند دولت پروانه سرفرازی جمع و ما را با ده مشوق اینقدر گذاره کن + چچک جانا با جم بالف و نون بالف طیده
خوب سیر شد آن طعام و آب بعضی آنرا امتلا بچیم و لام و هجره در آخر بر وزن اشتغال تعد بر وزن تفعل گویند امتلا و طینه
و تمل از من الطعام و شرب فعل از آن چچک یعنی اول مخلوط السلفظ بها و فتح کاف تازی مشد و در ایندی می ترا خلیف دست
بر سر کی و ن بعضی صا و تمل و سکون قاف و عین مملو در آخر گویند و بنفاری سر خلی و سر خلی و بچیم تازی گویند
سراج الدین علی خان آرد و گویند شعر جهان با ریچ طفلان بود عزت چرخوای + که بسم چچک جفاسی آستان تاج مست شاکر
شفا فی در چچک گویند شعر در گوشه و ستر تو جای بچرخ فانون + گلدن عار نیست بستان دیونی + چچک یعنی اول مخلوط السلفظ بها
و سکون کاف و در ایندی بالف رسیده نوعی از کرب که گاه و گاه کشند بعضی آنرا عا و فتح عین مملو و از جمله مشد بالا

حال جمله و تا در آخر گویند بفارسی گردن چهل بل یعنی اول مخلوط السلفط بها و سکون لام و فتح با تا نازی و سکون لام دوم یعنی
 خن و فرب یعنی گردن و خن گویند چهل کاکبیر اول مخلوط السلفط بها و سکون لام و کاف تا نازی بالف رسیده پوست هر چیز عربی
 قشر کبیر قاف و سکون شین معجزه را جمله و تا در آخر و قشر کاه بضم قاف و شین معجزه بالف و فتح را جمله و تا در آخر گویند
 و پوست درخت را الحار کبیر لام و جمله یا معجزه مدوده گویند و قرف کبیر قاف و سکون لام و جمله و فاو آخر یعنی مطلق پوست
 و پوست ناز و پوست که از ناز جدا شده در تنور براند و یعنی پوست درخت نیز آمده و باین معنی قرا و قاف بضم قاف هم آمده و قلن
 کبیر قاف و سکون لام و فاو آخر یعنی پوست قلا و بضم قاف و شین و قلن یعنی پوست درخت که پوست ناز هم آمده
 بفارسی همه را پوست گویند و پوست گنوم و انگور و خرگون را بعربی ذواته بزال معجزه و او بالف و تا در آخر گویند و پوست
 بسته بفارسی اسفال و سفال بالف و گویند چهل کاکبیر اول مخلوط السلفط بها و فتح لام و سکون کاف تا نازی و تا نازی
 بالف رسیده و ای مضموم و معجزه کلین بالف بصفت هر نظر فیکه قالب پر باشد مانند پیاله و جز آن بعربی و باقی کبیر دال جمله
 و بالف رسیده و قاف و تا در آخر گویند قال الله تعالی و کاسا و باق الفارسی لبر و سر شاگرد گویند طالب آلی گویند شعر سر شاگرد
 و سه جام تغافل گنبد نیست + که نه از ناز که حوصله ما چهل کاکبیر اول مخلوط السلفط بها و فتح لام و سکون کاف
 بالف رسیده اندکی بول بی اساده انداختن اعمر از نیک از خون باشد یا می خوف بعربی الفصح بالبول گویند و بفتح
 از ناز چهل یعنی بفتح اول مخلوط السلفط بها و سکون لام و سکون نون و سکون تحتانی معروف آید
 و در اجزای عربی و بالف کبیر فلین معجزه و سکون را جمله و با و موحده بالف و لام و تا در آخر و نخل بضم نیم و سکون نون معجزه و معجزه
 و فتح آن و لام و تا در آخر و سحیل کبیر معجزه و سکون سین جمله و فتح حاد جمله و لام و تا در آخر و بفتح خا و معجزه و سکون را جمله و فتح
 با و موحده و تا در آخر و بفارسی پرویزان و خرویزان بنیدین معجزه و را جمله و زالمی معجزه بر وزن آن و کربال بفتح کاف و فارسی
 گویند چهل و سی کبیر اول مخلوط السلفط بها و فتح لام و سکون و او و کبیر را جمله و سکون تحتانی معروف ریشی که بر پشت
 بر آید و کاهی میان ناخن و گوشت آن بر آن و ناخن بیفتد بعربی باین معنی و احسن بدال جمله و ما و سین مهملین
 بر وزن فاعل و دوا حواس بدال جمله بالف و ضم حاد جمله و سکون و او و سین جمله گویند و آن انگشت را مدجوسه و
 بفارسی آن ریش را کثر و مد گویند چهل یعنی اول مخلوط السلفط بها و لام مشد و فتح بالف و تا در آخر انگشت بنیدین بعربی
 فتح بفتح فا و سکون تا و فوقانی و فتح خا و معجزه و تا در آخر گویند فتح سحاف تا و فحات و فتح و بضم جمع آن بفارسی کچ بفتح کاف
 تا نازی و جی فارسی گویند شیر علی راج گویند شهر دور گیتی که پیش مرانگشتش نیست + دست هر کس که بران حلقه در که
 زده است + و اطلاق فتح بر انگشت های که ز ناز در انگشت های پانصد نیز آمده و با برنجین اینر گویند و چهل یعنی اول و
 سکون دوم و لام بالف کل بسیار که پا با و دان فرور و و معجزه آنرا و اصل بفتح و او و سکون حاد جمله و لام و تا در آخر و
 بفتح را جمله و سکون دال جمله و فتح غین معجزه و تا در آخر و فتح نون و تا و فوقانی و خای معجزه و تا در آخر و زخم

بفتح ر ای جمله وزای معجمه مفتع غین معجمه و تاد آخر گویند و بفارسی لای و لش بفتح لام و سکون نشین معجمه و چهلایای فارسی
و هر دو هم فارسی بر وزن مرطوب و شکلبه نشین معجمه و چهلایا بفتح با و فارسی و کسر با و نون مشدوب الف که میوشین
معجمه بفتح بفتح تهای فوقانی و فاء ضم تهای مشدوب و خای معجمه در آخر بفارسی که در انکشت کردن چهلایا چهلایا بفتح
فارسی و ضم آن مخلوط التلفظ بها و فتح با و فارسی و فتح و او مشدوب و لام در آخر عبارت انان است که جمعی از حرفیان و
نشین و حرفی از یکجا بپنهان از حرفیان مقابل که در دست پنهان کند و همه حرفیان مشدوب پیش یکی از حرفیان
مقابل آیند اگر کسی را هیچ گوید و که در مشتق باشد او برده باشد و الا حرفیان طرف ثانی و چون که از پشت کسی بر آید
گویند که گل کرده که رو کرد و بفارسی که بازی گویند و ظهوری گویند شمر بر است بازی آن بی غلط زن که باز که گفت
همین و سپر و طاق بچار و در اصطلاح که گل کردن و رو کردن عبارت از فاش شدن و از ظاهر شدن و از سر شمر
بقاعده مذکور ظهور است از لوازم اوست ظهوری گویند بیت مرغله مویان در ایام مل و در کتابان را که کرد و هم او گویند
نبود این همه باز ندگی گمان ظهوری و حرف بازی شبها حرف را که رو کرد و انکشت بازی گویند و حیه گویند شمر زحمت
چشم سلیمان پیش می ترسد و چو آن شخصی که وقت بازی انکشت بکشد و در او چهلایا بفتح اول مخلوط التلفظ بها و نون مشدوب
بالت رسیده جاسه پار که از آن آب و جران بگذراند بعد بر سر مضغه بکسب معجمه و سکون صاد جمله و فاء بالت و تاد در آخر
در اوق برای جمله بالت و ضم نونه و سکون و او و قاف در آخر و منطب بکسر معجمه و سکون نون و فتح طای جمله و با و موده
در آخر و منطب به زیادت تاد آخر و نا طبع بر وزن فاعل گویند و بفارسی پالونه کشت است و دین چهلایا بفتح اول
مخلوط التلفظ بها و نون بالت رسیده و لام و آخر زن بکشد و گویند بفتح قاف و سلقه بکسر معجمه و سکون لام و فتح
قاف و تاد آخر و فاحشه و فاسقه و فاجه گویند و بفارسی زنجب بفتح نون و معجمه و سکون نون و فتح جهم فارسی و کاف تازی
در آخر و روی و حلت بجم و خشی بناد معجمه و نشین معجمه و کلد بفتح کاف تازی و فتح لام و کفال و غیره بفتح نشین معجمه و حیانکه
گویند زن بیکار بیار شود یا غیر چهلایا بفتح اول مخلوط التلفظ بها و نون غنه و کاف فارسی بالت رسیده که یکیش انکشت
و در او هر بے از او اثنائ و دو اثنائ معجمه نشین معجمه و فتح آن و سکون نون و فتح تاد فوقانی و اعشش بفتح نونه و سکون
هین جمله و فتح نون و نشین معجمه در آخر و بفارسی کشش است گویند چهلایا بکسر اول مخلوط التلفظ بها و خای نون
و کاف تازی بالت و نون بالت کشیده کسی در عطسه آوری و برون بفری عطیس بعین جمله و طار مطبوعه و سین جمله در آخر
بمعنی بفعیل گویند عطسه غیره از باب بفعیل فعل از آن چهلایا بضم اول مخلوط التلفظ بها و خای نون و سکون کاف
فارسی لام و تحتانی بالت انکشت کمین و خود ترین انکشت است و با و حرفی خضر بکسر خا و معجمه و سکون نون و فتح
صاد جمله و در آخر جمله و لام و کاف بالت رسیده و سکون با و موده و کسر لام و معجمه در آخر و کالین زیادت
بای تحناتی بعد لام و انکشت کوچک و کاف بفتح کاف و کسر لام گویند صاحب فرنگ نظام گویند بیت کلیک و کلیکی کلک

است نام که مختصر شود و بتاریش عام و تیرگی جمالی که کسر فارسی و سکون چینی فارسی مع گویند چپوژن باضم اول
مخلوط التلفظ بها و سکون و او معروف و تاریک و بی نون بالتسکیده یعنی بیانی یا قین بعربی بنجاه مفتوح نون و جیم باالف و
تا و آخر و نجبا بالمد و نجوبا لفتح و نجایه بر وزن کرانه نجوبه منه از باب نصر فعل از ان و تخلص سجا معجیه و لام و صا و همایون
تفعل تخلص منه از باب تفعل فعل از ان و معنی به شدن بهن بعربی انفکاک بفا و تکرار کاف بر وزن انفکال گویند
چپوژن باضم اول مخلوط التلفظ بها و سکون و او مجهول و در اندی و نون بالف رسیده معنی را که درن بعربی ترک لفتح تا و قاف
و سکون را و همایون و کاف و در آخر گویند که از باب نصر فعل از ان و اطلاق کسر همزه و سکون طاء معجیه و لام باالف و قاف و آخر
و تخلص سجا معجیه و لام و تحتانی و تا و آخر بر وزن تفعلک گویند و بفارسی و اگر درن نیز گویند و چپوژن نیز بمعنی بریدن از کسی بعربی
قطع بفتح قاف و سکون طاء معجیه و عین معمله در آخر و مقاطعه بر وزن مفاعله گویند قطع اخاه از باب منع و قاطعه از باب
مفاعله فعل از ان و مما جازیه و مفارقة بر وزن مفاعله و نیز بمعنی گذاشتن ستوران را برای چپوژن بعربی معرجه بفتح
سین همایون و سکون را و همایون و صا و همایون و رسال بر او سین و ملتین و لام بر وزن افعال گویند و نیز گذاشتن سگ را
نیکاری را بر شکار بعربی رسال بر او سین و ملتین و لام بر وزن افعال گویند و سیل کبیه و صقره علی الصید گذاشت
سگ و صقر را بر شکار و نیز بمعنی گذاشتن زوجه را بعربی التلطیق بر وزن تفعیل و تسکین سین و را و صای حملات
نذاشتن دست کسی را از دست خود بعد گرفتن بعربی اسلیده عن یدیه گذاشت دست او را از
خود و نیز چپوژن بمعنی خالی کردن توپ و بندوق با آتش از باروت بعربی ضرب بفتح ضا و معجیه و سکون را و همایون
با و صوده در آخر گویند ضرب المدفع و البندق فعل از ان و بعضی لفظ تخلیه که بنجاء معجیه و لام بر وزن تفعیل است و نیز
معنی استعمال کرده اند فاکه گویند فعل المدفع و غلی البندق و بفارسی سردادن و سر کردن چپوژن که باضم اول مخلوط التلفظ
بها و سکون و او مجهول و کاف تازی و را و همایون بالف رسیده ساده رو را گویند یا اطلاق آن بر تر فانیاده بعربی مطلق
را و مدفع بفتح همزه و سکون همایون و رای همایون و ال همایون و در آخر گویند و الضم مع آن چپوژن باضم اول مخلوط التلفظ بها
و سکون و او معروف و دغای نون و کسر فارسی مختلط التلفظ بها و سکون تحتانی معروف بمعنی کنه پاره میان بی جز
القصبه الصغیرة و البیرة الصغیرة بفتح تحتانی و او همایون بالف و فتح عین فاعله تا و آخر ترکیب توصیفی گویند و بفارسی بشود
بضم شین معجیه بر وزن کبیه گویند و چپوژن نیز بمعنی زن تندی دست بعربی انرا صفره الید مضان بسوی ید و خالیه الیدین
و فاعله الیدین هم میگویند چپوژن باضم اول مخلوط التلفظ بها و تحتانی بالف و یخذف الف الیه است که بمعنی طیدی
گفته می شود هرگاه طفل خوابد دست بر پایدی خود بند بعربی انرا فقه بفتح قاف اول و دوم شد و بر وزن بقه گویند فقهه
بالترکیب بسته قاف نیز آمده در نامه است الصبی یجدث و یقیم همزه فی حدیثه فتقبل له امه فقهه و یروی فقهه کسر الاو لی
بفتح الثانیة و یخفیها و قال الاریری فی الحدیث ان فلانا وضع یده فی فقهه و القفه منه الصبی و هو حدیث چپوژن باضم اول

مخلوط التلظف بها سکون تحتانی معروف و بار فارسی در آخر و آن سپیدی یقین باشد که بر ظاهر جمله پدید آید یعنی تا آخر البقی الاثیر
 نیز کسب توصیفی بفتح با و باوقاف در آخر و وضع بفتح و او و ضا و معج و صا و ممل و در آخر گویند چنانکه شیخ در قانون گفته الرفع بالوجه
 الایسیر بغازی بهک سفید گویند چپسی نا کسره اول مخلوط التلظف بها و سکون تحتانی مجهول و جیم بالف و نون بالف و کاف تحتانی
 نشان سوراخ سوزن و غیره یعنی آخر افعال و فاعل معجز و جیم و وزن افعال گویند یقال انخرم ثقبه ای الشق چپسی و کسره
 اول مخلوط التلظف بها و سکون تحتانی معروف و فتح جیم فارسته دوم مخلوط التلظف بها و رای هندی بالف رسیده مقبب
 و پی که باندک گوشت بود و بفارسته حال لوس بضم لام و سکون و او و سین ممل و در آخر و چند بفتح جیم فارسته و سکون
 و فتح و ال ممل و را ممل و را و در آخر گویند و این از صاحب زبان تحقیق رسیده چپسی کسره اول مخلوط التلظف بها و سکون
 تحتانی معروف و کسره بای فارسی و تحتانی معروف و در آخر کسره بر جامها نقش و نگار کند یعنی آخر و شاقب و از پیشین
 مشد و با حظه مدوده و در آخر فتح بضم جیم و سکون تا و مشد و کسره جیم و در آخر گویند و رقماوس است الشق محسن الذی بسته
 الثیاب الواناد المثلثه المرأة الصنایع بالواشته بفارسته چاپگر گویند چرا که چاپر بای فارسی جویست که آن نقش بر جامها
 و جز آن کند و این در اصل لغت هندست مخلوط التلظف بها و فارسیان بار اخذ کرده در کلام خود آورده اند سید حسین خاضر
 گویند شعر اگر وصل تو نقشم بکام نمیشند و زبوسه چای کنم اعلس فرنگ ترا + چپسی کسره اول مخلوط التلظف بها و سکون تحتانی
 و ال ممل و در آخر یعنی سوراخ معرب ثقب بضم تا و مشد و سکون قاف و با و موده و در آخر گویند و خرب بضم خا و معج و سکون
 را و ممل و فتح با و موده و تا و در آخر هر سوراخ مستدیر را گویند و ما و سوراخ سوزن و کون را حصونه و ما و خرب بفتح خا و معج و سکون
 رای ممل و بای موده و در آخر و خرب بفتح خا می معج و رای ممل و مشد و بالف و فتح با می موده و تا و در آخر نیز یعنی سوراخ سوزن
 و کون آورده و بفارسی سوراخ کون و فرج را اسوله بضم سین ممل و فتح لام گویند و خرب بفتح خا و معج و سکون را و صا و قاف و فاک
 در آخر سوراخ گوش و در آن را گویند و بضم خا نیز آمده و سوراخ سوزن را یعنی ستم بفتح سین ممل و ویم مشد و در آخر نیز گویند
 قال الله تعالی حتی یبلغ الجمال فی ستم الخیاط و سوراخ خلقی گوش را صلی کسره صا و ممل ویم بالف و خا و معج و در آخر گویند و
 سوراخ تنگ و کوچک را بعرب خصاص کسره خا می معج و صا و ممل و بالف و صا و ممل و دو کم در آخر گویند ثقب است و در تفصیل
 سوراخ گوید خروبه الاذن خزنة القاسم ثم المارة ثقبه الذرکوة السکف و الساکط و قال یضم الصاخ فی الاذن من فعل
 الصاخ و الخربة فیها من فعل الصاخ قال ابو سعید السیرانی الخربة بالباء فی الجدر و الخربة بالثانی السدید چپسی نا کسره اول
 مخلوط التلظف بها و سکون تحتانی مجهول و رای هندی و نون بالف کشیده کسی را پی وجه و نجایند تا بر سر شورش آید
 بعرب خرب یک بجای آورد و معانی و کان بدوزن تفصیل گویند و از علاج برای معجز و عین ممل و جیم در آخر بدوزن افعال
 گویند و بفارسی از جابرا آوردن و نیز یعنی آغاز کردن غمه بفارسته پرده سالک درون ظهوری گوید بیک بیاسطه یا پرده سالک
 کن و طربتی کرده و اینک آواز کن بهنیز یعنی حرکت داده و تا در البعرب تحریک الاوتار و بفارسی به غمه بتار از جن اینها

بلیت معنی نیاز ختم بر تار زن که نمی چید از خصله گامی تن چچیلما ایهو اکبر اول مخلوط التلفظ بها و سکون تحتانی معروف
 و لام بالفت رسیده و ضم با و همزه ملینه بالفت هر چیز پوست باز کرده شده یعنی اقشع بفتح همزه و سکون قاف و فتح شین مجهول
 را و همزه در آخر و فتح بصیغه اسم مفعول از باب تفعیل و مقشع بر وزن مفعول گویند و بفارست بجهت بفتح با و موحده و سکون
 ثا و مجهول و فتح تا و فوقانی و ها در آخر گویند چچیلما اکبر اول مخلوط التلفظ بها و سکون تحتانی معروف و فتح لام و نون در آخر
 تراشیده هر چیز بجز برای بعضی با و موحده و در اول همزه بالفت و فتح تحتانی و تا در آخر گویند و تراشیده که از چوب وقت تراشیدن
 به پیشه افتد بجز برای آنرا نخاله بضم نون و تا و همزه بالفت و فتح تا و تا سه دوم در آخر گویند و آنچه از همزه اگر کردن چوب بر آید
 بجز برای آنرا خراطه بضم خای مجز و رای همزه بالفت و طای همزه مفتوح و تا می منقوطه در آخر گویند و بفارست خراشه
 چچیلما اکبر اول مخلوط التلفظ بها و سکون تحتانی معروف و لام و نون بالفت رسیده پوست باز کردن از چیز است
 بجز برای قشع بفتح قاف و سکون شین مجهول رای همزه در آخر و نحو بفتح سین همزه و سکون های همزه و واو در آخر و التا اکبر
 همزه و سکون لام و کسره تاسی فوقانی و های همزه بالفت و همزه در آخر گویند و نیز خراشیدن چیزی را از چیزی بجز برای خراشیدن
 هم از گوشت سخت بفتح سین همزه و سکون ها و همزه تاسی فوقانی و در آخر گویند و خراشیدن گوشت را از استخوان بجز برای
 اینه افته ... سکون رای همزه و قاف در آخر گویند و خراشیدن خاک را از روی زمین بجز برای نحو بفتح سین همزه
 و و با ی و واو در آخر و رسمی بفتح سین همزه و سکون ها و همزه و تحتانی و در آخر گویند و التا الطین عن الارض از باب
 النصر و ضرب فعل ازان و جرف بفتح جیم و سکون را و همزه و فا در آخر گویند جرف الطین از باب منع فعل ازان و حلف الطین
 بلام سجای را و همزه از باب النصر و جین و کحک بنوهن حروفه را از رسمی قرطاس بجز برای نحو بفتح سین همزه و سکون و همزه
 و واو در آخر گویند و نحو التا قرطاس از باب النصر فعل ازان و نیز معنی تراشیدن چوب بجز برای آنرا سخت بفتح نون و سکون
 حاسه همزه و تا و فوقانی و در آخر و نحو بفتح نون و سکون جیم و را و همزه در آخر گویند چچیلما چچیلما اکبر اول مخلوط التلفظ بها
 و سکون تحتانی و نون بالفت کسره جیم فارسی مخلوط التلفظ بها و سکون تحتانی و کسره نون و سکون تحتانی معروف چیز را از راه
 خصوصت و یا از راه اختلاط با هم کشیدن بجز در بودن از حریف بجز برای منازعه نون و زای همزه و عین همزه و مجا و تیکیم
 و ذال معبر و بای موحده بر وزن مناعله گویند و بفارست کش کشان و کش کش طمیر گویند و شهر پیر مناعله تمید او مرد و ختر ز
 بر در میگرد و خوش کش کشانی کردیم چچیلما اکبر اول مخلوط التلفظ بها و سکون تحتانی معروف و نون غنه و تا و پسندی
 در آخر و قطره ریزه که از آب جمد بجز برای آنرا شاش بفتح رای همزه و شین مجهول و دوم در آخر و شمع بفتح
 را و همزه و سکون شین مجهول و فتح های همزه و تا در آخر و فضض بفتح فا و ضا و معبره اولی و ضا و معبره دوم در آخر و فضض
 بر وزن امیر گویند و بفارسی چکله بفتح جیم فارسی و سکون کاف نازی و لام و واو در آخر و چکه برای همزه سجای لام گویند
 مولوی دوم فرمایند و شهر بای آهسته نه که ناخند و چکه خون دل بهر دیوار هم آهسته آهسته میفت دریا اندک و

بلفظ هاء جمل برستی ز موجب حکره + و افشاندگی و در محاوره حال کل سرشک نیز و چینه نیز بمعنی جامه بوده و ابهرنی یعنی بفتح واد
 و سکون شین معبر و تختانی و در آخر گویند و در محاوره حال و بان بشکلیل کبیر بای موده و سکون شین معبر و کسر کان و سکون تختا
 و لام و در آخر گویند و بفار سے جیت کبیر هم فار سے و سکون تختانی و تاس فوقانی و در آخر و این از توافق ساسین است یا لفظ
 هندی را فارسیان استعمال کرده اند و گاهی گویند مصرعه چون جیت بوده و در سیاه و سپید و سرخ چینه یا طرنا کبیر اول
 مخلوط اللفظ بها و سکون تختانی معروف و خفای نون و تاسی هندی بالف رسیده و فتح بای فار سے و سکون رای هم
 و نون بالف کشیده عبارتست از اندک باریدن باران که بآن زمین نرم شود و بعر بے ترشیش برای هم و بتکرار شین معبر و
 تفعیل از ارشاش بر وزن افعال گویند فی الالاساس رشت السماء و ارشت فاصا بنا رشت من مطر لفار سے اندک باریدن
 باران چینه یا وینا کبیر اول مخلوط اللفظ بها و سکون تختانی معروف و خفای نون و تاسی هندی بالف رسیده و کسر
 دال هم و سکون تختانی مجهول و نون بالف رسیده آب زردن بر چیز بے بعر بے رشت بفتح رای هم و شین معبر
 مشد گویند رشت الماء علی وجه فعل از ان و اگر آب بر روی دیگ زنند تا غلیظش فرو نشیند بعر بے آنرا تدریج دال هم
 و واد و میم بر وزن تفعیل و ادامه بر وزن اقامته و ایقاف تختانی و قاف و فای بر وزن افعال و سکین بر وزن تفعیل گویند
 و ومت القدر از باب تفعیل و ومت القدر از باب افعال و او قفت القدر از باب تفعیل
 فعل از ان یعنی آب زردم بر روی دیگ تا جو شش فرو نشیند و نیز بمعنی قریب وادون بهرنی ففتح خاسی معبر و
 سکون دال هم و عین هم و در آخر و ختل بفتح خاسی معبر و سکون تاسی فوقانی و لام و در آخر و ختلان بر وزن خفقال و بکار
 ورم وادون و نیز خشم کسی را بسنجان نرم فرو نشاندن بعر بے تسکین و بفارسی سطرکون چینه یا کبیر اول مخلوط اللفظ
 بها و سکون تختانی معروف و خفای نون و کاف تازی در آخر خرم نیست خاصه از مبالغه برای فتح خلط و یا مودی و دیگر اشعار
 و واد و از این بعر بے آنرا عطاس بضم عین هم و طاسی هم و بالف وسین هم و در آخر و عطس بفتح عین و سکون طاسی هم
 و فتح سین هم و تا در آخر و بفار سے سنو سنو بفتح سین هم و ضم تاد فوقانی و فتح سین و ورم و ستو سیر بر وزن کبوتر و شنو سیر
 بفتح شین معبر و ضم نون و فتح سین هم و شنو شنو بفتح حمزه و سکون شین معبر و اول و ضم نون و فتح شین معبر و ورم و ورم
 گویند بیت و لغ خشک او شوشه تر + چو آرد گوش گردون را کند که + بتری تو شکر و بضم تاسی فوقانی و سکون
 شین معبر و کاف تازی و رای هم گویند چینه یا کبیر اول مخلوط اللفظ بها و سکون تختانی معروف و نون عین
 و کاف تازی و نون بالف کشیده است و شنو شنو گردون بعر بے عطس بفتح عین هم و سکون طاسی هم و سین هم
 در آخر و عطاس بضم عین هم گویند عطس از باب ضرب و ضم فعل از ان و بفار سے عطس زدن و وادون و در آخر
 امیر خسرو گویند بیت بافت نخست آدم از ان نوتاب + عطس زدن و دیدن آن آفتاب + فاقانی گویند شعر از کبیر
 جیش خال خال زنده جش خون + عطس خون + و بربی شیر کن نوشم + غنی گویند شعر بر عطس که از مغز کمان تو بکشد

لویان ہندی را گویند کہ از الہجارت آئندہ باشد عبری آئرا کہ کبر بائی موحده و سکون کاف و رای مملہ در آخر گویند
 ابکار بر وزن الکاف جمع آن و عدد اربعین مملہ و ذال معجم و رای مملہ بر وزن حمرا گویند و بفار سے دو شیرہ چمیل کبر اول
 و سکون دوم معروف و لام و در آخر غنیست جیفہ خواشکاری بلند و از عربی آئرا صد آتہ کبر حاد مملہ و فتح دال مملہ و عہرہ
 و تادہ در آخر بر وزن غنیست کہ بید حد الحذف تا بر وزن عنب و جدا بر وزن طباع و جدا بالکسر جمع آن و شہا بر فتح شین معجم
 و بابا الف و کسر جیم و رای مملہ در آخر گویند و واحد آن نیادہ بفار سے رغن بفتح زای معجم و غین معجم و نون در آخر
 و خاتہ خای معجم و تائی فوقانی و آتہ و کب کاف فارسی و مو شگہ و مو شخوار و غلیو و بغین معجم و جیم تازی و غلیو از
 برای معجم و بجای سیم و غلیو و ج کاف فارسی و خا و خای معجم بابا الف و دال مملہ در آخر و چنگلا ہی کبر وزن معجم و ہی
 و تبر کی ساربین مملہ گویند چمیل کبر اول و سکون دوم مجهول و لام و الف بمعنی غلام فارسیان تصرف کردہ جملہ بخونند
 بعربے عبید و بفار سے بندہ چین بفتح اول و سکون دوم و نون در آخر بمعنی آسایش بعربے را تہ بر ادا و غلطین
 بر وزن ساعہ و بفار سے آرام نیز گویند کبر اول و سکون دوم معروف لغت فارسیست و در ادوی ہندی مستعمل
 ن عبری غشمن بفتح غین معجم و سکون ضاد معجم و نون در آخر گویند احم از آنکہ شکن دستانی باشد یا شکن پوست
 احمد از آنکہ سر شک دستانی را احم بفتح الف و خا و معجم و جیم در آخر نیز گویند چین چین کبر اول و سکون دوم
 ر ب سہ بر خط حکایت آواز گنجشک و قتیقا جالور شکاری و را کبیر دیا کسی بچہ اورا برادر و عبری شستہ
 شکرا رسیدن مملہ و قاف بر وزن و حرجہ گویند و بفار سی چا و چا و فخری گویند معری خان و ان و بی دن و فرزند و شمشت
 گنجشک و آرا و پیوستہ چا و چا و چین کبر اول و سکون دوم معروف و کسر نون و سکون تحتانی معروف بمعنی شکر بعرب
 شکر بضم سین مملہ و کاف مشد و مفتوح و رای مملہ در آخر گویند و نیز ہر چیز منسوب بسوی چین را عمواد کا سہ را خصوصاً
 گویند بعربے معینی گویند و آن معرب ست چینی کبر اول و دوم مجهول و عہرہ ملیدہ مضمومہ و کسر لام و سکون تحتانی
 معروف نوعی از قماش ابریشمی گذہ و سفت بعربے استبرق کبر جوف و سکون سین مملہ و فتح تائی فوقانی و سکون
 با و موحده و فتح رای مملہ و قاف در آخر گویند و بفار سے تافتہ چوینا کبر اول با شتام ضمہ و سکون او و معروف و
 نون غنہ و تائی ہندی بالف سیدہ نوعی از مور کلان بعربے آئرا عجم و بضم عین مملہ و سکون جیم و ضم رای مملہ
 و سکون او و فا و در آخر و بفار سے مور سواری گویند چوینی کبر اول با شتام ضمہ و سکون او و نون غلہ و کسر
 تا ہندی و سکون تحتانی معروف بمعنی مور بعربے نمل بفتح نون و سکون ہم و لام در آخر نملہ زیادت تیلی
 و تبر کے قرینقہ بفتح قاف و کسر را سے مملہ و سکون نون و جیم فارسی و فتح قاف گویند و مور چہ کوچک، عبری
 ذہ بفتح ذال معجم و را و مملہ مشد و در آخر گویند ذرہ زیادت تیلی و بفار سے مور چہ گویند چیتہ کبر اول و سکون دوم
 مجهول و فتح نون و ہا و در آخر لغت فارسیست بمعنی دانہ مرغان و در ہندی نوعی از غلہ کہ مرغان را دہند بعربے آئرا

و من بغم دال محله و سکون حامی مجز و نون در آخر گویند و بفارسی شوشو بغم هر دو شین و از زن و تبرکی تاریق بتای فو قاسه
 و کسر اء محله و سکون قاف گویند و خوشک ست در درجه دوم و بعضی گرم گفته اند کذا سنے بجز الجواهر باب حامی محله
 بالالف + حاجت بفتح جیم لغت عربیت در اردوی هندی و فارسی مستعمل آن مهر و فست در صحاح ست
 الحاجه - مرزفه و البجمع حاج و حاجات و حوج و حو الخ علی غیر قیاس کانهم جموا حاجه و کان لا یصلح بکده و یبول به مولد
 و انما اکره لخرجه عن القیاس و الا فیه شیر فی کلام العرب و صاده بعد ممله بالفت در اردو آمده و مفتوح و تادرا آفرینش بقیس کلان
 صاده حاجه جواب لغت عربی ست در اردوی هندی بسکون را مستعمل کسیکه فوراً و بی تاال جواب دهد بعر
 آنرا انقطاع کبره تایی ذوقانی و لام و قاف آمده بالفت و عین مملو در آخر و ملقاعه زیادت تادرا آخر کوبیده و در صحاح
 اللقاعه بالضم و التشدید لرجل العاصر الجواب حاجه صامتنی کفالت کردن بخاطر کردن کسی بعرنی الکاف الیه بالنفس
 حاضر صامتنی کسی که کفالت بخاطر کردن کسی نماید بعر بی ابر انکسل النفس و زعیم النفس بزات و عجم و عین مملو و عجم
 بر وزن امیر گویند حاضر کرنا میا کردن چیز بر ابر بی اعتیاد عین مملو و تادرا فوقانی و دال مملو بر وزن انکسل
 بر وزن افعال گویند قال الله تعالی و اعتدت لمن شکاکا حاضر و همیا که در اینجا بر لری زنان نیکه را و غیر میسر یا حاضر
 بعر بی افعال بر وزن افعال گویند حال الانا و جد کردن بعر بی و جد بفتح و او و سکون جیم و دال مملو در آخر و سماع
 بفتح سین مملو و عین مملو در آخر و بفارسی حال کردن و کفالت تانی محله گویند بیت و سی اشب نظر و آینه با خط و قاف
 کرد + حال و خطی بگوید که افتاد و حال کرد + باب حامی محله با جیم عینی + حجاب بالکسر لغت عربیت مستعمل برده
 در اردوی هندی فارسی یعنی شرم مستعمل علی قلی منلی گویند شعر رسوایر کشید بجای گر از حجاب بگوید که بفرمان بنوام گذر
 حجت بالضم لغت عربیت در اردوی هندی و فارسی مستعمل بعر بی دلیل و برهان بغم یا و صده هم گویند باب
 حاکر محله باراکر محله + حراره بفتح اول و دوم بالفت و فتح را و دوم و تادرا فوقانی در آخر لغت عربیت بمعنی گرمی
 در اردوی هندی فارسی مستعمل بمعنی برکتی و جنبه که از غلبه شوق عارض شود و بلبستان دست و بازوی بجرم رسد چنانکه در
 حالت وجد و سماع امیر خیر گویند بیت نهزه که در یافت اذان صبح تاب اگر حراره زدن آفتاب بجرمی بهتر از
 بهما و بکر از او معجز بر وزن افعال و نیزه کسر با و ذاتی مجز و تادرا آخر فی الصالحه بجر الحواشی الا بجره از او بهتر
 سنے اذا تحرکت فی سیرا بجر اء حر اءم مع لغت فاریست در اردوی هندی مستعمل مغز اندازن مهرهای
 پشت که رشت اندازی سفید در استخوان کردن تا به پشت رسیده بعر بی بفتح عین کات و نون و ذاتی حاکر بالضم
 عین مملو در آخر گویند حر اءم زاده لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل بمعنی پاکویند که از زنا بوجه آینه باشد سر
 آنرا و لکد الحرام و ولد السحت بغم سین مملو و سکون حاکر مملو و تادرا فوقانی در آخر و لکد بفتح نون و کسر نین حاکر و لام در آخر
 فنیل بر وزن امیر گویند و بفارسی زنا زاده و نوح حرام و با مفعول داخل بدال مملو و ضم نین مجز و غوا گویند و در ف

[illegible]

امیر گویند و اگر از نقره محلول کنند بر بے آنرا مطلق بفا و بکر از صلا و مجر بر وزن مشجر گویند حلو ان بفتح اول و سکون دوم
 بجه و بر ویش را گویند که گیاه نخورد و شیر نوشد بر بے بجه بر را که گیاه نخورد و سبک بفتح سین جمله و سکون حای جمع و بفتح لام و تا
 در آخر و بفتح بار و صده و سکون با و فتح میرو تا در آخر گویند و بجه ویش را که گیاه نخورد و بجه ویش جم و سکون فاد
 رای جمله در آخر و عتو و بفتح عین جمله و صم تا و فو طانی و سکون دا و و اول جمله در آخر گویند و بعد از آن عناق بفتح عین جمله
 و نون با الف و تاف در آخر و بجه ویش را که از شکم برآمده باشد آنرا حلا م بضم حای جمله و لام شدد و با الف و میم در آخر گویند و نه
 است و فی حدیث عمر ان قضی فی الارنبه بفتح الهم بحال م جاز و بفتح الهم بحال م جاز و بفتح الهم بحال م جاز و بفتح الهم بحال م جاز
 و الحی بن خضیر انه و برودی بالنون و المیر بذل منها هو الصنف الذی حلیه الرضاع ای سمنه فکون المیر اصلیه و بفارسی
 بجه ویش و میم بجه گویند که آنرا بفارسی بجه گویند حلو اسو هین بفتح اول قسمی از حلا است بفارسی آنرا حلو ای سوهان
 گویند سله گویند بیت بدین تلخی کام از حرص دندان و نکر و تمیز بر حلو ای سوهان باشد که گویند بیت نک از خنده و در او چشم
 فعل سخن گویش و شیر سینه بود حلو ای سوهان بر ویش و حلو ای بفتح و بجه ویش و بجه ویش و بجه ویش و بجه ویش و بجه ویش
 مستعمل که یکا شیر سینه فرو شد و منسوب به حلو ای سوهان بر ویش و حلو ای بفتح و بجه ویش و بجه ویش و بجه ویش و بجه ویش
 دوم فرمایند بیت تا که در او ک حلو افروش و یک بخشایش است آید بجه ویش و بجه ویش و بجه ویش و بجه ویش و بجه ویش
 شکم و از لب شیرین رسد اگر است و گوئی آنکه او بان شک شک است باب حای جمله با میم و حاه بفتح
 اول و میم شدد و با الف و میم دوم در آخر بفتح عربی است در اردوی هندی مستعمل آن معروفست حمامات جمع آن
 و بر بجه و میم بفتح دال جمله و سکون تخانی و میم با الف و میم جمله در آخر گویند و بالکسر نیز آمده و یا میس و یا میس جمع آن
 اند میس از باب الفعل در آمد و حرام و بلان بفتح بای موحده و لام شدد و با الف و نون در آخر گویند بلانات جمع آن
 بفارسی گریبان و گرامدان و گریاب گویند میل بفتح اول و کسر دوم و سکون تخانی مجهول و لام در آخر اما حائل قلا و که در
 کردن انداخته از دستمال گذرانده نیز فعل اندازند در زبان اردوی هندی مستعمل بجه ویش و بجه ویش و بجه ویش و بجه ویش و بجه ویش
 شین معر با الف و حای جمله در آخر گویند باب حاه جمله با و او و حور با ضم جمع حور از بر وزن حور لغت عربیست
 بهمنه زینک سپیدی چشمش سخت سپید باشد با سیاهی سخت در اردوی هندی و فارسی بعضی معر و مستعمل تخانی گویند
 بیت چوبیانه رسیدی سخن و گذار و دختر ز طلبید سوس حور گذار و گاهی آنرا با الف و نون جمع آن
 سعدی فرمایند شعر حوران بهشتی را و درخ بود اعراف و از درخیاں پرس که اعراف بهشت است و گاهی در
 لفظ حور بای خطاب یاده کرده حوری گویند آتیه خبر و گویند معر حور سندانم یا ملک فرزند او
 یا پرس و گاهی حور جمع کرده حوریان گویند حافظ شیرازی فرمایند شعر شکرند که میان من و حلیق قلا
 حوریان رقص کنان ساغر شکرانه زدند و حوض بالنسج لغت عربیست در اردوی هندی مستعمل

و آن معروفت میاض با کسر جمع آن و صهر پنج کسر صاد و ممل و سکون با و کسر را و ممل و سکون تخانی و جبر در آخر بسیار
 افعصاد و ممل و نصیب بکر صاد و ممل و صهری کسر صاد و ممل و سکون با و کسر را و ممل و سکون تخانی شده و آخر و بفارسته آنسان
 و نیز کس که کانند گران مایه کانند را در آن مل کرده کانند سازند بفارسته آنرا مخور گویند ظاهر و حیدر لغت عربی کانند گران
 بعیت از آب تنور است کارشن و آن + ازین آب میگردد این آبیا حویلی بفتح اول و کسر دوم و سکون تخانی ممل
 و کسر لام و سکون تخانی دوم معروف اما له حوالی لکه در آرد و گویند بولوی بنای گویند بیت اگر افتد قبول رای ممل و سکون
 آن و لکش حوالی + هندیان بنی خانه استعمال کنند بعربیه و در بدل ممل با الف و رای ممل در آخر گویند و در
 نور جمع آن باب خانی محمیه با الف + خاصه تشدید صاد و ممل لغت عربیه است هندیان و فارسیان
 صاد و ممل و لام خاصه امرا و سلاطین استعمال کنند میرزا مهدی گویند بیت نیست الخاصه صدافعی انعامی چند
 تشو خاصه چون حاضر غای چند + و نوعیست از قماشهای معروف که در هندوستان با فطره ظاهر و غیره پیروز خان
 بعیت بزرگ تعلقی چو میدادتن + شد از خاصه و حدتش بیرون + خاطر خواه لغت فارسی است در اردوی هندی
 مستعمل یعنی چیزیکه موافق طبع باشد بعربیه مرغوب و مرغی و مشتقی و بفارسته خاطر نیر و خاطر چند هم گویند
 با و ده ترکیب فارسیست در اردوی هندی مستعمل و بعضی از محققین که هندی گمان برده منشأ آن کلمه التقاط
 ابواب الجحان گویند خاک توده زمین با اجزش سینه سپر ساخت و بفارسته آنرا آماج
 و را بر آماج خانه نیز گویند تیر الی گویند شعر خندان شود از گوش گمان عجیز زنیق + بر سینه آماج زند شاخ گل از تیر +
 تاثیر گویند شعر آماجگاه تیر حوادث نمیشود + آنکس که خویش را بجهان بیغرض گرفت + و حیدر گویند ع در آماج خانه چو
 کرد هم گذر + خاک و لب لغت فارسیست مبنی کسبیکه جار و سب زند طالب آملی گویند شعر چون پر وبال سمندر خاک و لب
 آتشم + تنگ می آید بوی گل هم آغوشی بر او خواهد یافت شیرازی گویند شعر گوچنین جاوه کند بفرج باوه فروش + خاک و لب
 در بنی که کمر فرگان را + بعربیه آنرا آناس بفتح کاف و نون شده و با الف و سین ممل در آخر گویند و در اردوی سبیه
 مبنی کسبیکه اوب خانه را پاک کند و خاک و لب زند و محارقه حال عربیه آنرا مظهر بعینه اسم فاعل از باب التفعیل
 و بند و در فارسیه جلاله بفتح جیم و تشدید لام کناسی را گویند که نجاسات را از گود بر زن بر فروشته بار کرده و
 اما در هندوستان این کار هم پیشه خاک و لب است که اوب خانه را پاک کند و در عربیه جلاله گادی را گویند که نجاسات را
 خور و جلاله پیشه در فلق گویند کایه کرده اند از نجاسات بجله که بشک را گویند و از نجاست گادی که جمله خور و آنرا جلاله گویند
 خاکش شین معرجه لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل آن تخم است دوایی ریزه و سرخ بعربیه آنرا خبثه بفتح
 خا و صحر و فتح باد موده شده و تاد در آخر گویند و بفارسته خاکشو و خاکزنی برای فارسیه نیز گویند گرم تر است بر اول
 خاک کینه کسر کاف فارسی و سکون تخانی معروف و فتح نون و باد در آخر مخفف خایه کینه است و آن نان خورشی که از تخم

مرغ سازند بعربان آفرین بضم عین مملو و جم شد و تا در آخر گویند و بفار سے خانه ریز و خایه کیند نیز گویند خالی لغت عربی
 در ادوی هندی متعل بمغنی نمی را گویند و فتاب کیند و طرف تهی را انا و صفر بضم صاد و سکون فاو رای عملی در آخر گویند
 در قیاسوس ست صفر بضم خالی و بحر کات ثلثه نیز آمده اصفا بر وزن اجباب جمع آن انا و اصفا را آینه صفر بضم فهای می
 است و شکم تهی را از طعام لطین طاب و بطای مملو گویند بوستان خالی از درختان را آخر کیم خای معجم می شد و گویند و زمین
 خالی از مردم را اقد بفتح قاف و سکون فاو را مملو در آخر گویند و زمین خالی اگر گاه را مملو بفتح میم و سکون را و مملو و تا و فوقانی و تا آخر
 گویند و زمین خالی از رشت را ارض جز بفتح جیم و ضم آن و سکون را و مملو از مملو در آخر گویند با تحب نیز آمده و خانه خالی را
 و از خا و یغی میم و دو و بر وزن رخصیه گویند و ابر خالی از باران را عمامه حاکم بفتح جیم و با الف میم در آخر گویند
 و چاه خالی را از آب سترج بفتح نون و کسر زای معجم و حامی مملو در آخر گویند و آب را آفتاب فارغ گویند و خطی که خالی از
 نقطه بود خط غلط بضم فین معجم و سکون فاو لام در آخر گویند و درخت خالی از برگ را شجر سلب بضم سین مملو و لام با و حو
 در آخر گویند و خا سمالی در بند و ستان کسی را گویند که سامان خانه مردم را انجام دهد و فارسی آن را کیمیر سامان و ناظر
 بیویات گویند یا آفرین لاجوری گویند شهر که در خط را و بسمه بلیش تنگ گرفت + میر سامان نگارنده طار آراست و شصت و شش
 گویند شهر که در سه شجر و طم شاهی که در دوران او + ناز و ست و رسالت و ناظر شجر و امیر و با سبب است + اسماعیل یا گویند بلیست
 فارغ و می کشتم از کدیه ابیات + که دیده ایم گویا ما ناظر بوفات + خانه باغ باغی که گرد آن وید و اگر کشند و بستان آفر
 حدیقه گویند بفار سے سرایستان خانه و اما در او کدیه در عر و بس اورا بنظر زندی گیر و بجا نین خود و او در حدیقه که پیشتر
 ز آتش که شد خانه و اما آب + بر و سی است در خانه شین و شایب + خا و ندر بفتح و اول لغت فارسیست مخفف شده و ندر آرد و
 هند و ستانی مستعمل بجرم خان گویند شهر سینه عز بود و سنت هر خدیتی که که روم یا رید با بس اخا و ندی عنایت بود
 بعربیه مالک موفی گویند و خا و ندر کبر فاو در ادوی هندی جی شهر مستعمل بجرم بفتح با و سکون عین مملو
 و لام در آخر و در بفتح را و معجم و سکون داو و جم در آخر گویند و بفار سے شوی و تبرکی ابو شفه بفتح حیر و ضی با و سکون
 و سکون شین معجم و فتح قاف و ادر آخر باب خای معجم با جیم فارسی + معجم بفتح ال + دو و هم مشتق و معجم
 را و مملو در آخر و آن میو نیست و متولد اند اسب و خر بعربیه آنرا البکل بفتح با و مملو و سکون غین معجم را و مملو در آخر
 گویند بفار بر وزن کتاب جمع آن و بفار سے است گویند و نیست آن ابو الاشج شین معجم و حاد مملو و جیم در آخر
 و ابو الحمران بفتح حاد مملو و ضم زاز معجم و ابو قضاغه بقات و صا و معجم و عین مملو و ابو قنوس بقات و میم و صا و مملو و ابو
 بصا و مملو و قاف و را و مملو و ابو کعب بحاف و عین مملو و با و مملو در آخر و ابو مختار و ابو لمون و ابن ناهق و ابو القاسم
 و ما و را بقله زیادت را گویند باب خای معجم با و ال مملو + خدا او طحاک بضم الف و فتح تا و هندی
 مخلوطه بلفظ بها الف و کسر لام و سکون تخانی مجهول یعنی خدا میر اند بعربیه امات و اکتد و بفار سے

گفته اند و کجای بفتح خا و ذال معتمنین و معجم در آخر خربوزه خام کو چک را گویند و بفارسی کالک بهر دو کاف عربی و فتح لام و سنج و فتح
بفتح سین جمله و سکون فاف و فتح جیم فارسی و سفره برای فارسی و فتح جیم فارسی که غور دست از فلان خالیک نخل + فتح
عبد القدر الفارسی گوید + سر به سبزه و کف سبزه و کف + آلوده و ثعلبی در ترتیب خربوزه گوید اول چیزیکه از دخت
خربوزه بر آید آنرا فخر بفتح فاف و سکون عین جمله و فتح سین جمله و رای جمله در آخر گویند بعد از آن خضف بالتحریک آن
بزرگتر از آن باشد بعد از آن قه بضم قاف و حای جمله و مشد در آخر گویند و فتح بالتحریک همه را گویند تا مدتی که خام است
بعد از آن بطبع کبیر بای موحده و کسر طامی جمله و مشد و سکون تحتانی و خام مع در آخر است و خربوزه را بفارسی سفره کوک
بفتح فاک و کسر رای جمله و سکون تحتانی و فتح واد و کاف در آخر گویند خرج بالفتح لغت عربی است در اردوی هندی و فارسی
مستعمل یعنی ظان و ظل بعرب صاف بفتح صا و جمله و سکون رای جمله و فاد در آخر و منصرف بفتح میم و رای جمله گویند
بفارسی برین بفتح با و کسر رای حجه و سکون تحتانی و فتح نون و بای مخفی در آخر فردوسی گوید بیت هر آینه بانواز کج کن +
دل از پیشی کج میر کج کن + و نیز خرج بمعنی مال در اردوی هندی و فارسی مستعمل است از عالم سیتا است با سیم
مایکول الیه زیر کال آخر خرج میشود چنانکه گویند خرج ندایم ای مالی که بران خرج بکار آید ندایم نظامی گوید بیت سران را
رسانید تارک بتان + پس خرج جاد و سبتد خراج + خرج باللاتی خرپه که نسوای و جوه منقر باشد و این لغت موضوع
فارسی گویان هندست چنانکه بعضی از محققان اهل زبان تحقیق نموده اند میرزا مظفر جاسخان گوید شعر گشت نقد شک
ما صر فوای خوش قدان + کمر و مفلس عاقبت این خرج بالاتی مرا + و در فارسی خرج بالادسته و بالاخری گویند
خرج بضم اول و سکون دوم و کسر حجه تحتانی رسیده چیزی باشد از پلاس که زاد و دخت سفر در آن نهاده برستو
بار کنند بعرب بفتح فاف و سکون گار رای جمله گویند اخراج بروزن افواج جمع آن و فارسیان تصرف کرده در چین
گویند فومی گوید بیت جو خراجین معده پر از می کف + بهر را و کوه سرین طی کف + و هندیان نون را حذف کرده خرجی گویند
و بفارسی آنرا جوال بضم جیم و واد و بالفت و لام در آخر و غنج نفیس متعجب و سکون نون و جیم در آخر و باروان بنا و جوه
بروزن کاروان خرجی بفتح اوک و سکون دوم و کسر جیم فارسی و سکون تحتانی معرف زیر که زمان فاحش
را در بخت زنا و بند در عصبه اجرة الزنا و اجرة السمته بضم سین جمله و مهر البنا گویند و بیاره حال عربان
بر طیل کبیر بای موحده و سکون رای جمله و کسر طامی جمله و سکون تحتانی و لام در آخر گویند و در قاموس بطیل را
بمعنی رشوت گفته بفارسی چیده بفتح جیم فارسی و سکون را و بای مخفی در آخر گویند و نیز یکیش به با و مباشرت
باشند چیزیکه در مرد واد و بند بعرب آنرا غنچه بضم عین جمله و سکون قاف و رای جمله در آخر گویند حرفه بالضم لغت فارسی
در اردوی هندی مستعمل نوعی از سبزی است بعرب آنرا بقلة المحمدا و البقلة المبارکة و فتح بفتح هر دو فاف
کسر و جمله و سکون جیم گویند سر کج است در دوم خرگوش بفتح اول حیوان است معروف لغت فارسی است و در دوم

مستعمل و تحقیق آن در لغت کمر با خواجه آمد باب خامی حجه باز ای محجه + خراجی کسیکه خزانه در حفاظت و سپرد
 او باشد بعبر بے آنرا خازان بخاوندای محبتین و لون بر وزن فاعل و خزان بر وزن شداد گویند و بفارسیه خزینہ می
 گویند و در لغت عربی نیز گویند سیفی گوید بیت ماه خزینہ می که چو در گنج است + قدیست شاهوار که اندر خزانه است + خزانه
 بالکسر لغت عربیست و در ادوی هندی و فارسی مستعمل جای جمع کردن مال و ثروت و در وزن مکن نیز گویند و بفارسیه نیز
 گنج گویند باب خامی معجه + باشین معجه + خشک بالضم لغت فارسیست و در ادوی هندی مستعمل خلاف ترجمه
 یابس بیای شحانی بالفت و کسر بیای موحده و سین همزه در آخر گویند خشک بالضم در هندوستان طعنا میست که برنج را
 در آب پخته میخورند بعبر بے بهط افتخ بای موحده و باو طای مطبقه شده در آخر گویند که از ان فی القاموس حریران خشک
 بے روغن و در گویند خشکی بالضم لغت فارسیست و در ادوی هندی مستعمل خلاف ترجمه یابس بالضم
 بیای شحانی و سکون بار موحده و سین همزه در آخر گویند در ادوی هندی معنی آرد خشک که گلوله نان را بان آلوده کنند
 تا بفت و خشک بے آنرا الواء بالضم لام و و بالفت و فتح و تاء اوله و کوفه و بفارسیه برهم لغت
 عربی و ضم سین همزه گویند و تحقیق آن در لغت پیچین گذشت و پیچین آرد خشک دست هم می شود و تاء سوست
 معجم زایل شد و بعبر بے هر چه بان دست شدید آنرا غسول لغت غلب معجم و ضم سین همزه و سکون و او و لام در آخر گویند
 که از این معجم ... س بکسر الفیه است صاحب مرصع گوید که این از لغت هندی می باشد است و بفارسیه دست شد گویند
 به معناه معجم + خضاب بالکسر لغت عربیست هر رنگ را گویند هموا و گویند و و سمیرا مخصوصا در
 خضاب است و خضاب بالفتح لغت عربیست و خضاب بالضم لغت فارسی است و فی الاساس و اختصبالرجل
 و خضاب لغت خضیب لغت عربیست و خضیب لغت عربیست و خضیب لغت عربیست و خضیب لغت عربیست و خضیب لغت عربیست
 و در فارسیه و در ادوی هندی رنگ کردن مو را از و سمیرا و خا و مانند آن گویند خضاب لگا تا بفتح لام و کاف فارسیه
 بالفت و نون بالفت کشیده مو را سیاه کردن و و سمیرا بعبر بے خضب لغت خامی معجم و سکون ضا و ح و با و موحده در آخر و
 و خضاب بر وزن افتعال و خضب بر وزن تفعیل گویند يقال فلان اختضب و خضب بالکسر و خضاب لغت فارسیه
 بستن و زدن و نهادن و کردن و دادن و ساختن و آرد بر روی گویند شعر بکشتان که کس چراغ را بر شیش
 از خون خمر چرم تو کس خضاب نبست + خواجه حافظ گوید شعر عروس بخت در ان جمله با نرزان تار + شکست
 کسره و بر کمال خضاب ده + انوری گوید شعر از فلک در بندگی تو سپهرم ننگم + گر بخون من کند تیغ حوادث را خضاب
 خونی گوید شعر منبت یا قوت نبرل من نزار و چرخ هم + میدهم با آنکه از خون دلش هر دم خضاب + مصرعه لاث
 بر نانی مزن چون ریش میسازي خضاب + باب خامی معجم با طای مطبقه + خط لغت عربیست و در ادوی
 و فارسیه مستعمل بمعنی نوشته که یکدیگر نویسند خطوط بالضم جمع آن بعبر بے رسم های همزه و کاف بر وزن کریم

و مرقوم بر وزن مفعول و کتاب و مکتوب گویند و نیز خط بمعنی سبزه نوسیده که در نهاره پدید آید و از چهار پشت لب
 کند صائب گویند و نیز خط سبزه که از پشت لب جانان بر خاست ۴ رنگ ابر است که از چشمه حیوان بر خاست و بعضی بقل
 بفتح با و موحده و سکون قاف و لام در آخر گویند خط نکلی اکبر نون و فتح کاف و سکون لام و نون بالف رسیده و برآمد
 سبزه رخسار بعرب بر مقل بفتح بای موحده و سکون قاف و لام در آخر و اقبال بر وزن افعال و بقیل بر وزن بقیل
 گویند و در قاموس است بقل وجه الغلام از نصر شرح شعره کایقل بایقل و در صیاح صیقل و وجه الغلام بقیل بقیل بقیل بقیل
 و لا نقل بقیل بالشدید و از قول زمری و صاحب قاموس بالتشديد استعمال جمیع میناید بفارسته خط و منید
 و بر آمدن باب خاصی معجم بالا هم خطال که بر اول بر وزن مثال لغت عربیت در اردوی هندی متعلق آن چو
 بار یک با هم که آن طعام از خندان و دندان پاک کنند بفارسته دندان کا و بجان تازی و دندان کا و دندان آپرین
 با خمره بالف و بای فارسته دندان آفرین با فا و دندان پرین بفتح بای فارسته و سکون ای محله و سکون تحتانی و
 نای معجز و دندان آپرین با شبنم مقله بر وزن دندان آپرین و دندان افرین با فا و دندان پرین بر وزن دندان پرین خطال
 طعام را خطال از دندان پاک کردن بعرب بنی تخلل بنجای معجم و نیز کلام بر وزن بقیل گویند خطال بالخطال فعل الی
 بفارسته خطال دندان کردن و خطال کردن باب خاصی معجم یا میهم ۱ هم خط که بفتح اول و سکون و و
 و ضم تایی هندی مخلوط التلظ با و سکون و او مجهول سکون کاف و نون بالف رسیده عبارت الانست که بملوانا
 دست خود را وقت کشتی گرفتن بر بازو نند بعرب ضرب الیدین علی العضدین و بفارسته دست بازو و وزن
 و دست فرو کو فتلن طنز گویند شمر در کشتی ترک پیوس با و کو تم رو و ۱ نایشت دل کرد و قوی دست بازو و نیز
 میر نجات گویند شمر چون گل از باد صبا آن گل گلزار امید دست با بر کو فتل و در کشتی نایشت دل کرد و قوی دست بازو و نیز
 در اندیشه سبزه آنرا نایج البور یا و نایج الحصیر و نایج البوری و بفارسته بویا با ف گویند شمر بفتح اول و سکون
 و هم و سکون تحتانی و در اصل در آخر لغت عربیت در اردوی هندی و فارسی متعلق به شمر آه شمر شمر شمر
 فیه بعرب بنی معجم بفتح عین جمله و سکون هم و سکون تحتانی و نون در آخر هم گویند شمر او شمر بفارسته و سکون هم
 مخلوط التلظ با و نون بالف رسیده بملوانا آماده شدن خمیر و قابل نان پختن شمر بعرب بنی التلظ با و نون
 و تحتانی و حامی معجز بر وزن افعال و اختصار بنجای معجم و هم و رای محله نیز بر وزن افعال گویند التلظ المعجمین و
 اختصار المعجمین فعل از آن بفارسته خمیر آمدن گویند نظامی گویند بلیت خمیر آمدن آتش اندر تیر ۱ نایشت دندان تازی
 راه دور ۱ هم خطا هونا بفتح کاف تا کسی مخلوط التلظ با و تا هندی شد و بالف رسیده و ضم و سکون و او
 مجهول و نون بالف رسیده ترش شدن خمیر بعرب بنی تخوفه ضم تایی و فاسه و ضم تایی معجز و سکون و او و فتح
 خای دوم و قاده آخر گویند شمر المعجمین از باب فعل از آن شمر التلظ با و باب افعال تراش کردن خمیر گویند شمر

بفتح ر اسی بملکه و کاف تازی مخلوط السلفظ بها و نون بالف رسیده بمعنی خمیر ساختن بهر بنی خمیر بروزن لفعیل و بفارسی
 خمیر کردن خمیر بفتح اول بروزن که مکمل لغت عربیت در فارس و اردوی هندی مستعمل چنانچه که از ان خمیر سازند
 بفارسی خمیر بایه گویند خمیرت العجین از باب نصر و ضرب خمیره انداختم در خمیر و فقاو کبر فقاو و فقاو فقاو
 گویند در اساس است العجین لایزال بالافتاق هو الخمر لانه یفیه یفتقه و یفتقه لانه العجین بجایه فیه و در قاموس است
 الفتاق کتابا بضمیر الکبیرة لفعیل و در الکعین خمیری از وی نانی که از خمیر نرزد بهر بنی خمیر گویند باب خا و خمیر
 بافون و خمیری بفتح اول و سکون دوم و جم و کسر ر اسی بملکه و سکون تحتانی لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل
 و آن سالیست معروف طغران چشمه و فیش آورده + مریخ شمش خود را گذاشته کف بخمیری خوانا کنده بفری آنرا
 و فیش بضم دال بملکه و فتح فاء و سکون تحتانی و فاد را آخر گویند باب خاسی معجمه با و او خواب لغت فارسیت
 در اردوی هندی مستعمل انچه انسان در نوم بیند بهر بنی آنرا و یا بضم را و همرا گویند و خوابی که قابل تعبیر نباشد بهر بنی
 آنرا اضمناط اخلام گویند و بفارسی خواب بفتح و خواب پریشان و تفصیل آن در لغت سینا خواهد آمد خوانا بفتح و
 طبقه جوین و سین که بران ابراهیم اند و مجلس آنرا در لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل و بضم گویند بفتح
 یان را صدانه + اول صلا بسلسله انبیا زنده + بهر بنی خوانا بضم بروزن غراب و بالکسر بروزن کتاب
 بفتح صاحب قاموس گویند خوانا بروزن غراب و خوانا بروزن کتاب طریقه بران
 بروزن خوانا بفتح بجزه و کسر دو و خون بالضم جمع آن در نهامه است و فی حدیث ابی سعید فاذا را باخوانین
 علیها الکوم منتنته و بنی مع آن خوانا و بهر بنی بوضع علیه الطعام عند الاکل و من حدیث الدار بنی ان اهل النخوان یجتمعون
 فیقول هذا یامومن و هذا یاکافر و در روایتی خوانا بضم فایز آمده و آن لغتی است و در صحاح است النخوان بالکسر الذکر
 یوکل علیه معرب و جمع فلت آن احواله و جمع کثرت خون بالضم و کینست آن ابو جامع چرا که جمع میکند مردم را یا انواع طعام
 و آب و منصرف ثبات گوید از جمله الفاظ عجیبه که عرب در استعمال آن مضطرب شده لفظ خوانا و طبقه است انتی خوانا
 که از من و بنی و بنی سازند بفارسی از این بنی گویند خمر وانی گویند محصر عده که بر قسم زباک سینی و طاس + و سین
 بخدث یا نیز آمده و هم او گویند مانده خوانی را گویند که بران طعام بود + و هم او گویند خوانا طبقه را گویند که بران طعام
 نبود و اگر طعام بران بود آنرا مانده گویند و خوانا نمی گویند خواهی کسر لغت فارسی است در اردوی هندی مستعمل
 غلام خای بریده که در سرای امیران آمد و رفت دارد و بهر بنی آنرا خسته بنجاسی حجه و صاده جمله بروزن غمی و غمی
 بروزن مرغی گویند خضیه الکمر و خضیان بالکسر بروزن لسیان جمع آن و محبوب بضم بروزن محبوب و طو اشی بفتح
 طلاء مطبقة و او بالف و کسر شین معجم و سکون تحتانی نیز گویند و آن در کلام متاخرین و محاوره حال مستعمل است
 خوا نچه بنجاسی نون خوانا کوچک لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل بهر بنی طبقه الصغیر و النخوان الصغیر

بفتح بزه ولام و سکون نون و جیم و سکون واد و جیم و ر و تیر و خوشبو و جیم و بی بی خوش بهری آنرا سرف بفتح
گویند و تحقیق آن در لغت باس گشت خوشبو و گمانا بفتح لام و کاف و فازی بالث رسیده و نون بالث نشاید و خوشبو
مانندین بعرسب بفتح بیضا و معجم و میم و فحای معجم و تفسیر برون لغتین گویند و در نایب است از بیان بفتح راسه باطیس و
سنة الحدیث ایضا آنکه کان متضمن الحاکم و خوش بصری یعنی خوش بصری بشاره بهر سه حرکات بای موحده و نون
بالث رسیده و فتح رای ممل و تا و ر آخر چنانکه در شمس العلوم است و بصری برون کبری و بشاری مروه و نوید گویند خوش بصری بیا
خوب بصری رسانیدن بصری بشار برون تفسیر و بشار برون انحال و استشار برون استفعال بشار سے نوید و اول
و مروه واد و واد و در ساندین نیکی گویند شمر بر دینا و تو قاصد رسیده بر یک اگر توید وصل توانا مسر بان و در مارا
خوش خوراک بضم خ و بر و سکون واد و معمول و رای ممل بالث و کاف و تازی و ر آخر لیکه غذای او طعام لطیف باشد یعنی آنرا
معجز بضم میم و فتح عین ممل و سکون نون و جیم و فتح با و لام در آخر گویند و بشار سے خوش غذا خوش اختلاف است
در او وی هندی مستعمل کشیدن از نیام بر آید لیکه شمر خوش غلافی تیغ تویر میداند و کرمی شمر معنی
دو باره میجو خیار بعرسب و لوقی بفتح و ال ممل و بضم لام و سکون واد و وفات و آخر و الی برون فاعل گویند خوشه
فارسیست و در وی هندی مستعمل و آل ممل و فست اطلاق آن بر خوشه جو و گندم و انگور و خرما و مانند آن
آید بعرسب جو و گندم را سبیل بضم سین ممل و سکون نون و ضم بای موحده و فتح لام و تا و ر آخر گویند سبیل جمع آن
سبیل از آن است که بر آ و در ذرع و خوشه انگور را بعرسب عشق و بضم عین ممل و سکون نون و ضم قاف
و در آخر واد و ر و بر و نید غنایه برون مصابح جمع آن و خصله و بفتح خای معجم و سکون صاد ممل و فتح لام و تا
و تا و ر واد و ر و سکون کاف و تازی و واد و سکون خای معجم و سبیل بفتح سین ممل و سکون بای فارسیست
گسر رای ممل و سکون تخانی و غین معجم و ر آخر گویند فخری گویند شمر نیمه جو تا ک پشت دوا + از سبیل چند و نظیر پشت
پس تراک و پس و نیز گویند علی خراسانی گویند شمر بود تا پاره نشین در حرم دیده انگور + جلو و دختر زبون پس تراک
ده ویش والد بزدی گویند شمر ما توبه شکستیم یاد پس رز + در صحبت ما و دختر زرد چه شمارست و خوش خرامار اکبا
گسر قاف تازی و بای موحده بالث و فتح سین ممل و تا و ر آخر و عقد بکر عین ممل و سکون و ال معجم و قاف و ر آخر و
بکر قاف و سکون نون و واد و ر آخر گویند خوشی لغت فارسیست و در وی هندی مستعمل بعرسب جو و بضم حای ممل
و بای موحده و سکون واد و رای ممل و ر آخر و سر و بضم برون آن و بجهت بفتح بای موحده و سکون ما و فتح جیم و تا و ر
معجم برون فرخ فعل ازان و فخره و بشار سے شادی و شادمانی نیز گویند خوش بصری اول و سکون دوم و فتح کان کار
کسیکه بخوبی بخوبی و حافظ گویند شمر چشم حافظ که بیدار تو بخور شده بود + ناز پرورد وصال است کن آوازش +
بعرسب عشق و بضم عین و ال ممل و برون مقبل و مارن بضم و رای ممل و نون برون فاعل گویند مرن مالی از با

نصرت و فعل ازان و بنارسه و خورده و خورفته نیز آمده و گویند بر بزم اول اعت فارسیست در اردوی هندی متعل می عرق کیم
 می باشد که بر پشت اسب نهند و زین را بر بالای آن گذارند و بر بے لبه کبک لاهم و سکون بای موده و وال مملد و در آخر
 به بود و الضم جمع آن الکتب الفرس از باب فعال نذر بر بزم به اسب و بنارسه و نذرین و نکلنو گویند و در مومند
 در آن خور خوراند و در اصل بنیادش با بود و باشت استعمال حذف شده خون بالضم لغت فاسی در اردوی هندی
 متعل به بزم و در تفصیل آن در لغت آمده و با خون به لغت فارسیست در اردوی هندی متعل معنی از ریکه
 ایامی مقتول و در وطن خون از قاتل گیرند و بر بزم آن از او بر یک دال مملد و فتح تخمائی و تائی فو تائی در آخر گویند و یا جمع
 آن و داده از باب نرب و بیت داد و در خون و کیم و نکلنو الفتح باس و سکون تخمائی و سکون تائی هندی مخلوط تلفظ
 بهادونون بالف رسیده خون آمدن از مقعد چنانکه در اسیر و در سیر می آید و فاسی به بزمی خون شستن میسر و در کلام خود
 آورده به بیت بلبل ازین غصه چنان خون شست و کز تو دم رنگ و کز گوشت و و مراد از بلبل پرنده ایست که در
 هندوستان همین نام شهرت دارد و اگر در مقدمه سرخ بود و بعد از بلبل و الدام گویند و یقال فلان خلبس الدام
 فلان سفید و یا عبارت است از بی مری بنارسه خون سفید شدن قدی گویند شهر شستن خون مردم چشمه ز بهیسی سفید
 آن چو طفلانش خیال شیر مادر میکند و خون کاسیاسا آب سیرابی فارسی و تخمائی بالف رسیده و سیراب مملد بالف رسیده
 و میند مال کسی بعد از عیاشان الی گویند و در اسب است و تقول انکالی الدرم عطشان کالک عطشان
 خون و شسته چون تخمائی گویند شهر کجائی شکسته جواب زندگانی از نظر رفتن به شسته بخونی کیدگر خورندار انت و خورند
 به خون عا به بزم آنرا مستقص یعنی عا ناعل از باب استفعال گویند و بنارسه خون و بنارسه خون و بنارسه خون
 من از پروانه هم عاجز تر و بکس ترم کورا و نیمه بکاسه است ناخون خواه او باشد و خون و در هم و بنیسی هم
 طهرانی گویند شهر خون در بخوانی نکند آنچه بدل کرد و چشمان تو به کام و خور کوری خون کا عو ض اشته
 قصاص کبک رقاف و صا و مملد بالف و صا و مملد دوم در آخر و تیر و تیر قاف و داده و دال مملد در آخر گویند
 خون کا عو ض و اینها انتقام از قاتل خواستن به بزم استقصا ص بقاف و تکرار صا و مملد وزن استفعال و بنارسه
 در خوبی اصل منصف طهرانی گویند شهر بخور و دانش بهر خون خواهی نیگیه و و س در هم که بنمایم هم در قاتل و در
 کا عو ض لینا انتقام خون از کسی گویند به بزم استقصا ص بقاف و تکرار صا و مملد وزن استفعال و قافه بقاف و دال
 و مینن اغاذه گویند اقتض منه از باب استعمال قصاص گرفت از وی و اقدت القاتل بالقتیل از باب فعال کشر
 را در قصاص مقتول اقص الامیر فلان من فلان از باب افعال کشت امیر فلان را در قصاص فلان بنارسه
 ص گرفتن و خون گرفتن معیبتی گویند شهر انتقام از چرخ با طبع ملائم می کشم و پنبه از نرمی ز چشم ساغر خون گرفت
 خون لینا یعنی رنگ زدن به بزم فصد لغت فاسی و سکون صا و مملد و دال مملد در آخر و صا و مملد وزن کتاب بنارسه

و خون گرفتار و خون کشیدن و خون کم کردن یعنی گویا هست آگاه و تب در بدن را + نشتر چربی برگ برودن را + منظر
 کاشی گویا هست فم و پیش آمده تا خون گرفته + من خون گرفته ام تا خون گرفته + طغی گویا شعر نیای می چوشت
 سعی دست از و بار + اسوگی ضرر بود و خون کشیده را + وحید گویا شعر است حتی را از بخیلان بکشم احسان داشتن
 به خون کم کردن فساد از روین است + قصد از باب ضرب و قصد از باب افتعال فعل از ان خونین بالضم
 لغت فدا هست مدار و می بندی متصل کسی که ده باشد و قصاص بر و باشد یعنی او را قاتل کنند و بفارسته
 خون دارد میرزاها بگوید شعر از خجلت رخ تو که خون دار لاله است + گلها بر پیشه مهر خان خزیده اند + پذیر کسیکه در
 خون ریختن مردم بر داند عبرت او را سفاک بفتح سین ممل و فای شعله هفت را آخر و بفارسی خون ریز نوید جوی بهم
 لغت فدا هست مدار و می بندی متصل آن معروفست یعنی بفتح سین ممل و کسر حیر و یا تختانی مشدود تا در آخر
 در شکر شیرین و سکون تختانی و فتح میوه و تا در آخر و عاده و در به بغیر دال ممل و سکون را و حمله و فتح با و موعده و تا در آخر
 و جیر کسر با و کسر حیر مشدود و سکون تختانی در ای ممل و مفتوح دال مقصوره در آخر گویا خود جوی و نا بغیر حیر فاری
 کلمه تلفظ بها و سکون و او و رای هندی و نون بالف رسیده تیسر و ا و ن عادت را بعرب ترک العاده کونا که
 است ترک العاده و عاده و بفارسته خود را بنیدن و خود را ز کردن صاحب گویا شعر زردان ماه کنعان نوی خود
 کرد انداخته بر نشی در سنگ فت از یاد آتش + خود گر کرنا که را عادت پذیر کردن یعنی تعوید بعضی ممل و او
 ال مایه جز و زن تفصیل گویند خود کلیه الصید فعل از ان بفارسی خود و ان میر نجات گویا شعر زبک و عده او خواستار ممل و او
 بر وصل او چه رسم باز چشم بر اجم + خود گر کرنا بخیر عادت پذیرفتن یعنی تعوید و بر وزن تفعل گویند بفارسی خود کردن
 و گرفتن از گویا شعر زبک خود را انداختن سخن با گوشه عزالت + نباشد در نفس ذوق ربانی عند لیلازا + هم او گویا شعر
 با طبع شعله سوز تو دل خود گرفته است + این تیره بخت عادت بند و گرفته است + خود به بغیر اول و سکون دوم و کسر
 تختانی و دال ممل در آخر معنی گشت جو گندم که سبز باشد و خوشه بر نیارده باشد بفارسته خود بر وزن شهید گویند
 هندی گویا بدیت هر که مزرع خود بخورد و غنیمت وقت خرمش خوشه باید چید + بعرب عامه بنای معجزه بالف و فتح
 بهم قمار آخر گویند ابو منصور ثعالبی گویند زراعت مادر امیکه در نخت است او را حبت گویند و هر گاه شکافته شود و برگ نمایان
 شود او را فرخ بفتح فاء و سکون رای ممل و خاسی معجزه در آخر و شط بفتح شین معجزه و سکون طای ممل و همه و تا آخر گویند
 و هر گاه شش از زمین بر آید آنرا حقل بفتح حای ممل و سکون قاف و لام هر دو آخر گویند و هر گاه چهار پا و پنج برگ
 بر آید گویند گوش الزرع بود و ثای مثله از باب تفصیل و هر گاه بر آید شکفته شود و تا سببین ممل و دال ممل
 از باب استفعال گویند و هر گاه تمسبه یعنی سبب بر آید گویند قصب الزراع لغت و ما و ممل با و موعده از باب
 تفصیل و هر گاه خوشه بر آید گویند سنبیل از باب فعله یعنی سنبیل بر آید و بعد از ان التمل کلین و با و لام از باب افتعال

عید و حسن ازین ترتیب قول الله تعالی است ذلک شکلم فی التوراة و شکلم فی الانجیل کنزع اخرج شطاه فائره فائره فائره
 فاستوی علی سقوفه زجرج کوید ازرا اهنار الکبارحه استوی بعضها بعضن کویکمی کوید پس برابر شد فراخ طول را برابر
 گوید اشطاد الزرع برآورد و گشت شطای فراخ خود را فائره ای اعانه باب و ال حملیه بالالف + و اینا سکون
 باد موصده و نون بالفت کشیده چیز را بدست فرو نشانیدن بعربیه غم بفتح غنین بنجر و سکون میم و زای مجیم در آخر گویند
 و اما بتای فوقانی بالفت رسیده بعربی جواد بفتح جیم و او بالفت و ال حملیه در آخر دخی و اینی بفتح هجره و سکون را و حمل
 و فتح یای فوقانی و کسر حاء حملیه و تحتانی مشدود و فخرم کسر خای معبر و سکون مناد معبر و کسر رای حمای و میم در آخر و بفاری
 را و گویند و او لغت فارسی است در اردوی هندی مستعمل بیمار است معروف که در دست مردم هم میسر بعربیه آنرا
 بضم قاف و سکون و او و بای موصده با هم خفه موده و بفارسته از رفتن بفتح الف و ال حملیه و سکون رای حملیه و فتح
 فاء و نون در آخر و بر یون بفتح باد موصده و کسر را و حملیه و تحتانی مجهول و او و مفتوح و و لیل کسر و او و لام و سکون
 و نون در آخر گویند و نیز یعنی خلاف ستم بعربی عدل بفتح عین حملیه و سکون و ال حملیه و لام در آخر و فقه بفتح فون و صا
 و فاء و نون در آخر گویند و او پیر بر بعربیه حده بالفتح و بفارسته تنگ بکفون گویند نیاکان جمیع آن فردوسی گوید میم
 بنیر که خوی نیار آنجست + سز و گر نباشد تراوش درست + و او و یاما بنیر و خود رسیدن بعربیه و جدان لغوات
 بضم غین معبر و بفتح آن یقال و جرت غواتی و غواتی فی الصلاح اصابا لند دعاه و غواته و غواته و غواته فی الاصوات
 شته بالفتح غیره و انما بانی بالضم مثل البکا و الدعا و بالکسر نحو النداء و الصلاح قال العامری شعر یفتک ماثر اقلیت و لا
 متی باقی غواتک من بغیث و بفارسته جواد خود رسیدن نیز گویند و حید گوید میم عاشق بداد خوش ز سیداد خود رسیدن
 از زندگی گذشته و بغیر یاد خود رسید + و او و یما کسر و ال حملیه و سکون تحتانی مجهول و این بالفت رسیده کسی را برادر
 رسانیدن بعربیه انصاف و افاده کسر هجره و غین معبر بالفت و بفتح نامی شکله و نادر آخر گویند یقال استغاثت فلان
 فاعثته و او و لغت فارسی است در اردوی هندی مستعمل معنی شوهر و خسر بعربیه بفتح خای معبر و بانی فوقانی
 و نون در آخر و منه کسر حاء و حملیه و سکون با و رای حملیه در آخر گویند اثنان با ضمیر جمع آن را و یی که بیان حال
 دوم و سکون تحتانی معروف با و بر بعربیه حده بفتح جیم و ال حملیه و مشدود و نادر آخر گویند و او و الشفا لغت عربیه
 در اردوی هندی مستعمل یعنی خانه مانند بیمار آن بفارسته بیمار خانه و بیمارستان و بیمارسان بحدف فوقانی صفت آن
 در قاموس است الارسان بفتح الهم و دار المضحی عرب و او و بضم رای حملیه و سکون و او و چیزه که تشنگ انداخته
 سر کنند بفارسته باروت و بارود گویند و بعربیه هم همین مستعمل کشیدی گوید بارود و باروت در اردوی تشنگ و این
 لغت در کلام قدما و کایم دیده نشد مستحدث است و در اردو و فارسی هم مستعمل است شاید از تواتر سنانین است و حید
 در تعریف تشنگ گوید طبیعت نادر علیجی میامزاج + زرد روی او و شمن را علاج + و در اردو در هندی نیز معنی شرب است

در هر جانب شش شوند و چهار دالو از جنون و جیم و دال معجز بر وزن منافذ گویند و آن در اقصای دهان اند و انت الکهارنا
 یعنی الف و فتح کان مخلوط السلفه بالالف رسیده و سکون را بپندری و نون بالف کشیده یعنی بروردن دندان از بیخ مهر
 استمالش بهم و لام و خا و معجز بر وزن افتعال و فاع بفتح قاف و سکون لام و عین همزه در آخر گویند امتلخ ضرس از باب
 افتعال و فاع ضرس از باب منع برکنده دندان و اور الفارسی دندان کشیدن و برکندن تاثیر گوید شهر هر گونه بلیه بر زمنون
 گشتن + دندان بکش و نشت مسواک منه + و انت الکهارنه و الا که دندان برکنده برنی اورا قلع بفتح قاف و
 لام مشد و عین همزه در آخر گویند و انت با طبعنا بفتح بای تازی و سکون تخانی و سکون تا بپندری مخلوط السلفه بهادون
 بالف کشیده بسته شدن دندان با هم بهر تبه که از هر شاده نشسته چنانکه در حالت بیوشی و غشی و صرع رومی و در بعضی
 اشتباک لبین معجز و بای موجوده و کاف بر وزن ادلماال گویند و الفارسی دندان بر دندان بسته شدن و دندان بر دندان
 کشیده شدن و دندان بر دندان نشستن و حیدر در تعریف مواتش گوید بیت اثر کلبتین وی از صرع دید که دندان
 او شد بر دندان کلید + سلیم گوید شهر از لب مشد و صم هم از جور و رگزار + دندان من خونجیه دندان بسته است
 و انت میسنا کبسه بار فارسی و سکون تخانی معروف و عین همزه و نون بالف کشیده به هم سودن دندان از ششم یعنی حرق
 بفتح حازمه و سکون را از همزه و قاف در آخر گویند و اساس است گویند فلان بحرق علیک الارم یعنی همزه و فتح را از همزه
 مشد و صم در آخر هر گاه در ششم آید و بسایر بعضی دندان را بعضی در حدیث است یح قون اینها هم منظم
 و حقا ای کجا کن بعضی علی بعضی الفارسی دندان از ششم ساین و انت سته کا مینا چیزی دندان بر دندان یعنی برنی
 بفتح همزه و سکون زای همزه و صم در آخر گویند فی القاموس الازم القطع بالباب و انت سکا کات کمانی دندان
 گزیدن یعنی پسین همزه و ابتکار نون بر وزن تغیل گویند و قاقاموس سته غصه بالاسنان و خرس لبس
 ضا و معجز و سکون را از همزه و عین همزه در آخر و انت کبک کات کاف تازی اول سکون تا بپندری کسر کاف تازی و
 تا بپندری بالف رسیده و نون بالف کشیده یعنی و انت میسنا چنانکه گذشت و انت کزانا بفتح کاف تازی و راسی همزه
 بالف رسیده و نون بالف کشیده آید از گردن دندان در خواب یعنی الصلح فی النوم بفتح صلاطه و سکون لام و دال همزه
 صفات بسوی النوم صلت انیا فی النوم از باب ضرب فعل از ان و انت کزانا بفتح کاف تازی و سکون او سکا
 و فتح کاف روم در بپندری دوم بالف رسیده و نون بالف کشیده دندان بر دندان بسبب سر اسودن و آواز بر آمدن معجز
 اصطکاک الازنا گویند و الفارسی دندان بهم خوردن محمد اکبر در باب یاری سر را گوید بیت جی خست از دلش
 شمراده + بهم بخورد دندان تازه و دال حالت را گویند امیر خسرو گوید بیت و کز که دندان برهنه میان +
 بر شفت چو یکم جو یک زن و انت کطی موه بفتح کاف مخلوط السلفه بهادون تا بپندری مشد و سکون تخانی
 مجبول و ضم با و سکون و او مجبول و نون بالف رسیده کند شدن دندان از ترسش یعنی خرس بفتح ضا و معجز و سکون کاهل

و بعد سقط الی الحائط و غیره از باب منع فعل ازان و نیز کسی را تنگ کرد و
 تصدیق بلفظ صحیح و تحتانی و قات بر وزن افسیل گویند و تا بارنا بفتح اول و دوم مشد با الف و میم بالف رسیده
 سکون رای حمل و نون بالف کشیده بقصد دشمن یا لشکر در حای بنیان شدن بعبر بے سکون بعجم کاف و میم و سکون
 و نون در آخر گویند من از باب نصر و مع مل ازان بلفاز سه گامین کردن و اگر فتن و آوردن گویند و بعد بفتح
 و سکون دوم و فتح ال مملد دوم و فتح مای موحده و با در آخر لغت عربیت یعنی بر آوازی که مانند افتادن هم آید
 بر زمین تحت است باشد فارسیان و هندیان معنی ملطراق و کبر و فراست حال کنایه میسر گویند بیت و بعد بضم و میم
 شد بلند زازله در گوشتای فکند بعبری شوکت بفتح شین حجو و سکون و او و فتح کاف و تا در آخر گویند فی الاساس هم
 بشوکت فی الحرج و فکان و شوکت قال افتد قاتی و تودون ان غیر ذات الشوکت نمون کلم و یکا بفتح اول و سکون دوم
 و فتح کاف فارسی و رای مملد در آخر کشید سپهر و امثال آن ساز و بعربی کسیک سپهر ساز و از آخر اسب بفتح نون و فو قاف
 و را و مملد بالف و سین مملد در آخر بلفاز سه سپهر و سپهر ساز گویند و تا بفتح اول و سکون دوم و لام بالف
 رسیده معنی لاغری و فریب بعبر بے تخفیف نون و حای مملد و قات بر وزن امیر و عین بفتح عین مملد و کسب هم و سکون
 تحتانی و فا و تا آخر عاف بر وزن کتاب جمیع آن و همز اول بفتح میم و سکون با در همز رای و سکون و او و لام در آخر
 گویند و بلفاز سه نزار بفتح نون و ز رای معجز بالف رسیده و را و مملد در آخر و ترکیب بفتح نون بفتح میم و سکون تحتانی میم
 را و مملد ابو منصور ثعلبی گوید هر که گوشت را تخفیف گویند و چون ازان هم بخورند که قضیف بلفاز و ضا و مع و فا و ب
 امیر گویند و چون ازان هم باریک تر شود شفت بفتح شین حجو و سکون حای معجز و تا آخر قاتی در آخر گویند و هرگاه ازان هم
 باریکتر و دوسر بفتح سین مملد و رای مملد و سکون عین مملد و فتح رای مملد دوم و عین مملد در آخر گویند و بلفاز سه
 همه را باریک اندام گویند و این همه اطلاعات باعتبار لاغری و تقیست و اگر لاغری خلقی نبود و رجل بزرگ بفتح کاف
 کسر زای میم و سکون تحتانی و لام در آخر گویند بعد ازان عین بفتح عین مملد و سکون عین مملد و فتح میم و فا و را و
 گویند بعد ازان ضام بلفاز میم و میم در اسه مملد بر وزن فاعل گویند بعد ازان ناضل نون و حای مملد و لام در آخر
 آن گویند و اگر شتر لاغر باشد آنرا بعبر همز اول بزا سه معجز بر وزن معقول گویند بعد ازان شامسب بشین حجو
 و سین مملد و با موحده بر وزن فاعل گویند بعد ازان شامسب بلفا بجای موحده گویند بعد ازان نضو کسر
 نون و سکون ضا و مع و فا و در آخر گویند بعد ازان رانج بر اسه مملد و رای معجز و حای مملد در آخر
 بر وزن فاعل گویند بعد ازان رارم بر اسه مملد بالف و کسر زای معجز و میم در آخر گویند و آن شتری باشد
 بسبب لاغری از جابجیدن نتواند بدلا یا بعجم اول و سکون دوم و لام بالف و کشیده و با و فارسی بالف
 بمعنی لاغری بعبر بے نخافه بفتح نون و حای مملد بالف و فتح فا و تا در آخر گویند و بزال بضم با و زای معجز بالف

و فی القاموس انحرص بالضم و کسر حلقه الذمب و الفضة و حلقه القراط و الحلقه الصغیرة من الحلی مجید خردان در بار الفتح
لغت فارسی است در اردوی ہندی استعمال آن مشہور است بعربی حضرت السلطان و حضرت الامیر گویند و ہارمی کیلے
بفتح کاف تازی و سکون باء فارسی و کسر ای ہندی و سکون تخانی مجید لباسی کہ برای رفتن در بار پوشیدہ ان بفار
برخت سلامی و دخت سلام علیک گویند شاعری گوید بیت چنان کردنت سلامی بہر کہ از صولتش شاہ شد باخبر +
نعمت خان عالی و فرج القلوب آورد درخت سلام علیک پوشیدہ بطریق ہر چہ تا مہتر خانہ آن گویہ چشم و راستہ
در بان بفتح لغت فارسیست در اردوی ہندی استعمال کیلکہ برادر امر نشیند و بی امر امیر در آمدن نہد بعربی آنرا ابواب
بفتح باء موحده و واو شد و بالفت و بای موحده دوم در آخر و تراغ بفتح تہای فوقانی و رای حملہ شد و بالفت و شین حملہ
در آخر گویند و بفار سے پردہ دار و پردگی نیز گویند صاحب گوید شعر زاشتق تاشای خود چہ خواہے کہ در کلاہ
من پردہ دار آئینہ است و امیر خسرو گوید بیت ملک دران بر در تو پردگی + ملک ز تو یافتہ پردگی + تبرکی انشیکچی
با کسر ہمزہ و شین حمزہ و سکون کاف و بے و کسر جم فارسی و سکون تخانی و درخت الفتح اول و دوم و سکون فا و مجید
تا فوقانی و در آخر لغت فارسیست در اردوی ہندی استعمال آن معروف است بعربی شعر بفتح شین حمزہ و بای موحده و آخر
گویند و درخت خار دار را بعربی شعر شاک و شجرہ شاکہ و شوکتہ ترکیب توصیفی گویند و غنائہ کہ بہرین حملہ و صا و حمزہ
بالفت و فتح با و آور آخر گویند عصاہ بالکسر و عضون و عضوات جمع آن و لغار سے درخت خار ناک نیز گویند در و را
بفتح اول و سکون دوم و فتح دال حمزہ و را حملہ بالفت بمعنی نیم کوفتہ بعربی جرش بفتح اول و کسر ای حملہ و سکون
تختانی و شین حمزہ و آخر و در سجنے کما در وی کہ زمان را وقت زادن کہ عارض شود بعربی آنرا طاق بفتح طاء حملہ
و سکون لام و تان در آخر و مخاض یا کسر سیم و فتح آن و خای حمزہ بالفت و بنما و میجر در آخر گویند طلقت المراتہ بصیغہ
مہول و مخضت از باب منع و مخضت بصیغہ مہول و مخضت از باب تفعل و مخضت از باب فاعل فعل از ان
بفار سے دروزہ گویند و در بفتح لغت فارسی است در اردوی ہندی استعمال بیتہ رنگان باریک در ہر چیز یعنی شق
شین حمزہ و فاق شدہ و در آخر گویند شوق بالفتح جمع آن و رنگان جامہ را کہ بعد دوختن باقی می ماند بعربی ہم دروز
یا بمعنی استعمال است بر صلیح است الذرزد احد دروز الثوب فارسی معرب است و ازین جاست کہ خیاطا دروزی
گویند و پیش و بچکان آنرا بنات الدروز در قاموس است دروز الثوب معروف معرب و بنات الدروز الفعل
و الصبیان و اولاد و دروزہ اسقلہ و الحیا طون و الحاکمہ و دروزہ و مانند آنرا بعربی خرز بفتح خای حمزہ و سکون را و حملہ
بر لاجی حمزہ در آخر گویند دروزی بفتح اول و سکون دوم و کسر زاء و میجر و محتاسے در آخر لغت فارسیست در اردوی ہندی
استعمال کیلکہ جامہ دوز و مذہب لبوسی دروز جامہ بعدی فرمایہ شعر چند نزار اطلس و دیبای زر نگار بود
غنائہ دان و لغات بریدہ کہ بعربی است آنرا ناز و اصح بنون و صا و حاسے مہلتین بر وزن فاعل

و نصاب بروزن شده و قراقری بفتح قاف اول و رای ممله بالف و کسر قاف دوم و رای ممله و تخانی مشد و راکر گویند
 و بفار سے جامه و وزیر در ما بهر بفتح اول و سکون دوم و جدمقردی که نوکران را بر سر ماه دیند بجر بے مشا سهره بضم هم
 دشین معجمه بالف و فتح با و رای ممله و تا در آخر و بفار سے اسپانه و ما هو اره گویند و ر و ا ز ه بفتح کفت فارسی
 در ا و وی هندی مصل یعنی دز بجر بے باب گویند ابواب جمع آن و ترعه بضم تایی فوقانی و سکون رای ممله و فتح بجر
 و تا در آخر گویند جمع بضم اول و فتح دوم جمع آن و ر و ا ز ه بندگرنادر را بستن بجر بے اخلاق بضم مج و لام و قاف بجر
 افعال و ترج بفتح ر ا ممله و سکون فوقانی و جیم در آخر و ارتاج بروزن افعال در حدیث است فی النبیات ابن ابوالسنا
 تفتح فلا ترج لے لا تعلق و منه الحدیث امرنا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بارتاج الباب ملة اخلاقه و ترجیع
 بنا و فوقانی و رای ممله و عین ممله بروزن تفعیل گویند و بفار سے در بستن و ر و ا ز ه بضم وینا بکسر بای تازی ممله و تلفظ
 بهاء و سکون تخانی مجهول و رای هندی و کسر دال ممله و سکون تخانی مجهول و نون بالف کشیده در ر ا و شین بجر
 الطباق بطای ممله و بای موحده و قاف بروزن افعال و صک بفتح صا و ممله و کاف مشد و بفار سے در ر ا و ز کرون
 و ر و ا ز ه کھو کنا بضم تایی هندی مملو و تلفظ بهاء و سکون و و و نون غنہ و سکون کاف تازی و نون بالف رسیده
 و ر ا بر ا می کشاون از بیکرون کو فتن بجر بے و ق الباب و ترجع الباب بفتح قاف و سکون ر ا و ممله و عین ممله در آخر
 بفارسی بروزن و ر و ا ز ه کھو کنا بضم کاف تازی مملو و تلفظ بهاء و سکون و او مجهول و لام و نون بالف و در کشا
 بجر بی فتح بفتح فاء و سکون فوقانی و حای ممله در آخر بفارسی و اکرون و باز کرون و فزاد کرون نیز آمده و ر یا با بفتح کفت
 در ا و وی هندی متعلی عربی بحر و اما و دال ممله و سکون همزه و میم با همزه حمزه و ده و میم بفتح تخانی و میم شد گویند
 بفتح اول و دوم و سکون تخانی و فوقانی و تخانی رسیده کو می از دستاس که بان و انهار ریزه ریزه که
 آنرا همزه بکسر میم و فتح جیم دشین معجمه شد و تا در آخر گویند باب دال ممله بار ای هندی او و ا
 و دوم بالف و راکر هندی در آخر یعنی مطلق گفتند و سکون پس اگر در جیم سخت بود مانند شیشه بجر بے آن
 بفتح صا و ممله و سکون دال ممله و عین ممله در آخر گویند و گفتند که در زمین افتد بجر بے آنرا تحقیق بکسر همزه
 خامع و کسر قاف و سکون تخانی و قاف در آخر و تخانی بفتح فا و قاف مشد و در آخر جمع اول و اخایق بروزن افامیل
 و جمع دوم اخایق بروزن احباب و خرق بروزن قبور و بضم گویند و اخایق جمع الجمع و ر یا بفتح اول و سکون دوم
 و با و موحده بالف خانه که برای ماکیان از گل یا خشت سازند بجر بے آنرا فتنه بضم همزه و سکون قاف و فتح نون
 و تا در آخر گویند ا قن بضم همزه و فتح قاف و نون در آخر جمع آن بفار سے کرنا بفتح کاف تازی و سکون رای ممله
 و فتح نون و رای مخفیہ در آخر گویند باب دال ممله با سین ممله + و ن بفتح اول و سکون دوم و وی بفتح
 که بعد از آن آید بجر بے آنرا عشر بفتح عین ممله و سکون شین بجر و رای ممله در آخر و بفار سے ده گویند و دست او

لغت فارسیت چیزی که بآن دست آورند برعرب متشبهت بصحیح فتح نامی فوقانی و عین معجم و بای موحده میشود
و ثانی مشبه در آخر گویند و در وی هندی و فارسی معنی کاغذی که از لایع و قرصه دار و غیر آن نویسانند بگیرند تا وقت
حاجت بکار آید برعرب آنرا وثیقه بگویند و ثانی مشبه و قاف بر وزن کریمه گویند و ثانی جمع آن است و ثانی منکره گرفت از وی
و وثیقه را دست پناه اگر است از آهین که بآن آتش بر دهنند برعربی در می آورده حال ملقا و بکسرم و سکون لام
و قاف بالفت و طای جمله در آخر گویند بفارسی آتش کش و آتش گیر و آتش گیره گویند حسن تاثیر گوید بیت بی سوزان
بگذرد و اگر بچین احوال من + خامه مانی شود آتش کش از مثال من + تیز زاید گوید شعر حذر ز هر خیزد عذیب
بیدل + که اخلرست مبتدا بر آتش گیر + دسترخوان بفتح اول و سکون دوم لغت فارسیت مخفف دستارخوان
در اردوی هندی متعل دستارچه که آنرا کسره ده بران طعام خوردند برعربی سفره بصحیح سین جمله و سکون فاف فتح رای جمله و
تا در آخر و سواط بکسرم سین جمله و میم بالفت و طای جمله در آخر و بفارسی ششیان و شیطان بکسرم سین معجمه گویند و بالفت کسره و
و کشیدن در فارسی متعل است و دستارخوان در از را که در میهمانها اندازند در از خوان و در از سفره گویند دست و
لغت فارسیت در اردوی هندی متعل یکد متاع را در دست گرفته و در کوی مبارز بفرود شد و آتش گوید بیت
متاع دست فروشان این دیار گلست + بساط عیش بسیار اگر وقت سامانست + دستک بالفتح لغت فارسی
صدار دوی هندی متعل معنی کاغذی که بامر حاکم نویسد چنانکه در بند و ستان معروفست شعر تاثیر در خندان
زایغ نیست دست من + نقد هر چه حاجت طومار و دستکست + دستک نیابکسرم ال جمله و سکون ثانی و ثانی و ثانی
بالفت رسیده گفت دست بر کف دست زدن تا آواز بر آید برعربی تصفیق بصا و معمل و فواف بر وزن تفصیل گویند و تفکار
و شک زدن طفره در تعریف چنان گوید بیت بود در طرب صاحب دستگاه + نه استزد شک زدن هیچگاه + و خنک زدن
نیز گویند و شکردان لغت فارسیت در اردوی هندی متعل معنی زری یا چیزی که بجاویت دهند برعربی غاریه بعین جمله
بالفت و کسره را معمل و ثانی میشود و تا در آخر گویند گویند بایمنه بیت بودی عاره و مطلب آن عاریت و تخفیف یا نیز آمده عاره
تخفیف را معمل مفتوحه و تا در آخر بچین عواری بشاید تخفیف جمع آن و شکردان و شکردان جمله و سکون ثانی
و ثانی بالفت کشیده کسی را از ویامتع عاریت و داون و بفارسی دستگردان داون مخلص کاشی گوید بیت چون تپیدی
ز حد بگذشت سامان میدهند + گوهر غلطان صدق را دست گردان میدهند + برعرب عاره بکسرم عین جمله و سکون
و فتح را معمل و تا در آخر گویند عاره استی از باب فعال عاریت است و آنچه را با و دستگردان لیسنا بکسرم لام و سکون ثانی
و ثانی بالفت رسیده از کسی چیزی را عاریت گرفتن برعرب استعاره بکسرم عین جمله و سکون ثانی فوقانی و ثانی
بالفت و فتح رای جمله و تا در آخر گویند استعاره منه از باب استفعال عاریت گرفت آنچه را از وی و بفارسی دستگردان
کردن و بر دستگردان گرفتن اشرف گویند شعر گردان نکم بے رخ جان ساغر + قمر صبی وجه و افتاد بلامی باشد

بهری دعا و دعوت گویند و علامه از باب نصر فعل ازان و بفار سے دعا گفتن و دادن و کردن میگوید شعر گفتیم ترا دعا
 رفیقیم + تا غیبه بدانشیند + هم از دست شعر هر که در عویده بدست مراد بدین خویش + صد دعا کرد بشکر از دشنامی کیند +
 و دعوتی بفتح اول و سکون دوم و فتح و او کسرتای فوقانی و سکون تحتانی صاحب تسخیر و شخصی که برای تسخیر بری افسون
 خواند بهر بے از آن معجزه مضمر هم و فتح عین ممله و کسرتای میجو باشد و میجو در آخر گویند و هم الی از باب ضرب خواند
 افسون خوان فراگم را در افتد بر ای ممله با الف و کسرتان و سکون تحتانی نیز گویند بفارسی بری خوان و بری مافسای و
 عزائم خوان باب و ال ممله با عین معجیه و غا بفتح اول لغت فارسیست ترا دوی هندی متصل بهر بی خدیبه بفتح
 خا و میجو و کسرتان ممله و سکون تحتانی و فتح عین ممله و تا در آخر و فتح لغت خا و میجو و سکون تاسی فوقانی و لام در آخر گویند
 و بفارسی فریب و غا یا ز لغت فارسیست ترا دوی هندی متصل کسکه فریب و بهر بی خانج و میجو و ال عین
 مملتین و غا تل بخا و میجو و تاسی فوقانی و لام بر وزن فاعل گویند و غا وینا سی را فریب و اوان بهر بی خدیبه بفتح
 خا و میجو و سکون دال ممله و عین ممله در آخر و خد اعر بر وزن کتاب و مئا و عتد بر وزن مقاتله گویند خدعه از باب منع و
 خادعه از باب مفاعله و اختدعه از باب افتعال فعل ازان و متصل بفتح خا و میجو و سکون تاسی فوقانی و لام در آخر و خد اعر
 بالتحریک و مئا تل بر وزن مقاتله و مکر بفتح میجو و سکون کات و بر ای ممله در آخر گویند مکر به از باب نصر فعل ازان و بفارسی
 گول زدن بضم کاف فارسی در مثل ست هر که دفته اول بین گول زند او جوان مرگ شود و اگر دفته دوم گول او بخورم
 من جوان مرگ میشوم یعنی چرا با وجود مجرب و بار بار بازی خورم ظهوری گوید بهیت زده گولم منم که لاد + الف ابدال خویش
 را در یاب + و غا کها نا بفتح اول مملو و التلفظ بها با الف و نون با الف کشیده فریب خوردن بهر بی اخذ اعر بنون و
 خا و میجو و ال و عین مملتین بر وزن انفعال و بفارسی دغا خوردن گول خوردن بکان فارسی مضمر ظهوری گوید هر
 تکی دغا خورم ز تو را سے بے و فایز + نگذاشتم بد عیان مدعا بر و و خدعه بفتح اول و سکون دوم و فتح دال مملو و ک
 و غیر من معجیه و تا در آخر و فتح عین مملو بر وزن و جز آن در اردوی هندی و فارسی معنی تشویش خاطر مستعمل
 صاحب گویش شعر شکر قح تلخ مکافات چه گویم + کز خاطر من دغدغه روز جزا برد + بهر بے توزع البال بود و از آن مجرب
 و عین مملو و قشت القلب بشین معجیه و بکار تاسی فوقانی بر وزن تفعل گویند باب و ال ممله با فا + و فتحی بفتح اول
 و سکون دوم و کسرتای فوقانی و سکون تحتانی در آخر معنی و فتن کتاب و آن معروف است بهر بے و فتنین بفتح
 دال ممله و تشدید فا و بفتح تاسی فوقانی بصیغه تشبیه گویند فارسیان تصرف کرده و فتنین بر وزن نگین کردن باب
 و ال ممله با کاف تازی + و کله بضم اول و سکون دوم مملو و التلفظ بها با الف و نون بهر بی مصیبه و بلویه
 بفتح بای سوده و کسرتان میشد و مفتوح و تا در آخر و اذیه بفتح میجو و کسرتان معجیه و تحتانی فتنین و مفتوح
 و تا در آخر و بفارسی رنج و آزار گویند و نیز بفسه بیمار سے و در بهر بے مرض و دادر و وج و کله وینا

کسے را ایذا رسانیدن بحر بی ایجاب کبیر مزه و سکون تختانی و جیم بالف و عین ممله در آخر و الیام و ایذا و لغبار سے رخ و اوج
و کھیا بغیر اول و سکون دوم مخلوطا تلفظ بہا و نون بالف رسیده بمعنی در و گردن محض بحر بی و جیم بفتح و او و جیم و عین ممله
در آخر گویند و کھیا بی بفتح اول سکون دوم مخلوطا تلفظ بہا و نون بالف کشیده و کسر حمزد و سکون تختانی معروف مادی
کہ از جنوب در و بحر جنوب بفتح جیم و ضم نون و سکون و او و بی موحده در آخر و لغبار سے با و برین گویند چنانکہ سالانی لغت
و کھیا بغیر اول و سکون دوم مخلوطا تلفظ بہا و تختانی بالف زن حاجتمند بحر بی محتاجہ و مسکینہ و آنکہ بفتح الف و
سکون رای ممله و فتح میم و او و آخر گویند باب و ال ممله بالام و اول بالکسر لغت فارسی ست در اردوی بہری
مستعمل عنہ و بیت صند بر ای شکل بحر بی آنرا قلب بفتح قاف و سکون لام و فو و لغیر فو و او و بالف و دال ممله
در آخر و خلط بفتح خای معجزہ و لام و دال ممله در آخر و بیان بفتح و بال بیای موحده بالف و لام در آخر گویند و اول لغت
اول لغت ہند است بمعنی جماعت بسیار بحر بی جیم غفیر ترکیب تو صافی بفتح جیم و میم مشد و و لغیر عین ممله و فو و او و لغت
بر وزن امیر گویند و لاسا کبیر اول لغت فارسی ست در اردوی ہندی شمل معنی لکین اشرف گوید شعر از نثار و
بوس دل اکنون نیکو قرار + مگر از شوقش بہ پیغامی دلا سامی شوم + و دلا سامی شوم از عالم تسلی میشود و از عالم
خبر شد مست بحر بی تسلی و تسکین گویند و لاسا و دنیا لغت یاری نمودن و تسکین و اوج بحر بی تسکین مبین ممله و لام و توجہ
بر وزن تلفظ و لغبار سے و لاسا و اوج و دلی و دلی و اوج و تسلی کہ دن و دال و شیخ محمد علی حزمی گویند بیت و لاسا کبیر
دوم و دلی بی + باین فرزا نگلی و می + میلی گوید شعر باین نہایت شوقم کہ با سر از جفا + تواندم کہ تسلی بیک نگار کند
تیم او گوید شعر از فریب وعدہ فردا تسلی چون کنم + یون بیا و آرم خلاصہ و وعدہ امر و زرا + و بطریق مجاز از آستین برون
کشیدن و بر چشم کشیدن و بر دل کشیدن و بر دیدہ کشیدن آمدہ آہر خبر و گوید بیت از بسکہ سید ام نفس الشیم
کشید + شد شعلہ کہ بر دل من آستین کشید + نیز از اصابت گوید شعر آنکہ دامن بر چراغ عمر می داین بمان
آستین برودیدہ شمع مزار می کشد + و لال بفتح اول و دوم شد و بالف رسیده و لام در آخر لغت عربی ست
در اردوی ہندی شمل بفتح سطلی کہ میان بلخ و مشتری بود بحر بی آنرا استفسیر کبیر سین ممله و سکون قاف
و کسر سین ممله دوم و سکون تختانی و رای ممله در آخر و ہنسار کبیر سین ممله و سکون میم و سین ممله دوم بالف
و رای ممله در آخر نیز گویند فی النہایۃ الہنسار فی البیع اسم الذی یدخل بین البائع و المشتري متوسط
لام مضار البیع لغبار سے و تار و داسار و ہنسار و لالی بفتح اول و دوم شد و بالف کسر لام و سکون
تختانی حمزد و لال بحر بی و لام بفتح دال ممله و کسر آن و لال بفتح اول و سکون دوم فتح و ال ممله دوم و
لام در آخر گل آب آمینختہ کہ پای آمد + و حیوانا کبہ شوارسی از ان ہرون آید بحر بی و حل بفتح و او و جیم و عین
و لام در آخر و خط بفتح او و سکون را ممله و طای مطہقہ و تار و آخر و لغبار سے لام و لغت فارسی ست و لغت عربی ست

و تفصیل آن در لغت جنلا گذشت و کسی چیز بر گمانا تعلق خاطر با چیزی پیدا کردن بعربی تعلق با
 و لام و قاف بر وزن تفعل گویند بقال تعلقه و تعلق به و بیا بر سی دل بجزی و بر چیزی بستن قول بجزی و دو قسطنی که
 شهر با سر و خود پیوسته ام و زیاده و بی رسته ام + چون بخند دل بسته ام بر نخل بالایی و اگر کسی گوید
 دل دو قسطنی بود معشوق بیوفای جز آرزو + خام خیال محال نیست + دل کے پھیمو کے توڑنا کسر کا
 و سکون یای مجهول و بفتح بای فارسی مخلوط السلفط بها و ضم با فارسی دوم مخلوط السلفط بها و سکون و او مجهول و کس
 ساکن مجهول و ضم تا و فوقانی و سکون و او مجهول و و رای هندی و نون بالف کشیده عبارت از تسکین دادن آتش دل
 بعربی شفا کسر شین معجم و فایا سره ممدوده و آخر گویند شغیت و نفسی از باب ضرب فعل از ان بیا فارسی آله و دل بستن
 دل کے پھیمو کے توڑنا البضم تایی هندی و سکون و او معروف و تایی هندی و نون بالف پیسیده تسکین نفس
 شتم دل بعربی اشتقاق بشین معجم و فایا بر وزن افتعال و تشفی بر وزن تفعل گویند تشفی بکذا از باب تفعل و تشفی من غنطیه
 بیا فارسی آله و دل شکستن بر نوا حساب گویند بیت یه و خونین و لم لا لستان خاک را + آله و دل شکست لا لافلاک را دل شکست
 کسر اول و سکون دوم و فتح لام و کسر کاف فارسی و سکون تحتانی معروف بمعنی خوش طبعی و ظرافت بعربی مزاج بضم میم و
 زو و معجم بالف و حای طبع و در آخر و دعا به بضم و ال و عین جمله بالف و فتح با موحده و تا در آخر گویند و در قاسوس است
 مزاج کسب مزاج مزاجه و مزاجا بضمها و هما الکمان و کسب و ماز و نماز و مزاجا کسر و مزاجا کسر و مزاجا کسر و مزاجا کسر
 کاف تازی و سکون و نون بالف رسیده چیز بر آوردن دل گفتن بعربی بر فتح را و ملامتین ملامت شده و در آخر گویند فلان ریس الحش
 فی نفسه ای بحدث نفسه بفارسه باخوشتن گفتن و در دل گفتن و طعن بضم اول و سکون دوم و فتح با و نون در آخر
 و بضم اول و فتح تائی مخلوط السلفط بها و سکون نون مستعمل است زن نوک و در کلاخ آمده باشد بعربی عروس بفتح عین
 و ضم را و ملامت و سکون و او و سین ملامت در آخر گویند عراش بر وزن نقاس جمع آن و بر تائی بفتح با و کسر دال ملامت و تحتانی
 شده و در بیز زیادت تا در آخر گویند بفارسه بیو بفتح بای موحده و ضم تحتانی و بیوک بفتح با و عری و ضم تحتانی و سکون
 و او و کاف فارسه و در آخر گویند و بضم اول و بای فارسه هم آمده و با نون گویند و کشتی بفتح اول و دوم و سکون
 تحتانی و کسر فوقانی و سکون تحتانی معروف بمعنی در تائی است و آن گذشت باب دال جمله با میم + و هم بضم اول
 و سکون دوم لغت فارسیست در اردوی هندی متعل و آن معروف است بفارسه و ثب بیا موحده و در آخر نیز
 گویند مانند ستم و ثب بعربی و ثب بفتح ذال معجم و نون و با موحده و در آخر گویند و بفتح اول لغت فارسی است
 در اردوی هندی متعل است بادی که از سینه از راه دهن و بینی بیرون آید بعربی آنرا نفس بفتح نون و فاد و سین ملامت و در آخر
 گویند و دم که بمعنی وقت در اردوی هندی متعل است هم لغت فارسیست چن و دم معجم دوم شام بعربی با بمعنی وقت معین گویند
 آنرا بفتح اول و دوم بالف و نون بالف کشیده و فتح ایل را و دم اول پس اگر ایل است خم بخور دو با زیر حالت اصلی خود میگردد

۱۰۰

دوم وفتح کاف تازی مخلوطه با الف و نون بالف کشیده یعنی خاموش ماندن بعرب شکوت بضم سین مملو بضم کاف
و نصبت بفتح نون و سکون صاد مملو و تاء فوقانی و راء آخر و الفات بروزن افعال گویند و فارسی هم بدون دوم گرفتند و
تن بدون دوم گفتند و کسری خوردن یعنی افعال بدون و فارسیه و ال و عین همایتی بروزن افعال گویند و هم
بضم اول و سکون دوم و فتح کاف فارسی و زاء سحر عربی بالف یعنی رسته نگار دوم برهان و دیگر حیوانات بعرب
رسته نگار دوم حیوانات را سبب عین و سین همایتین و باء موحده در آخر بروزن امیر گویند و تاء اسپ و شتر و غنم
بفتح عین مملو و سکون ضا و معجمه و میگویند چنانکه در قاموس است در رسته نگار دوم مرغان را العر و کبک بکسر زای معجمه و
و فتح کاف میشد و الف مقصوره در آخر و زکات بکسر تین و بکاف میشد و در آخر و معجمه و میگویند و زکات بکسر تین و
هم آمده است بکلاف زک و ز معجمه که یعنی رسته نگار دوم است بلفازی همه را و مغازه و د مغره گویند و هم زکات بکسر زای معجمه و
کرن بکسر زای معجمه و و ا و و حای مملو بروزن استفعال گویند و فارسی آرا هم گفتند
بفتح اول و سکون دوم و کسری و سکون تحتانی بمکول و نون غن و بکالف و نون بالف کشیده و فرب کسری خوردن بکسر
اشباع بجا و معجمه و ال و عین همایتین بروزن افعال و فارسیه دوم خوردن و توری گوید بیت بمنزل کی این باز و
دل و دوم مصلحت گر نمیخورد اول و دوم بابا بضم اول و سکون دوم و کسری با و لام بالف رسیده و نون بالف کشیده
بکسر دوم جلبانیدن بکسر تین و سکون و دوم غلبانیدن سکه را از راه چایاوست و طبع و جز آن بکسر تین
بر دو پای موحده و سکون صاد مملو اول و فتح صاد مملو دوم و تاء در آخر گویند در نهایت است و فی حدیث و انیسال
علیه السلام حین التقی سنه الحجت و التقی علیه الکتاب فعلن علیه و فعلن علیه الیه یتقال بضم بصر الکتب بر نه اذ اجر که
و انما فیصل ذاک من طمع او خوف و فارسیه دوم لایه بضم دال مملو گویند چه لایه بضم عجمه و فو و نیست باب اول
یا نون و ال و سکون اول و سکون دوم خلاف شب بعرب بکسر عین مملو و تحتانی بالف و معجمه و راء آخر
و یوم و فارسیه روز گویند ابو منعم و ثعالب گوید ساعات شب و روز را به بیت و چهار لفظ ضبط کرده اند اول و
تاء و بضم شین و حیر و اسی مملو و سکون و او و فاء در آخر است بعد از آن بکسر بضم باء موحده و هم کاف و سکون و او
و او مملو در آخر بعد از آن غده بضم عین معجمه و هم دال مملو و او و مشد و در آخر بعد از آن ضعی بضم ضا و معجمه بعد از آن
با بکسر و سکون و فتح راء مملو و تاء در آخر بعد از آن طمیره بطا و معجمه و او و او مملو بروزن حریره بعد از آن طام
بفتح راء مملو و او بالف و حای مملو و در آخر بعد از آن عصر بفتح عین مملو و سکون صاد مملو و راء اسی مملو در آخر
بعد از آن قصه بفتح قاف و سکون صاد مملو و راء مملو بعد از آن اصیل بفتح عجمه و کسری صاد مملو و سکون تحتانی و لام در آخر
بعد از آن ششی بفتح عین مملو و کسری شین معجمه و تحتانی مشد و در آخر بعد از آن غروب انقی و دای و او و ساعات شب و ال و الف
و ساعاتی شب و او مشد و او و نباله بالف و لغت فارسیه است در اردوی هندی مستعمل یعنی نو خیز بکسر بعرب

نکات

و تا به بضم ذال جیم و کسر آن و نون بالفتح فتح باه موحده و تا در آخر و ذال بر وزن کتاب گویند و نیز بضم ذال شمشر
 و کاکر و کدر و دسته رود بعربی آنرا سیلان کسر سین ممل و سکون تخفانی و لام بالفتح و نون در آخر گویند سنی الاساس طول
 سیلان است و سکین و جودیه الذخیر فی الغصاب و قبل بضم اول و سکون دوم و فتح باه موحده در آخر ریشی که
 پیشتر بر ساق و بدن اسفل بر آید بعربی آنرا ذل بضم ذال ممل و فتح میم مشد و و تخفیف آن و لام در آخر گویند و مایل
 بر وزن قنابل جمع آن و خراج بخاسته جیم درای ممل و جیم بر وزن غراب و صحن کسر حاء ممل و سکون باه موحده
 و نون در آخر و جنته بزیادت تا در آخر گویند حیدن بالضم جمع آن و نوبه بضم اول و سکون دوم و فتح باه موحده و با در آخر
 لغت فارسیست در آرد و سندی متمم و آن نوشی از گو سفند است که بر دوش غده مانند سپر بود بعربی کبش بفتح
 کاف و سکون باه موحده و شین جیم در آخر گویند اکبش بر وزن فعل و کباش بر وزن کتاب و اکباش جمع آن و ذال
 بالفتح لغت فارسیست در آرد و سندی متمم چیکه شابه بدندان بود مانند دندان تیغ و دانه و دندان کلید و دندان
 حرف سین بعربی دندان شمشر و مثال آنرا فل بفتح ف و لام مشد و در آخر گویند فلول بالضم جمع آن و ذال ساس است
 فعل ایست و فلول و فی حد و فلول و فلول و فلول و سکون لام و جیم در آخر گویند و فصاح است یقال فی السیف تلک و
 فی الانا تلک و انما کسر من شفته شنی و قضم بفتح قاف و ضا و جیم در آخر گویند فی الصحاح یقال فی مضارب قضم
 بالتحکیم ای کسر مضارب و ذال فتح گویند و نیز خسرو گویند بیت گرجه که دندان قنارش بر تیغ و جیم سده بدخواه بر و مید تیغ
 دندان ازه و دندان کلید بعربی سنان گویند فی الاساس کلت استان المجل و المانشار و صلح اسنان مفتاحک و دندان
 سین راسه گویند سنان جمع آن فی حاشیه العلامة الجیمی علی المطول قال فان فی مسود ثلاث سنان بعد الیم فاست
 و دندان سین گویند و لگا بفتح اول و سکون دوم و کاف فارسی بالف رسیده بفتح بر شفتش رعیت و سپاه بر حاکم خود و
 سر چپیدن از اطاعت آن بعربی بغاوت بفتح باه موحده و شین سجه بالف و فتح و او و تا در آخر گویند
 و نک و و وال لغت فارسیست در آرد و سندی متمم عبارت از اسباب شغل و شان و شوکت قبول گویند شهر
 بعد مردن مطاق شیخ افزون میشود و طبل زملت بهر او و نک و و وال پیش نیست به بعربی است بضم حمزه و فتح باه موحده
 مشد و فتح باه موحده در آخر گویند و نکسی بفتح اول و سکون دوم و فتح کاف فارسی و کسر حمزه و سکون تخفانی معروف
 سیکه سر از اطاعت حاکم بچید و بر او و دم را بر آید بعربی باشی بهاسه موحده و شین جیم بر وزن طاعی گویند
 و نون سنی کسر اول و فتح دوم و سکون و او و نون و کسر ذال ممل و سکون تخفانی معروف بهار است که سبب آن
 و ذال نظر خیر می کند بعربی آنرا جهر بضم جیم و باورای ممل در آخر و بفار سه روز کوری گویند و سیکه روزانه نظر
 خیر می کند و دیدن نتواند بعربی آنرا جهر بر وزن احمد و بفار سه روز کوری گویند و سیکه روزانه نظر
 لغت عربیست در آرد و سندی و فارسی متمم نقیض آن جهان فی القاموس الدینا نقیض الآخرة و قد نون

بنفارسه اینجهان گویند باب وال محله باوا و عووات اینست لغت عربی ست در اردوی هندی و فارسی
مستعمل طرفی که دران سیاهی انداخته نویسد یعنی مجرب است نیم و سکون جا و مله و فتح با و موحده و رای محله و تا در آخر گویند
چه جبر کبر حاسه محله سیاهی را گویند و مجرب سیاهی و ان صاحب قاصوس گویند مجرب اینست و جوبری که بکبر گفته غلط است
و مجربه بضم باه موحده بر وزن مقبره و تشدید رای محله نیز آمده و نون اینهم نون و بنفارسه آمده بر وزن نامه و جبر و ان
گویند یحیی کاشی در صفت تاریکی شب گوید بیست یکم از تیرگی شب جهان سه روز سیاهی شده چون جبر و ان - و دوات کانی
میله که بان صوت دوات را بر هم زنند یعنی محرک بکبر بیسم و سکون حاکم و راسه مله بالف رسیده و کاف و تاء
و بنفارسه مجرب کش و دوات آشور گویند و و او و شش بفتح اول و دوم بالف و فتح دال محله دوم و کسر و او و شین معجم
در آخر بیار نکا پ و کوشش کردن در کاری یعنی تسی بفتح سین محله و سکون عین محله و تهمانی در آخر گویند و بنفارسه
تاک و دو و تک و پوی و تک و تاز نموده نیز گویند بکاف فارسی و و الا انکال با کس اول و دوم بالف رسیده و
کسر نون تازی بالف رسیده و سکون لام و نون بالف کشیده عبارت از ان است که چون حرف زباید و در دیگر
در تبه باطلش نماید چراغ برافروزد و بنفارسه چراغ روشن کردن بنده گویند و یا اشاره است با آنکه زرگم کرده خود را
بچراغ میجوید اینچنین محسن را در بند وستان دالیا گویند و بنصورت معنی ترکیبی آن منسوب بدوالی باشد و آن
جشنه است که هند و ان در هند وستان می کنند و در شب جبر افغانی افروزند شهرت گوید شعر پریشان گشته
صراغان گلشن بی رخت چندان + که بے برگی چراغ لاله روشن کرد و گل شکفتند تا شیر گوید شعر از باده چراغ
کرد روشن چشم تو چون بند و دوالی + و حرکت کیلانی گوید شعر زلفت زلف دلها انداخت گنج وافر و خشت از غایت
چراغی چون هند و دوالی + و و انا کس اول و و او بالف رسیده و نون بالف کشیده کسبه چون داشته باشد یعنی
مجنون و بنفارسه دیوار گویند و و ب بضم اول و سکون دوم و بای موحده در آخر میخس گیاره نوبسته و تر و تازه که استخوان
نخوانند بعرب اب بفتح هم و و باه موحده شد در آخر و شب بضم عین محله و سکون شین معجم و باه موحده
در آخر بنفارسه خریزه بفتح فاو کسر رای و سکون تهمانی و زای مجرب در آخر و مخ بفتح نیم و سکون رای محله و شین معجم
در آخر گویند و و پدر و بضم اول و سکون دوم و فتح باه موحده و ضم دال محله و سکون و او معروف لفظ فارسیست
در اردو سه هندی مستعمل میخس مقابل میان دو کس سنگی گوید بیست که قمار که باها رو برو باشم جز این مروانم
که رو برو باشم - یعنی مواجته بر وزن مقابله و مکافه بضم نیم و کاف بالف و فتح فاو حاسه مله و تا در آخر و کاف
بر وزن کتاب گویند کف فلانا از باب منع و کاف از باب مفاعله فعل ازان در حدیث جابر است ان الله کلم باک
کفاحای مواجته لیس بینهما حجاب و لا رسول و گویند لقیته گفته گفته بفتح کاف و تشدید فاو بفتح تائینی رو بروی او
شدیم و تصحیح است که دوهم را یک کرده بنی علی الفتح گردانیده اند مانند خسته عشر و و پهر بضم اول و سکون دوم مجهول

وفتح باء فارسی و هاء سکون را از مملو در آخر بختیم نیم روز بهر بنی فمیرت بفتح خائے مجری و کسر هاء سکون تختانی و فتح
 را از مملو و تاد در آخر با جرحه کسر جیم و راء مملو بروزن فاعلیه و تجزیه بروزن امیر و تجزیه بروزن کریمه و تجزیه هاء سکون جیم و تاد مملو
 در آخر و تاد مملو تفاوت بروزن فاعلیه و فاعلیه بنشین مجری با الف و کسر هاء و فتح را از مملو و تاد در آخر گویند
 و و پھر کو آخر مملو با بضمت الل و فتح فوقانی و سکون را از مملو و نون بابت کشیده فروود آمدن هنگام نیم روز بهر بنی
 آخر آنکو بنشین جیم و تاد را از مملو بروزن تفصیل گویند و تاد را سست الفازقه القالمه و نصف النار و غور
 تغویر افعال فیه و نزال فیه و نام فیه کنار و سار فیه و اظهار بظا کے معجزه و تاد را از مملو بروزن افعال گویند
 و و پھر و مملو بفتح وال بندگی مخلوقه السلفه بهاء سکون لام و نون بابت کشیده برگشتن آفتاب از نصف النهار
 بهر بنی تاد را بفتح زائے مجری و و با الف و لام در آخر و زو و ل بروزن قیو ربلا همزه و نزال بکسر
 ز را از مملو و تختانی بابت راء سید و لام در آخر و ز و ل بروزن خفان گویند زال الشمس
 عن کبر السماء از باب نصر برگشت آفتاب از وسط آسمان و و پھر کو چلنا رفتن هنگام نیم روز بهر بنی تغویر بنشین جیم
 و و تاد را از مملو بروزن تفصیل و اظهار بظا کے معجزه و تاد را از مملو از باب افعال و تظہر از باب فعل و تجزیه
 بروزن تفصیل و افعال و تظہر بروزن تفعل رفتن در با جرحه یعنی نیم روز و و پھر کو سونا
 بضمت سین مملو و سکون و او مملو و نون بابت کشیده خفتن در نیم روز بهر بنی تغویر بروزن تفعل و قیل بفتح
 قاف و سکون تختانی و قالمه بروزن قابل و قیل و بفتح قاف و سکون تختانی و ضم لام و سکون و او
 و فتح لام دوم و تاد در آخر و مثال بیم بروزن سحاب و مقبل بیم بروزن سبع و تقبل بروزن تکمل گویند قاف فیه
 تقبل و نام القیل و فعل ازان بفارسی قیل و کردن و نیم روز خفتن و و و ل لغت فارسی است و در او یک
 مستعمل یعنی متکثر و بفارسی دودل جم گویند سائب گویند بیت دودل شوم چو نقش مرا نگاه افتد
 چو بر رویه زبش بر سر دوراه افتد + بعربے متشکلت البال بضمت میم و فتح تاء فوقانی و شین معجمه
 و ک تاء فوقانی مشد و تاء فوقانی سوم در آخر و نبات لبو کے بال یعنی دل و و و و بضمت اول
 و سکون دوم و سکون دال مملو دوم مخلوط السلفه بهاء شیر مردم و حیوانات را گویند بعربے لبین بفتح
 لام و باء موحده و نون در آخر گویند البان بفتح جمع آن و در بفتح دال مملو و راء مملو مشد در آخر و
 دانه کسر دال و زیادت تاد در آخر گویند ابو النصور شاعری گوید اول شیر یکم در بستان فردا آید از راه و کسر
 لام و فتح باء موحده و همزه در آخر گویند و بعد از آن مخفص بضمت میم و سکون فاء و ک و صاد مملو و حاء مملو
 در آخر گویند و آن شیر بے باشد که فله ازان منقطع شده باشد و بعد از آن صریف بصاد و راء مملو و فاء بروزن
 خریف گویند و آن شیر تازد و عقیده باشد که کفک ازان زفته باشد و هرگاه کفک برود از آن صریح بصاد مملو

در لغت با هر کلمه گذشت و در بار نیز معنی آنچه وقت ریختن آب و روغن و امثال آن از ظرفی و یا دوشیدن شیر رشته مانند می
 بود از شود و اما آنچه وقت دوشیدن شیر رشته مانند می از پستان بر آید یعنی آنرا شنبه بضم شین معجم و سکون خای معجم و
 فتح با و تا در آخر و لغاری تار شیر گویند و حاک بفتح اول مخلوط التلظ بها بالف و کات تا زنی در آخر خون کسی که در کلمات
 معروف افتد یعنی آنرا از غب بضم اول و سکون نین همای و بای موحده و در آخر و بیست بفتح با و سکون تحتانی و فتح با و موحده
 و تا در آخر و لغاری هم و ترش گویند و حاک بفتح اول مخلوط التلظ بها بالف و رای همای بالف رسیده جای جریان
 آب تیزی یعنی مجری الیما و سبب کبر سبب ممل و سکون تحتانی و بای موحده و در آخر و ناصفته بنون و صا و ممل و فا و تا در آخر
 گویند و ناصفت جمع آن و حاک بفتح اول مخلوط التلظ بها بالف رسیده و نون و در آخر برنج بالیوست لغاری شمالی
 بشین معجم و بالکلام و شلتوک بفتح شین معجم و ضم تایی فوقانی بر وزن منفلک گویند و کانه لغت فارسیست و در وی سبب
 مستعمل این لگام که اسپاز در دهن کنند و بر کب تکبیه بفتح شین معجم و کس کان و فتح میم و تا در آخر گویند شکا هم وزن
 غنا هم و شکا بضم و شکیم بر وزن کریم جمع آن و لغاری سه و نه نیز گویند و حاک بفتح اول مخلوط التلظ بها بالف و تا
 شد و بالف رسیده و نشانی که از رنگ مخالف بر رنگی پدید آید یعنی آنرا طبع بفتح لام و سکون طاء همای و فا و معجم و فا
 در شیت کبر شین معجم و فتح تحتانی و تا در آخر گویند و اگر نشانی از رنگ زعفران افتد یعنی آنرا روح بفتح راء و سکون
 و سکون و ال ممل و عین ممل و در آخر گویند و اگر نشان از حرکت چربی و شیر افتد یعنی آنرا و صر بفتح و او و صا و معجم و او و صا
 در آخر گویند و حاک بفتح اول مخلوط التلظ بها و سکون بای فارسی و تا در آخر ضرب دستی که بر سحر می زنند یعنی آنرا
 صفع بفتح صا و سکون قاف و عین ممل و در آخر گویند و لغاری سه و چنلی و دستور بفتح اول مخلوط التلظ بها
 و ضم تایی فوقانی و سکون و او و معروف و را و ممل بالف رسیده و در درختی است مخدّر یعنی آنرا اجز مائل کبیرا و شلتوک
 گویند و سر دو خشک است و در چهارم و جیحی بفتح اول مخلوط التلظ بها و کسر جیم و شد و سکون تحتانی معروف اندک پارو
 از جامه معجم و آنرا قزاع کبر قاف و زاء معجم بالف و عین ممل و در آخر و خد گویند لقال ما علیة قزاع اسی قطعه
 ثریه و صر بضم اول مخلوط التلظ بها و رای همای بالف حدیکه واقع شود میان منتهای دوزین یعنی آنرا کوم
 بضم تایی فوقانی و خای معجم و سکون و او و میم در آخر گویند و آن جمع هم آمده است و ضم لغتین نیز جمع آن و بعضی گویند
 بالضم و بالفتح و نحو بفتح تایی فوقانی و ضم خا و کبر و فتح میم و تا در آخر و حد است و کوم بالضم جمع آن گویند ارض ناشناخته
 از شکم از باب مفاعله یعنی زمین مانند منتهای زمین شاست و از نه بضم میزه و سکون رای همای و فتح فا و تا در آخر
 بسینه ناکمای میان دوزین است ارف بضم میزه و فتح راء و ممل مع آن و از نه بضم میزه و سکون رای همای و ممل و
 شای مثلثه و تا در آخر گویند ارف بر وزن ارفا جمع آن و حاک بضم میم و ال ممل بر وزن فاعل گویند و حاک جمع آن
 و لغاری سر حد زمین گویند و تبری قیراق کبر قاف و فتح رای همای و ممل و قاف و در آخر و دهر بضم اول و سکون دوم و را و ممل

الف چیزیکه آنرا دوتیه کرده باشد بعربی مثنی بضم میم و فتح ثانی مثلثه و نون مشدداً اسم مفعول از تنبیه بفارسته و تمام و تمام
گویند و ضمیر آنما بفتح اول مخلوط التلظظ بها و رای مملو بالف رسیده و نون بالف کشیده پیش کسی خبری بطریق امانت نهادن
بعرب بے ایداع بکسر تهمزه و سکون تحتانی و وال مملو بالف و عین مملو در آخر گویند در صحیح است يقال او دعوته الا انی فته
الیه یون و ولیعته عنده و او دعوته ایضاً و اوقع الیک مالا یلون و ولیعته عنک نقیبتها و هو من الامم و استبدل ع از
باب استفعال نیز و و دیت نهادن و و هیرا بضم اول و سکون با با زگر دیدن بپارسی بعربی نکس بضم نون و سکون کان
وسین مملو در آخر گویند نکس الرجل از باب سمع فعل ازان و غفر بفتح غین معجزه سکون فا و را مملو در آخر گویند غفر الحج
و المریض از باب ضرب ای نکس و بمعنی دوباره کردن کار را بعربی تشبیه بفتح تاسی فوقانی و سکون ثانی مثلثه و کسر نون
و فتح تحتانی و تا در آخر گویند و هرتی کا پچھول بفتح اول مخلوط التلظظ بها و سکون را و مملو و کسر تاسی فوقانی
و سکون تحتانی معروف و کان تازی بالف و ضم با و فارس مخلوط التلظظ بها و سکون و او معروف و و لام در آخر
رستنی است که در ایام باران مانند کلاه و پتیر برستے آید بعربی آنرا اکم بفتح کان و سکون میم و تهمزه در آخر گویند و لغت
سما روغ بفتح سین مملو و میم بالف و تهم رای مملو و سکون و او عین معجزه در آخر گویند و تفصیل آن در لغت همی غایب
و ضمیر بفتح اول مخلوط التلظظ بها و فتح رای مملو و میم در آخر لغت بجا کلمه است تهمزه ایمان و عقیده و اعتقاد و هرتی
بفتح اول مخلوط التلظظ بها و فتح رای مملو و سکون نون جای ماندن تنکون بچشمک و باد بعرب بفتح رای مملو و کسر
ما و مملو و میم در آخر گویند و بکسر رای مملو و سکون حای مملو نیز آمده ارحام بفتح الف و سکون رائے مملو و وزن اصنام
جمع آن بفارسته زهدان و تبرکے بای لیت بای موحده بالف و کسر لام و سکون قاف گویند و هرتی بفتح اول
مخلوط التلظظ بها و سکون را و مملو و نون بالف کشیده بمعنی نهادن بعربی وضع بفتح و او و سکون ضا و میم و عین مملو
در آخر موضوع بروزن مفعول گویند در صحیح است وضعت الشئ من یدی وضعا و موضوعاً و هو مثل المفعول و هرتی
بفتح اول مخلوط التلظظ بها و را و سندی ساکن در آخر بمعنی جسم مردم بعربی جثه بضم جیم و ثانی مثلثه مشد و مفتوح و تا در آخر
و ثمان بضم هیر و وزن غفران و بدن بالتحریک گویند و بفارسی تن و پیکر و هرتی بفتح اول مخلوط التلظظ بها و سکون را و سندی
و کانه تازی بالف رسیده و طلیده کے دل بعربی نفقان بالتحریک و در بیان بفتح و او و جیم و بای موحده بالف و ثمان
در آخر و وجیب بروزن امیر و وجب بفتح و او و جیم و بای موحده در آخر گویند بفارسته طیش دل و نیز بمعنی تیرش بعربی
خوف و بفارسی نیم نیز گویند و هرتی بفتح اول مخلوط التلظظ بها و بفتح رای مملو و سکون و او و لام در آخر خیزه بکسر
کے بطریق امانت گذاردن بعربی و ولیعته و امانت و بفارسی سپردگویند و هرتی بفتح اول مخلوط التلظظ بها و ضم را و مملو
و سکون و او و مجهول و فتح با و را و سندی در آخر بمعنی و هرتی بفتح اول که آنرا بعربی و ولیعته گویند و هرتی بضم را و اول و سکون را و
مجهول و را و مملو در آخر نیز همین معنی آمده و هرتی بفتح اول بضم اول و سکون و هم و کسر را و مملو و سکون تحتانی معروف و

و سکون تحتانی معروف گمانی که پذیرن آن پذیرند یعنی آنرا میزند و کسیریم و سکون نون و فتح و ال همای و فا و قاف و آخره متبعضا
 کسیریم و سکون نون و فتح بای موی و وضا و مجید در آخر گویند و بفارسته گمان پذیرن و او را کسیریم و رای مصلح
 خواب گویند و نیز گمانی را گویند که زبان آن پذیرند یعنی آنرا میزند و بقیه حای ممل و کسیریم و سکون تلجیانی و فتح رای مصلح
 و قاف در آخر گویند و بفارسته گمانی را گویند و بقیه حای ممل و کسیریم و سکون و او را کسیریم و رای مصلح و سکون تحتانی مصلح
 پذیرند و در سینه بهر سبب آنرا اندیشید بقیه حای ممل و کسیریم و سکون و او را کسیریم و رای مصلح و سکون تحتانی مصلح و سکون
 و سکون نون و سکون تحتانی مصلح بای فارسی و بقیه حای ممل و کسیریم و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون
 طرفی که در آن شیر و شیرین است آنرا انتخاب کسیریم و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 در لغت و در کتاب است و بقیه حای ممل و کسیریم و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 بقیه حای ممل و کسیریم و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 سبب کسیریم و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 مخلوط تلفظ بها و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 و فتح رای مصلح و قاف در آخر گویند و بقیه حای ممل و کسیریم و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 آخر گویند و بقیه حای ممل و کسیریم و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 اول و تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 آنرا اندیشید بقیه حای ممل و کسیریم و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 بالفت رسیده و در ال ممل و در آخر گویند و بقیه حای ممل و کسیریم و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 در آخر جمعی سبب سبب سوختن آتش خیز و بقیه حای ممل و کسیریم و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 گویند و در آن سمع آن علی خلاف القیاس مانند عثمان و عه اثن و در قاف موس است و قاف بر وزن غراب حبیل
 در مان اوخته و در آن سمع آن علی خلاف القیاس مانند عثمان و عه اثن و در قاف موس است و قاف بر وزن غراب حبیل
 گویند و بقیه حای ممل و کسیریم و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 تفصیل برآمد و قاف از آتش و عشق بقیه حای ممل و کسیریم و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 عشق از آتش از باب نصر و عشق از باب نصر و عشق از باب نصر و عشق از باب نصر و عشق از باب نصر و عشق از باب نصر
 گویند و بقیه حای ممل و کسیریم و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح و سکون نون و سکون تحتانی مصلح
 چنانکه آتش در سیم پس بر میزد از آن بر آید آنرا دغان گویند پس بخار بود است که اجزای مایه در وی سبب حرارت
 لطیف شده آینه و دغان بود است که اجزای مایه در وی سبب حرارت در آن آمیزند و هو انسا بسین ممل و الف

بوسه و خواسته بر وزن نواسته و بر اسم کسره با و رای مملد بالنت و سین مملد و با در آخر و افیه بضم الف و سکون فاف فتح جیم فارسی
 و و اول بر ال مملد و ضم با و اول انهم با گویند و چشم آ و بالنت ممد و ده و ضم رای مملد و او و مجبول گویند اما چشم آ و سکون
 هر چیزی را گویند که برای لغت چشم زخم عمل کند از آنکه برای آدمی باید انات یا گشت زار و باغ و خانه و سر اشال
 آن سازند سید حسین غزنوی گوید: بالعی ای از کس تا با اینا زکی سر و سی + از جمله نیکو ان مجوبی موسمی و بر حسین و
 جمال پیش می افرازد چشم آ و در او چو خال بر روی کبی و صو کا وینا کسی را در مغلطه انداختن بعربی و غلطه بفرین
 و لام و طاء مطبقة بر وزن معطاکه و غلاط بر وزن کتاب گویند غلطه معطاکه از باب مغلطه و غلطه از باب فعال فعل
 از ان لغت سی غلطه دادن خواهی حافظ شیرازی گوید: شهر و گل که ز خروغ واری خدارا صرف عشرت کن + که کار و غدا
 غلطه داد و سودای زار اندیزی + و صو نکلن بفتح اول مخلوط و التلطف بها و سکون و او و نون غنه و کاف تازی و نون بافت
 رسیده تیز کردن آتش را آتش افروز و جز آن بعربی ایقا و النار بالمتلف و بالمر و ته گویند اوقد النار بالمتلفخ و او
 بالمر و ته از باب افعال فعل از ان و صو نکلن بفتح اول مخلوط و التلطف بها و سکون و او و نون غنه و کاف تازی و کسه
 نون و تخفانی معروف آنکه بان آتش افروزند بر بستر استغفار کسره می و سکون نون و فاف بالنت و فاف می و در آ
 گویند و تلای کسره رای مملد و لام بالنت و جیم در آخر مفتاح زرگر را گویند و فارسی بر منطفخ را عموما آتش افروز گویند
 و صو اول بضم اول مخلوط و التلطف بها و سکون و او و معروف و لام در آخر خالی که مانند سر می بر زمین نی باشد و گاهی تحریک
 با و بر و بلند شود و آنچه بر زمین میاند بعربی آنرا ابو غای بفتح بای موحده و سکون و او و نین مجرب یا حمزه ممد و ده در آخر
 و و قفا و بال مملد و قاف و عین مملد بر وزن آن گویند ابو مضم و بر ثعالبی گوید البوغاد و القهار و التراب الرخو الرقیق الزخم
 کانه و بر و فی القاموس و العلماء البوغاد الرخوة الرخوة کانه یا کسره بای فریقه و القهار و التراب کالوقع و القوم بالک و التلایع
 السحاب و بضم سم و فاف کسه بود بلند شود و بر بستر استغفار کسره می و سکون نون و فاف بفتح قاف و نامی فوقانی
 بالنت و جیم در آخر و غطا کسره سین مملد و سکون خای مجرب و لام بالنت و سین مملد در آخر گویند بفارسی همه
 را اگر گویند ابو منصور ثعالبی بر تفصیل اسمای خیار گوید بر آنکه اخباری که از ستمای اسبان و سیل شتران خیزد
 آن را الق بفتح نون و سکون قاف و عین مملد در آخر و ملکوب بفتح عین مملد و ضم کاف و سکون و او و بای موحده در آخر
 و ملکب بفتح کسره و سکون کیه باد انگیزد آنرا عجا بفتح عین مملد و جیم بالنت و فتح جیم دوم و تا در آخر گویند و غبار که آنرا
 بود بر انگیزد و بر رویها جامهای مردم بشیند آنرا اسباب و بفتح با و باسه موحده یا همزه کاهم دوه در آخر گویند و غبار که
 با و بر زمین رود آنرا سافا بسین مملد بالنت و کسره فاف و تخفانی یا حمزه ممد و ده در آخر گویند و غبار که در جنگ خیزد آنرا
 ریح بفتح رای مملد و سکون با و جیم در آخر گویند بالتح یک نیز آمده و قسط بفتح قاف و سکون بین مملد و فتح
 طاکه مطبقة و لام در آخر گویند صاحب قاموس گویند قسط و قسطال و قسطلان بر بفتح قاف و قسطال

و سکون تحتانی معروف کمانی که پنجه زن بان پنجه زن و عبرتی آنرا میگویند که پنجه زن و سکون نون و فتح دال ممل و فاقا و در آخر و پنجه زن
کبریه و سکون نون و فتح بای ممل و و صا و مجید در آخر گویند و بفار است که گمان پنجه زن و اول و سکون لام و رای ممل و
خواب گویان و نیز کمانی را گویند که زن بان پنجه زن و عبرتی آنرا میگویند و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
و تا در آخر گویند و بفار است که گمان پنجه زن و عبرتی آنرا میگویند و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
پنجه زن و ممل شده عبرتی آنرا میگویند و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
طرفی که در آن شیر و شیر و عبرتی آنرا میگویند و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
در لغت و در آن لغت و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
عبرتی آنرا میگویند و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
سپاه و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
آخر گویند و ببالان یعنی کبی هم آمده که آنرا میگویند که بره را بفار است که کشیده یک کاف فارسی گویند سه و در
اول و خشک در و ممل و و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
آنرا انداخته نون و دال ممل و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
در آخر پنجه زن بیا که بسبب سوختن آتش خیر و عبرتی آنرا میگویند و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
گویند و و اخن سمع آن علی خلاف القیاس مانند عثمان و و قاسوس است و دغان برون غراب حبیل
درمان او خیر و و اخن و و اخن جمع آن و یکم و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل و سکون نون و فتح بای ممل
گویند و بفار است که دغان از باب نصر و وضع و و دغان از باب افعال و و دغان از باب افعال و و دغان از باب افعال و و دغان از باب افعال
تفصیل بر آید و دغان از آتش و دغان از آتش و دغان از آتش و دغان از آتش و دغان از آتش و دغان از آتش و دغان از آتش و دغان از آتش
دغان از آتش و دغان از آتش و دغان از آتش و دغان از آتش و دغان از آتش و دغان از آتش و دغان از آتش و دغان از آتش و دغان از آتش
گویند هرگاه حرارت در جسم تراثر کند چنانکه آتش در آب پنجه زن بان بر آید آنرا بنجانه نامند و هرگاه اثر کند در جسم خشک
چنانکه آتش در جسم پس بر آید آنرا دغان گویند پس بنجانه است که اجزای مایه در وی بسبب حرارت
لطیف شده آمیزند و دغان بنجانه است که اجزای رطبه بسبب حرارت در آن آمیزند و دغان بنجانه است که اجزای رطبه بسبب حرارت در آن آمیزند

و لقی بالضم و بالقصر و القاءة بروزن کتابة و القاءة بروزن و رایة و لقی بکسر لام و قاف و تحتانی مشدود و لقیان بالکسر و لقیان
 بالکسر بزیادت تا و لقیان بالضم بروزن غفران و لقیة و لقی بالضم لام و کسرة قاف و تحتانی مشدود و القاءة بالفتح بروزن تحت
 انست غریبی است چنانکه در قاموس است و در صحاح است و لا تقل لقاة فانها مولدة و لیست من کلام العرب و دید
 دل لغت فارسی است و اردوی بپندی متعل غنویست که حق تعالی در وی نور بصارت ریخته بجزئی از انجین گویند
 به چشم و تفصیل آن در لغت الکمه گذشت و میرزا بکسر لغت فارسیست مقابل زود و اردوی هندی مستعمل بجز
 نیم بای موجد و سکون طای مطبقة و تفر و در آخر و بطا بروزن کتاب گویند و نیز بعضی یازده از زمان بعرب بے مدّة
 من الزمان و بر تپه سن الزمان بضم بای موجد و سکون رای مملو و شیع با و تا در آخر گویند و میرزا کسرة مدیر کردن
 بعرب به تاخر بتا و غای مجده و راسه مملو بروزن قبل و تاخیر بروزن بخیل و تانی بتا و الف و نون و تحتانی و در آخر بروزن
 لغتی و ابطا بیاسه موجد و طای مطبقة با الف بروزن افعال گویند و بفارسته تاخیر کردن و در بر نچون و نیز
 گویند و میرزا بکسر حاصل بالمصدر و در شدن است و اردو کسری هندی مستعمل قاضی نیکی لازمی گویند
 چه سان کتم گاه از دیری وصال که مرم و وفا کرد باین و عدای زو و که کردی بعرب بے لطم بضم باس موجد
 و سکون طای مطبقة و تفر و در آخر گویند و تفصیل آن در لغت دیگر گذشت و لیس بکسر اول و سکون دوم مجهول و
 سین مملو در آخر جای بودن و قاست کردن مردم بعرب بے و کن بفتح و او و طای مملو و نون و در آخر گویند و اوطان
 جمیع آن بفارسته زاد بوم گویند و یکینا بکسر اول و سکون دوم مجهول و سکون کاف تازی مخلوط السانط بها
 و نون بالف کشیده چپرسه را بکسریه و دیدن بجزی ابطار و تبصره و نظریة البصره از باب افعال و تبصره از باب
 افضل و نظره و نظریة از باب شرب و سمع و راه فعل از ان و بفارسته نگردین و لکریستن و لکریستن و لکریستن و لکریستن
 لغت فارسیست و اردوی بپندی متعل و آن ظرفیست کالان که در ان طعام می پزند بجزی قدر بکسر کاف و سکون
 و ال مملو و رای مملو در آخر گویند و قدر بضم جج آن و در جیل بکسر سیم و سکون رای مملو و شیع نیم و لام و در آخر گویند و مرکب
 جمیع آن و یک کالان بجزی لجا بکسر اول و سکون دوم و جیم بالف رسیده و بای موجد و در آخر و فیه بفتح و او و
 کسر حمزة و تحتانی مشدود و بروزن غنیة و یک فراخ بالهم لام و او و سیم بروزن زیر و کثیف آن و ال و اتم بسبب سیم
 و برکی خرفان بقاف و زای حمزة گویند و یک کالان سنگین مکرشاده و بفارسته بجزی که گویند و فرسی گویند
 بیامدن از خانه باشوی گفت که چرا که و تاشه و زغفت و و یکیم بکسر جیم فارسی و سکون تحتانی بضم و یکیم
 بعرب بے گفت بفتح کاف و سکون فا و تا در آخر گویند و کسر فانیة آمده بفارسته و یکیم گویند و یک بکسر اول و سکون
 دوم معروف و کاف تازی و در آخر لغت فارسیست و اردوی بپندی متعل و آن کسریست موجد و مانند کسریست
 و پیشینه را و هر چه در زمین افتد بخورد بجزی از ارضه بفتح حمزة و سکون رای مملو و شیع ضا و حمزة و تا در آخر گویند و بفار

و لقی بالضم و القافیه بروزن کتابه و القافیه بروزن درایه و لقی بکسر لام و قاف و تحتانی مشدود و لقیان بالکس و لقیانه
 بالکس بزایدات تا و لقیان بالضم بروزن غفران و لقیه و لقی بضم لام و کس قاف و تحتانی مشدود و القافیه بالفتح بروزن محتره
 لغت عربی است چنانکه در قاموس است و در صحیح است و لا تقل ثقاة فانها مولده و لیست من کلام العرب و دیده
 دل لغت فارسی است و اردوی هندی متعل غنویست که حق تعالی در وی نور بصارت ریخته بعرابی آنرا عین گویند
 از چشم و تفصیل آن در لغت آنکه گذشت و میر بالکس لغت فارسیست مقابل زود و اردوی هندی متعل بعرابی
 خرم بای موحده و سکون طای مطبقه و هجره در آخر و بطا بروزن کتاب گویند و نیز بعضی باره از زمان بعرابی مدقه
 من الزمان و برینه من الزمان بضم بای موحده و سکون رای محله و فسیح با و تا در آخر گویند و میر کرمانشاهی دیر کردن
 بعرابی تا آخر بتا و خانی هجره در اسه محله بروزن تقبل و تاخیر بروزن تعیل و تانی بتا و الف و نون و تحتانی در آخر بروزن
 لغتی و بطا و بیاسه موحده و طاسه مطبقه بالالف بروزن افعال گویند و بفارسیه تاخیر کردن و برینچون نیز
 گویند و میر می بالکس محمل بالمصدر دیر شدن است در اردوی هندی متعل قاضی بکسی لاجبی گویند
 چه سان کنم گله از دیری وصال که عزم و وفا کرد و باین وعد بای زود که کردی بعرابی بطن بضم بای موحده
 و سکون طاسه مطبقه و هجره در آخر گویند و تفصیل آن در لغت دیر گذشت و بیس بکسر اول و سکون دوم مجهول و
 سین محله در آخر بجای بودن و اقامت کردن مردم بعرابی و کن فسیح با و و طاسی محله و نون در آخر گویند و اوطان
 جمع آن بفارسیه زود بوم گویند و یکیشا بکسر اول و سکون دوم مجهول و سکون کاف تازی مخلوطا تلفظ بها
 و نون بالفت کشیده چیز که را چشم هر دیدن بعرابی ابصار و تبصره و نظریه البصره از باب افعال و تیره از باب
 الفعل و نظره و نظریه از باب ضرب و سمع و راه فعل ازان و بفارسیه نگه بدین و نگه بدین و نگه بدین و نگه بدین
 لغت فارسیست در اردوی هندی متعل و آن ظرفیست کلان که در آن طعام می نهند بعرابی قدر بکسر کاف و سکون
 و ال نمای و رای محله در آخر گویند و قدر بضم جمع آن در محمل بکسر میم و سکون رای محله و فسیح جیم و لام در آخر گویند و اصل
 جمع آن و یک کلان بعرابی بلجباب بکسر با و سکون لام و جیم بالفت رسیده و بای موحده در آخر و ذویه بفتح و او و
 کسر هجره و تحتانی مشدود و بروزن غنیه و یک فراخ المیم بام و با و میم بروزن زیر و کنیف آن ابو ال و هم بسبب سیاه
 و تری که قرقان بقاف و زانی هجره گویند و یک کلان سنگین مکر کشاده و بفارسیه هر گاه گویند و زنی گویند و سبب
 بیامد زن از خانه باشوی گفت که هر گاه و آتش و زفت و و یکجی بکسر جیم فارسی و سکون تحتانی بعضی و یکجی
 بعرابی بفتح کاف و سکون فا و تا در آخر گویند و بکسر فانیته آمده و فانیته و یکجی گویند و یکجی بکسر اول و سکون
 دوم معروف و کاف تازی و در آخر لغت فارسیست و اردوی هندی متعل و آن کریمت مورچه مانند که جیب عمارت
 و پیشینه را و هر چه در زمین افتد بخورد بعرابی آنرا زنده بفتح هجره و سکون رای محله و فسیح ضا و حجه و تا در آخر گویند و بفارسیه

و باز بروزن بر یک و دیو چه کسر دال مملو سکون تحتانی مجهول و تشکب بتای فوقانی و عین مجمر و کاف عربی در آخر نیز گویند
ارض الخشب بقیده مجهول از نه سیکنه دیوک افتاده و چوب و طر الی ان کسر اول سکون دوم مجهول و دال هندی
بالف رسید و ولام و نون بالف کشیده چیزی را بهیبه نمودن بعربی آنرا بهیبه کسر با و فتح با س تازی و تا در آخر و کل
بفتح نون و سکون حای مملو و ولام در آخر و فتح میم و سکون نون و حای مملو در آخر گویند و بهیبه از باب ضرب است از باب
فتح و تکرار از باب منع و اخله از باب افعال فعل از آن و بفار سے بخشیدن و چیز بخشیده را بعربی موهوب بفتح میم و
کسر با و موهوبه نیز یاد است و تا در آخر و غلی بفتح نون و سکون حای مملو بروزن بشری و تکرار کسر نون و عطیه بفتح عین مملو
و کسر طای مملو و تحتانی می شود و تا در آخر گویند و بینا کسر اول سکون دوم مجهول و نون بالف کشیده می کند و ادون
بعربے اعلیٰ کسر حظه و سکون عین مملو بروزن افعال و انظار بنون بجا سکه عین و یا و کسر حظه و سکون تحتانی
و ولام با حظه مملو و گویند و یو کسر اول لغت فارسی است در اردوی هندی مستعمل و آن نوعی است سرکش و شری
از ضیایان بعربی آنرا غفریت کسر عین مملو و سکون فاد کسر ای مملو و سکون تحتانی و تای فوقانی و در آخر گویند غفریت
جمع آن و مار و یکم و را و دال مقلبتین بروزن فاعل و هر یه بروزن امیر گویند و بفار سے دیو سرکش نیز گویند و یو
لغت فارسی است در اردو سے هندی مستعمل و آن معروف است بعربے جدار کسر جیم و دال مملو بالف و را سکه مملو
در آخر و جد را بفتح گویند جداران بالف جمع آن و حاکم بجا و طای مقلبتین بروزن فاعل گویند حیاط بالکسر و حیطان بروز
کسر کا حان جمع آن خلاف قیاس چه قیاس می خواست که حوطان آید و یو اربنا و دیوار را بنام نمودن بعربے
چند اربکیم و دال مقلبتین بروزن افعال و تخیل بجا سکه مملو و واد و واد سکه مملو بروزن تفصیل گویند و بفار سے
دیوار کشیدن و نهادن و برداشتن و بر آوردن و بستن شاعری گوید شعرا راه دار و بدل روشن ما
و دشمن و دوست + نتوان بر چنین آینه دیوار کشید + صاحب گوید شعرا دیوار سے نمد بره سیل تند و
گرد کسادنی که سپه کار و ان هست + غنی گوید شعرا غبار خاطر از اهل عالم جمع شد چندان که که میجو بهم پیش
روی خود دیوار بردام + و یو اربکی کان رختی ہے جمله ایست که در مبالغه حفظ را از استعمال میکنند بعربے
گویند و لایحیطان را و آن بفارسی دیوار هم گوش دارد و تاشیر گویند حفظ زبان از صاحب دولت بود ضرورت دیوار
گوش دارد اگر در کسوده نیست + و یو اربک چتر حصا بر دیوار بر آمدن بعربے نستو بسین مملو و واد و را سکه مملو
بروزن تفعیل و مملو بسین مملو و ولام و قاف هم بروزن آن تسو اسحا کط و تسلق از باب تفعیل بر آمد بر دیوار دیوار گرنا
کسر کاف فارسی افتادن دیوار بعربے انهدام کسر حظه و سکون نون و کسر با و دال بالف و میم در آخر و انقیض
بنون و قاف و تکرار ضا و حجه بروزن افعال و بفار سے دیوار افتادن و غلظیدن و یو اگر گرنا دیوار را انداختن
بعربی هم بفتح با و سکون دال مملو و میم در آخر و تفعیل بفتح نون و سکون قاف و ضا و حجه در آخر و بفتح با و دال مملو

مشد و در آخر گویند و بفارسی دیوار افکندن و انداختن و پوٹ کسر اول و سکون دوم معروف و فتح و او سکون تا پیش
در آخر چیز که بران چنان نمند بر سر آنرا سر مجسمه میگویند و سکون بین مملو و فتح رای مملو و جیم و تا در آخر و مناره. فتح میم و
نون بالف و فتح رای مملو و تا در آخر گویند و بفارسی چرخ افکندن و چرخ افکندن و پوٹ کسر اول و سکون دوم مجهول و فتح
و او وای مملو و در آخر برادر شوهر زن را گویند و عربی مملو و فتح رای مملو و سکون میم و او و در آخر و پورانی ابک کسر اول
و سکون دوم و ضمیر و مملو و رای مملو بالف و کسر نون و سکون تحتانی معروف زن برادر شوهر را گویند و عربی و ضمیر و او
و سلفه کسر بین مملو و سکون لام و فتح رای مملو و تا در آخر گویند و فتح سین و کسر لام هم در آمده و پوٹ کسر اول و دوم
مجهول و او و غیره و مملو و او رای مملو بالف و نگاه بخت پرستان که در آن است نمند و عربی کسر بین فتح کاف و کسر نون
و سکون تحتانی و فتح سین مملو و تا در آخر و مملو و بیت الاصل نام و بیت الاصل نمند و عربی کسر بین فتح کاف و کسر نون
بالف - و ات بتای هندی در آخر بند شیشه که در این آن فرو کنند و عربی آنرا سد و کسر بین مملو و دال مملو بالف
و دال مملو و در آخر و صام کسر صا و مملو و میم بالف و میم دوم و در آخر و صام زیادت تا در آخر و صام کسر صا و نشد و
میم مفتوحه در آخر گویند و صام الفار و ده سده با و صامها جعل اما صامها و صام کسر صا و مملو و میم بالف و دال مملو و در آخر گویند
و صام حیران که بالضم گفته از جمله اغلاط اوست و ضمیر و میم کسر بین شیشه نیز آمده و آن چسب باشد که بر سرش نمند و
آنرا عفا کسر عین مملو و فالف و صا و مملو و در آخر نیز گویند و از میمی کسر رای هندی مملو و الفافها و سکون تحتانی
موی که بر رخسار او در مخدان بر آید و عربی آنرا کحیت کسر لام و سکون حای مملو و فتح تحتانی و تا در آخر گویند و عربی بالضم
جمع آن بفارسی ریش گویند و کثیفه کاف و شامی مثله و تا در آخر یعنی موی بسیار از صفات لمحه است لمحه کثیره
بسیار موی کثیفه لمحه کم مو و از میمی و صوب بین سفید کرنا یعنی ریش را و آفتاب سفید کردن و آن عبارت
از کم عقلی و تا تجربه کاری یعنی ترجمه آن بلعین اللعین فی الشمس است بفارسی باین معنی ریش را سفید کردن و ریش
بدون سفید کردن گویند با قرقاشی گویند و شمع نمی بینیم با قر کسر مو بختگی با تو و مگر ریش سیاه است را سفید از آسیا کردی
طوری گوید و رایعی آن خواج که برده از خوش خلق فروغ و کرامت سفید از موی ریش بدوغ و با مملو و خوش
نیکه در نیست و سوختن چی خور و اگر نیست بدوغ و ذاک بکاف تازی در آخر عبارت است از نیکه بر بعد هر چه بدوغ کرد
مردم یا مرکب را بنشانند و یا در منزل مرکب را بنشانند و از نیکه که خواج بدود و قطع منازل کند و یا بواسطه آنها است
و مملو و بفرستد و عربی آنرا برید و بفارسی چپا گویند چنانکه در لغت ذاک چوکی خواهد آمد ذاک کاف تازی از وزن که بر
خانهای مردم تا رایج زنند و عربی مغیرون بالضم میم و کسر عین معجمه بصیغه جمع گویند فی القاسوس غارسی علی القوم غارة
و غارة و علیهم اخیل کاستغفر و نا هون هون و او بای موحده بروزن فاعلون و متنبهون بروزن مجتنبون گویند
و بفارسی غارت کران و غارت زمان و تالیج کران و تالیج زمان گویند ذاک چوکی عبارت از آن است که در منزل

مرکب نشانند تا هر کسی که خواهد نبرد وی قطع منازل کرده بمقصد رسد یعنی آنرا برید لغت بای موحده و کسر رای ممل
 سکون تختانی و وال ممل در آخر گویند و در فارسی بایم بای تختانی بالف رسیده و نیم در آخر و چنانچه لغت جیم فارسی و بای فارسی
 بالف رسیده و چیر بمذ الف بر وزن قمر و سکون الف و سکون سین ممل گویند آخر گوید شعر غرضت توجیه و
 میر و م بگذار که در قافش سلوکت بخویش بچیدیم و در تازیانه است البرید کلمه فارسیه یزید بهانی الف لعل و صلابا بریده دم
 ای محذوف الف زب لان بفال البرید کانت محذوفه الاذنب کالعلامة لها فمترت و خفتت ثم سمی الرسول الذی یرکبه
 برید ا انتهی و ا کو بفهم کاف تازی کسیکه تاراج کند یعنی آنرا مغیر بفهم میهم و کسر غین مجمره و سکون تختانی و رای ممل در آخر و تازیانه
 بنون و با و بای موحده بر وزن فاعل گویند و بفارسی تاراج گر و تاراج زن و غارت گر و غارت زن گویند و ال بسکون لام
 در آخر بمعنی شایخ و دخت بعرب غنم غلین مجمره و سکون صاد ممل و نون در آخر اغصان بالف و غصون بفهم جمع اصل
 و غوطه لغت خای مجمره و سکون واو و طای ممل در آخر و فتن لغت قانون اول و دوم در آخر گویند افغان بالف لغت جمع آن افغان
 جمع جمع و تقصیب بقاف و ضا و مجمره و بای موحده بر وزن میر گویند قضبان بالف جمع جمع کن و غلوج بفهم مجمره و سکون غلین مجمره
 و ضم لام و سکون واو و جیم در آخر شایخ نازک را گویند و یخنین المود بفهم مجمره و سکون میم و ضم لام و سکون واو و وال ممل
 در آخر و المید بر وزن احمد و المید بر وزن حلیت گویند و نیز و ال بملک شمشیر که هنوز در آن کلبه انصب نکرده باشند
 یعنی آنرا انصل بفق نون و سکون صاد ممل و لام در آخر گویند و بفارسی تیغه و الما بمعنی انداختن بعرب القاف
 بلام و قاف بر وزن افعال و طح لغت طای ممل و سکون رای ممل و حای ممل در آخر گویند و الی بمعنی و ال بمعنی
 شایخ و بمعنی طبقه که میوه گل در آن گذارند بعرب اذابق و بفارسی سبد و لغت فقیع تاس فوقانی و سکون فاق
 و تاس فوقانی در آخر گویند محسن تاثیر گوید مفتوح می یک لغت گلست این گلستان چون حلقه خط لاله رویان
 یاد نظر حقیقت آئین و تقیست زیویا ک شیرین و شاعری گفته سمیت اے باغبان که هستی گشت چیدن گل
 بارے باز تقی از آشیان لیل و املنا بنون غنه و سکون تهای هندی و نون بالف رسیده باره شستن کسی را
 از کارای بزجر و توج بعرب زجر لغت زای مجمره و سکون جیم و رای ممل در آخر گویند زجره از باب نصر و از جر از باب
 افعال فعل اذن و اذن بنون غنه و وال هندی در آخر چو که آن گشتی را رانند بعرب آنرا مجداف کسر میهم و سکون
 جیم و وال ممل بالف وفاد در آخر و ذال مجمره هم آمده و مقذاف کسر میهم و سکون قاف و وال مجمره بالف وفاد در آخر
 و مر و س بفهم میهم و سکون رای ممل و کسر و ال ممل و تختانی مشد در آخر و سید بفق سین ممل و سکون بای میهم
 و بای موحده در آخر گویند و در پارسی بیل کسر بای عربی و سکون تختانی مجهول و چوب غله گویند و نیز و ال
 بمعنی چوب که اندک اندک است مانند بعرب آنرا امصادره بفهم میهم و صاد ممل بالف و فتح و ال و رای میهم
 و تاد در آخر گویند و لید ا ال افعال الثانی یعلی یقال صا و زه غله که از بفارسی تاوان و در جهان گویند و

[illegible]

نفری که در آن زمان دوک و امثال آن نشند و بوسیله آنرا خشت یکسر جای مملد و سکون فاعلین مجید در آخر هم گویند گویانا
 بضم اول و دوم بالف رسیده و نون بالف کشیده کسی را در آب فرو کردن یعنی اغراق بخیر و رای مملد و قاف بر وزن
 تنبیل گویند و بفار سه در آب فرو کردن و بکار باریا بفتح اول سکون دوم و فتح دال هندی و بای تاری
 بالف رسیده و نون بالف کشیده و بر از اشک شدن چشم یعنی بفری تفرغ از غم و رای مملد بر وزن تفعل و غیر
 یکسر تیره و سکون غنیم و کسری مملد و سکون تحتانی و رای مملد بالف و قاف در آخر گویند فی الالاس رات عیونم مغرور
 و اناسی فی الدن غرقه و بفار سه اشک ناک شدن چشم و آب گردیدن چشم و بصره بضم اول و سکون دوم و فتح راء مملد
 دایم محقق در آخر گوئی که آب باران در آن فرو آمده باشد یعنی آبرسانی بک جای مملد و سکون سین مملد و تحتانی و در آخر
 گویند ابو منصور شعبانی گویند هر گاه آب در غلج بود آنرا سخی گویند و هر گاه در گل بود آنرا قیقه بفتح و او و کس قاف
 و سکون تحتانی و فتح سین مملد و تادار گویند هر گاه در یک بود آنرا شخ بفتح حای مملد و سکون غنیم و فتح راء مملد
 و جیم و کسر گویند و هر گاه در سنگ بود آنرا قلت بفتح قاف و سکون ام و تائی نقوطه در آخره و قب بفتح و او و سکون قاف
 و بای موصده در آخر گویند و اگر در سنگ ریزه یا بود آنرا لقب بفتح نون و سکون غنیم مجید و بایم موصده در آخر گویند
 و بکی بضم اول و سکون دوم و کس کاف تازی و سکون تحتانی موصوف در آب سر فرو بردن یعنی بفری بفتح غنیم مجید و
 سکون و او و صا و مملد در آخر و مخلص بفتح سین غنیم مجید بالف و صا و مملد در آخر و غیاص یکسر غنیم مجید و غیاصه
 بر وزن کنافه گویند و بفار سه غوطه و یا غوطه و یا غوش بضم غنیم مجید و شین مجید در آخر و دکی گویا بضمیت بود و دو
 اگر آبی نیک تمام و شاد چرم غالی زنی در خاک یا غوش و بکی و دیا کسی را غوطه باب و اذن یعنی غوطه بفتح غنیم مجید
 و طامی مملد باشد و غطس بفتح غنیم مجید و سکون طامی مملد و سین مملد در آخر و غطس بفتح غنیم مجید و سکون میم و سین مملد
 در آخر گویند غط فی الماء از باب تدر و غطس فی الماء و غطس فی الماء از باب ضرب فعل ازان یعنی غوطه و او و او را در آب
 و بکی که نا در آب از سرتا پا فرو شدن یعنی انطاط بضم مجید و بکار طامی مملد بر وزن انفعال و الفاس فینین مجید
 و میم و سین مملد نیز بر وزن آن و غنما فی النبال گویند و بفار سه غوطه خوردن و بکی مار نا در باب از سرتا پا فرو شدن
 بفری غطس بفتح غنیم مجید و سکون طامی مملد و سین مملد در آخر گویند و این متعدی و لازم هر دو آمده و بفار سه
 غوطه زدن و یا غوش زدن گویند و بکار با و او و بول کس را در آب فرو کردن و تحقیق آن در لغت و بکار گذشت و بیا
 یکسر اول و سکون دوم و تحتانی بالف رسیده و حقه کوچک یعنی حقیقه تصغیر گویند و بفار سه در جک باب
 و اول هندی بابای فارسی و بکار بفتح اول و دوم و سکون تاسه هندی و نون بالف رسیده مملد و نون
 بفری غوطه بفتح سین مملد و سکون طامی مملد و او و در آخر و سطوه برباوت تا گویند سطوا علیه از باب نصر فعل ازان و مور آ
 و او و تاسه مشکه و بای موصده و سکا و بصره بسین مملد و او و رای مملد بر وزن متعاطله گویند و شبه و سا و ره فعل ازان

و طینا بفتح اول و سکون دوم و تاء هندی بالف رسیده و نون بالف کشیده و و ایندن سبب را بهندی تمام بعرب
 و مختصا بجای ممله و ضا و معجمه و را ممله بروزن استعمال و کسب بفتح را ممله و سکون کاف و ضا و معجمه و را ممله و سبب را بهندی
 و لکن ختن گویند باب دال هندی بارای ممله + و بفتح اول و سکون دوم و بی بی خوف بفتح خا ممله و ذعر
 بفتح ذال معجمه و سکون عین ممله و را ممله در آخر خشیته بفتح خا ممله و سکون شین معجمه و فتح تحتانی و تا در آخر و روع
 بفتح را ممله و سکون و او و عین ممله در آخر و بفار سے ترس و بیم گویند و را نا بفتح ترسانیدن بعربی تحویف بخا ممله
 و او و فاء بروزن تفخیل و تروبع از روع نیز بروزن آن و انزع بفار و را ممله و عین ممله بروزن افعال گویند و ذ
 بفتح ذال معجمه و سکون عین ممله و را ممله در آخر و تفریق بفار و را ممله و قاف بروزن تفخیل گویند و حدیث است انکله لغوی
 لے تحونی و بفار سے ترسانیدن و بیم کردن و نیز و را نا با و از معیب کسے و ترسانیدن مانند آواز درنده بعربی آنرا بفتح
 بفتح ضا و معجمه و سکون عین معجمه و با ممله و در آخر گویند و آنکس که ترسانند و ارضا غلب بروزن فاعل گویند فی الفا و
 الضا غلب الرجل الذی یخشی فیغیر الانسان بصوب کسوت الوحش و را هو ا بفتح ترسیده بعربی مذکور بفتح بیم و سکون
 ذال معجمه و ضم عین ممله و سکون و او و را ممله در آخر و ذعر بروزن صبور و منذر بروزن تقبیل و خالف بروزن فاعل
 و تحویف بروزن مقبیل گویند و بفار سے ترسان و را نا بعرب خوف و روع بروزن فعل و ترس و روع بروزن
 فعل و تفریق بفاء و را ممله و قاف بروزن آن و شفق بفتح شین معجمه فاء و قاف و استفاق بروزن
 افعال گویند و بفار سے ترسیدن و حذر کردن شایر گویند و شعله گرم شود خشک و تر میسوزد و در آخر
 رفیقان را آتش دل ما باب دال هندی با سین ممله + و طینا بفتح اول و سکون دوم و نون بالف معجمه گزین
 بعرب بفتح لام و سکون دال معجمه و عین معجمه در آخر و منش بفتح نون و سکون با و شین معجمه در آخر و سین ممله و کم آمد
 در صحیح است نهشته احمته و منش احمته و منشیه و اسع بفتح لام و سکون سین ممله و عین ممله در آخر گویند باب
 دال هندی با فاء و طوف بفتح اول و سکون دوم از آلات سرد دست و آن دایره مانند باشد که آنرا میوزان
 بعرب آزاد و بفتح اول ممله و فاء مشد در آخر گویند و فوف بالضم جمع آن در قافوس است و ف بفتح
 معروف و بضم اعلی و در نمای است الدف هو بالضم و بالفتح معروف انتهی و عرک بفتح عین ممله و سکون اے ممله و
 فتح کاف و لام در آخر و غراب کبیر عین معجمه و سکون را ممله و با ممله و عین ممله و لام در آخر گویند و در نمای است
 در حدیث آمد اعلو النکاح و اضربوا علیہ بالغر بال ای بالدف لانه شبه الغراب فی استدارته بفار سے دایره گویند
 و ف بجا بفتح با ممله و عین معجمه بالف رسیده و نون بالف کشیده دایره را نو ختن بعربی ضرب الدف
 بفار سے دایره زدند نیز گویند باب دال ممله با کاف تازی + و طکا بفتح اول و کاف تازی بالف رسیده
 و را ممله در آخر بادی که از معده براد دهن بکشد بعربی آنرا جشاء بعجم جیم و شین معجمه با هزه موده و شباهه بعجم

و فتح متشکین مجبوره و تاد آور و بنارسه آروغ بالمه و بالقصر و انغ بخدت و لو و اصل بحال الف و ضم حیر و لام در آخر گویند
و تحقیق آنست که این لفظ ترکی است در یک بفتح را سه محله و ضم حیر فارسی گویند شاعر گوید شاعر که بند و بان خود
از فرد بخل که بر ناید از سینه او در یک به و دو کار نیز بچینه آواز شیر بفرماید آواز از بفتح را سه محله و سکون همزه و
را و محله در آخر و بر وزن امیر و تاد از بر وزن تفعیل و ضم بنون و همزه و میسم بر وزن لغیم گویند فی الصالح سمعت
لغیم الاسدی زیره و بنارسه بانگ شیر و کار ناما و معده را از دهن بر آوردن یعنی تجش آب و شستن مجبه و همزه و در
تفعیل و تجش بر وزن تفعیل و بنارسه آروغ دادن و وزن و گرفتار گویند و نیز و کار ناما یعنی آواز کردن شیر بفرماید زار
بفتح را سه محله و سکون همزه و را سه محله در آخر و از بر وزن افعال گویند زار الاسد از باب غیر شستن و فتح و از از باب
افعال فعل ازان زار بر وزن فاعل و زار بر وزن فعیل و زار بر وزن حسن صفت ازان باب و ال مهندی
با کاف فارسیه + واک بفتح اول و سکون دوم مسافته که میان دو قدم وقت برداشتن به و بعد از آن را
خطوة بضم غائمه و سکون طاسه محله و فتح و او و تاد و آخر خطا بضم جمع کثرت خطوات بسکون الطاء و ضمها و ضمها جمع
قلت و بنارسه گام گویند و گانا بکسر اول و کاف فارسیه بفتح رسیده و نون بالف کشیده و کسی را غزاین
بعر بزالل براسه مجبه و تکرار لام بر وزن افعال گویند قال الله تعالی فازلها الشیطان یعنی لغزیندن آدم و حوا
شیطان و گانا بکسر اول و سکون دوم و نون بالف رسیده و قدم از جارفتن یعنی زل بفتح ز و همزه و لام مشدود
در آخر و بنارسه لغزین نیز گویند باب و ال مهندی بالاهم + و لانا بضم اول و دوم بالف رسیده و نون
بفتح کشیده و لغت مردم قدسات با وزن را جنبانیدن یعنی ترویج بر وزن تفعیل گویند افاسه مردم و جنبانیدن
گویند تروخت بالم و سه فعل ازان و اگر دیگر برافرا مانند یعنی ترویج بر وزن تفعیل گویند افاسه مردم و جنبانیدن
و با وزن جنبانیدن و لی بفتح اول و کسر دوم و سکون تخانی مع وقف اطلاق آن بر باره و فوسل و پاره شیرینی و مثال
سه آید یعنی قطعه بکسر قاف و قطعه بضم قاف و طاسه مطبوعه بالف و فتح بنون محله و تاد و آخر و لیا بفتح اول
و سکون دوم و تخانی بالف فکسه که دران نان گذارند بنارسه آنرا سبده نان گویند و چاشتن
چیزیکه طعام چاشتن دران نموده و اند صند و چه باشد و لیلی که از شاخه میس برده باشد آنرا تریان بفتح گویند
فخری گویند شعر براسه لطافت از کشت زار چرخ آرد به بقول بر طبق به بصورت تریان و بعد از طبق بفتح
طاسه محله و با سه موحده و قاف گویند باب و ال مهندی با نون + و طاسه بفتح اول و سکون دوم و ال
در آخر و طاسه براسه مهندی در آخر نوسه از ورزش پهلوانان بر سب در محاوره و متاخرین سباحه فی الارض
گویند بنارسه شنو و شنو امیر نجات گویند بیست نیست هم نه و تو خمانه ات از من بشنو به سه رود
بیده در معر که ناک شنو و آشن گویند شعر بهم طوفان با در شکم بیش از تر است و همچو کشتی گیر از ان مشق

درختی است که گلش نیی سیاه و نیی سبز مانند ناخن شیر بود و در صحرای هند و تان بولور باشد بهندی آنرا پلاس یا پلا
 و سین مکه نیز گویند و بفارسه پله بفتح بای فارسی و لام و با در آخر گویند میسر و گوید بهیست پنجه کشاده گل لعل پله
 غرق بخون ناخن شیر لیه و و هجا ثا بفتح اول مخلوط تلفظ بها وای هندی بالف رسیده بهیست و شاپه که زیر سرخ
 بر رخسار با آورده بر سر می بندند تا در ویا عرب و شاپه را بر دهن آورده بر سر می بندند تا اخبار و در دمان زرد بهی آ
 شام کبر لام وای مشتاقه بالف و میم در آخر گویند و بفارسه دمان بنده و هجا ثا با نده صفا و شاپه را زیر سرخ کرد
 بر رخسار با آورده بر سر بستن بهی آواز کشیده با لام وای مشتاقه و میم در آخر بر وزن الفضل و القشام بر وزن افعال گویند
 در نهایت است و فی حدیث کجول انه که التلثم من الفبار فی الغزو و حوسه النعم بالاشام و اما که به رقیقه فی الثواب بما یثاله
 من الفبار فی سبیل الله متبعی گوید شعر ساطع حق بالقناد و مشایخ کانهم من طول ما التثوم و و هجا ثا بنون غنه
 و سکون بای فارسی و نون بالف سر پوش بر چیزی نهادن و عربی آن در لغت و هجا ثا که مراد آنست گذشت
 و هجا ثا کین کبره و سکون تحتانی معروف و نون غنه در آخر بفت مرمعه است و بهای یک هم پیوسته نصب می کنند
 تا پاره کرده و تاک بران رود بهی آواز کشیده بفتح عین مکه و کسر ای مکه و سکون تحتانی و فتح ثا بنون معجمه و تا در آخر گویند
 و بفارسه بر م بفتح بای موحده و رای مکه و میم در آخر بر وزن عجم گویند و نصب بفتح اول مخلوط تلفظ بها و بای موحده
 در آخر بخمس طر و روش بهی و وجه و طریق و اسوب و بفارسه طر و هجا ثا بفتح اول مخلوط تلفظ بها و سکون با
 و نون بالف کشیده سر پوش ظروف بهی غطاء بنین معجمه و طای مکه بر وزن کسا گویند و هجا ثا بفتح اول و
 سکون دوم و فتح و ال هندی و بالف رسیده بهی رنگ شوخ و سیر اگر رخ است که نیند امر ثانی بقاء و نون و غیره
 در آخر بر وزن طامع و اگر زرد است گویند و صفر فاقع بقاء و قاف و عین مکه بر وزن فاعل قال الله عز وجل صفر ارفلج
 لکنها تسر الناظرین و اگر سبز است فخر باض بنون و ضا و معجمه گویند و هجا ثا بفتح عین بضم اول مخلوط تلفظ بها و کسر ال
 شده و سکون تحتانی معروف استخوانی که بالای مبرز است بهی آنرا عصب بضم عین مکه و سکون صاد مکه و ضم
 عین مکه دوم و صاد مکه دوم در آخر و عصب بضم عین مکه و فتح صاد مکه و صاد مکه دوم در آخر و عصب بضم عین مکه و
 جعفر و عصب بضم عین مکه و فتح صاد مکه و کسر عین مکه دوم و صاد در آخر و عصب بضم عین مکه و عصب بضم عین مکه
 گویند و بفارسه و مغزه در صحاح است که آن نخستین استخوانهاست که مخلوق میشود و آخرین استخوانهاست که گشته میشود
 و هجا ثا بفتح اول مخلوط تلفظ بها و رای مکه و در آخر بهی آواز گوید بهی ضا بضم ضا و معجمه و رای مکه بالف و طر و
 در آخر و طریق بر وزن امیر و هرا بفتح اول و سکون دوم و رای مکه بالف رسیده و کشتی جای را گویند
 آب در اینجا از در تحتانی کشتی جمع آید بهی آواز جمة السفینة بفتح جیم و میم مرشد و تا در آخر مضاف بسکون
 سفینه و فطاس کبره و سکون نون و طای مکه بالف و سین مکه در آخر گویند و نیز فطاس فطره است

از تختنمای خوب سازند و سرش تنگ نمایند و آب در آن نهند و در وسط جهاز گذارند و هندی آنرا پیاپی گویند و هر کجا
 بفتح اول و سکون دوم و کاف تازی با الف و نون بالف کشیده کسی را چیزی نمودن و ندانن و این نسبت افعال بسیار
 که آنها را چیزی می نمایند و می دهند بعربی الازالة و الاختلاس گویند پیریه و یکتلسه بفارسی نمودن و بردن و حکمتنا
 بفتح اول و مخلوط التلظظ بها و سکون کاف تازی و نون بالف کشیده بمعنی سرپوش و تحقیق آن در لغت و همچنین مراد
 دوست گذشت و حکمتنا بفتح اول و مخلوط التلظظ بها و کس کاف تازی و سکون تحتانی مجول و لام و نون بالف کشیده
 کسی را از پس صدمه دادن تا در گوی یا چاه یا زبینه بیفتد بعربی رخ بفتح زای جمعه و خای جمعه مشدود و در آخر و گذش
 بفتح کاف و سکون دال مملو و شین مجمره و در آخر و دفع بفتح دال مملو و سکون فاعین مملو در آخر گویند و بفارسی از پس
 افکندن و شکلی ما زنا بضم اول و مخلوط التلظظ بها و کس کاف تازی مشدود و سکون تحتانی معروف و نیم بالف و دال مملو
 و نون بالف کشیده بمعنی در کشیدن دانه خود را و چپانیدن بر زمین برای جستن بر شکار چنانکه گربه میکند بعربی بختنی
 جر مزد بفتح جیم و سکون رای مملو و فتح میم و زای جمعه و تا در آخر و جر مزد استقل است در قاموس است از جر
 و جر مزد انقبض و اجتماع بعضه الی بعض قال الخلیل اجمعه ضجعه المنقبض يقال ضم الیه جرمینه ای اطرافه ما انشتر من شایه
 و لبا سه فاذا قلت للشویر ضم جرمینه یعنی تو آنرا و جسد و يقال رماه بجرمینه و ای بنفسه و فعلا اجمعه جرمه تا در آخر
 انقبض و جمع بعضه الی بعض و اذا انی انضرب السور کيف ينقبض ليقض فی صیده تردد و ضمه حاله انما للمعنی و بفارسی
 در هم کشیدن و در هم کشیدن بفتح اول و مخلوط التلظظ بها و سکون لام و کاف تازی بالف رسیده و در نه ست که سبب آن
 آب از چشم روان می ماند بعربی آنرا و معه بفتح دال مملو و سکون جیم و فتح عین مملو و تا در آخر گویند و در هم کشیدن و مانند آن
 بر زمین ریختن بعربی سلب بفتح سین مملو و سکون کاف و بای موحده در آخر و تکاب بر وزن تکار گویند کسب الماء از آب
 فعل از آن و سبب بفتح صا و مملو و بای موحده مشدود و اراقه که به برزه و رای مملو بالف رسیده و فتح قاف و تا در آخر
 گویند و در هم کشیدن بفتح اول و مخلوط التلظظ بها بمعنی گرد گردانیدن چیزی را بعربی و در نه ست که سبب آن و بای مملو و با و
 و حربه بفتح دال مملو و سکون حای مملو و فتح رای مملو و تا در آخر و گرد گردانیدن و حای مملو و دال و حای مملو و
 فای بر وزن آن بفارسی غلطانیدن و در هم کشیدن بفتح اول و مخلوط التلظظ بها و فتح لام و سکون کاف و نون بالف کشیده
 ریخته شدن چیزی رقیق مثل آب و جر آن بعربی انساب سین مملو و کاف و بای موحده و انصباب بصا و مملو و
 تکار بای موحده بر وزن افعال و بفارسی ریختن و آن لازم و متعدی است و در آمده و در هم کشیدن بفتح اول و مخلوط التلظظ
 بها گرد گردیدن چیزی بعربی تدر به تدر به تکار و دال مملو و با بر وزن تفعل و فکر و بفتح تایی فوقانی و فتح کاف و سکون
 رای مملو و ضم دال مملو و حای مملو در آخر و در حرج بدال و حاسه و راسه مملو و بر وزن آن بفارسی غلطیدن
 و در هم کشیدن بفتح اول و مخلوط التلظظ بها و خای نون و ضم دال هندی و مخلوط التلظظ بها و سکون

وادامه اول درای ممله با الف و کسر بای فارسی و سکون تحتانی معروف و نامی هندی و نون با الف رسیده نداد ا و ن
 در کوچه و بر زن برای اشتها را می بصری مناداة بضم میم از باب مفاعله گویند و بفار سے منادی کردن و زدن
 و صندله و هور یا سیکه نداد کوچه کند بصری منادی و بفار سے منادی زن و منادی کننده و تبرکی جابجی فتح مجیم
 و هتک بفتح اول مخلوط التلظظ بها و سکون نون و کاف فارسی در آخر بضمه نو بصری سیرت بکسر سین ممله و
 خصلة بفتح خاء مجمه و سکون صا و ممله و فتح لام و تاد آخر خصال بالکسر و خصائل جمع آن و شمائل بکسر شین مجمه گویند
 شمائل جمع آن و حجتیه و بفار سے طور و روش و طه و ل بضم اول مخلوط التلظظ بها و سکون وادامه اول و لام در آخر سادیت
 که آنرا می نوازند و هر دو طرف آنرا خام کشند پس اگر یک سرش را خام کشند بفار سے آنرا تنک بضم فو قانی و بصری طبل
 گویند و اگر هر دو سرش را خام کشند بصری آنرا نیز طبل بفتح طاء ممله و سکون بای موحده گویند چه الملاق طبل بر هر دو
 آمده ا طبال با لفتح و طبل بضم جمع آن و بفار سے دبل گویند طبل از باب نصر و طبل از باب تفضیل فعل از ان
 و هو لکیا بضم اول مخلوط التلظظ بها و سکون وادامه اول و لام کسر کاف تازی و تحتانی با الف رسیده سیکه دبل گویند
 را نوازند و بصری آنرا طبال بفتح طای ممله و بای موحده مشد و با الف و لام در آخر گویند اعم از آنکه دبل بزرگ نوازند
 یا کوچک بفار سے دبل زن و دبل نواز و هو لالی بضم اول مخلوط التلظظ بها وادامه اول و لام با الف و کسر نون
 تحتانی معروف رسیده بمعنی مرز و بار برداری بصری بجائله بکسر جیم و عین ممله با الف و لام و تاد آخر و جمل بضم
 جیم و سکون عین ممله و لام در آخر و جیمکه بر وزن سفینه و اجرة بضم هجره و سکون جیم و فتح رای ممله و تاد آخر و بفار سے
 مرز گویند و هو تده صتا بضم اول مخلوط التلظظ بها و سکون وادامه معروف و خفا سے نون و سکون دال هندی
 مخلوط التلظظ بها و نون با الف کشیده چیزی را نکاش کردن بصری نفس بفتح فاء و سکون حای ممله و صا و ممله
 در آخر و فخص بر وزن تفعل و افتحاص بر وزن افتعال گویند فخص عنه از باب منع و فخص عنه از باب تفعل و فخص عنه
 از باب افتعال فعل از انان و فقه بفتح فاء و سکون قاف و دال ممله در آخر و فقهان بضم فاء و بکسر آن و فقه بر وزن
 تفعل و بحث بفتح بای موحده و سکون حای ممله و قاضی مثلثه در آخر و مستبحر بضم بر وزن استفعال و انجاش
 بر وزن انفعال و بحث بر وزن تفعل و انجاش بر وزن افتعال و فخش بفتح فاء و سکون تاء فو قانی و تین مجیم
 در آخر و فخش بر وزن تفعل گویند و نیز کم شده و را جستن بصری نشد بفتح نون و سکون شین مجمه و دال ممله
 در آخر و نشد بکسر نون و نشان بر وزن سر جان گویند نشد الفاء از باب نصر فعل از ان در حدیث سست و
 اذا سمع من یشد ضالته فی المسجد فلیقل لا رد الله علیک فان المساجد لم تبن لهذا و بفار سے صحن و تلالش و
 جستجو کردن و فحید ممله بکسر اول مخلوط التلظظ بها و سکون تحتانی معروف و نامی هندی مخلوط التلظظ بها بیابک
 بصری جری بجم درای ممله و هجره در آخر بر وزن فیل گویند بفار سے بر خیزه و شورش و کسر نون

مخلوط التلظظ بها و سکون تختانی مجهول و رای ممل به الف رسیده کسی که چشم او کج بود و یک را دو بیند بعربی آنرا اول
 بفتح هزه و سکون حای ممل و فتح و او و لام در آخر و الفارست کماثر نزلت فارست و لوج بضم لام و سکون و او مجهول
 و جیم در آخر گویند و صیر کر و ینا کبسر اول مخلوط التلظظ بها و سکون تختانی مجهول و رای ممل و فتح کاف تازی
 و سکون رای ممل و کسر ال ممل و سکون تختانی مجهول و نون بالف کشیده متتابع و جز آن یکجا فراهم کردن پس اگر متتابع
 را یکجا فراهم کنند گویند عکس المتابع بعین و رای مملتین و کاف و سین ممل از باب فاعله و اگر غله را یکجا جمع کنند گویند
 صبر و الطعام از باب نصر و اگر خاک را جمع کنند تکویم بکاف و او و یم بر وزن تفخیل گویند فی السحری که کومت گویند بضم
 او و جمع قطعه من تراب و رفعت راسها و صیر می بسکون تختانی معر و تود غله و خاک و جز آن را گویند بعربی
 توده غله را صبر و بضم صاد ممل و سکون بای موصو و فتح رای ممل و تاد آخر بضم صاد ممل و فتح با جمع آن گویند
 اشتريت الشيء منبره خردیم آنچیز را بی چهار و وزن و توده خاک را گویند بضم کاف و سکون و او و فتح یم و تاد آخر
 ویند و توده ضمع و غیر آن را کتا بضم کاف و سکون تازی و فو قانی و فتح لام و تاد آخر گویند و هیکلی کبسر اول مخلوط التلظظ
 و سکون تختانی مجهول و کاف تازی و کسر لام و سکون تختانی معر و بوی که آن دلبر بزرگ بسته آب از چاه
 رگشند و زراعت را آب دهند بعربی آنرا فاعله کبسر ممل و سکون نون و فتح سین ممل و فو تاد آخر و الدلیه بدل ممل
 بالف و کسر لام و فتح تختانی و تاد آخر گویند و هیکلی کبسر اول مخلوط التلظظ بها و سکون تختانی معر و
 لام در آخر بضم فکست بعربی ممل بضم ممل و سکون با و فتح لام و تاد آخر گویند و نیز و هیکلی بضم ویری و کسستی بعربی
 بطور بضم با و سکون طاک و سکون طاقه و هزه در آخر و یم بفتح تختانی و فو قانی و یم در آخر گویند یقال
 ما سیره تیم ای البطای و هیکلی بضم سست و فو هشته بعربی زکو بفتح ای ممل و بکسر آن و سکون خای مجمر و او
 در آخر گویند و ش بفتح با و سین مجمر مشد و در آخر و مسترخی بضم ممل و سکون سین ممل و و ریل بفتح رای ممل و کسر با
 و لام در آخر و نیز که که چته در کار با نکند بعربی آنرا کابل بکاف و او و لام در آخر بر وزن فاعل و سلاک بفتح
 کاف و سکون سین ممل و لام بالف و نون در آخر و فارست سست و تنبل بفتح ماس فو قانی و سکون نون گویند
 و بسکون تختانی مجهول بضم فکست بضم و ال ممل و رای ممل در آخر گویند و نبرات یابی و هیکلی کرنا
 دور کردن تنگی چیزی یا جستی که بر سر بار خا برای ممل و فو خای مجمر بر وزن افعال و مرا خا و بر وزن مقاساة
 گویند و هیکلی و ینا بضم ممل و ان بعربی همان کبسر ممل و سکون ممل و با بالف و لام در آخر و تنبل بر وزن
 تفخیل و نا جیل بضم و لام بر وزن آن و تا نیز بضم مجمر و رای ممل نیز بر وزن آن و هیکلی کبسر اول مخلوط التلظظ
 و سکون تختانی معر و یم بالف بضم فکست بعربی ممل بضم ممل و ال ممل و رای ممل در آخر و نبرات
 ماسیک و تبر کی کسب کبسر کاف و فتح سین ممل گویند و هیکلی کبسر اول مخلوط التلظظ بها و سکون تختانی معر و

دوزن غنه دوال هندی و با الف کشیده و با شکم که از حرام باشد بر بے جل الزنا و جل السمت و بقارسه بار زنا و با بر
 گویند **باب دوال هندی با یامی تحتانی** - ویرا کبر اول و سکون دوم و رای همله با الف رسیده خانه که
 جمله و چشم سازند بر بی آنرا نیمه بفتح حامی مجمه نیام و با کسر جمع آن و بقاری خراگه و خرگه گویند و گاهی از روی محاز
 بر سر احم اطاعت کنند بر بی دار و بیت گویند و رویوت بضمها جمع آن بقارسه خانه و طیر هر گره کبر اول و سکون
 دوم مجهول مخلوط السلفط بها و کسر کاف فارسی و رای همله و سکون با در آخر گری که با سانی کشوده شود و مانند گره از در نیم
 بر بے آنرا الشوط بضم حمزه و سکون نون و ضم شین حمزه و سکون واد و فتح حامی مطبقة و تا در آخر گویند و شینگ مار نا
 کبر اول و سکون دوم معروف و دوزن غنه و کاف فارسی و در آخر و باقی معلوم سخن بی صرنه گفتن که اصلی نداشته باشد
 و از راه افتخار حرفها که غیر واقعی زدن بر بے هملف بفتح صا و همله و سکون لام و فا و در آخر و طره بفتح طاء و همله
 و سکون رای همله و فتح تیم و ذال مجمه و تا در آخر و فتح بنون و فا و حیم بروزن تفعیل و بقارسه لاف زدن و کله زدن گویند
 و میل کبر اول و سکون دوم معروف و لام در آخر بخشنه بالا سه مردم بر بے قد بفتح قاف و ذال همله مشد
 و تا در آخر و قامة بفتح میم و قویم بفتح قاف و او با الف و میم در آخر و بقارسه بفتح با سه موحده و شین مجمه در آخر
 نیز گویند و یوژر همی کبر اول و سکون دوم مجهول و ضم حمزه و ملینه و کسر راسه هندی مخلوط السلفط بها و سکون
 تحتانی معروف عمارت که بر در سازند و آنرا مسقف کنند بر بے دلیز کبر و ال همله و سکون با و کسر لام و سکون
 تحتانی و از سه مجمه و در آخر گویند و با نیز جمع آن و سه و بضم سین همله و ذال همله مشد و بقارسه بالا ن گویند
 و تفصیل آن در لغت بر و شما گذشت فایطالع ثم **باب ذال مجمه با با سه تحتانی - ذی الج**
 کبر حامی همله و حیم مشد و دو نام ماهی از ماههای عربی هندیان تا را حذف کرده اند بر بے ذی الج میگویند بسبب
 اداسه حج درین ماه فی الصحاح الحجة بالكسرة الواحدة من الحج والقیاس بالفتح و ذو الحجة شهر الحج و الجمع ذو الحجة
 العقدة و لم یقولوا ذو و علی و اما ذی فعد بفتح قاف و سکون عین همله و ذال همله در آخر نام ماهی که بعد
 از شوال آید هندیان و فارسیان تا را حذف کرده اند بر بے ذی العقدة گویند لعقود هم فیه عن القتال
باب رای همله با الف - رای کبر با ی فارسی و سکون تحتانی معروف دست افز و زده و ذال
 و کفشگران و صحافان که آن چرم را بر بند بر بے از میل کبر مجزه و سکون زای مجمه و کسر میم و سکون تحتانی
 و لام در آخر و شقرة بفتح شین مجمه و سکون فا و فتح راسه همله و تا در آخر و بقارسه نشکده کبر نون
 و کاف فارسی کسور گویند راسه بتا سه فوقانی ضد روز بر بے لیل بفتح لام گویند لیلی جمع آن و
 بقارسه شب و تبر کی کجه کبر کاف تازی و فتح حیم گویند ابو منصور ثعالبی گوید ساعات شب در روز را
 پیست و چهار لفظ ضبط کرده اند از جمله آن دوازده برای شبست اول شفق است بعد از ان غسق بفتح غین مجمه

صحبت برآرم و نامو به آرم است لغت فارسیست در آردوی هندی مستعمل لیکن در فارسی بمعنی راه و بازار که عبارت از حد اکثر فین است و در آن دو کاکین می باشند هندیان بمعنی راه استعمال کنند برلی بیج بیج میم و سکون نون و فتح با و جیم و آخر و طریق و بیل گویند را که به فتح اول با الف و سکون کاف تازی مخموظ تلفظ بهاد در آخر خاکسری که از سوغات جیزیم و جز آن جمع آید برلی را و بفتح رای ممله و نیم با الف و دال ممله در آخر و ده و او کبیر رای ممله و سکون میم و کسر دال ممله و دال دوم با الف و حظه در آخر و امد و بفتح حظه و سکون رای ممله و کسر میم و دال ممله با حظه مده و ده بنی کبیر رای مده و و نامی مشابه مفتوح بر وزن الی جمع بسته و اصلش بوته بود را گ بکاف فارسی خوانندگی مردم برلی غنا کبیر بنی و نون با حظه مده و و اخلیه بنیم حظه و سکون غین مجه و کسر نون و تختانی مشد و و تا در آخر و نغمه بفتح نون و سکون شین مجه و فتح میم و تا در آخر گویند و بفارسی ترانه و سه و در وزن در دو راگ و رنگ لفظ اول هندی است و دوم مشترک میان هندی و فارسی است و هر دو با هم در هندی عبارت از صحبت نغمه و سه و در غیش و طرب بود و مردم ایران که هند آمده اند در اشعار خود بسته اند و کسانیکه نیامده اند شنیده این لفظ را در اشعار خود آورده اند محسن تاثیر که در هندوستان نیامده گوید بیت و گرازشیو با ای راگ و رنگش و برصل آرد فلک را ساز چنگش بر برلی محبس الغنا و مناد می گویند رال بلام در آخر لغت عربیست در آردوی هندی مستعمل نام و برلی بمعنی کفک و آب و دهن اسپ مستعمل است چنانکه در قاموس است رال بفتح را و ممله و سکون هجر کفک و دهن اسپ و بعضی لعاب دهن آنرا گفته اند و اما در آردوی هندی آبی که از دهنهای بچگان و غیره مردم روان شود مستعمل است بدین معنی و در عرب لعاب بضم لام و عین با الف و بای موحده در آخر و بر بفتح رای ممله و سکون تختانی و رای ممله در آخر و ریا ل کسر ثله ممله و تختانی با الف و لام در آخر گویند در قاموس است بر بفتح آبی که از دهن کودک روان شود و ریا ل بر وزن کتاب بمعنی لعاب رال الصبغی از باب ضرب فعل از آن آتی روال بضم رای ممله و او با الف و لام در آخر و را و ل بر وزن فاعول نیز بمعنی لعاب دهن آمده و در صحاح است روال بضم لعاب و دهن چنانکه گویند فلان لیل روال و الفرس روال فی محله است از باب تفعیل را و ل بر وزن فاعول همچنین ملوب صیغه فاعول را مضموز استعمال نمیکنند در قاموس است روال بر وزن غراب در اول بضم و او اول لعاب دهن ستوران را گویند و بعضی بلعاب دهن اسپ تخصیص کرده اند از آتی مخم و بفتح میم و سکون رای ممله و غین مجه در آخر بمعنی لعاب دهن نیز آمده و بفارسی لعاب دهن را گنیز بفتح کاف فارسی و کسر لام و سکون تختانی و دای مجه در آخر گویند سراج الکون گوید مصحح غرق گشته تا بگردن در گنیز رال بهنا روان شدن آب دهن برلی برلی بفتح رای ممله و سکون لام در آخر و امراغ کبیر حظه و رای ممله با الف و غین مجه در آخر اخرج الرجل سأل لعابه و ارمعلال کبیر حظه و سکون لام و کسر میم و سکون غین ممله و لام با الف و لام دوم در آخر گویند بر بفتح الصبغی سال لعابه و بفارسی روان شدن

مکینز را اند چون غنه دوال هندی در آخر زنی که شوهرش مرده باشد بر بی آنرا فاقه بفاواق و دال ممل بر وزن
 فاعل گویند و امله بفتح حمزه و سکون ر می ممل و فتح میم و لام و قادر آخر گویند و این عامست اطلاق آن بر زن شوهر مرده
 وزنی که محتاج باشد نیز آمده ارا امل و امله جمع آن و بفار سے بوه و کالم و کالمه بضم لام گویند و اندوه و ناسه غوشه
 زن بر بی ایتم بفتح حمزه و سکون تخمانی و میم در آخر و امله بزیادت تا دایوم بضم حمزه و تخمانی و سکون و او و میم در آخر
 گویند است المراه من زوجه از باب ضرب و تاریمت از باب تفعیل فعل از ان و منه حدیث انما اکیمت من ابن
 خنفس زوجه اقیل النبی صلی الله علیه و سلم و تخوش بجای ممل و نشین بمعجمه بر وزن تفعیل گویند تخوش است المراه من
 زوجه اقیل از ان را امک برای ممل و الف و نون و کاف فارسی در آخر فشرده بر گمای در خان و گیاها و این
 لغت مردم قصبات است بر عی غصاره بضم عین ممل و صاد ممل و الف و فتح رای ممل و تا دآخر مضاف بسو
 چیزی که از ان نشر و باشد را انگا بنون غنه و کاف فارسیه بالف نوعی از غلذات است بر بی آنرا صاص بفتح
 رای ممل و صاد ممل و الف و صاد ممل و دم در آخر و قصد بر وزن از بفتح رای ممل و زای بمعجمه بالف و زای بمعجمه و دم در
 آخر و فاعلی گویند آن منسوب است بسوی قطع بفتح قاف و لام و عین ممل در آخر و آن نام معدنیست بفارسی رصا
 را از زیر گویند را اونی بضم حمزه ملینه و کسترای هندی و سکون تخمانی معروف نوعی از خیمه چهار گوشه که از چار
 مرکب سازند و بفار سے آنرا چهار طاق گویند را ه لغت فارسیست در اردو سے هندی مستقل و آن معروف
 بر بی طریق قال الراغب فی مفرداته الطريق السبیل الذی یطرق بالارجل ای یضرب و سبیل بفتح سین ممل و کسر با و
 و سکون تخمانی و لام در آخر گویند قال فیما السبیل الطريق الذی فیه سول سبیل بفتح سین جمع آن و منج بفتح میم و
 سکون نون و فتح با و میم در آخر و منج بفتح نون و میم و سبیل بفتح سین ممل و لام
 و کاف هر دو بر وزن مخرج گویند ابو منصور لغا لب و تفصیل اسما طرق و اوصاف آن که از انکه لغت نقل
 کرده است می گویند مرصا و یک میم و سکون را سے ممل و صاد ممل و الف و دال ممل در آخر و تجد بفتح نون
 و سکون جیم و دال ممل در آخر و قصر الطاکک صاد ممل و را سے ممل و الف و طاکک ممل در آخر و جاده بمعجم
 بالف و دال ممل باشد و قادر آخر و جج بفتح نون و سکون با و جیم در آخر راه واضح را گویند و لغت بفتح لام و قاف
 و میم در آخر و بضم لام بر وزن صر و محج بفتح میم و حاص ممل و جیم مشد و قادر آخر میان راه و مظم را گویند و
 لحب بفتح لام و سکون حاص ممل و با سے ممل در آخر و راحت بر وزن فاعل رای را گویند که در ان آمد و رفت
 کنند بفار سے آنرا راه کوفته باضافت گویند میر میر سے در تعریف اسب گوید قطعه چه از گام او برده کوفته
 شود شکلهای مدور عیان به تو گویند پیا پی روان کرد و جیح به سزاران قمر برده کمکشان به و منج بفتح
 میم و سکون با و فتح تخمانی و عین ممل در آخر راه فراخ را گویند و و هم بضم و و ای فرخ را

گویند که در آن دار و صادر آید و شاع طین مجمر بالف و کسر رای محله و عین محله در آخر راه بزرگ را گویند و لقب بفتح نون
 و سکون قاف و باء موحده در آخر و شعب کبیر شین مجمر و سکون عین محله و باء موحده در آخر راه را گویند که در
 کوه باشد بفارسی آنرا دره گویند و خل بفتح خای مجمر و لام مشدود در آخر راهی را گویند که در دیک بود و مخوف بفتح
 میم و سکون خای مجمر و فتح رای محله فداد در آخر راهی که میان درختان باشد و در حدیث است عائد المر یض علی مخالف
 اجمته و یسبب بفتح نون و سکون تحمائی و فتح سین محله و باء موحده در آخر راه است و ابی عمر و از لیث نقل کرده است
 باریک و واضح مانند راه مویچه و مار و حمار و حشی راه و ارمی کا پر وانه خطی که حاکم برای گذاشتن شخصه یا جامعته
 بگذر بانان بنویسد بر بی آنرا جواز بفتح جیم و و ابالف و ذی مجمر در آخر و بفارسی آنرا خط گذاره و خط جواز و خط
 گویند راه و یکھتا انتظار کسے کشیدن بجای انتظار و نظر بالتحریک و تر یض برای محله و باء موحده و صداد محله و وزن
 تفعل گویند در اساس ست نظرت و تنظرت و قال اللہ تعالی تیر یض و ترقب برای محله و قاف و باء موحده و وزن
 تفعل گویند بفارسی چشم بر اه داشتن و انتظار کردن راه و پیشا راه بر اسے کسی گذاشتن تا برود بر بی طریق
 بطا و اسے محلتین و قاف در آخر بر وزن تفعل و افرج بفا و رای محله و جیم بر وزن افعل گویند افزو بر بی طریق
 یکسو شود از راه بفارسی راه دادن و کوچه دادن راه رو کشا راه را بند کردن بر کسی بر بی طریق بفارسی
 راه گرفتن کسے و راه بستن و در بستن و راه گرفتن بر کسے میلی گویند شعیر از بسکه بفتح طبعی نام بر آوردند
 خلقه شعیر اهش بی اظهار گرفته اند و حافظ شیرازی گویند شعیر فریاد که از شش جهم راه نمیشند
 آن خال و خط و زلف و رخ و عارض و قامت + اوحدی گویند بیت دل می برد و شب زمین آن ماه گیر و از دست
 شب تیره بر و راه گیرید + راه زن لغت فارسی است در اردوی هندی سفل کسے که راه مردم زند بر بی آنرا
 قاطع الطريق و بفارسی راه و شتنگ بضم میم و سکون شین مجمر و فتح تایی فوقانی و سکون نون و کاف فارسی
 در آخر گویند نظامی گویند بیت سگ من گرگ راه بند من است + بلکه قصاب گویند من است + راه کی روی
 طعامیکه مسافر چاه خود بردارد و بر بی سفره بضم سین محله و سکون فاد و فتح رای محله و تا در آخر گویند و بفارسی
 توشه مسافر و از او راه را فارنا غارت کردن مسافران را در راه بر بی قطع الطريق بفارسی راه بین و حشی
 گویند شعیر در راه که امین کاروان صبر خواهد زد و که چشمش صد نگهبان در کمیگاه نظر دارد + راه و گیت
 بعطف و کسر کاف و سکون تحمائی مجمل و دو نقده از جو زهر تمر که کسوف و خسوف بآن تعلق دارد و آن
 سر و دم تنین است بر بی آنرا اس و ذوب گویند راهی لغت فارسی است در اردوی هندی
 مستعمل کسے که در راه رود و بر بی غایر سبیل با صافیت بسوے سبیل مشتق از عبو بضم عین محله و باء موحده
 و سکون و ادو رای محله گویند و صحیح است السبیل ابنا و السبیل المستقیم فی الطرقات یعنی راه را دانستن که در راهها

کتاب را بر این بنیاد نهاد که ملاوت کنند به نحوی در اردوی هندی یا کسره و در فارس به افتخار مستعمل است تا غیر گوید به بیت
 بهضامن رخت تا بهتیاست باشد به مصحف روی تو در محل اقامت باشد به فارسی کبریا کسره کاف عربی و سکون
 تحتانی نیز گویند و صاحب بر این گوید با کاف فارسی هم آمده است واضح همین است و به عربی کسری اصح باب
 رای محله یا خای مخممه به رخصت بهضم اول و سکون دوم و فتح صاد محله و تا در آخر بخینه اجازت و دستور
 لغت عربی است در اردوی هندی و فارسی مستعمل اما هندیان به معنی مملکت استعمال میکنند به عربی مملکت بهضم میم و نظره
 بهفتح نون و کسره خای مخممه و رای محله و تا در آخر و به فارسی زمان گویند رخصت و دنیا بخینه اجازت و دستور و داون
 در کاری به عربی ترجیح براسه محله و خای مخممه و صاد محله بر وزن تفصیل گویند رخصت که فی کذا البیضاء بمحول از باب تفصیل
 فعل از ان بنار سے رخصت دادن و داشتن جمال الدین سلمان گوید شعر بنشست دور و خم غیر از خیال خویش
 رخصت نمی دهند کسی در درون رود - صائب گوید به بیت رخصت بوسه اگر از لب جامی داری + تلخ بشین که عجب
 عیش بدانی داری به و نیز بخینه مملکت دادن به عربی اجمال بحکم و با و لام و تمهیل بر وزن تفصیل و انظار بنون و ظا مخممه
 و رای محله بر وزن افعال و تا خیل بحکم و لام و تاخیر بخانه مجمره رای محله بر وزن تفصیل گویند و به فارس زبان داد
 رخصت کرنا کس را و دایع کردن به عربی توابع بو او و حال محله و عین محله بر وزن تفصیل و و دایع بو او و حال
 و عین مطلق بر وزن سحاب و متوا دایع بر وزن متا که گویند و طلیح بسین مخممه و تحتانی و عین محله بر وزن تفصیل و
 مشایقه بر وزن مفاعله از به کس براسه و دایع رفتن به فارس و دایع کردن و توابع کردن و پرورد کردن و رخصت کردن
 سعدی گوید شعر رای کف و دوست و ساعد و بازو به چه تو دایع یلدرگر گنید به حافظ گوید مصرع عفت است
 که پروردگنی زندان را به خفا گوید به بیت تا که شد بدام او تحت بال و پر زدن به مرغ دلم در آشیان رخصت بال
 کند به و اگر از پس کس براسه رخصت روند به عربی آنرا تشبیه بشین مخممه و تحتانی و عین محله بر وزن تفصیل و مشایقه
 بر وزن مفاعله رخصت مانگنا مملکت خواستن از کس به عربی استنظار بنون و ظا مخممه و رای محله
 و استمهال بحکم و با و لام بر وزن استفعال و استیجال بجزه و جیم و لام گویند و به فارس رخصت حاصل کردن
 رخصت گرفتن محمد علی میله گوید شعر ره جان کرده حاصل رخصت منع مرا اطلب به که در بیرون ز برمش ندای
 خوشنودے گرد و به وحید گوید به بیت باز براق از دم اوجان گرفت به سوسه زمین رخصت جولان
 گرفت به باب راسه محله با و ال محله - رو به فتح اول و دوم مشد و لغت عربی است
 بخینه بازگردانیدن در فارس و اردوی هندی از وی مجاز برتے و استغفار اطلاق کنند به عربی قیا بهضم قاف
 و تحتانی بالالف مدوده و به فتح قاف و سکون تحتانی و مخممه و تا در آخر گویند رو کرنا بخینه قے و استغفار
 به عربی قے به فتح قاف و سکون تحتانی و مخممه و تقیاً بر وزن تفصیل گویند قاء از باب ضرب و استغفار

از باب استعمال و تقياء از باب تفعّل فعل از ان بفار سے سکوف بکاف تازی در و کردن اشرف گوید بیت ای آنکه
 خاطر تو بجه فکر بکند + هر مطلب و یا بسی که شنید است رو کند + و نیز رو کرنا بخفنه باطل کردن حکم عربی بطل
 بیایه موحده و طایع مملو بر وزن افعال و فتح لون و سکون سین مملو و ضای مملو در آخر گویند و بفار
 فسخ کردن و باطل کردن و قلم کشیدن روه بفتح اول و دوم و با در آخر لغت فارس سے مست انا در اردو
 ہندی بقتلید دال مستعمل است و فارسیان تخفیف آن نیست یک صفت از شستهای دیوار بعلری موص بکسر دال
 و سکون میم و صاد مملو و ساخر عرق بفتح عین و رای مملو و قاف در آخر و ساف بسین مملو بالف و فا در آخر
 و ماک بکسر کیم و سکون دال مملو و کاف در آخر و بفار سے روه بالتخفیف و جلیتہ بجم فارس سے دوا و بادل مملو و
 وای و دوا و بوا و برون گا و گویند نظامی گوید بیت هر چه بدان خانه نو آئین بود آخست پسین وای سختین
 مولوی سانی گوید بیت بی دیوار ایمان بود کاش + ولی شد چار وای از چار یارش اولاد بدال مملو نیز گویند
 چنانکه گویند بن لاد بفتح بن دیوار و سر لاد بفتح سر دیوار آنرا بنیان شیرازی بکسر نون گویند فخری گوید شعر
 لاد را بر بنای محکم + که نگردد لادین لاد است + و صف پایان دیوار را بر بے زلف بکسر راسے مملو و سکون با
 و صاد مملو در آخر گویند بفتح الحاطب بالقیمت یعنی رده پائین دیوار را از چیز سے نماده ام که دیوار را بر پا دار و روی
 بفتح اول و کسر دوم و سکون تخانی و همزه در آخر لغت عرب سے مست انا در اردو سے ہندی بقتلید دال و تخانی
 در آخر مستعمل است بکنے چیز از کار رفتہ بفار سے ناکارہ گویند و دوا از باب کرم فعل از ان رد او بر وزن
 کرامت مصدر از ان باب راسے مملو بکسر مملو = رُس بفتح اول و سکون دوم آبی که از فشردن
 ثمرات نموناد از لشکر خصوصاً بمرسد بعلری همه را عسارت بضم عین مملو و صاد مملو بالف و فتح راسے مملو
 و تاد در آخر و بفار سے افشرہ گویند رَسا بفتح اول و دوم مشد و بالف رسیدہ بکنے رسی سطر و کلان بعلری
 آنرا قلنس بفتح قاف و سکون لام و سین مملو در آخر گویند چنانکہ ثعالبے گفته و جوهری و صاحب قاموس گویند
 گندہ کہ از پوست خرما دیا از برگ خرما و جزآن سازند و آن از رسنهای جهاز است رسالہ بکسر اول لغت عربیت
 بمعنی پیغام در ادوی ہندی بکنے بارہ از لشکر کہ زیر فرمان سپہ سالاری بود خواه دو صد باشد خواه دو ہزار بعلری
 جماعتی از لشکر کہ از پنجاہ تا چار صد بود سر تہ بفتح سین مملو و کسر صاد مملو و تخانی مشد و تاد در آخر گویند جماعتی را کہ از
 تا ہزار بود بکف قناسے فوقانی و بایه موحده بر وزن کر تہ گویند رسالہ دار کیم کہ زیر فرمان او بایہ
 بود بعلری آنرا قائد بقاف و دال مملو بر وزن فاعل گویند قواد بضم قاف و واو مشد و بالف و دال مملو در آخر
 جمع آن و سفسا لا روان معرب سپہ سالار بفار سے سپہبد و لشکر کش و سر لشکر و برکی قشون بضم قاف گویند
 رسا سن بفتح اول و سین مملو بالف رسیدہ کسر ہمزہ طینہ و نون در آخر بکنے آستگے بعلری تودہ بضم تائی فوقانی

و فتح حظه و دال ممله و تاد آخر و رسل بکسر رای ممله و سکون سین ممله و لام در آخر گویند در قاف موس است الرسل بالکسر
 الرق و التودیه کالرسله و الرسل و منه علی سنگ و یفتح و علی رسلنگ و در اساس است علی رسلنگ و علی هینتنگ ای اردو
 طیلانک تقول ردیک و حار فلان علی رسل ای علی نو دوه ریس طایف یفتح بای تازی و تاسه هندی بالف رسیده
 کس که ریمان و جده لاد و غیر آن ساز و بربی آنرا نشان یفتح رای ممله و سین ممله و مشه بالف و نون در آخر و بجا
 رسن ساز گویند رسته یفتح اول و دوم و دال ممله در آخر لغت فارسی است در اردوی هندی مستعمل عبارت است
 از کاروان غله و غیره که بگردم لشکر یا شهر رسد بربی آنرا میره بکسریم و سکون تحتانی و فتح رای ممله و تاد آخر و غیر
 بکسریم ممله و سکون تحتانی و رای ممله در آخر گویند سراج الدین علی خان آرزو در چراغ هدایت گوید که رسید بدین معنی
 مدد و شفا را سائده یافته نشد و آنکه ابوطالب کلیم در شاه جهان نامه منظوم آورده احتمال دارد که موافق روز مرقه دربار
 بادشاهان آورده باشند انتهی و نیز رسته عبارت است از محضه چنانکه گویند حصه رسد تاثیر گوید شمع
 که در کلاه سنگ انچه بدل ماکر دیم و عشق او را رسدی داد و با هم رسدی به بربی قسط بکسر قاف و سکون سین ممله و
 و تاسه ممله در آخر و هم یفتح سین ممله و سکون اویم در آخر و حصه بکسر حای ممله و صاد ممله باشد و تاد آخر و خلاق
 یخ نخی حجر و لام بالف و قاف در آخر و حقا یفتح حای ممله و ظای مجمره شد و و بغار سه بهره و نصیب نیز گویند
 رسلیم کب یفتح اول و سکون دوم و ضم کاف تازی و سکون او معروف و کاف تازی در آخر و بحوره جوهر بان یکنه
 و الیه گویند بربی آنرا مر جان یفتح میم و سکون رای ممله و حیم بالف و نون در آخر و لولو و کولته یضم تاسه فوقانی
 سکون و او و فتح میم و تاد آخر گوید رسته بالف لغت عربی است یکنه نشان در اردو و سه هندی و قاف
 یکنه روشن مستعمل بربی عاده و طریق و طور بالف یفتح گویند رسته بر تن بکسر اول و سکون دوم و تاسه فوقانی
 است رسیده نظر کن که آب و امثال آن ازان باشد عرق بسبب تخلخل اجزا نمودار شود بربی راسخ براسه ممله
 یکنه مجمره و تاسه ممله بر وزن فاعل و مشع بر وزن محسن گویند انا راسخ و مشع ظرف تراونده رستنا بنون
 است نمودار رستنا آب و امثال آن از ظرف بسبب تخلخل اجزا بربی راسخ یفتح راسه ممله و سکون شین مجمره
 حاسه ممله در آخر گویند در اساس است رشتت الغریبه بالماء و رشتت الکوزه و کل انا یا رشتت با فیه صرع از کوزه چنان
 روان تر او که در دست و و یفتح یفتح نون و سکون ضا مجمره و حای ممله و تضاح یفتح تاسه فوقانی و سکون نون
 ضا مجمره بالف و حای ممله در آخر رسوا کرنا یضم اول و سکون دوم و او بالف و یفتح کاف تازی و سکون
 ای ممله و نون بالف عجیب کسے رافاش کردن بربی یفتح یفتح فاعل و سکون ضا مجمره و حاسه ممله در آخر گویند
 رفته از باب منع فعل ازان بفار سه رسوا کردن رسوا چون عیوب کسے فاش شدن میان مردم بربی
 تضاح بفار ضا مجمره و حاسه ممله بر وزن احتمال گویند و اساس است فضا
 فقوم و فضا فاعل

[illegible]

در اردوی هندی و فارسی مستعمل مضامین و مضامین و از مضامین کبیر میسر جمع آن ارض بعضی هم نشاء دست و صحبت
 يقال انهم لما نقلوا السواد الشمر عن اللغة العربية سموها بالازمنة التي وقعت فيها فوافق هذا الشمر ما يسمى بلفظ الحرف
 بلفظ استیله بعر به شهر الصایم نیز گویند و بفارسته باه سبب و ماه روز به باب برای مملکه بانون برین
 بفتح اول و سکون دوم جای که آنجا از زم کند بعر به مفر که بفتح اول و سکون عین مملکه بفتح ای مملکه و بفتح آن بفتح
 کاف و تا در آخر گویند معاکر جمع آن بفتح اول و سکون قاف و بفتح ای فوقانی و مملکه بفتح سیم و سکون لام و بفتح
 حای مملکه و سیم و تا در آخر و معتکر بفتح سیم و سکون عین مملکه بفتح تا در فوقانی و تا در مملکه و کاف و تا در آخر گویند و
 بفارسته رزنگاه و اورده گاه و نزه گاه و جنگ گاه و بفتح اول و سکون دوم و جم و تا در آخر لغت فارسی است و دوی
 مستعمل بفتح آذر و کی بعر به طلال بفتح و لام بالالف و لام دوم و تا در آخر و ملل بالتحریک و طلاله بر وزن سحابی بالاسرار
 به ملل و طلال و طلاله و ساء بفتح سین مملکه و سکون حمزه و سیم و تا در آخر با تحریک ساء بر وزن شبا عده و ساء بر وزن
 نعام گویند ملکت منه و ملات از باب سبع و ستم است و ششم من الشی ایضا منه فعل از آن برنجید و بفتح اول
 و سکون دوم لغت فارسی است و اردوی هندی مستعمل بفتح آذر و ده بعر به ملول بفتح سیم و ضم لام و سکون واد
 و لام و تا در آخر و ملول بزیاوت تا مذکر و مؤنث و در هر دو صدیغ مشترک است فی القاموس فملول و ملول و ملول و ملول و ملول
 و ذول و بیت ملول و ملول و سوم بفتح سین مملکه و ضم حمزه و سکون واد و سیم و تا در آخر گویند رکاب بفتح جیم و کاف و تازی
 در آخر باروت تفنگ و سورخ تفنگ ریخته آتش و بند بفارسته چاکشته گویند و مذکر بفتح اول و سکون دوم
 و بفتح دال مملکه و با در آخر دست افزاری است و در کران الک بان چوب در اجوار کنند لغت فارسی است و اردوی هندی
 مستعمل خاقانی در تعریف پند و کلام و در گویند گفته شعر رنده مرغ زنگر شود و بش کنند سر و چرخ کند ساحتی از رطل
 افسان او و بعر به آنرا مبراة کبیر میسر و سکون بای موصده و رای مملکه بالالف و تا در آخر و سفن بفتح سین مملکه
 و فادون و تا در آخر و سفن کبیر میسر و سکون سین مملکه و بفتح فادون و تا در آخر گویند شاعری گوید مصرعه و انت
 مکه تفک المبراة و السفن و و فادنی است و موشته مده موشته واره نیز گویند رنده و بفتح اول و سکون غنه و سکون
 و ال هندی و و و بالالف کسیده زرش مرده باشد بعر به آنرا عرب بفتح عین مملکه و زای مملکه و بای موصده
 و تا در آخر و معزای کبیر میسر و سکون عین مملکه و زای مملکه بالالف و بفتح بای موصده و تا در آخر و عرب بعین مملکه و
 و معزای مبروزن غریب گویند عرب الرجل از باب نصر فعل از آن و آخر بفتح حمزه و کسر تخانی نشاء و سیم
 و تا در آخر گویند و صحاح ست آیامی مردانی و زنانی که زنان مردان نداشته باشند در اصل ایامی و بقلب گردیده اند
 آن آمد آید بضم و بی زن غمزه زرش مرده باشد خواه کرده باشد گویند تا ممت المرأة و تا ممت الرجل از باب
 تفعل بر و تا ممت است و زرش نکند زنده می نشاء اول و سکون دوم و کسر و ال هندی و سکون تخانی

[illegible]

اور آخر زنی کہ ہنگام پر خاستن از فریبی شعی کند ہناتہ بفتح ہای موحده و سکون با و نون با الف و فتح نون دوم و تا در آخر
 زنی کہ از بدنش خوشبو آید عبرہ بفتح عین مملہ و سکون ہای موحده و فتح با و را سے مملہ و تا در آخر زنی کہ بسیار
 با اخلاق و با جمال بود عبرہ بفتح عین مملہ و سکون با سے موحده و فتح قاف و را سے مملہ و تا در آخر نون نازک و جلیہ
 خیرہ بغین مہر و تھائی و دال مملہ بروزن حمرا و غادہ بغین مہر و دال مملہ بروزن عادیہ زنی کہ از ناز کے خان و چکانہ
 باشد رغوت بفتح را سے مملہ و ضم شین مہر و سکون و او و فادر آخر زنی کہ از دہن او خوشبو آید الکوف بفتح کوفہ
 و ضم نون و سکون و او و فادر آخر زنی کہ از بینی او خوشبو آید رصوف بفتح راء مملہ و ضم صا و سکون و او و فادر
 زنی کہ خوش خلوت بود شتوج بفتح شین مہر و ضم میسم و سکون و او و عین مملہ و در آخر نون و با زنی کہ کندہ
 فرقا و بفا و او عین مملتین بروزن حمرا از ن کامل مورد با بفتح را سے مملہ و سکون دال مملہ بضم با ہمزہ ممدودہ زنی
 کہ از فریبی مرافق او محم نہ است باشد الفا بفتح لام و فاسے مشد و با ہمزہ ممدودہ زنی کہ نہ لطف اسے ہر دوران
 او بسبب بسیارے گوشت تنگ بود و در قاموس ست زنی کہ ہر دورانش سطر و گر گوشت بود خفہ و بفتح خا مہر
 و کسر فا و فتح را سے مملہ و تا در آخر و خیرہ بفتح خا مہر و کسر ہا سے مملہ و سکون تھائی و دال مملہ و تا در آخر نون مہر
 ریحیہ براے مملہ و فاسے مہر و ضم بروزن کریمہ زن نرم آواز غروب بعین و را سے مملتین و با سے موحده و را
 زنی کہ شوہر را دوست دارد و شوہر شش و را غروب بعینتین جمع آن تو از بفتح نون و او و با الف و را مملہ
 در آخر زنی کہ از تمکنت نصرت کند فا و بفتح قاف و ضم دال مہر و سکون و او و را سے مملہ و در آخر زنی کہ از پلید پیا
 اجتناب کند حصا لکسر حاسے مملہ و صا و مملہ با الف و نون و در آخر نون پارسا تحسنہ بضم میسم و سکون حاسے مملہ
 و کسر صا و مملہ و بفتح آن زن شوہر در صنل ع بفتح صا و مملہ و نون با الف و عین مملہ و در آخر بروزن صاحب زن ماہر و
 و جو شیار در کار کردن بہر دوست ذراع بذال مہر و را و عین مملتین بروزن صاحب زنی کہ در شستن سبک دست بود
 و نحو بفتح نون و ضم ثاسے مشد و سکون و او و را سے مملہ زنی کہ بسیار بچگان دارد و بزرگ بفتح با سے موحده و ضم را و
 و سکون و او و کاف و در آخر زنی کہ شوہر کند و او را ہرے جوان بود و بفتح نون و ضم را سے مملہ و سکون
 و او و را سے مملہ و در آخر زنی کہ بچگان کم دارد و کما یکب نیم و سکون ذال مہر و کاف با الف و را سے مملہ و در آخر زنی
 کہ بچگان مذکر یعنی نرینہ زاید نیناث یکب نیم و سکون تھائی و نون با الف و ثاسے مشد و در آخر زنی کہ بچگان
 مؤنث یعنی دختران زاید مقاب یکب نیم و سکون عین مملہ و قاف با الف و با سے موحده و در آخر کہ یکبار مذکر و
 یکبار مؤنث زاید مقالات یکب نیم و سکون قاف و لام با الف و تا سے فوقانی در آخر زنی کہ فرزندانش
 نہ زیند تمام یکب نیم و سکون تا سے فوقانی و بہر جہزہ و یکم در آخر کہ ہر بار تو از زاید منجاب یکب نیم و سکون
 نون و ضم با الف و با سے موحده و در آخر زنی کہ فرزند ان بنجب زاید مضربہ بضم میسم و کسر صا و مہر

و فتح راے محله مشد و تا در آخر زنه که ضره یعنی انباغ داشته باشد محقق بغنم میسم و سکون حاکم محله و کرم هم دفاتر
در آخر و محتمله بر وزن نسبت زنی که بچکان محقق زاید پس اگر عادت گرفته باشد از امحاق بر وزن مفتاح گویند
و ابوجهل محتمله باشد یعنی محقق آورد و این غلط است در صحاح است احمق المرأة زاد بچکان و محقق را
قانون زن را محقق گویند زنه از عرب گوید محتمله است ابالی ان اکون محتمله و اذاریت خصیة محتمله و یعنی
پیر و اندام که بچرا محقق زایم بعد از آنکه بچه باشد که خصیة محتمله دارد پس اگر عادت بچکان محقق زادن گرفته باشد او را
محقق گویند آستین محقق بقاف و کسر تاے فوقانی بر وزن جبین زنه که کم خورد و بنا رسته آنرا از ارغوش گویند
و این لفظ مشترک است میان مذکر و مؤنث در صحاح است قمن الرجل از باب نصر کم نورش شد فوقتین و امرأة قمتین یعنی
سبوح بفتح راے محله و ضم باے موحده و سکون و او و فاعله جمده در آخر زنه که هنگام که با شریعت غش کند نفوٹ بفتح لام
و ضم فاء سکون و او و تاے فوقانی در آخر زنه که شوهر دارد و با او بچه از دیگرے بود مشفاهه بکسر میسم و سکون تا
و فاء الف و تا در آخر زنه که شوهرش بر وزن و کشته باشد و این سوئے باشد گویا مشابه است با ثانی تعدی
یعنی و یکدان که سته پایه دارد و مودوده بر اے محله تکرار دال محله بر وزن مفتوحه زن مطلقه فاقده بفا و قاف بر وزن
فاحصل زنه که شوهرش مرده باشد محمول بفتح تاے مشد و ضم کاف و سکون و او و لام در آخر زن فرزند مرد
بجای محله بالف و دال محله مشد و در آخر و محله بغنم میسم و کسر حاکم محله و دال محله مشد و در آخر زنه که
ترک زینت و مرگ زنج خود کرده باشد مصلقه بفتح صا و محله و کسر لام و فتح فا و تا در آخر زنی که بهره مند نشود از شوهر
ایم بفتح نزهه و کسر تحتانی مشد و میم در آخر و عوزیه بفتح عین محله و راے محله و فتح باے موحده و تا در آخر و آرملة
بفتح کجره و سکون راے محله و فتح میم و لام و تا در آخر و فارغة بفا و غین معجمه زن بی شوهر خوان بفتح عین محله و او و بالف
و فون زن میان سال شیب بفتح تاے مشد و کسر تحتانی مشد و باے موحده و در آخر زن غلاف و دوشیزه یعنی زنیکه
پیش مرده رفته باشد و همچنین مرد را هم شیب گویند که پیش زن رفته باشد و ابوجهل محتمله شیب بفتح و خوان را
بیک معنی آورده و این غلط است بکر کسر و عذرا بر همین محله و ذال معجمه بر وزن حمرا زن و دوشیزه را گویند عانس
بعین محله بالف و کسر فون و سین محله و در آخر زنه که بخانه پدر خویش شوهر کرده ماند بکر تبه که از شمار بکار بیرون شود
در قاصد است عانس زنی که بعد از بلوغ بخانه پدر و مادر چنده ان ماند که از شمار بکار بیرون نشود و مرد را هم عانس
گویند هر بی بیا و دال محله بر وزن غنی و هدیه زیادت تا زن عروس بر زن بفتح باے موحده و سکون را می محله
و فتح تاے معجمه و تا در آخر زن جلیله میان سال که بے پرده پیش مردم آید و مردم پیشش نشینند و عقیقه هم
سهله محله تکریم تو معنی بر بدین محله زن عاقله و میان سال محصله بغنم میسم و سکون میم دوم و کسر صا
و فتح لام و تا در آخر زنه که بچکان محقق خلقت بیگانه مشد و ضم میم و سکون شیان معجمه و کسر با می موحده و فتح لام

جعفر زنی بی حیا و بد سیرت دشوار کنند و سلفقه زیادت تا همچنین جمعه بفتح میم و کسر جیم و فتح عین ممله و تاد در آخر زن فحش گو
 در قاموس سست جمعه و جلد بر وزن آن بعضی زن بی شرم انتی خلقة بفتح خا و کسر لام و فتح عین ممله و تاد در آخر زنی
 که نماز حیار از سر افکند خلقة بفتح طه و کسر لام و فتح عین ممله و تاد در آخر و جلد بفتح با و کسر لام و فتح عین ممله و تاد در آخر
 زن هر خور از در بر زن کند و باز از درون کشد تا مردم او را بینند و محراق کسر میم و سکون و تاد ای جمعه بالف و قاف و در آخر
 زن بسیار خندان وزنی که کجا قر از نگر و تفرقه بفتح او کسر زای جمعه و فتح قاف همچنین صدوف بفتح صاد ممله و ضم و ال ممله و سکون
 و او و فاد در آخر زنی که از شوهر اعراض نماید فارک بفتاد و رای ممله و کاف و در آخر بر وزن فاعل زنی که شوهر را دشمن دارد
 و قاف و بقاء و تاد در رای ممله بر وزن جدوزنی که دست مردم را در کند و هر چه خواسته باشند بان انقیاد نماید
 لکوک بفتح با و ضم لام و سکون و او و کاف و در آخر و موسته بضم میم و سکون و او و کسر میم و فتح سین ممله و تاد در آخر
 و مسافحه بضم میم و سکون مملای ممله بالف و کسر فاد و فتح حاء ممله و تاد در آخر بفتح با می موحده و کسر عین میم و تحانی مشد
 وزنی که بر مرد ال جان دهد و در قاموس سست الملوک کصبور الفاجرة المتساقطة علی الرجال و احسنه التجلل و اوجها
 جند و المومنة و البغی و المسافحة الفجور انتی مقتضی بکسر میم و سکون عین ممله و قاف و صاد ممله و در آخر و بقی
 بفتح زای جمعه و با و کسر لام و سکون عین ممله و فتح با و موحده دوم و قاف و در آخر نهایت بدخلق و در قاموس سست
 الزبیدی کسر تیل و مسرطاط استی انتی و فحش کسر و ال ممله و سکون فا و کسر نون و سین ممله و در آخر و در بار بفتح
 و او و سکون زای ممله و بابا الف حمد و در اول بعد از ان عوکل بفتح عین ممله و سکون و او و فتح کاف و لام و در آخر و غل
 بکسر خای جمعه و سکون ذال جمعه و کسر عین ممله و لام و در آخر گویند رنڈ می باز می که حر یص مباشرت زنان باشد و بانها
 صحبت دارد و بفارست آزار زن باره گویند فردوسی گوید میبیت شبستان مراد افزون از صدست + شمشاد وزن باره
 باشد بدست + رنگ بفتح اول و سکون دوم و کاف فارسی در آخر لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل و آن
 معروفست به عربی لکون بفتح لام و سکون و او و نون و در آخر گویند الوان بالفتح جمع آن و صیغ کبر صاد ممله و سکون با و جود
 و عین میم و در آخر و صیغ زیادت تاد در آخر و صیغ بر وزن غیب و صباغ بر وزن کتاب و بوض بفتح با و موحده و سکون
 و او و صاد ممله و در آخر گویند و رنگ پایدار در افشاره رنگ بست گویند صائب گوید شعر ای وای بر نظر رگیا
 گر درین چین + می بود رنگ بست گل اعتبار ما + رنگ بدل جان ما متغیر شدن رنگ از لاغری و یا از سفر و یا
 از گرنگی و یا از خوف بر سر بنجوب بضم شین میم و حاء ممله و سکون و او و با و موحده در آخر و شجوة زیادت تاد در آخر
 گویند شجب لونه از باب منع و نصر و کرم و عنی فعل ازان بفارست گویند بر گشتن رنگ بر بفتح اول و نون غنه و سکون
 کاف فارسی و کسر ا ممله و سکون تحانی مجول و از جمعه در آخر لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل شخصی که جاها را رنگ
 به عربی از صباغ بفتح صاد ممله و با و موحده مشد و بالف و سین جمعه و در آخر و بفارست رنگ زنی گویند سیف گوید بیت گلعدا

از کار سیاهی کند + گشتها را از لب جان بخش احمای کند + و تیرگی بویا فنی بضم ای موحده وقع یا سه تحتانی و سکون
 ن و کسر جم فارسی و تحتانی ساکن و در آخر گویند رنگ فتح هجا ناما مفتی فاد سکون قاف و ضم با و سکون واو و هو
 نیم بالف و نون بالف رسیده رنگ اوژ تا بضم الف و و او غیر لغوی و رای هندی ساکن و نون بالف
 رنگ روی رفتن از حیرت و خوف بر بے انتفاع نیم قاف و عین محله بروزن افتعال گویند مشتق لونه بصیغه مجهول
 فعل ازان و اجتماع بها و عین محله بروزن افتعال اتمع لونه بصیغه مجهول فعل ازان بفارسی رنگ برین
 و رنگ بر جستن و رنگ ریختن و رنگ رم کردن و رنگ بافتن و رنگ شکستن و رنگ گسیختن میرزا صاحب گویند
 شعر اگر چه نقش دیوارم بظاهر در گران خوابی + اگر رنگس از رخ گل می پرید بیدار می گردید + و کمال
 شوکت گویند شعر در دیوار بوسه گل گرفت از جستن رنگش + ز سیلابی گران کو بگذرد بوسه کلاب آید
 میرزا صاحب گویند شعر چه گلهای تو ان چید از دل بے طاقت عاشق + در آن محفل که رنگ از چهره تصویر میریزد
 مر علی گویند شعر رنگ گلهای چمن بسکه ز شوکت دم کرد و سبزه بال پیشاندن طائوس نمود چه میرزا صاحب
 بیت رنگ می باز و ز نام بوسه با قوت لبش + از اشارات آب میگرد و لال غلبش + اشرف گویند بیت تا بند
 نقاب بست ما گیسخته + از شرم رنگ صورت دیدا گیسخته + رنگ کا کاشا بکاف تازی بالف سکون تازی هندی
 نون بالف رسیده بریدن رنگی که زیاده از مقصود شود به ترشی از جامه و این معمول رنگ زان است که جامه را اگر ترش
 ه بود از استیضای ترش بشویند تا نیم رنگ گردد بفارسی رنگ بریدن گویند اشرف گویند بیت فی چمن از شرف
 می شهیدان می برود رنگ خون را هم ترشی رنگ جانان می برود رنگتایغ اول و نون غنه و سکون
 فارسی و نون بالف رسیده جامه را رنگ کردن بهر بی صیغ بفتح صاء محله و سکون بای موحده و عین مجهول
 ن و تصبیح بروزن تفصیل و بفارسی زردیدن و رنگ دادن رنگین یا بفتح لغت فارسیست و راء دوی هند
 فعل جامه و غیر آن رنگ داده باشند بهر بے آزار صبیغ بصا و محله و بای موحده و عین مجهول بروزن مقفول
 بفتح اسم مقفول از تفصیل بفارسی زردیدن نیز گویند باب رای محله با و او - ر و انسا بضم اول و دوم
 بالف رسیده و بخفای نون و عین محله بالف کشیده کنه که آماده گریه شود بهر بی آزار بضم نیم و سکون نیم
 و کسر با و دشین مجهول در آخر گویند و کودکی که آماده گریه شود آزار نهی بضم نیم و سکون با و کس نون مفاد در آخر گویند
 در قافوس است بفارسی آماده گریه گویند ر و انسا هونا آماده گریه شدن بهر بے اهتاف بها و نون و جها
 بهیم و با و دشین مجهول بروزن افتعال اهتاف بالکاف و جش بالکاف از باب افتعال فعل ازان بفارسی گریه و شکسته
 و شکسته بضم اول و سکون دوم و نون و سکون تا سه هندی محله طالتلفظ بها و نون بالف
 دشین شدن از کنه بهر بے تغییر بغین مجهول و یا سه تحتانی و رای محله بروزن فعل تغییر عنه از باب

و بفارسی بجهیدن و آذر دین و رومی بضم اول و سکون دوم مجهول و کسر ثانی و سکون تحتانی و جمع
 نان بهر بی خبر بضم خائمه مجهول و سکون بای می موحده و زای می در آخر و قوس بضم قاف و سکون رای می موحده و سکون
 در آخر و قوسه بزیادت تا در آخر گویند قوسه بکسر قاف و فتح راسه موله و صا و موله و تا در آخر و اقواس بروزن ر
 و قوس بضم قاف و فتح راسه موله جمع آن و لکته بضم و لام و کاف و میم و تا در آخر بروزن معطله بسبب آنکه کف برده
 می برند و جرقه بضم جیم و سکون رای موله و فتح دال موله و قاف و تا در آخر گویند و آن معرب کرده هست و در غیف بر موله
 و غین معرب و فا بروزن امیر گویند از غنه بفتح حظه و سکون را و کسر غین میجده و صفت بالضم و بصمتین و غفان بروزن غفان
 جمع آن و کنیت نان ابو جابر است و کنیت نان گندم ابن بیره و نبات التنا نیر کنیت ثانی که در تنور بپزند و نان که
 پیش از بر آمدن خمیر بپزند بهر سبب آنرا فطیر بفتح فاء و کسر طاء موله و سکون تحتانی و راسه موله در آخر گویند و بفارسی
 از دست پزند و از دست فرا گویند و نان بزرگ را بفارسی خبک بفتح خاء میجده و با س فارسی گویند و نان
 که بر انگه بپزند بهر سبب آنرا خبز موله با صفت بسوسه موله بفتح سیم و لام مشد و مفتوح و تا در آخر و او بضم حظه و سکون
 فاه و ضم حظه و سکون و او و دال موله در آخر و مفتوح و بصیغه اسم مفعول از باب افتعال گویند بفارسی آنرا نان پخت
 بهجم فارسی گویند فار و انجیر از باب منع فعل ازان رومی پکا نامان را پختن بهر سبب خبر بفتح خائمه مجهول و سکون
 با سکو موده و راسه معرب در آخر گویند خبر انجیر از باب ضرب پختن نان را خبز انجیر از باب افتعال پخت نان
 براسه خود بفارسی نان بپختن نیز گویند رومی خبیر نام بضم جیم فارسی و فتح با س فارسی و سکون رای هندی
 و نون با الف کشیده و روغن را دنان را لیدن بهر سبب نزدیک برای موله و او و لام بروزن تفعیل و دلک بفتح و دال موله
 و سکون لام و کاف در آخر گویند دولت انجیر یا سمن از باب تفعیل و دلکت انجیر از باب نصر فعل ازان ب
 مرول بصیغه اسم مفعول صفت ازان روزه بالضم لغت فارسی سرت در اردو س هندی
 مستعمل بمضی اساک از طعام و آب و جلاع از صبح تا غروب آفتاب بنیت تقرب بهر سبب صوم بفتح صا و موله و سکون
 و او و میم در آخر و پیام بروزن کتاب گویند روزه و از لغت فارسیست در اردو می هندی مستعمل کس که
 روزه داشته باشد بهر سبب آنرا صائم بروزن فاعل و صومان بروزن رحمان و سکون بالفتح گویند صوم بضم صا
 و او و مشد و و صیم تحتانی مشد و صوم بضم صا و موله و تشدید و او و میم در آخر و صیتام بضم صا و تحتانی مشد و
 جمع آن روزه رکضنا فتح راسه موله و کاف مخلوط التلغظ بها و نون با الف رسیده روزه و دشتن بهر سبب
 صوم بالفتح و صیتام بروزن کتاب گویند صائم از باب نصر و اصطام از باب افتعال فعل ازان بفارسی روزه و آن
 در روزه گرفتن و روزه بپختن سلیم گوید شهر در تمام عمر زاهد روزه نتوان دشتن و روزی خود را چر باید ازین اساک
 خورد و امیر خسرو گوید شمع یک از روت یکم روزه گیرم از پی توصل و بدیدن و اگر بر وقتنا کنم روزه

اول دوم و ضم رای مملو و سین مملو در آخر گویند ترس بالشی سپر ساخت آنچه را و نیز بازداشتن کس را و کار ی
 چندی مش و کس و کس مملو اول مملو مشد و گویند صد فلان من کند ادا صد از باب افعال فعل از ان رو کس
 بعظم اول و سکون دوم معروف و کاف عربی مملو طالسلف بهادر خست را گویند بعبر بے شهر بفتح شین مجید و جسم و
 سلسله مملو در آخر بجره بتایکے رو کس بعظم اول و سکون دوم معروف و فتح کاف مملو طالسلف بهادر خست هر چه خست
 را گویند بعبر بے یا بس رو کس روئی نان بی نان خورش بعبر بے جاف بکسیم و فاسه مشد در آخر و حث بعظم
 حاسه مملو و ثاسه مشد در آخر گویند خبر قیصر بفتح قاف و قضا و طلس بفتح طاسه مملو و مسم و فتح لام مشد
 و سین مملو در آخر اکلت خبر بین طلسمین خورد و نان خشک و خبر بین بعظم راسه مملو و سکون تختا بفتح
 در آخر و رائق بر وزن فاعل و خبر کلت بفتح کاف و سکون لام و ثاسه فو قاتی بفار سے نان خشک و خشکانه
 گویند روعک بعظم اول و سکون دوم مجهول و کاف فار سے در آخر بمعنی بیار سے بعبر بے دار دوم من و شفا
 بفتح سین مملو گویند روگی بعظم اول و سکون دوم مجهول و کس کاف فار سے و سکون تختا فی معروف کس
 بیماری داشته باشد بعبر بے انرا برین و نیم و ذمی عاجز گویند رومال بالعظم لغت فار سے است که در کس
 مستعمل بمعنی جامه پاره که بان دست و رو را پاک نمایند بعبر بے انرا منشقه بکسر میم و سکون نون و فتح
 شین سیم و فو تا در آخر و مندیل بکسر میم و سکون نون و کس وال مملو و سکون تختا فی و لام در آخر و شافیه
 بفتح خون و شین مملو مشد و بالفت و فتح فو تا در آخر گویند در حدیث است کان الرسول الله صلی الله علیه وسلم
 و شافیه فیفت غساله وجهه قال فی الفرین یعنی مندیلا میس به وضوءه و در محاوره حال عرب مصر بعبار مملو در اول
 مشد و در مصره بجا و رانی مملتین مستعمل است آذر کتب لغت یافته نشود بفار سے دستا چه دوستان
 و رو پاک دست پاک و در ک بفتح دال و راسه مملتین و بعضی بعظم دال و بعضی بزرای معجمه گفته اند و تبرکی ساپو
 بسین مملو و ضم جیم فار سے و غین معجم گویند و رو پاک ابر شے راعرقه گویند و گویند بیت در عرقه فخرات
 عرق و شبنم گل بود و روق + رو لاکر تاراسه مملو و سکون و او و لام بالفت و فتح کاف و
 ن را و مملو و نون بالفت بر آشفتن رعیت و سپاه بر حاکم بعبر بے بفتح باس مملو و سکون
 بجره و تختا بفتح علییه از باب ضرب فعل از ان رولانا بعظم اول دوم غیر مملو و لام بالفت
 بالفت کشیده کس را در گریه آوردن بعبر بے ابکار و وزن افعال گویند و تبلیه بر وزن تفعله کس را
 تن براسه کریستن بر مرده بکافه علی المیت از باب تفعیل فعل از ان رول غیر نا بفتح اول و فتح
 فار سے و سکون راسه هندی بر آئینه شدن و فراهم آمدن بعبر بے انباش بنون و باس مملو
 و سین مملو و ثاسه و انباش بنون و باس مملو و تبکار و ثاسه مشد بر وزن افعال گویند رونا

در آخر گویند و بعضیستین نیز آمده و رومی تو منما بضم تاء و قافی و سکون و او معروف و میم و نون با الف پنبه را نامدار کرد
 بعرب لغت بفا و غین و هم بر وزن فعل گویند و بفار سے پنبه شگافتن و تحقیق آن در لغت تو منما گذشت
 باب را کے محلہ با یا۔ از ہمبر بفتح اول و سکون دوم و فتح بای تازی و رای محلہ در آخر لغت فارسیت
 مخفف را ہمبر در او سے ہندی متعل کہ ہے کہ در حقیقت را ہما و قوفی دار و دوم در را راہ نماید بعرب آن را دلیل
 و خربت کہ سزا سے ہمبر و کہ رای محلہ شد و سکون تحتانی و تاء قوفی در آخر و بفار سے راہ نما و بلد بالتحریک
 در اہان گویند صائب گوید کہ تو کہ در خانہ رہ کو چہ نمیدہستی۔ چون چنین را ہرن و ہمبر و ہدان شدہ
 ر جہٹ بفتح اول و دوم و سکون تہا سے ہندی در آخر چرخ کہ در ان کو ز باب یہ آب از چاہ کشند بعرب
 آتما عملتہ کہ سہ عین محلہ و سکون جیم و فتح لام و تاء در آخر و نا غورۃ بنون با الف و ضم عین محلہ و سکون و او و فتح
 را و محلہ و تاء در آخر گویند و کو ز ہا سے دو لابی را صممو ر ہما و عین مہلکین بر وزن خضف و غصمو ر بعین و صا و تہ
 نیز بر وزن آن گویند و بعضی ہر دو را یعنی دو لابی و عرب دل آب ست چہ دول در فار سے بمعنی دلو آمدہ و بقاف
 چرخ دو لابی گویند رہٹا بفتح اول و سکون دوم و تاء ہندی با الف بزبان بجا کھا چرخ کہ کہ آن پنبہ زیند
 بعرب آنرا دو لابی الغزل و بفار سے چرخا گویند باب را کے محلہ با یا سے تحتانی۔ ریت
 بالکسر و سکون دوم و مجهول و تاء قوفی در آخر بمعنی ریگ بعرب رے مل بفتح راء محلہ و سکون میم و لام در آخر گویند
 رطہ بزاید تاء در آخر یکے رمال بر وزن کتاب و ارمل بر وزن افلس جمع آن و عافر بعین محلہ در آخر بر وزن
 فاعل ریگی کہ نزدیک میزی را و تھا بفتح نون و قاف با الف ریگ تودہ محمد ابو منصور ثعالبی گوید ریگ بسیار
 را عقل نقل بفتح عین محلہ و قاف و سکون نون و فتح قاف و لام در آخر گویند و اگر ازان کمتر بود آنرا کثیب بفتح
 و تاء مشکہ و بابے موحده بر وزن امیر گویند و ہر گاہ ازان ہم کمتر بود آنرا عوکل بفتح عین محلہ و سکون و او و فتح
 کاف و لام در آخر گویند و ہر گاہ ازان ہم کمتر بود آنرا عذاب بفتح عین محلہ و وال محلہ با الف و بابے موحده
 در آخر گویند و ہر گاہ ازان ہم ناقص بود آنرا لب بفتح لام و بابے موحده اول و دوم در آخر گویند ریتا کہ سہ
 اول و سکون دوم و مجهول و تائی قوفی با الف رسیدہ ریگی کہ از دور مانند آب نمایان شود بعرب آن را
 سہراب بفتح سین محلہ و آل بد جہرہ و لام در آخر و صید بفتح صاد محلہ و سکون تحتانی و فتح با و وال محلہ در آخر
 و لکک بفتح لام و سکون عین محلہ و فتح لام دوم و عین محلہ دوم در آخر گویند و بفار سے کو راب بضم کاف و
 سکون و او و مجهول و رای محلہ با الف و بابے موحده در آخر گویند کہ تیتا کہ سہ را سے محلہ و سکون دوم و مجهول
 و تاء قوفی و لون با الف سوین کردن چیز را بعربی محل بفتح سین محلہ و سکون حاء محلہ و لام در آخر و بر بفتح
 بای موحده و سکون رای محلہ و وال محلہ گویند محل انخشہ بالسمل از باب منع و بند و اکھدہ بالہمبر و از باب نصر فضل ازان

بفار سے سوہان کردن و سوہان زدن بصد برصرت گوید سر ششم بر حلقہ نوخیز سوہان می زند و پنج مجنون کرم
 ہنگامہ برپائے خویش و ریتی کبیر اول و سکون دوم مجہول و کسر فوقانی و سکون تحتانی معروف آثار است
 بان آہن سائید بعر بی محل کبیر میم و سکون مدین مملہ و فتح حائے مملہ و لام در آخر و مبر دیک میم و سکون
 بای موجدہ و فتح رائے مملہ و دال مملہ در آخر و بفار سے سوہان و سوہن گویند ریچھا کبیر اول و سکون
 معروف و فتح تائے ہندی مخلوط التلظظ بہا بالف ثمرے ست کہ از تخم آن پشیم و ابریشم و موسے سر شویہ
 بعر بے فندق ہندی و بفار سے رتہ و بندق ہندی گویند گرم و خشک ست در اول ریچھہ کبیر اول و
 سکون دوم معروف و سکون جیم فار سے مخلوط التلظظ بہا در آخر جانور سے ست اقسام درندہ معروف بعر بی آواز
 دب بضم دال مملہ و بے مشدد در آخر گویند و کنیت او ابو جہینہ و ابو الجحلا جیم و ابو کسلہ و ابو الجحلا جفت
 و ابو حمید و ابو قتاود و ابو اللباس و بفار سے خرس و مادہ اش راوتہ بتائے تائیکٹ گویند و بیچہ اورا عوبر بفتح
 عین مملہ و سکون او و فتح باے موجدہ و رائے مملہ در آخر گویند و بیچہ کہ آنرا خرس کنندہ برائے بود و آن خود
 ساختہ باشد بفار سے آنرا خرس کن گویند ریچھہ کبیر اول و سکون دوم معروف و سکون رای آہنیک
 مخلوط التلظظ بہا استخوان میان پشت را گویند بعر سے آنرا صلیب بضم صاد مملہ و سکون لام و باے موجدہ
 در آخر بالتحریک و صال بوزن فاعل و بفار سے پشت مازہ و پشت کمرہ گویند اول با میم یا الف کشیدہ
 و زائے مجہد مفتوح دوم بجذ الف مخففت آن ر بغیل کبیر اول و سکون دوم مجہول و فتح عین مجہد و لام
 در آخر بلغت مردم قصبات یعنی حیوان لاغر بعر بے مزول بضم میم و سکون ما و ضم زائے مجہد و سکون و او
 و لام در آخر و عجف بفتح ہمزہ و سکون عین مملہ و فتح جیم و فاد در آخر گویند و مادہ را عجفا و بوزن حمزہ و غلیظ کبیر
 اول و سکون دوم مجہول و نون غنہ و تائے ہندی در آخر آب غلیظ کہ از بینی بر آید بعر بے آنرا مخاط بضم میم
 و حائے مجہد بالف و طائے مملہ در آخر گویند و آبے رفیق کہ از بینی روان شود بعر بے آنرا ذین بزال مجہد و فتح
 نون و سکون یاے تحتانی و فون دوم و در آخر و ذان بوزن غراب گویند در قاموس ست الذین کامیر و غرا
 رفیق الخطا و اما سال من الالف رفیقاً او عام فیما و بفار سے غلام بضم حائے مجہد و کبر کن گویند و آب غلیظ کہ
 از بینی گوسفند و اسب روان شود بعر بے آنرا غلام بضم رائے مملہ و عین مملہ بالف و میم در آخر گویند و میم
 کبیر اول و سکون دوم و نون غنہ و دال ہندی در آخر و لغت مردم قصبات درختے ست کہ برگهایش پینا
 بود و از مغز تخمش روغن کشند بعر بے آنرا خروع کبیر حائے مجہد و سکون رائے مملہ و فتح و او و عین مملہ در آخر
 بفار سے بید انجیر گویند گرم و خشک ست در سوم ریچھہ کبیر اول ہندی تحتانی معروف رسیدہ
 تخم بید انجیر را گویند بعر بے حب انجیر و بفار سے گفتو کبیر کاف عربی و سکون نون و ضم تاء فوقانی و سکون

در آخر گویند که هر دوینا که را از سر دادن بجزی ستم بفتح سین ممله و تشدید میم گویند ستمه سفاهه اسم و ستم الطعام
 ممله فیه بفار سے زهر دادن با پ ز ا سے مجیمه با یا سے تحسانی + زیر ۵ کبسه اول
 دوم لغت فارس سے است در اردو سے ہندی متعل و آن معروف است بحر بے آزار مکون بفتح کاف
 مشد و سکون داد و نون و زاء و شوت بفتح سین ممله و ضم نون مشد و سکون داد و تاء فو قانی
 تانور و ستر گویند سنت القدر از باب تفخیل سنوت یعنی زیره اندخت و میگویند و زیره گل سنج را
 می نیز زیره گویند بحر بے آزار از اردو برای مجھ و راس ممله ث دو مضاف به بحر و در گویند
 سر و شک در دوم زمین بالک لغت فارس سے است در اردو سے ہندی متعل چیز سے است کہ در پشت
 نمادہ بیان نشینند بحر بے آزار اسبج بفتح سین ممله و سکون د ا سے ممله و جیم در آخر گویند زمین پوس
 لغت فارس سے است در اردو سے ہندی متعل و آن پوششے باشد کہ بر زمین اسب اندازند بحر بے آزار غاشیہ گو
 زمین کسا بفتح کاف تازی و سکون سین ممله و نون با الف کشید و زمین بر اسب بستن بحر بے آزار
 بسین و د ا سے مملتین و جیم بر وزن افعال گویند بفار سے زمین کردن و زمین نمادن طالب آملی گوید بیت
 خوبان سمنند از چو حرکت زمین کنند ۱۰ صد جان شکار در تگہ اولین کنند ۱۱ سعدی گوید بیت گدائی کہ بر
 شیر زر زمین نهد ۱۲ ابولید را اسب و زمین و در ۱۳ زمینہ بالک سے لغت فارس سے است در اردو و می ہندی
 متعل یعنی زمینہ پایہ بالا بر آمدن بحر بے آزار در جہ بفتح دال و ا سے مملتین و جیم و تاد در آخر و ضم و ال
 د ا سے و در جہ بر وزن ہمد و در جہ بر وزن اسکفته و مر قاة بکسبیم و سکون راس ممله و قاف با الف
 و تاد در آخر و ہر پایہ آخر در جہ و مر قاة و قعہ بفتح قاف و سکون صا و ممله و فتح میم در آخر گویند
 فی الاساس مذہ الدر جہ کیا ثلثون قصۃ بفار سے پایہ بفتح با سے فاس سے و لام مشد و پایہ بالا بر آمدن
 باب سین ممله با الف + سات بتا سے فو قانی عددیست معروف بحر بے آزار
 و بفار سے ہفت گویند سا توان بسکون تا سے فو قانی و د ا و با الف و نون در آخر اسب و سکون
 یعنی ہفت بحر بے آزار سابع و بفار سے ہفتم گویند سا تھو بسکون تا سے فو قانی مخلوط و تلفظ بہا
 یعنی ہجاری بحر بے آزار صحتہ یعنی حد او ممله و سکون ما سے ممله و فتح با سے ممله و تاد در آخر گویند سا
 بکسبیم تا سے فو قانی مخلوط و تلفظ بہا و بسکون تختہ ہر جہ کہ در سفر سفر و در سفر ہر جا ماند بحر
 آن را جاحسب و بفار سے ہمد گویند و نیز ساتھی کہ ۱۴ و کا کہ ۱۵ و کار سے باشد بحر بے آزار
 مملتین یعنی میم و محمد یعنی میم اول و کہ نیم دوم و د ا و ثانیہ یعنی میم تا سے مجھ و کہ ۱۶
 و بسکون تختہ در ا سے ممله و در آخر و تاد در آخر و د ا و ثانیہ یعنی میم تا سے مجھ و کہ ۱۶
 فاعل گویند

سپهر برنگند باد او خمر صبح اگر بشب نرزد جیت تو بر منش تقاسم مشدی گوید بیت خوابان بدید و کعبه عنانی کشیده بند
 سناخ غمز و را بنسانی کشیده اند و صواب گوید و بیت در کشتم گراگن شره پر میز می کند و خنجر رنگ سدر چراتری کند
 سمالس بنون غنم و سین همل در آخر هوای که از درون س می آید و باز میرود و بعرب از الفس بفتح فون و فادین
 بفار سے دم گوید سمانب بنون غنم و بای فار سے در آخر جا نور سیت مشهور بر ناک هر اکی گزومی میرد و جلی
 آنرا حیة بفتح حای همل و تحماتی مشد و گویند بفار سے مار بعضی گویند که مار بسیار در از بود و او نمی میرد مگر
 کشه شود و تبر کی بیلان بکسر تحماتی و فتح لام و سکون نون گویند ابو منصور ثعالبی گوید جاب بفتح حای همل و با و حده
 باله و با سے موحده دوم در آخر و شیطان بشکین معجمه مار حیث را گویند و حش بفتح حای همل و فون و شین معجمه
 در آخر مار سے که شکار کند و حیث بفتح حای همل و ضم تحماتی مشد و سکون و او و تاس فو قانی در آخر مار را
 گویند و حش بفتح حای همل و فاس مشد و باله و تاس مشد در آخر و حش بفتح حای همل و کسر فا
 و تاس مشد در آخر مار سطر را گویند و حمزه بن علی اصهبانی آورده که حش مار سیت سطر مانند اسود یا نرگز از آن
 و کاسه مقداره چهار دست هم باشد و آن نسبت ماران دیگر اند که می رساند و عیسی بن ابی اسیم ربی در نظام الغر
 آورده که حش فورع از مار سیت که میگز و و ایندانی رساند و هر گاه میگز و شکش مانند جراب میدهد می شود و آن
 و ریامه است و اسود و بفتح حمزه و سین همل و و ال همل بر وزن اهر مار نرگز را گویند و شجاع بشین معجمه و سیم و عین همل
 در آخر بر وزن غراب مار سیاه و اسد نامی پسید می و آن مار سیت حیث و حرج بفتح حمزه و فتح عین همل و سکون تحماتی
 و کسر راسی همل و جیم در آخر حیث ترین مار است بر حار می چند دما و در زین اسب در س آید و انوزید گوید مار
 مار سیت که انسون نمی پذیرد و می چند چنانکه اضی و ابو جلیده گوید این مار سیت سیاه و سپید مقدار یک سیت و آن
 حیث ترست از اسود و اضی بفتح حمزه و سکون فا و عین همل باله مقصوده در آخر مار سیت باریک گردن
 پهناسر نقطه سیاه و سپید و اب گزیده اش را انسون و تریاق نفع نمی بخش چنانکه لیث از غلیل روایت کرده
 و بعضی گویند مار سیت که چون بر قمار سے که بعضی از دندان او با بعضی می ساید و بعضی گویند مار سیت نرگز
 ووشاخ دارد و انفعوان بفتح حمزه و سکون فا و ضم عین همل و و باله و فون در آخر مار نرگز گویند و خر بکسر عین همل
 و سکون راس همل و فتح با سے موحده و دال همل مشد در آخر و عس و بکسر عین همل و سکون سین و فتح
 و او و دال همل مشد در آخر نوخ از مار که س می دند و ایندانی دهر اهر تم حمزه و راس همل و فون و جیم و در حش
 حمزه و راس همل و فون و شین معجمه بر وزن اهر مار سیت سیاه و غید و طغیة بفتح طای همل و سکون فا و فتح
 تحماتی و تاد در آخر مار سیت حیث که بر پشت منوط سیاه بود و او را و طغیة نیز گویند و طغیة برگ مثل را گویند و اهر
 بفتح حمزه و سکون با سے موحده و فتح تاس فو قانی و راس همل در آخر مار کوتاه دم و حش بفتح حای همل و کسر حای همل

و شین مجر بالفت و شین مجر دوم در آخر مار یک را گویند و صاحب قاموس گویند شش بجر کات طلشه مار کوهی را گویند و
 اضی مانند زمین هموار را گویند هر دو زنده نمی ماند ثقیان بضم ث شای مشابه و سکون عین مطلق و بای موحده و بالفت و نون در آخر
 و او یک صفت مجر و سکون تحتانی و نیم در آخر مار بزرگ و مثل بکس مساوی و لایم شد در آخر مار که هرگز در فوراً نمیرد و در
 حیوانه و حیوان است که صفت شدید الفصاد بر هر چه میگذرد و آزمای سوز و گرد و گرد و سوراخ و او چیر سخی را وید و اگر
 مرغی بر حمله و مکن او کند و میفتد حیوانی که در نزدیکی او می آید و میزد و بوسی می کشی که می نگر و او می میرد گویند سوار می
 نیزه زدن و او کشتن مجر و این قسم دارد و بالترکتان بسیار است آستینه و عا ضنه بعین مطلق و ضا و مجر و با بر وزن فاعل
 و عا ضنه بر وزن فاعله نیز مار است که زبیده اش فوراً بمیرد و عاریت بجای مطلق بر وزن جاریه مار که کو چاک
 شده باشد از کنگه و آن برترین مار است و گویند آن مار است که جسمش نقصان می پذیرد و چه تیزی زهر را گویند شتر
 را می مكد و این قمره با ضافت بسوی قمره بکس قاف و سکون تایی فوقانی و فتح رای مطلق و تاد در آخر مار است
 مانا بشلخ سیم بمقدار یک بدست و آن بدترین مار است هرگاه از شخصی قریب می شود بپا می جود و از بالای او پاشی
 می افتد و این طبق با ضافت بسوی طبق بفتح طای مطلق و با موحده و قاف در آخر مار است بصورت طبق بکمان غریب
 آست که بنت طبق که سنگ پشت را گویند و او نو و نو بیضه می دهد که از همه سنگ پشتها بر می آید مگر یکی که از آن
 مار سیاه تر و از آن طبق گویند و چون بصورت طبق می باشد و از این طبق نامیدند و هر چه بکس و سکون
 رای مطلق و کس و سکون تحتانی در اس مطلق در آخر نو ع از مار با مفعول غیث است مرکب است میان سنگ پشت
 و مار تر گویند تا شش ماه در خواب می ماند و چون بیدار می شود و زنده و زنده نمی ماند و صفت بکس بین مطلق و نیم آن
 و عا م مشد در آخر نوعی از مار است که می پرد و نقصان بفتح نون اول و سکون ضا و مجر اول و نون دوم
 بالفت و ضا و مجر دوم در آخر مار است که یکجا قرار نمی گیرد و از آن مای مار قمره بضم قاف و فتح زای مجر مشد و تاد در آخر
 بالال بکس ماه فر عا م بکس سیم و سکون ذای مجر و عین مطلق بالفت و فتح نیم و تاد در آخر گویند چنانکه ثعلب از بن احوالی روایت
 کرده و کنیت مار ابو الجیر و ابو الریح و ابو عثمان و ابو القاضی و ابو دعو و ابو ذواب و ابو القیقان و این طبق و ام از زبده
 و ام طبق و ام عافیه و ام الفتح و ام محبوب و ام یقضان و انبیه ابجمل و این محاق و نبات طبق و نبات مشد
 ساق کاکا مار است و در تاسع مطلق است مشهور یعنی سیکه از مودی آزاری کشیده باشد و عا م مشد و شلخ و
 می ترسد بر بے گویند طبع احمیت بجان من احمال بفار س مار گزیده از ریمان می ترسد و نیزه گویند مار گزیده از ریمان
 می رود غنی شمیری گویند سمیت زبانه گیسوی و طیران ترسد چنانکه مار گزیده در ریمان ترسد و سلیم و این شلخ
 چنین است شلخ سبیل سبیل زلف ترا دم و حشمت است و اسف گزیده می رود از شلخ ریمان و سما خج و نون غنی
 و نیم تازی مخلوط و تلفظ بها وقت غروب آفتاب بر بے مسا و بفار س شام گویند سما خج و نون غنی و نیم فار س

سلیم گوید بهیت چون تنگ نظران کجا من سے رسا نگر یکیشتم + سچ خواص گهر جو شیشه بر سر یکیشتم ستر قیوم لغت فارسی
 در آرد و به بهندی مستعمل عبارت از شوم و نامبارک و بد بخت و بفرستے ستر پای نیز گویند اخیر خسرو گوید بهیت
 چو سبزی خواجہ باشد بجای چو اندیشه از دشمن ستر پای سپوره مخفف ساوره لغت فارسیست در آرد و بهندی
 مستعمل بهیست چیزی که بشکل آله تناسل سازند و زنان ستر می بکار و از صبا پوره بصا و حمله معربان بفارسی آن را
 میچانگ نیم و نیم فارسی بالف و نیم فارسی دوم منتفع گویند شمس خیزی گوید شعر گفتار احمد بابا هست ماده و نر + از مغزو
 خر نقل و میچانگ + دوسری بهر دو نیم تازی گفته و چیز چانگ نیم فارسی و زای مجمر بر وزن تیز جنگ گویند بعضی بهر دو نیم و تیز
 و برای مملکت گفته اند و کیر کاشی گویند از ان جهت که مردم کاشان سازند شفا می گوید بهیت اگرش حاجت اودفت بخلال
 می کند کیر کاشی استعمال + سبیل لغت عربیست یعنی راه فارسیان و بهندیان یعنی وقت هر چیز عموماً استعمال کنند و معنی وقت
 و شربت قند و مانند آن در ماه محرم خصوصاً اشرف گوید شعر کنونکه عارضت از خطا شد سست سرخ و سیاه و بهیت
 چو آب محرم سبیل خواهد شد + میر معزی گوید شعر بر دزدیون اعدا ش را سبیل نیست + سبیل گشت بر اعدای او
 اگر شش چون + و بفارسی آب خیر نیز گویند طغر گوید بهیت چو گل چیدند از آئینه شوخ و دیر + بشکارتان کند آب خیر
 سبیل را کھنا و وقت کردن نیز آن را در راه خدا بفارسی سبیل کردن و کشادن و آب خیر کردن گویند عربی
 شعر تمام چون شده ام بخت کو که غمزه دوست + بشا همراه سعادت کند سبیل مرا + میر معزی گوید بهیت
 کشاوه روی و کشاوه کف و کشاوه دلش چو مال و جاده بر آواز گان کشا و سبیل + باب سبیل
 بابا به فارسی + سبیل را بضم اول و دوم بالف رسیده و رای ممل بالف کشیده سر ذکر را گویند
 پیشینه بفتح فا و سکون تحتانی و فتح شین مجمر و تاد و آخر و فیه شکله بفتح فا و سکون تحتانی و فتح شین مجمر و تاد و
 نمی بکس قاف و سکون میم و حله ممل بالف مقصوره در آخر و قحاة بزیادت تاد و آخر و عکتر بضم عین ممل
 کاف و ضم نون و زای مجمر در آخر و عکتر بضم بجا و نون و عکتر بر وزن سرور و حشفه بفتح حای ممل و شید
 و قحاة و تاد و آخر گویند سر ذکر گنده و بزرگ را بهر بے کوشا به بفتح کاف و سکون و او و شیر
 بالف و فتح لام و تاد و آخر و کوشا به بفتح کاف و سکون و او و فتح شین مجمر و تاد و آخر گویند چنانکه در قاف
 و او مقصوره ثابله هم گفته و از هر می گوید که من بسین ممل بے و انهم و باشد که بشین مجمر هم آمده باشد
 کمره بفتح کاف و میم و رای ممل و تاد و آخر و فیه شکله بفتح فا و سکون نون و فتح طای ممل و کسر لام و سکون
 و سین ممل در آخر و فیه شکله بضم بجا و طای ممل نیز گویند و سر ذکر سنگ را بسره بضم بے و حله و سکون
 سین ممل و فتح رای ممل و تاد و آخر گویند سبیل بهی بکس اول لغت فارسیست و در ادبی بهندی مستعمل سبیل
 بسوی سپاه که بمنزله لشکر است بهر بے عسکری و چند می بضم نیم فارسی لشکری نیز گویند سپلنا بفتح اول و سکون

دونون بالف کشیده لغت هندیست آنچه در خواب بیند بفری رویا بضم رای محله و سکون همزه و تحتانی بالف گویند رای
 برون بدی جمع آن و علم بضم حای محله و سکون لام و نیم گویند بضم تین نیز آمده احکام بالف جمع آن جمله سه نومه از بانصر
 و حکم از باب افعال و تحال از باب تفعیل و احکم از افعال فعل از ان و طبیعت بفتح طای محله و سکون تحتانی و فاد و آخر و فاد
 خواب و تبرکی توش بضم تائی فوقانی و سکون شین مجمر گویند اصناف احلام خوابهای که تاویل آن صحیح نیست سید
 بفتح اول دوم لغت فارسیست و در روی هندی مستقل بمعنی رنگی که از از ریز سازند بهترین آن کاشغری است و سید
 و سید کج نیز گویند بهر سبب اسفیناج کسر همزه و سکون سین محله و کسر فاء و سکون تحتانی و ذال مجرب بالف و جمیم و آخر و آن
 معرب است سر و خشک است در دوم و بعضی گویند سر در دوم و خشک در دوم سید لگانا بمعنی بایدن
 سید بهر چیز سید بهر سبب سید زدن و کردن جمال الدین سلمان گویند شتر بر عارض نسرين چون سید
 گنگو که کنایه شیخ لالهستان را به نزاری گویند شتر صبا سید گلگون که در برنج سیب و بنفشه میزد و سرخ سبز از لب جو
 سیلار می بار و ختی است که مانند درخت نار جیل بود بفری آنرا فوعل بضم فاء و سکون و او و فتح فای دوم و لام در آخر گویند
 و بفتح نیز آمده و آن معرب پوئل بهر دو با س فارسیست سر و خشک است در دوم باب سین محله بابا و فو
 ستر بفتح اول و سکون دوم و رای محله و در آخر لغت عربی است و در روی هندی بمعنی عفت است که از بر نه کردن آن
 شرم آید بفری آنرا عوفه بفتح عین محله و سکون و او و فتح رای محله و تا در آخر گویند و بفارسی شرمگاه و شرم جای همی خسر و گویند
 بیت خالی که بشرم جای آن نوش لبست و جرسند خورشید نشانی در شب است و رباعی خاکست بشرم گاه است ای
 که گرا و در چشم بود دیده نباشد مگر آید یارب چه محاسن بران تحفه محتاج یک نقطه و چند حرف باریک بر او و بفتح دیدم
 که لفظ هندیست بمعنی بختا بفری سبعین گویند ستالی بضم اول دوم بالف رسیده و کسر لام و سکون تحتانی معروف
 آنرا گفتن گران و موز و دوزان که آنرا سوارخ کنند و بعد از آن سوزان از آن گذرانند بفری آنرا خضف بهم و خای مجمر
 و صا و محله و فاد و غیر بهم و حای مجمر و رای محله و ذی مجمر برون نمبر و شنی کسر همزه و سکون شین مجمر و فاد بالف مقصود
 در آخر گویند بفارسی و درفش بضم دال محله و فتح رای محله و سکون فاء و شین مجمر در آخر گویند ستانا
 بفتح اول کسر رانج رسانیدن بفری ایذا و کسر همزه و سکون تحتانی و همزه در آخر و ذی مجمر برون سینه و سحت
 اذاه یو ذی اذاه و اذاه و ذی و در قاموس است اذی صاحبه اذی و اذاه و اذی و لا اقل ایذا و بفارسی اذ و اذ
 و رسانیدن ستا و بفتح اول دوم بالف و فتح و او و رای محله در آخر و است بفری آنرا سحجل و سحجل گویند چنانکه
 ابن بیطار گفته و بفارسی بوزیدان گرم است در دوم و خشک است در اول چنانکه شیخ بوعلی در قاموس گفته
 ستر بفتح اول سید از پیری عقلش رفته باشد بفری آنرا خرف بفتح خای مجمر و کسر رای محله و فاد و آخر
 و بفارسی و قوت بفتح فاء و سکون رای محله و ضم تائے فوقانی و سکون و او مجهول و تائی فوقانی دوم در آخر و فرود

گویند سکنی بفتح اول و سکون دوم و فتح نون و جیم بالف در آخر یعنی ترکیبی آن هفت غله آمیزه از اقسام غله کنند
و معنی ترکیبی را ملحوظ دارند بفارسی اقسام غله را که هم آمیزند شترنج بر وزن سطح گویند پس اگر آتش از آن نبرد
بفارسی آنز آتش شترنجی گویند و اگر آن از آن نبرد آن شترنجی گویند او حدی گویند سمیت سفره چرخ و نان شترنجی
چلیست تا در ساط او بختی + و بفتح اول و فتح دوم مشد و سکون و او معروف گندم یا جو مانند آن را بریان کرده
آرد ساخته در شکله آمیزه و آب انداخته میخورند بعر بے آنرا سوین بفتح سین ممله و کسر و او سکون تحتانی و فو
در آخر گویند ابو عاصم کنیت آن بفارسی پست ببا بے فارسی و ترکی تلقان بفتح تاسے فو تانی گویند و پست
را بعر بے سوین ممله گویند و پست جو را بعر بے سوین الشیر گویند و پست برنج را بعر بے سوین الارز گویند
و علی بذ القیاس سقو گویند بضم کاف فارسی آمیزه پست را در شربت و مانند آن بعر بے ث بفتح
لام و تاسے فو تانی مشد و بفتح جیم و سکون دال ممله و عین ممله در آخر گویند و بفارسی بشور زین
سقو بضم اول و سکون دوم مخلوط التلفظ بها و رای ممله بالف رسیده چیز خوب را گویند بعربی لطیف
و دقیق بفتح همزه و کسر نون و سکون تحتانی و قاف در آخر و طبع و بفارسی بهتر و خوب گویند طحییا بفتح اول و سکون دوم
مخلوط التلفظ بها و تحتانی بالف رسیده کسی که علاج چشم کند بعر ببا بعر بے آنرا کمال بفتح کاف و حای ممله مشد
بالف و لام در آخر گویند سستی بفتح اول و کسر دوم و سکون تحتانی معروف در هند و سستان زنی که بعد از مرد
شوهر از نهایت محبتی که با وی دارد خود را بسوزاند و این را موجب جنات شمارند و گویند ششخروا در
عشق بازی کم زهند وزن مباشر + کز برای مرده سوزد زنده جان خویش + صاحب گویند ششخروا بضم
کسے در عا شقه مرده نیست + سوختن بر شمع مرده کار هر مردانه نیست + باب سین ممله یا نا گویند
سنگ جانا بفتح اول و دوم و سکون کاف تازی و جیم بالف و نون بالف کشیده غفلت داده از میان جمعی
بیرون رفتن بعربی تسلل بسین ممله و بتکرار لام بر وزن تفعّل و انسلال بر وزن الفاعل در قاموس ست
اتسل و تسلل المطلق فی استحضار طحییا تا بفتح اول و سکون دوم مخلوط التلفظ بها و تحتانی بالف رسیده
و نون بالف کشیده فاسد شدن عقل بسبب پیری بعربی افناد بشا و نون و دال ممله در آخر و اهما بر سکون با
و تازی فو تانی و رای ممله در آخر بر وزن افعال افناد الرجل اهتمرو اهتم الرجل بصیغه مجهول نهوتر ای صاخر خا
مین الکر و خرت بفتح خای مجهول و رای ممله و فا در آخر گویند بفارسی فروت شدن باب سین ممله با جیم تکرار
سیج بمعنی آرایش بعر بے زنیته بالکسر گویند و بفارسی زیب میگویند بفتح اول و دوم و نون در آخر بمعنی دیرپایی
معشوق و محبوب و حبیب و حبیب جای ممله و بای موحده مشد و و شائق بشین بجه و قاف بر وزن فاعل
گویند و بفارسی دوست و هان مستحی بفتح اول و کسر دوم مشد و سکون تحتانی معروف بفتح مرجه صاحبخانه

که از شور و گیاه سوخته رنگ بریزان در گل کاشیده اندازند و تحقیق آن در لغت کما که لغت آرد و دست خواهد آمد باب
سین همله با جیم فارسی - هیچ بفتح اول و سکون و هم خلاف و بر و بعربی صدق بکسر صاد همله و سکون
وال همله وقاف در آخر بکار می راسی و راست و نیز کلمه تصدیق است بعربی هم بفتح نون و عین همله ویم در آخر و اصل
بفتح همزه و جیم و لام در آخر سجا بفتح اول و دوم مشد و بالالف خلاف و در و غلو بعربی صدوق بفارسی راست گو
گویند باب بین همله با خای همله + سحر می و سحر گهی طعامی که صدایام صیام وقت سحر خوردن بعربی آنرا
سحر بفتح سین همله و ضم حای همله و سکون و او و راسی همله در آخر و بفارسی سحر بالتحریک گویند و این مجاز است از علم
اشنت و شام بمعنی طعام چاشت و طعام شام با قر کاشی گویند شعر سحر بیا و تو خون جگر خرم ناصح + که روزه
و سنت بود و سحر خوردن + و پس شام هم می گویند چه شام طعام شام را گویند و پس شام طعامی که بعد از طعام مذکور
مذکور آن طعام سحر است چنانکه صاحب بجا رجم گفته باب سین همله با خای مجیم + سحی بفتح اول
و دوم و تحتانی مشد و لغت عربی است در آرد و سه هندی و فارسی به تخفیف تحتانی مستعمل خلاف بخجل
بجود با جیم و او و بالالف و وال همله و بفارسی را در اس همله بالالف و وال همله در آخر گویند ابو منصور رثا ب
نیداق بفتح عین مجیم و سکون تحتانی و وال همله بالالف و وقاف در آخر و سیمین بفتح سین همله ویم و سکون
نی و فتح فال مجیم و عین همله در آخر و حجاج بفتح جیم و سکون حاء همله و جیم بالالف و حاء همله در آخر گویند
اموس ست ابجج و السید کالجح ججاج و حجاجه و ججاج جمع آن واریکی بفتح همزه و سکون راس همله و فتح
نی و کسر حای همله و تحتانی مشد و جواد می که هنگام بخشش در اهتزاز آید و حضرم بکسر خای مجیم و سکون
مجیم و کسر راسی همله ویم در آخر بخشنه کثیر العطا و آف بکسر فا و وقاف بر وزن فاعل و انیق بر وزن امیر
ت در کرم باب سین همله با راسی همله + سحر بفتح اول لغت فارسیست در آرد و می هندی
بین مستعمل و آن معروفست بعربی راس بفتح راسی همله و سکون همزه و سین همله در آخر و بامته بفتح میم و تاء
آخر گویند سحر گامی بضم اول و دوم بالالف رسیده و کاف فارسی بالالف و یاء تحتانی در آخر گاد و نیست
بعربی آنرا حنا بفتح میم و بالالف گویند حماة بنیاد تائیلی و تلفاز الرمل بکسر فون و عین همله بالالف و جیم در آخر
مضاف بسوے رمل بفارسی گاد و شتی گویند سحر آنکھو پیر جمله است که در محال عظیم استعمال کنند بعربی
على الترس و العین و بفارسی بر سر چشم سحر آنکھو نفس عبارت است از بجا آوردن کار کسی مانند دل بعربی بالاسم العین
و بفارسی بر سر چشم سحر اول بفتح اول و او و همله بالالف رسیده و فتح و او و نون در آخر جی که آن زمین شیار کرد و را حوا
کنند بعربی آنرا مسند بکسر میم و سکون سین همله و فتح لام و فاقا آنکه و محله بکسر میم و سکون میم و فتح لام و سین همله و فتح
تاء در آخر و طاسته بفتح میم و لام مشد و بالالف و سین همله مفتوح و تاء در آخر گویند و بفارسی بکن بکسر بای موحه

وسکون فوقانی وفتح کاف فارسی و نون در آخر وزن بیای موصوده و زای مجمله بروزن چین گویند و تفصیل آن در لغت
 پشیلای بنای فارسی با آء هندی گشت سمر او نه جانایا بفتح الف و خفا سون سرفرو کردن بعربی اطلاق
 بطای مطبقة وراسه مطر و قاف بروزن افعال و طاطاة بتکار طای مطبقة بروزن فعله و کس بفتح نون و سکون
 کاف و سین ممل در آخر گویند کاس راسه از باب نصر فعل از ان بفارسی سرفرو و انگندن سرفرو تا بفتح تار و تار
 و سکون و او مجهول و راسه سندی و نون با الف رسیده سرفرو کس را شکستن بعربی شیخ بفتح شین مجمله و نیم کشید
 در آخر و شیخ بفتح شین مجمله و سکون و ال ممل و خای مجمله در آخر گویند سرفرو بالضم لغت فارسی ست در آخر گویند
 مستعمل و آن رنگیست معروف بعربی احمرة حمزه و سکون حاسه ممل و ففتح میم و راسه ممل در آخر و تبرکی قنزل بکسر قاف
 و زای مجمله گویند احمرة قانی بفتح و نون بروزن فعل بسیار شیخ و تبرکی قنزل بکسر قاف و سکون
 با س موصوده و کسر قاف دوم و راسه مجمله و لام در آخر گویند سرفرو خا بضم اول و سکون دوم و خای مجمله
 با الف اسپ همه سپید رنگ بعربی آنرا اشرب قرطاسی مضان بسو قرطاس گویند سرفرو خا بفتح
 فارسی ست در آخر و دوسه هندی مستعمل و آن مرغیست که نران در شب از ماده جدای مانده و یکی دیگر را
 نمی بیند و آواز میکند و هر یک که جانب آواز دیگر می رود همه شب ببقار می ماند بعربی آنرا خمام بضم نون و حاء ممل
 با الف و میم در آخر گویند و جوهری که بروزن شد و گفته غلط کرده چنانکه صاحب قاموس گفته و تبرکی انگلیست
 و خفا سون و سکون کاف فارسی و کس عین مجمله و سکون تا س فوقانی در آخر گویند سرفرو خا با و ه
 فارسیست در آخر و دوسه هندی مستعمل و آن در می باشد و فرای بعربی آنرا حمرة بضم حاء ممل و سکون
 راسه ممل و تا در آخر گویند و بفارسی علت سرفرو گویند محسن تاثیر گوید بیت ترکم از می لی صفا آن
 روز افزون شود و شیخ علت آفت رخسار گنجم گون شود و سرفرو و کجها در کردن سرفرو بعربی و مع الراس نش
 و سکون نیم و عین ممل در آخر گویند در صحاح ست فلان یوجج راسه نصیبت الاس فان جبت بالها و رقت قلت
 یوججه راسه دایا ایچ راسی و یوججی راسی و لا تقل یوججی بضم ایاء و العامة تقول انتی و تصدق بصاد ممل و وال ممل
 و عین ممل بروزن تفصیل صلیح الجبل یصیفه مجهول فعل از ان سرفرو و ال بفتح و ال ممل و و ال بفتح و ال ممل و و ال بفتح و ال ممل
 باشد که از جرم و وزن و بر سر اسپان کنند بعربی آنرا عذار بکسر عین ممل و و ال مجمله با الف و راء ممل در آخر و بفارسی افسا
 بفتح و سکون فاء و فار گویند سرفرو بفتح اول و سکون دوم و وضم سین ممل و سکون و او مجهول و نون در آخر و اند است
 خرد بعربی آنرا اخرد و الا صفر گویند و بفارسی سرفرو سرفرو سرفرو سرفرو سرفرو سرفرو سرفرو سرفرو سرفرو سرفرو
 و نون با الف کشیده دست بر سر الیدن بعربی مس الراس و بفارسی دست پر سر کشیدن سرفرو کاف تا بفتح اول و سکون
 دوم و کاف تازی با الف و نون با الف کشیده و یا چیز را یکسو کردن بعربی تحته بنون و حاء ممل و تحتانی

بر وزن تفعلة وفتح زای مجمره و حاء مملو و گویند رزقه از باب نصر نحو جمن مکانه سرگناه بفتح اول و دوم و سکون کاف و نون بالفت رسیده و کسوشدن از مایه خود بعد زوال بضم زای مجمره و حاء مملو و سکون و دو و لام در آخر و تنخی بنون و حاء مملو و تحتانی و در آخر بر وزن تفعلة گویند زعل غن مکانه از باب منع و تنزل و تنخی از باب تفعیل فعل از ان سرگشته بفتح کاف تازی و سکون نون و دال هندی بالفت رسیده و نوسه از سنه بعربیه آنرا بر اعراف بفتح یا سه تحتانی و راسه مملو بالفت و عین مملو و آخر گویند ریاضه زبیدت تاریکی بخارسی گلک و نی گویند سرکه بالکسر لغت فارسیست در اردو و هندی مستعمل و آن معروفست بعربیه آنرا زخل بفتح خا سه مجمره و لام شای گویند خل ثقیف بنای مشقه و قاف و فاء بر وزن امیر سرکه کمنه و کینت سرکه بو تشقیف و ابو نافع است سرکه کھو لینا سر را بر هندی کردن بعربیه حشر بفتح حاء مملو و سکون سین مملو و راسه مملو و آخر گویند حشر غن راسه از باب و ضرب فعل از ان لغت فارسیست سرکه ادا کردن نیز گویند سرکه و الا سیکه سرکه فروشد بعربی آنرا خلزال بخا سه مجمره و تنکار لام بر وزن شدا گویند بخار سه سرکه فروشد سرکه بالضم لغت فارسیست در اردو و هندی مستعمل چیر زیست سیاه که بمیل در چشم کشند بعربیه آنرا کحل بضم کاف و سکون حاء مملو و لام در آخر گویند و راسه است ثقل فی عنینا کحل و فی صوتها کحل و فی الحال جمع آن سرکه وانی بالضم لغت فارسیست هندیان یای تحتانی زیاد کرده اند ظریفی که در ان سرکه نگاه دارند بعربی آنرا کحله بضم میم و سکون کاف و فتح حاء مملو و لام و قاف و آخر گویند مکاحل جمع آن و الکحل فی الکحله و الا کمال فی الکاحل و بخار سه سرکه دان و کحلان گویند سرکه میم لگانا سرکه بمیل در چشم کردن بعربیه کحل بفتح کاف و سکون حاء مملو و اکتال بر وزن اکتعال و کحل بر وزن تفعیل و کحیل بر وزن تفعیل گویند کحل عین از باب منع و نفع و کحل احمین از باب تفعیل و اکتال از باب اکتعال و کحل از باب تفعیل فعل از ان بخار سه سرکه کشیدن سر می لغت فارسیست در اردو و هندی مستعمل رنگی که بر نگ سرکه باشد آقا اسمعیل گویش شعر دست از جان بسته اند با آب دید اهل دل + تالیا س سر می را چشم مستش آل کرد + بعربیه کحل بضم کاف و تحتانی مشد و گویند سر نامم لغت فارسیست در اردو و هندی مستعمل چیزیکه بر نامها نویسند بعربیه عنوان بضم عین مملو و سکون نون و و و ا بالفت و نون و در آخر و علوان بلام بر وزن آن و علیان و عینان بضمها گویند سرنگ بضم اول و فتح دوم و نون غنه و کاف فارسی در آخر سور انجی که زیر زمین کنند و منفذ آن بجای رسانند بعربیه آنرا نقب بفتح نون و سکون قاف و بای موحده در آخر و نفق بفتح نون و فاء و قاف در آخر و سرب بفتح سین و راسه مملو و نون و آخر گویند و بخار سه آهون مهابر وزن قارون سرنگ لگانا سورانه زیر زمین کردن و منفذ آن بجای دیگر رسانیدن بعربیه نقب و السرب بفتح نون و سکون قاف صفات بسو سرب بفتح سین و راسه مملو و نون و آخر گویند و بخار سه آهون مهابر وزن

در حال چشم بن عبد الملک گوید اندک شعل خالد بن عبد الله العمیری علی العراق قد علما و جمعی علی متولیها عمر بن الخطاب
 و تنجه فمد غلما نه فتقوا نیر با الی بحین اخرجه منه انتی بفار سے نقب کنند و اکلند و زدن و گردن باقی
 گوید بیت بی کردن نقب بشتا فقتد ازین هر گورند و کافتند + صائب گوید شعر عاجزم در گردن خویش
 کشدن صائب + منکد نقب از فرقه در سینه خاز زده ام + گایم گوید شعر خانه صبر و خورق و بن کسیت که باز +
 فرقه ات نقب بخیینه ولما ببرد + امیر خسرو گوید شعر عالی را وقت بخشد شاد و هم کارش بدست + قلعه را نقب کرد
 موش و چشایش خراب + سمر و لغت فارسیست در اردوی هندی سقعل و آن دشمنی مست مشهور بر علی بن
 گویند صاحب قاموس گوید السمر و شجر معروف و شعری عرب بهم در اشعار خود آورده اند که از آنها در وصف روضه
 شعر حضرت بسرو کاتیان لمحتف + خضر البحر علی قوم مختل با فکانها و الی یج جاء یکیله + تنی القانی تم نیل
 و سر و چند فوح ست سر و از او سر و یک شاخه امایش راست بسته باشد سر و سبی سر و یکدوشاخش راست بسته باشد
 و سر و سیاه و سر و سیاه جنو بر که تنه اش گره گره صورت قلب صبر بر باشد رهنی گوید بیت پوشید تا لباس غزل
 زکام بشد + سر و سیاه قامت موزون یار شد + سر و ناز بنون و زای حمزه عربی سر و چانه شاخه امایش بهم تماثل
 بود سر و پیاده نوعی از سر و کوتاه مقابل سر و سواره و بعضی مطلق سر و کوتاه را گویند میرزا صائب گوید شعر
 بنکا کسری اگر پیش می رود در عشق + گل پیاده ز سر و سواره در پیش ست + و له شعر سر منده است
 پیش قدش در نشست و خاست + باغ از گل پیاده و سر و سواره پیش + امیر خسرو گوید شعر سر و پیاده خوش
 اندر چین دلی + آن سر و من پیاده خوش ست و سواره خوش + سر و سواره با کسه با و لام با لف رسیده
 نون با الف سر و جنبانیدن بعرب نقض بفتح نون و سکون غین و ضا و حمزه در آخر گویند نقض فلان را
 از باب نصر و ضرب و انقض را سه از باب افعال جنبانید سر خود را قال الله تعالی فسیقضون الیک روسم بفارسی
 سر جنبانیدن سنجو کاشی گوید شعر بیت بیت همه را دید + و سجیده بخوان + شاعر ست آنکه تو بر شعرش سر جنبانے +
 سر کربانیا بمنجه جنبیدن سر بر علی نقض بفتح نون و سکون غین و ضا و حمزه در آخر و نقض بالضم و نقض بالتحریک
 و نقضان بروزن خفکان گویند و نقض بروزن نقض نقض را سه از باب نصر و ضرب و نقض از باب تفعل
 فعل از ان و اگر از پیر بجنبید بعرب آنرا عسان بفتح را و عین هکتین و سین جمله با الف و نون در آخر
 گویند سر می بفتح اول و کسر دوم و سکون تحتانی معروف تیر کیه پیکان و پر بران نشانیده باشد بعرب
 آنرا قدح کسر قاف و سکون دال جمله و های جمله در آخر گویند فی الصحاح القحح بالکسر السهم قبل ان ییش ویر
 فصله و سدی کسر اول بمعنی کله گویند بر علی لاس الغنم و بفار سے چفته بحسیم فارسی بروزن مقفله گویند نظامی
 بریت بفرمود تا طبعی در هفت + نه چفته و آنرا کند خاک خفت + سریت بضم اول و فتح دوم و سکون تحتانی

قنای فوقانی در آخر کثیرے کہ باوی دمی کنند و اور اور تفرق نمود و از بد بے آنرا سترے بهضم سین مملک و ک
رای مملک شد و دو تختانی شد و مفتوح و تا آخر گویند سترے از باب فتنل سترے گرفت بفار سے خاصکے گویند خاقانی
گویند **شعر** ای بشدستان ملک با تو طفر خالصکے دی بدستان شیخ گشته خرو و رس خوان و تبرکی قالمکے قاف
و میم شد و بالف گویند **سب** لیش لغت فارسیست در اردو سے ہند سے ستمل چیز سے ست کہ آن سے
بر کمان چپ پانند شیخ سعدی فرماید **شعر** زخم شمشیر غمت را نهند کس مرهم طشت زرقم و پیوند کیم بسروش و آنرا
سریشم ہم گویند و قاموس ست الشراس بالکسر فتل و باق الاسا گشت و الاطباء یقولون اشک اس انتہی و آن دوشم
یکے آنکہ از پوست گا و گا ویش نیزند بعربی آنرا شرط بفتح ثاے مشائے و سکون رای مملک و طایے مملک و آخر گویند
فے الصالح بشرط شے میقله الاسا گشت و ہو بالفار سیّد سریش صاحب بحر الجواہر بالتحریک گشت و آن غلطست
و صیح بفتح اول و سکون دوم ست چنانکہ صاحب دیوان الادب تصریح کرده و آنرا خواہر اجملو و ہم گویند و دیگر آنکہ از
شکم ماہی بر آند بے آنرا غا الفتح غین و رای مملک بالف و غا و بر وزن کسا گویند و تصحاح ست الف و الذ
ی لصق بہ الشیء کیون من السمک اذا فتمت العین قسرت و ان کسرت مدوت تقول من غوت اجملا بصفتہ بھرا
و در قانون ست غا اجملو و از کایا بس و غا السمک اقل حرارة لکنہ یا بس و بفار سے آنرا سریشم ماہی گویند
باب سین مملکے بار سے ہندی + **س** اہرچہ از طعام و گوشت و میوہا سبب تغیر
و فساد ہوے بدرگتے باشد بے آنرا غن بفتح عین مملک و کسر فا و نون در آخر و متغیر بر وزن منقلب گویند
بفار سے بوسے گرفتے پس اگر گوشت بدرگتے باشد آنرا خضر بفتح خاے مجھے و کس نون و از سے مجھے
در آخر گویند و بالتحریک نیز آمدہ و فم بفتح فاسے مجھے و میسم مشد و در آخر گویند فی القاموس خم اللحم خم و یخم
خام و خموا و هو خم امین و اکثر ما یستعمل فی المطبوخ و الشوی و یہ کہ متغیر و سیاہ شدہ باشد بعربی آنرا مال بفتح
دال مملک و میم بالف و آخر گویند و آب بو گرفتے را آن بہ ہمزہ و کسر جیم و نون در آخر و حسن بالمد و سین مملک و
بفار سے آب طعم برگشتہ و آبی کہ طعمش متغیر و تیرہ شدہ باشد آنرا جیس بفتح سین مملک و کسر جیم و سین مملک و آخر
و سنجیس بر وزن المیر گویند سنجس الما از باب فتح فعل ازان و گردگان را کہ فاسد شدہ باشد خالص بخا و مجھے
و سین مملک بر وزن فاعل گویند در اساس ست و جوزہ خالصتہ و روغن بو گرفتے را زنج بفتح زای مجھے و کسر نون
و خاے مجھے در آخر و زنج بفتح سین مملک و کسر نون و خاے مجھے در آخر گویند **س** طرنا متغیر شدن طعام و زنا
و بو گرفتن آن بے سنج بفتح سین مملک و نون و خاے مجھے در آخر و حنوتہ بضم عین مملک و فا گویند پس اگر
گوشت بو گرفتے باشد خواہ بریان خواہ خشک بے آنرا خم بفتح خاے مجھے و میسم مشد و خموم بضم
گویند خم اللحم از باب ضرب و فم فعل ازان و از آمدہ کسہ ہمزہ و رای مملک بالف و فتح حای مملک و تا در آخر گویند

در مصلحت است و غیر تغیرت راحت و اگر گوشت خام بدو شود متغیر گردد و اصل بفتح حمزه و صا و طه
و لام در آخر گویند اصل اللحم از باب فتح فعل ازان و اگر مردار بدو شود بعربے آنرا خلیس بفتح خاء معجمه و سکون یاء و کاف
سین ممله در آخر گویند خلیس است بحقیقت از باب ضرب بدو بشد مردار و در اساس ست خاس اللحم تغیر و کم خاس
است و اگر آب بگوید و قابل خوردن نماند اسون بضم همزه و سین ممله و سکون و او و نون در آخر و اس یا نونیک
و یند و اسن الماء از باب ضرب و نصر و فتح فعل ازان و اگر بگوید و قابل نوشیدن نماند جن بفتح همزه و سکون
همیم و بفتح آن و اجون بالضم گویند جن الماء از باب ضرب و نصر و فتح فعل ازان سطر اسطر بفتح اول و دوم
الف و شت سین دوم و رای هندی دوم در آخر صدای که از پیایی انداختن تیر آید و بفار سے شب شب سین
و با سے فار سے و شاپ شاپ و شب شاپ گویند فردوس گویند مصرع ز بس شب شب تیر و چرخ کمان + و لیه بیت
ز چاک چاک گرز و شب شاپ تیر + بر آرد و از جان دشمن نفیر + سطر احمد بفتح اول و دوم بالف رسیده
و کسر با و سکون نون و وال ممله در آخر بوا بکه از تغیر گوشت و طعام و امثال آن آید بعر بی عفونه بضم عین ممله
و فا و سکون و او و فتح نون و تا در آخر و نغض بر وزن نقیل و سناخته بفتح سین ممله و نون بالف و شت خا معجمه
و تا در آخر و سخته بفتح سین ممله و سکون نون و فتح خا معجمه و تا در آخر گویند بیت که سخته و سناخته شاعر گویند
شعر فائیت بیتا غیر بیت سناخته + و اذا دبت مرذا لا کریم الفضل + یقول لیکن بیت دباغ و لاسمن بفار سے
پست بفتح سین ممله و با سے فار سے گویند و صاحب فرزندک هتین اورده مختاری ع سکت بوی چو قیر و سیا
بر و چو قار + سطر ک بفتح اول و دوم و کاف تازی در آخر راه بزرگ و عام بعربے جاده بحجم و وال ممله
و تا در آخر و علم اللطیف و بفار سے شاه راه گویند سطر می کسر اول و دوم و سکون تخانی معروف کسے که سبب
نقاشش فته بعربے بعر بی آنرا مجنون و مالوک بلام و کاف و مالوک بقاف بر وزن مفعول و بفار سے دیوانه و تبرکی
تیکر کسر تازی نو قانی و سکون لام و فتح بای موحده گویند سطر می کسر طحل سیاه تیر بدو بعربے آنرا احاء
بفتح حاء ممله و همزه در آخر و حمارة بفتح حاء ممله و سکون همیم و فتح همزه و تا در آخر گویند قال الله تعالی
من جاء مسکین حاکم البکر از باب منع بر کشیدیم خایسته گل سیاه را از جابه بفار سے لای و لجم بفتح لام و سکون همیم
و همیم بفتح لام و سکون زای فار سے و همیم در آخر و اثن بر وزن لجن گویند و لش بضم لام و نون مخفف
و شت است باب سین ممله یا زای جمعه + سطر ابا الفتح اغت فارسیست بفتح جزای بدلی و یلی چنانکه
رشدی گفته لیکن در اردو هندی کجی جزا بدلی است بعر بی آنرا عقاب کسر عین ممله و قاف بالف و
با سے موحده در آخر و مخفوفه یا بضم بر وزن معجوبه و عذاب بفتح عین ممله و وال حمزه بالف و بای موحده در آخر
گویند و بفار سے بار افرا بفتح الف و سکون فا و رای ممله بالف و تا در آخر و بار افرا بحدف الف و دوم و کفر

بفتح کاف نازی سکون تھانی و فتح فا و رای حملہ در آخر سزا و نیا کسی با جزای بدی و اودن بمرئی تعذیب بروزن
تفصیل و معاقتہ بروزن مفاعلتہ گویند عذوبہ از باب تفصیل و عاقبتہ بد نوبہ از باب مفاعلتہ فعل ازان و بفار سے سزا و اودن
و کردن و در کنار کردن و نهادن و الہ ہروی گویند **ش** ہر کس کند انکار کمالات می ناب + آزار متون داود بجز توبہ
سزای ہمتی نمی گویند **ش** دروزخ پہلے عقوبتہ ماکافران کم است + مارا مگر با تشہیران سزا کنند + ہاتھی گویند
سمیت کہ چون کوفران دہ روزگار + سپاہیان را سزا و رکنا + **باب** سین حملہ با سین حملہ
مستبت بالضم لغت فارسی است و اردو سے ہندی متعل خلاف چست بمرئی کسل بفتح کاف و سین حملہ و لام
در آخر و کسلان بفتح کاف و سکون سین حملہ و لام بالالف و نون در آخر بفار سے تمثیل بفتح تاء سے فوقانی و سکون
نون و فتح با سے عربیہ منبیل بفتح میم و کابل گویند **س** بفتح اول و سکون دوم و تائی فوقانی بالالف خلاف
کران بمرئیہ ریض بر لای حملہ و تائی مجھے و صا و حملہ بروزن امیر گویند و بفار سے ازان **س** تان یا آرام گرفتن
از تعب و تحقیق آن در لغت دم لینا گذشت **س** مستی بضم اول لغت فارسی است و اردو سے ہندی متعل خلاف
چستی بمرئی کسل بالتحریک و فتور بضم فا و تاء فوقانی و سکون دا و و را سے حملہ در آخر گویند و بفار سے کابل نیز بمرئی
گویند **ش** کابل از بسکہ پیچیدست بر اعصاب سے من + می گذار نقش پای من سلاسل بر زمین + **س** سمر بضم اول
و سکون دوم و رای حملہ بالالف پد رزن و پد رشو ہر را گویند بمرئیہ صہر بکہ صا و حملہ و سکون با و رای حملہ دہ آخر
و بفار سے خسر بضم خای مجھے و سین حملہ و خسورہ بضم ثین گویند **س** سمر ال بلام در آخر خانہ پد رشو ہر و خانہ پد رزن بمرئی
ست الصہر و بیت الاصحار و بفار سے خسر خانہ **باب** سین حملہ با طائی مطبقہ سطر بفتح اول و سکون دوم
و رای حملہ در آخر لغت عربی است و اردو سے ہندی و فارسی متعل بفتح صفت نقوش کتابت سطر بروزن بدو
و اسطر بروزن فعل و اسطر بروزن احباب جمع آن اساطیر جمع کجج و از رو سے مجاز سلسلہ یکہ سین حملہ ہم گویند
در اساس ست ما قوم سلام سلاسل کتابہ دہی سطرہ **باب** سین حملہ با قا + سفرہ بضم اول لغت عربیہ سے
و ستار خوان و اردو سے ہندی و فارسی بمعنی متعدد ہم متعل ست چنانکہ نقل ست کہ کی از شعر ایران دارد ہندوستان
شدہ همان امیری شدہ اتقا آن امیر اسلب شوخی طبع خود را اسب را بریان کردہ پیش او بگذاشت او دیدہ از رو سطرہ
کہ نقوشای گوناگون دیدم و این مخصوص سفرہ نواب ست **باب** سین حملہ با کاف عربی + سکت بفتح اول
دوم و تاء سے فوقانی در آخر بضم تائی بمرئی طاقتہ و قوتہ و جلد بفتح جیم و لام و وال حملہ در آخر و اید بفتح ہمزہ و سکون تھانی
و وال حملہ در آخر و آ و بعد ہمزہ و اشد بفتح ہمزہ و ضم شین مجھے و وال حملہ مشد و بفار سے زرد ووش بود و مجبول نیز و
نیز گویند **س** کتا بضم اول و فتح دوم و سکون رای ہندی و نون بالالف رسیدہ در ہم کشیدہ شدن جامہ بعد از
شستن و در ہم کشیدہ شدن پوست و خنوبس اگر جامہ کشیدہ شود گویند قلص الثوب بقاف و صلا حملہ از باب

و در باب قاموس و خبری هر دو را بمناسبت سنگ بوسای یعنی بنه آورده اند و ظاهر آنست که اطلاق صلاویه و دراک
 گاهی بر سنگ بنه کنند و گاهی بر سنگ پین که آنرا گسترده چیزی بران ساینده و بفارست سنگ پین را سنگ پین
 و سنگ سندان سالی گویند و سل یکسر اول و دوم شد و لغت عربیت در اردوی هندی مستقل قرصه که در پیش
 افتد در قاموس است اسل با کسر و انغم و لغت عربیت در اردوی هندی مستقل قرصه که در پیش
 یافت سیده و کسر جز و گویان تخفانی معروف میل که آن سر به چشم کشیده خواهد از فقره و طلا خواه از سرب و چوب
 باشد بعلی آنرا کمال یکسر نیم و سکون کاف و حامی فله بالفت و لام و آخر و محل بر وزن منبر و هر دو یکسر نیم و سکون
 رای فله و فتح و او و وال فله و آخر و میل که نیم و لم و اولی و فتح نیم و سکون لام و ضم نیم و دوم و سکون و او و لام در آخر گویند
 و بفارست سر به چوب و میل سر به گویند اعم از آنکه از چوب باشد یا از طلا و جز آن امیر خمر و گویند بیت گشت چو جادو
 در و خاک روب بکر و در پیش چشم که سر به چوب و نیز سلالی یعنی میلی که آن غنی زخم در یابند بعلی آنرا سار یکسر نیم فله
 و با س موحده بالفت و رای فله در آخر و بسیار یکسر نیم بر وزن محاب و میل اجماعه گویند و بفارست میل زخم و سلالی
 یکسر نیم فله یعنی مزد و یک و در غیاظه و هندی بعلی بیعانه بحر کاست تله نیم و جعال بر وزن کتاب گویند
 سلالی یکسر ناکنایه از نا بینا کردن و آن چنان باشد که میل آنرا گم کرده بر نیم می گردانند تا کور شود و بعلی میل
 بفتح سین فله و سکون نیم و لام در آخر گویند سل عینه از باب نعه و استکمال از باب فاعل از آن در نهایی است و سینه
 حدیث الغریبین قطع ایچم و اول فله و سل ایچم ای فله یا بعد بیده حماده و غیره با فاری میل و در نظر کشیدن و در چشم کشیدن
 که شهر شیرینی بنظر میل کشد رحمت را و بی نیازی بیک دروغ نهد احسان را حافظ شیرازی گوید شعر آنکه
 روشن بد جهان بنیش بد و میل و چشم جهان بنیش کشیده سلام بالفتح گفت عربی است در اردوی هندی
 و فارسی مستقل و عربی بالفت فله و و استعمل گویند سلم علیک فلان از باب تفعیل و فز علیک السلام فلان
 از باب منع و اقراک السلام از باب افعال و بفارست بالفت کردن و دادن و گفتن و فرستادن و دادن و درین و درین
 مستقل سلام کرانی چیزی که داماد مردم طرف عروس می دهند و بفارست آنرا سلامانه و سلامی می گویند
 تا شهر که یک شعر که آن حسن سلم بنید حاصل بلغ جنان را به سلامانه دهد و بطوری گوید شعر
 جنان و آنکه برسم سلامی و پابوس بخارج قند و نبات آیدش ز مهر و فتن سلامی آن است که چون ابری
 و مثل شهر شود یا برای ملاقات امیری دیگر رود توپها و بند و تمار ایچا جم کرده سر کنند و بفارست شلک سلامی گویند
 و نیز سلامی چیزی که داماد مردم طرف عروس و هندی بدین معنی فارسی است و سلامانه نیز گویند سلجی همانا
 بهضم اول و سکون لام و فتح نیم و سکون و لام و الف سیده از هم کشادن موها و ریشها و در هم
 بعلی حل بفتح حای فله و لام شد و در آخر گویند سلج خانه مخفف سلاح خانه جای نهادن سلاح بعلی و در اسلام

و متاخرین آنرا زود خانه گویند و تبری که تور خانه بضم قاف و سکون رای جمله سلیفی بکسر اول و فتح دوم و سکون فا
و کسر جیم فارسی و سکون تحتانی معروف طشتی که در آن دست شویند بعر بی آنرا طشت بفتح طاس و سکون سین ممله
و تاسے فوقانی در آخر و سطل بفتح سین ممله و لای مطبقه و لام در آخر و بنار سے طشت و لکن و تبری که چلا می بکسر
جیم فارسی و فتح لام و سکون میم و کسر جیم فارسی که نیز سلسلگانا بضم اول و سکون دوم و کاف فارسی بلف
و نون بلف کشیده آتش در هنرم و امثال آن گرفتن بعر بی قبیل غبش قاف و سکون باس موحده و سین ممله در آخر
و اقتباس بر وزن افتعال گویند قبیل منه از باب ضرب و قبیل من النار از باب افتعال فعل ازان و اساس
خذلی قبیل من النار و مقبایا و قبیل بی نار و قبیل و منه مانت الاکالتا قبیل العجلان ای کالمقتیس
و ما زور تک الا قبیلته العجلان در قاموس ست القبیل محرکه شعله نار قبیل من معظم النار کالمقباس و قبیل
بقبیل منه نار و اقتبنا اخذ باب سین ممله و جیم فارسی بضم اول و دوم مثله و لغت فارسی است
در اردو می هندی یعنی ناخن پای اسپ و امثال آنرا گویند کعبه ناخن اسپ را سنب بضم سین ممله و سکون
نون و ضم با می موحده و کاف در آخر گویند سناک حجج آن و ناخن اسپ و خر و خافر بجای ممله و فا و رای ممله
بر وزن فاعل گویند حوافر جمع آن و بنار سے سنب بضم سین ممله و سکون نون و با می موحده در آخر نیز گویند
ناخن شتر را بعر بی فرسن بکسر فا و سکون رای ممله و کسر سین ممله و نون در آخر گویند فرسن جمع آن سنانها
بفتح اول و دوم بلف رسیده و نون بلف کشیده جای یافتن منظر و در ظرف بعر بی سعة بفتح سین
و عین ممله و تا در آخر گویند و سته لشی از باب مع فعل ازان بنار سے گنجیدن سمنها بکسر اول و فتح میم و سکون
تای هندی و نون بلف رسیده بمعنی فراهم آمدن اجزای پریشان بعر بی تقبض بقاف و با می موحده
و ضا و مجله و لکافت بکاف و ثای مشله و فا بر وزن تفاعل و اجتماع بجیم و عین ممله بر وزن افتعال گویند
سمجھنا نامنے فها عین بعر بی افهام بقاف و میم بر وزن افعال و کفیم بر وزن تفعیل گویند سمجھنا بمعنی فهمیدن
بعر بی فهم بفتح فا و سکون با و میم در آخر و کفیم بر وزن تفعیل گویند سمجھنا بفتح اول و سکون دوم و کسر
دال ممله مخلوطه و سلفظ بها و تحتانی بلف رسیده و نون بلف کشیده خوشی که بدامادی حاصل شود بعر بی
مها هرة بصا و رای مملکتین بر وزن مضاعفه گویند صاهرا لیه فعل ازان فی النہاتہ الصهر حرمة التزویج و لوق
بینہ و بین النسب ان النسب مارج لی و لا ولد قریبه من جهة الآباء و الصهر ما کان من خلطة تشبه القرابة
سجدتها التزویج بقاف سے خسر (ای گویند سمنه ر لغت عربی است بمعنی جانور که متکون میشود در آتش در
اردو سے هندی بمعنی دریای بزرگ که محیط زمین است استعمال می کنند بعر بی آنرا البحر المحيط و البحر الاعظم
بقاف سے دریای محیط و دریای اعظم سعدی گوید بیت شنیدتم که در دریای اعظم + بگردا بے در افتادند باکم

و در باب قاضوس و جوهری هر دو را بنشین سنگ بوسای یعنی بنه آورده اند و ظاهر آنست که اطلاق صلاویه و ملاک
 گاهی بر سنگ بنه کنند و گاهی بر سنگ پهن که آنرا گسترده چینی بران ساینند و بفارست سنگ پهن را سنگ پسا
 و سنگ سندان سالی گویند و مثل یکسر اول و دوم مشد و لغت عربیت در اردوی هندی مستقل قرصه که در شش
 افتد در قاضوس است اصل بالکسر و انغم و اقرب قرصه اتحاد فی الریه و قد سل بالضم و سلم الله سلمانی بفتح اول دوم
 بالف سید و اسر عجزه و لیکن تحتانی معروف میلی که آن سرمد چشم کشنده خواهد از قرصه و طلاخواه از سرب و چوب
 باشد یعنی آنرا کمال یکسر میم و سکون کاف و حای مطلقه بالف و لام در آخر و محل بروزن منبر و مرد یکسر میم و سکون
 رای مطلقه و فتح او و دال مطلقه در آخر و میل یکسر میم و سکون لام و فتح میم و سکون و او و لام در آخر گویند
 و بفارست سرمد چوب و میل سرمد گویند. اعم از آنکه از چوب باشد یا از طلا و خزان یکسر میم و گوید سمیت گشت چو جارب
 در و خاک روب و کر و در شش بر کس سرمد چوب و دیگر سلمانی یعنی میلی که آن ثقی زخم دریا بند یعنی آنرا سار یکسر سین مطلقه
 و با س معوده بالف و رای مطلقه در آخر و بسیار یکسر میم بروزن محراب و میل اجماعه گویند و بفارست میم زخم و سلمانی
 یکسر سین مطلقه بعضی مزید که در خیاطه و هند یورجی بیعانه بخرکاست تلمذه جیسیم و جعال بروزن کتاب گویند
 سلمانی یکسر ناکسایه از نایبنا کردن و آن چنان باشد که میل آهنی را گرم کرده در چشم می گردانند تا کور شود و بر علی سل
 بفتح سین مطلقه و سکون میم و لام در آخر گویند سل عینه از باب نصر و استکبار از باب فعال مثل از ان و نهضایه است و سینه
 حدیث الفریضین فقطع ایهم و اطلعم و سل عینه ای نقابا بعدیده عماده او غیر باقاری میل در نظر کشیدن و در چشم کشیدن
 گویشهر شیر چشمی بنظر میل کشد رحمت را بی نیازی بجز در داغ نهد احسان را با حافظ شیرازی گوید شعر آنکه
 روشن بد جهان بنیش بد و میل و چشم جهان بنیش کشید و سلامه بالف فتح لغت عربی است در اردوی هندی
 و فارست مستقل و عربی بالنظر مطلقه و قوامه عمل گویند سلم علیک فلان از باب تفعیل و قر علیک اسلام فلان
 از باب منع و اقراک اسلام از باب افعال بفارست بالفظ کردن و دادن و گفتن و فرستادن و بردن و بسیار
 مستقل سلامه کرائی چیزه که داماد را مردم طرف عروس می دهند بفارست آنرا سلامانه و سلامی می گویند
 تا شکر گوید شعر یک نظر جوهر آن حسن مسلم بیند حاصل بلغ جنان را به سلامانه دهد و ظهوری گوید شعر
 جنان و آری که برسم سلامی و پابوس و خراج قند و نبات آیدش ز مهر و خشن سلامی آن است که چون میری
 داخل شهر شود یا برای ملاقات امیری دیگر رود تو پها و بند و تمار یکجا جمع کرده سر کنند بفارست شاک سلامی گویند
 و نیز سلامی چیزه که داماد را مردم طرف عروس دهند بدین معنی فارست سمیت و سلامانه نیز گویند سلمی چنانا
 بضم اول و سکون لام و فتح جیم مخلوط التلفظ بها بالف و نون بالف سید از هم کشادن موها و ریشها و در هم
 بهران حل بفتح حای مطلقه و لام مشد در آخر گویند سلم خانه مخفف سلاح خانه جای نهادن سلاح یعنی در سلاح

و متاخرین آنرا از دو خانه گویند و تبری قورخانه بضم قاف و سکون رای مملیه سیلفی بکسر اول و فتح دوم و سکون فا
و کسر جیم فارسی و سکون تحتانی معروف طشتی که در آن دست شویند بعر بی آنرا نیست بفتح طاء مملیه و سکون سین مملیه
و تا کے فوتانی در آخر و سطل بفتح سین مملیه و لای مطلقه و لام در آخر و بنار سے طشت و لکن و تبری جلاچی بکسر
جیم فارسی و فتح لام و سکون میم و کسر جیم فارسی گویند سلسله گانا بضم اول و سکون دوم و کاف فارسی بلف
و نون بالف کشیده آتش در جیم و امثال آن گرفتار بعر بی قبض نیست قاف و سکون باء موحده و سین مملیه در آخر
و اقتباس بر وزن افتعال گویند قبض منه از باب ضرب و قبض من النار از باب افتعال فعل ازان در اساس
خذ لی قبضاً من النار و مقبلاً و قبض لی ناراً و انقبس و منه نانت الاکال القابس العجلان ای کامقبس
و ما زور تک انقبضه العجلان در قاموس ست القبس محرکه شعله نار قبض من معظم النار کامقباس و قبس
بقبض منه ناراً و قبضه ناراً بیا باب سین مملیه ماییم + مسم بضم اول و دوم مشد و لغت فارسی است
در اردو می هندی بجای ناخن پای اسپ و امثال آنرا گویند بعر بی ناخن اسپ را سنبک بضم سین مملیه و سکون
نون و ضم با می موحده و کاف در آخر گویند سنا بک جمع آن و ناخن اسپ و خر را خافرجای مملیه و فا در رای مملیه
بر وزن فاعل گویند حوافر جمع آن و بنار سے سنب بضم سین مملیه و سکون نون و با می موحده در آخر نیز گویند و
ناخن شتر را بعر بی فرسن بکسر فا و سکون رای مملیه و کسر سین مملیه و نون در آخر گویند فراسن جمع آن سحانا
بفتح اول و دوم بالف رسید و نون بالف کشیده جای یافتن منظور و در طرف بعر بی سته بفتح سین
و عین مملیه و تا در آخر گویند و سته آتش از باب سمع فعل ازان بفارسی کشیدن سحمتنا بکسر اول و فتح میم و سکون
تای هندی و نون بالف رسید بمعنی فراهم آمدن اجزای پریشان بعر بی نقبض بقاف و باء موحده
و ضا و معجمه و ککافت بکاف و ثای مثله و فا بر وزن تفاعل و اجتماع میم و عین مملیه بر وزن افتعال گویند
سمجھنا بمعنی فهمانیدن بعر بی افهام بفا و با و میم بر وزن افعال و لفهم بر وزن انفعیل گویند سمجھنا بمعنی فهمیدن
بعر بی فهم بفتح فا و سکون با و میم در آخر و لفهم بر وزن انفعیل گویند سمجھنا بمعنی فهمیدن و سکون دوم و کسر
وال مملیه مخلوط اسلفط بها و تختانی بالف رسید و نون بالف کشیده خویشی که بدامادی حاصل شود بعر بی
مها هرة بصا دورای مملتین بر وزن مفاعلة گویند صاهر الیه فعل ازان فی النهاية الصهر حرمة التزویج و لفرق
بینه و بین النسب ان النسب مارجع لی و لا ولد قریبه من جهة الآباء و الصهر ما کان من خلطة تشبه القرابة
یحد ثما التزویج بفارسی خسران گویند سمندر لغت عربی است بمنه جانور که که متکون میشود و آتش در
اردو هندی بمعنی دریای عظیم سعدی گویند سمیت شنیدم که در دریای عظیم + بگرداب و واقعا دند باکم
بفارسی دریای محیط و دریای عظیم سعدی گویند سمیت شنیدم که در دریای عظیم + بگرداب و واقعا دند باکم

سمند رچیدین کنی ست که برکنار در یای اعظم مجتمع شود بعربے آنرا زبده البحر و بفارسی کفت دریا و کنگ دریا گویند
گرم و خشک است در درجه سوم ستمو سنا بفتح اول و ضم دوم و سکون و او مجهول و سین ممله بالفت قسمی از طعام
که نان تنگ را گوشه کرده و گوشت در وی انداخته و آنرا بچپ به برغن بریان کنند بعربے آن را سنبوستی و
سنبو ج بفتح هر دو سین به تعریب گویند و بفارسی سنبوسه ستمو سنا بفتح اول و سکون تحتانی مجهول و نا و هندی
و نون بالفت کشیده و فراهم آوردن چیزی را پس اگر دامن جامه را فراهم آرند بعربے تقلیس بقاف و لام و صا و
و شمیر بشین مجه و میم و رای ممله بر وزن تفیل گویند قلص قلیصه و ضم قلیصه و قلص به و آن لازم و متعدی هر دو اند
و بفارسی دامن چیدن و جامه چیدن و اگر چیزی بر ایشان را گرد آرند بعربے آنرا جمع بفتح تجم و سکون میم و عین ممله
در آخر و ضم بفتح ضا و جمعه و میم شد و گویند و بفارسی جمع کردن و فراهم آوردن با سببین ممله با نون
سببین بفتح اول و سکون دوم و رختی ست که از پوست آن رسن سازند و بفارسی لادن بکسر دال ممله
گویند سببنا گوش آمدن چیزی بر عربی سمع بفتح سین ممله و سکون میسم و عین ممله در آخر و استماع بر وزن افتح
و بفارسی شنیدن و گوش رسیدن و گوش خوردن شمار کسی که زیور از سیم و زر سازد بعربے
آنرا اصواغ بصا و ممله و او و عین مجه و بر وزن شداد و صیاغ تحتانی شداد و صا کف بر وزن فاعل گویند صا صبه
جمع آن بفارسی زرگر ستمو سنا بفتح اول و ضم دوم و سکون و او مجهول و تحتانی بالفت و فتح عین مجه
و نا در آخر و بفارسی زرگری گویند ستمو سنا بفتح اول و ضم دوم و سکون و او مجهول و تحتانی بالفت و فتح عین مجه
ببین ممله و عین ممله بر وزن امثال گویند و بفارسی شنیدن و بر گوش زدن و کشیدن سببیل کهار
بضم اول و سکون دوم و ضم باسی تازی سکون لام و فتح کاف تازی مخلوط التلظ بها بالفت در او ممله در آخر
نوعی از هر ست بعربے آنرا اسم النمار و بفارسی مرغ موش گویند سببها لثا بفتح اول و خفای نون و
بای موحده مخلوط التلظ بها بالفت و سکون لام و نون بالفت رسیده بجهی نگا هبانی و تیمار داری کردن عربی
حرکت بکسر حاء ممله و رای ممله بالفت و فتح سین ممله و نا در آخر و حفاظه بکسر حاء و فا بالفت و فتح ظا و جمعه و نا در آخر
سببها لثا بضم لام و سکون و لام معروف در حقی ست که بر گمایش مانند خیمه مردم باشد و بکار دو آید عربی آن را
دوخته الا صایع و پنجه است گویند و آن معرب پنج انگشت ست بفارسی سیان بر وزن میزبان گویند که در خشک است و
سنبو لا بفتح اول و خفا و نون و ضم با و فارسی و سکون و او مجهول و لام بالفت رسیده بفت هر م و صبات کج و بار کج
جارین بجم در ای ممله و نون بر وزن فاعل گویند سنبو لیا در زبان اردو بمعنی سنبو لاست تشبیه
بفتح اول و خفا و دوم و کسر بای فارسی و سکون تحتانی و رای ممله بالفت رسیده کسی که مارها را با فسن
گرد و نا خود دارد و عربی آنرا خواج بفتح حاء ممله و او و شداد با هجره مدوده و حادی بر وزن قاضی گویند و بفارسی مارافسان

ازین و هویت و تشبیه و در حدیث است اندکانه یصل و کج و ازین کار نیز المجل من البکار **سنگ** بضم اول و سکون
دوم و فتح کاف تازی و رای ممله در آخر گفته که بیود و فروشد بعرب از آن گمانی گویند منسوب بسوی فاکمه بفارسی
میود و فروش **سنگ** بفتح اول و سکون دوم و فتح کاف فارسی رای ممله در آخر احاطه که گردشگر برای حقا
بکشند بعرب از احتصار بجاء و صداد و رای ممله بر وزن کتاب گویند و معین بکسر حای ممله و سکون صداد ممله
و نون در آخر گویند **سنگ** بفتح اول و سکون دوم و فتح کاف مخلصه تلفظ بها خرمه و کلان که جوگیان و مثال
آنها در هند از اجزای ناقوس نوازند بعرب از منقحات بکسر میسم و سکون نون و قاف بالف و فاد در آخر و
بفارسی خرمه گویند **سنگ** اندک بفتح لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل و آن در مرغان بجای راو و
در غیر آنها ناقصه بقاف و نون و صداد ممله و فاد در آخر بر وزن فاعله گویند و افس جمع آن و نقاطه اخصی بضم لام و
لا قطة اخصی گویند **سنگ** بفتح اول و سکون دوم و فتح کاف فارسی و میم در آخر لغت فارسیست بمعنی الصفا
و امتزاج و چیز و بعضی هم پیوستن و دور یا بعربی از المقتی البجرین بضم میم و سکون لام و فتح تاء فوقانی و
قاف مضان بسوی بحرین **سنگ** مخرم لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل سنگیست سفید
بعرب مخرم بفتح هر دو میم ویر مع بفتح یای تحتانی و سکون راو ممله و فتح میم و عین ممله در آخر و خام بضم راو ممله
و خاء معجمه بالف و میم در آخر گویند سملو از ما بفتح اول و خفای نون و واو بالف و سکون رای ممله و نون بف
بمعنی آراستن و اصلاح کردن چیزی را بعربی ازین بفتح زای معجمه و سکون تحتانی و نون در آخر و ترین بر وزن تفعلیل
گویند زانده از باب ضرب و زین از باب تفعلیل از آن باب فعال فعل از آن بفارسی افزاین بفتح الف و
سکون فاو فتح راء ممله و سکون نون و کسر دال ممله اول و سکون تحتانی و فتح دال ممله و نون در آخر و آرایش و
وزیب دادن **سنگ** فلسهای ماهی را گویند بعرب فصوص **سنگ** بضم فاو ضم صاد ممله و سکون واو و صداد ممله
در آخر مضان بسک گویند و بفارسی فلس ماهی و درم ماهی و میج بضم کاف عربی و جیم در آخر گویند **سنگ**
بضم اول و فتح دوم و سکون باو رای ممله بالف رسیده چیزیکه بران زرا کند و ده باشد بعرب مذهب **سنگ** بالف
و با و باء موحده بکسر اسم مفعول از باب فعال و تفعلیل و ذریب بر وزن امیه بفارسی زانده و گویند
سنگ بفتح اول و کسر دوم و سکون تحتانی و فتح جیم فارسیست و رای ممله در آخر و زیکه بعد از آید بعرب
آینا توهم است و شیاء بکسر شین معجمه و تحتانی الف و رای ممله در آخر و بفارسی شنبه گویند و فینر ستاره که
بعرب **سنگ** بضم فاو ضم صاد ممله و سکون واو و صداد ممله
خام و فینر **سنگ** بضم فاو ضم صاد ممله و سکون واو و صداد ممله
است در آن و هندوی **سنگ** گویند **سنگ** بضم فاو ضم صاد ممله و سکون واو و صداد ممله

ست آنرا بسبب شهرت در بابین آورده شد با سیمین مظهره یا و او سو بفتح اول و سکون دوم
روی است معروف بعربانه و بفارسی صد گویند سو ابضمه اول و همزه ملینه بالف سوزن کلان که آن
جوال ووزند بعربانه مسلک کبیر میم و فتح سین مظهره و لام مشد و فاعل و تاد آخر و مشد بره بشین معجمه و بشکار
رای مظهره بر وزن جزیره بفارسی جوال ووزند و فاعل و تاد آخر و مشد بره بشین معجمه و بشکار
سو ایائی بضم اول و دوم بالف و بای فارسی بالف رسیده و کسر تائی هندی و سکون تحتانی معروف
بازیست که خطوط بر زمین کشیده می بازند بعربی آنرا قرق کبیر بفتح اول و سکون رای مظهره و قاف دوم
در آخر و لعب الشد رمضان بسوی سدر بضم سین مظهره و فتح و ال مظهره و و را مظهره در آخر گویند فی الفی سوس
القرق بالکسر لعب السدر یخولون از بعد و عشرین خطا سو ا بفتح اول لغت عربی است و در روی هندی تائی
مقابل پیاده بعربانه را کب برای مظهره و کاف و بای موحده در آخر بر وزن فاعل تخویند و سوار اسب را بعربانه
فارس بفا و در اوین مظهره بر وزن فاعل گویند فارس جمع آن و آن شاذ است سوار جو نایم بر کبی نشستن
بعربی را کوب بضم رای مظهره و ضم کاف و سکون و او و بای موحده در آخر و از کب بر وزن افتعال گویند رکب از باب
سمع و از کب از باب افتعال فعل از ان سو ا رمی هر چه بران سوار شوند بعربی آنرا مرکب بفتح میم و سکون اول مظهره
و فتح کاف و بای موحده در آخر گویند و بفارسی بر نشستن سو ب بضم اول و سکون دوم معروف و با و فارسی
در آخر آنه ایست که آن غله افشانند بعربانه آنرا شفت کبیر میم و سکون نون و فتح سین مظهره و فاد آخر و
نفض کبیر میم و سکون نون و فتح فاد و ضاد معجمه در آخر و بفارسی غله افشان و بیج بفتح جیم فارسی اولی
و سکون جیم فارسی دوم و چا و لی بجمع فارسی بالف و سکون و او و ک لام و سکون تحتانی معروف و در آخر
و سکون کبیر سین مظهره و ضم کاف فارسی گویند سو لپی و ا ر صی یعنی ریش او مانند غله بر افشان است
آمانا فلان کان لیمیه شفت آمد نزد ما فلان گویند ریش او غله بر افشان بود و سوت بفتح اول و سکون دوم
و تاسه فوقانی در آخر زنه که بر زن دیگر آورند بعربانه آنرا ضره بفتح ضاد معجمه و رای مظهره و تاد آخر
گویند ضرا جمع آن و عله بفتح عین مظهره و لام مشد و تاد آخر گویند و بفارسی انباغ بفتح الف و سکون
نون و بای موحده تازی بالف رسیده و غین معجمه در آخر و بناج بفتح با س تازی و نون بالف رسیده
و فتح نون و جیم در آخر و سنی بفتح و او و سکون سین مظهره و کسر نون و سکون تحتانی معروف گویند فخری گویند
شعر از امر احاط عدل تو بر خاست + دشمنه از میان تو گسستی + و سوت بضم اول و سکون دوم معروف
موضعی از چشمه که از ان آب جو باشد بعربانه آنرا عین بالف و فتح و یثوب بفتح تحتانی و سکون نون و ضم
بای موحده و سکون و او و عین مظهره در آخر گویند نیامیج جمع آن بفارسی زهاب بفتح زای معجمه و با و مظهره

در آخر گویند و نسبت بهضم اول و سکون دوم معروف رشته که چهاران عمارت را بان راست کنند بر بی طر کسرم
سکون طاء مطلق و فتح میم در ای ممله در آخر و طاء بر وزن محراب و امام کسره هزه و بفارسته زیگ کسره زای مجمره
و سکون تحتانی و کاف فارسی در آخر گویند و نیز بهضم عرب آن و نیز بهضم رشته خام بر بی آزا غزل بفتح عین مجمره
و سکون زای مجمره و لام در آخر و بفارسته ریمان خام و رشته پای بیجان و تارهای بیجان گویند سو تا بهضم اول
و سکون دوم مجهول و تاسه فوقانی بالفت کسری که در خواب بود بر سبیل نام و را قد براد ممله بالفت و کسره قاف و اول
در آخر و بفارسته خفته گویند و نیز بهضم موضع که آب از آن جوشد بر بی عین و میثوع بفتح تحتانی و سکون
نون و بفارسته ز باب بفتح زای مجمره گویند و منبع چاهها را بر بی غیلیم بفتح عین مجمره و سکون تحتانی و فتح لام و میم
در آخر گویند فی القاموس الغیلیم منبع الماری الا بار و نیز سوتا شاخ آب که از دریا جدا شود بر بی آزا خلیج بخا
و لام و جیم بر وزن امیر و ششم بفتح ثلثین مجمره و سکون رای ممله و میم در آخر و بفارسته شاخابه گویند سو شش
بهضم اول و سکون دوم معروف و تاسه فوقانی و نون بالفت رسیده دست فرو مالیدن بر شاخ تابر گشایش
فرو ریزد بر بی بحر خط بفتح خاسه مجمره و سکون را ممله و طاء ممله در آخر گویند و مثل سست و دونه خرط القناد
سو تیلای بجهالی بر ادوی که از مادر دیگر باشد بر بی آزا انخیانی بفتح هزه و سکون خای مجمره گویند و بفارسته
برادر اندر سو تیلای بیلیا پسر شوی از زن دیگر بر بی ولد الزوج بفارسته پسر اندر و پسند بهضم بار فارسی
گویند لیکن و بفارسته پسر زن را که از شوی دیگر بود آزا اجم گویند بر بی آزا رسیب براد ممله و بیکارای موجه
بر وزن امیر گویند و دختر را رطیبه بر وزن حبیبیه سو تیلای ما بهضم زن پدر بر بی زوجه الاب و بفارسته مادر اندر
و ماوند مخففت آن رودگی گوید مصحح که که مادری نگاه ماوند ری + و ماوند نیز گویند ناصر خسرو گوید مصحح
فاطمه را عایشه مانید راست + سو جن بهضم اول و سکون دوم معروف و فتح جیم تازی و نون و آخر
بر کمالگی که در اعضا به سبب تفرق اتصال حادث شود بر بی دم بالتحریک گویند و ارام بفتح جمیع آن و بفارسته
آماس سو ح بهضم اول و سکون دوم مجهول و جیم فارسی در آخر بهضم اندیشه بر بی فکر کسره فاد سکون کاف و را ممله
و آخر گویند فکر کسره فاد بفتح کاف و انکارا بفتح جمیع آن سو چینا غور کردن بر بی فکر بفتح فاد و سکون کاف و را ممله در آخر
و تفکیر بر وزن تفعیل و تفکر بر وزن تفعل و آن هر دو بیک معنی است بفارسته اندیشه کردن افکری اشی از باب فاعل
و فکر فی اشی از باب تفعیل و تفکری اشی از باب تفعل فعل از آن سو شسته بالضم لغت فارسی ست در ادوی اندک
مستعمل است و در کوی راه گویند که آن آتش از آتش زنه گیرند حراقی بهضم حای ممله و رای ممله باشد و بالفت و قاف
در ریه الناب بفتح او و سکون را ممله و فتح تحتانی و تا در آخر مضاعف میسوی نار و بفارسته بر بازه بفتح بار فارسی و زار ممله
گویند و نیز بر بی که در آن آتش افتاده باشد بر بی آزا شعله بهضم شین مجمره و سکون عین ممله و فتح لام و تا در آخر و تو دفع

مجهول وکان بالف کشیده همه نوشیدن آب بر بے اشتقاق بشین مجمر و بشکار فابروزن افتعال گویند
 شفت مافی الاماء نوشید همه آب را و نیز سوکتا بنجو و کشیدن حمامه و ظرف آب را بر علی آنرا شفت بفتح نون و سکون
 شین مجمر و فاد آخر گویند شفت الشوب العرق و شفت الحوض الماء از باب سماع و شفت از باب تفعیل فصل ازین
 سوکتا بعضی اول و سکون دوم و فتح کان مخلوطا التلقا بها بالف رسیده بمعنی خشک بر علی یا بس وصال
 بصا و جمله و میم و لام بر وزن فاعل و حیل بر وزن فعیل و بر کی تور و بفتح قاف گویند و گوشت خشک را قدید
 بفتح قاف و کسره و ال جمله و سکون تخفانی و ال جمله دوم در آخر و و شین بفتح و او و کسره شین مجمر و سکون
 تخفانی و قاف در آخر گویند و جرم خشک را قشع بفتح قاف و سکون شین مجمر و عین جمله در آخر گویند قشع بر وزن
 عنب جمع آن و درخت خشک را قفه بفتح قاف و قافه مشد و تا در آخر گویند و در صحاح و قاموس بمعنی درخت خشک
 آورده و قولهم کبر فلان حتی صار کانه قفه قال الاصمعی سبه الشجره الیایا سبه الیایا و گیاه خشک را شیش سحای جمله
 و بشکار شین مجمر بر وزن امیر گویند و نیز جرم خشک را بنزل بفتح جیم و سکون زای مجمر و لام در آخر گویند و نیز
 بر وزن قعرو عرق خشک را عییم بر وزن کریم و خون خشک را جد بفتح جیم و سین جمله و کسره آن و ال جمله در آخر
 و جاسد بر وزن فاعل و جسد بر وزن امیر گویند و گل خشک را صلصال بفتح صاد و سکون لام و
 صاد و جمله دوم بالف و لام در آخر گویند سوکتا بمعنی خشک شدن بر بے یس بفتح یاء و ستمحاسب و
 سکون بای موحده و سین جمله در آخر گویند و بنار سب خشکیدن و خوشیدن بر وزن کوشیدن سوکتا
 بالفتح لغت فارس سے است در آخر دو سب هندی سے مستقل و آن معروفست بر بے قسم بالتحرک و حلق بفتح
 بفتح حاء جمله و کسره آن و سکون لام و فاد آخر و حلق بر وزن کشف و مخلوف بر وزن مفعول و مخلوفه بزيادة تا
 در آخر و مخلوفاء و یین بر وزن امین گویند سول بضم اول و سکون دوم معروف و لام در آخر و روی که در شکم
 خیزد بر بے آنرا علوص بکسر عین جمله و فتح لام مشد و سکون و او و صاد و جمله در آخر و بفار سب و سکون گویند سوله بضم
 بضم اول و سکون دوم مجهول و فتح لام و سکون با و فتح با سب موحده و هضم کاف فارس مشد و مخلوط التلقا
 بها و سکون و او معروف خطی چند که خاربازان بجهت باختن قار بر سر زمین کشند بر بے آنرا طین بضم طای جمله
 و فتح با سب موحده و نون در آخر و بفار سب سه دره و سه درک هر دو بفتح و ال و رای مطلقین و سه پرده و سه برک
 بفتح هر دو با سب فارس گویند سوکھی روطی به معنی نان خشک بر علی جمیع بفتح جیم و کسره بای موحده و سکون
 تخفانی و زای مجمر در آخر و عشمه بفتح عین جمله و شین مجمر و میم و تا در آخر و بان نان را و کسره هم می آرند
 میگویند خبر عیشم و عشم محرمه سوله سنگار باره ابرن عبارت از کمال آرایش زنان است بفارسی
 دونه گویند و قریب است باینکه هفت و نه و هر هفت نمید گویند شعر عوس دولت تو باد هفت و نه کرده

بام قصر حال تو تا بسکون ۴ امیر خسرو گوید شعر هفت و نه این صنم عشقه ساز + عقل تر سب بد و بر نانو از
 و تنها لفظ هفت هم بمعنی زریب و زینت آمده و حید گوید بیت سحر که این عروس هفت کرده + برون آمد
 بنار از پشت پرده سسولی بضم اول و سکون دوم معروف و کسر لام و سکون تحتانی معروف بحسنه چوبی راست
 و بلند مانند ستون که در زمین فرو برید و در دزدان دگنا بکاران رارسن در گل گرفته بران کشند و در بلاد دیگر چوبی
 سر کج باشد که بر زمین فرو کنند و در نوکستان بشکل مثلث باشد چنانچه صلیب علیه السلام
 مشهور است بر سر بے آنرا صلیب بفتح صاد مملو و کسر لام و سکون تحتانی و با سے موحده در آخر گویند و بنابر
 در سسولی بر سے اوتار ناکه از نو فرود آوردن بفری انزال بنون و زای مجمر و لام بر وزن افعل
 و تنزیل بر وزن تفعل گویند از له من الدار و زله فعل از ان بفار سے از دار کشادن فغانی گوید مصرع
 کیست کان ساعت به تیغ از دار بکشاید مرا سسولی وینا سے را بردار کشیدن بعرب صلیب تیغ صاد مملو
 و سکون لام و با سے موحده در آخر و قلع صلیب بر وزن تفعل گویند صلیب از باب ضرب و صلیب از باب تفعل
 فعل از ان بفار سے بردار بستن و کشیدن و بردار زدن و گردن و بدار بر آوردن فغانی گوید بیت
 اگر مرا بردار بندد یا بر امتحان + کیست کان ساعت به تیغ از دار بکشاید مرا + میرزا صاحب گوید شعر
 گردنی داریم از موسے میان باریکه سسری بچم اگر بردار ما را می کشی + وله شعر اینک وحشی را زدی بردار
 اگر لطف نبود که او را من بردار شست دار سے بایست کرد + نظامی گوید شعر بفرمود تا خوا کردند شان +
 نوین مستعد بردار کردند شان + زاله هر دی گوید شعر ز فرم لبیل از حقیقت گل بود + غیرت معشوقش
 بدر آورد بشوم بضم اول و سکون دوم معروف و میم در آخر و سخی بعرب بخیل و بفار سے ز کور بفتح
 زای فار سے مضمر کاف تازی گویند پس اگر با بخیل حرص هم داشته باشد بعرب آنرا شیخ بشین مجمر و بنکار حاکم
 بر وزن شیخ گویند و اگر مال را با و نجات جمع کند و باک از ذلت نکند بعرب آنرا الیم بر وزن کریم گویند و اگر در مال خود
 بسیار اسباب کند و او را میسکاب میم و کسر سیدن محله شد و سکون تحتانی و کاف در آخر و بفار سے تنگ چشم
 مسیاه و سس و سیه و سیه و کاسه مسیاه و سیه کاسه نیز گویند سونا بضم اول و سکون دوم مجهول و نون بالغ کشید
 جوم است معنی بر بے آنرا ذهب بالتحریک بر ذال مجمر و ها و با سے موحده در آخر و عسجد بفتح عین محله
 و سکون عین محله و فتح عین محله در آخر و عقیان بکس عین محله و سکون قاف و تحتانی بالالف و نون و در آخر
 و عین بفتح عین محله و سکون تحتانی و نون در آخر و نصار بضم نون و ضا و مجمر بالالف و را سے محله در آخر و قهر
 کسرتا سے فغانی و سکون با سے موحده و را سے محله در آخر گویند در صلیح ست البشر من الذمت ما کان
 غیر خسرو با فا ضرب و نایر فو عین و لا ینقال ثیر الاله حب و ابریز بکس مجمر و سکون با موحده و کسر با محله

و سکون تحتانی و زای معجمه در آخر و در قاف موسست و مبدی با بریز و ابریزی کلمه یا خالص شد و بفتح شین معجمه و سکون
 ذال معجمه و زای مقله در آخر و آن پارهای طلا باشد که از معدن بر آید بی آنکه گدخته باشند و بفارسته طلا و زر
 و نیز سونا بکنه خفتن برعی نوم یا بفتح و تنوم بر وزن تغفل و در قدح فتح را و مقله و سکون قاف و ذال مقله در آخر و قاف
 بر وزن غراب و زقود یا بفتح و تنوم و بعضی گویند زقود مختص به نوم روزست و بهجوع بضم جیم و سکون داو و عین
 در آخر و تنجیع بر وزن تکرار خفتن بفتح و بعضی گویند بکنه خواب سبک به فارسی بخواب رفتن و چشم گرم کردن
 و خواب ساختن و چشم گرم شدن و دیدار گرم شدن لازم منه نسائی گوید بیت و میدرج و نشد گرم چشم رحمت ما
 سپیده دم کی بود بر جراح است ما با قرقاشی گوید شعر در نظر هنگامه شور قیامت جلوه داد و مقله و زقود خواب
 چشم ما گرم کرد و آصفی گوید شعر بشکفت دوش ز گس بیمار او ز تب و ما چشم گرم ساخته در خواب ناز بود
 و سکون بخواب در آمدن هم آمده نظامی فرماید شعر سر شغل ما گرد آید بخواب و پندار کین خانه گرد و خواب
 شوفا مکلحی بفتح میم و کس کاف تازی مشد مخلوط الشلفظ بها و سکون تحتانی معروف و دو نیست که بکار چشم
 آید بهر سبب از اجزای نور و بیو یانی مر قشیشا و بفارسته سنگ روشنائی و سنگ نور گویند سوئیما بخفای نون
 و سکون با س فارسی و نون بالف رسیده بمعنی سپردن بهر بے تقویض بفتح نای فوقانی و سکون فا و کس
 داو و سکون تحتانی و ضا و معجمه در آخر و فاض امری الی الله فعل ازان بفارسته تحویل کردن نیز آمده شاعر
 در مدح شاه عباس گوید شعر صحبت ذات ترا بهر تصدق هر روز با خازن مهر بخورشید کند ز تحویل و سوسا بضم اول
 و سکون دوم مجهول و نون غنه و نای هندی بالف و ب و تنی که گنده و سبط و کوتاه بود بهر بے آزاد بوس بفتح ذال مقله
 و ضم با س موحده مشد و سکون داو و سین مقله در آخر و مقعده بکس میم و سکون قاف و ففتح میم و عین مقله و نای
 در آخر و مطرده بکسر میم و سکون طای مقله و فتح رای مقله و ذال مقله و نای آخر گویند و بفارسته کتک بضم کاف تازی
 اول و فتح نای فوقانی دوم و کاف تازی دوم در آخر گویند و ب و تنی که شتر بانان در دست دارند آزا با هو گویند و تنی
 گوید مصرع آهو بدست کوده بر شعر شدم سوار و سوسا بضم اول و سکون دوم مجهول و نون غنه و سکون نای هندی
 مخلوط الشلفظ بها بفتح عیای است برعی زنجبیل و بفتح زائے عجمه و سکون نون و فتح جیم و کس بای موحده و سکون تحتانی
 لام در آخر و بفارسته شگور بفتح شین معجمه و سکون نون و فتح کاف فارسی و کس داو و سکون تحتانی معروف
 و را و مقله در آخر و شکیر و شکویل و شکبیل و بتر که بوز بوز یا بضم با س موحده اول و دوم و غنین معجمه بالف گویند
 گرم است در آخر درجه سوم و خشک است در دوم سوند نای بفتح اول و سکون دوم و نون غنه و سکون ال مقله
 و نون بالف کشیده به معنی آینه تختن بهر بے فتح میم و سکون نای معجمه و جیم در آخر و مقله بفتح خای معجمه
 و سکون لام و طای مقله در آخر و سوسا بفتح سین مقله و سکون داو و طای مقله در آخر و تسویط بر وزن تغفل بفتح

بفتح میم و سکون شین معجمه و جیم در آخر گویند مشج بینما از باب نصر فعل ازان و بفارسی آشور و ان شین معجمه و راسه و
 دال مملکتین بر وزن آموختن سونط بضم اول و سکون دوم معروف و نون غنه و دال هندی در آخر بکنه بینی خیل
 بعرب خرطوم بضم خای معجمه و سکون رای همله و ضم طای همله و سکون و او و میم در آخر و طلمیه بضم میم و فتح لام
 اول و سکون میم دوم و فتح لام دوم و میم و تا در آخر گویند و در فارسی خرطوم مستعمل است سونط بفتح اول
 و سکون دوم و نون غنه و فا در آخر تخی است و دوا سے بعرب آنرا شمار بفتح شین معجمه و میم بالف و رای همله
 در آخر و رازیانج گویند و آن معرب رازیان است و بفارسی بادیان و رازیان و راز یا میم و با و تخم گویند گرم
 و خشک است در دوم سونط کھانا بضم اول بوی چنبر سے بدماغ کسے رسانیدن بعربی اشقام بکسر شین معجمه و میم
 بالف و میم دوم در آخر گویند اشمت الریحان از باب افعال فعل ازان بفارسی بویدن بویدن سونط کھانا و بویچ
 بدماغ رسانیدن بعربی ششم بفتح شین معجمه و میم مشد و در آخر میم بر وزن کریم و میم بکسر شین و کسر
 میم مشد و سکون تخمائی و میم دوم بالف مقصوره گویند شمته از باب ص و نون و شمته از باب تفعیل فعل ازان بفتح
 بویدن و شنیدن سونط کپانی آب زر و بعرب دار الذهب و بفارسی آب طلا هم گویند شوبا بضم اول
 و سکون دوم معروف و با بالف جامه مشخ رنگ که از گل کاثریره رزید بعرب منصف بضم میم و فتح عین همله
 و سکون صا و همله و فتح فا و رای همله در آخر گویند سوهم بضم اول و سکون دوم مجهول و فتح ما و نون
 در آخر لغت فارسیست در اردو سے ہند سے متعل مختلف سواہاں و آن اکد ایست کہ آن آہن و امثال
 آنرا سواہاں کنند بعرب آنرا مبر و کسر میم و سکون بای موحده و فتح راسے همله و دال همله در آخر گویند متور
 بضم اول و سکون دوم معروف و فتح ہمزہ کلید و راسے همله در آخر بکنه خوک بعرب آنرا خنزیر بکسر خاسے معجمه
 و سکون نون و کسر زای معجمه و سکون تخمائی و رای همله در آخر گویند و بفارسی خوک و کاس بکاف تازی و بین همله
 و تری تو نکوز بضم تا سے فوقانی و ضغائی نون و ضم کاف و سکون زای معجمه گویند و کینیت آن بعربی ابو جهم بفتح جیم
 و سکون ما و ابو زرعه بفتح زای معجمه و سکون رای همله و فتح عین همله و تا در آخر و با و لغت بضم دال همله و فتح لام و فا
 در آخر و اعقنه بفتح عین همله و سکون قاف و فتح نون و تا در آخر و با و علیہ بضم عین همله و سکون لام و فتح
 بے موحده و تا در آخر و ابو قادم بکاف و دال همله بر وزن فاعل است سونطی اکد ایست کہ آن جامه و وزن
 بعرب آنرا خیاط بکسر خاسے معجمه و تخمائی بالف و طاسے همله در آخر و خط بکسر خاسے سکون خای معجمه
 و تخمائی نه فتوح و تازی همله در آخر و منصح بکسر میم و سکون نون و فتح صا و همله و حای همله در آخر و با و کسر حیر و سکون
 با و موحده و فتح رای همله و تا در آخر و بفارسی سوزن و وزن بفتح دال همله و سکون لام همله و فتح زای معجمه و نون
 در آخر و تری الیکنه بکسر حیر و کاف فارسی و فتح نون و ما سے حنی ابرہ ذیالہ سوزن بار شمتہ ابرہ عطایہ سوزن

به رشته آهونصور تعالی گوید ابره سوزن باریک را گویند و هرگاه از آن کلان بود آن را منصفه بکسر می گویند و هرگاه
 گنده بود آنرا شغیره بفتح شین معجمه و کسر غین معجمه و سکون تخمائی و فتح زای معجمه و تا در آخر گویند و هرگاه در آن باشد
 آنرا مسله بکسر و فتح سین ممله و لام مشد و تا در آخر گویند سو یا بضم اول و سکون دوم مجهول و تخمائی بالف تره است
 بعرب آنرا شبت بکسر شین معجمه و باء موحده و تا س فوقانی مشد و در آخر و بفار سه بر بان شیر از بود
 سو یا ن بکسر اول و فتح دوم و تخمائی مشد و بالف و نون در آخر طعایست که از آنرا و گندم بشکل رشته سازند
 بعرب اطر به بکسر همزه و سکون طای ممله و کسر رای ممله و تخمائی مشد و تا در آخر گویند و بفار سی رشته حلوا و
 اکنون در محاوره عرب دودیه و شغیره منسوب بسود و دو شغیر با سین ممله با با + سه را بفتح اول و با
 بالف و را ممله بالف کشیده چوبکی که بر پست دیوار شکسته و جز آن گذارند تا نیفتد بعرب آنرا سند بفتح سین ممله
 و نون و دال ممله در آخر و مستند بضم میم و فتح تا س فوقانی و نون گویند و بفار سه پادیره بر او ممله گویند و بعد از
 قوس برای معجمه آورده سهما گن بضم اول و دوم و بالف و فتح کاف فار سه و نون در آخر زنی که شهر در آتش
 بعرب آنرا محصنه بضم میم و سکون حاء ممله و بفتح و کسر صاد ممله و نون و تا در آخر بفار سه شهر در آتش گویند
 شهر اکبر اول و سکون دوم و رای ممله بالف چیزه باشد در هند که از مر و ارید و مقدیش و از گلهای ناز سارند
 و هنگام عروسی بر سر داماد و عروس بنده خالص در شعر خود آورده بیت ماه من از خیانتش بسکه باب و تاب
 شهره چوبست عارضش پنجه آفتاب شد + سهنا بفتح اول و سکون دوم و نون بالف رسیده برداشت
 کرده کردن بعرب صبر بفتح صاد ممله و سکون بای موحده و رای ممله در آخر و تحمل بجای ممله و میم لام بروزن
 تقبل گویند سه منتر که خانه که سه طبقه داشته باشد بعرب آنرا و ثلاث طبقات و بفار سه خانه سه آشیانه
 گویند باب سین ممله با یا س تخمائی بسیار بکسر اول و تخمائی بالف و نون در آخر زنی
 مردم دیهات جانور است میان گرگ و روباه بعرب آنرا سر خوب بضم سین ممله و سکون را ممله و ضم حاء ممله و سکون
 و او باء موحده در آخر گویند و بفار سی شغال بکسر شین معجمه و غین معجمه و بالف و لام در آخر و تفصیل آن در لغت گستر
 خواهد آمد سیما نه بمعنی تیز را بعرب فلتن بفتح فاء و کسر طاء ممله و نون در آخر و شمع بضم شین معجمه و سکون با و میم در آخر
 و لمی بفتح همزه و سکون لام و فتح میم و کسرین ممله و تخمائی مشد و و بفار سی زیرک و خوشیار گویند سیاه بالکس لغت هکارت
 در آردوی هندی مستعمل ترجمه اسود و تفصیل آن در لغت کالالا خواهد آمد سیاهی بالکس لغت فارسیست و در آردوی
 مستعمل چیزی که در دوات انداخته بآن نویسند بعرب آنرا و با بکسر میم و دال ممله و دال ممله دوم در آخر
 و نفس بکسر نون و سکون قاف و سین ممله در آخر و بفار سه زکاب بفتح زاء معجمه و کاف تازی و باء ممله
 نور آخر و مرکب بضم میم و کاف مشد و گویند سیاهی و النسا سیاهی در دوات انداختن بعرب بفتح میم و

بچس کرودین در کوچه و باغ و جزآن بر سب کرودین در کوچه و جزآن را طوف بفتح طای مطبقه و سکون و او و فاد ح
 و طواف بر وزن سحاف و طوفان بالتحریک گویند طواف از باب نصر و استطاف از باب اشتغال و تطوف از باب
 تفعل فعل از ان بفارسی سیر کردن و وزن و گشت کردن و وزن صائب گوید شهر زلف شد چشم سیرایا
 و ترا سیر ندید + من بیک دید یکجا سیر عذر تو کنم + و این شهر حکم با صائب بشهر عقل بودم کوچه بند + مدتی هم باغ اراک
 سیر می نمودم + سیر کوچه شهر گشت خواب عالم مانع دل بیدار چه سیر ما که ز شبهای ماه خوش شهر میخسند + و یکی
 گوید شهر باوه گلگون بدو تاسوی گل گشتی کنیم + یا من چون گل بگلکشت چمن باز آیدست + و تکیه ری گوید شهر چون ندیدی
 می زخم گشت چمن + ز رحمت تحصیل حاصل میکنم + و گردیدن در باغها و بستانها را بهر لی تنزه بنون و رای مجده و بار وزن
 تفعل گویند و رفیع است غریبنا منزه فی الایض و اصله من البعد قال ابن ارسکیت و ما یضعه الناس فی غیر
 موضعه قولهم خرجنا تنزه اذ خرجوا الی البساتین و فی القاموس و استعمال التنزه فی الخروج الی البساتین و التنزه الی البساتین
 غلط قبیح استی قول استعمال فی الکلام المتاخرین من العرب کثیرا کما لا یجوز علی نیر و فی یاسن خواهرم و تفریح علی از بار شاعریم بقایا
 گلگشت گویند فغانی گوید شهر چون خرما میرود و سر و دل بگلگشت چمن + شیده ز رفتار آن نازک نهادم میکشد منیر هو نا کبر اول
 بمعنی سیر شدن از طعام و جزآن بر بے شمع بفتح شین مجده و سکون با س مواجده و عین جمله در آخر شمع
 بر وزن غنم گویند شعبت خبز او لهما و من خبز و لهما از باب سمع فعل از ان و نیز سیر هو نا عبارت از شنگ دان
 و طول و بی نیاز شدن از چیزه و کرامت نمودن از ان بر بے درین معنی هم شمع استعمال است فی الصحاح
 گویند شعبت من ذی الام و رویت اذ کرهت و بها علی الاستمارة بفارسی سیر شدن و سیر کردن شهر گر بفرقی
 نظرت نیست تغافل چه ضرر + میتوان کرد نگاهی که ز جان سیر شو و سیر همی یکب اول و سکون دوم موقوف
 و کسر را و هندی مخلوطا تلفظ بها و سکون تحتانی معروف زینر پایه که از ان بر بام و جزآن بر آید و کان و کلمه
 یکجای چسبیده از دیوار بام و یکی از چوب و کان علی حده میباشد چسبیده را بر سب درجه پنجم و اول و حاکمین و جیم و نا
 در آخر گویند جیم جحف تاجع آن و درجه بر وزن حجره گویند در قاموس است الدججه الشجر و بالتحریک و کمره و میشد
 جیم نه و الا درجه کالاشکفة المقاتة و آنکه علی حده میباشد بر بے آخر اسمک بضم سین جمله و الحسنة الام شد و یوم در آخر
 گویند سلام و سلامیم جمع آن و حراج کبریم و سکون عین جمله و از جمله یالف و طمیم در آخر و صرح بر وزن سیر و صرح
 بر وزن مصدر گویند و بفارسی نزد بان و پلکان کبر با س فارسی و لام شد و شمع از بخت خان و شمع گویند
 شهر از دید با هنوز اثر پلکان نخاست + یک شام آن نگارم به طرف بام بود + شهر در نظر چشمم گر گذار و از شوی
 قدم + عهد از نگار با پلکان آناه طرف بام را + و تبرکی شاتو بشین مجده یالف و ضم تا و نوقانی و سکون و او و هر
 گویند نصیری بختانی گوید شهر کند زلف ترا دست میزند عاشق + که آشنا نبود بام وصل شاتو نصیری بر چرخ

برآمدن برز زبان برعلی صمد و بضم صاد مملو و عین مملو و وال مملو در آخر گویند معدنی اسلم از باب جمع فعل ازان ورتی
 بفتح راسه مملو و سکون قاف و تهمانی در آخر گویند رتی فی اسلم از باب جمع و ارتقی فیہ از باب افتعال فعل ازان بفار سے
 برز زبان برآمدن سیم صحتی کے پاسے پایہ زینہ ہاسے نزدبان برعے انرا قسمتہ بفتح قاف و سکون صاد مملو
 و فتح میم و تا در آخر و مرقاہ بکسر میم و بفتح آن و قاف بالفت و تا در آخر گویند فی القاموس القسمتہ بالفتح مرقاہ الدرجتہ
 و فی الأساس ہذہ الدرجتہ فیما تکتون قسمتہ ای مرقاہ سیدیا بکسر اول و سکون دوم معروف و سین مملو بالفت
 چیز می است معدنی مانند قلعی برعے انرا آنک بحد و ضم نون و کاف در آخر گویند صاحب قاموس گوید الا انک
 و ضم النون و لیس فعل غیر با و آنک بفتح ہمزہ و ضم نون و بفتحید کاف نیز آمدہ و اسرب بضم ہمزہ و سکون سین مملو
 و ضم رای مملو و باد موحده در آخر گویند و بفتحید بای موحده نیز آمدہ و ابا بفتح ہمزہ و پاسے کشد د بالفت و اول
 در آخر گویند و بفار سے سرب و تبری قور بضم قاف و سکون را و مملو و فتح غلین معجم و کسر شین معجم و سکون سیم و
 قر و غشون بفتح قاف و سکون رای مملو و فتح غلین معجم و ضم شین معجم گویند سیفہ بالفتح لغت عربی سے فارسیان
 بار از یادہ کردہ بمعنی افزاری کہ صحافان و مجلدان اوراق کتاب را بان تراشیدہ صاف و بجا و سازند و فعال
 نمودند در اردو سے ہند سے ہم مستعمل است و سیفہ کردن بمعنی صاف و بجا و نمودن اوراق سے تاثیر گوید بیت
 تبی کہ کردہ مجزاد لعل رویش کتاب ماہ کند سیفہ تیغ ابرویش + سیکھنا بمعنی آموختن برعلی تعلیم بعین و
 لام و میم ہر وزن تفعیل گویند و بفار سے فرا رفتن نیز آمدہ تاثیر گوید بیت تے دام کہ از دین آورد ویرون
 فرنگی را + فرا گیرند از چشمش غزالان شوق و شنگے را + سیل بکسر اول و سکون دوم معروف و لام در آخر
 بکسر تری برعے ندہ بفتح نون و سکون وال مملو و فتح واو و تا در آخر ندادہ ہر وزن سخاوت و ندی بفتح نون و
 اساس سے فیہ ندوۃ و ندادۃ و نداد بل بفتح با سے موحده و لام و بل بفتح با سے موحده و لام شدہ و
 بفار سے ضم نیز گویند سیم بکسر اول و سکون دوم مجهول و میم در آخر و لام در آخر پوسے سے باوانہ مانند
 با قلا انرا پختہ میخورند برعے در محاورہ پوسے انرا اخلاف الفول بضم فا و سکون واو و لام در آخر و دعا و قول
 بکسر واو و عین مملو ہمزہ مدودہ گویند سیم کے بیچ تخم سیم برعے انرا در محاورہ حال قول بضم فا گویند
 و قاموس سے الفول بضم حب کا محص و اکبا قلا عند اہل الشام او مختص بالیابس الواحدۃ قولہ سینا
 بمعنی دوختن برعلی دوختن جامہ را خیاط بکسر خای معجم و تہمانی بالفت و فتح طاسے طبقہ و تا روقا سے
 در آخر خیاط الثوب از باب ضرب فعل ازان و دوختن ہمزہ و کفش را برعے خرز بفتح خاسے معجم و سکون را و مملو
 و را و معجم در آخر گویند خرز الخف از باب نصر و ضرب فعل ازان بفار سے موزہ و کفش و دوختن ویدہ بازا
 برعلی حوص بفتح حاء مملو و سکون واو و صاد مملو در آخر گویند حاص عین الباری از باب نصر فعل ازان بفار سے ویدہ

تازم شود و صلی قوسه با نوار و سهمه گرم کرد و کمان خود را با آتش تازم در است شود و بفار سے آتش کاری گویند
 یکے از شعر گوید بریت کمان ابروانت را کنزرم به آتش کاری نظاره گرم به آتش گوید شعر تیر خم گشته
 شود در است آتش کاری به پیر از خاصیت عشق جوان می گردد سیلنگ بکسر اول و سکون دوم معروف و نون
 کاف فارسی در آخر بعضی شاخ حیوانات بعربے قرن بفتح قاف و سکون راسی ممله و نون در آخر قرن باضم
 جمع آن و بفار سے شاخ و سرون بفتح سین ممله گویند و شاخ گا و آه و را بعربے صیغ کسر صا و ممله و سکون تحتانی
 و صا و ممله دوم در آخر گویند صیغی بر وزن قیانی جمع آن سیلنگ مار نا شاخ زدن حیوانات بعربے نط
 بفتح نون و سکون طای ممله و حامی ممله در آخر و شعر بفتح شین بجمه و سکون صا و ممله و رای ممله در آخر و بفار سے
 سرون زدن سیلنگی بکسر اول و سکون دوم معروف و خفا نون و کسر کاف فارسی و سکون تحتانی معروف شاخی که
 همان خون بان گشته بفار سے آنرا شاخ حجام و همیرا بفتح سین ممله و کسر میسم گویند چون این عمل را در ایران
 بشیشہ هم کنند آنرا شیشہ حجام گویند آنرا شرف گوید بریت بسکه رنگ خون ز بریت باخت در اندام من به کارستان
 بینا بد شیشہ حجام من به عربے آنرا مجیم بکسر میسم و سکون حامی ممله و فتح مجیم و میسم در آخر و مجیمه بزادت نا گویند سیلنگی
 کسے که خون بدن از شاخ و شیشہ کشد بعربے آنرا حجام بفتح حامی ممله و جیم شد و الف و هم در آخر گویند و بفار سے
 شاخ کش و شیشہ کش سیلنگی بکسر اول و سکون دوم مجهول و خفا نون و ضم با و سکون رای بندی در آخر
 درختی ست خار دار بعربے آنرا ز قوم بفتح زای مجیمه و ضم قاف مشد و دو سکون و او و هم در آخر گویند سیلونی
 بکسر اول و سکون دوم مجهول و او و با همزه طینه و کسر تایی فوقانی و سکون تحتانی معروف گلیست سفید و خوشبو
 بعربے آنرا الور و الا بیض و نستر بفتح نون و سکون سین ممله و فتح تاسے فوقانی و رای ممله در آخر و نستر و سکون
 بفار سے نیز نستر و نستر و نگر سکین گویند سیلونی بکسر اول و سکون دوم معروف و فتح و دو سکون
 در آخر معروف ست بعربے خیاط بکسر خا و مجیمه و تحتانی بالفت و فتح طاسے ممله و تا در آخر گویند و بفار سے دوخت
 سینی لغت فارسیست یعنی خوانی که از مس و برنج و روئین سازند و آنرا سینه بحد ف یا نیز گویند اول در
 هندوستان متعارف است و طبق که از مس و نقره و جز آن سازند و لبش را بار یک و برگشته کنند آنرا آبتش
 بفتح تاسے فوقانی و سکون باسے موحده و کسر شین مجیمه گویند ابن یسین گوید شعر باز در بزم چمن نرگس سر سینه
 بر کسر تیشی سین قی ز رعیمار و حال اعراب آنرا معرب کرده طبعی بظا و سین مملتین بعضے مطلق خوان استمال کنند
 سیلکس بفتح اول و کسر دوم و سکون تحتانی معروف و سین ممله در آخر که یک خدمت اسپان کند و این لفظ نیز
 در اردو و هند و فارسی مستعمل است جمال الدین سلمان گوید مصرع ای سیلکس مکر بابت سانس تخم
 و ادق به عربی سانس بر وزن قاف گویند در ایسکس ست هویس الد و اب و بوس سانس و سانس سانس ترک که مچھے

و سیکس بختی خادم شتران نیز آمده اسیر لایچی گوید سیت گاه خادم بودم اندر طغوش که سیکس شتران بدوش
صاحب بهار هم گویند سیکس یعنی خادم اسپانز در عرب حال چار و در گویند چار و او را مطلق سیکس رانی گویند بل سیکس را
گویند که تیمار داری کلمه اسپان کند چنانکه از صاحب زبان تحقیق رسیده و اکنون در محاوره ایران خادم اسپان
سیکس و متر و متر اسپان گویند باب ششیم بحجه بالفت + شافیه بفتح فاء وای که بردارند لغت عربی است
در آدوسه هندی متعل در قاموس سیت الی شان کلمات او و تیه تلفظین و نحو با و شیف الدوا و جعله شیا فاء و در نحو
است الی شان جمع شافیه و هری اسم لما قبل من الدوا فی المقعد و یطلق علی دوا الی عین اتقی و بفارسی پر زده گویند
فرزجه بکسر فاصه بآن شانی گوید سیت نسخه پر زده نرسن میجو است + کرم این شافیه ساز و آدوسه است + شام
لغت فارسیست در آدوسی هندی متعل بحجه وقت غروب آفتاب بعرب مسافر بفتح میم گویند و تبری که شام بفتح حاء
و سکون خانی بحجه و شین بحجه بالفت و نیم در آخر گویند شامیانه بکسر میم نوعی از نیمه است بعربی آنرا مطلق بکسر میم و فتح
فلاک معجمه و لام شد و تا در آخر گویند و این را از مود و شمش سازند و شامیانه از جامه بفارسی آنرا آسمان گیر و
سایه پوش و سالیان گویند شمه بالافت شافیه فارسیست در آدوسی هندی متعل شغفه که پس از کتبی
بر اسپان سوار شود بفارسی آنرا هودوش گویند و تبری که ساق و س پای شین بحجه بالافت و مود و شمش
لغت فارسیست در آدوسه هندی متعل شب پانزده هم شعبان که در آن شب روشنی نکند و نان و حلوای پانزده هم
شعبان نمایند میر حسن و اعظم در شحات در ترجمه مولانا شمس الدین محمد میگوید ولادت ایشان در شب برات از
شعبان که عشرين و ثمانیایه بوده است و بفارسی شب چاک بکسر حرف دوم و فتح جیم فارسی نیز گویند چچک بمعنی
برات است و روز آنرا که پانزدهم شعبانست روز چاک و روز برات گویند و اما در عربی برای آن نامی نیست مگر در حدیث
لیله النصف من شعبان آمده ما من لیله بعد لیله القدر فضل من لیله النصف من شعبان و در حدیث اللغات با معنی
لیله الصکاء و دره شیخون ما ناما تا حتی که شبها پنجبر بر سر دشمن آرند بحجه تبییت و فتح ناء فوقانی و سکون با و حاء
و کسر یا و تحتانی و سکون تحتانی دوم و تا فوقانی در آخر گویند در ثمانیایه است تبییت العدد همان بقصدنی اللیل من غیر
ان یصل فیوند بقتله و هو الیبات و منه الحدیث اذا یتم قتلوا جم لا یغیرون اتقی بفتحه شیخون زدن و آوردن و بران
در تحقیق و کردن و خوردن و لفظ شیخون با صاف و بی اضافت هر دو متعل است سراج الدین علیخان آرزو گوید شعر
بر سر باتیره روزان یا شیخونی زده است + در براد چون شفق دیدم قهای آل را + شافی تکلو گوید شعر رای نور
که گیسوی چرخش + شیخون روشنی شب تاب نیزند + محمد علی سلیم گوید شعر خطا بگردل او سلیم بنزد دیدم + خان که
سایه شیخون به آفتاب آورد + ظهوری گوید سیت اگر کفر زلزلش شب شیخون بود + روح کی سر فرویش بیرون برد +
طالب آملی گوید شعر چرخ غمی بحیرت می نهد بر روی خاک + ماهیخون نزن بر نوع و بر خاک نکند + بحر بحر

گوید شش در آن خط سیم چون سپه بود چنانست + بر برگ گل در برگ صمن کرد شب خون + ظهوری گوید سبت بر تل
 مبدوحی به جو ششم در آرد + که نور دم شب خون خیل شمار + باب ششین مجمره باتانی فوقانی + شست توپری
 چیزه باشد که در شکله گو سفند و جز آن بصورت مر بهار می آید بهر بے انرا قبه کسرتاقت و بفارسی هزار خانه گویند و اصل
 آن در لغت چار خانه گذشت ششتر مرغ لغت فارسیست در اردوی هندی مستقل و آن مرغیست شبیه به شتر در زمین
 تمامه بسیار بهم میرسد و او را بهر بی نعامه یعنی نون و عین حمله بالفت و فتح نیم و تا در آخر و طایفه بفتح خای مجمره و کسر لام
 و سکون تحتانی و نیم در آخر و فتنی بکسر نون و سکون قاف و کسر نون دوم و قاف و در آخر گویند نقائص جمع آن و
 کنیت آن ابو البیض و ابو ششین بسبب اینکه سی بیضه بر عزم عرب بزرگ خط واحدی و ده چنانکه در مصر آورده و ملا
 را انعام گویند و کنیت مادام ششین و ام الاله اول و ام الحان است و ام البیض و بفارسی قوبضم قاف نیز گویند
 و اغلب که ترکی باشد تا فیروز گوید سبت چهلستان بهینه تو می تمامه + عیان از عنبر اشب شامه + باب ششین مجمره
 با جیم + شجاع بضم شین مجمره جیم بالفت و عین حمله و در آخر لغت عربیست در اردوی هندی و فارسی مستقل
 بجهت دلیر در عربی برای آن الفاظ بسیار اند اذ انجمه است بطل بفتح بای موحده و طاء مطبقة و لام در آخر و اول
 با بے موحده و سین حمله و لام در آخر و وزن فاعل و ضمیر نبال مجمره بروزن امیر و ضمیر بر وزن کتف و طس بفتح
 حاء حمله و کسر لام و سین حمله و در آخر و طس بفتح حاء حمله و سکون لام و فتح با بے موحده و سین حمله و در آخر
 و حلا بس بضم حامی حمله و کسر با بے موحده و طس بفتح حاء حمله و فتح لام و کسر بای موحده و صمد کسر صا حمله
 و نیم مشد و مفتوح و تا در آخر و غشیم بکسر میم و سکون غین مجمره و فتح شین مجمره و نیم در آخر و غشیم بفتح غین مجمره و شین مجمره
 و سکون نیم و فتح شین مجمره دوم و نیم در آخر و بهیم بضم بای موحده و سکون با و فتح نیم و تا در آخر و کی بفتح کاف و
 کسر میم و تحتانی مشد و وایم بفتح هزه و سکون تحتانی و فتح با و نیم در آخر و غشیم بفتح غین مجمره و کسر لام و ثانی مشد
 و در آخر و محش بکسر میم و فتح حامی حمله و شین مجمره و در آخر بفارسی کند او بضم کاف تازی و سکون نون و دال حمله
 نیز گویند شش سعدی فرماید سبت نه شمشیر کند او را ن کند بود + که کین گوری ز اختر تند بود باب ششین مجمره
 با ر ای حمله + ششرونی بفتح اول که سیکه شراب بسیار نوشد بهر بی آید خمیر بکسر خای مجمره و کسر میم مشد و دو
 سکون تحتانی و رای حمله و در آخر گویند تقول کان خریه فیسیقا خمیر اولم کین لکومنین امیرا ششراپ خانه
 لغت فارسیست در اردوی هندی مستقل جای که شراب سازند و فروشد بهر بے آزما صفت بجای حمله بالفت
 و ضم نون و سکون و او و تانی فوقانی و در آخر و بفارسی میخانه و میکده هم گویند ششتر مرغ بفتح لغت فارسیست
 در اردوی هندی مستقل یعنی ضد جیائی بهر بی حیاء بفتح حامی حمله و بای تحتانی با هم ده در آخر و بفارسی آندیم
 به الف و فتح نای مجمره و سکون رای حمله و نیم در آخر گویند ششراپا که کسر شرم و دو بهر بی جی بفتح حامی حمله و کسر تحتانی

با تخیلی باشد و در آخر و بفارسی شمر گین و شمر ناک گویند باب ششین معجمه با سیدین جمله شصت و پنجم اول سکون
 دوم لغت فارسیست و در اردوی هندی متعلی بمنه انگشته مانند می که از شاخ استخوان و جز آن از سوهان تراشند و
 تیر اندازان هر انگشت ابهام کنند و ده کمان آن کشند بفارسی آنرا گریه گریسم گویند تا بهر دو صفت از گریه تراش گوید بیت رنگی که
 از سوهان تراشد و بلال از انانامی دل فراشد و شصت نیز از این پاره سر که آن مایه گریه بعربی آنرا شصت کسبه
 ششین معجمه و صا و جمله شد و گویند و بفتح ششین نیز آمده و بفارسی قلاب بضم قاف و لام مشد و گویند از شرف گوید شصت مرغبارا
 و ام گستر دست امواج نسیم و اسپان را نیش قلاب ست موج چشمه سار و باب ششین معجمه با طاق جمله شصت و پنجم
 با بفتح معرب چتر گشت و بعضی معرب صدر رنگ گفته اند و آن بازیست مشهور بعربی شطرنج بجهت ششین معجمه گویند
 قاضی ابن خلکان در روایات الاعیان آورده که واضع ان صفت بن دهر بنندلیست که برای شاه شیرام اختراع کرده
 و باعث اختراع آن بود که آرد شیر این باب که اول سلاطین عجم ست نزد اختراع کرده بود از پنجاست که او را در قهر
 میگویند پس عجم بسبب اختراع نزد پادشاه هند فخر کردند چون انچه پادشاه هند رسید حصه را فرمان داد تا او شطرنج
 اختراع نمود حکما و آن زمان آنرا دیده بر نزد ترجیح دادند شطرنج کله پانا بازی کردن با شطرنج بعربی بسبب شطرنج
 گویند و حدیث ست من لیب باله و شیر و الشطرنج فکانا عسیده فی دم الخیر بعفارست شطرنج با ختن و چیدن
 و گستر دان گویند شطرنجی با بفتح نوعی از بیضا است معروف بعربی آنرا در مجاوره حال جنبی بفتح حاء جمله و سکون
 نون و فتح با موحده و کسر لام و سکون تحتانی گویند باب ششین معجمه با عین جمله شعبان با بفتح لغت عربی ست
 و در اردوی هندی مستعمل نام مایه که بعد جرب آید باب ششین معجمه با قاف شقه بالضم کاغذی که با پادشاهان
 با امرای حضور برای امور ضروریه نویسند صاحب بهار عجم گوید و را بران نوشت پادشاهان را رقم گویند و نوشته
 امرای عظام و غیره تعلیقہ ترکی ندیم گوید سمیت خط آمد و کیفیت رخسار تو کم شد تعلیقہ معروفی ناز تو رقم شد و
 در هندوستان انچه پادشاهان بایکدیکه نویسند نامه و انچه با امرای عظام نویسند فرمان و امر آنرا پیشرو رفته بر سر میگذارند
 و انچه با امرای حضور برای امور ضروریه نویسند شقه مزین بدستخط خاص و انچه ارکان سلطنت نویسند حسب الحکم
 نام دارد باب ششین معجمه با کاف عربی و شکر بضم شین معجمه و فتح کاف مشد و درای جمله در آخر زبان
 شش گشت تاره ایست بر فلک سوم بعربی زهره بضم زای معجمه و بفارسی ناپید گویند و بفتح اول و دوم مشد
 مفتوح لغت فارسیست و در اردوی هندی مستعمل شربین معروف بعربی آنرا شکر بضم سین جمله و کاف مشد
 مفتوح و رای جمله در آخر گویند و ابو الشفا کینست آن شکر و از بضم اول و فتح و دوم مشد و سکون رای جمله دو
 با لغت و رای جمله در آخر و زیکه بعد از چشمتباید بعربی آنرا جمیع بضم کیم و سکون نیم و بضم تین گویند و بفارسی
 آردیند سکار بالکسر لغت فارسیست و در اردوی هندی متعلی خیره که آنرا حصید کنند بعربی آنرا مصید بفتح نیم

گوید شش در آن خط سیه چون سپید مورچه است + بر برگ گل و برگ صمغ کدو و شب خون + نطوری گوید بیت برطل
صبر می بر چو ششم در آن + که خوردم شب خون خیل نماز + باب ششمین معجمه با نانی فوقانی + شش توپوری
چیزه باشد که در شکم گویند و جز آن بصورت مر بهار می آید و بر بے آزار قیاس کرات و بفارسی هزار خانه گویند و کل
آن در لغت چار خانه گذشت ششتر مرغ لغت فارسیست در اردوی هندی مستقل و آن مرغ است شبیه به شتر در زمین
تعامه بسیار هم میرسد و او را بر علی تعامه بفتح نون و عین حمله بالالف و فتح تیمم و تا در آخر و ظلم بفتح غای معجمه و کسر لام
و سکون تحتانی و نیم در آخر و ففتح کسر نون و سکون قاف و کسر نون دوم و قاف در آخر گویند نقان حج آن و
کنیت آن ابو البیض و ابو ثلثین بسبب اینکه سی بیضه بر عزم عرب بزرگ خط واحدی و ده چنانکه در مرغ آورده و ده
را تعامه گویند و کنیت ماده ام ثلثین و ام الازول و ام حقان است و ام البیض و بفارسی تو بضم قاف نیز گویند
و اغلب که ترکی باشد تا فیر گوید بیت چهلستان بهیضه تو می تعامه + عیان از عنبر شب شامه + باب ششمین معجمه
با جیم + شجاع بفتح شین معجمه جیم بالالف و عین حمله در آخر لغت عربیست در اردوی هندی و فارسی مستقل
بمعنی دلیر در عربی برای آن الفاظ بسیار اند ۱۳ جمله است بطل بفتح بای موحده و طاء مطبقة و لام در آخر و اول
ببای موحده و سین حمله و لام در آخر و وزن فاعل و ضمیر نال معجمه بر وزن امیر و ضمیر بر وزن کتف و حلس بفتح
حائے حمله و کسر لام و سین حمله در آخر و حلس بفتح حائے حمله و سکون لام و فتح بای موحده و سین حمله در آخر
و حلا بس بضم حای حمله و کسر بای موحده و حلس بفتح حائے حمله و فتح لام و کسر بای موحده و صمد کسر صا حمله
و نیم مشد و مفتوح و تا در آخر و مشر کسر میم و سکون غین معجمه و فتح شین معجمه و نیم در آخر و مشر بفتح غین معجمه و شین معجمه
و سکون میم و فتح شین معجمه دوم و نیم در آخر و همه بضم بای موحده و سکون با و فتح تیمم و تا در آخر و می بفتح کاف و
کسر میم و تحتانی مشد و و ایم بفتح همزه و سکون تحتانی و فتح با و نیم در آخر و غلف بفتح غین معجمه و کسر لام و ثانی مثله
و آخر و حش کسر هم فتح حای حمله و شین معجمه مشد و در آخر بفارسی کند و بضم کاف تازی و سکون نون و وال حمله
نیز گویند شج سقادی فراید بیت نه شمشیر کند و اران کند بود + که کین آوری از آخر تند بود باب ششمین معجمه
با ر ای حمله + شترانی بفتح اول کسیکه شراب بسیار نوشد بفری آید از خمیر کسر غای معجمه و کسر میم مشد و و
سکون تحتانی و رای حمله در آخر گویند نقول کان یزید فسیقا خمیر اولم کین لگو منین امیر اشهر اب احاشه
لغت فارسیست در اردوی هندی مستقل جای که شراب سازند و فروشد بر بے آزار احاشه بجای حمله بالالف
و نیم نون و سکون و او و تایی فوقانی در آخر و بفارسی میخانه و میله هم گویند شتر مرغ بفتح لغت فارسیست
در اردوی هندی مستقل بمعنی ضد حیوانی بفری حیاء بفتح حای حمله و بای تحتانی با همزه مذکوره در آخر و بفارسی آذر
بالالف و فتح نای معجمه و سکون رای حمله و نیم در آخر گویند شتر میلا کس که شرم دارد و بفری حیاء بفتح حای حمله و کسر تحتانی

با تختانی مشد در آخر و بفارسی شکر گین و شکر مناک گویند باب ششین معجمه با سیدین جمله شست بفتح اول سکون
 دوم لغت فارسیست در اردوی هندی متعل بسنه انگشته باندی که از شلخ استخوان و جز آن از سوان تراشند و
 تیر اندازان بر انگشت ایهام کنند و ده گمان آن کشند بفارسی آنرا گرگیر هم گویند تا شیر و صفت زبگیر تراش گوید برت زبگیر
 از سوان تراشد + بلال از نامهای دل فراشد + و شست نیز از این پاره سر کج که آن های گیزد بر بے آنرا شصت کسیر
 ششین معجمه و صا و جمله مشد گویند و بفتح ششین نیز آمده و بفارسی قلاب بضم قاف و لام مشد گویند اشرف گوید ششم مرغبار
 و ام گستر دست امواج نسیم با سیمان را نیش قلاب ست موج چشمه سار + باب ششین معجمه با طاء و جمله شطرنج
 بفتح معرب چتر نامست و بعضی معرب صدر رنگ گفته اند و آن بازیست مشهور بر بے شطرنج بجهت ششین معجمه گویند
 این خلکان در روایات الاعمیان آورده که واضع آن حصه بن داسر سندیسیت که برای شاه شیرام اختراع کرد
 و باعث اصرار آن بود که آرد شیر این باب که اول سلاطین عجم است نزد اختراع کرده بود از اینجا است که او را در عجم
 میگویند عجم سبب اختراع نزد پادشاه هند و نزد کر و دندون انجیر به پادشاه هند رسید و پادشاه را داناد و شطرنج
 اختراع نمود و حکما و آنرا از آن آرد و بر نزد تریج دادند شطرنج که کھیل بازی کردن با شطرنج بهیچ لبش شطرنج
 گویند و در حدیث است من لعب بالنردوشیه و الشطرنج فکانا عسیرة فی دم الجنیز بفارسی شطرنج باقتن و چیدن
 و گستر و آن گویند شطرنجی بفتح نوعی از بیاض است معروف بر بے آنرا در مجاوره حال جنبی بفتح حا و جمله و سکون
 نون و فتح با و موحده و کسر لام و سکون تختانی گویند باب ششین معجمه با عین جمله شعبان بفتح لغت عربی است
 در اردوی هندی مستعمل نام های که بعد رجب آید باب ششین معجمه با قاف ششقه بضم کاف غدی که پادشاه
 با امرای حضور برای امور ضروریه نویسنده صاحب بهار عجم گوید و اینرا آن نوشته پادشاهان را رزم گویند و نوشته
 امرای عظام غیر تعلیق نه کی ندیم گوید بیت خط آمد و کیفیت رخسار تو کم شد تعلیق معروفی ناز تو زخم شد و
 در هندوستان آنچه پادشاهان بایکدیگر نویسنده نامه و آنچه با امرای عظام نویسنده فرمان و امر آنرا پیشاورفته بر سر میگیرند
 و آنچه با امرای حضور برای امور ضروریه نویسنده ششقه مزین بدستخط خاص و آنچه ارکان سلطنت نویسنده حسب الحکم
 نام دارد باب ششین معجمه با کاف عربی + شکر بضم شین مجروح کاف مشد و درای جمله در آخر زبان
 ششکرت تاره ایست بر فلک سوم بر بے زهره بضم زای معجمه و بفارسی ناپید گویند و بفتح اول و دوم مشد
 مفتوح لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل ششینه معروف بهیچ آنرا شکر بضم سین جمله و کاف مشد
 مفتوح و درای جمله در آخر گویند و ابو الشافعیست آن شکر و از بضم اول و فتح دوم مشد و سکون رای جمله و در
 بالف و درای جمله در آخر و زیکه بعد از ششینه آید بر بے آنرا جمعه بضم هم و سکون نیم و بضم تین گویند و بفارسی
 آردیه شکار را بکسر لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل چیز که آنرا صید کنند بر بے آنرا مصید بفتح نیم

و کسر صا و سکون تحتانی و دال ممل و در آخر و صید و فتح صا و ممل گویند و آن بهی منقول است و در نهایت است قد تقیص
 علی المصید نفسه تسمیه بالمصا بقوله تعالی الا تقتلوا الصيد و انتم حرمة صاده از باب ضرب و اصطاده از باب افتعال
 فعل از ان و ترکی آو بعد مجز و سکون و او گویند شکا رکاه لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل جای که
 شکا رکند بعرب مصا و فتح میم و صا و ممل بالف و دال ممل و در آخر و مصطا و بضم میم و سکون صا و ممل و طاسی ممل
 بالف و دال ممل و در آخر و صید کضم میم و فتح نای فوقانی و صا و ممل و فتح تحتانی کشیده و دال ممل و در آخر گویند و در
 اساس است خرج الی مصا و مصطا و متصیده و تبرک تمور غنه و فتح قاف و ضم میم و سکون او ممل و فتح غین و مجز
 گویند شکا رکند لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل و الدماکی رجب و راست زین تعبیه کنند جهت بسوختن چیزها
 مثل شکا رک و جز آن و ترک آن آنرا فنجقه گویند و بفارست فترک و آن بالفظ البستن آو یختن مستعمل شکرا بالکسر
 لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل و آن مرغیست شکا رکی معروف آن را بفارسی اشکرا بکسر الف و کسر
 بفتح الف و سکون او و فتح میم و راخی در آخر نیز گویند شکرا بالکسر لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل نوعی از آله
 عذاب است که ساق مجرمان را در آن بند کنند بعرب آنرا دهنق و فتح و دال ممل و ها و قاف در آخر گویند و نیسه در
 قاموس است الدهنق محرکه خشیتان بعربها الساق فارسیه سنگین نیز شکرا و از است مجله آن لفارسی قید هم فتح قاف
 گویند و حید گوید سبت میرا یا صفا تا کر و صید و نیار و بر و چون کتا هم ز قید و دوسته آنرا دوسته قید مجله گویند
 یعنی دوسته شلخته مجله میرا می در جو دو کوزه لوله دار گویند شعره که باشد هر یکی زان لوله در طول و افزون از دوسته و
 باب شین معجزه پاکاف فارسی و شکون بضم اول و دوم لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل
 بینه فال اعم از آنکه نیک باشد یا بد و از فرنگ ترکے معلوم میشود که ترکیست بعربی نیک را فال و در
 بکسر طای ممل و فتح تحتانی و رای ممل و تا در آخر و طیه و سکون تحتانی و طوره بضم گویند طیه به از باب تفعیل فال به
 گرفت به آن و تفال به فال نیک گرفت به آن لفظ شکون در فارست بالفظ نهادن و کردن و گرفتن مستعمل
 باب شین معجزه بالا هم بشلغم لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل و آن تره است معروف بعربی آنرا
 لغت بکسر لام و سکون فا و نای فوقانی در آخر و سلج بفتح سین ممل و جیم بر وزن جعفر گویند صاحب قاموس گوید
 بلجیم بنام شله و شلجیم بنشین معجزه یا لغتی است انتی تبرکے چامغور بفتح جیم فارست و سکون میم و ضم غین معجزه گویند
 رم ترست در درجه دوم ابوالقاسم حریری در دوره الفواص و در که تله تله و شله و شلجیم معجزه هر دو غلط است
 چنانکه ابو عمر و زاهد از ثعلب روایت کرده و گفته که ثواب آنست که سلج بسین ممل است شلجیم لغت فارسیست
 در اردوی هندی مستعمل عبارت از آنست که توب و بند و قمار یکجا بگویم کرده بکنند برای تعظیم
 نادای شلجیمین مار نافع اول و دوم و نون غنه و کسر کاف فارست و تحتانی مجهول عبارت از

قدم نهادن است چه شلنگ در فارس است مسافت میان دو قدم باشد معنی جهتن و پافشانیدن شاطران محبت
 ورزش مجازست بفارسی شلنگ زدن گویند شلو که بفتح اول و ضم دوم و سکون واد معرفت و فتح کاف تاز
 و باد را آخر پیرایه کوچک پنجه دار که طغان و جوانان پوشند بعربی آنرا که طفلان پوشند اعم از آنکه نیاورده و یا
 فروج بفتح فاء و ضم رای جمله مشد و سکون واد و جم در آخر گویند باب ششین معجمه با سیم + شمع لغت عربیت
 بمعنی موم و چیزیکه مانند فئله از موم و چربی سازند و برافروزند و بران هم اطلاق کنند از قبیل تسمیه الشی با و
 شمع بالضم جمع آن در اساس است جا و ابالسر و ج و الشمع بعربی کنیت آن ابو موسی فی الصحاح الشمع بالفتح
 الذی یستصبح به قال الفراء یکنز الکلام العرب والمولدون یقولون شمع بالتسکین و الشمعة اخض منه شمعه ان
 لغت فارسیست در اردوی هندی ستمعل ظریفیکه دران شمع افروزند مثل چراغدان سلمان گویند شعله زاده و نرم
 چمن شمع معنبر بر فروخت و بهر شمعش زکس از زشمعدان می آورد و شعله بالفتح و نباله عامه را گویند بعربی عذبه
 بفتح عین جمله و ذال معجمه و فتح بای موحده و تا در آخر گویند باب ششین معجمه با نون + شناه بفتح اول و دوم شد
 بالفت و باد را آخر چریه باشد که آنرا مانند جوال از چرم دوخته و از گاه پرکوه و یا چوبهارا بهم پیوسته بران شسته
 از آب میگذرند پس اگر چوبهارا بهم پیوسته از آب بگذرند بعربی آنرا میت بفتح می از جمله ویم و اما مثله در آخر گویند
 و بفارسی سل بفتح سین جمله و لام در آخر و اگر مشکهارا بهم پیوسته از آب بگذرند بعربی آنرا طوف بالضم طاهمه و
 سکون واد و فاد را آخر گویند و بفارسی هر جاده بفتح میم و سکون رای جمله و جم بالفت و فتح وال جمله و باد را آخر و زاله
 برای معجمه فارسی گویند و بر که جاله بجم بالفت و فتح لام و یا مختفیه در آخر شکر و بالفتح لغت فارسیست در اردوی هندی
 مستعمل بعربی شجر ششین معجمه و زجر حرف برای معجمه و شطره بفتح ششین معجمه و کسر قاف و فتح را و جمله و تا در آخر گویند
 باب ششین معجمه با و او + شوال لغت عربیت در اردوی هندی ستمعل مای که بعد از رمضان آید
 نامیده شد بالز بهب برداشتن شتران و حمای خود را از شمت به جستن شوا و یل و شوالات جمع آن شور بالضم
 لغت فارسیست در اردوی هندی ستمعل بمعنی بانگ و فریاد بعربی صیاح بصا و حمای حملتین بر وزن
 کتاب و بفارسی غول نیز گویند و بر کی فخرین بکسر قاف و سکون جم فارسی و فتح قاف و کسر رای جمله و نون در آخر
 شور یا بالضم لغت فارسیست در اردوی هندی ستمعل بمعنی آب گوشت پخته و جز آن بعربی مرق بفتح میم
 و رای جمله و قاف در آخر گویند شوم بالضم لغت فارسیست در اردوی هندی ستمعل بمعنی بدین بعربی شوم بفتح
 میم و ضم ششین معجمه و سکون واد و میم در آخر گویند شور به بالضم لغت فارسیست در اردوی هندی ستمعل نوعی از
 شکر و باد را آخر گویند و بر که طح الدمانین و شورج و البقر بفتح حمزه و سکون با و موحده و فتح قاف و را و جمله
 را گویند کرم و خشک است و در آخر در سوم باب ششین معجمه با بای + شهاب بالفتح لغت فارسیست

چهار دوی هندی مستعمل بیست آب سترخ که از گل کاجیره برای رنگ جامه مبارکشند یعنی آن را با مال العصف و بشاره سے شام باب
 و شام باب نیز گویند ششقره بالفتح لغت فارسیست مخفف شاه تره در اردوی هندی مستعمل نیز هست تا آنکه در دو ابا کجا یاد بینی
 آن را شام ترخ گویند و آن معرب شاه تره است هر دست در اول و خشک است در دوم ششقره بالفتح لغت فارسی
 مخفف شام تره چوب بزرگ بام خانه بعرب آن را با بجزع الکبیر کبیر جیسیم و سکون ذال معجزه و عین جمله در آخر و ابا کجا کبیر
 بیجم و ذای معجزه بر وزن فاعل و بفارسی افرسپ و فرسپ کبیر الف در اول و کبیر فادر دوم و فتح را و سکون سین جمله
 و بای کفارسته در آخر و بای موحده هم آمده شاعری گویند ششقره از گرانے اگر شوی بر بام، بام و افرسپ
 مکر خرد کنی و فردوسی وصفت اثر دها گوید مکر همه سر و نهانش جو آوینوسی فرسپ، ششقره بالفتح و بالضم لغت عربیست
 اردوی هندی و فارسی بالفتح مستعمل است بیست لعاب زنبور آن انگبین در عربی برای آن نامهای بسیار اند
 انجمه آنرا غسل بفتح عین و سین مملکتین و لام در آخر و ضرب بفتح ضا و معجزه و سکون رای ممله و فتح آن و بای موحده
 در آخر و ضرب بر زیادت تا در آخر و ضرب بر وزن امیر و ثوب بفتح ثین معجزه و سکون داد و بای موحده در آخر و ضرب ذال جمعه
 و سکون داد و بای موحده در آخر و وارے بفتح حمزه و سکون را سے ممله و تحتانی در آخر و ضم کبیر لام و سکون حمزه
 هم در آخر و نسیل بفتح نون و کسر سین ممله و سکون تحتانی و لام در آخر و نسیل بر زیادت تا در آخر و طرم بفتح
 طه مطلقه و کسر آن و سکون رای ممله و نیم در آخر و طرام بر وزن غراب طرم کبیر طاف بفتح تحتانی و ما ذه
 بالالف و کسر ذال معجزه و تحتانی مشدود در آخر و ما ذیه بر زیادت تا در آخر و نظیان بفتح نای معجزه و تحتانی مشدود و الف
 ن در آخر و نظی بفتح نای معجزه و تحتانی مشدود و سنوت بفتح سین ممله و نون مشدود مضموم و سکون داد و
 نای فو قانی در آخر و سنوت بر وزن سنور و آس با حمزه ممدوده و سین ممله و حبیب بصا و ممله و تکرار و موحده
 زن حبیب و مزج کبیر جیسیم و سکون زای معجزه و نیم در آخر و در صیاح بفتح میسم است صاحب قاموس گویند
 جوهری در فتح آن خطا کرده یا الفی است ضعیف و لعاب النخل در مذاب النخل بضم را سے ممله و ضا و معجزه بالالف
 می موحده در آخر و مضاف بسوی نخل و جی النخل بفتح جیسیم و نون مضاف بسوی نخل و رین النخل و قی النخل
 الزنا میر و شور بفتح ثین معجزه و سکون داد و در ممله در آخر و مجاج النخل بضم میسم و جیسیم بالالف و نیم در آخر
 نای بسوی نخل و ثواب بشا و مثلثه بر وزن عذاب و الحافظ الامین و لواص بفتح لام و داد بالالف و صا و ممله
 در آخر و کسر سفی بضم کاف و سکون رای ممله و مضموم سین ممله و کسر فا و تحتانی مشدود در آخر و سا و میسم بفتح سین ممله و سکون
 بر وزن حلوی و سلوان بضم سین ممله بر وزن غفران و سلوانه بر زیادت تا و جی بفتح جیم و نون بالالف در آخر و شور
 بفتح سین ممله و کسر آن و سکون رای ممله و داد در آخر و خو بضم خای معجزه و داد مشدود در آخر و نظی بفتح ضا و معجزه و سکون
 نای دعای ممله در آخر و صموت بفتح صا و ممله و مضموم میسم و سکون او و قانی در آخر و بفارسی کبیرین و تبرکی بال بای موحده

الف ولام در آخر گویند کرم به نخست در دین دوم **شیراز** در از گردن ریشمان کاغذ هوایی وزیر کشته و انوریت
 بیجا و غیره واقع گردن بقا است ریشمان دادن نقائس کاغذی گوید **شیراز** کاغذ باد هر لس راهجوی در سرت
 از براسه سیر بر دم ریشمانش می دهند و در **شیراز** شاعران و شاعران عقل خود را بر دهن و جرج و کریمان و بهندش
 چون کاغذ هوایی **شیراز** بر گردن است را بسبب جرم انوشیروان کرسن بهر بیانی از نون و سکون فاق و تحاشی
 و آخر و بفارسی شهر بر گردن و این گویند هر چند خارج انت عربیت بمعنی مطلق بیرون گردان اما فارسیان بمعنی بیرون گردان
 گندگار از شهر است حال کنند ملا تشبیهی گوید **شیراز** و چه بیرون رفتن عقل از سر عاشق پیرس اگر در افرا می سلطان
 ز شهر خراج شد **شیراز** به راه لغت فارسیست و در اردوی هندی مستعمل دیواری اگر گوید شهر کشند و با آن راه
 و ریش شمع رای حمله و آب موده و ضا و قی و در آخر و بفارسی شهر بنا و باره نیز گویند میرزا صفی دانش گوید
شیراز چشم مرگان تو هر کس دید بیتا با له گفت و در میان شهر جدا جو غریب افتاده است **شیراز**
 بالفتح لغت فارسیست در اردو سے بندے مستعمل و آن رگی است در هر دو طرف گردن که از بریدن آن گردن
 به میر و بر بے آواز و آواز بکس در و دال حمله با الف و جیم در آخر و درج با التحریک گویند و در جان و در جان
 به آن اوداج بالفتح جمع آن شهر به بالضم لغت عربیست در اردو سے هندی مستعمل بمعنی آواز
 به بے صیت بکس جدا و همایه و سکون تحتانی و نما سے فو فانی در آخر و سمعه بضم سین حمله و سکون میسم و
 فتح عیدر حمله و قاف در آخر گویند **شیراز** بالفتح لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل کسیکه در شهر افتاد
 در او بر بے حضری بالفتح حای حمله و ضا و جمعه و کسر رای حمله و تحتانی در آخر گویند **شیراز** بالفتح اول و
 سکون دوم و نون با الف رسیده و کسر هزه تحتانی معروف رسیده بهر تالیست معروف بهرانی آواز و در حاره
 حال زماط بضم زای مجمره و میسم مشد و با الف اطاسه حمله در آخر و لغیر نون و فابر وزن امیر گویند و بفارسی
 شاه تائی و سوزانی باب **شیراز** معجمه یا یای تحتانی **شیراز** بالکسر لغت فارسیست
 در اردوی هندی مستعمل انچه مجلدان بعد از جزا بندی کتاب در اطراف اجزای ابریشم رنگین ترتیب دهند
شیراز باند هفتا **شیراز** را ترتیب دادن بفارسی ساختن و بستن و وزن و گردن گویند صبا
 گوید **شیراز** بغیر از خط که پیچید است بر روی دلا و نیش که مصحف را در **شیراز** از ناز می سازد و
 عربی گوید **شیراز** تا شاه علم و علمش چهره نیر و خفت **شیراز** مجموعه نه بستند کرم را و فطرت گوید
شیراز مکن گویا بهر ضل و عایا رب ز نام را و ز خاموشی بزن **شیراز** او را ق فغان را و در پیش
 و اله هر وی در طبع که مغلطه گوید بیت بس رابطه های محرم کرد **شیراز** حادث و قدم کرد **شیراز** محض جان
 بفارسی **شیراز** از هم کنده گشتن و فرورختن و از هم گشتن ملا نیت گوید **شیراز** که این مصحف

حسن است گئین تو ریت خوبی را از و شیرازه از هم کنده گشت اوراق آبتر شد + حساب گوید شعر شیراز مجموعه کلا
 فروخت + سنبلی چو سر زلف پریشان بهوارفت + **شیر خروشت** لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل
 و آن شبنمی است که در خراسان بر سنگها افتد و بسته شود طغرا در جو طبیب گوید بیت کم از سنگ نشان + آن بدست
 بدستش و هرگز کنه شیر خروشت + معتدل است + ازارت و برودت **شیر خوار** بالکله لغت فارسی است
 در اردو و هندی مستعمل بچرا نوزاده انسان را گویند مادامیکه شیر خور و بعد از آن از رضیع و برای مهله و ضا و محله و عین
 بروزن امیر گویند **شیشم** یک راؤل و سکون دوم و فتح شین مجله و نیم در سخن نوعی از درخت است بهر بی آزار استام سین
 او را بالفت و فتح سین مجله دوم و نیم در آخر گویند **شیشم** بالکله لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل نظریه
 از ابلهینه که در آن کلاب و سرباب و ماسد آن گذارند بهر بے آزار و زوره بقاف گویند تواریج جمع آن در محاذ و
 حربی آرا غرنه بنتع نین مجله رسکون رای مهله و فتح شین مجله و ماد و آزار گویند و اصل و ماده آزار **شیشم** گویند بهر
 آزار از جاج بفتح زای مجله و نیم بالفت و نیم دوم در آخر گویند و بهار سے آگینه **شیشم** یک راؤل و فتح
 کاف فارسی لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل کنه که شیشم سازد و بهر بے آزار جاج بفتح زای مجله
 و نیم شد و بالفت و نیم دوم در آخر گویند **شیشی** بالکله **شیشی** کوپک بهر بے آزار قدر بفتح قاف و دال و زاین
 و ماد در آخر گویند **باب صا و مهله بالفت + صا بون** بفتح باه موحده لغتی است مشترک در عربی و فارسی
 و هندی و آن چیز نیست که آن جاها شنویند بفارسی آزار برهوه بفتح بای تازی و ضم های اول و دوم ساکن
 گویند و تبری که اچالینق بفتح هزه و سکون نیم فارسی و نیم بالفت و سکون لام و سکون قاف در آخر صا و کرنا
 بفتح کاف عربی و سکون رای مهله و نون بالفت کشیده صطلاح میزنایان و متر است که در باب دولت بر کاغذ
 مطالب که از نظر میگذرند بر اے منظور داشتن آن صا و میزنایان بفارسی صا و کردن گویند میزبانیدل گویند
شعر نرگس یا رجال چه نظر ما که نکرده معنی + **شعر** بر سر من صا و کنید + صاف کرنا بفتح کاف تازی نیز
 پاک کردن از آرایش بهر بی آزار تنظیم بنون و طای مجله و فا بروزن تفصیل و تقیه بنون و قاف و تحتانی در آخر
 بروزن تفعله گویند و بفارسی پاک کردن و نیز مسوده به بیاض آوردن بهر بے تبلیض بیای موحده و یای تحتانی
 و ضا و مجله بروزن تفصیل خلاف تسوید گویند و بفارسی به بیاض آوردن **صاف** تکلیفی استاب نیم
 از میان مردم و یا از جاب خط ناک در گذشتن بفارسی صاف در گذشتن چنانکه گویند از نجاصاف و گزیم
 نظام دست غیب گویند **شعر** از دل یکیکه من تیغ او بگذشت صاف + موج هرگز اینچنین از روی دریا بگذرد
صافی لغت عربی است در اردو و هندی خرقه در کوی را گویند که بآن دیگ از دیگدان فرود آرند بهر بی آزار
 جمال یک نیم گویند و بفارسی دست مال و نیز صافی را کوی و خرقه را گویند که بآن لوح پاک کنند بهر بی آزار

بفتح طاء مملو ولام مشدو بالفت وفتح سین مملو و تاء آخر گویند محالو بالفتح بالظلمه یعنی محو کر دلوح را از حرقه و نیز صافی
 یعنی جامه پاره که بنگ و شراب و امثال آن بدان بیالایند بفارسته نیز بدین معنی مستعمل است تیر صیدی طلمانی گوید
شعر غافضی و نظر آورده ام از یاد کس که غبار خطش از صافی رو بخته اند + بعربے آنرا صفافو یکسر میگویند
 سکون صاد مملو و فاء بالفت و تاء آخر و رائق برای مملو و قاف بروزن داؤد گویند و بفارسته پالونه نیز گویند ماه
صا و مملو با حامی مملو + صحبت بر آسانا و مهونا موافق آمدن صحبت با کس بعربے موافقه گویند
 و بفارسته راست آمدن صحبت و دیگر شدن صحبت و صحبت در گرفتن و صحبت بر آمدن و نشستن و بر آمدن
 تاثیر گوید بیت دیده تابستم خیال آن پری تنه شد + تا بگل این در گرفتیم صحبت و دیگر شد + فغانی گوید
 تو نازنینه مادر دمنده در دست کم + میان ما و تو صحبت چگونه در گیرد + مفید گوید **شعر** بخشش مفید است
 مشکل + که صحبت بر آید به چهار کمر + نیشاپوری گوید **شعر** زلفت دل و پیکان یار در شکم که صحبت من و
 او هرگز انجین نیست + نعمت خان عالی گوید **شعر** من رنگ گل مزاج و تو اس آفتاب طبع + صحبت نشد
 برار به پیغم چیشو + **صحیح** بالفتح لغت عربی است در ناسه و اردو سے هندی مستعمل یعنی پیشگاه خانه و طوق
 که در آن ماکولات خورد در اساس است قعدے سخن الدار و هو ساحت و سطحا و سقا هم فی الصحن و هو عس الغن
 قصیر اسجد اکا بجام لنتے و در فارسی نظام دست خیم در جو گوید **شعر** رنگ بر روی سخن آتش شکست
 تا تو کردی بخور و نشل آهنگ + **صحیح** بالفتح مصغر سخن بفتح طبق طعام دوکت شاه در تذکره خود در ترجمه
 جام تیریزی می نویسد و چهار صد صحیح جینی در آن مجلس حاضر کردند **باب صا و مملو با دال مملو +**
صدقه هوتا یعنی فداے کس شدن بفارسته صدقه شدن صدقه لغت عربی است یعنی آنچه بدویش
 دهند در اردو سے هندی و فارسی بفتح قربان شدن مستعمل و صدق بفتح تین نیز میر نجات گوید **شعر** من نه آتم
 که تلافی ناکم ناز ترا + صدقه میشوم و گرد دست می گروم + و در عربی تصدیه بفا و دال مملو و تخمانی بروزن تصدعه گویند
 فداه از باب تغیل گفت فدای تو شوم و قربان شدن و گرد گردیدن و گرد سر گردیدن و بلاچین شدن و بلا گردان شدن نیز
 آمده بلالی گوید بیت عیدست برون آئی که حیران تو گروم + قربان خودم ساز که قربان تو گروم + امیر خسرو گوید
 را باخی لے سبزه نمک پناه گروت گروم + دای خرمن مهر و ماه گروت گروم + و هر شے مرا بر لبی سوزی + اے
 بوقلمون نگار گروت گروم + چشتی گوید بیت گرد سبر تو گروم و آن رخسار نازت + و آن دست و تانایا و مرکب
 جماند توفی تیزی گوید بیت لب او را شکسته شد بلاچین + که حرفش بود همچون نام شیرین + **باب صا و مملو**
با راحی مملو + صراحی بالضم ظرفیکه در آن شراب گذارند بعربے آنرا صراحیه یعنی صا و مملو و راحه بالفت و
 کسر حاء مملو و تخمانی مشدو و تاء آخر و تخنیه بفتح قاف و کسرتون و سکون تخمانی و فتح نون و تاء آخر گویند و صراحی

که بشکل بط سازند بعرب از ابله بفتح باء موحده و طاء موحده و تا در آخر گویند صراف بفتح اول و دوم
 مشد و بالف و ف و در آخر لغت عربی ست در اردوی هندی مستعمل کنه که در اتم سطر کند بر ب صیر فی بفتح صا و کله
 و سکون تختانی و فتح رای محله و کسر ف و تختانی مشد و در آخر نیز گویند بفار سے زشتاس باب صا و محله با ف
 صمصر بفتح اول و دوم و رای محله و در آخر لغت عربی ست در اردوی هندی و فارسی مستعمل کنه که بعد از آن محرم کنه
 نامیده شد آن بسبب عارض شدن در آن مرضی که در دینگار رنگ آنها را صفر خنجر آن باب صا و محله
 با و ن + صندل بفتح اول و سکون دوم و فتح دال محله و لام در آخر چوبی ست خوشبو آن ششم سندی سندی
 یکی شنج و یکی زرد لیکن شنج بوندار و این بقول بعضی معرب چندل بلام ست و چندن بون شکر ست و زهری و قاسی
 و تحقیق آن در لغت چندن گذشت صندل لگانا صندل را بر اعضا طلا کردن بعربی المسح بالصندل بقا ست
 صندل بالمیدن ضمی دانش گوید بیت معبد ماے پرستان گوشه میخانه است + برجین صندل رجب ناک بالیدن
 خوشست + صندلی لغت فارسی ست در اردوی هندی مستعمل جامه و جز آن که بصندل رنگ کرده باشند البت
 قوت گوید شهر از گلر خان ز بسکه کشیدیم در دسر + از بعد مردم گفتند سندی کنید + بعربی مصندل بضم نیم و فتح صا و
 و سکون نون و فتح دال محله و لام در آخر باب صا و محله با و او + صورت بضم لغت عربی ست در اردوی
 نه مستعمل بعرب شار به بشین معجمه بالف و فتح را و محله و تا در آخر و هیاه بفتح با و سکون تختانی نیز گویند صوف
 لغت عربی ست بمعنی پیشم در اردوی هندی بمعنی پارچه جامه که در دوات اندازند تا سیاهی را بزدارد بعربی
 یکسر لام و سکون تختانی و فتح قاف و تا در آخر گویند و خاقانی در شعر خود بحدف تا آورده شعر مگر که لایق و
 بن سودا + همی بر چید بر خویش ز لغت حور العین + صوف و الی جامه پاره در دوات انداختن بعربی
 لام و سکون تختانی و قاف در آخر گویند در اساس ست لغت الدواة و القتها خاقان و هذه لیقة الدواة
 و در صلیح است لاقه الدواة تلیق ای لصفت و لقتنا انا تعدی و لا یقعدی فی لیقة اذا صلیحت ماد ما و ا لقتها
 الاقته فی لیقة قلیله در مقامات سبت قال الحق دو انگ قال المسعودی فی شرحه ای صلیح لیتقما و ما و یقال
 الق لغت عربیه و اکثر ما یقال لق دو انگ و اصل اللیق الامساک و سمیت لیقة الامساک المدا و باب
 صا و محله با یای تختانی + یقل گر بفتح اول و سکون دوم و فتح قاف و سکون لام و فتح کاف فار
 و راے محله در آخر حسیک سلیح الجلا و در بعربے آنرا صاقل و بهما و محله و قاف و لام بر وزن قائل و یقل بفتح
 صا و محله و سکون تختانی و فتح قاف و لام در آخر گویند و فارسی روشنگر باب صا و محله با یای محله
 ضرر + یختین لغت عربی ست در اردوی هندی و فارسی مستعمل بمعنی زبان و در فارسی بالفظ و آشتن و
 افکون و بر خاستن مستعمل و الهی گوید شعر چو متاع ساز گاری بجه دیار یام + زنده اگر چه نفهم کنه ضرر ندارد

میر حسن دهلوی گوید شهر چشم تو ترکانه در آمد بسید + دل نه که جان را ضرری افتاد + میرزا صاحب گوید بیت
 نه زمی خوردن ماثور و شری بر خیزد نه ز جمیعته ماضی بر خیزد + و بعربی مصرفت بفتح میم وضاد جمع درای مملکت شد
 و تاد آخر هم گویند فی الأساس لمحنة ضرر و مضرة و مضار و مسه الیاء و الضراء و مضیر بفتح ضاء و مجمره و سکون تحتانی و اول ممل
 در آخر گویند فی الأساس نقول فلان مافیة غیر + و ان نفع ففقهه غیر + ضرر و رقة بفتح اول و ضم دوم الفت عربی است
 بمعنی حاجت در آوردن هندی و فارسی مستعمل است در عربی ضار و رة و ضار در بحدف تا و ضار در رای بالمید هم
 بمعنی حاجت آمد و لفظ ضرر و افارسیان بمعنی ناگزیر هم استعمال می کنند و بجای بالفرو می آرند و می گوید شهر
 بیل به بام کاخ احتشامش + ضرورت نکشتان راز زبان گوی + پور بها گوید شهر به کشد بار غم محبوب و دیدار
 هر که عاشق شد ضرورت بار غم خواهد کشید + تشفیغ اثر گوید بیت از لطفت تو هم هر چه ضرورت است کمیناست +
 چیزیکه من امروز ندارم غم فرداست + ضروری به فتح بزیادت تحتانی در اردو و هندی و فارسی بمعنی ناگزیر
 مستعمل است بعره واجب و لازم + باب ضا و مجمره یا یای تحتانی + ضیا فیه بالکسر است عربی است
 بمعنی مهمانی در آوردن هندی و فارسی مستعمل فلما در تعریف تجازی گوید بیت ضیا فیه بهر لبیل کنند
 بنان روغن از شبنم گل کنند + بتفصیل آن در لغت مهمانی خواهد آمد باب طامی ممل به بالفت + طاق
 لغت عربی است شگافه که در دیوار یا کنند و چیز را در آن نهند در قاموس است الاق و ما عرفت من الالبیت بمعنی
 طاقات و طیقان و طیقان استی و قال ابن قریقل طاق النبای الفارغ یا تحتی و بی الخیة و یسی الایح الیضا یعنی گو
 بیت هر که دل کشیده طاقی + چون منظر آسمان ردائی + خیزد قله سلیم گوید بیت نقش ابرویش بدل + چون
 فراقی بستم + بر سر خانه ویران شده طاقی بستم + و طاق در اردو و هندی و فارسی خلاف جهت هم مستعمل باورگاه
 گوید بیت جفت غم و در چند کاشم چون طاق طاق گشت فتم به عربی فرد بفتح فاء سکون رای ممل و اول ممل
 در آخر گویند باب طامی ممل به رای ممل + طره بضم اول و دوم مشدد و با در آخر تارهای شش که با هم
 جمع کرد و بر دستار گذارند بهار طره دستار با لفظ دستار هم میگویند میرا بی عدائی گوید شهر هر گل دانی که از شوب
 جنون بر سر شگفت + طره داری شد بلند از گوشه دستار + محسن تاثیر گوید شهر مرا از طره دستار روشن گشت
 این معنی + که در دنبال پیا شد کشاد بن بنگیا را + و بهار طره ریشه دستار نیز گویند امیر خسرو گوید بیت ما
 دلی دو به بتان ملاده + یک بسته نور ریشه کج نهاده + و فش بضم فاء فتح آن نیز آمده باب طامی ممل
 باشین مجمره + طشت بفتح اول لغت فارسی است در اردو و هندی مستعمل طلق کلان را گویند که در
 دست شویند بعره طست بسین ممل و سطل بفتح سین ممل و سکون طامی ممل و لام گویند و سطل بر وزن سید
 طست با دست را گویند باب طامی ممل باقا + طفیلی بضم اول و فتح دوم و سکون تحتانی و کسر لام

بهری معاهده بر وزن مفاعله گویند بفارسی عبد مستن و کردن محمد نامه لغت فارسی است در اردوی هندی
مستعمل کاغذی که در باب عهد و پیمان برای وثوق نویسد بفرنی کتابا لعهد و کتابا لالمیثاق گویند باب عین جمله
بافول + عشاء بضم اول و دوم مشد و بالفت و باز موحده در آخر شعر و ختی مست سرخ مانند کنار لغت عربی
در اردوی هندی و فارسی مستعمل بفارسی منجیب بن جمله و سکون نون و فتح جیم گویند معتدل است باب عین جمله
با ۱۹۱۰ عورت عورت بفتح اول و سکون و دوم و فتح رای جمله و تا در آخر لغت عربیست بمعنی شرمگاه در اردوی
و فارسی بمعنی زن مستعمل ملا ابو الفضل در اکبر نامه گوید احمد سلطان والده و عورات خود را بملا فرست حضرت
مرکم مکانی که درین یورشش هوج اقبال محل اجلال ایشان همراه بود فرستاد و بعربیه امراه گویند و تفصیل آن
در لغت رنژی گذشت باب عین جمله بابای تختانی عیب جوغ لغت فارسیست در اردوی هندی
مستعمل کیکیعوب مردم را بیان کند بعربیه آنرا عیاب بفتح عین جمله و تختانی مشد و بالفت و باز موحده در آخر و فر
کسر میم و سکون زای تهمید و رای جمله با همزه مدوده در آخر گویند و سکیم مردم را در بر و عیب کند بفرنی آنرا الماز
بفتح لام و میم و بالفت و زای معجز در آخر گویند و طره بضم لام و فتح میم و زای معجزه و تا در آخر گویند در قاموس
الماز کسباب و همزه العیاب للناس او الذی یعیبک ان و جهک و المکره من یعیبک فی العیاب بفارسی بدو
آنکه بزند عیابک بفتح اول و سکون و دوم و فتح نون و کاف در آخر تشبیه است که بر چشم برای تقویت
بے آنرا منظره بفتح میم و سکون نون و فتح طه معجزه و رای جمله و تا در آخر گویند و بفارسی چشمک
معجزه بابای هندی + عیاب عیاب بفتح طه و تبارک کایت آواز پیایه فرو رفتن آب در گوی بفرنی آنرا
و جم و تبارک را رای جمله و تا در آخر گویند در نمایه است البحر جرة صوت و وقع الما فی البحر و نور
لذی اکثر بے آنرا الفضة انما بحر جرة بطنه نار جرم عیاب پت هونا بهم آمیختن مردم در
تعارک بعین جمله و کاف و رای جمله بر وزن تفاعل و اعتکاب بر وزن افتعال گویند تعارک القوم
و اعتکاب و ادبهم آمیختند در جنگ باب عین معجزه بابای هندی + عیاب عیاب بفتح طه و نون و سکون و رای جمله
اولی و فتح دوم و تا در آخر بمعنی گردانیدن آب در گلوله لغت عربیست در اردوی هندی مستعمل بعربیه تغیر بر وزن
تدجرج نیز گویند و نیز در اردوی هندی دو ابای را گویند که بآن غرغره کنند بعربیه آنرا غر و بفرنی معجزه و تبارک را رای جمله
بر وزن صبور گویند غرغره لغت عربیست بمعنی شے از بهر راه که در آن بلال طلوع کند و در اردوی هندی
و فارسی بمعنی روز اول از بهر راه مستعمل فیضی گوید بیست من عاشق و یار کجام و گران است + چون غرغره
شوال که عید رمضان است + بفرنی ابن البراء گویند چه براسی بسیار موحده در اول جمله بر وزن سماء بمعنی شب بلال
در قاموس است البراء اول ليلة او يوم من الشهر و آخرها و آخره کابن البراء و فی المصع ابن البراء و اول يوم

من الشہر باب غین معجمہ باسین حملہ غسل خانہ لغت فارسیست زارودی ہندی شغل خانہ کہ دہان
 غسل کنند بعربی آنرا مطہرہ بفتح میم و سکون طای مطہرہ و فتح باورای حملہ و تانہ آخر گویند و نیز مکانی معین کہ در انجا
 مردگانرا غسل و ہند بعربی آنرا غسل بفتح میم و سکون غین معجمہ و فتح سین حملہ و لام در آخر گویند و کبر سین ہر وزن متر
 نیز آید و منقسل بضم میم و سکون غین معجمہ و فتح تاء فوقانی و سین و لام در آخر گویند باب غین معجمہ یا شین معجمہ
 غش آنرا بفتح اول و سکون دوم و ہد معجمہ و فون بالف رسیمہ و بمعنی بیوش شدن بفارسی غش کردن و
 لفظ غش عربیت و اصل غشی تبتانی بود فارسیان یار اخذند کردند بعربی غشی بفتح غین معجمہ و سکون شین معجمہ
 و تحتانی در آخر و غشیان بالتحریک گویند غشی علیہ بصیغہ مجهول فو غشی علیہ فعل از ان ابو منصور ثعالبی گوید ہر گاہ
 دکان سیم در بینی و وہاں کسی در آید و غش کند گویند سرب بضم سین حملہ و کسر رای حملہ و با سہ موحده در آخر
 ہند مہروب و اگر از بوی چاہ متافوی شود و غش کند گویند اسن بفتح الف و کسر سین حملہ و فون در آخر از باب نصر نہیم
 گوید شہر بغداد القرن مصفر اناطہ + میدنے الریح مثل المائد الاسن + ہر گاہ غشی از ترس کنگ گویند صعق و
 ہر گاہ غش کند و گمان شود کہ رویش پرواز کردہ بعد از ان در قالب جسم در آید گویند غشی علیہ بصیغہ مجهول و
 ہر گاہ از و در غش کند گویند ویر بہ ہر گاہ از سکتہ غش کند گویند اسکت و ہر گاہ غش و ہر زمین افتد ویر پیچد و
 اضطراب کند گویند صرع بصیغہ مجهول غش کرنا چہرہ را دیدہ بسبب غمی آن تحیر شدن بجدی کہ گویا می پوش
 شدن است بغداد سے غش کردن تلفظ گوید بیت برقصی کہ خوبان و لکش کنند + بصوتی کہ عشاق از ان غش کنند +
 باب غین معجمہ با صا و حملہ عصہ لغت عربیت بمعنی اندوہ گلگیر ہندیان بمعنی خشم استعمال کنند بعربی
 غیظ بفتح غین معجمہ و سکون تحتانی و ظا معجمہ در آخر و غضب بفتح غین معجمہ و ضا معجمہ و با و موحده در آخر گویند عصہ کرنا
 و کہ خشم کردن بعربی غضب بفتح غین گویند غضب علیہ و لا از باب سبع خشم گرفت بروی ہر گاہ تہہ باشد
 و اگر مردہ باشد گویند غضب بہ عصہ کھانا بمعنی خشم فرو خوردن بعربی کظم بفتح کاف و سکون طای معجمہ
 را آخر گویند کظم غیظ از باب ضرب فعل از ان و کفار سے خشم فرو بردن نیز گویند عصہ عین لا الہ را
 خشم آوردن بعربی اغضب و غیظ و مغایطہ گویند اغضبه از باب افعال غاظہ از باب ضرب و اغاظہ از باب افعال
 غایطہ از باب مفاعله و غیظ از باب تفعیل فعل از ان عصہ ہونا بخشم آمدن بعربی اغیظاہ و وزن افعال
 غایطہ ہر وزن تفعیل بفارسی بغضب فتن و بخشم آمدن و بخشم فتن فانی گوید شہر مست ابوری قنمیت در مدہ
 خواب کن + در غضب رشتی و از چندین گمانم کوختی + باب غین معجمہ باللام علامہ باضم لغت
 ہے ست بمعنی نوجوان و سادہ رودی فارسیان و ہندیان بمعنی بندہ استعمال کنند بعربی عبد بفتح
 سین حملہ و سکون بلا موحده گویند و متاخرین عرب غلام بمعنی عبد در کلام خود بسیار استعمال کردہ اندیکہ از متاخرین

عرب گوید شهر طاراض ملک و الوری ملک غلبه + والد هر عبدک و العلامک دار + و تبرکی قول بضم قاف گویند
 غلامم کردش لغت فارسیت در اردوی هندی متصل دیواری بود حاصل میان حرم سرا و دیوانخانه و در باطن
 ولایت ایران پیش خجربا آورند اثرش گوید بیت کیوان غلامم بار که کبریا یست + گردون غلامم کردش ولت ملای
 تست + علامی سبخته طاعت و فرمانبرداری بعرب جودیت با لضم و عیدیه بالفتح و عبودیه بالضم و رق بکسر را حمل
 وقاف مشد و فارسی بندگی گویند غلام بضم اول و دوم سکون و او در آخر بمعنی شور و در عربی تشدید و او بمعنی
 از حد در گذشتن متصل است و در اردوی هندی و فارسی تخفیف بمعنی شور استعمال میکنند طالب آملی گوید شعر لعل که
 آنورده می شد که باز + بدسه غلو رب پیمان کرد + بعرب شعب بفتح شین معجم و نین معجم و بای موحده و بدش بفتح با و سکون
 تخفیف و فتح شین معجم و تاد آخر و صیاح بکسر صا و حمل و تخفیف بالفت و حامی مهمل در آخر و عطیه بعین و طار و حملین
 بروزن فصل و جلد بفتح ص و لام و بای موحده و تاد آخر گویند و بفارسی شور و غوغا غلام بضم اول و دوم مشد
 مفتوح و تاد آخر گلوله و مهر که از کمان کرده اند از بند تحقیق آن در لغت غلبه خواهد آمد غلبه بضم اول و کسر
 دوم و سکون تخفیف مجهول و لام در آخر کمانی باشد که بان گلوله و مهره اند از بند بعرب آنرا جلا بفتح بضم جیم و لام
 و الف و کس با وقاف در آخر و قوس البنادق مضاف بسوی بنادق که جمع بند قست و بفارسی کمان کر که گویند
 پیشه سپهر بر حد است از کمان کرده + تو از کمین سپهر بلند بحدری + و کمان مهره و
 گلوله کمان بقلب اضافه قاسم مشهدی گوید شهر قوس قزح گلوله کمان خیال است + کنشاک
 بند با ص + غلبه گلوله و مهره که از کمان کرده اند از بند بعرب آنرا بند قست بضم با و موحده و سکون
 ل حمل و فتح قاف و تاد آخر گویند و بفارسی غلوله و مهره کمان و زالوک بضم لام و کر که گویند شاعر
 نش در کمان کرده مهره نه فلک اچو یک غلوله خاک + باب غنین معجم یا و او بخورش و یکمین
 بتاقل نگرین در جزیره بعرب اسمان بهیم و عین همای و نون و انعام بروزن افعال گویند و بفارسی دیدار
 ساختن طالب آملی گوید شهر دیده نازک ساز و انگه در من و زاهد نگر + تا بلا فی صاحب ندب که و شاید کبست +
 عوطه و یا باب فرد بر دن بعربی غت بفتح غین معجم و تاد فوقانی مشد و غط بفتح معجم و طار مطبقة مشد و عطف
 بفتح غین معجم و سکون طار مطبقة و سین مهمل در آخر گویند غنی فی الما از باب نصر و غط فی الما از باب نصر و غن
 و غطه فی الما از باب ضرب فعل از ان عوطه مار تا فرد شدن باب بعرب غوص بفتح غین معجم و سکون و او
 و صا و حمل در آخر و غیا صه بروزن کتابه و غیا ص بروزن کتاب گویند و بفارسی غوطه زدن و غوطه خوردن شیخ
 محمد علی حریز گوید شهر غوطه در خون خود از فرق زنده تا بقدم + بشید تو نه زید کنی بهتر ازین + ستانی گوید شهر
 لاج بخشا منم آن فلزم مکنه که خورد + نه فلک همچو صدف غوطه بر ریای دلم

در اردوی هندی مستعمل سیکه در دریا غوطه زده و در بای دیگر برآرد و بعربے آنرا غواص و غطاس بفتح طین مجمر
 و طاء مملایند و با الف و سین مملد و آنرا گویند و بفارسی غوطه زن و غوطه و نیز و حید و در تعریف قصاب گوید بیت در آن
 کو بخون غوطه در شد نگاه باز خون همچو خون بسته گردید راه به غوغا بفتح اول لغت عربیست بمعنی شور و فغان زار و آهنگ
 مستعمل چنانکه در نهایت است الغوغاء الصوت و الجلبة بعربی ضوضاء بفتح ضا و معجمه و سکون و او و ضا و معجمه و دوم با الف و
 تا و در آخر و جلیه بفتح جیم و لام و بای موحده و تا و در آخر گویند و غول بضم اول و سکون دوم مجهول و لام در آخر لغت ترکیست
 در اردوی هندی مستعمل بمعنی جماعت از مردم بعربے آنرا غوج بفتح ج و سکون و او و جیم در آخر و جوق بفتح جیم و سکون
 و او و فتح قاف و تا و در آخر گویند و بفارسی گره نیز بمنه فوجی که میان لشکر بود بعربی آنرا قلب بفتح قاف و سکون
 لام و بای موحده و در آخر گویند و بعضی گویند که غول در اصل قول بقاء بود وندیان مبتدیان است مفلان قاف راغبین
 خوانند و غول یک بضم لغت ترکیست در اردوی هندی مستعمل کوزه باشد که سر آنرا بچرم گیرند و سرورانی در آن
 چرم کنند و تنگ چایان زرد و در آن اندازند و آنرا غلّه دان بالضم نیز گویند بعرب طبل بفتح طاء و سکون با و سوده
 و لام در آخر گویند باب فای با الف + فاخته بکسر خا و طبع لغت عربیست در اردوی هندی و فارسی
 بسکون خای معجمه مستعمل نوسے از مرغان و ذوات الطواقیست بعربے آنرا اصل بفتح هاء و صا و حمله و
 بتکرار لام بر وزن بد نیز گویند عیسے ابن ابراهیم ربعی در نظام الغریب آورده هر مرغ طوق و دار خوش الحان که
 که در صحرایر نشانها نغمه زند آنرا احامه بفتح حامی و فاخته قسمی از احامه طوق دارست مگر رنگش خاکستریست
 مائل بسرخ باشد و قهری است از ذوات الطواقیست و آن بهترین مرغان در لغت عربیست و آنرا سدا بفتح
 سین مملد و عکرمه بکسر عین مملد و سکون کاف و کسر راسه مملد و فتح میهم و تا و در آخر گویند و ساق حرزنامه را
 گویند فارغ علی خطی که بعد از فراغ محتاسب بدست آرند بعربے آنرا ابراة بوا و موحده بر وزن سحابه گویند
 در مغرب است بر زمین العیب والدین بر اداة و منه ابراة لخطه الا بر اداة الجمع البرادات بالمد و البرادات عامیاتی
 بفارسی خط پای گویند و حید و در تعریف حمام گوید بیت در کفش بود زانودی و در کفشت زانودی کان خط پای گرفت
 فال لغت عربیست در اردوی هندی مستعمل بمعنی سنگین قال لیلینا سنگون که فتن از چهره بعربی تفال
 بر وزن تفضل و افعال بر وزن افعال و تفضیل بر وزن تفضیل و تفضیل بر وزن تفضیل گویند تفال بفال گرفت
 آن فارسی فال برداشتن و دیدن و کشودن و جستن و وزن و بر آوردن و برستن گویند فال و ده لغت فارسیست
 در اردوی هندی مستعمل آن چیزی باشد که از نشاسته پیزند و قند انداخته خوردند بعربے فال و فبال حبه و فال و فبال
 و جیم معجمین گویند و آن معجمت و سرطاط بکسر سین و راء مملتین و سکون طاء مملد اولی دراهمه دوم با الف و طاء مملد
 دوم در آخر گویند و بنفستین نیز آمده و در عید بکسر راء مملد و سکون عین مملد و کسر و ال مملد و سکون تحتانی و وال مملد و کسر

چون نمی بر برگ آن خار می شود و خوره می شود و حسین خوانساری و تعریف حمام گوید شعر
 کشت انید خوره بر که او به بیل سرانگشت حوران و غلیان + فوجدار بالفتح لغت فاسیت در اردوی هندی متصل
 حاکم بیرون شهر کو تو ال حاکم اندرون شهر و معنی حاکم آن مطلق صاحب فوج است طغی و در بروج و گوید بدیت که بیرون
 کند صدر را نیزین دیار + که از لشکر حمل شد فوجدار باب فابایای تختانی میل پانئون مرغیست که پای
 از آن مانند پانی میل میشود و بعرب آنرا ادوا فیصل و بفارسی پیل یا و پاخر و بعضی بنین مجسمه فیلم ع برنده
 ایست مشابیه بطاوس ماده آنرا بفارسی اکیان بوقلمون و در آنرا خروس بوقلمون گویند باب قاف بالفتح
 قابو لغت ترکیست در اردوی هندی متصل یعنی نوز بعرب قدرت بضم قاف و سکون وال شمله و فتح را و جمله تاد و خ
 در مقدمه بکر کاشانه وال گویند یقال مالی علیه مقدرة ای قدرت و قدرة بضم قاف و اقتدار بر وزن انفعال
 قابوچی لغت ترکیست در اردوی هندی متصل و تحقیق آن در لغت خود غرض گذشت قاف زبای محبته است
 در اردوی هندی متصل زبان پرند است معروف بعرب آنرا قلوبی بفتح قاف و لام اول و سکون و او و لام دوم با
 مقدمه در آخر گویند قاف لغت عربیست یعنی جماعت مردم که با هم سفر کنند بعربیه بسیار بفتح سین جمله و تختانی
 لغت و قاف آخر هم گویند ابو منصور ثعالبی گوید قافله کایان را بعربیه قیروان بفتح قاف و سکون تختانی
 گویند و آن معرب کاروان است قاف بقاء در آخر نان خشک را گویند لغت فارسیست و در
 قاف بکاف تازی و غنیمت معرب است بعضی مردم موافق لجه خود بقاء خوانند و در فرنگ ترکی آورده که
 نافی یعنی پیوه و یا گوشت خشک کرده شده است بفرنگی و در فارسی و هندیه و عازا لاغر و نانوکان را گویند و آدم
 گیلانی گوید شهر مجوس مردم از بسکه قاف گشته تخم که خانه و خمر نداشت من پوشش نفا + بعربیه
 قضیعت بقاء و ضاده بحر و فاء و نجف بنون و حای جمله و فاب و زن خلیل و منحرف بر وزن مغول گویند و اگر از بیماری
 لاغر شده باشد بعربیه آنرا ناعل بنون و حای جمله و لام بر وزن فاعل و نخیل بر وزن امیر و بفارسی لاغر و
 نزار نیز گویند قاف کیم کبر لام مصغر قالی و آن نوعی از گستر نیست پشیمین مثل شطرنج بعربیه زبانه کبر زای محبته و
 کسر لام مشدود و تختانی مشدود مفتوح و تاد و آخر گویند زلالی جمع آن بفارسی زیاده وانی گویند طالب آملی گوید
 بعیت بتن بویا کند گلگهای تصویر نهایی را + بپایدار سازد و خشکان نقش قالی را + قافیه که نا کیم تختانی
 و فتح زای محبته و نهان در دهن اسب کرده کسمه های لحام را و ریاضه و دم بستن و در ولایت ایران قیه که دن گویند
 و قیه بفتح قاف و زای محبته را گویند باب قاف لایستی موحده قبا و بالفتح بالبدیع جانیه شیوه
 و این لغت عربیست اما در تنبای عربی و بجه و در حیات فرقی است اقبیه بضم خمره و کسر ماسه و جمع و جمع
 قبا بپای و قبا چه قبا می کوچک و قبا می که بند آن چپ بود چنانکه هندوان پوشند بقاء عازا قبا که

گویند سیالک قزوینی گوید شعر مکران تو کا فرست گویا پوشیده چو مندران قباکج و قبا پنهان قبا را پوشیدن
 بهر بی نقی بر وزن تفعل گویند نقبا پوشید قبا را بفارسه قبا در بر که دن و کشیدن نیز گویند قبرستان لغت
 فارسیست در اردوی هندی متفعل جامی که مردم را دفن کنند بهر بی آنرا جهان بفتح جیم دبا می موده و شده و با
 و نون در آخر و جانه بر یاد تاد در آخر و مقبل بفتح میم و سکون قاف و فتح با می موده و رای محله و تاد در آخر گویند
 و بضم با نیز آمده مقابر جمع آن دور شعر مقبره بحد تأثیر آمده شاعری گوید شعر کلک اناس مقبره لقا نسیم و فتم مقصون
 و القبور ترنمید و مدفن بفتح میم و سکون دال محله و فتح فا و نون در آخر گویند و بفارسی گورستان در گور خانه و کوه
 خوشان کنیز گوید شعر یا و شهادت عشق در کوچه خجوشان کاسودلی زمان بر دو غوغای زندگانی و نظامی
 گوید بیت اها گور خانه ز غاری کزید و کز آتش دران غارتوان خزید قبضه بالفتح لغت عربیت بمعنی مقبره
 در اردوی هندی و فارسی بمعنی دست چیزی چون قبضه شمشیر و خنجر و کمان متفعل انوری گوید شعر
 سر کبین کو قضا کشا ده شود و از پس قبضه کمان باشد بهر بی مقبض گویند فی القاموس المقبض کمثرل و
 مقعد و منبر و بالعماد فی من بالقبض علیه من البسيف و غیره قبولی بفتح اول و ضم دوم و سکون دا و معروف
 و کسر لام و سکون تحتانی فتمی از طعام که از برنج و خود پزند لغت فارسیست در اردوی هندی متفعل غوثی بزوبه
 گوید ریاضی آنم که پنجم پنجمه و خام جهان بود دست قبلیم خدا چون بریان خوشترین بمذاق اشتراط یاران
 چون رشته قطار پنجم شام رمضان باب قاف با جامی محله و محط زو ه لغت فارسیست
 در اردوی هندی متفعل کس را گویند که به حرص تمام بخورد و بچند کند اردو بهر بی او را فحطی گویند ابو منصور عباسی گوید
 که این از کلام اهل حضرات نه از اهل بادیه و از هر ی گوید کما تم که منسوب بسوی فحط است بسبب کثرت اکل بدان
 می ماند که نبات یافته است از فحط و در فارسی محط کشیده نیز گویند ملا نسیمی گوید شعر بجران کشان ا و را
 روز وصال بینی زان سان که خوان بند محط کشیده چند باب قاف با و ا ل محله و قدرت یا تا
 بمعنی توانائی و زور یافتن بر کس بهر بی قدره بضم قاف و سکون دال محله و فتح رای محله و تاد در آخر و اقتدا
 بر وزن افتعال گویند قدرت علی الشی از باب ضرب و از سبع لغتی است منقول از این سکیت و اقتدار از باب
 افتعال فعل از ان قدر غن بفتح اول و سکون دوم و فتح غین معجمه و نون در آخر لغت ترکیست بمعنی اتمام
 پادشاهان و در فارسی بمعنی تاکید متفعل است و این مجاز است اثر گوید شعر تا غباری کند جزات
 دامنگیری از صفایان چو بر آبی همه جا قدغن کن بهر بی تاکید گویند باب قاف با و ا ل محله
 قرابین نوعی از تفنگ و دهن فراخ که دران گلوله ها پر کرده سر می کنند شاید که لغت ترکیست قرق بضم اول
 و دو هم لغت ترکیست در اردوی هندی بسکون و دو هم متفعل و در فارسی بفتح دوم بمعنی بازداشتن قمر مری بکسر

وطاء مملعه شد و در آخر گویند قطعه بند لغت فارسیست در اردوی سندی مستعمل یعنی که معانی آن بی بستی متصل آن تمام شود بجز آنرا مضمین نظم میم و فتح صنا و مجر و نیم و و هم شد و دون و در آخر گویند قطه گنگا بریدن سر قلم را تاروان شود بجز آنرا قطع قاف و طاء مملعه شد و در آخر گویند و بفارسی قطه دون و قطع کردن صاحب گوید بیت نخست پیر خرابات چون قاف قطه زد و برات روزی ما بر لب پیاله نوشتیم منیر گوید شعرهای ناخن تیغ سر می زد ز انگشتان ماه چون قلم در وصف مژگان قومی کردیم خط و باب قاف با قاف قفل لغت عربیست در اردوی سندی مستعمل و آن آله ایست که بآن درهای و جز آن بند کنند بجز آنرا مغلان کسب میم و لام با الف و قاف و در آخر و مزلاج کسب میم و سکون زای نیمه و لام با الف و نیمه در آخر گویند و فخری بیان هر دو لغت که مژگان بدست کشاده میشود و بخلاف مغلان که بکشد و کشاده میشود و قفل بند میماند بسته شدن قفل بجز آنرا افتقال بر وزن افتقال و افتقال بر وزن افتقال گویند قفل لگانا بسته قفل بر وزن بجز آنرا افتقال بر وزن افتقال گویند افتقال الباب و افتقال علی الباب فعل از آن بفارسی فعل انداختن و وزن و بستن و نهادن و افتقال بر وزن افتقال سلی گوید شعر مشق پاسبانی ما عاشقان کند بلبل ز غنچه قفل زنده آتشانه را و کمال اسامیل گوید شعر عقل را و در آن صنعت دیده ما بر دوخته و فطرت را و وصف تو قفل بر زبان انداخته و اله هر دو گوید شعر فتنه بد آئینه از رنگ نهادم و تا شوخی حسنت ندید جلوه بهر جا و حیات گیلانی گوید بیت عبد الرحیم بنو گویم و روزه را قفل برندان فکینم و حسن و بلوی گوید شعر شب به شب باغبان کرد و در این قفل و مژگان کسب است تا به طلوع سحر و قفل کھولتا قفل کشادن بجز آنرا فتح و فتح فاد سکون تا و فوقانی و طاء مملعه در آخر و بفارسی واکردن و کشادن گویند باب قاف با لام و قفل لغت فارسیست در اردوی سندی مستعمل کسی بر وزن مسینه قلعی کند طغرا گویند بیت چو دیده سفیدی زوچ و طبق و نه قلعیگر استا و بر یک نسق و قلم لغت عربیست در اردوی سندی مستعمل چیزی که بآن نویسد بجز آنرا ایراج افتح بای تختانی و رای مملعه با الف و عین مملعه در آخر و ایراج زیادت تا در آخر گویند بعضی بیان قلم و ایراج فخری کرده اند تا تراشیده را ایراج گویند و تراشیده را قلم و قلموس است القلم محکم که الیه ارجع و افای بیت جمعه قلام و قلام و مژگن میم و سکون زای مجر و فتح با و موصوله و رای مملعه در آخر و بفارسی خامه گویند قلمبری بر وزن غنی و مبری بر وزن مری قلم تراشیده از بربنی فتح بای موصوله و سکون رای مملعه و تختانی و در آخر مری تراشیدن برای بعضی با و موصوله و رای مملعه با الف و فتح تختانی و تا در آخر و قلامه بضم قاف و لام با الف و فتح میم و تا در آخر مری تراشیده قلم و قلم خرد و سندی معنی شاخ که در زمین نشانند بفارسی است آنرا شاخه گویند و قلمب میم و مضمین یعنی گوید بیت بهار خامه گن سبز کرد و عالم را و قلمچه چمن روزگار کلاک نیست قلم بند کرد تا عبادت از نوشتن بجز آنرا قلم

و تحریر یفاری قلم بگردن گویند قلم پاک جامه باره که نویسندگان آن قلم را پاک کنند بفری و قیعه نفع و او کسیر
 قاف و سکون تحتانی و فتح عین و مهمل و تا در آخر گویند و یفاری قلم پاک کن طغرا گوید نسبت بی خرده گل قلم در تراش
 بسوسن قلم پاک کن بحر قماش و قلمت اسل لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل نوعی از کار و دو دراز
 دسته که بال قلمت را کشند محسن تاثیر گوید شعر بنگر قلمت اسل چه با خامه میکند از عهدیان خانه کنی در امان
 مسباش به بفری سکین کسیر بدین جمله و کسیر کاف مشد و سکون تحتانی و نون و تا آخر گویند قلمت اسل بالفصح لغت
 فارسیست در اردوی هندی مستعمل معنی ظریفی که در آن قلمها و دیگر آلات نوشتن هندی بفری آنرا مقلمه کسیر هم و سکون
 قاف و فتح لام و یم و تا در آخر گویند قلمت اسل اول و سکون و دوم و فتح تحتانی و تا در آخر معنی گوشت کسیر اسلش
 قلمت کسیر لام و یم و تحتانی مشد و لغت عربیت قلا یا جمع آن فارسیان و هندیان فتح قاف و سکون لام و فتح تحتانی
 بالتخفیف اسلش کنند ابو اسحق اطهر گوید شعر به یم چون خراسانی که از دهن و صحرایا بر روی قلیا اش بخت ششم قند بخارا
 باب قاف بایم هم قلمی لغت ترکیست در اردوی هندی و فارسی مستعمل معنی تازیانه سیفی گوید شعر محلی بنار بند و بخارا
 بهانه کن ۱۰ از عاشقان سخن بسبب تازیانه کن به بفری سوط یفاری معمله و سکون و او و طار مهمل و تا آخر و یفاری
 تازیانه گویند قمری بالضم لغت عربیت در اردوی هندی و فارسی مستعمل مغریست طوق دار از جنس کبوتر
 قمری جمع آن و حیوة الحیوان است القمری طائر مشهور کفیده ابو زکری و ابو طلحه و هر حسن الصوت و الاغی قمری
 و الذکر ساق بحر باب قاف بانون و قند لغت عربیت در اردوی هندی مستعمل و در قاموس است
 قند و قنده زیادت تا در آخر قند بر وزن کبریت شیر و نیشکر که آنرا پالوده بندند معرب کنند است
 و یفاری تهر ز گویند و قندی که آنرا کبریا صاف کرده باشند قند بکر و قند دوباره گویند غنی کشمیری گوید شعر دیده
 آن چون لب شیرین دیده معنی قند بکر فهمید نعمت خان عالی گوید بیت بود قند دوباره بیشتر شیرین
 به بین عالی سله باره گشت تا کاک شکر بار تو شد ثالث تاثیر گوید بیت بکر زان و لب قند دوباره
 بحسرت چید شکر پاره پاره و قند مل کسیر اول لغت عربی است در اردوی هندی و فارسی مستعمل و آن نوعی
 از چغندر است که چراغ بر کرده در آن گذارند قنادیل جمع آن یفاری آن را چراغواره بنین معجمه و قوف گویند
 سیفین گوید شعر در شب قدر جبهه تور روح امین نظاره کرده این شبنم و سه قرا به را دید چراغواره
 انوری گوید بیت با چراغواره خورشید جبهه تو به تابش در فقیه خورشید روغن است باب قاف با و
 قوال بمعنی خوشگو و بسیار گو در اردوی هندی و فارسی بمعنی سرود و گوشت عمل به لوی جامی گوید بیت
 قول قوال چون بدین منوال که کرم شد هست صوفی فی الحال و بفری بنفثه بضم میسم و فتح
 غین معجمه و نون مشد و تحتانی و تا آخر و مطرب بضم میسم و سکون طای مطبقه و کسیر ای معمله و بای معمله

در آخر و شادی بشین معجمه و دال محله بر وزن قاضی و منکر بضم هم و فتح خا و معجمه و سکون نون و کسر کاف و راء و طح
در آخر و بفارسی خذیا گرد و سر و دخوان نیز گویند قورمه بضم قاف لغت ترکیت در اردوی هندی مستعمل بمعنی گوشت پیا
لیکن در ترکی لغت قاف و ضم و او مستعمل است بعربیه که شکوفه بفتح ثین معجمه و کسر او و تحتانی باشد در آخر قوی
بفتح اول و کسر او و تحتانی باشد در آخر بمعنی زور آور لغت عربیه است در اردوی هندی مستعمل بفارسی تنومند و
تن آور گویند باب قاف بایای تحتانی + قی بالفتح لغت عربیه است در اردوی هندی مستعمل بمعنی چیزی
که از راه دهن بر آید پس اگر از راه دهن بمقدار پیری و دهن یا کمتر از آن بر آید آنرا قلنس بفتح قاف و سکون لام و
سین محله در آخر گویند و قی نیگویند و اگر باز عود کند آنرا سق گویند و بفارسی قق را شکوفه بضم الف و کاف تازی
و شکوفه بضم ثین معجمه و کاف تازی و اکماک بفتح الف و سکون کاف تازی و میم بالف و کاف تازی دوم در آخر
گویند قیامت بالکسر لغت عربی است در اردوی هندی و فارسی مستعمل بمعنی روز موعود که در زبان هندی
آنرا پرست بفتح بای فارسی و سکون راء محله و فتح لام و سکون تحتانی گویند و بفارسی رستخیز و رستاخیز
و گاهی به لفظ قیامت را فارسیان بمعنی بسیار استعمال کنند چنانکه گویند فلان پسر قیامت شنو است یعنی
بسیار شوخ و بمعنی امر غریب هم در هندی و فارسی استعمال کنند حکیم عبداللہ گوید شهر زلف کشود و رخ ازی
افروخت + طر ف شامی و قیامت کشفه ست + فغانی گوید شهر همه چیز تو محبوبان و عاشق کش است اما قیامت
در قبای تو که یک بند دلاویز است قیامت کرنا کار عجیب فتنه برپا کردن یعنی اقام القیمه گویند قیامت فعل از آن
بفارسی قیامت کردن و قیامت انگندن و قیامت آوردن گویند میرزا محمد باقر گوید بیت
نیچ میدانے چھاسے سر و قیامت میکنی + میکشی و زنده میسازے قیامت میکنی + علی حین گوید
شهر از جلوه قیامت بجهان افکن و مگذار + در خاک برو خاک تمناے قیامت + مفید نمی گوید بیت
شب خون غرقه بیداد و در ملک جان آرد + قدر روشن قیامت بر سر آرد و گان آرد + قیامت هونا
بمعنی بلای عظیم و امر غریب بوجود آمدن بدین معنی در کلام متأخرین عرب هم آمده است چنانکه گویند قد
قامت القیمه شیخ اشرف الدین عبدالعزیز انصاری گوید شاعرانند یہ بھیجتی وانی + لا حسرتی لانداسه +
کم دعوت موجد لوصول + قامت بحضور بالیقین + و بفارسی قیامت افتادن و بر خاستن و بر سر چیزی رفتن اسیر
گوید بیت دوش یارم برده از رخسار خویش شاده بود + گوی از سنش قیامت در جهان افتاده بود + سعدی گوید هر
و می زمانی بر سحر بی تکلف نبشست + فتنه نبشست چو بر خاست قیامت جفاست + واضح گوید شعر نه از
بهنمون دنی از خط کسی یوانه میگرد + قیامت بر سر دل رفته چیزی بود یا کاخند + قید بالفتح یعنی بند بزرگ
بفتح همزه و سکون سین محله و راء محله در آخر گویند قیدی بمعنی بندی و گرفتار یعنی اسیر بر وزن اسیر گویند

قیف کبر اول و سکون دوم و فاد را آخر لغت ترکیبست در اردوی هندی مستعمل و آن چیز است لوله دار که بر دهن
گذاشته گلاب و شکر آب و امثال آن از راه آن در شیشه ریزند طما سب قلی گوید شش سخن گرفته گرفته بر آتش
ز زبان آید چنانکه آب فرو میرود و شیشه ز قیف و بعر به آنرا قیف بفتح قاف و سکون هم و عین ممل در آخر گویند و بفار
تجرب بنام فوفانی و کاف فارسی بنامی تازی در آخر گویند قیف بالکسر یعنی آواز بلند لغت عربی است اما در عربی قیف
بفتح آواز کردن ماکیان وقت خواندن خروس را برای جفتی و فارسیان هم بالکسر استعمال نمایند فوفانی نیز در
گویند بیت سحر که در شادوی خروس طعم قیف + زدم گلو شسته و ستار لب گل تزلزلین + قی کرنا انداختن طبع
و شکر آب از راه دهن بعر به قیف بفتح قاف و سکون تحتانی و همزه در آخر است قاف بر وزن استفعال و قیا
بر وزن تفعیل و حذف بفتح قاف و سکون ذال معج و فاد را آخر و بفار سه اشکوفه و شگوفه لرون بالضم گویند
مولوی روم گوید مصرعه اشکوفه چرا کردی که با ده بخور دست + و اشکوفه بخور و دانه زاده قیمتی را بالکسر
چیز گران بهالکف نالاست در اردوی هندی مستعمل بعر به قیف یعنی شش نامی مثلثه و کسر میم و نون در آخر گویند و بفار سه
کران بهالکف فارسی و پیش بهاد بی بها و بعر به قیمت هم گویند قییمه بالکسر لغت محلی است در اردوی هندی مستعمل
گوشتیکه آنرا ریزه ریزه کرده باشد بطریقی معهود و نوعی از قییمه است بسیار خرد و باریک باشد بعر به آنرا اللالی و لولی
به ترکیب توصیف بضم میم و فتح خای مجید و سکون رای ممل و فتح دال ممل و لام در آخر گویند یعنی مانند خرد و ساخته
شده بفار سه این قییمه را قییمه سر مور سی گویند عبدالغنی قبول گوید شش در علم از حلقه زلفش نه نهد پای
بر وزن + که گند قییمه سر مور لیش آن خط سیاه + قییمه که ناز ریزه ریزه کردن گوشت را بطریقی معهود بعر به خرد و
بفتح خای معج و سکون رای ممل و فتح دال ممل و لام و تا در آخر گویند خرد و لغت اللجه قطعه کال خرد و فارسی
قییمه کردن و قییمه کشیدن تاثیر گوید شش نمیدد دل رو دشمن دوست همواری + بزرگ گنج گرش از تیغ قییمه کشند
نموری در بعر لیش شش گوید بیت بد را یا فرستد که از عکس موج + همه ماهیان را کشد قییمه موج + قییمه محلی
اول لغت ترکیبست در اردوی هندی مستعمل و آن آله است که بان کاغذ و جامه را برهنه فوفانی نیز در اردوی هندی
حکیم سوزنی آن تیغ پنجی فطرت + که بوده ابره هنرش همیشه استرم + اگر چه در فن نزل از عبید افزون
بود + و کس که زهر و دوا در آن من زیاد تر م + بعر به آنرا مقراض گویند و تفصیل آن در لغت کتر فی کاف
تازی خواهد آمد باب کاف تازی بالالف + کابک بضم بای موحده و کاف عربی در آخر لغت فارسی
در اردوی هندی مستعمل خان که از سنی برای کبوتران سازند بعر به آنرا شریج بفتح شین معج و کسر را و ممل
و سکون تحتانی و فتح جیم و تا در آخر و حد بفتح جیم و کسر دال ممل و سکون تحتانی و فتح لام و تا در آخر
گویند و بفار سه برج کبوتر و برج کبوتر خانه نیز گویند شفیج اثر گوید شش عدد و کند ز خندنگ تو فقه را خالی +

ان صفت که بمرج که برتر افتد باز کاتبا بسکون تاسی فوقانی و نون بالف رسیده پنهان را رشتن بعرب فعل فتح
 بین معجزه و سکون زای معجزه و لام در آخر و اغترال بر وزن افتقال گویند غزلت المرأة القطن از باب ضرب افتقرت
 باب افتقال فعل از ان بفارسته رشتن بکسب رای جمله و سکون سین جمله و رشتن بشین معجزه و رسیدن بر وزن
 پیدان گویند کاتبا بسکون تاسی هندی معنی گزیدن ابو منصور ثعالبی گوید بعربی گزیدن سگ و در دم را بعضی بفتح
 بین جمله و ضا و معجزه شد و گویند غضة الرجل و الکلب از باب نصر فعل از ان و گزیدن اسب و خرومانند آنرا کدم
 فتح کاف و سکون دال جمله و میم در آخر گویند که امته الحمار و غیره از باب ضرب فعل از ان و گزیدن مار را بعرب
 س بفتح نون و سکون ها و سین جمله و در آخر گویند و نهش بشین معجزه بچنین نهش الحیة از باب منع و نهش الحیة
 از باب منع و منع فعل از ان و سب بفتح لام و سکون سین جمله و عین جمله و در آخر سعة الحیة از باب منع فعل از ان
 و گزیدن مورچه را نغمه بضم نون و سکون خای معجزه و فتح بای موحده و ناد در آخر گویند در نهایت است و فی الحديث
 ما اصاب المؤمن من مکره کما کفارة الخطایا حتی نغمة النملة و نیز کاتبا بسبغ بریدن ابو منصور ثعالبی گوید بریدن
 درخت و سر مردم و دیگر جو اناات را قطع بفتح قاف و سکون طای جمله و عین جمله و در آخر و حرم بفتح حاء جمله
 و زای معجزه شد و در آخر گویند حراسه از باب نصر فعل از ان بریدن بنی را بعرب جمع بفتح جیم و سکون ال
 و عین جمله و در آخر گویند و بریدن نوک بنی را بعرب جمع بفتح خای معجزه و سکون رای جمله و میم در آخر و ان کمتر از
 جمع است و خرم الله از باب ضرب فعل و در قاموس است که اطلاق جمع بر بریدن گوشک و دست لب
 و بیشه همه آمده است و بریدن گوش را بعرب جمع بفتح صا و جمله و سکون لام و میم در آخر گویند صلم اذنه از باب
 ضرب فعل از ان و در قاموس است صلم یعنی بریدن و بکنی گویند بریدن بنی گوش را از انج اشی و بریدن پاک را بعرب
 شتر بفتح شین معجزه و سکون تاسی فوقانی و در اسه جمله و در آخر گویند شتر جفته از باب ضرب فعل از ان بریدن
 لب را شرم بفتح شین معجزه و سکون رای جمله و میم در آخر گویند شرم شفته از باب ضرب فعل از ان و بریدن
 دست را قطع بفتح قاف و سکون طاء جمله و جزم بفتح جیم و سکون ذال معجزه و میم در آخر گویند جزم یوه
 از باب ضرب فعل از ان و بریدن ذکر را جب بفتح جیم و با موحده شد و در آخر گویند جب و که از باب نصر فعل
 از ان و بریدن دم اسب را بعرب جمع بفتح حای جمله و سکون ذال معجزه و فاد در آخر گویند خذنه از باب ضرب فعل
 از ان و بریدن ناخن را بعرب جمع بفتح قاف و سکون لام و میم در آخر گویند بفارسته چیدن و شمشیدن
 قلم الظفر از باب ضرب و قلمه از باب الفعیل فعل از ان و بریدن گوشت را بعرب جمع بفتح حاء جمله و زای معجزه
 در آخر گویند فی القاموس الحرا القطع کالاحترار و فی النهاية و فی السیرت انه احقر من کشف شاة ثم صلی علیه
 هو اقل من الحرا القطع و منه الحرا و سب القطع من اللحم و غیره و قیل الحرا القطع فی الشی من فیه لانه یقال

قیف کسر اول و سکون دوم و فاد و آخر لغت ترکیب است در اردوی هندی مستعمل و آن چیز است لوله دار که بر دهن نشسته
گذاشته گلاب و شراب و امثال آن از راه آن در شیشه ریزند طماسب قلی گوید شهر سخن گرفته گرفته بر آتش
ز دیان چنانکه آب فرو میرود و شیشه ز قیف به عربی آنرا قیف قاف و سکون میهم و عین جمله در آخر گویند و بقا
الحکام بناد فوقانی و کاف فارسی بمای تازی در آخر گویند قیف بالکسر یعنی آواز بلند لغت عربی است اما در عرب قیف
بالفتح آواز کردن باکیان وقت خواندن خردس را برای جفتی و فارسیان هم بالکسر استعمال نمایند فوقی نیز در
گویند بیت سحر که در زشادی فروس طبع قیق + زدم مگوشه دستار لب گل تزارین + قی که نا انداختن طبع
و مشرباب از راه دهن به عربی قیف قاف و سکون تحتانی و همزه در آخر است قاف بر وزن استفعال و قیفا
بر وزن تفضیل و قف قاف و سکون ذال معجم و فاد و آخر و بفار سے اشکوفه و شکوفه کردن بالضم گویند
مولوی روم گوید مصرعه اشکوفه چرا کردی که باد و بخور دست + و اشکوفه بخند و او نیز آمده قیستی به الکسر
چیز گران به لغت فاکسیت در اردوی هندی متعلق به عربی قیف قاف و سکون و کسر میهم و نون در آخر گویند و بفار سے
گران بهایکان فارسی ویش بهاب و بی بها و بی قیمت میهم گویند قیسمه بالکسر لغت محلی است در اردوی هندی مستعمل
گوشتیکه آنرا ریزه ریزه کرده باشند بطریق معهود و نوعی از قیسمه است بسیار خرد و باریک باشد به عربی آنرا اللؤلؤ و لؤلؤ
به ترکیب توصیفه بضم میهم و فتح خای معجم و سکون رای محله و فتح دال محله و لام در آخر گویند یعنی مانند خرد و ل ساخته
شده بفار سے این قیسمه را قیسمه سرور سیگو گویند عبدالغنی قبول گوید شهر دلم از علقه زلفش زنده بای
بر وزن + مگر کند قیسمه سرور لکش آن خط سیاه + قیسمه که ناریزه ریزه کردن گوشت را بطریق معهود به عربی خردله
بفتح خای معجم و سکون رای محله و فتح دال محله و لام و تا در آخر گویند خردلت اللحم طعنه کالخر و لته بفارسی
قیسمه کردن و قیسمه کشیدن تاثیر گوید شعر بنید بد دل روشن دوست بهواری + بزرنگ گچ گرسش از قیسمه قیسمه کنند +
طهوری در لغت شمشیر گوید بیدیت بد ریافرسند که از عکس موج + همه ماهیان را کشد قیسمه موج + قیسمه
اول لغت ترکیب است در اردوی هندی متعلق و آن آله ایست که بان کاغذ و جامه را برند و فوسفه میزدی گویند بایات
حکیم سوزنی آن تیر منجی فطرت + که بوده ابره هنرش همیشه آسترم + اگر چه در فن نزل از عبید افزون
بود + که سوزن زهر دو باد را که من زیاده ترم + بهر سوزن آنرا مقراض گویند و تفصیل آن در لغت کترنی کاف
تازی خواهد آمد باب کاف تازی بالالف + کابک بضم بای موحده و کاف عربی در آخر لغت فارسی
در اردوی هندی متعلق خانه که از سوزنی برای کبوتران سازند به عربی آنرا شترجیه بفتح شین معجم و کسر راء محله
و سکون تحتانی و فتح جیم و تا در آخر و حله بفتح جیم و کسر دال محله و سکون تحتانی و فتح لام و تا در آخر
گویند و بفار سے بج کبوتر و بج کبوتر خانه نیز گویند شفعی آنرا گویند شهر عدو کند ز خدنگ تو قلعه را خالی +

ان صفت که بمرج کبوتر افتد باز کاتنا بسکون تامی فوقانی و نون بالف رسیده پنهان را رشتن بمرج بفتح
 ین مجر و سکون زای مجر و لام در آخر و اغترال بر وزن افتعال گویند غزلت المرأة القطن از باب ضرب ففتح
 باب افتعال فعل از ان بفارسته رشتن بکسر رای ممله و سکون سین ممله و رشتن شین مجر و رسیدن بریدن
 پیدن گویند کاتنا بسکون تامی هندی یعنی گزیدن ابو منصور ثعالبی گوید یعنی گزیدن سگ و مرد و هر بعضی بفتح
 ین ممله و ضا و مجر و شد و گویند غضة الرجل و الکلب از باب نصر فعل از ان و گزیدن اسب و خود مانند آنرا که دم
 تخ کاف و سکون دال ممله و میم در آخر گویند که امه الحمار و غیره از باب ضرب فعل از ان و گزیدن مار را بجز
 س بفتح نون و سکون ها و سین ممله در آخر گویند و نهشش شین مجر و پنهان نهشته الحیة از باب منع و نهشته الحیة
 از باب منع و منع فعل از ان و منع بفتح لام و سکون سین ممله و عین ممله در آخر سعة الحیة از باب منع فعل از ان
 و گزیدن مورچه را انجبه بضم نون و سکون خای مجر و فتح بای موحده و ناد در آخر گویند و نه نایه است و فی الحديث
 و اصحاب المومن من مکروهة لمکفارة الخطایا حتی نختة النملة و نیز کاتنا بسبغ بیدن ابو منصور ثعالبی گوید بریدن
 درخت و سر مرد و دیگر حیوانات را قطع بفتح قاف و سکون طای ممله و عین ممله در آخر و جز بفتح حار ممله
 و زای مجر و شد در آخر گویند خزرا سه از باب نصر فعل از ان و بریدن بنی را بعرب جلع بفتح جیم و سکون ال ممله
 و عین آمد در آخر گویند و بریدن نوک بنی را بعرب جلع بفتح خای مجر و سکون رای ممله و میم در آخر و آن کمتر از
 جلع است و خرم الفه از باب ضرب فعل و در قاموس است که اطلاق جلع بر بریدن گوش و دست لب
 و بینی آمده است و بریدن گوش را بعرب جلع بفتح صا و ممله و سکون لام و میم در آخر گویند صلح اذنه از باب
 ضرب فعل از ان و در قاموس است صلح معنی بریدن و یعنی گویند بریدن بینی گوش را از جلع انبی و بریدن لب را بعرب
 شتر بفتح شین مجر و سکون تامی فوقانی در اسے ممله در آخر گویند شتر حفته از باب ضرب فعل از ان و بریدن
 لب را شتر بفتح شین مجر و سکون رای ممله و میم در آخر گویند شتر شفته از باب ضرب فعل از ان و بریدن
 دست را قطع بفتح قاف و سکون طاء ممله و جزم بفتح جیم و سکون ذال مجر و میم در آخر گویند جزم دیده
 از باب ضرب فعل از ان و بریدن ذکر را جب بفتح جیم و با موحده شد در آخر گویند جب ذکره از باب نصر فعل
 از ان و بریدن دم اسب را بعرب جلع بفتح خای ممله و سکون ذال مجر و فا در آخر گویند خذفه از باب ضرب فعل
 از ان و بریدن ناخن را بعرب جلع بفتح قاف و سکون لام و میم در آخر گویند بفار سه چیدن و حرا شیدن
 قلم الظفر از باب ضرب و قلمه از باب انفعیل فعل از ان و بریدن گوشت را بعرب جلع بفتح حار ممله و زای مجر
 در آخر گویند فی القاموس الحار القطع کالاسترا و فی النهاية و فی الحديث انه احتر من کشف شاة ثم صلی علیها
 هو اختل من الحار القطع و منه المرأة و سب القطعة من اللحم و غیره و قيل الحار القطع فی الشی من غیره و یقال

حضرت العود احزا و بریدن شاخهای تاک را قصب بفتح قاف و سکون ضاد معجمه و باء موحده در آخر گویند
 قصبته از باب ضرب و قصبته از باب تفعیل فعل ازان و بریدن گیاه تر را عبری خضد بفتح خاء معجمه و سکون ضاد معجمه
 و دال محمله در آخر گویند و بریدن خشک حصد بفتح حاء محمله و سکون ضاد محمله و دال محمله در آخر گویند خضد الزریع
 و النبات از باب نصر و ضرب فعل ازان و در معنی قطع به آلاقی که اشتقاق اسماء آن آلات از مصدر آن معنی
 گفته و شدر الخشب بالمشاشر بالمشاشر قرص الفضة بالمقراض قرص الثوب بالمقراض جلجلم الشعر بالجلجلم
 الزرع بالمنجل کاظمه تنامی هندی مخلوط التلظ بها معنی چوب عبری آنرا شطب بفتح شاء معجمه و شین معجمه و باء موحده در آخر گویند
 و نیز کاظمه چوبی کنده که سوراخ کرده در پای مجرمان اندازند بعرب معطه بکسر میم و سکون قاف و فتح طامی محمله
 و رای محمله و تاد در آخر و فلق بفتح فاء لام و قاف در آخر گویند و بفارس کلند ریگان عربی بر وزن قلندر و کلندر
 گویند و در مجاوره متاخرین کنده کندها یا ضافت گویند طغرا در مذمت زاهد گوید بیت فلک در سیاست چو افکنده
 اشش در تعلیل بر یازده کنده اشش + غنی گوید شهر در تواضعهای مردم سخت در ماندن غنی + هر که می افتد
 بپایم کنده پامی شود + کار کاهی بمعنی خانه شمشیر بعرب قراب بکسر قاف و راسه محمله با الف و باء موحده
 در آخر و جفن بفتح جیم و سکون فاونون در آخر و غند بکسر غین معجمه و سکون میم و دال محمله در آخر و لفارسی بنام
 و میان گویند مسعود گوید شهر شاهمی که رخس اورا و دولت بود دلیل + شناسی که تیغ اورا نصرت بود میان
 و نیز کار کاهی بمعنی بدن انسان بعرب جبهه یعنی جمجمه و نای مشله و تاد در آخر و لفارسی اندام گویند کا جل دوده چراغی
 که بچشم کشند لفارسی دوده گویند و حیدر گوید شهر هست و دودول بزرگ زلف در چشم عزیزه تا که دیدم
 خواند خواه چشم جاناد دوده را + کار خانه لغت فارسیت در اردوی هندی ستمل جانیکه کار را سر انجام دهند
 بفارسی کارگاه نیز گویند صاحب گوید شعر دها تیشه فرهاد شد بچون شیرین + هنوز مزد ازین کار خار نده می طلبم
 کار بکر لغت فارسیت بمعنی پیشه و مانند آهنک و نجار و امثال آن امیزه و گوید بیت جهاندار بر تخت نهاده
 کار بکران نج بسیار داد + بعرب آنرا صانع بصاد و نون و غین محمله بر وزن فاعل و اسکاف بکسر هاء و سکون نون
 و کاف با الف و تاد در آخر گویند در محذب است اسکاف گفتند و هر صانع فی الاساس هو اسکاف من الاساکفه و هو الخزان
 و میل کل صانع و بفارسی استاد کاشنی لغت فارسیت در اردوی هندی ستمل گیا همیشه نوای عبری آنرا
 هند یا بکر با و سکون نون و فتح دال محمله و باء موحده با همزه محدوده گویند و بکسر دال هم آمده و در قاموس است
 هند بکسر با و سکون نون و فتح دال محمله و باء موحده در آخر و هند یا بکر با و فتح دال گویند و گاهی با کسر مقصور
 و محد و هم آرند ابن بیطار گوید سرد و ترست در درجه اولی و بعضی گویند خشک و شینخ ابوعلی و رقاقون گویند
 کاسنه دو قسم است دشته و بستانی و آن بار درست در درجه اولی و خشک آن خشک است

در وجه اولی و تر آن ترست در آخر وجه اولی و بستانی ابرو و اربط است و دشتی رطوبت قلیل دارد که کاغذ لغت است
 در اردوی هندی و فارس مستعمل و آن چیز نیست که بر آن می نویسند صاحب قاموس میگوید که کاغذ بدال جمله عربیست
 و میر در دره الفه اص گفته که ابو القاسم حسن بن بسراندی صنف بکتاب موازنه گوید که من پرسیدم این
 را از کاغذ گفت بدال جمله و مجمر در آورده بعبریه قرطاس کبرکان و سکون را در جمله و با الف و سین جمله در آخر و بیار
 بفتح بای موحده و تحتانی با الف و حنا و مجمر در آخر گویند کاغذی لغت عربی است در اردوی هندی مستعمل کسیکه
 کاغذ سازد و فروشد بعبریه آنرا در آن بفتح و او و رای جمله میشود و قاف در آخر گویند و بفارسیه کاغذ که کاغذ
 طغر گویند شهر بسکه خود از آن خطان سحر بر شوقم دست او به رخنه با در نامه ام چون قالب کاغذ گسترست و نیز کاغذ
 چیز را گویند که پوستش مانند کاغذ باریک بود چون با و ام کاغذی و جوز کاغذی و بلیوی کاغذی کال بجای گرافی
 غله بسبب خشک سالی بعبریه قریط بفتح قاف و سکون حاد و مایه طای جمله در آخر و جرب بفتح جیم و سکون ال جمله
 و با و موحده در آخر و محل بفتح جیم و سکون حاد و مایه و لام در آخر و کحل بفتح کاف و سکون حاد و مایه و لام در آخر گویند
 ابو منصف و ثعالبی گوید سالیکه در آن باران بنبارد آنرا سسته قاحطه بقیاف و کا حطه بکاف گویند و اگر زراعت و
 چاریان بپاک شوند آنرا سسته قاشوره بقیاف با الف و ضم شین مجمر و سکون و او و فتح رای جمله و تا در آخر
 و لاهسته بلام و حا و سین محلتین بر وزن فاعله و جالقه بجا و حمله و لام و قاف و تا در آخر بر وزن فاعله و حراق
 بجا و و را محلتین و قاف بر وزن کتاب گویند و اگر کوسفند و شتران بپاک شوند بجهت بضم جیم و سکون جیم و کسر حاد جمله
 و فتح فا و تا در آخر و مطبقه بضم جیم و سکون طای جمله و کسر با و موحده و فتح قاف و تا در آخر و جرجیم و و ال و
 عین محلتین بر وزن قظام و حصار بفتح حای جمله و صاد جمله میشود و با حظه مد و وه گویند زیرا که مشابه است بزنی
 که موی ندارد چه حصار زن بی موی را گویند و اگر مردم بپاک شوند آنرا ضبع بفتح ضا و مجمر و با و موحده و عین جمله
 در آخر گویند در حدیث است ان ربلا آناه فقال قد اکتنا الضبع یا رسول الله یعنی السنه المجدیة و می فی الاصل
 الیه و ان المعروف العرب یکنی به عن سنه الجذب کما لا چیز سیاه را گویند بعبریه اسود بسین جمله و او و
 و ال جمله بر وزن احم و اسحم بفتح همزه و سکون سین جمله و فتح حای جمله و یم در آخر گویند اسود حالک و بجله جمله
 و لام و کاف بر وزن فاعل بسیار سیاه کالا دانا تخم نیل بعبریه صبل لیل گویند گرم و خشک است زردم
 کالا کو نوعی از زراعت نبات سیاه رنگ است و در صحیح المیخاند و در آباء می گسترده آید بعبریه آنرا عذاف
 بضم غین مجمر و و ال جمله با الف و فا در آخر و حاتم بجا ی جمله با الف و کسر تا س فوقانی و میسم
 در آخر گویند لانه بفتح با الف و افار سیه کثاغ بضم کاف و لام و عین مجمر و نیست آن ابو جاد و بجا و حمله
 بعد جیم چنانکه در مرصع گشت کال پرنابه معنی خط افتادن بعبریه اجد اب بجیم و و ال جمله و با و موحده

و سر فرگوش آوردن و سرگوش گذارشتن گویند حافظ شیرازی گوید شهر سر فرگوش من آورد و با تو از حزن گفت
 کامی عاشق ویریزه من خوابت هست به تاثیر گوید شهر زار از باده پرستان که میشود آگاه به گوش شیشه اگر سر فراغ
 نگذارند کاینجا بنشین اعضا از ترس و جز آن بهری ارتقا و براد و عین دال عملات بر وزن افعال در جفت بفتح
 را و مطلق و سکون جیم و فاد را آخر در جهان بالتحریک در خوف بالضم و جیف بر وزن امیر گویند جیف از باب نصر فعل
 از ان در قوت بضم رای ممل و قاف و سکون و او و فاد را آخر گویند رای ممل و قاف من البر و از باب نصر ویدم که می لرزد از
 سر بالفار سے لرزیدن و لرزه برتن افتادن کا نشا بختی نون و تهای هندی بالفت بمعنی خار بعر بے شوک بفتح
 شین مجر و سکون و او و کاف در آخر گویند شد که زیادت تاسی که اشواک بالفتح جمع آن و خار خرابان را بعر بے
 سلاوة بضم سین ممل و لام شد بالفت و فتح همزه و تا در آخر گویند بفار سے خار خراما و نیز خاری که میان دست
 ترازدی زرگران و صرافان بشکل خار بود و چون آن خار بر ابر باشد بک ترازد و ج جای میل نکند و بفار سے انشا
 خار ترازد و گویند و کاشا در ادوی هندی ترازدی کو چاک را هم گویند که از مس و جز آن سازند و صرافان ترازد که
 آن سیم و زر را کشند برای آن نامی خاخن در عربی و فارسی دیده نشد و نیز کاشا چتری است آهنین شامه و
 که دلو افتاده را بان از چاه بر آرد بعر بے آنرا عودق بفتح عین ممل و سکون و او و فتح دال ممل و قاف و آخر و عود
 زیادت تا و عودق بفتح عین ممل و ضم دال ممل و سکون و او و فتح قاف و تا در آخر گویند عودق بفتح جیم آن بفار سے
 چاه یوز بضم تحتانی و زاسے معبر گویند و نیز خار سے را گویند که در پای خروس بود بعر بے آنرا شوک بفتح
 شین معبر و صیغه بکسر صاد ممل اول و سکون و فتح صا و دوم و تا در آخر گویند و بفار سے خار خروس
 کاشا چبختا فرو شدن خار در عضوی بعر بے آنرا شوک بفتح شین معبر و سکون و او و کاف در آخر گویند شاکه
 الشوکه از باب نصر فعل از ان بفار سے خار خلیدن و خار رفتن و خار شکستن سکیم گوید شهر در میان
 جنون از بسکه گرم جسم است به خار میسوزد اگر در پای مجنون میرود به حیدر کون هر دی گوید شهر
 ز تو خارهای حسرت که شکست در دل من به خیرت شود که روزی در گم و میده باشند به شکسته ناوا شکسته از باب
 افعال خلاصیدم در بدن او خارها کاشا بفتح جیم که نا افتادن در خارها بعر بے شاکه و شکیم بکسر شین معبر گویند
 شکت الشوکه از باب سماع افتادم خارها کاشا و یو را بر چنا خار بر سر دیو را چیدن تا از آمدن حیوانات
 موفیه و وزدان محفوظ ماند بعر بے شوک بشین معبر و او و کاف بر وزن تفعیل گویند شوک الحاط از باب
 تفعیل فعل از ان کاجی بنون غنه و کسر جیم و سکون تحتانی معروف بفتح بکاله نوعی از بان خورشش ترش
 بعر بے آنرا می بختیم و کسر رای ممل و سکون تحتانی و همزه در آخر بر وزن امیر گویند و بفار سے
 آبگامه گرم و خشک است در دوم کاسجی مکننا بر آمدن مقعد بسبب لاغری وقت فاکله کردن بعر بے

خروج المقعد گویند کاندان بنون غنه و دال ممله بالفت رسیده بخی است بشکل سباز بعربے آنرا غنصل بضم عین ممله
 و سکون نون و ضم صاد ممله و لام و در آخر و اسفیل کبیر همزه و سکون سین ممله و کسر قاف و سکون تحتانی و لام
 در آخر و اسفیل کبیر همزه بر وزن افعال و بصل الفار و البصل البیری گویند و بفار سے پیاز موش و پیاز خوشی گرم
 در دوم و خشک است در سوم کاندھا بنون غنه و فتح دال ممله مملو ط اللفظ بها بالفت بمعنی دوش بعربے عاتق
 بعین ممله بالفت و کسر تائی فوقانی و قاف و در آخر گویند سنی الحدیث اما البو حیر فلما یضع العصا عن عاتقه و هو کنا یط
 عن السفر و بفار سے قدیم صفت کبیر سین ممله و سکون فا و تا در آخر گویند و تیر کے الیکین کبیر همزه و کان فاکر
 کان رکھنا سخن کے را بدل شنیدن بعربے اصافه کبیر همزه و صاد ممله بالفت و فتح ناس معجزه و تا در آخر
 و صوغ بفتح صاد ممله و سکون و او و حامی معجزه در آخر گویند اصالح له و الیه از باب افعال و صاخ له از باب نصر
 فعل از ان بفار سے گوش نهادن و دا و ن حزن گویند شهر شنیدی شکوه ام از شرم طاقت آب گردیدم
 بحر فم گوش داوی بر زبانم لفظ معنی شده کلنگا میبیل بمعنی جرک گوشش بعربے و فتح الازن و ان لغیم
 همزه و فامشد و تلف بضم تائی فوقانی و فامشد در آخر گویند کان ملن گوشش کے را مالیدن برای تنبیه تادیب
 بعربے غصه بفتح عین ممله و سکون صاد ممله و را سے ممله در آخر گویند و بفار سے گوشش کے مالیدن و بر تاز
 کا و ن کا و ن بتکرار بضم همزه و سکون و او و مجهول و نون در آخر حکایت از آو از یابے ذاع بعربی خاق غار
 بتکرار غین معجزه بالفت و قاف در آخر بفار سے کلغ کلغ مولوی رویم گوید مصرعه کلغ کلغ نقره ذاع سیاه
 و آو از نزع را بعربے نفیق بنون و عین ممله و قاف بر وزن اسیر و شیح بشین معجزه و کسر حامی ممله و سکون تحتانی
 و جیم در آخر گویند کا هو بضم با و سکون و او و معروف لغت فارس سے است در اردوی هندی متعل سبریت
 بعربے آنرا خس بفتح خای معجزه و سین ممله مشد در آخر گویند و بفار سے کوک بضم کاف عربی و سکون و او و
 کاف تازی دوم در آخر سدر و ترست در درجه دوم و گویند در سوم کائی سبزی باشد که بر آب استاده پیدا
 آید بعربے آنرا طحلب بضم طاء ممله و سکون حامی ممله و ضم لام و با سے موحده در آخر گویند و فتح لام و بر وزن
 زبیر نیز آمده طحلب الما کو بسیار شد طحلب آن و طشره بفتح طاء ممله و سکون تائی مثله و فتح را و ممله و تا در آخر
 و شب بفتح شین معجزه و بای موحده بالفت مقصوده و اغتر بفتح همزه و سکون غین معجزه و فتح تائی مثله و را و ممله و تا در آخر
 گویند و عذبه بفتح عین ممله و سکون ذال معجزه و فتح بای موحده و تا در آخر گویند و بالتحریک و کبیر دوم هم آمده و بفار
 جل آب و جل نزع و جامه غوک و بر غمه بفتح غین معجزه و میم گویند زیر که نزع یعنی غوک در ان می باشد و چناره
 بفتح جیم فارس و سکون غین معجزه و چره واره بوا و و چنارده بلام گویند کائی لکننا بسته شدن سبزی بر رو
 آب بعربے طحلیه بلام ممله و حامی ممله و لام و با و موحده و تائی فوقانی و در آخر گویند طحلب الما و فعل از ان بفار سے

جل بستن آب گویند و آن را بر عربی مطلق بکلام و بفتح آن گویند و بفارسته آب جل بسته کا یا لطن یا ایا ترنمانی و فتح
 با و بفارسته و لام و سکون تا و بپندی و نون بالف کشیده از قاف بے نقاب و اگر در آمدن در حین حیات چنانکه هندوان
 قائل اند بر عربی تناسخ بضم سین جمله گویند و بفارسته تناسخ زدن کا یا پچسل بکون تختانی پوست درخت است که آنرا
 وارشیشکان گویند ابن بریلار گوید گرم است در اول و خشک است در دوم و صاحب لفاظا لا وید گوید که آنرا قند دل
 و عود البرق نامند جهت آنکه چون برق و قوس قزح بآن میرسد خوشبو تر از عود بپندی میگردد باب کاف تاری
 بابای موحده + کباب لغت عربیت در اردوی هندی مستعمل گوشت نرم و نازک که آنرا ریزه ریزه کرده
 بریان کنند بفارسته آنرا تابا به بنا و فوقانی و بای موحده و توا به بود و توا به بجم و توا به بود و تبه و تهر و گویند
 ابو منصور ثعلبی گوید گوشتی که بر افکار بریان کنند آنرا معرض بضم میم و فتح عین جمله و ای جمله شد و ضا و معجزه و آخر
 گویند و گوشتی که آنرا در اخگر بر آید آنرا محلول بجم و لام مکرر بر وزن مفعول و دلیل بر وزن فاعیل گویند و گوشتی
 که آنرا بر اخگر بر دوی بریان کنند آنرا محسوس بجاء جمله و بنابرین جمله بر وزن مفعول گویند و گوشتی بریان
 که از تنور بر آید و اشک چکان بود و آنرا شرار شش بفتح سار و محماد سکون شین معجزه و رای جمله بالف و شین معجزه
 در آخر گویند ابو منصور ثعلبی گوید مین خوار زمی را شنیدم که در وقت طحالی که دو سته پیش او نهاده میگفت
 جاکه نه بشو او شرار شش و گوشتی که آنرا بر سنگ گرم بریان کنند بنید بفتح عا و محله و کسرون و سکون تحا
 و ذال معجزه در آخر گویند و بفارسته کباب آنرا گویند شجر جان غم فرسوده داغ از دوی آتشال اوست + از شجر
 بهیچون کباب سنگ میسوزد و دلمه و گوشتی که بر سنگ بریان کنند و یکم بختیر مانده باشد بر سر آنرا مضرب بضم میم
 و فتح ضا و معجزه و بای مشد و مفتوح و با و موحده در آخر گویند و اگر باز آنرا بر ای تکمیل بضم و تنویر کنند بضم میم و فتح
 شین معجزه و تختانی مشد و طای محله در آخر گویند و بفارسته نوعی از کباب است که آنرا کباب شامی گویند شلفج اثر
 گوید بیت فسرده شام غریبان ز تلخ کامی ماست + درین سفر دل بریان کباب شامی ماست + و نوعی از
 کباب است که آنرا کباب ورق گویند و رنگش سیاه بود و وحید در تعریف کبابی گوید بیت چو خواند از کتاب دل بر
 سبق شد از شوخیش چون کباب ورق + و نوعی از کباب است که آنرا کباب هندی گویند سیاه رنگ شفع اثر
 گوید بیت همین بیج جگر زلفش از بلندی شد + دلم ز حسرت حالش کباب هندی شد + و نوعی از کباب است
 که آنرا کباب حسین گویند خان ابرو گوید شجر اگر کباب حسین بود خدای عود + دل سیاه خواجه کبک شامی ماست
 و نوعی از کباب است که آنرا کباب دارانی گویند راخی گوید شجر لذت پوست تحت فقر نیافت + دل میقم کباب
 دارانیست و نوعی از کباب است که آنرا بشکل گل سازند و آنرا کباب گل گویند سلیم گوید شجر در گلشنی که چهره برافروخت
 شمع + و مثان میوزند بغیر از کباب گل کباب لگانا یعنی کباب بختن بر عربی کیسب بر وزن تعفیل گویند و بفارسته

کباب افکنند و کباب انداختن و رساندن و کردن و کباب زدن صاحب گوید بخت مازدوی آتشین او نقاب افکنده
 ایچ به بار اول ما برین آتش کباب افکنده ایم و دولت اگر چه عشق ندارد و ز من قسره تری + تو توان پسینه گرم کباب با
 انداختن + ظهوری گوید بخت مست عشقم اگر بخون جگر + بر ساقیم کباب میسدم + قبول گوید شهر شرابین صبح بخور
 کباب مرغ گزک + که دل ز ناله مرغان کند کباب سحر + ظهوری گوید شهر فی تو خواند نشان جام شرابی ترزند بلکه
 ز لخت جگر خویش کبابی نزنند + کبابی لغت فارسیست و رادوی سندی شکل یک کباب پزد و حید گوید بخت کبابی
 از ان روی بر آب و تاب هر کرده بر آتش دل کباب + بعربے آنرا ملکب بصحیم و فتح کاف و کسر با و موحده شدند
 و دوم در آخر گویند که بختک بفتح اول و سکون دوم و فتح تاء و فوقانی و کاف تازی در آخر برای استفاده غایت زنا
 می آید بعربے الی سته و بفارسته تاکی و تابکی و تا چند و تا پنجم ز اصایب گوید شهر تا بچندک غنچه کباب پزد
 خواجهی گفته حرف دوست بردار از دهمان بوستان برگل شود با قرکاشه گوید شهر تا چند بزنجیر خرد بند توان بود + دیوان
 شدیم چند خردمند توان بود + کبر بفتح اول و سکون دوم و راهمل بالنت هر چیز سیاه و سفید بعربی البقی و بقا
 خلق و فلانک بفتح خای مجمر و جیم تازی در اول و کاف و فارسته در دوم و پیسه بیا و فارسته گویند و فرس بقی
 اسپه درنگ تیس اخراج سیاه و سفید کیش الم کیش سیاه و سفید نور سیاه و سفید غرا بفتح جبل ابرق
 آبنوسر طبع سیاه نیز انصوان از قش و جاجه ر قضا صاحب قاموس گوید بقی در مرغان مثل البقی در ستوران
 کبر اخمیده پشت سبب خلقت بعربے آنرا احد بفتح همزه و سکون حای ممل و فتح دال ممل و با و موحده در آخر
 بفارسته گونه پشت گویند حدب از باب سجع و احدب از باب افعلال و اخد و داب از باب افعیلال و تاجاد ب
 از باب تفاعل فعل از ان و ابنخ بفتح همزه و سکون بای موحده و فتح زای میجو و خای مجر در آخر و ابنزی کبری
 دسه که پشت او خمیده باشد بعربے آنرا احد با سجاد و دالی مملتین و با و موحده بر وزن حمرا گویند و بفارسته
 گونه پشت و دوات پشت که بوتر لغت فارسته سست رادوی سندی شکل آن معر و بخت بعربے آنرا حمام
 بجای ممل و بخر ازیم بر وزن سحاب گویند حمام بزیادت تاسی و یامه بیاسه تخانی که بوتر صحراست را گویند و
 فارسته لغت یفا و سبار و سبارک بفتح سین ممل و ضم رای ممل نیز گویند قطران گوید شهر سبار و گر صاف و حق گیر
 لکجا کرد و با از غلب باز + و بترک کور چیر بفتح کاف تازی و ضم داد و سکون راد ممل و کسر جیم فارسته و سکون
 از ان و بید و مملتی و در سجع و چاسر از ان سجع که بوتر سست و چاسه راد و عرف گوید کاف فارسته و و
 مجهول خوانند و این الشر و چاهیا آتشیان کنند و آنرا که بوتر چاه نیز گویند سلیم گوید شهر و طن خوشست
 اگر نیکنامی مردوست + بود غریب فضا سچمن که بوتر چاه + خان آرزو گوید بخت سید چشمی سست
 از بس باعث آشوب شوق ما + که بوتر سسر مد می گرد و از مکتوب شوق ما + راج گوید شهر بختوش جمال

بتان را چه اعتبار بود سفاک کبوتر چاه نیست دور از نو بد و لشکر قمری کبوتر زر بی شد ز حلقه با، خود را کدم سه و زرد پود
کرده بود و هم از دست شهر ر قم پر داز مکتوب که بود امشب و کم یارب + معلق می زد و همچون کبوتر غنیمت را شکست
کبوتر باز لغت فارسیست در اردوی هندی متصل و آن معروف است و در اصطلاح عشق بار هم میگویند شیخ ابو الفضل
در جواب نامه عبدالرحمان نوشته فرستادن کبوتران پری پر داز و آمدن حبیب عشق بار خبر بے آزار جمال لغت
زای میجو و جیم شد و بالف و لام در آخر و زاجل بر وزن فاعل گویند کبوتر می بسکون تختانی معروف در اردوی هند
ناده کبوتر را گویند بعرب حاصه بفتح حاء ممل و میم و تاد و آخر و عکر میگویند عین ممل و سکون کاف و کسر رای ممل و فتح
میم و تاد و آخر گویند باب کاف و تازی بابای فارسی که کافر فیک از جرم سازند برای روغن بعربی
آنرا گویند بفتح دال ممل و بابی موصده باشد و تاد و آخر گویند و بفارستیم و به گویند که اسب است که اندک و دراز
جلان کرده باشند بعرب آنرا مکمل بفتح میم و کاف و سکون میم دوم و فتح با و لام در آخر گویند کبوتر بعربی
توب بفتح ثانی مثله و سکون و او و باد موصده در آخر گویند ثیاب بالکس و اثواب بفتح جیم آن و جامه سفید
که از پنبه بود بعرب آنرا اسحل بفتح سین ممل و سکون حاء ممل و لام در آخر گویند و هر جامه که از ابریشم بود
آنرا حریر گویند و هر جامه که ملاصق بدن باشد آنرا اشعار بک شین معج و عین ممل و بالف و در آخر گویند
و هر جامه که بالای شاعر بود بعرب آنرا و ثار بفتح دال ممل و ثا بفتح ثانی مثله و بالف و در آخر گویند
و هر جامه مبتذل را که وقت خواب بپوشند یا برای کار کردن آنرا تبتذله میگویند و سکون بای موصده
و فتح ذال معج و لام و تاد و آخر و معوز میگویند سکون عین ممل و فتح و او و زای معج و در آخر گویند
و جامه ای که آنرا پوشیده در بار و در خارست آنرا رخت سلای گویند و جامه که آنرا گاه از در و درخت
و شکام رفتن پیش ملک پوشند آنرا نهادگی گویند کبوتر اسند بفتح اول و سکون دوم و اردندی بالف و فتح با
و سکون نون و دال ممل و در آخر بوی از سوختن جامه و پنبه آید بعرب آنرا شیطا بکشین معج و تختانی بالف
و فتح طای ممل و تاد و آخر و شیطا بفتح شین معج و سکون تختا بفتح و طاء ممل و در آخر و شیطوط بر وزن شحوظ
گویند چنانکه تعالی گفته کپرون می بولوا عارست از حیض آوردن بعرب حیض بفتح حای ممل و سکون تختا
و ضا و حجه و در آخر و حیض بفتح میم و کسر حای ممل و سکون تختانی و ضا و معج و در آخر و محاض بفتح میم بر وزن
سحاب گویند فاضله المرافاة از باب ضرب فعل از ان حاکض و حاکضه صفت از ان حاکض و حاکضه صفت از ان حاکض
و کسر تختانی مشد و جمع آن کپرسه اوتار نا جامه را از تن بر آوردن بعرب شحوظ بفتح شحوظ و سکون میم و حاکض
و حای معج و در آخر گویند بفتح دال ممل و بفتح ثانی و نضو بفتح نون و سکون ضا و معج و او و در آخر گویند و بهارست
جامه از تن بر کشید و بر آوردن و بر کردن کپرسه بدل آن تغییر لباس کردن بعرب تبدیل الملبس

و بفارسه جابر بدل کردن گویند کپڑے پہنا جامه پوشیدن بعربی لبس لبضم لام و سکون با می موحده و
سین ممله در آخر گویند لبس الثوب از باب سماع فعل اذان بفارسه برخت پوشیدن و در بر کردن و جامه در بر کردن
کپڑے پہنا جامه کسی را پوشانیدن بعربی لباس پوشیدن لرزیدگی بدن بعربی رعدہ بکسر را سے ممله
و سکون عین ممله و فتح وال ممله و تا در آخر و قفقه لفتح قاف و سکون فا و فتح قاف و دوم و فا و تا در آخر
و زفره بتکرار از اسے معجزه و فابرو زن و جرحه گویند فی نهایت اخذنه قفقه لے رعدہ و سه ترف من الحی
لے تر تعذر من البر و در قاموس ست و فی الحدیث مالک یا ام السائب ترف من لبس اوله امی ترف عین و
بفتحه لے تر تعذرین و یروی بالراء و بفارسه لرزه و ضربه بکسر فا و سکون سین ممله گویند کپڑه و بلبغت بجا کھا
صنعت و رفقت بعربی آنرا کما هو گویند سر دو خشک ست در درجه سوم کمی ظنی کو چک از چرم که در آن دوغن
و امثال آن نهند بعربی آنرا دبه بضم دال ممله و فتح با سے موحده و سکون تخانی و فتح با می دوم و تا در آخر گویند
باب کاف تازی با تازی فوقانی ۱۰ کتا لبضم اول و دوم مشد دبالف درنده ایت معرفت بعربی
آنرا اکلفه بفتح کاف و سکون لام و با می موحده در آخر گویند کلاب بر وزن کتاب و اکلب بر وزن افلس جمع کن
بفارسه سنگ و تبر کے ایت بکسر حمزه و سکون تازی فوقانی کوفه گویند و کنیت آن بعربی ابن بقیع و سکونی را
بعربی قضاة لبضم قاف و ضا و معجزه بالکف و فتح عین ممله و تا در آخر گویند و گاسه بطریق و شنام استعمال کنند
و بعربی گویند بکلاب و بفارسه فلان سگ است اثر گویند شهر دشمن سگ کجاست که از وی برو حساب
مدراج بعد شیر خدا فخر روزگار کتر انا را سے را گذاشته براه دیگر رفتن بعربی قرض لبفتح کاف و سکون
را از ممله و ضا و معجزه در آخر گویند قال الله تعالی و اذ اخذت نقرضتم ذات الشمال ای خلفه شمالا و تجا و برهم و تقطع
و تترکهم عن شمالها بفارسی راه چپ کردن طالب آئی گویند شهر راه چپ کرد و حریفانه بهارا از چمنم و غنچه لایزم
من و بکلام شافتن گذشته اتر تا بریدن چیز را بمقراض بعربی قرض لبفتح قاف و سکون را از ممله و ضا و
در آخر گویند قرض الشعر از باب ضرب فعل اذان قرض الشعر و الظفر بصاد ممله از باب نصر برید موی ناخن
را ببقض یعنی مقراض بفارسه مقراض زدن و مقراض کردن میرزا اسمعیل ایما گویند بیت بسکت تو غم
بیکبار از جوانی دل برید ۱۰ میگم مقراض سر موی که میگردد سفید ۱۰ صمیمی شیرازی گویند بیت بستند زاناک
کمر از صدق و یقین ۱۰ در خدمت شمع روضه خلد برین ۱۰ مقراض با احتیاط زن ای خادم ۱۰ ترسم
بزرگ شهم جبریل امین ۱۰ کترن ریزه های که از بریدن مقراض افتد بعربی آنرا قراضه لبضم قاف و فتح
ضاد معجزه گویند در صحنه ست قراضه الذهب تراشیده طلا و در اساس ست قراضات الثوب تراشیده جامه از
مقراض و بفارسی تراشه درین مقراض تراشیده بیک گویند شعر پیر این گل ریزه مقراض قبا بکسر که در اول

برقد حسن تو بریدند: کترنی بفتح اول و دوم و سکون رای همله و سکون نون و سکون تخمائی معروف آراست که بآن کاف
و جامه تراشند بحر بی مقرر اض بالکسر اما مقرر اضی که زیر گران بآن زرو سیم تراشند بحر بی آنرا مقصص کبیر میهم فتح
قاف و صاد همله مشد و گویند و بفار سے همه را در کار و تیر که قنبری کتیا بضم اول و بکفنی ماده سبک بحر بی کلبه و لغوه
بفتح لام و سکون عین همله و فتح و او و تا در آخر و لغاه بفتح لام و عین همله بالالف و تا در آخر گویند و بفار سے لاده بدل همل
والا سس بسین همله گویند فونی یزدی گوید بیت میان مردم شیدای سبک لایح شوی چون پای بند فضل و سواش
و تیر که قاف بفتح قاف و سکون نون و کسر جیم فار سے و نین بحر در آخر و گاهے بطریق و شام برای زبان
استعمال نمایند بحر بی امرا کلبه تیر کبیر تو صیفی گویند و گاهے تنها کلبه گویند کتیا بضم اول و سکون و کلمه تلفظ
بها در اول همله بالالف بضمه خندیا که در لغت قدما در ملی مستعمل است بحر بی آنرا بحر بیک را و همله و ضم آن گویند
در قاصد سست الرجز بالکسر و الضم القدر و بفار سے پلیدی کثیر بفتح اول صمغ و خیتست بحر بی آنرا
کثیر ابنا و مثله گویند و بفارسی زول زده بضم زای و بحر و سکون و او و لام و فتح زای و بحر و و ال همله گویند و زو بعضی
گرم و ترست و نزد بعضی سیر و خشک باب کاف عربی باتامی بندری کسب بضم اول و سکون دوم
بج و در خیتست و دای بحر بی آنرا قسط بضم قاف و سکون سین همله و طای همله در آخر گویند گرم و خشک سست
و رد و دوم کتار نوعی از سلاح مخصوص بندست که بر کمزرنند فارسیان آنرا کتاره تاسه عربی گویند
امیر خسر و گوید شعر سسر آن دو چشم کردم که چون بندوان ریزن: هم را ز نوک مژگان زده بیکر کتاره ۴۰
کتاب بفتح اول و دوم مشد و بالالف بمعنی پیش کتان بحر بی آنرا فرعه بفتح فاء و سکون رای همله و تا در آخر چنانکه
ابو منصور ثعالی گفته ام عقیده کنیت آن کتانی بکسر حمزه تخمائی معروف کتایست خاردار که گلش شیخ
مائل شود و بی بود بفار سے آنرا گل خار گویند شوکت گوید شعر امر و زقبای تو برنگ گل خارست: در رسم به
تن نازکت آسیب ساند کتار پاره از زمین که آنرا آباد کرده باشند بحر بی آنرا قطعه بفتح قاف و کسر
طای همله و سکون تخمائی و فتح عین همله و تا در آخر گویند و نیز کتار بچه گاو میش بحر بی آنرا ولد الجاموس گویند
کشتی بضم اول و سکون دوم و کسر کاف تازی و سکون تخمائی معروف بجی سست باریک و سیاه بحر بی آنرا
الخریق الاسود بفتح خاء و بحر و سکون رای همله و فتح بای موحده و قاف و در آخر و خائف الذئب گویند سبب اینکه کشتی
گرگ سست خال زنی گویند چنانکه صاحب لغات لادویه گفته و الله اعلم گرم و خشک سست و دوم کتیا کسیر زبان
را بحر و ان رساند بحر بی آنرا و او بفتح قاف و و او مشد و بالالف و ال همله در آخر و و بوشت بفتح و ال همله
و ضم تخمائی مشد و سکون و او و تاسه مثله در آخر گویند و بفار سے زن جلب بجم و لام و بای موحده و
قلتهان و قورم ساق و زن بحر و همت خان عالی گوید بیت باتک میزد باسه و زود و های دزد و خانه ۱۴

پاک رفت این زن بزد که گشتی ز سنف که دلاکی کند و زنا فرا ببرد و آن رساله بعربی آنرا قواعد و بفتح قاف و و او مشد
 و دلا که گویند و بفارسته میان و در خطائی گویند بیت بنان چه هر که و گمن سال ما درت به پوشید نقش گشت
 میان و در خواست به کس طور بفتح اول و ضم دوم و سکون و او مجهول و در امله با الف ظری که در آن آب نوشند
 بعربیه آنرا سقایه بکسر سین جمله و قاف با الف و بفتح تحتانی و تا در آخر و مشرب بفتح میم و سکون غنین معجمه و فتح
 را و امله و باد موحده و تا در آخر گویند و اگر از سیم و زب بود آنرا صواع بضم صاد ممله و و او با الف و عین ممله و در آخر
 گویند و اگر از سیم بود آنرا ط جاره بکسر ط و امله و سکون و زای ممله و فتح کیم و با الف و فتح رای ممله و تا در آخر
 گویند که زانی فقه اللغة که توری کاسه کو یک که از مس و روئین سازند بفارسته آنرا بنگان بکسر بای فارسی
 و سکون نون و کاف فارسی با الف و نون در آخر گویند بنیان معرب آن و نیز کنوری کاسه کو چاک باشد که
 بر سر علمها نصب کنند بفارسته آنرا طاسک علم گویند که بفتح اول و سکون و و با الف حیوانی که عادت گزین
 و او را عم از آنکه انسان باشد یا حیوان بعربی آنرا عضا ضمه بفتح عین ممله و ضا و معجمه مشد و با الف و فتح ضا و معجمه و در آخر
 و عضو بر وزن صبور گویند چنانکه در اساس و غیره است که تالی بضم اول و فتح دوم و مملو و التالف بها با الف
 و کسر لام و سکون تحتانی معروف نرفه کو چاک که در آن زرگران سیم و زر را که اندازند بعربیه آنرا بوقه بضم
 بضم بای موحده و سکون و او و فتح تایی فوقانی و قاف و تا در آخر و بفارسته بوته و گاه بکاف فارسی گویند
 و بفارسته خلاص بفتح خای معجمه می گویند نظیری گویند شهره بفتح شمره بفتح شمره بفتح شمره بفتح شمره بفتح شمره بفتح شمره
 و درون خلاص به و در عربیه خلاص سیم و نقره را گویند که آنرا در آتش تاب داده باشند فی القاموس و کلام
 بالکسر ما خلصته النار من الذریر الغضه کلمه بفتح اول و سکون و و مملو و التالف بها و ضم با و فارسی
 مملو و التالف بها و سکون و او مجهول و از بندی با الف و نیست که منقار بر شاخهای درخت میزند و سوراخ میکند
 آنرا قراع بفتح قاف و رای ممله مشد و با الف و عین ممله و در آخر گویند که طر فی کلان از چوب بعربی عس
 بعربیه عین ممله و سین ممله مشد و در آخر گویند عس بر وزن کتاب گویند جمع آن کلمه می ظری کو چاک بنین
 بعربیه قف بفتح قاف و سکون عین ممله و بای موحده در آخر گویند قعاب بر وزن کتاب و القعاب بر وزن طلسر
 و قعیه بکسر قاف و فتح عین و باد و بفارسته سدرج بفتح سین ممله و سکون را و ممله و کسر غین معجمه و جیم و در آخر
 گویند سقا گویند شهر بکسر حیر جامه از دست ساقی اسقا و بخور برسان عرب و غ اشتر از سرت و کلمه
 گردن بندی از مهره ها و نوعید با که در گردن اطفال اندازند بعربیه آنرا معقود بکسر میم و سکون عین ممله و قاف
 با الف و دال ممله در آخر و تمیمه تبا و فوقانی و تکرار میم بر وزن ریمه گویند تا هم جمع آن کلمه می ظری کلان
 چوبین که در آن آرد و را خمیر کنند بعربیه انقسم ظر را بین بکسر تا و فوقانی و سکون با و موحده و نون در آخر

و بفار سے تفار بفتح تاء ی فو تانی وغیر مجرب بالفت و را و مملہ در آخر و تفارہ گویند کتب صیغہ اول و سکون و دیم
مملو ط السلف با و تحتانی بالفت لغت مردم قصبات ظرفی کہ از گل مانند خمر بزرگ سازندہ در آن غلہ نهند
بعر بے آنرا کنند و ج بفتح کاف و سکون نون و ضم دال مملہ و سکون و او و جیم در آخر گویند و آب مہرب کنند و است
کتاب بفتح اول و سکون و دوم و تحتانی بالفت آہلن پارہ باریک سر کج کہ بان مای را کشاکش کنند بعرنی آنرا بصر
بکسر تخمین مجر و صا و مملہ شد و در آخر گویند و بالفتح نیز آمدہ در نہایہ است و فی حدیث ابن عمر فی رجل القی شصہ
اخذ مملہ الشص بالکسر و بالفتح حدیدہ عقفا و یصاد بہا السمک بفارسی شصت گویند باب کاف تازی
با جیم تازی کجا و ہ بالفتح لغت فارسیست در اردوی ہندی متعل بہ نشستی کہ بر شتر نند بعرنی آنرا ممل
بفتح بیکم و سکون خای مملہ و کسر یسم و لام در آخر گویند باب کاف تازی با جیم فارسی با جیم ہمزہ
را گویند پس اگر بیوہ خام باشد بعرنی آنرا مملہ و کسر فاجیم شدہ در آخر و نجابہ بروزن سحابہ وونی بفتح نون و تحتانی نیز
در آخر گویند و بفار سے نار سیدہ نیز و گوشتہ کہ خام باشد بعر بے آنرا انیض بفتح تہزہ و کسر نون و سکون تہزہ
و صا و مجرہ در آخر گویند و بفار سے گوشت خام کجا و صا کا بفتح دال مملہ و ہا یا الف و کاف فارسی بفتح سہا
رشتہ تاب ندادہ بعر بے آنرا نخل بفتح غین متجیر و سکون زای مجر و لام در آخر گویند و بفار سے رشتہ بیجان و
نار بیجان گویند مخلص کاشے گوید شعر مناسب از برای سچنبود رشتہ بیجان کہ کبش در زندگی مخلص نجاب
کر بلا طو در اہد صاحب گوید شعر چند زنجیر کند پارہ دل می تا بمہ و تاریجانی ازان طرہ در بارہ چہر بفتح
اول و سکون دوم و را و مملہ بالفت خروژہ خام و نار سیدہ و بعرنی آنرا احد ج بفتح حاء و ال متکین و جیم در آخر و
بفار سے کالک بفتح لام و ہر دو کاف تازی و سچنبوروزن کچہ گویند بخری بار و رفقت کہ چاک خوشبو شیبہ کہ بختل
مخطوط بخط سبزو در سبز و زر و بعر بے آنرا شام بفتح شین مجر و یسم شدہ و بالفت و یسم دوم در آخر و بفار سے
و ستنبو و تنبویہ گویند چلا و دایست سے صاحب الفاظ الادویہ گوید بعر بے آنرا خالق الکلب و بفار سے کج
بضم کاف عربیہ و سکون تہزہ فارسی و فلو سس مای گویند گرم و خشک است در آخر و ہم مشرف خان و ر
الافلاک ادویہ ہندی گفتہ کہ کالک کچل ہم نامند چہ کالک بزبان ہندی خواب را نامند و چون خواب لین را می خورد کہ
اسم سہمی گشتہ و جب الفراب ہسم از بخت میگویند کچہ بفتح اول و ضم دوم و سکون و او و جیم در
راے مملہ در آخر و دایست بعر بے آنرا زردنبا و بفتح زای مجر و راے مملہ و سکون نون و ہا یا سہم و ہزہ
بالفت و ال مملہ در آخر چنانکہ صاحب الفاظ الادویہ گفتہ و بفار سے کثر بفتح کاف عربیہ و عجم زای ہندی گویند
گرم و خشک است در دوم بعرنی بفتح اول و دوم مملو ط السلف بہا و کسر زای مملہ و سکون تحتانی مصر و ش
جائیکہ متصدیان نشستہ صاحب اہل لشکر و غیرہ کنند بعر بے آنرا دیوان بکسر دال مملہ و سکون تحتانی و بفار سی

دفتر خانه و مساجد گویند غری گویند شعر شرم گشت عصیان من بر عرشه فتنه حسابگاه قیامت چو ارض نیشاپور و بجای
 را نیز گویند که علیا بل و ابی خود را در اینجا شمرده تسلیم نمایند بفارسه آنرا سراسی شمرده گویند و این نام از عهد و شیران
 مقررست و در اینجا نیز همین معنی مستعمل است چو اگر کاخ آنجا بهر میرسد شفیق اثر گویند شعر خرد و خنیا تا چشم
 از دوا نگاه دل رسیدن نیست دور از قاصد را شکم غبار آلوده است چو پچوا بفتح اول و سکون و دوم مخلوط تلفظ
 بهاد و او با همزه ملینه بالفت جانور است دریائی که سر خود را آسیا مانند بیرون آورد و باز اندرون میبرد و بحر بی
 آنرا سلحفاة البضمین مملو در فتح لام و سکون خاد مملو و قاف بالفت و تادرا آخر و بفتح ضا و معجزه و سکون با و را و مملو
 در آخر گویند و کلان رارق بفتح رای مملو و قاف مشد در آخر و نذر ایلم بفتحین معجزه و لام و میم و وزن حیدر گویند و
 بفارسه با بفتح فای معجزه و سنگ پشت و کشف و لاک پشت و کاسر که پشت و گسترگ بفتح کاف تازی و سکون
 شین معجزه و ضحی فغانی و سکون و او معروف و کاف تازی در آخر کجوی ماده سنگ پشت بحر بی طومه
 بضم طای مطبوعه و سکون و او و فتح میم و تادرا آخر گویند باب کاف با و ال مملو که ال بضم اول
 و دوم بالفت و لام در آخر دست افزار لیکت تیر مانند سیر نیز که بان زمین شکافد بحر بی آنرا معرق بکسر میم
 و سکون عین مملو و فتح زای معجزه و قاف در آخر و معرقه بر وزن مکشده گویند در قاموس است معرق کسبر و مکتب
 آنکه کالعدم و او که لغزق الارض استنق زان نول گویند و کدالی بزایدت تحتانسه هم گویند و لغت فارسی
 در اردوی هندی متعلق و آن بار و در حقیقت که بیاره آن بر زمین منبسط میشود بحر بی آنرا قرق بفتح قاف و سکون
 و او مملو در آخر و در بار بضم و ال مملو و بار سوده مشد و با همزه مملوده و در بفتح و ال مملو گویند و بفارسه آن بضم الف
 و میم در آخر گویند و در دست و در درجه دوم بدانکه هر درختی تنه ندارد و بر زمین پهن شود مانند
 درخت کد و بحر بی آنرا یقطعین بفتح تحتانسه و سکون قاف و کسر طای مملو و سکون تحتانی و نون
 در آخر گویند و بفارسه و کار بفتح و او و سکون رای مملو و ویریه بفتح و او و سکون تحتانی و فتح رای مملو و
 بیاره بفتح با سه موده و تحتانسه بالفت و فتح رای مملو گویند باب کاف تازی بار ای مملو +
 گمراه بفتح اول و رای مملو بالفت و با در آخر آوازی که از در و بیار سه بر آید بحر بی آنرا آه و بفارسه
 بای گویند که اسرنا بفتح اول و دوم بالفت و سکون با و نون بالفت کشیده آه کشیدن از در و بیار رای بحر بی
 تا و بود و با بر وزن فاعل و تا و بر وزن فاعیل بفارسه آه کدین و آه زدن و بر آه زدن نیز گویند کمره
 لغت فارسی است در اردوی هندی متعلق نوسه از جامه بحر بی آنرا قمیص نقاف و میم و صاد و هم بر وزن امیر
 و غلام بکسر غین معجزه و لام بالفت و فتح لام و تادرا آخر و بفارسه پیرا پهن نیز گویند و تبری گنگاک بضم کاف
 تازیه و سکون نون و فتح کاف فارسی و لام و کاف فارسی در آخر یک از شعر اقدما گویند

وسکون فاوشین سیم در آخر و سقط الفتح سین ممله وقاف و طاء ممله در آخر گویند که کاف بفتح اول و سکون دوم
وکاف فارسی بالف رسیده گوئی باشد که جولا هکسان پای در آن آویخته جاسه با فذ بعرب منسج و بفتح سیم و
سکون نون و کسر سین ممله و جیم در آخر گویند و بفتح سین ممله نیز آمده و نکاف بفتح سیم و حامی ممله بالف و کاف مفتوح
و تا در آخر گویند و بفار سے پایا ل ببا و فارس سے و جیم فارس سے بالف رسیده و با چا و با چا سیه و کار گاه گویند گرم
بفتح اول و دوم و جیم در آخر یعنی نصیب عبری بخت بطل و پنج گویند گرم کلا بفتح اول و دوم و سکون سیم و فتح کاف
تازی و لام مشد و بالف در آخر نیز است معروف بعربی آنرا که نب بضم کاف و سکون را و ممله و ضم نون و با می و ده
در آخر گویند و بر وزن سمنه نیز آمده و بفار سے کاف بفتح کاف تازی و لام و جیم در آخر گویند گرم است در اول و فتک
در دوم و کاف اول شعل آفتاب را گویند بعربی قرن الشمس بفتح قاف و سکون را می ممله و نون در آخر
مضاف بسوی شمس کرنی بفتح اول و دست افزار است آهین در هم چوبین که هزاران بان کل بر دیوار اند
چوبین را بعرب سیم بکسر سیم و فتح سین ممله و جیم مشد و تا در آخر رسیده که سیم و سکون سیم ممله و فتح تخمائی
و عین ممله و تا در آخر گویند و بفار سے ماله دگل ماله و اندایه و اندوده گویند که و ث لیکه از هر دو جانب سینه
بعرب جنب بفتح جیم و سکون نون و با می موجه و در آخر گویند و بفار سے پلو که و ث لیله با به پلو بفتح نون و ببه
ضمیم بفتح ضا و معجم و سکون جیم و عین ممله در آخر و جیم بالضم و انضجاع بر وزن انفعال و اضطلاع بر وزن انفعال
و اضطلاع و اطلع گویند ضمیم از باب منع و انضجاع از باب انفعال و اضطلاع از باب افعال و انضجاع و اطلع فصل
از ان کثری بضم اول و کسر دوم مشد و سکون تخمائی انخوانی نرم که میتوان بخورد بعرب آنرا عصفون بضم
غین معجم و سکون ضا و معجم و ضم رای ممله و سکون و او و تا در آخر گویند و بفار سے که جن بنسب کاف عربی
و فتح جیم تازی و کر که انکاف بفتح کاف تازی اول و دوم و نون و کر که بضم هر دو کاف گویند و بضم اول و کسر
دوم و سکون تخمائی مجهول و سکون و ال ممله و نون بالف کشیده آتش را زیر و زیر کردن تا افروخته شود
بعرب محضو بفتح حامی ممله و سکون ضا و معجم و او و تا در آخر گویند و ث النار از باب نصر فعل از ان و نیز
کا ویدن زمین را بجبری مانند چوب و انگشت در حالت فکر و یا از باری بعربی نکات بفتح نون و سکون کاف
و تا و فغانی در آخر گویند نکات الارض بقصد و با صبه از باب نصر فعل از ان که یزدنی چو بک یا آهسته که
بان آتش را زیر و زیر کنند بعرب آنرا محرک بکسر سیم و سکون حاء ممله و او ممله بالف و کاف در آخر و محض بکسر سیم
و سکون حامی ممله و فتح ضا و معجم و جیم در آخر و محض و بکسر سیم و سکون حامی ممله و فتح ضا و معجم و جیم
در آخر و محض و بر وزن محراب و محرت بکسر سیم و سکون حامی ممله و فتح رای ممله و تا و مثله در آخر و محرات
بر وزن محراب گویند و بفارسی آتش کا دایا آتش کا و کیریا آتش تنور بگردانند بعرب آنرا مقاد بکسر سیم و سکون فا

بنحو مجر و طای مملو بر وزن مشروطه گویند و بفارست ریش آمیز و ریش و دو موی و صاحب پنجین موی را کسل بفتح
 کات و سکون با و لام در آخر و مو خط بر وزن مفعول گویند و بفارست آمیزه و آمیزه موسی و چال بفتح فارسی گویند
 کز شک بضم اول و فتح دوم و کان نازی در آخر لغت فارسیست را ردوی هندی مستعمل لیکن اینقدر هست که
 فارسیان بضم کان و سکون را ای مملو خوانند و هندیان را را اوقیله مفتوح با کانی را گویند که از خود او را بزنند
 بعربیه آنرا مفتوح بضم هم و کسر قاف و فتح قاف می‌شود و قاف آخر گویند و بفارست کک بالضم نیز گویند و آن مخفف
 اگر است کز کز که آوازه در آن با کانی هنگام بضم نهادن بعربیه انقاض یکسره و سکون نون و قاف با
 وضاد معجز در آخر گویند و بفارست گراچیدن و گراچیدن گویند کز کز که یونان باز ایستادن با کانی از بضم و آن
 بعربیه اقفا بضم همزه و سکون قاف و فاف الف و فار دوم در آخر گویند اقفا ال حاجه و اقطعت الحاجه
 از باب افعال فعل از ان کز و اسبسته بفتح بعربیه مرانیم و رای مملو شد در آخر گویند کز و اسبسته بفتح
 تلخی بعربیه مراره بر وزن کرامت گویند کز و کز عدیدست بعربیه آنرا نام با الف و بفارست صدک گویند
 کز و اسبسته اول و ضم دوم و سکون و او مجهول در ای هندی بالف شخصی را گویند که عالم بر عالمات
 بر گارد و قاف امور متعلقه خیانت نور زید بعربیه آنرا سبب بضم هم و فتح سین مملو و سکون تجانی و کز
 طای مملو و رای مملو در آخر و مسلط بضم هم و سکون لام شد و گویند کز می چوبه که بان سقف پوشند یعنی
 آنرا جذع بکسر جیم و سکون ذال مجر و کین مملو در آخر گویند و در محاوره حال عربان آنرا سرب بفتح می‌گویند
 و سکون رای مملو و رای مملو در آخر گویند و بفارست تیر بام و دار بام و نور و بفتح نون و نیز کز می چوبه
 حلقه زره بعربیه آنرا حلقه الدرع گویند و کز می بضم اول و کز ایست برای ارادن با کانی بعربی مخفف
 بفتح حامی مملو و سکون فاف و تیر کز که و جدح بفتح ال مملو و سکون جیم و فتح و ال مملو دوم و جیم در آخر گویند
 و در قاموس است که کز بالذاجه صلح بر باب کز با سیدین متکلمه کس بالضم بمعنی فرج لغت
 عربیست یا فارسی علی اختلاف الاقوال بهر تخیل و ردوی هندی مستعمل است صاحب قاموس گوید کس
 بالضم بمعنی فرج زنان لغت مولدین است و انباری در شرح مقامات گوید که کس مصرع هر دو از لغات
 مولد اند عربی زید در کلام عرب باین شهره و سنه و جره و فرج است و یسوطی در مظهر اللغات گوید انهم عرب
 را در تحقیق لغت کس ستمه مذنب است کز ایست که لغت مولد است دوم فارسی معرب است و همین ای جمهور است و مذنب
 مطرزی هم همین است چنانکه در شرح مقامات گفته سوم ایست که عربیست و ابو حیان همین مذنب را و تذکره خود
 ترجمه داده و امام صفائی هم در کتاب خلق الانسان همین گفته و ابو حیان از ابن النحاس نقل کرده که او
 در کلام عرب شنیده است و آن ایست شعر و اعجبا لهما حقان الارس: الواضحات الکس فی الکس

کسان کسیکه زراعت کند بعرنی آنرا فلاح بفتح فاء و لام مشدود بالفت و حامی مملعه در آخر و حداث بفتح حاء و یاء مملعه در اول
 - شد و بالفت و ثامی مشابه در آخر و اکا بفتح همزه و کاف مشدود بالفت و رای مملعه در آخر و مزایع بضم میم و زای مجیم
 بالفت و کسر رای مملعه در آخر و بفارسی کشا و در و بر زگر و بر زگر که در زگر کار و بر زگر گویند کسی از نیکو پیشه زنا دار
 بعر بنی آنرا زامیه و فاعله و بعی بفتح با و موحده و کسر عین معجر و تحتانی مشدود در آخر و قجه گویند صاحب قانوس گویند
 قجه ازان جهت گویند که مردم را به تعب یعنی به سر فر کردن بخواهد بفارسته روسپی و لولی گویند کستوری
 خوشبو نیست که ازان آبو بهر کس بعر بنی آنرا مسک بکسر میم و سکون سین مملعه و کاف در آخر و فاد بفتح فاء و کاف
 همزه و رای مملعه در آخر گویند و بفارسته مشک بضم میم و سکون سین معجر و بعضی بکسر میم گفته اند و در اشعار هم در آخر
 و حید و تعریف بزار گوید لیلیات مرا از کز ابر و دشش یک اگر که پسته از قماشش حیاست به به نباشد در وزخم دل
 بے سر شک که سودای تقدش و بد بوی مشک و طغر و در تعریف و گوید بیت میانش ز نرمی بود تازه
 مشک و گنار شش ز سختی بود بوی خشک و کسر بفتح اول و سکون دوم و فتح کاف فارسته در او مملعه در آخر
 کسیکه کاسه با ساز و دوا این مخفف کاسه گرس در اردوی هندی همین مستعمل است بعر بنی فخر بلفاد خامی مجیم
 در او مملعه بر وزن شد او گویند و بفارسته کاسه گرس و کاسه ساز و کوزه گر کسر بضم تین و میم در آخر و کلیست صحر که جا
 ازان رنگ گویند بعر بنی آنرا عصف بضم عین مملعه و سکون صاد مملعه و ضم فاء رای مملعه در آخر و اخریض بکسر همزه و
 سکون حای مملعه و کسر رای مملعه و سکون تحتانی و ضا و معجر در آخر و تر باخل بکسر تاء و فاقانی و سکون رای مملعه
 و با و موحده بالفت و ضا و معجر در آخر و صبیب بضم و مملعه و شکار با می موحده بر وزن صبیب شور ان بضم شین مجیم
 و سکون و او و رای مملعه بالفت و نون در آخر و مزج بضم میم رای مملعه مشدود مفتوح و سکون تحتانی و قاف در آخر
 و بفارسته گل کاثریره گل کاثریره گویند شیخ ابو علی در قانون گوید گرم است در درجه اولی و خشک است در
 دوم است و معصف بر وزن مزعف بضم جانه زنگین از گل عصف است فارسیان بمعنی گل عصف استعمال
 کنند میر معزی گوید شعر از خون صید تو هم بمن اندر دین و بر کوه لاله روید و بر دست معصف کنشی بکسر اول
 و سکون دوم و فتح نون و کسر همزه و سکون تحتانی معروف پیشه کشا و زری بعر بنی فلاته بفتح فاء و لام بالفت و
 فتح حای مملعه و تاء در آخر و حرا نه مجاد در او مملعتین و ثامی مثلثه بر وزن کنا به و بفارسته بزرگرس و کشا و زری
 دو بهقانی گویند کسوفی سکنه که بران عیار زر گیرند بعر بنی آنرا محک بکسر میم و فتح حای مملعه و کاف مشدود
 در آخر گویند کسوفی بر رطبه ناز را بر محک سودن برای دریافت عیار بعر بنی الحاک علی الموک و بفارسته
 بر محک زدن و شنیدن و عیار کردن کسی بفتح اول و کسر سین مملعه مشدود و سکون تحتانی معروف بلغث
 ات نوعی از دست افزار است با و ستمه جوین که زمین ازان شگافند بعر بنی آنرا محفر بکسر میم

و سکون حامی حمله دفع قادر ای حمله در آخر و محض بر وزن محراب گویند و بفارسه کلند کسیدس یعنی اول و کسر
 دوم و سین حمله در آخر و می از راک است که چون بر آتش اندازند و بعد از آن بسایند و بر لود بمانند و هر چه بر آید
 بزبان رودی آنرا تلقطار بد و قاف گویند و بفارسه زاک زرد و زاک شتر دندان گویند گرم و خشک است
 در سوم کسیدس یعنی اول و کسر دوم و سکون تحتانی مجهول و لام بالف رسیده چیزی که تنگی یا گرفتگی زبان داشت باشد
 بعربی آنرا اعفص یعنی حمله و کسر فاء و صاد حمله در آخر و بفارسه زحمت گویند باب کاف تازی باشین و محبه
 کشت لعت فارسه است در اردوی هندی متصل و آن از اصطلاح شطرنج باز است بمعنی شمشیر دادن میسر می شیرازی
 گویند شهر کردی که با هم این شطرنج باز و وزگار به سبزه خواهد داشت یارب تا بلی این کشت را به کشتی انجم اول و سکون
 دوم و کسر تا فوقانی و سکون تحتانی معروف لغت فارسیت در اردوی هندی متصل یعنی آویزش و دو کس یاد و پهلوان
 بعربی معارعه بهادور او عین مملات بر وزن مفاعله و صراع بر وزن کتاب گویند و صراع و المصارع
 کشتی لرننا با هم آویختن و کس یاد و پهلوان بعربی صراع بر وزن مقاتله و صراع بر وزن کتاب گویند صراع تصارعا
 و اضطر عاقل از آن بفارسی کشتی کردن و گرفتن مسعود سلمان گویند بدیت پیل نوری که چون کند شتی به بند و پیل را به
 سستی و میرزا صاحب گویند شهر ندارد و صرفه کشتی گرفتن باز بر دستان + بود در خاک دائم هر که با گردن در آویز
 و بالفظ پاک شدن و پاک کردن بمعنی تمام شدن و تمام کردن معرکه کشتی است میر نجات گویند شهر چه بهشت است که آن شوخ
 غضبناک شود و از نگاهی کشتی پاک شود و تاثیر گویند شهر با خلق جهان مال کم کشتی بهت و کسر شعل دولت کندم
 گمنام سوارسی و کشتی خصمانه کشتی بخصومت و عداوت را گویند ناوم گیلانی گویند شهر در میان ما و گردون کشتی خصمانه
 است و سالها در عاشقی در آزمائی کرده ایم + کشتی بالف فتح فارسیت و تحقیق آن در لغت ناو خواهد آمد و نیز
 بمعنی نظری بصورت کشتی که گدایان دارند بعربی آنرا کجکول و بفارسی کجکول گویند کشتی بر ابر برهنه ابر بر بودن
 کشتی دو کس و عدم رجحان بی بر دیگر بفارسی کشتی گره شدن بکسر کان فارسه و رای حمله گویند و این ناخود از ناو و راه
 و در اشعار کشتی قدر شدن و بودن و جنگ قدر شدن و افتادن بسته اند شانی نگو گویند بدیت هنوز غاشیه من
 بدوش کیوان است و هنوز کشته من با معاصران قدر است به صاحب گویند شهر خرم یک انداز شد باز و در اردوی تراز
 خوش قدر افتاد و جنگ این دوز در آوریم کشتی باز لغت فارسیت در اردوی هندی متصل کسیدس
 کند بعربی آنرا مصارع یعنی حمله و کسر ای حمله و عین حمله در آخر و صراع بکسر صاد حمله و سکون
 را حمله و عین حمله در آخر گویند فی القاموس یقال بهما صراعان ای مصارعان و بفارسه کشتی که گویند کسیدس
 بهیت مغفرو و خفتان بمیدان محبت تنگ ماست + به کشتی عریانی سلاح جنگ ماست + شیده لغت
 فارسه است در اردو و سندس متصل نقشه که بر پارچه دوزند باب کاف تازی است با فاء

گفتش لغت فارسیت بمعنی تعلیم و در اردوی هندی پاپوشه نعل دار که پاشنه اش بلند باشد بفارسته آنرا
گفتش جسته بفتح جیم تازی و سکون سین ممله مفتوح فوقانی و تاد در آخر گویند سلیم گوید بیت عزالان را سم از شونی
شکسته : تاد و تاسید صحن گفتش جسته به عربی و عرب آن گفتش است که ذاتی القاموس گفتش بفتح اول و سکون
دوم و کسر کاف فارسته و سکون تحتانی در ای ممله در آخر لغت فارسیت در اردوی هندی گفتش بفتح اول و سکون
که بآن گفت از دیگر برانند بعرب آنرا مطلقه بکسر جیم و سکون طای ممله و فتح فا و حای ممله و تاد در آخر و مرقه بکسر
جیم و سکون غین معجمه و فتح راء ممله و تاد در آخر و مصوب بکسر جیم و سکون صاد ممله و فتح واو و بای موحده در آخر
گویند و در محاوره حال عرب ملاس لغت جیم و لام مشدوبه بالف و سین ممله در آخر و بفارسته کفلیه و کفلیه
گویند و کفلیه سوراخ دار را که حلوایان دارند بعرب آنرا کفلیه بفتح قاف و سکون فا و فتح شین و جیم و کسر
لام و سکون تحتانی و لام در آخر گویند و بفارسته کفلیه و کفلیه بفتح قاف و سکون فا و فتح شین و جیم و کسر
مستعمل جامه که مرده را بآن پوشند و سکون فاد در فارسته از تصرفات استادان ست طالبه علی
گوید بیت چون شدش کار گفتن و دفن مبارکه خلق گشتند از هزارش باز به شقایق در بچ ذوقی گویند
ذوقی پس مرگ چون بشاشت شویند باز از لثه حیض خواهرت گفتن کنند و بفارسته جامه مرگ گویند از گویند
شعر تاسی که گردن شمشیر و سنانت دست را بچ خضر را بر تن زده شد جامه مرگ از خطه گفتن چور
کسی که قبرش گافت گفتن مرد بدزد و بعرب آنرا نباشش بفتح نون و بای موحده مشدوبه بالف و سین معجمه
در آخر و بفارسته گفتن دزد و گور شکاف و گور شکاف و گویند گفتنی لغت فارسیت و این از تصرفات فارسیان
در اردو است هندی بهم مستعمل نوی از پیراهن ست بصورت گفتن که در ویشان پوشند فطرت گوید شعر چه آید
بسر خاک شبیدان از تو به پیش بالای تو پوشیده قیامت گفتنی به میر احمد فائق گوید شعر بیت فقر و فنا بساکیم
به دو کیست به نیست یک پرده تفاوت نر گفتن با گفتن به باب کاف تازی یا کاف تازسته
که گوی بضم اول و سکون دوم و کسر راء هندی تحتانی معروف رسیده ریشمان رشته شده که
مانند بینه بر دوک پیچیده باشد بعرب کتب بضم کاف و با سه مشد و مفتوح و تاد در آخر و جابه بفتح دال ممله
و جیم بالف و جیم دوم مفتوح و تاد در آخر و مسطره بضم جیم مفتوح سین ممله و فای مشد و مفتوح و ای ممله و تاد در آخر
و القوفه بضم حمزه و فصل بفتح نون و سکون صاد ممله و لام در آخر گویند و بفارسته کرمه و وکی بضم دال ممله
و سکون کاف فارسته و جیم فارسته تحتانی معروف رسیده و فرموک بفتح فا و فتح غمه بفتح زای فارسی
و ضم غین معجمه و فتح ناء فوقانی گویند و لکڑی بفتح اول ته است معروف بعرب آنرا افتار بکسر قاف و تاد مشدوبه
بانهزه مدهوده در آخر و بفارسته خیال زده و کلونه بفتح کاف تازسته و لام و نون گویند و آن خیار

بار یک و در از بوسه و در ترست و در دوم و خیارهای کوچک را بر بوسه شعر و در خفا بیس گویند و آن جمع معنیست
 بفتح ضاد معجزه و سکون غین معجزه و ضم بای موحده و سکون داد و ضم سین ممله در آخر کلمه الی بفتح اول و سکون
 و دوم مخلوط التلظظ بها و او با الف و کسر لام با تحتانی معروف بفتح کسب که زیر بغل پدید آید و بعد در
 دهر بخفته گردد و در چک در آن افتد بر بوسه آنرا فینین بناد و تکرار نون بر وزن جبین گویند و بفارسته بنگل باب
 کاف تازی باللام و کل بمعنی روز گذشته و آئینده بر بوسه گذشتنه را اسس بفتح اول و سکون نیم
 و سین ممله مکسور در آخر و بفارسی دی و دیر و زو و تر که تناکن بضم تاء فوقانی و فتح نون و ضم کاف عربی گویند و منسوب
 سوی دیرا دیر و زه و دینه گویند فغانی گویند میت خراش سیند کشام و ز عیش وینه مانا چه سنگ بود که تیر بگینه
 مانا و آئینده را بر بوسه غده و بفارسته فردا و تر که تا نگلد بتای فوقانی و فغان لوان و فتح کاف فارسی و لام و نیز
 کل بمعنی آسایش بر بوسه راحت و بفارسته آرام نیز گویند کل کالتر کا بمعنی زاده و دیر و زبسته
 قریب الولادة بر عربی ابن الامس گویند شاعری گویند شعر و قالت انها شیخ کبر دلی اخبر تها فی ابن امیر
 چنانچه صاحب مریض ذکر کرده کل کی رات شب روز گذشته بر بوسه البارحة الادی و بفارسته بر بوسه
 گویند کلا یح بضم اول و نون غنه و جیم فارسی بمعنی بر بستن بر بوسه آنرا طفره بفتح طاء ممله و سکون
 فا و را ممله مفتوح و تاء در آخر و و تیر بفتح و او و سکون ثای مثلیه و فتح با و موحده و تاء در آخر و بفارسته جبت گویند
 کلا بتون رشته ابریشمی باتارهای زربافته که بر کنارهای قبا و جزآن و دوزند ظاهر لغت ترکیست و را کبر تها
 است و ملازمان ایشان را تمام خلعتهای ابریشمی از هر جنس و هر رنگ علیحد علیحد و فراخور آنکس از
 الوان مخمل و خارا و تکه کلا بتون و طلا بافت پوشانند و بفارسته زر رشته گویند کلا یح مار نایب و جستن
 بر بوسه طهور بضم طای ممله و میم و طفره بضم طاء ممله و فا و در ثوب بضم و او و ثای مثلیه و با و موحده در آخر گویند
 طم الفرس از باب نصر و طفره از باب ضرب و و شب از باب ضرب فعل از آن و بفارسته بر جستن کلا یح
 از آنج تا بند دست را گویند بر بوسه ساعد کلا یح اول و سکون دوم و ضم با و تازی و لام با الف و نون
 بالف رسیده جنبدن نرمی و آنست که بر بوسه تحرک و ابر تر از گویند و نیز بمعنی گذشتن مضمون در خاطر بر بوسه
 آنرا خطور بضم خا و معجزه و سکون و او و رای ممله در آخر و جستن بفتح با و سکون جیم و سین ممله در آخر گویند
 بفارسته در وال جنبدن کلبه شی که بر جامه مانند مصقول شود و بفارسته آنرا آما را بالند گویند اما آما را عام
 آشته را نیز گویند که بر کاغذ مانند کلمته بضم اول و سکون دوم و کسر تاء فوقانی مخلوط التلظظ بها و سکون تحتانی
 معروف از قسم غله است اندامش بر عربی آنرا کلت گویند و بفارسته ماش هندو است در در و رجا اولی و درست
 در دوم کذا فی القانون کلمه بضم اول و سکون دوم و فتح جیم فارسی و با و در آخر نان کوچک که شیر و روغن در آن

انداخته بر بند بعر بے آنرا کلک بفتح کان و سکون عین ممله و کان در آخر گویند و آن معرب کاک است و بفارسی کلچ کلان را
 بفارسی کلچ بحدف با گویند ابو السلاک گنجی گوید شهر کریمه که بر سفره عام اوست و کلچ از ممله و از که اک کلیمه
 کلس چیز است که از مس سازند و طبع کنند و بر سنگ نصب نمایند بفارسی آنرا سطرطوق بی اضافت گویند
 و حید در تعریف گویند گوید بیت فسطاط و سطرطوق گویند که درون رسید و چو سیری که او را بر اندام برید و میل سر کنند گویند
 و آن میلی باشد از آهن یا مس اکثر طبع به طلا که بر کنند مراقد و مساجد نصب کنند سالک قزاق در مدح و تحفه گوید
 امام رضا علیه السلام گوید بیت دیده شد لبریزینش و نشان چرخ را و تا بمیل گنبدت افتاد چشم آسمان و
 کلک بفتح اول و سکون دوم و غین معجم بالفاء و بجای غین حجه کاف فارسی نیز آمده کلیست سرخ رنگ است و بی
 بعر بے آنرا عرف الدیک بفتح عین ممله و سکون زانی ممله و فاد در آخر مضاف بسوی دیک و بر طایفه بی بفتح با و ممله
 و کسر نون و قاف گویند و بفارسی تلخ خرو و سس و بستان افر و ز گویند و سر و و خشک است و در زبان اولی کلک
 بکسر اول و سکون دوم و کاف تازی در آخر لغت فارسی است و در اردوی هندی مستعمل بے باره که ازان
 قلم سازند بعر بے آنرا ایراع و ایراع بفتح تحتانی و عین ممله گویند و اگر تراشیده باشند آنرا قلم گویند
 کلک کاجنگل و شسته که در آن کلک بسیار بود بعر بے آنرا اجم بفتح الف و جم ویم و تا در آخر گویند و آجام
 بر وزن بادام و اجمات و اجم بالتحریک و آجام بر وزن کتاب جمع آن بفارسی نیک است که گویند و نیستانی
 که در آن شیر ماند بعر بے آنرا غاب بغین معجم بالفاء و بادام و حید در آخر و غین بفتح عین ممله و کسر را و ممله
 و سکون تحتانی و نون در آخر گویند کلک بفتح هیر و دو کاف تازی و سکون هیر و دو لام بمعنی هرزه در است
 و کاف و لغت فارسیست و در اردوی هندی مستعمل بفارسی آنرا کلک بفتح کاف تازی و سکون لام و فتح هم و فتح
 کاف دوم و سکون لام شهر نیست یکو چو عقل بر سر شان و پیش ازین فوقیا کلن کلک و میر خات گوید
 بیت مطربا جی جی ما از دم پوینده تست و اینهمه کلک از تنبک گویند و تست و بعر بے صنف بفتح ضا و ممله
 و خا و معجم و بادام و حید و عین ممله نیز آمده کلکی بفتح اول و سکون دوم و کسر کاف فارسی تختانی
 معروف رسیده لغت فارسی است و در اردوی هندی مستعمل بر پای که شاهان دولت زندان و مردم
 شجاع در بزم و رزم بر سر دستار و طلا و نیر و زند بفارسی آنرا کلک بالتحریک نیز گویند و تبرکی جیفه سلمان
 گوید شهر در هوای چین باغ علی غم غراب و شایع گلمار و زده اند از پر طائوس کلک و خان آرزو گوید کلکی تشبیه
 لام از لوازم زمین آنچه بر کلک است و آنچه بر کلک است و حید که بر بیت سر کاکل حور از بندگی و سر سخت خداست
 از کلکی و کلکی بکسر اول و سکون دوم و فتح نیم و باد و آخر روده گویند که بگوشه است بر کنند بعر بے آنرا عصیب
 بعین و صا و مملکین بر وزن امیر و بفارسی بر خند و جرخنده بفتح جیم گویند چنانکه سروری بفته کلکی و کلکی

بمعنی انگشت شهادت بعربى آنرا وعادة بفتح وال ممله وعین ممله بالفت بفتح همزه و تا در آخر و سبأ بفتح سین ممله
گویند کلنی کبر اول و سکون دوم و کسر نون و سکون تحتانی معروف کرمی که بریدن حیوانات مثل گاو و گوسفند
و شتر و سگ می چسبد و خون می بکشد بعربى قرا بفتح قاف و راه ممله بالفت و وال ممله در آخر و جبرکی بفتح جای ممله
و بای موحده و سکون راه ممله و فتح کاف و الف مقصورة در آخر گویند جبرکاة برای مونت بفارسی کند گویند و تفصیل
آن در لغت چچری گذشت کلاو ارکسیکه سازد و فروشد بعربى آنرا خمار بنجای صعبه و میم و درای ممله بر وزن
شداد و بفارست میفروش و تهرکی سوچی چه سوشد اب را گویند سینفی گوید بیت تارفت لعل و لب سوچی
از دیده ام به از خون دیده است شراب چکیده ام به کلاو ارکی کشتی جایی که میفروش می سازد بعربى آنرا
مانور بضم خای معجم گویند و آن معرب است و یا عربی است چنانکه صاحب قاموس گفته بفارسی شراب خانه و بخا
گویند کلاو بفتح اول و ضم دوم و سکون و او مبدول و رای ممله در آخر گاو جوان و دو و شیشه بعربى آنرا جندعه
بفتح میم و ذال معجم و عین ممله و تا در آخر و مینه بنای شیشه بر وزن غنیه گویند کلاو بخا بفتح اول و دوم و سکون و او
و نون و کسر جیم تازی و سکون تحتانی معروف دانایست سیاه بعربى آنرا الحبة السوداء و بفارست سیاه دان
و شونیز بضم شین معجم گویند در قاموس است شینیز بکسر شین معجم و شونیز بضم و شونیز بضم و شونیز بضم
الحبة السوداء و بفارست الاصل است کرم و خشک است در دوم کلا بفتح اول و دوم و مشد و بالفت در آخر خیری
باشد که مانند غنیمت تیره اول از درخت سدر زند و بعد از آن برگ از میان آن بر آید بفارست آنرا اتنده
بضم تاء و فو قانی و سکون نون و فتح وال ممله و ها در آخر گویند تنیدن بر وزن جنبیدن مصدر از آن و نیز کلاو بخا
سرد و بکنیع لغت فارسیست بعربى را اس گویند کلنی اژ البضم اول و فتح دوم مخلوط التلفظ بها بالفت و راه ممله
بندی بالفت رسیده و آله ایست آهنین بزرگ تر از کلنی اژی بعربى آنرا صاقور بصاد ممله بالفت و ضم قاف
سکون و او در راه ممله در آخر و صو قمر بر وزن جعفر و کر زین بکسر کاف و سکون راه ممله و کسر زای معجم و سکون
تحتانی و نون در آخر گویند و بفارست تبر چوب شکاف و تبر چوب سنگین کلنی اژی آله ایست آهنین که بان چوب
شکافند و در بعربى فاس بفا و سین ممله و کشاج بکسر میم و سکون کاف و شونیز معجم بالفت و جیم در آخر و فاف
تبر چوب سنگین گویند کلاو در آنکه شور و غوغا میهود کند لغت فارسیست در اردوی بندی مستعمل میجی میراث
گویند بانی است همسفری کم ادای تو خوش است چون خیمه بره بند بیای تو خوش است به سه سخته
شلاق در راه و چون پنج بر وزن خیمه جایی تو خوش است به بعربى آنرا اصحاب بفتح صاد ممله و خای معجم
مشر و بالفت و با و موحده در آخر و صوب بر وزن کتف و صوب بر وزن صبور و صوبان بر وزن رحمان گویند کلنی
بضم اول و سکون دوم مخلوط التلفظ بها و تحتانی بالفت آوند کله کوچک عموما و نیز آوند کله کوچک که آب

و دانه مرغان قفس دران اندازند بفارسه آنرا کوزه قفس گویند و حید گوید شهر به تنگنامی جهان از که از عشق مراد
 درون سینده دلم آب کوزه قفس است چکلی بکسراول و کسر دوم شد و سکون تختانی معروف کریم است که بر بد
 ماده گاو گو سفند و شتر و سگ و خرو و امثال آن بچسپد و خوشش بکد بعربیه آنرا اقراد بضم قاف و رای جمله بالف
 و دال جمله در آخر و قد بالف و علس بفتح عین جمله و لام و سین جمله در آخر و طلع بکسر طای جمله و لام ساکن و حاد جمله
 در آخر و طلیح بر وزن امیر و قنین بقاف و ناد فوقانی و نون بر وزن آن و بفارسه گفته بفتح کاف تا لای و نون باوا
 گویند و کلی بضم اول آبیکه در دهن گم دانیده اند از ند بعربیه آنرا زغله بضم زای معجزه و سکون غنیم معجزه بفتح لام و
 تا در آخر و بفارسه آب بدین کشیده گویند و کلی بفتح اول و کسر دوم مخفف بمعنی پرهای نورسته مرغان بعربی
 آنرا تشکین بفتح شین معجزه و کسر کاف و سکون تختانی و زای معجزه در آخر گویند و نیز کلی بفتح اول و لام مکسور گل
 ناشگفته بعربیه زهر بفتح زای معجزه و سکون با و رای جمله در آخر و نور بفتح نون و سکون با و رای جمله در آخر
 و بفارسه غنیم و تبرک پوندک بضم بای فارسه و سکون نون و ضم دال جمله و سکون کاف تا زای گویند و نیز
 ناشگفته را بفارسته غوره و کلوز و کلوزه گویند و غنیم گل را بفارسه گند و گنبده کاف فارسه گویند خاقانی گویند
 مصرعه گنبذ نیلوفری گنبده گل شود و کوکاک بضم کاف تا زای بر وزن کوچاک نیز گویند و کلی نیز بمعنی قشاق
 و پیراهن و قبار گویند و آن دو مثلث باشد از دو طرف دایمن جامه بعربیه آنرا و خربیش بکسر دال جمله و سکون
 خای معجزه و کسر رای جمله و سکون تختانی و حاد جمله در آخر و خربیش بکسر تا سه فوقانی بجای دال دایمن معجزه
 تریز بکسر تا فوقانی و کسر رای جمله و سکون تختانی و زای معجزه است و سوزده بفتح سین جمله و سکون و او
 فتح زای معجزه نیز گویند کلی اما بفتح اول و سکون دوم و تختانی بالف و نون بالف کشیده شکوه بر آوردن و
 بعربیه تنویر بنون و او و زای جمله بر وزن تفصیل و اناره بر وزن اداره گویند فی الصالح نورث المشهوره و
 انارت اخرت نور با و کلیمات نیز بمعنی ظاهر شدن سر بای پرچوزه مرغان بعربیه آنرا تشوایک بشین معجزه و
 او و کاف در آخر بر وزن تفصیل گویند تشوایک الفرخ فعل از آن کلی که ما بضم اول آب در دهان گردانیده
 اند اختن بعربیه مضغه بکسر ایهم و ضاد معجزه بر وزن و حربه و ج بفتح میم و جیم مشدود و زغل بفتح زای معجزه و سکون
 غنیم معجزه و لام در آخر و بفارسه آب بدین کشیدن گویند کلیم گوید شهر عاقبت زاهد سر در قلع با ده نهاد
 بکسر عادت بدین آب کشیدن دارد و کلیجی عضو است بعربیه آنرا کبد بفتح کاف و کسر با و موده و دال جمله
 در آخر و بفارسه جگر گویند و پوت بضم با سه فارسه و لهذا قلیله که از آن پزند آنرا قلیله پوتی گویند و تبرک
 باغربا و موده بالف و کسر غنیم معجزه و سکون را و جمله گویند کلیجی همه جگر و شش و دل را که بانای کلومی
 آویخته بود گویند بعربیه آنرا سواد البطن و بفارسه جگر بکنند افی بجر البواهر کلیل بضم اول و کسر دوم و سکون

تو تا نماند و لام در آخر بر بستن اسب از نشاط چپ راست بعربی اسنان بسین ممل و بتکرار نون بروزن افتعال
گویند باب کاف تازی با نیمه کمان لغت فارسیت در اردوی هندی متصل اگر که بان تیر اندازند بعربی آنرا
قیس بافتی گویند هندی کسر قاف و سکون سین ممل و تحتانی شد و جمع آن حای بفتح حاء ممل و کسرون و تحتانی شد و تا در آخر
گویند حایا بروزن خبا یا جمع آن و قوز ممل بفتح قاف و سکون زاء و مجر و فتح حاء ممل و لام و تا در آخر و میسر بفتح میم و کسرون
و سکون تحتانی و فتح حای ممل و تا در آخر گویند و جش بفتح جیم و سکون شین مجر و مجزه در آخر کمان سبک را گویند و کمان غازی
را شد فای بفتح شین مجر و سکون دال ممل و فای ممل و ده گویند کمانا بفتح اول نیمه بالف و نون بالف کشیده یعنی کسب
بعربی اکتساب کاف بسین ممل و اجتر ح بجم و در او حاء مملین و اقتر ح بقاء و در او حاء مملین بروزن افتعال گویند
کمان خنجرها کمان را چله کردن بعربی توتیر بفتح تاء و قاف و سکون واه و کسرتا و تحتانی نیم و سکون تحتانی و در او ممل در آخر
و اتیار بروزن افتعال گویند و فای کما را زه کردن و بز زه کردن و چله کردن سندی گویند شعر گزرا که زه کند کمان را و دشمن که تیر
میخواند و دست و حساب گویند شعر از چشم غزالان حرم خواب سفر کرد و ابروی تو روز یک زه کرد کمان را
هم از دست شعر این کمان را از زبر و ستمان که خواب چله کرد پایا و ده پر زور چون نکشود و ز ابر و چین ترا و تحتانی
مالی که انسان از قوت بازوی خود پیدا کرده باشد بعربی آنرا کسب بفتح میم و سکون کاف و طارن بطار و از مملین
و تا در آخر بروزن فاعل و طرف بروزن امیر گویند کسب بفتح اول و سکون دوم و فتح تاء هندی مخلوط التلفظ بها
بالف کمانی که از چوب سازند و تیر بان اندازند و این در هند و ستمان اکثر با سببان دارند بعربی آنرا شریجه
بفتح شین مجر و کسرای ممل و فتح جیم و تا در آخر و نصب ایات و ضا و مجر و بای موهده بروزن که می گویند و
بفار سے کمان چوب و چوب کمان که با سبب بفتح اول قوا شیت معروف که از ابریشم و کلاتون گشته باشد
و چون خواب است خواب ممل می باشد بکتاب سمیه که درین برین تقدیر باید که خواب و او باشد کنی مخفف
آن اسیر لایچی گویند شعر اطللس و ز رفقت و کنی او نصب نیست غیر از پرده در راه رب کسب بفتح اول و دوم و
را ممل در آخر لغت فارسیت در اردوی هندی متصل مخفف میان حیوانات سلیم گویند شعر کمرش سلیم تنگ بکای
با خبر باش رشته ابریک ست و له شعر غیر من کز کمر نازک او میتابم نشنیدم که بر دول ز کسری سوز
بعربی نصر بفتح خادیم و سکون ضا و ممل در او ممل در آخر گویند کسب سیدھی کرنا عبارتست از کمر راست کردن
و اندکی آرام گرفتن بغایت کمری کردن گویند تاثیر گویند شعر از نخستین نکست و خراجم کردی بکمری
شیخ کردیم که کبابم کردی کماک بضم اول و فتح دوم و کاف تازی در آخر لغت فارسیت در اردوی هندی
متصل خواب که در جنگ ابرای مدو لشکر کسین کنند تاثیر گویند شعر چوگاه نازگاهش بقصد جان آمده روان کند
صف خرکان در بر طرنگی بعربی آنرا مدو بفتح میم و دال ممل گویند در صحاح ست امدالجیس بند و در اساتیر

اندر الحاشی و ضمیر الف رجل مدداً انتی و نیز بمعنی معلوم اعانت آمده بعربی نصرت و اسعاده بسین و عین و دال مهملین بود
 افعال گویند هر می لغت فارسیست در اردوی هندی استعمال مروی یا حیوانی که از برداشتن بازگران بکمرش آویسی
 رسیده و بران سبب خنیده شود گویند مکر می شد میر خات گوید شهر رختار تمکین نواز پای در آمد و از تاب میا
 تو نزالک مکر می شد و کمل نوعی از پوشش شپشین بعرب است از اساء بکسر کاف و سین جمله بروزان نسا گویند و علقه
 پلاس بیاد فارس بر وزن اساس کلی پوششی است که از موسی گو سفند بافند و اکثر در ویشان و فو و باطن
 پوشند و این نسبت کمل کو چاک باشد و زبان فارس هم بهمین معنی مستعمل است شاید از تو افق لسانین باشد
 رضی الدین گوید شهر دراز کار بود و کربسوت کلی بدلتاج و سخت کند تیل رای سیر و گدا به عربی آن را
 حلس بکسر حای مهمل و سکون لام و سین مهمل و آخره اساس و حلو سس بالغتم حلسه بکسر حا و فتح لام و تا و آخر
 جمع آن و بفارس بکسر کاف فارس است نیز گویند که در لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل و آن ریه بانی
 باشد که هنگام جنگ در گردن دشمن انداخته بجا نب خود کشند و گاهی به بر مکان بلند انداخته بران
 از او بیق نفع و او با و اوقات در آخر گویند و باقی بالفتح جمع آن در صحاح است و هین تمسکین باب
 و نه و تیر کی از غنچه نفع بهره و سکون رای مهمل و فتح غین معبر و سکون سیم و کسر حیم فارس است
 کنند و الی نادال هندی کند را در گردن دلف و یا ستور انداختن برای کشیدن و یا بر مکانی
 بر آمدن بعرب است ایماق بر وزن افعال گویند در اساس است او حق الدایه طرح فی غنقه الوهق و بفارسی
 کنند انداختن و افکندن و بر جیدن و بچیدن گویند بهیت بهر اقبالش اگر سوز و پیسته و دو آن بر چرخ انداز
 کنند به طور می گویند شهر بر صید جان کنند و کاشش به تادوست اختیار مرابر قفانه بست و صاحب گویند
 شهر بر چین چو عکس است که در قریب راه از زبور و از خانه بر آید بر گذار به طور می گویند شهر ز پیسته
 چه غم بال امید بلند که خورشید بر در و چرخ کند و کاشش به تادوست اختیار مرابر قفانه بست و صاحب گویند
 مستعمل است که گمان ساز و طفره گویند بهیت کاشش به تادوست اختیار مرابر قفانه بست و صاحب گویند
 بعرب است از اتوا اس بقاف و دال و سین مهمل و وزن شده او و ما بهی بهم بالفتح و کسر سین مهمل و جا و مهمل و
 تخانی شده در آخر و فتح بهم مع و فتح قاف و سکون سیم و کسر حیم و فتح قاف و سکون نون گویند
 و آن معرب است چنانچه عطائی در مجمع البحرین آورده که کاشش به تادوست اختیار مرابر قفانه بست و صاحب گویند
 فخر بفتح فا و خا و عجز مشهور بالف در آخر گویند و بفارسیست کمال بهم کاشش به تادوست اختیار مرابر قفانه بست و صاحب گویند
 و کوزه ساز و کاسه ساز گویند کاشش به تادوست اختیار مرابر قفانه بست و صاحب گویند
 بالف کشیده و افرو شدن کلان و در خاقان در لغت به تادوست اختیار مرابر قفانه بست و صاحب گویند

ولام در آخر و ذبول بالضم و ووی بضم ذال معبر و کسر واد و تخمائی مشد و بفار سے فرمیدن کمیل بفتح اول
و کسر و دوم و سکون تخمائی مجهول و لام بالالف جای که گو سفندان و گادان را از بیج کنند بعبر بے آنرا اندیج و مجر
گویند مکیمن گاه لغت فارسیدست و را روی بندی مستعمل جای که برای دشمن آنجا نشینند و هنگام فرست
برد و حمل کنند بعبر بے مکن بر وزن مسکن و مرصد بفتح میم و سکون رای مملد و فتح صاد مملد و دال مملد در آخر و مرصد
بر وزن محراب گویند و الما یا المبر جال بحر صد + و ان ربک لباهر صاد + باب کاف تازی بالون +
گنبد بضم اول و سکون دوم و فتح بای موحده و باو مخفی و در آخر مخفی و برادران از یک جد بعبر بے آنرا
قبیل و عشقه بفتح عین مملد و کسر شین معبر و سکون تخمائی و فتح رای مملد و تا در آخر گویند قبائل و عشائر جمع آن
و بفار سے خوکیا و تدعالبے در تد ریح قبیل از کثرت بسوی قلمت میگوید الشعب بفتح الشین اکثرین القبیله ثم القبیله
ثم العماره کبیر العین ثم المطن ثم الفخذ ثم قال فی مثل ذلک عن غیره الشعب ثم القبیله ثم الفصیله ثم العشیره
ثم الذریه ثم العتقه ثم الاسره کینشی بفتح اول و سکون دوم و فتح باو فارسی و کسر تاسی هندی و سکون تخمائی
میان گوشش چشم بکری آنرا صیغ بضم صاد مملد و سکون دال مملد و غین معبر در آخر گویند اصداغ بفتح جمع
آن و بفارسی بنا گوشش کن بچه ثانی بفتح اول و سکون دوم و فتح بای فارسی مخلوط التلفظ بها و تاسی هندی بفتح
رسیده کسیک در گوشش شکاف بود بعبر بے آنرا اخرب بفتح همزه و سکون خای عجمی و فتح راو مملد و باو موحده در آخر
گویند و بفار سے شکافه گوشش کن مٹھا چیز سے کہ بر دور گریبان دوزند و آن گاه از تارهای طلا باشد و گاه از سحر
اما در هندوستان از تارهای طلا سازند بفار سے کجک بفتح کاف تازی و جمع تازی و کان تازی دوم در آخر
و کجک بسیار موحده و جیب گریبان کبیر جم تازی و فتح باو کان تازی در آخر گویند و این مشد و است و حید گوید
بطیبت تو گنجی از صغر بر گشته مرگان + کجک اودخت بر دور گریبان + کنشک بفتح اول و سکون دوم
و فتح تاو هندی و کان تازی در آخر کسیک بخیل و بد خالق و سخن ناستخو باشد بعبر بے آنرا الخ بفتح لام و کسر
حار مملد و زای معبر در آخر گویند کنشک بفتح اول و سکون دوم و فتح تاو هندی مخلوط التلفظ بها بر آید که که
مانند جوز در گلوی تو جوانان بر می آید بعبر بے آنرا قرو و بضم قاف و سکون راو مملد و ضم دال مملد و سکون
داد و فتح حار مملد و تا در آخر قرو و بضم قاف و دال مملد گویند الفطمه مالا مرضیست که در گوید پدید آید و آن
فار درشت اندک موضع خود را می گذارد بسبب صلابت ماده بعبر بے آنرا خازیر گویند بسبب بشارت
شکره خیر یا بسبب بشارت که در صاحب این مرض بگردان خیر می رود و م شکر بهیمین وینار
بسبب آنکه خیر بچکان بسیار دارد و این مرض کثیر العدد است بجهت آنکه کسیکه قره و سبزی
فروشد بعبر بے آنرا بقال بفتح بای موحده و قاف مشد و گویند و در هندوستان بقال کسی را گویند

که او را کولات مثل غله و نمک و جز آن فروشد بعربی آنرا بدال بفتح بای موحده و دال موحده گویند چنانکه در لغت
بنیاد گذشت صاحب قاموس گوید البدال بباع ال کولات والعامة تقول يقال استی و بفارسی تره فروش
در سبزی فروش گویند کجوس کسیکه در صرف کردن یا تنگی کند بعربی آنرا بنجیل و بفارسی زرفنه بضم ز و مجه
و سکون فاگویند ابو منصور ثمالی در ترتیب اوصاف بنجیل گوید هر گاه بنجیل مال خود را از دست نهد و شدت
امساک دارد بعربی آنرا امساک بکسر میم و سین ممله و مستد و سکون تحتانی و کاف در آخر گویند و هر گاه با بنجیل
بد خلقی هم دارد آنرا بحر بفتح لام و کسر حاد ممله و زای معجزه در آخر گویند و هر گاه باشد بخل حرص هم داشته باشد
اور استیج بشین میم و بتکه ا ر حاد ممله بر وزن قبیح گویند و اگر در بخل خود سخت گیرے کند او را فاحش بفتح فاء و
حای ممله و نشین میم بر وزن فارعل گویند و اگر در بخل بجهت نهایت رسیده باشد او را طر بکسر طاء ممله
و کسر لام و زای معجزه در آخر گویند و میگوید که آن قفل کشاید بعربی آنرا مفتاح بکسر میم و واقلید بکسر میم و سکون
قاف و کسر لام و سکون تحتانی و دال ممله در آخر و مقلاد بکسر میم و سکون قاف و مقله بر وزن منبر و بفارسی
کلید گویند و تبرکے که همان بکسر کاف تازی و سکون نای فوقانی فتح میم و کلیدی که از قفل دیگر باشد و در قفل دیگر
اندازند بفارسی آنرا کلید غلط گویند تعجید گویند بدیت دلم ز ناخن تدبیر کے کشاده شود که از کلید غلط است که زیاد
شود و همچنین بعربی ذهاب بفتح ذال معجزه و یا با سے موحده در آخر گویند و تفصیل آن در لغت
سونه گذشت و نیز کسی که زنان را پیش مردان برد بعربی آنرا قواد چینی زنے که پیشه رقص دارد بعربی
آنرا از قاصه بفتح راء می ممله و قاف مشد و گویند و بفارسی لولی کنر بالضم لغت فارسیست در اردوی هندی معل
از صفت شمشیر و کار دو امثال آن خلاف بران بعربی آنرا اکهام بفتح کاف و یا بالالف و میم در آخر و کلید
بکاف و بتکه ا ر لام بر وزن امیر گویند کندن زر خالص را گویند بعربی ابریز بکسر میم و سکون بای موحده
و کسر ا و ممله و سکون تحتانی و زای معجزه در آخر و لضا بضم نون و ضا و معجزه بالالف و ا و ممله در آخر و بفارسی
زرغام گویند کنده لغت فارسیست در اردوی هندی متعل چوبیکه بر پای مجرمان اندازند بعربی آنرا
مقطره بکسر میم و سکون قاف و فتح طای ممله و ا و ممله و تا در آخر و خلق بفتح فاء و لام و قاف در آخر گویند و بفارسی
کلیدان و نیز که درخت بعربی آنرا اساق الشجر و جذع بکسر میم و سکون ذال معجزه و سین ممله در آخر و بفارسی تا مال
بتا و فوقانی و با و فارسی بالالف گویند یکسر کسیکه جامه با طیفیل کند بعربی آنرا قصاص بفتح قاف و صا و ممله و سکون
بالالف و ا و ممله در آخر و قاف بفتح و ا ل ممله و قاف مشد و بالالف و قاف دوم در آخر گویند و بفارسی جامه کوب هندی
چوبیکه بر آن باشته مردانه در گردن بعربی آنرا سجران بفتح نون و سکون جیم و ا و ممله بالالف و نون در آخر گویند
کنند ابغی سرگین خشک بعربی آنرا خلی بکسر خای معجزه و سکون نون و مثله و تحتانی در آخر گویند و اختار بفتح جیم آن

بنفاری پاپیک درشتی گویند کنگدل دائره که گرد ماتاب و آفتاب هنگام ابر پدید آید اما دائره که گرد آفتاب آید
بهری آنرا طفا و بفرقه و فابالف و فتح و او و تا در آخر گویند و بنفاری خرمن آفتاب و دائره که گرد ماه پدید آید
بهری آنرا با له گویند و بنفاری خرمن ماه و تفصیل آن در لغت باله خواهد آمد کنگدلی حلقه آبنین که چهار وجه
در و یا تخیه نور نصب کنند در نیمه در و آن کنند بعبر به آنرا زرفین یعنی زای مجبه و سکون را و جمله و کسر و نا و سکون
تحتانی و نون در آخر گویند و بنفاری زرفین و ز و و فرین و ز و فلیس یعنی زای عربی و فتح فا گویند و کنگدلی فتح
اول و سکون دوم و فتح سین جمله و لام با الف و کسر هزه و سکون تحتانی که معروف است از حشرات الارض
بسیار با بمقدار انگشت در گوشتش می رود بهری آنرا حریش یعنی حای جمله و کسر رای جمله و سکون تحتانی و شین
در آخر گویند و رقاصوس است الحریش و دیتیه قدر الاصبع بالجل کثیر تاوی و قال لا ذون و بنفاری گوشتش خز
و گوش خزو گوش خزل گویند کنگدلی فتح اول و سکون دوم و کاف تازی و کسر رای جمله یزه های سنگ بهری آنرا
تختاه یعنی حای جمله و صاد جمله با الف و تا در آخر و قضیه کسر قاف و فتح آن و ضا و معجمه و مفتوح و تا در آخر و مختار
و حای و صاد و همتین و بار و صوحده بر وزن حمرا کنگدلی فتح کاف اولی و سکون ثانی و مشتاق و فتح کاف دوم و تا و مشتاق
در آخر گویند و کسر بر و کاف ثانی آمده و بنفاری سنگ یزه کنگدلی مازنا سنگ یزه یا بر کس انداختن بعبر به
حعی یعنی حای جمله و سکون حاد و تحتانی و در آخر نصب یعنی حای جمله و سکون حاد و جمله و یا سه موحده
در آخر گویند نصب با الحضا از باب ضرب و نصب است الرجل زدم حصاة و حصا و ابر بنفاری سنگ یزه و نون آنجا که نصب و ضم
بفتح اول بگوشت چشم ناکستین بعبر به لخط یعنی لا و سکون حاد و جمله و ظا و معجمه در آخر گویند تعالی که گرد اذن الا انساب
اولی است که بجامع عینیه قبل زحمه فاذا انظر الیه من جانب اذینیه قبل لخط فاذا انظر الیه بعینیه قبل لخط کنگدلی فتح
اول و سکون دوم و کاف فارسی با الف و لام در آخر کسیه افلاکس داشته باشد بعبر به آنرا مغلس یعنی
تیم و کسر لام و سکون و فقیر و محتاج را گویند کنگدلی فتح اول و سکون دوم و فتح کاف فارسی و نون در آخر
حلقه که از طلا و نقره که زنان در دست کنند بعبر به آنرا اسوار کسر سین جمله و قلب یعنی قاف و سکون لام و
بای موحده در آخر و بنفاری دست برنجین و دستینه گویند و گوهر کشش و آن نوعی از دست برنجین است مکمل
بجوهر رفیع الدین لبنانی گوید شهر زهر ساعد شاخ ابر ساخت گوهر شش که قطره در خوشاب است و سینه
شهر در آن کنگدلی فتح اول و سکون دوم و ضم کاف فارسی و سکون و او و معرون و فتح رای جمله
و با و آن معرونست بعبر به آنرا شمشیر یعنی شین معجمه و سکون را و جمله و فتح فا و تا در آخر گویند و بنفاری
کنگدلی فتح اول و نون غنه و فتح و او و لام در آخر و غنیست که چشمها و بدن ازان زرد شود بعبر به آنرا
یرقان یعنی تحتانی و رای جمله و قاف با الف و نون در آخر گویند و فارسیان بسکون را بهم استعمال کنند

زلالی گوید بلیت چه خلوت خلوتی که رنگ جسته به اثر بر مهره یرقان شکسته به کنگهی چیزه باشد که از چوب و
 شلخ سازند و بان موسی سروریش را پیرایند بعر به مشط بچکات ثلاثه میم و سکون شین مجبه و طاک جمله در آخر
 و مهر جل بکبر میم و سکون را در جمله و فتح میم و لام در آخر و فتح بکبر میم و سکون سین و مکه و فتح را در جمله و طاک جمله در آخر
 و بفارسی شانه کو تبرگی تراقی بکسر تا و فغانی و در آخر جمله بالف و سکون قاف و یغین و فتح یای تحتانی و سکون غین مجبه
 و کسر را در جمله و سکون نون و نیز کنگهی درختیست که بار آن مشابه بشانه باشد بعر بی آنرا مشط الغول و بفارسی درخت شانه
 گوید چنانچه صاحب مغزن الادویه گفته کنگهی کر ناموسی را بشانه آراستن بعر بی امتشاط بهمیم و شین مجبه و طاک جمله
 بر وزن افتعال و فسر یح بسین و در آخر و طاک جمله بر وزن تغیل و ترجیل بر او جمله و جیم و لام بر وزن آن گویند
 بفارسی شانه زون و نهادن و گردن و کشیدن طفر در تعریف و دختر ز گوید بلیت بکبر میم و جوش نسیم جوش زن شانه
 تازی هر نفس به هم از و بلیت صبا چون بر نفس نهد شانه به و را بد ز بجر و او اند به مولوی جامی گوید بلیت
 صبا از عقد شبنم دانه کرده به نسیمش جعد سنبل شانه کرده به طاکب آملی گوید شعر مشاطه گر اندایم عروسان مهر را
 بر زلف شان چه شانه ز مضرب نمی کشیم به و شائیدن هم آمده شاعری گوید شهر جهان باب و فاروی عدل
 میشود به فلک بدست طفر جعد ملک می شاند به کفیر بفتح اول و کسر دوم و سکون تحتانی مجبول و در آخر
 در تیتست تلخ بعر بی آنرا و فلی بکبر دال جمله و سکون فاد لام بالف مقصوره و و فلی کسر دال جمله و سکون فاکو
 و بفارسی خزره گرم است در درجه اولی و خشک است در درجه دوم چنانکه شیخ و قانون گفته باب کاف تازی
 با و او و کو بفتح اول و دوم مشد بالف پرند است سیاه رنگ جیفه خوار بعر بی آنرا اغراب بضم غین مجبه گویند
 اغراب بفتح حمزه و کسر ای جمله و غرابان بکبر غین مجبه جمع آن و طیل مجبه و تکرار لام بر وزن میر و بفارسی نراغ گویند
 و تکرار که قرعه بفتح قاف و سکون رای جمله و فتح غین مجبه و کینست آن ابو عاتم و ابو الجراح از جرح بمعنی سب قال
 فی المصحح فخص بذلك زیاده حمزه ابو حذر بنال مجبه ابو جراح برای مجبه و جیم و ابو الشوم و ابو عتاب بعین جمله ابو القعقاع
 و ابو المر قال شاعری گوید شحاران الغراب و کان یبشی مشیه به فیما مضی من سالف الاحوال حشد القطاة
 و زام مشیه مشیه فاضا به ضرب من العقال به فاضل مشیه و اخطا مشیه به فلذا کنوه ابالمقال به و از
 کینست آن ابن الارض و ابن بزنج سبب همیشه بودن او بر پست شتر شیت ریش و ابن دایه سبب دایگی او
 بیضه بای ماده راجه در عرب مشهور است که هرگاه ماده نراغ بیضه میداد آنرا گنداشته می برد و بر بیضه نمی نشیند
 نه آن آمده حضانت میکند و دایه ماده است و نیز کوا بمعنی گوشت پاره شبیه بزبان کوچک که از انتهای کام آید است
 بعر به آنرا الهاء بفتح لام و با بالف و تادر آخر گویند و بفارسی ملازله بفتح میم و زای مجبه گویند و بضم میم نیز آید
 و کثره بفتح کاف و زاد افارسی و کثر بفتح کاف و سکون نون و جیم تازی گویند کوا آنرا ابضم اول دوم مجبول طیل به

اولون غن و را و ممل با الف مردی نوجوان که زن نکرده باشد بعر بے آنرا بکر بکسر بای موحده و سکون کاف و
 را و ممل و در آخر گویند چنانکه ثعالبی گفته کو انرمی دختر تا دیده شوی بعر بی آنرا غدر را بعین ممل و ذال معجزه را که
 بر وزن حمراء و بکر بای موحده و سکون کاف گویند و بکره بزایدات تا از غلاط عوام است بفارسی و شیرزه و است
 بفتح لام و سکون سین ممل و تا از فوقانی در آخر گویند مولوی روم گوید شعر چیست که از دلمه سر و قدس + حایل چون
 مریم بایست نیست + وزنی که از بلوغ در خانه پدر و مادر چند آن ماند که از شما را بکار بیرون رود و شوهر نکند آنرا عالم
 بعین ممل و نون و سین ممل بر وزن فاعل گویند عوانس جمع آن کو از بکر کاف و او با الف و را و بندن در آخر
 بمعنی تخمه در بعر بے مصراع الباب بکسر میم و سکون صا و ممل در ای ممل با الف و عین ممل در آخر و نیز صیر
 و ونه و بفارسی تخمه و ر گویند کو از غلط طاناد که از برون کوفتن تا صاحب خانه در را و کند بعر بی وق بفتح و ذال
 و قاف باشد و وقع بفتح قاف و سکون رای ممل و طر ق بفتح طای ممل و سکون رای ممل و قاف در آخر گویند
 وق الباب و طر ق الزباب نصر و قرع الباب از منع فعل ازان و بفارست بر وزن گویند طفر گویند شعر
 همچو طفر ابر در بے احتیاطی می زخم + تابلی از بهر صحت دست بر هر دزدون + و انکشت بر دزدون کثیر باین معنی
 آمده تلموری و صفت نورس یور گویند بلیت بکاشانه با و اگر سر زند + پی رخت انکشت بر دزدند + کو ان
 بضم اول بعین چاه بعر بے بکر بکسر بای موحده و سکون بهمه و را و ممل در آخر و قلب بفتح قاف و لام و با و ممل
 در آخر بر وزن امیر و ر کتبه بفتح رای ممل و کسر کاف و تختانی باشد و تا در آخر گویند و تیر که قد و بی بفتح قاف و ذال
 و قاف در آخر و طوی بفتح طای ممل و کسر او و تختانی باشد و طوی به زیادت تا چاه پیراسته درش بفتح را و ممل
 و سین ممل باشد و ضرس بفتح ضا و مجمر و کسر رای ممل و سکون تختانی و سین ممل در آخر و مضرو س
 بر وزن مفعول چاه بسنگ بر آورده و مجبور بفتح جیم و ضم میم و سکون وا و و میم در آخر و عیلم بفتح عین ممل و
 سکون تختانی و فتح لام و میم در آخر و قلیدم بفتح قاف و لام و سکون تختانی و فتح ذال معجم و میم در آخر چاه بسا
 آب و سکول بفتح میم و ضم کاف و سکون وا و و لام در آخر و ضبول بفتح ضا و مجمر و ضم با و سکون وا و و لام در آخر
 چاه اندک آب و حفر بفتح حای ممل و فا و رای ممل در آخر و سکون فایز آمده چاه فراغ دهن و نا پیراسته و حده
 بضم میم و فتح دال ممل باشد و تا در آخر جای که میان گیاره بود و در قاموس است الحجة البری موضع کثیر الکلا و
 البر القویرة و القلیلة الما ضد ضعیف بفتح حای معجم و کسر سین ممل و سکون تختانی و فا و در آخر جای که در سنگستان
 کنده باشد در قاموس است خسف البر حفر باقی حجارة فغبت بکاء کثیر فلا یقطع فی ضعیف و نون بفتح فا و حجه و
 ضم نون و سکون وا و و نون در آخر آنکه اندک آب دارد و یا ندارد و در قاموس است و الظنون مجبور البر الایدر
 فیما دام لا و القلیلة الما و مقعده بضم نیم و سکون قاف و فتح سین و دال مملتین و تا در آخر چای اتمام باب نه

در قاصوس است افتد البر حفر باقد رقعده او تر کما علی وجه الارض و لم یبق بهما المارد و سکت بضم و فتح سین مملد و کان شمر
 و سکو بر وزن صبور چاه تنگ و بان و مزوع بفتح نون و ضم زای معجز و سکون و او و عین مملد در آخر و مزیع بر وزن میر
 چاه نزدیک قصر و نگ و دفین و بدال مملد و فا و نون بر وزن کریم و وفان بر وزن کتاب چاه انباشته و خراب بفارسی
 چاه خوشان و چاه نسیان و چاه فراموشان گویند میر صید سے طرانی گوید شهر کیدل آنجا انگندی که بیاید
 یادت مگر این چاه ز منج چاه فراموشان است صائب گوید شهر از مردت نیست مالت تشنگان را سوختن
 آخر آن چاه ز نمدان چاه نسیان میشود و تاثیر گوید بیت سخن افتاده در چاه خوشان و سر آن سر مخفی بر امیر شای
 گوان کجودنی و الا سیک چاه کند بعربے آنرا ابا رنخ همزه و بای موحده مشد و بالفت بر وزن
 در آخر و بفارسی کلکن هر دو کاف تازی و تازی فوقانی بر وزن مخزن گویند شقانی گوید بیت پنجه نو که کلکن
 در زمین پناه نقاب است که با چه بے که بان کلخ شکنند بعربے آنرا مرزبک میر محمد سکون از مملد و فتح نون و عجمه و او و عجمه
 و تاد در آخر و از زبک همزه و سکون رای مملد و فتح زای معجمه و با س موحده مشد و تاد و را آخر
 در صحل است الارزبه است که یکس به الدرقان قلتما بالمع خفت فقلت المرزبه و در قاصوس است الارزبه و المرزبه
 مشد و تان ادا و او سلفضیه من جدید و الباسه کلخ کوب گویند کوبل بضم اول و سکون دوم و فتح
 تازی فوقانی و لام در آخر بے و او بفتح ترکیبست در اردوی هندی با و او مستعمل است کبی سوار پیش
 امیران کشند بعربے جنبیه بفتح جیم و سکون نون و سکون تحمائی و فتح بای موحده و تاد در آخر گویند جناب جمع
 آن و اساس است فلان یفا و الجناب بکین بکین و هو بکین بکین و جنابه و بفارسی یک بفتح تحمائی
 و و ال مملد و کاف در آخر زلالی گوید شهر تابر و لخت جگر از سر میدان غمت پداخته از بی هم غم سنده
 سر ایسمیدک و کوتنا بضم اول و سکون دوم معروف و سکون تازی فوقانی و نون بالفت بزبان عرب
 قصبات غله زمین و بار شجر انداز که درن بعربے خیرض بفتح خای معجمه و سکون رای مملد و صا مملد در آخر و
 کسیکه انداز کند آنرا خراس بر وزن شد او گویند کووال بالضم لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل
 کسیکه حفاظت شهر کند و شبها در راه با گرد و بعربے آنرا عاش بعین مملد و سین مملد و گویند حسن بالفتح
 و عید بر وزن امیر جمع آن و بفارسی شب که نیز گویند در ویش و سبک گوید شعر دلم در زن او
 کم گشت و من باشان در جنگ که در شب هر چه کم کرد و در شبیکه و تادانش و کسیکه حفاظت شهر کند و شبها
 در که با گرد و بعربے آنرا شحمه گویند و فارسیان بجهتی شب گروهم استعالی نمایند در قاصوس است الشحمه
 بالاسم الشحمه بالکسر فی البلد من فیہ الکفایه بضم طاء من جهة السلطان گفته کردن لغت فارسیت در اردوی هندی
 مستعمل کسیکه گرویش کوتاه بود بعربے آنرا او قص بفتح همزه و سکون و او و فتح قاف و صا مملد در آخر گویند وزن

گویند گردن را بر عربی تصادیر وزن حمرا گویند کوئیدی جزیکه در پایین نیامد شمشیر و کار و نصب کنند بعربے آنرا
 فعل بفتح نون و سکون عین مملو و لام در آخر گویند کوئید بضم اول و سکون دوم مجهول و تائی هندی در آخر
 مکانیکه در انجا نشسته با عدد اچنگ کنند بعربی آنرا قلعه بفتح قاف و حصن بکسر حای مملو و سکون صا و همزه و نون
 در آخر و بفارسته در کسر دال مملو و سکون زای فارسی و تبر کے قور خان بضم قاف و سکون را و همزه و فتح
 غین معر گویند کوئید بضم اول و سکون دوم معروف و تائی هندی و نون بالف کشیده بهمنی کو فتن بعربی دق
 بفتح اول و قاف مشدود در آخر و ک بکاف مشدود گویند و کو فتن اتجوان و شسته و سنگرزه را ر ضح بفتح رای مملو
 و سکون صا و معر و حای مملو در آخر و ر ضح بنجای معر گویند ابو منصور ثعالبی در ترتیب کو فتن گویند اول مرتبه کو فتن
 دق است بعد ازان مخرب بفتح نون و سکون حای مملو و نون معر در آخر بعد ازان جرش بفتح جیم و سکون سادی مملو و شین معر
 و جرش بفتح جیم و شین معر بشدود در آخر بعد ازان ر ضح بفتح رای مملو و صا و معر بشدود در آخر کوئید بضم اول و سکون
 دوم مجهول و فتح تائی هندی مملو و تلفظ بها بالف بالای بام را گویند بعربے سطح بفتح سین مملو و سکون طاء مملو
 در آخر و بفارسی بام گویند و نیز نیم تن از سر تا کم بفارسته توره بدن باضافت گویند کوئیدی کوئیدی کوئیدی از کل مانند
 خم بزرگ سازند و در ان غله نهند بعربے آنرا کند و ج بفتح کاف و سکون نون و ضم دال مملو و سکون واو و همزه و آخر
 گویند و آن معرب کنند و است و نیز کوئیدی چوبے که در پایین چاه نهند تا خاکش ریخته نشود بعربے آنرا و سب بفتح
 واو و سکون سین مملو و بای مملو و ده در آخر گویند و نیز بکف جایی از تفنگ که باروت در ان می باشد بفارسی
 آنرا خزانه تفنگ گویند قبول گویند شمشیر آواز و عظامی تو کیم شود بلند آتش اگر زنی چو تفنگ این خزانده را
 کو چا وینا زخمی اندک بنیزه کو چاک و جز آن زدن که نفوذ نکند بعربے و خر بفتح واو و سکون
 خاے معر و زاسے معر در آخر گویند کو چنان یعنی خلا نیدن بعربے شمس بفتح نون و سکون خای معر
 و سین مملو در آخر و خذق بفتح خای معر و سکون ذال معر و قاف در آخر شمس الدایة از باب مع و نصر و ضرب
 و خذق الدایة از باب نصر و ضرب فعل ازان بفارسته سپو قتن و سپوزین و کو چنان یعنی سوزن زدن
 در چیزی تا سوراخ پیدا شود بعربے آنرا خر بفتح غین معر و سکون راسے مملو و زای معر در آخر گویند
 و بفارسی آزدن بزای معر و دال مملو بر وزن آختن و آجیدن بکسر جیم بر وزن نالیدن کو چچی بضم
 اول و سکون دو و طم معروف و کسر جیم فارسی و سکون تحتانی معروف که الیست که آنرا جولاهان
 از سجنهای گیاه مانند جاروب سازند و به آن آبار بر تار بالست بعربے آنرا حصص بکسر صا و همزه
 و سکون تحتانی و صا و همزه در آخر و حصصه بنیاده تا در آخر و شو که بفتح شین معر و سکون واو و فتح
 کاف و تا در آخر گویند و بفارسته فته و فتن و بشنچ بکسر با و مملو و عربے و شین معر و سکون نون

و نون و فتح بهم تازی و غر و اش بضم نین معجمه و غا و اش گویند سوزنی گوید شهر جولا منه کار مانده کوئی + غر و اش
 نهاده بر نامه + کو و کو و س که چنانجا بسته بسته رفتن بعربی جبل بفتح حامی محله و سکون عجم و لام و را آخر گویند
 جبل الغراب از باب نصر و ضرب و ظل از ان و بفارسی چه جهان ز رفتن کو و نا بمنجه بر جستن بعربی و ثوب بضم
 و او و نامی باشد و سکون و او و و بای موحده و آخر و ثوب بالفتح و ثاب بر وزن کتاب و و ثیب بر وزن کریم گویند
 ابو منصور ثعالبی گوید اگر انسان بر جسد گویند ظفر بطای و رای مملکتین از باب نصر و آن بر جستن است از پائین که بالا
 و اگر اسپه بر جسد گویند ضربه بفتح و بای موحده و رای محله از باب ضرب و آن دستها و پاها را بهم کرده بر جستن
 و اگر شتر بر جسد گویند و ثوب از باب ضرب و اگر کو و ک بر جسد گویند فقر بقاء و فا و زای سحر از باب ضرب آن بر جستن
 با انضمام دست و پا و اگر آهو بر جسد گویند فقر بقاء و فا و زای محله از باب نصر و آن بر جستن است با انضمام توهم
 و اگر کبک بر جسد گویند طفر بطای محله و میمه و رای محله از باب ضرب و آن بر جستن است از بالا به پائین و اگر کبک
 بر جسد گویند فقر بقاء و فا و زای محله از باب ضرب و اگر کو و ک بر جسد گویند فقر بقاء و فا و زای محله از باب ضرب و آن بر جستن است از بالا به پائین و اگر کبک
 و او و مجهول غله است مانند از ان بفارسی آنرا کدرم بضم کاف رای محله گویند کور بضم اول و سکون دوم
 مجهول و رای محله در آخر و بانی قور بقاء گویند حاشیه که کاتبی یعنی نیمه آستین و جز آن که بدوزند و رشته
 کلا بون که با بریشتم تا بند و گرد لباس بر دوزند بفارسی آنرا بنجره گویند میر محمد طاهر حسینی گوید بیت
 دیوانه ایم بر ما باشد لباس زندان از بنجره گردن ماست بنجره گریبان + محسن تاثیر گوید شهر بن حاشیه
 زانین نشو با نسیم کاتب + چون کانی ساده که نه بنجره ندارد + و آنچه از رشته کلا بون که با بریشتم تا بند آنرا
 فیطون نیز گویند و حیدر و صحنه علامه بند گوید مسمیت سورخ بود و دلم جوانان + زان فیطونهای خوش اند
 و آنچه گرد و باوند مانند بند کار و و جز آن آنرا گرد باوند گویند و نیز کور بضم کاف رای محله از باب ضرب و آن بر جستن است از بالا به پائین و اگر کبک
 و در بعضی از اشقیه الظفر و بفارسی ریشه ناخن گویند تاثیر گوید شهر مشکل که دست زاده اذیت
 نرسانده یا بک که بر افتد جهان ریشه ناخن + کور از طرف گلین و جامه که آب ندیده باشد مثلاً اگر جامه
 ناکشیده که بگانی در نیامده باشد بعربی آنرا ثوب جدید گویند و رحاح است ثوب جدید و جوئی منفی
 نجد و ویراد و ویراد به عین حده الجانک ای قطعه است و لفارسی جامه ناشوی گویند شاپور گوید شعر
 ابر رحمت همه را جامه اعمال شست + جامه سعصیت ماست که ناشوی ماند + و نیز بمعنی اوندی که آب
 ندیده باشد بفارسی کوزه ناویده آب و دیوی ناویده آب گویند طاقسم شدی گوید شعر از اشتیاق و دیدنت دارم دلی
 نشسته تراز کوزه ناویده آب + و به بالضم لغت فارسی است در اردوی هندی متصل و کوه چاکر که آباد
 مسج کاشی گوید بیت من یوم از دور دو غم روز به خویش + ای مرغ تو میدانی داین کورده خویش + کور و

بفتح اول و سکون و دوم و رای سندی بالفت در آخر خر مهره کلان که بآن کاغذ را مهره کنند یعنی مستطاب
 بکسر میم و سکون نون و قاف بالفت و فاد را آخر گویند و بضم اول و سکون و دوم معروف و خ و شاک و ر و ق و
 کناسه بضم کاف و نون بالفت و فتح سین جمله و تاد را آخر و قنامه بضم قاف و میم بالفت و میم و دوم مفتوح و تاد را
 و بفارسته کناکر و به خراش و خراشیدگی و خراشیده گویند و فخری گویند شحر بر دین فکند بجا و بلاق
 گردون عدد و شش راز در خانه جهان چو خراشش + و کوثر بضم اول و دوم مجهول چیزی که بآن اسرار
 زنند یعنی آنرا سوط بفتح سین جمله و سکون و او و طای جمله در آخر و مقعره بکسر میم و سکون قاف و فتح رای قمل
 و تاد را آخر و وزه بکسر دال جمله و فتح رای جمله مشد و تاد را آخر گویند و بفارسی تازیانه و چابک بکسر فارسته
 و بای موحده و تازیانه که خرقة در دال را تاب داده سازند یعنی آنرا خرق بکسر میم و سکون خالی معجمه و
 رای جمله بالفت و قاف در آخر گویند کوثر به بضم اول و دوم مجهول رای سندی ساکن و داور آخر ضعیفست
 که از فنا و خون عارض شود و اعضا فرویزد یعنی آنرا اجزاء بضم جم و ذال معجمه بالفت و میم در آخر و بفارسی
 کوری بضم لام و سکون و او و معروف و نیز ضعیفست که ازان داغهای سفید بر بدن پدید آید یعنی بکسر بے آن را
 برص بفتح بای و رای جمله و صاء جمله در آخر و بفارسی پیش بکسر بای فارسی گویند کوثر صهی کسیکه بیماری جذام
 و برص داشته باشد اول را یعنی مجذوم و اجذام و دوم را برص گویند کوثر می بفتح اول استخوان جانور و
 دریائی بکسر بے آنرا و و غنی بفتح و او و سکون دال جمله و فتح عین جمله و تاد را آخر گویند و بفارسی بکسر بضم
 بای فارسته و کسر جیم فارسته و خر مهره و کس گر به با کاف تازی مضوم و سین جمله و کاف عجمی مضوم گویند
 طغرا گویند را عجمی بکسر که سوخت ماند خاکستر او + کانش ندید ز دست خود اخلرا + و ایران چو شود بکسر
 شومی او + ملکی که بود از کس گر به زرا او + و نیز بضم استخوان سینه که مانند خر مهره بلند بود و بکسر بے آن را
 قص بفتح قاف و صاء جمله مشد گویند و نیز سفیدی که بر ناخن اطفال پدید آید یعنی بکسر بای آنرا فوف بضم فاء و سکون
 و او و فاد را آخر گویند و بفتح فانیز آمده و بفارسی ملک بکسر میم گویند کوثر و الا کسیکه خدمت تازیانه از دهنش
 طرف امیر داشته باشد و بدست خود تازیانه دار و بکسر بے آنرا سوط بفتح سین جمله و او مشد و او مشد
 و طای مطبقة در آخر گویند و در نهایت است و فی الحدیث اول من یدخل النار السوء اهل قیل عمل السوط اهل
 یكون معهم الا سوطا یعنی بون بها الناس کوثر بے مار تازیانه زدن بکسر بے جلد بفتح جیم و سکون ر
 و دال جمله در آخر و مشق بفتح میم و سکون شین معجمه و قاف در آخر و سوط بفتح سین جمله و سکون و او و
 طای جمله در آخر گویند جلده از باب ضرب و مشقة بالسوط و ساط از باب نصر فصل ازان معنی تازیانه زدن
 کوثر بضم ثلث فرسخ یعنی یک فرسنگ بکسر بے آنرا میل بکسر میم گویند امیال بفتح و میل

و تبرکے یو تم بعضی بای تختانی و فتح نامی فوقانی و سکون میم کولاً بنیم اول و سکون دوم معروف و لام بالف
 جای بستن شکواری بعرے آنرا حق و بفتح حامی مملہ و سکون قاف و فتح واد و تاد و آخر و حق و بفتح ناول و تاد
 بالفتح و بالمد گویند اخ و افتخار بالفتح و حق بر وزن علی و تقاریر وزن کسا و جمع آن کو طو جرخے باشد که
 بالان شیر و پیشا و دهن کجند و جز آن گیرند بعرے آنرا معصا ربک میم و سکون عین مملہ و صا و مملہ بالف
 و رای مملہ در آخر و مقصر بر وزن منبر و واد و بفتح دال مملہ و واد و مملہ و بالف و فتح رای مملہ و تاد و آخر
 و قفعه بفتح قاف و سکون فاف و فتح عین مملہ و تاد و آخر گویند و بفار سے چرخشت بفتح جیم فار سے و سکون رای مملہ
 و ضم نامی معی و سکون شین معجزه و تاد و آخر و جیم عصارای و شکواری عصارای کو فصل بنیم اول و سکون دوم
 معروف و فتح میم مخلوط اللفظ بها و سکون لام در آخر بکافی که در وزن در دیوار برای و زدی کنند بعره القف
 فی الحاکم گویند و بفار سے فتح نون و سکون عین معجزه و میم در آخر کولاً بنیم اول و سکون دوم مجهول فون
 بالف یعنی کج بعض کاف و سکون نون بعرے زاویه برای معجزه بالف و کسره و و فتح تختانی و تاسی منقوطه
 در آخر گویند و ایام جمع آن و بفار سی پیغوله بفتح بای فار سے و سکون تختانی و ضم عین معجزه سکون و دوم
 و فتح لام واد و آخر پیغله بر وزن زنگنه و گوشت گویند کوچ بعض اول و سکون دوم معروف و بجا و نون معروف
 بنجفا و نون و جیم فار سے در آخر عصبه سطر که در مردم بالایی باشند بود و در پای چار پایان پس کعبین میان
 مفصل قدم و ساق بود بعرے آنرا عرق بضم عین مملہ و سکون رای مملہ و ضم قاف و سکون واد و بار موصده
 و آخر گویند و رکنا به است العرق و بهو الوتر الذی خلف الکعبین بین مفصل القدم و الساق من فوات اللام
 و هو من الانسان فوق العقب کو کعبین کاٹنا و مارنا بریدن عصب سطر که بالایی باشند مردم و میان
 قدم و ساق چار پایان است بشعر و جز آن بعره آنرا عرق بضم عین مملہ و سکون رای مملہ و فتح قاف واد و
 و تاد و آخر گویند و رکنا به است و فی حدیث القاسم کان یقول للجزاء و لا تعرقها و لا تقطع عرقها و یفایسی فی کون
 گویند بفتح اول و سکون دوم و فون غنه و دال بنما در آخر معنی تابنده که برقی بعره برقی بفتح بای موصده
 و سکون رای مملہ و قاف در آخر گویند و بفار سے درخش بنیم دال بنما و از تحکیم کسره الف و فتح نامی فوقانی
 و جیم گویند کولاً بنیم اول و سکون دوم معروف و فون غنه و فتح دال بنما و بحدی بالف لغا سفالین که دران
 جامه شونید و خمیر کنند بعرے آنرا اجان بکسر حمزه و جیم مشد بالف و فون در آخر و جان بنما و تاد و من
 بکسر میم و سکون رای مملہ و فتح کاف و فون در آخر و بفار سے لاوک و او بر وزن ناول گویند کولاً بنما
 عبارت از عمل ناگهان است که یک کس را گرفته او در صحرا یا خانه برده با وی فعل شفع کنند و بفار سے آنرا
 اسد گیری ندون و خوردن گویند از انجمت که یک سر او را میگیرد و دیگری فعل بد با و میسند

شگافی گوید بیت نبود اندک نور بخش سیری و نور و بیخ غیر سبکی و این قسم شخص را حشر گامی گویند چه حشر
 بسته فح و گامی بمعنی گانیده شده و مردم هندوستان از راه خلط حشر گاه گویند که باضم اول و سکون دوم
 مبهمول و تحتانی بالفت بمعنی گوشه چشم بعربی گوشه چشم را که متصل به بینی است ماقی بفتح میم و سکون همزه و قاف
 در آخر و موقی بضم میم و سکون همزه و موق بود بجای همزه و مقی بضم میم و سکون قاف گویند و الطلاق آن بر موز
 گوشه چشم هم آمده و در نهایت است امر کان ملتعل من قبل موقه مره و کمن قبل ماقه مره موق العین موزنا
 و باق العین مقدمها استقره در صیاح ست موق العین گوشه چشم که متصل به بینی است و لهما ط بکسر لام
 و حای ممالا الف و طاء معجور در آخر گوشه چشم که متصل گوش است و بفار سه میغوله چشم و کنج چشم
 گویند که ممالا بضم اول و سکون دوم مبهمول و کسر همزه لکینه و لام بالفت معروف ست بعربی آنرا فمخ بفتح فاء و سکون
 سا و محمله و میم در آخر گویند و بفار سه انگشت بفتح اول و کسر کاف تازی و ز کال و زغال بضم زای معجور و الاس
 بعد الفت و سین مملو در آخر باب کاف تازی بابا و کحاش بفتح اول مخلوط التلفظ بها بالفت قاروند
 در آخر چیز نیست مرکب از چهار پایه که بران خواب کنند بعربی آنرا در محاوره حال قعاده بفتح قاف و عین مملو
 بالفت و فتح و ال مملو و اما در آخر گویند و بفار سه چار پایه و پیلنگ سعید اشرف گوید بیت بی خواب بهارش
 فرسش گردید پیلنگ بیدان از سایه بید و در اصل لفظ بندیت که فارسیان استعمال کرده اند و لیت بفتح
 کاف و سکون تازی فوقانی گویند و طاهر لفظ بندیت بمعنی گوید مصرعه فرازکت از نگارش نشانده که مار
 بفتح اول و دوم بالفت و راسی مملو در آخر قومی اند که پالکی و تخت روان و امثال آن بردارند و فارسیان
 بتشدید استعمال نمایند طفر گوید شمر تا کرده و بر پائیکه کرد است خاور پالکی پنجمست چون د پالکی
 نه خرج کبار آمده و بهر بنی حال حمله الفالکی گویند و کحاش بفتح اول مخلوط التلفظ بها بالفت و رای مملو در آخر
 خاکستر شوره گیاه که رنگه میزان در رنگ گل کاریزه اند از د بفار سه آنرا شخار بفتح شین معجور و از همزه و زان
 بعرب قلی بروزن الی و قلی بکسر فاف و سکون لام و تحتانی در آخر گویند و اساس ست طرحة الصبغة الطوار
 فی انصاف و هو الشخار و يقال له القلیاد القلیا کحاش بفتح اول مخلوط التلفظ بها و رای مملو بالفت و الی
 شبکه دار که گاه کشان در وی گاه کشند بعربی شبکیان بضم شین معجور و سکون کاف و بار موحده و الف و نون و آخر
 و بفار سه غراره بکسر عین معجور و الی و بفتح الف و لام و سکون را و مملو در آخر کحاش رای آب شور بعربی مالح
 میم و لام و حای مملو بروزن فاعل و اجاج بضم همزه و جیم بالفت و جیم دوم در آخر گویند و اگر نهایت شور و
 تلخ باشد بکسر که نوشته شود آنرا از عاق بضم زای معجور و عین مملو بالفت و قاف در آخر گویند کحاش بفتح
 اول مخلوط التلفظ بها بالفت و لام در آخر پوست حیوانات مادامیکه مودا شسته باشد بعربی آنرا فر و بفتح فاء و لام

رای مملعه و داد و در آخر گویند و بفار سے وسین قال الثعالبی لا یتقال فردالا اذا کان علیہ صوف والا فموجله
نیز بمعنی چرمی که آهنگران و مسکران بدان آتش افروزند بعربیه آنرا متفخ کبیر میگویند و سکون نون و فاء الف
و خای معجم در آخر و متفخ بر وزن منه و بفار سی دم آهنگر و دم گویند کجائنا بمعنی خوردنی بعربی طعام و اکل
بفتح همزه و سکون کاف و لام و در آخر و مالوک و طعم یتقال اقل طعمه ای اگله و نیز کجائنا بمعنی خوردن بعربی اکل بفتح همزه
گویند ابو منصور و ثعالبی گوید خوردن مردم را اکل گویند و خوردن کودک را قمر بفتح قاف و سکون نون رای مملعه و میسم
در آخر گویند و خوردن پیرزن بی دندان را همس بفتح هاء و سکون میسم و وسین مملعه در آخر گویند و خوردن ستور علف مشک
را قضم بفتح قاف و سکون ضا و مجر و میسم در آخر گویند و خوردن علف تر را خضد بفتح خای معجم و سکون ضا و مجر و وال مملعه
در آخر گویند و خوردن شتر را ارم بفتح همزه و سکون رای مملعه و میسم در آخر گویند و خوردن گوسفند را لمج بفتح لام
و سکون نیم و میسم در آخر گویند و خوردن آهوا را قمر بفتح قاف و رای مملعه و میسم بر وزن تقبل گویند و خوردن ذوات
خف و حافر و ظلف یعنی شمشیر گاه فتره را رعی بفتح رای مملعه و سکون عین مملعه و رقیع بفتح رای مملعه و سکون ا و فوق
و عین مملعه در آخر گویند کجائنی بمعنی خارشش گلو بعربیه سعال بضم سین مملعه و عین مملعه بالالف و لا در آخر
و بفار سی سه و بضم سین مملعه گویند و تبر که او کسر و گ بضم همزه و سکون داد و کاف تازی و ضم سین مملعه و
رای مملعه و سکون کاف فارسی در آخر کمانی داستان که گویند و بعربیه حکایت و قصه گویند قصص کبر
قاف و فتح صا و مملعه جمع آن واسطو بضم همزه و سکون سین مملعه و ضم طای مملعه و سکون داد و رای مملعه در آخر
و اسطرلاب همزه و اسطر بر وزن کبریک گویند و بفار سے افسانه و کبر که ایرتاک کی کبر همزه و سکون را و مملعه
و تار فوقانی بالالف و کس کاف فارسی و سکون تهمانی و افسانه که شب گویند بعربیه آنرا سحر بفتح سین مملعه و میسم
و رای مملعه در آخر گویند اسمار بالفتح جمع آن و بفار سے شب افسانه گویند نظاسه گویند بیت
تسعه چند را از رقیبان راه زهر شب افسانه بنشانده شاه کما و ت کلامیکه مشتعل
بر قصه مشهوره باشد میان قوم و بان حال کسی را تشبیه دهند بعربی مثل بفتح میم و تار مثله و لام در آخر گویند
و بالخط ضرب و روعه مستعمل قال الله تعالی ضرب لنا مثلاً و بفار سے بالخط وزن مستعمل نظامی گویند
بمیت چنین زد مثل شاه گویند گان که جویند گانند یا بند گان کجائی گوی که گرد قلعه و بستان
و جز آن کنند بعربیه آنرا خندق بفتح خای معجم و سکون نون گویند خندق جمع آن فی القاموس الخندق
کبهر حفر حوال اسوار المدن معرب کنده کجای بفتح اول مخلوط التلفظ بها و بای موحده شد و بالالف کسکه
بدست چپ کار کند بعربیه او را اعصر بفتح همزه و سکون عین مملعه و فتح سین مملعه و رای مملعه در آخر گویند و بیک
چپه و چپ دست گویند کجائی ز نیکه بدست چپ کار کند بعربیه آنرا عصر اربعین و سین و را و مملات بر وزن

حمرا گویند و بفار سے چپ دست و چپ دست کھیر بفتح اول مخلوط التلفظ بہا و سکون بائی فارسی و در اول
 بالف رسیدہ تیر کہ یکانش پس بود بعرنی آنرا منجوق بنون و جیم و فابر وزن مفعول و نجیف بر وزن امیر گویند
 نجیف بضم تین جمع آن کھتا بفتح اول مخلوط التلفظ بہا و تا و فوقانی مشد و بالف رسیدہ چاہی کہ زیر زمین کنند و
 غلہ در آن ہند بعر بے آنرا مطلقہ بفتح میم و سکون طار حملہ و ضم میم و سکون و او و فتح رای مملہ و تا و آخر گویند
 و بفار سے نہا نہا نہ کھتا بفتح اول مخلوط التلفظ بہا و تا و فای ہندی مشد و بالف چہیز کہ ترشی دار و بعر بے آن را
 حامض بجاء حملہ و میم و ضا و معجزہ بر وزن فاعل گویند و بفار سے ترش کھٹائی بضم ترشی بعرنی حموضہ ضم
 حای حملہ و فتح ضا و معجزہ گویند کھٹاک بڑھی بضم اول مخلوط التلفظ بہا و فتح تائی ہندی و سکون کاف تازی
 و فتح بای موصدہ و سکون رای ہندی و کسر ہا و سکون تختانی معروف مرغیست کہ منقار بر شاخہای و رخت و رخت
 و سورخ میکند بعرنی آنرا قراع بفتح قاف و را و حملہ مشد و بالف و عین حملہ در آخر گویند کھٹاک بفتح اول مخلوط التلفظ
 بہا و سکون تائی ہندی و کاف تازی بالف رسیدہ بمعنی بیم و ہراس بعر بے خوف بفتح خا و معجزہ و سکون و او
 و فا و آخر و نجیف کسر خا و معجزہ و مخافہ بفتح میم گویند و بفار سے اندیشہ و آن بمعنی بیم و ہراس و فکر و تامل ہر دو
 مستعمل ست حیدر کلوج گویشہ صدرہ کخم اندیشہ غم خود تو گفتن : چون بر تو رسم قوت گفتار
 نباشد : اسلہ شیرازی گوید شہرے مدعی ز قتل من اندیشہ کن مباد : تو خون من بریزی و او متهم
 شود : و بفار سے و غدغہ ہم بمعنی اندیشہ مستعمل ست صاحب گوید شہر شکر قیج تلخ مکافات چہ گویم :
 کز خاطر من و غدغہ روز جزا برد کہ کھٹاک نیز بمعنی صدای خبی کہ از بے چہا و جزا آن خیز و بعرنی آنرا و جس
 بفتح و او و سکون جیم و عین حملہ در آخر گویند در حدیث ست و غلت البختہ سمعت فی جانبہا و حسا فقیل بذا بلال
 قال فی الثناء لوجس الصوت الخفی بفارسی شرفاک یکسر شین حمہ و فابالف و شرفاک و شرفانک گویند
 سنائی گوید مصرعہ پیش خویش نشود ہرگز کہ شرفاک نان کھٹکنا بفتح اول مخلوط التلفظ بہا و فتح
 تا و ہندی و سکون کاف تازی و نون بالف بمعنی گذشتن چہیزی باندیشہ و ترو و فاط و طحان کردن آن بوزن
 خطو بضم خای معجزہ و طاء حملہ و سکون و او و رای مملہ در آخر و تخالج بخای مجملہ و لام و جیم و تخالج بوزن تغال
 و تفعل و اختلاج بر وزن افتعال و جیس بفتح ہا و سکون جیم و عین حملہ در آخر گویند خطا شئی ببالہ از باب
 نصر و ضرب و تخالج فی صدرہ و تخالج و اختلاج و ابو الاشی عجس فی نفسہ از باب ضرب فعل انذان
 کھٹمٹھا شیرین ترشے آمیختہ بعر بے ہر بضم میم نہا معجزہ مشد و سا و آخر و بفارسی ہیخوش و ترش
 شیرین گویند ابام الدین ریاضی گوید شہر در ہیم بدین بچین جبین : حسن شوخی چہ ترش شیرینست کھٹمٹھل
 کہ میست سرخ مائل بسایہی کہ در پلاک و چار پایہ می ماند و خون مروم می مکد بعر بے آنرا کتان بضم کاف و

تای فوقانی مشد و بال الف و نون در آخر و بفارسته غمک بفتح ضمیمه و سین ممله و کاف در آخر و ساس بهر و بین ممله
گویند و در محاوره حال ایران شب گزینده ناما بمعنی خاریدن بعربی حک بفتح حای ممله و کاف مشد و در آخر گویند
در مثل ست ما حک جلدک مثل ظفر که خارید پوست ترا مانند ناخن تو بترکی قیحا ق کسره قاف و سکون و هم فاک
گویند که بجا خارشته که در بدن افتد بعربی آنرا حکه بکسر حاء ممله و فتح کاف نشسته و دوا در آخر و حکاک بزور
غراب در اساس است بهر حکه شدید و بهر حکاک ای و اینجاک منک کالحرب و بنحو کجوری و در ارشته
دو تا بعربی بهر گویند که نوعی از آتش که از خود وجود کند و جز آن نزنند و اکثر در لنگر یا بر مسالین و فقرا
وقت کنند بفارسته آنرا آگشش غیر گویند یا هر و جید گوید بهر بیت میشد و بقدر هر کس نمیکند که می بغیر زبان میزد
کسی پاس نک در آتش خیر و نیز آنکه که در عاشوره نزنند و بر فقرا وقف کنند بفارسته آنرا آتش عاشورا
گویند که پیرمادی طعام نیست اهل هند که آنرا دال و برنج نزنند بعربی آنرا در محاوره حال کشری گویند و بفارسی
آنرا کچری سالک یزدی گوید ششیر سیر گشته ز کچری ایام و بهر سس خوان سیم در نغمه کصد بضم
اول بمعنی غیر مناسب الاعضا برنی قبیح المیکل و بفارسی بدقواره گویند که بضم اول مخلوط التلظ بها و سکون
را و ممله ناخن کا و گو سفند و آه و امثال آن شکافته باشد بعربی آنرا ظلف بکسر ظای مجر گویند اطلاق بالفتح و ظلف
بالضم جمع آن و کهر بالکسر حمیده کشیدن آواز در نغمه بعربی آنرا تغریغین معجزه و اول مملتین بروزن
تفصیل گویند و بفارسته بخیر در ریزه خوانی در ریزه سری نادوم کیلانی گوید بهر بیت آمد بهار و هر خس و خارا جند
شد و در باغ ریزه خوانی بلبل بلند شد و نصحت خان عالمی گوید شعر برداشته بلبل نی ریزه سرانی
چیزی که برآمد ز پیش سخن ما که کهر بضم اول و سکون دوم و در اسے ممله بال الف بخاری و اینند
که در ایام سرد پدید آید و متصل زمین می باشد و بلند هم میشود و بعربی آنرا اضباب بفتح ضاء و معجزه
بای موحده بال الف و بای دوم در آخر و سدیم بسین و دال مملتین و سیم بروزن امیر گویند و بفارسی نرم
بکرون و سکون زای معجزه و نرم برای فارسته و مع و تار مع و و ششم بفتح و او و سکون ششمین
و سیم در آخر گویند و کهر بفتح اول مخلوط التلظ بها و رای ممله بال الف ضد رسک بعربی که بفتح جیم
و کسر تخفای مشد و دال ممله در آخر گویند جایا و بروزن کتاب جمع آن در هم جید و در هم سره و نیز کهر بمعنی
بے غش بعربی خالص بنما معجزه و لام و صا و ممله بروزن فاعل و صرح بصا و درای و حای املات
بروزن جیم و کهر بضم اول مخلوط التلظ بها و را و ممله بال الف چیزی که سطحش همواره و ملاست و در آخر
بعربی آنرا خشن بفتح خالی معجزه و کشیدن معجزه و نون در آخر و خشین بروزن جید و خشن بروزن احسن
و نیز کهر امر و درشت و بعربی آنرا هم مجازاً خشن و خشین و اخشان و اخرش بخا و را و مملتین و ششمین

بر وزن احسن گویند کھر اگر نادر اهرام بر سر و گردن بعربی نقد بفتح نون و سکون قاف و دال مملو در آخر و انتقاد بر وزن
افتعال و متقد بر وزن فاعل و متقاد بر وزن افتعال گویند فی الصلح نقد الدراهم و انتقدتها اذا خرجت منها الفضة
و فی القاموس النقد تمیز الدراهم و غیره که انتقاد و الانتقاد و النقد کھر یا که ایست آئینین که آن گنبد از روی
تراشند بفار سے آخر از ربه بفتح رای مملو و سکون نون و فتح بای موحده و یا در آخر گویند و این از صاحب زبان بقیه
رسیده کھر حین بضم اول مخلوط التلفظ بها و سکون رای مملو و فتح جیم فارسی و سکون نون طعامی که در دیگر نسخ
و بریان شده بکسر بعربی قراره بضم قاف و رای مملو با الف و فتح رای مملو و دوم و تا در آخر و قمره بضم قاف
و رای مملو و قمره بضم قاف و قمره بضم قاف و را دال و قمره بفتح رای مملو اول و رای بفتح همزه و سکون
رای مملو و تحتانی در آخر گویند بفارسی بگنجان بضم بای موحده و فتح کاف تازی که نیز مولوی روم گوید بمیت
تاز بسپاری آن زرشکمند بگنجان میش آن همانندند و ته و یک و ته گیر نیز گویند طفر گویند شمر شند از
سر به پیش و وزخ بسکه کام رختیم شیرین بدزد و هم چون دیگر حلو دست و ته گیر و وزخ بد کھر کھر اچیز یکیم بود
نبود و الاست ندارد بعربی آنرا خشک بفتح خای معجز و کسر شین معجز و نون و را آخر و خشن بر وزن حم و بنادسی و شت
گویند کھر بضم اول مخلوط التلفظ بها و فتح نون رای مملو و سکون نون و دال هندی در آخر خشکی که بروی جراحت
بند و بعربی آنرا جلجلی بضم جیم سکون لام و فتح بای موحده و تا در آخر گویند فی الصلح البجلیه جلیده فقلو المخرج
عند البز نقول منه بلسا بجرح بجلجلا بجلجلا بجرح مثله بفار سے خشکیش و خشکیش و کسر سنه بکسر کاف تازی
و را دال و سکون سین مملو و فتح نون و یا در آخر گویند کھر با بفتح اول مخلوط التلفظ بها و سکون رای مملو و یا با الف
در محاوره و حروم قصبات جانور است که هر دو پای پیشین او که تاه باشند بعربی آنرا رب بفتح همزه و سکون
رای مملو و فتح نون و بای موحده در آخر گویند صاحب قاموس گوید که ارب ربز و ماده هر دو را گویند و بعضی
ارب ماده را گویند و خز بضم خای معجز و فتح زای معجز اولی و زای معجز دوم در آخر زرا گویند و در زامه بفتح دال
و رای مملو و یا الف و فتح کیم و تا در آخر و در مبر وزن فرمه و فعیل بفتاف و عین مملو و لام بر وزن
فعیل و بفار سے خرگوش و در باب الفتح دال مملو و سکون رای مملو و بضم با الف و بترسک تو شقان بضم
تای فوقانی و سکون شین معجز و قاف مفتوح گویند و در حیوة الحیوان است که ارب واحد ارب است و
آن اسم جنس است اطلاق آن بر زواده هر دو آمده و را آخر زرا گویند بعد آن خزان است بالف و در و
و ماده اشش اگر کسر عین مملو و سکون کاف و کسر رای مملو و فتح شین معجز و تا در آخر گویند و کسر شین
و را ابتدا حزن کسر خای معجز و سکون اول مملو و کسر نون و قاف و را آخر گویند بعد از آن تخله بضم سین مملو و فتح خای معجز
و لام و تا در آخر گویند کھر هر الفتح اول مخلوط التلفظ بها و فتح رای مملو و سکون بای مملو و یا الف

شانه مانند است که آن پشت توران خازند بعرب آنرا از چون کسر فا و سکون رای مملعه فتح جیم و سکون واد
 و نون در آخر و مملعه کسر میم و فتح حامی مملعه و سین مملعه و تاد و آخر و بنایمی شانه سکون فا و گویند مملعه
 بفتح اول مخلوط التلظط بها و سکون رای مملعه و کسر با و سکون تختانی معروضه داده حرکت کشیم عبری آنرا از نیم
 بفتح حمزه و سکون رای مملعه و فتح نون و بای موحده و تاد و آخر گویند و ماده فریه را عکس کسر عین مملعه و سکون
 کاف و کسر رای مملعه و فتح شین مجر و تاد و آخر و بنار سے خرگوش ماده نیز گویند مملعه اگر با بفتح اول مخلوط التلظط
 بها و رای هندی یا الف با معنی بر خیز ایندن عبری اقامه کسر حمزه و انها من کسر حمزه و سکون نون و با با الف
 و ضا و مجر و آخر و بنار سے استاده کردن و نیز معنی استاده کردن نه مروی عبری بحیل بسین مملعه و حمیم
 لایم بر وزن تفعیل و انفاظ بنون و عین مملعه و طای مجر بر وزن افعال و توحید بفتح تاد و غوقانی و سکون واد و کسر
 و غوقانی و سکون تختانی و واد مملعه و آخر گویند و تدال رجل یعنی بر پا کرد و رجل نه خود را و مانند و تد ساخت
 مملعه و ایوانا ایستادن بعرب قاف قاف نهوض بفتح نون و با و سکون واد و ضا و مجر و آخر و نهوض
 بفتح نون و سکون با گویند بفتح از باب منع فعل از ان و بنار سے بر خاستن و نیز معنی ایستاده شدن
 نه مروی بعرب نهوض بفتح نون و عین مملعه و طای مجر و آخر و غلط بالتحریک گویند لفظ ذکره از باب نخست
 فعل از ان مملعه و بفتح اول مخلوط التلظط بها و رای هندی یا الف و مملعه حمزه و سکون واد و نون در آخر
 مغر و مملعه و این یعنی لغزش چوبین بعرب آنرا قف قاف و سکون بای موحده و قاف یا الف و با موحده
 و آخر و قو القیاب بر وزن مصابح گویند و نه نایه است و فی الحدیث کانته سادنی اسرائیل یسین القویاب
 جمع قایب و هو فعل من شئ کالقیاب و کسر لامه و یفتح و قبل انه مغرب استی و حاله و محاوره عرب قیاب
 بفتح قاف و رای مملعه یا الف و کسر حامی مملعه و سکون تختانی و فا و آخر گویند و بنار سے پافشار در بهار عجم
 یا افشار نعلین چوبین که مزارعان وقت شکار فتن زمین در یکنند مملعه و تکرار حکایت آواز سلاح و جنزان
 که از خوردن بر یکدیگر بر آید بعرب آنرا شخشه بفتح خای مجر و سکون شین مجر اولی و فتح خای مجر دوم و
 شین مجر و تاد و آخر و قفقه تکرار قاف و عین مملعه بر وزن و حرجه گویند مملعه طی در کوچلی که میان دیوار دو خانه
 و دیوار بالا خانه بود بعرب آنرا خوخه بفتح خای مجر و سکون واد و فتح خای مجر دوم و تاد و آخر گویند و بنار
 در یک و در یک که در دروازه کلان بود و بنار سے آنرا دیمیکه بفتح بای تازی و جیم فارسی گویند طغرا گویند شهر
 روند و شب در یک و مشرق و مغرب باز است و در نه از تنگی این خانه نفس میگیرد و یک طغسرا بفتح اول
 مخلوط التلظط بها و سکون سین مملعه و رای مملعه یا الف و انهای صجک که خود باشند بعرب آنرا حبصین بفتح
 حاء و سکون واد و مملعه نه نامی موحده و تاد و آخر گویند فی التاموس الحصبه و حمرک و کفره قه قهر

شانه مانند است که آن پشت توران خاندان عبرت آنرا فرجون کسر فاء سکون رای مملو فتح جیم و سکون و او
 و لون در آخر و نیمه کسر میم و فتح های مملو و بدین مملو و متاد و آخر و بفارسی شانه ستور فارا گویند کسری
 بفتح اول مخلوط السلف بها و سکون رای مملو و کسر با و سکون تختانی معروضه ماده حرکتی بحرانی آنرا زبیر
 بفتح همزه و سکون رای مملو و فتح نون و بای موحده و متاد و آخر گویند و ماده فریه را عکس کسر بدین مملو و سکون
 کاف و کسر رای مملو و فتح شکر و متاد و آخر و بفارسی حرکتی مملو و کسر اگر با بفتح اول مخلوط السلف
 بها و رای مملو و الف یعنی بر خیزانیدن بحرانی اقامه کسر همزه و انماض کسر همزه و سکون نون و با الف
 و ضا و عجم و آخر و بفارسی استاده کردن و غیر یعنی استاده کردن نزه مروی بحرانی تسجیل بدین مملو و جیم
 نام بر وزن التعلیل و انماض نون و عین مملو و طای معجم بر وزن افعال و توتید بفتح متاد و فوقانی و سکون و او و کسر
 متاد و فوقانی و سکون تختانی و وال مملو در آخر گویند و تدالرجل یعنی بر پا کردن جل نزه خود را و مانند و تد ساخت
 طهر اهوئا ایستادن عبرت قیام کسر قاف نهوض بضم نون و با و سکون و او و ضا و معجم و آخر و نهوض
 بفتح نون و سکون با گویند و نهوض از باب منع فعل از ان و لفارسی بر خاستن و نیز یعنی ایستاده شدن
 نزه مروی بحرانی نون و عین مملو و طای معجم در آخر و لفظ بالحرک گویند لفظ ذکره از باب تسجیل
 فعل از ان کسری اول بفتح اول مخلوط السلف بها و رای مملو و الف و ضم همزه و سکون و او و نون و آخر
 مغر و کسری و این معنی لغش چوین بحرانی آنرا اقتضاب بفتح قاف و سکون بای موحده و قاف و الف و با موحده
 در آخر و قالیب بر وزن مصباح گویند و در نایه است و فی الحدیث کانت نسا بنی اسرائیل یلبس القوالیب
 جمع قالیب و هو فعل من تشبک القلیب و کسری لامه و بفتح و قبل از معرب انتی و عالا در محاوره عرب قرا
 بفتح قاف و رای مملو و الف و کسر های مملو و سکون تختانی و فاء و آخر گویند و لفارسی پافشار در بهار و عجم
 یا افشار تعلین چوین که مزارعان وقت تشکافتن زمین دریا کنند کسری بکار حکایت آواز سلاح و جبران
 که از خوردن بر یکدیگر بر آید بحرانی آنرا تشکف بفتح خای معجم و سکون شین بحرانی اولی و فتح خای معجم دوم و
 شین معجم و متاد و آخر و قعه بکار ارقام و عین مملو و وزن و حره گویند کسری در کوپلی که میان دیوار و دیوار
 و دیوار بالا خانه بود و بحرانی آنرا خوخه بفتح خای معجم و سکون و او و فتح خای معجم دوم و متاد و آخر گویند و لفارسی
 در نیمه و در نیمه که در دروازه کلان بود و لفارسی آنرا و میم بفتح بای تازی و جیم فارسی گویند طغی گویند طغی
 رونده و شب و در نیمه مشرق و مغرب باز بست و در نه از تنگی این خانه نفس میگیرد و کسری اول
 مخلوط السلف بها و سکون سین مملو و رای مملو و الف و انماض جیم که خود باشند بحرانی آنرا حبش بفتح
 حای مملو و سکون صا و مملو و فتح بای موحده و متاد و آخر گویند و لفارسی الحصبه و بحر و کسری و کسری

یخرج بالجد وقد حصب بالنغم فنو غصوب وحصب کسب کسب ونا بفتح اول مخلوط التلظ بها وضم سین مملد و سکون
 و او مجبول و تائی هندی و نون بالفتح موی کسے بدست گرفته برکندن بهر بی تفت بفتح فون و سکون تا اوقاف
 و فاد و آخره بفار بے موی برکندن کسبیا تا شرمند شدن باخشم و جبری گفتن با معنی در غنی نخله ستم
 در قداموس است خجی کفر استخی و درش و نفی ساکن لا یکنم ولا یخرک و در صحاح ست الحجل التحجیر و الدش من لا تحیا
 و قد حجل نخله و بفارسی خجل شدن و شرمند شدن اکشاکان لغت فارسی ست و در اردوی هندی ستم
 و آن مخفف کاه نشان ست و آن سندی باشد که شبها بطریق راه بر آسمان پدید آید و آن سناریای کوکاب
 نزدیک بهم اند بهر بے آنرا جبر بفتح نیم و نیم و راه مملد شده و تا در آخر و شرح شیخ مجید و راه مملد و نیم و در آخر
 و ام السواد گویند و بفارسی آسمان دره نیز قد کل لغت فارسیست مخفف کاه کل و در اردوی هندی ستم کل
 و آن کل کاه آمیخته باشد که بر دیوار بالاند میر حسن و اردوی گوید ششهر چون عمر سه آید حسن از عیش
 عنان تافت به کمال چه کند با هم جوینا و نماندست به و بهر بے سیاح شیخ سین مملد و تحتانی بالفت و عین مملد
 و در آخر و بفارسی از شیخ مجزه و سکون رای مملد و زانی مجز در آخر نیم گویند و کاه کل کننده را از زمر و کلکار و
 و کلکار و کلکار گویند و سبکی گویند مصرعه جو آفتاب منش مملد کلکار و مزدور بهر بی طیان بفتح طای مملد و آید
 تحتانی بالفت و نون و در آخر گویند کمال لغت کسیر اول زبده که طفل را پرورد و تیار و ارمی اد نماید بهر بے آنرا
 خاشنه بجای مملد و نهاد مجز بر وزن خاشنه گویند و در صحاح ست خاشنه العصبی التي تقوم علیه فی تربیته و
 و اید کمال لغت بفتح اول مخلوط التلظ بها و سکون لام و کسر را هندی و سکون تحتانی عمو با یوست جهات
 و خصوصاً غلاف سدره بهر بی آنرا قافیه قاف و سکون لام و فتح فاد و در آخر گویند و بالتحریک نیز آمده
 کمال لغت بطیحا فرخ شده نشستن بهر بے التوسع فی المجلس و التفتیح فی المجلس قال الله تعالی فاستسجو
 فی المجلس ای توسعوا ورتلج المصاد و یقی ست التفاسح و در مجلس فرخ و نشستن کمال لغت بمعنی نشود شدن
 پس اگر گره نشود بهر بے گویند التفتیح العفدة از باب الافعال و اشکر و و اگر در او گویند بفتح الباب از باب
 الافعال و اگر بوزن ابر صاف شود گویند قشعت السحاب از باب منع و اقشعت از باب افعال قاشع و
 نقشع و انقشع یعنی کشاد باد بر ابر پس کشاده شد و بفارسی نشود شدن ابر نشان خالص گویند بپشت هر از نشن
 غم عیش بے حجاب نشد بهر بے تم که نشود ابر و آفتاب نشد بهر بفتح اول و دوم و سکون لام نیم بیان کردن
 دانه بار بفارسی بودا و نون و سکون اول مخلوط التلظ بها و سکون لام بمعنی شگفتن غمی بهر بے نقشع افلا
 تا و فوقانی و تانی و فتح فاد و تائی فوقانی و حای مملد و نیم بیای موحده و سین مملد و نیم بر وزن تفعل گویند و بفار
 و اشدر و نکشتن کمال لغت ابر بک بیان چکان باز می کنند آنرا العینه یعنی لام و سکون عین مملد و فتح با س موحده

مغرب و له و آن و باه سفید است که از پوستش پوستین سازند کهنکسیر را بفتح اول مخلوط التلفظ بها و سکون نون و فتح کاف تازی
مخلوط التلفظ بها و فتح هم تازی و سکون او و رای ممل با الف رسیده گویند زهر و در بسیار با بعربی آنرا سیم و سبعین و بقار
زهر را کهنکسیر بفتح اول مخلوط التلفظ بها و فتح نون و فتح کاف تازی مخلوط التلفظ بها با الف فرا و ممل و با آخر او از روشن کردن
بعربی نون و فتح نون و سکون جای ممل و فتح نیم و تا در آخر گویند در حدیث است و خلعت الخیمة فسعت ثمة من نیم ای سکنه مثل کسار
کلو صاف کردن از بلغیم تبری نیم بفتح نون و کسر حاء ممل و سکون تحتانی او نیم در آخر و فتح تکرار حای ممل و نون بر وزن انفعل و بفارسی
نگو روشن کردن کهنکسیر یا نا کسیر اول مخلوط التلفظ بها و سکون نون و کسر کاف دوم تازی مخلوط التلفظ بها و نون اول با الف رسیده
و نون دوم با الف کشیده نوعی از گریه که در بیتی بود بعربی خن بفتح خای سحر و نون مشدود و آخر گویند خن از باب ضرب مثل ازان
خنین بر وزن جبین اسم ازان فی النایة الخنین مغرب من البرکاد و نون الانتحاب و اصل الخنین خروج الصلوات
من الالف کالخنین من الغم و منه حدیث فی نفس فغلی اصحاب النبی صلی الله علیه و سلم و جهیم و لم خنین و حدیث علی کرم الله
وجهه قال لا یبذل الحسن انک تخن خنین الجاریة کهنکسیر بفتح اول مخلوط التلفظ بها و سکون نون و فتح کاف تازی و رای ممل
در آخر هم چیز بسیار خشک را گویند بعربی ایس بفتح همزه و سکون تحتانی و فتح بای موجهه و سین ممل در آخر و بفارسی
خشک تر کهنکسیر بفتح اول مخلوط التلفظ بها و سکون نون و فتح و کاف فارسی با الف و فتح لام و نون با الف کشیده آب
در ظرف انداخته جنبانیدن بر آس پاک کردن بعربی آن را مضغنه تبکر اریم و صا و ممل بر وزن و حسره
گویند و در نهایی است یقال مضغنه اناده اذا جمل فیها الماد و حرکه التینظف و در قاموس بدین معنی مضغنه مضغ و مضغیم
آورده و قال المضغنه تحریک الماد فی الغم و غسل المانار و غیره کهنی بضم اول و سکون دوم و کسر نون و سکون تحتانی
معروف بندگاه ساعد و بازو بعربی مرفق بکسر میم و سکون رای ممل و فتح فا و قاف و مرفق بر وزن محبس گویند
مرفق جمع آن و بفارسی آرنج بدو آرنج بلا گویند کهنی مار نا کسی را بمرق یعنی به آرنج دست زدن بعربی رفت
بفتح رای ممل و سکون فا و قاف در آخر و فتح از باب نصر فعل ازان کهن بفتح اول مخلوط التلفظ بها و سکون او
خاندان گر بعربی و جار بکسر و او و بفتح آن و جیم با الف و رای ممل در آخر گویند فی القاموس الما و جار
بالکسر و بفتح حم الفصح و غیره و الجمع و وجر و قال الثعالب و جار الذئب و الضبع ما و ایاها ظهور
بضم اول مخلوط التلفظ بها و سکون او و فتح با و فارسی و رای ممل با الف رسیده مغر جوز هند سی را گویند
بعربی لب النارجیل و بفارسی مغر نار جیل گویند بقول شیخ بو علی گرم است در درجه دوم و خشک است
در اول و بقول ابن بطیار گرم در اول و خشک در دوم کهن بر سی بضم اول مخلوط التلفظ بها و سکون او
و فتح بای فارسی و کسر رای ممل و سکون تحتانی معروف استخوانی که بالاسه و داغ است بعربی آن را محف
بکسر قاف و سکون حای ممل و فا در آخر و محج بضم هر دو جیم و سکون میم اول و فتح نیم دوم و تا در آخر و بفارسی

و تا در آخر گویند که کلی بفتح اول مخلوط التلظ بها و کسر لام و سکون تخمائی معروف نقش تخم شرف که و فن اذان
 کشیده باشد یعنی آنرا کسب بضم کاف و سکون سین مملو و بای موحده در آخر و عصاره النحر و الیهم
 عین همای و صا و مملو بالفت و رای مملو در آخر و ضاف بسوی فرد و عین بر وزن امیر گویند و بفارسی بخار و کج
 در کجنان و کجی از سه شفع بکاف تازی گویند که لیلیان توده غله از گاه جدا نالوده و نا کوفته یعنی آنرا بیدر نشسته
 بای موحده و سکون تخمائی و فتح و ال مملو در رای مملو در آخر و کسب بضم کاف و سکون ال مملو و سین مملو در آخر و
 کداس بضم کاف و و ال مشد و اندر شفع هنره و سکون نون و فتح و ال مملو در رای همای در آخر گویند و بکاف
 خرمین و برکی او گمان بضم هنره و سکون کاف فارسی و میم بالفت و سکون نون و جاس بجمع فارسی
 و سین مملو در فقه اللغة است خرمین انکور اجزین بفتح جیم و کسر رای مملو و سکون تخمائی و نون در آخر گویند و
 خرمین خرم را هر یک کسر میم و سکون رای مملو و فتح بای موحده و و ال مملو در آخر گویند و مر بلفظ اهل حجاب است
 چنانکه اندر لغت اهل شام و بیدر لغت حجاز و صاحب قاموس مرید و جرین را بیک معنی آورده و کلمه ای که
 عمارت بر آن تکیه کنند بعر بکاف آنرا ساریه بنین مملو بالفت و کسر رای مملو و فتح تخمائی و تا در آخر و عین بکسر و ال
 و سکون عین مملو و فتح میم و تا در آخر و عامه بکسر و ال مملو بر وزن کتاب و د عامه بر وزن کتاب و عا و بکسر مملو
 و میم بالفت و و ال مملو در آخر و عمود بر وزن صبور و اسطوانه بالضم هنره و سکون یلین مملو و ضم ط و مملو و آن معروف
 است و آنست و نصبه بضم نون و سکون صا و مملو و فتح بای موحده و تا در آخر گویند و بفارسی ستون مجسمی بضم ی
 مخلوط التلظ بها و سکون میم و کسر بای تازی و سکون تخمائی معروف و در آخر رستنی است که در ایام باران باشد
 کلاه بر می آید و سفید بود بعر بکاف آنرا کما بفتح کاف و سکون میم و هنره در آخر و عقیل بفتح عین مملو و سکون سین مملو
 و فتح قاف و لام در آخر و عسقل بالضم بر وزن عصفور گویند عاخیل جمع آن و نوعی اذان کوچک است بعر
 آنرا نبات او بر دایم او بر گویند و بفارسی همه اقسام را ساخن بنین مملو و عین معبره در آخر و کلاه دیوان و کلاه
 زمین و کلاه مار و چتر مار و خایه دیس گویند و همی بفتح اول مخلوط التلظ بها و سکون میم و کسر بای موحده و
 سکون تخمائی مجبول و و مناره که بر سر چاه بنا کنند برای چرخ دلو بعر بکاف آنرا از نوقان بضم ز و معبره و سکون
 را و مملو و ضم نون و سکون و او و قاف بالفت و نون در آخر گویند و بفارسی مناره های چاه هستند آنرا بفتح اول
 مخلوط التلظ بها و سکون نون و و ال مملو بالفت رخنه که در چوب کنند بصری آنرا فخر بفتح فا و سکون را و مملو
 و صا و معبره در آخر و حر بفتح حای مملو و و او معبره شد و در آخر گویند محمد رخی بکسر را و مخلوط التلظ بها و سکون
 نون و و ال مملو و کسر رای بصری و سکون تخمائی معروف جامه پاره پاره و نمته بعر بکاف آنرا صرغ بضم
 میم و فتح را و مملو و قاف مشد و عین مملو در آخر و بفارسی نمد بر فارسی و و ال بفتح و ال مملو و لام و قاف در آخر

معرب و لد و آن و باده سفید است که از پوستش پوستین سازند که مکرر را بفتح اول مخلوط التلظ بها و سکون نون و فتح کاف تازی
مخلوط التلظ بها و ضم حیر تازی و سکون او درای جمله بالف رسیده که معنیست زهر دار بسیار یا عبری آنرا سبوعه و سبعین و بفارسته
زهر را پاک کنیکها را بفتح اول مخلوط التلظ بها و نون و فتح کاف تازی مخلوط التلظ بها بالف فراغند و یا آخر آواز روشن کردن گاو
بهری غنچه فتح نون و سکون حای جمله و فتح نیم و تا در آخر گویند و حدیث است و غلت الخبثه تسعد تخم من نیم ای سلخته چکنیکها را
گلو صاف کردن از بلغم عبری بفتح نون و کسر حاد جمله و سکون نخانی و نیم در آخر فتح تکرار حای جمله و نون بر وزن الفعل و بفارسی
گلو روشن کردن کسکیکها یا پاک کردن اول مخلوط التلظ بها و سکون نون و کسر کاف دوم تازی مخلوط التلظ بها و نون اول بالف رسیده
و نون دوم بالف کشیده نوی از گریه که در بینی بود عبری خن بفتح خای مجر و نون مشدود در آخر گویند خن از باب ضرب فعل از ان
خنین بر وزن جبین اسم از ان فی النبیة الخنین ضرب من البکاء و نون الانتحاب و اصل الخنین خروج الصلوات
من الالف کالخنین من الغم و منه حدیث انس فطی اصحاب النبی صلی الله علیه و سلم و جوهم و لم خنین و حدیث علی کرم الله
وجهه قال لانه الحسن انک تخن خنین الجاریة کت مکر بفتح اول مخلوط التلظ بها و سکون نون و فتح کاف فارسی درای جمله
در آخر هر چیز بسیار خشک را گویند عبری این بفتح حمزه و سکون تحتانی و فتح بای موحده و سین جمله در آخر و بفارسته
خشک تر خشک کالنا بفتح اول مخلوط التلظ بها و سکون نون غند و کاف فارسی بالف و فتح لام و نون بالف کشیده آب
و زطرت انداخته جنبانیدن براسه پاک کردن عبری آن را مضغنه تکراریم و صاد و جمله بر وزن و حسره
گویند و در نهانیه است یقال محض اناره اذا جعل فیها المار و حرکه لتین تلف و در قاموس بدین معنی مضغنه یضاد و مجزیم
آورده و قال المضغنه تحریک المار فی الغم و غسل المار و غیره که می بضم اول و سکون دوم و کسر نون و سکون تحتانی
معروف بندگاه ساعد و بازو عبری مرفق کبیر میم و سکون رای جمله و فتح فا و قاف و مرفق بر وزن محبس گویند
مرفق جمع آن و بفارسته آرنج بدو آرنج بلا مد گویند که می مار نا کسی را بمرق یعنی به آرنج دست زون عبری رفت
بفتح رای جمله و سکون فا و قاف در آخر رفقه از باب نصر فعل از ان کھو بفتح اول مخلوط التلظ بها و سکون و او
خاند گرگ عبری و جار کسر و او بفتح آن و جیم بالف و راسه جمله در آخر گویند فی القاموس المار جار
بالکسر و بالفتح حجر الضیق و غیره یا و الجمع اوجرة و وجر و قال الثقاب و جار الذئب و الضیق ما و افعالها و را
بضم اول مخلوط التلظ بها و سکون و او و فتح مار فارسی و رای جمله بالف رسیده مغر جوز مندی را گویند
عبری لب النار جیل و بفارسته مغر نار جیل گویند بقول شیخ بوسله گرم است و در جید دوم و خشک است
در اول و بقول ابن بطیاء گرم در اول و خشک در دوم مظهری بضم اول مخلوط التلظ بها و سکون و او
و فتح بای فارسی و کسر رای جمله و سکون تحتانی معروف است کنانی که بالاسه دماغ است عبری آن را محف
بکسر قاف و سکون حای جمله و فا در آخر و مجزیم میم و سکون میم اول و فتح نیم و دم و تا در آخر و بفارسته

و بجا و در کون افلاک و کجاستانی بختی فاد و ناسرگه بعر بے غش کبیر غین معجمه و شین معجمه مشد و در آخر گویند
 و در غل بفتح و ال معجمه و غین معجمه و لام فیه و غل لیس فساد و ریت کجاستانی چیرے را در چیز می فرو بردن بعربی
 آنرا را کز بفتح رای معجمه و سکون کاف و زای معجمه در آخر گویند و غز بفتح غین معجمه و سکون رای معجمه و زای معجمه
 و در آخر گویند و بفار سے فرد کردن و زدن کجاستانی بفتح اول مخلوط السلفاظ با و سکون و او و بخفای با و در آخر گویند
 و غاری که در کو و بو و بعر بے آنرا کف بفتح کاف و سکون با و فاد در آخر گویند کوف بالضم جمع آن و غار غین معجمه
 بالفت و رای معجمه در آخر و مغارة بفتح میسم و مغارة بزیادت تا در آخر گویند فی الصالح الفار کا کف فی الجبل
 و الجمع الغیران و المغار مثل المغار و کذا کالمغارة کجاستانی در آن کشت کارند بعر بے آنرا مغز و غنیم
 و سکون زای معجمه و فتح رای و عین معجمه و او و در آخر و در معجمه میسم و سکون زای معجمه و ال معجمه و رای معجمه
 و عین معجمه در آخر گویند و صحاح ست از در معجمه فغان اخترش و هو افعل الا ان اتار الما لان مخترجه الم توافی الزاد
 شد تنافذ لواء منها و الا لان الدال و الزاد مجوزتان و التاء مموسته استی و بفار سے زار گویند و او منصوب
 فاعلی گویند زینیکه آنرا برای زراعت میگوید باشد آنرا قراح بقاف و رای و حای معجمه بر وزن صحاب گویند
 و الا براج بیای موحده گویند استی و زینیکه بفتح جایی جنگ بعربی معجمه بفتح میسم و سکون عین معجمه و
 فتح رای معجمه و کاف و در آخر گویند و بضم رای نیز آمده و بفار سے حربگاه و جنگگاه کجاستانی آنرا باب کردن
 زراعت را از علف خود و و سبزه بگیان افکار سے آن را خشار و خشاره بضم خاء معجمه و شین معجمه و ال گویند و فاد
 گویند شهر باغ وین و کشت دولت را به تیغ بگردانند و خشار و خشاره و خشی گویند شهر بر فوسه که باشد
 اهتمامش و نباشد حاجت زرع و خشاره بکجاستانی بفتح زای معجمه و رای معجمه و در آخر و عین معجمه و او و در آخر
 و رای معجمه کشت گویند زرع از باب منع و از در معجمه از باب فاعل و حرث از باب نصر و ضرب و حرث از باب فاعل
 و در صحاح ست قول للمبتدأ اول ما یطلع ثم فرع و قصب ثم عاصف ثم نسل ثم اصب ثم انب ثم اسفی ثم افوک
 و کجاستانی کجاستانی کرنا انیکید و کشیدن بعربی تجاوب معجمه و ال معجمه و او و در آخر و فاد معجمه و عین معجمه
 فاعل معجمه و کجاستانی کجاستانی بعر بے جذب بفتح میسم و سکون ذال معجمه و اجذاب بر وزن افعلال اساس
 مجمل و غیره و اجذبه و افاده و در صحاح ست الجذب لک یقال جذبه و جذبه علی القلب و اجذبته ایضا
 استی جذب القوس از عمایه کشید که مال الدین ابن النبی مصری گویند شعاب اجاذب القوس تقریبا
 و نوبته و العاصم الصب منها غیر مقرب و الیس من لکد الا یام یجرهما فنی و لیسها هم من الشب و کجاستانی
 طعما مست که برنج در شیر می پزند بعر بے لبیت بفتح لام و سکون بای موحده و کسرون و تحتانی مشد و
 تا در آخر گویند و بفار سے و در محال شیر برنج کجاستانی فوسه و اختیار است بعر بے آنرا قش بفتح قاف

و کسر ز او فارسی و سکون تختانی و خای مجری گویند و نیز کثیر بکنه گل رفیق و بعضی زیادت نون بعد تختانی هم
گویند بمعنی گل رفیق آب آمیخته بعربے آنرا از دایع بفتح را و ممله و دال ممله بالالف و عین ممله در آخر گویند و بفار
کس مصلی و ثنایی گوید هر گل رفیق را در او گویند و گاهی که در آن چار یا بیان گرفتار شوند آنرا وصل بفتح و او و جاکله
و لام در آخر گویند و چون از آن هم زیاد شود آنرا در وسط بفتح را سه ممله و سکون دال ممله و فتح
غین مجری و تا در آخر و رزقه برای مجری بجای دال ممله گویند و چون از مرتبه اش در گذرد آنرا در وسط بفتح و او و سکون
را سه ممله و فتح طار مصلطه و تایی و قانی در آخر گویند و آن آنست که چون کوسندان در آن افتند راه نجات
نیابند بعد از آن مثل شد برای پستی و شدت که در آن انسان افتد همچو آبسار اول و سکون دوم و مملول و ضم
جیم فارسی و او و بالفت زیادت نون بعد تختانی لغت هر دم و بی است که میست سنج مانند فیکله حیراغ و زین
نسنگ متکون میشود و عربی آنرا شیخ الارض بفتح شین مجری و سکون حای ممله و میم در آخر مضاف بسوی ارض و
شمع الارض زیادت تا و فراطین گویند و بفارسی شکند بکسب شین مجری و فتح کاف و سکون نون گویند و بعد بگو
گویند و کوی این رباطه بعضی نشان مجوی را هرگز بود مزاج سفقور در شکند و او کل خورد و و نیز
کچو آری و از آنکه در اعالی امعاء متکون شود و بعربے آنرا حیه البطن گویند حیات جمع آن و بفارسی کرم شکم
کیرا معر و فست بعربے آنرا دو و بالضم گویند و بدان بالکس جمع آن و بفارسی کرم و کرمیکه شپینه را خور و بعربی
آنرا سوس بضم سین ممله و سکون و او و سکین ممله در آخر و بفارسی آنرا شبشه بکسب الف و سکون شین مجری
و کسر با و فارسی و فتح شین مجری دوم و با و مخفیه در آخر و شبشه بکسب شین مجری و بای فارسی گویند و کرمی کچو
را خور و بعربے آنرا دو و انخشب و بفارسی کرم خوب و کرم ریشم را بعربے دود القز و بفارسی بیلکس
با و فارسی و سکون تختانی و فتح لام و کرم میله گویند و کیرا نیز بمعنی نار بعربے آنرا حیه گویند و تفصیل آن در لغت
را شب که شت کیر می که سیاه که خور و الی که بعربے آنرا علق بفتح عین ممله و لام و بفارسی زلو گویند
و تفصیل آن در لغت چونک بچیم نازی گذشت و کیر می بیای مجهول جمع کیر بمعنی کرم و او آن اقسام اند چنانچه
تفصیل آن گذشت اما کرمیکه در رود با متکون میشود و آن چار قسم اند یک در اعمار مستقیم متولد میشود
بعربے آنرا حیات گویند و آن جمع حیة است و سیکه صفار و آنهم در مستقیم متولد میشود و آن سیکه پنهان در قوآن
داعور متولد میشود بعربے آنرا حب القرع گویند و بفارسی کد و دانه و سیکه مستدیر و آن هم در قوآن داعور
متولد میشود و کچیس گوشت پاره که بر سر خر و س بود بعربے آنرا عرف بضم عین ممله و سکون را و ممله و فا
در آخر و نیز بفتح نای مجری و سکون تختانی و نون در آخر گویند و من الاساس و من المجاز نظرانی زمین الدیک
و جود و بفارسی کرمی و کسب کسب است در خوشبو بعربے آنرا جادی بضم جیم و دال ممله و یای شیخی

وزن قاضی و کر که بضم کاف اول و سکون رای مملعه و ضم کاف دوم و میم در آخر و زعفران گویند گرم است
 رووم و خشک در اول کینه کرا کسر اول بانو لیه بحری دست و پای بار یکا و ناهموار دارد و برفی آنرا سحر طای
 بفتح سین مملعه و فتح رای مملعه و طای مملعه بالف و لون در آخر و قمر به ما و ابو بکر گویند و بنابر سبب خبر چنگب بنما و
 و جمجم فارسی و چکار بجمجم فارسی بر وزن زرگار و بنج با یزج پای و بنج پایک و بترکی جز لا یخج کسر جمجم فارسی و سکون
 ز ا معجمه و فتح لام و ضم غین معجمه و سکون جمجم فارسی گویند و جمیل منج آنهین بعربیه مسما و بکسر میسم گویند مسامیر
 جمع آن و سک بفتح سین مملعه و کاف مشد و سکلی بفتح و کاف مشد و باحقانی مشد در آخر گویند سکا که بر وزن
 کتاب و ساوک بضم جمجم آن و دوسا کسر و اول مملعه و سین مملعه بالف و رای مملعه در آخر بنابر سبب منج آنهین
 گویند و سرب منج آنهین را بعربیه قمر بقیات و تا و رای مملعه بر وزن امیر گویند و جمیل بار و در خیت سبب
 بعربیه آنرا موز بفتح هم و سکون او و وزای معجمه در آخر و طای بفتح طاء مملعه و سکون لام و حای مملعه در آخر گویند
 این بمطرا گویند معتدل است کیلنا رام کردن مار را با ضون بفار سبب مار بشتن بخلص کاشی گویند شعر
 زبان خصم نتواند که در جز بنما مو شسته به با ضون دیگر این مار را کی میتوان بستن به منج بمعنی پیر است یعنی گل
 و آن گذشت کی سختی بالکس لغت فارسیست و در وی هندی مستعمل و آن چربیت معروف بزرگه سعری
 بفتح سین مملعه و سکون غین معجمه گویند و کینچلی پوشیکه مار افکند بعربیه آنرا مسلاخ کسر هم و سکون سین مملعه و لام
 بالف و حای معجمه در آخر و شراف بفتح شین معجمه و رای مملعه بالف و کسر فون و قاف در آخر و خراش و بنجای معجمه و
 رای مملعه و شین منقوطه بر وزن حر با گویند در اساس است راییت علیه قمیصا مثل خراش و الحیده و قو و صفا و بفتار
 پوست مار گویند کینچلی و الناپوست انداختن بعربیه قشود بفتح قاف و سکون شین معجمه و او در آخر و شیه
 بر وزن قفله و سبب بفتح سین مملعه و سکون لام گویند قشت الحیه از باب نصر و قشت از باب تنفیل و قشت الحیه
 از باب منع و نصر فعل ازان کیوژ و در خیت و در هند وستان و در دیگر بلاد گرم سیر هم میشود و بعربیه
 آنرا کاذی بکاف بالف و کسر فون معجمه باحقانی گویند اما این کاذی غیر آن کاذیست که از گلشن ادهان را
 خوش بکنند در قاموس است الکاذی شجره در ویطیب به الذین این سراج رخسار خود می گویند کاذی که بان نهما
 را خوش بکنند غیر کاذی است که ازان شربت کاذی میسازند و آنرا شربت که در هم می گویند و معین
 کل حق است زیرا که کاذی که ازان شربت میسازند دفع آبله و چیک میکشند و آن چوب هند است و آن
 بار و و ابلس است در درجه دوم و کاذی که ازان و نهما را میطیب است کنند شکوفه ایست که در ایش
 حار و ابلس است امام ذکر با گویند که شربت کاذی بر اسه اندازد چیک بسیار مفید است بمرثیه که
 اگر کسیکه بر بدن او نهاده چیک بر آمده باشد نمیشوند و اندوهم بر سر خود آمد و کیوژ در زبان هندوستان

عرقی را کہ از گل کیوڑہ بر آرد ہم میگویند بعربے آنرا مار الکافذی گویند و بفار سے عرق کا ذمی کو پیکر کا پھول
گل کا ذمی و آن گلیست خوشبو کہ از درخت کا ذمی ہم میرسد بعربی آنرا و در الکافذی و زہر الکافذی گویند
و بفار سے کدے بفتح کاف تازی بر وزن بندی و کدہ گویند و صاحب بریان گوید زبان شیرازی آن را
گل گیرے ہم گویند باب کاف فارسی بالالف + گاہمہ عموماً بار شکم حیوانات را گویند بعربی حمل بفتح
حمای مملہ و سکون میم و لام در آخر و جبل بفتح حاء مملہ و بای موحده و لام در آخر و بار ناقہ را بفتح لام و قاف
و حاء مملہ در آخر و قلح بفتح لام و قاف بالالف و حای مملہ در آخر گویند گاہمہ حیوانات بار دار را گویند بعربی
حامل و حاملہ و جبیلہ بضم حای مملہ و لاقح بلام و قاف و حای مملہ بر وزن فاعل گویند و بفارسی آبستن گویند
ابومنصور ثعلابی گوید شاة تعرج بفتح فون و ضم تاء و قافی و سکون و او و جیم در آخر گویند بار دار و در قاموس است
انبتت الفرس حان نتاجا و ہی نتوج لامنتج استہ کلہ میج بضم میم و کسر تبسم و حاء مملہ مشدود در آخر مادہ سگ
بار دار ناقہ خلقہ بفتح خای معجمہ و کسر لام و فتح فا و تاء در آخر ناقہ بار دار کہ عقوق بفتح عین مملہ و ضم قاف و سکون
و او و قاف در آخر اسب مادیان بار دار اتان جامع بجمع بالالف و کسر میم و عین مملہ در آخر مادہ خر بار دار
گاہمہ و النابجہ نامقام یا تمام افکندن حیوانات از شکم اگر ناقہ افکند گویند اجھضت ان ناقہ بجمع و او ضا
از باب اضفال و آن ناقہ را بجمھل مکرر گویند و اگر اسب یا گویان افکند از لقت الرکۃ بزا و معج و لام و قاف
از باب افعال و اگر مادہ میش افکند گویند سبطت بسین مملہ و بار موحده و طای مملہ از باب تفعیل و رقاموس است
سبطت الناقۃ و النعجۃ بسیطاً و ہی سبطت التفست ولد یا بغیر تمام او قبل ان تسبین خلقہ و بفارسی آبکانہ
افکندن بر وزن تاسخانہ گویند و آن مادہ را سبطت مکرر بای موحده گویند گاہمہ بجمع یعنی خشم بعربی غضب
و قہر گاہمہ بجمع و در خست کہ آنرا خورد بعربے آنرا جزر گویند و آن معرب کز رست و بفارسی زر و کزیر
گویند گرم است در آخر و در جہ دوم و ترست در جہ اولی گاہمہ و کندم و جکہ در خوشت قریب بر پختگی رسیده باشد
و آنرا بریان کنند بفار سے آنرا و ملل بضم دال مملہ و میم و کہ کن بفتح ہر و کاف تازی گویند و بنفسی ہر دو کاف
فارسی گفتہ اند و در فرہنگ جہا گیر می و موی کوکن بو آورده کار ابرا و مملہ بالالف کلی کہ در ان آب انداختہ
و نرم ساختہ خشتیهای دیوار را بجسائید بعربے آنرا ملاط بکسر میم و لام بالالف و طار مملہ در آخر گویند چنانکہ
ابومنصور ثعلابی گفتہ و المدرة النعجۃ نیز گویند و بفار سے گلاب گویند گاہمہ بجمع و ابرا و ہندی بالالف مروی کہ در
کین گاہ نشیند بعربے آنرا کین بکاف و میم و نون بر وزن جبین گویند گاہمہ بجمع یا بظہار حریف در
کین گاہ نشستن بعربے کون بضم کاف و میم و سکون و او و نون در آخر و کین بر وزن فاعل و بفارسی
کین کہ دن و زدن و گرفتن و آوردن صاحب گوید شعر غبار و حشت اورانمی دانم ہمین دانم

و سرودن و ترانند زدن و ترانند کشیدن و ترانند بر آوردن گانطصه یعنی گره و بعربی عقده گویند و گری که در چوب
ورگ باشد بعربی آنرا عجره بضم عین مملو و سکون جیم و فتح را و جمله و تاد را آخر گویند و گره و چوب را اینست بضم همزه و سکون
با و موحده و فتح نون و تاد را آخر گویند گانطصه نیز نا گره افتادن بعربی تقد بر وزن الفعل و بفارسی گره خوردن معنی
فطرت گویند شعر رشته ام تاب گره خوردن ز کوتاهی نداشت به این تقد پیچیدگی افتاده در کار و گانطصه وینا
گره دادن بعربی عقد بالفتح گویند عقد از باب ضرب گره زد و بفارسی گره زدن و نهادن امیر خسرو گویند
اومی رود بنار و گره میزند بلف به و له بیت گره بر سکه خسر و نهادند بهر گنجینه مهر نهادند و گانطصه سے جانا
ملف شدن از زو جز آن که در گره جامه بسته باشند و آن عبارتست از نقصان در محاوره حال عرب گویند
ایش یروح من کیسک چه می رود از کیسه تو بفارسی از گره رفتن و از کیسه رفتن امیر خسرو گویند شعر او می رود
بنار و گره میزند بلف بهر من است از گره او چه می رود و حزن گویند شعر مفلس تر از زمانه دارد کسی بیاد و کان
نقد بغیش از گره روزگار رفت و پس آنچه بعضی اساتذہ نوشته اند که از گره رفتن محاوره ایرانیان نیست
بسیب کمال قدرت خود محاوره هندی را در فارسی بسته است محاوره ایرانیان از کیسه رفتن محال است
گانطصه عین بانه چنانچه برادر گره بستن بعربی عقد با صله علی مستعمل است عقد علیه از باب ضرب فعل ازان
بفارسی و در گره زدن و در گره بستن صائب گویند بیت تا کی پوشید از هم صحبتان ساغر زدن و در گره تا چسب
آب خویش چون گوهر زدن و ملاطفا و صفت فی گویند بیت اگر چه فی از برگ دلخسته است و ولی صد نوادر گره بسته
است گانطصه یعنی سوراخ بر از بعربی دبر و است بکسر همزه و سکون سین مملو و سبب بفتح سین مملو و بار موحده شد
و تاد را آخر گویند و کینت آن ام العزم و ام العزمه و ام عزم بکسر عین مملو و در هر سه و ام تسعین است صاحب صنع
گویند شاید که نامیده شده تسعین بسبب مشابست آن بعقد تسعین در حساب و بفارسی کون و بره بضم با و را مملو شده و
گویند و تهر کی کون بضم کاف تازی و فتح تاد و فاقانی ابو منصور ثعالبی گویند کون انسان راست بکسر همزه گویند و کون فی
و ذی ظلف را بمعرب بفتح می گویند و بکسر میم بر وزن منبر نیز آمده و کون اسپ و خروا و استر را مرث بفتح میم و را مملو با الف
شمار مثله در آخر و مرث بر وزن مسکن گویند و کون و رند گانطصه و بجم و عین و را مملو تین بر وزن فاعله گویند و
در قاسوس است مجمع بر وزن مقعد و جعرا بر وزن حمرا و جعری بکسر جیم و تشدید تحتانی جم آورده و کون غنا
زکی بکسر زای معجم و میم و کاف مشدد با الف مقصوره گویند و کون انسان را بفارسی بطریق کنایه جای دیگر جم
گویند شغالی گویند شعر پیش بهر کس سر توقع خاری به امر و زک جای دیگر تے فار و گانطصه و سیکه
علا آینه دار و بعربی آنرا مانون و شفار بکسر میم و سکون ثار مثله و فبا با الف و را مملو در آخر و شفر
بر وزن منبر گویند و بفارسی کوفی و پشت پای و پشت انداز و با صلاح لوطیان چشم پشت و دیده پشت

نیز گویند کانس لنینا بخارنون و سکون سین ممله و کسر لاه و سکون تختانی مجهول و نون بالعت بر کسی از هر طرف
به تنگی احاطه کردن بعرب مضر بفتح حاء معمله و سکون صاد معمله و راء معمله در آخر و محاصره بر وزن مفاعله و حصار
بر وزن کتاب گویند حصره از باب نصر و محاصره از باب مفاعله فعل از ان و در اساس است حاصره بمعمله و
حصار و یقینا فی انحصار یا بای فی الحاصره و حوصره و محاصره شنید و احاطه گویند احاطه به و علیه از باب افعال فعل
از ان بفارسی گرد و گرفتن کانس ای همین پاره که در زیر غیر تعبیه کنند بعرب آنرا بنیل بفتح نون و سکون
بای موحده و لاه در آخر و معمله گویند بفارسی بریکان ابو منصور ثعالبی در تفسیر بریکان گوید اگر بریکان پس باشد آنرا
معمله گویند و اگر دراز باشد و پهن باشد آنرا مشتقص کبیمیم و سکون شین معجمه فتح قاف و صا و معمله
در آخر گویند و اگر کوتاه و پهن باشد آنرا قطع بلس قاف و سکون طای معمله و عین معمله در آخر
گویند و اگر دراز باشد و پهن باشد آنرا سیه بفتح سین معمله و راء معمله و تختانی مشد و تاد در آخر گویند و مروه
بحرکات ثلثه سین معمله و سکون رای معمله و فتح دا و تاد در آخر گویند و اگر باریک باشد آنرا راسب بفتح
راء معمله و سکون با و و باد موحده در آخر و در پیش بفتح رای معمله و کسر لاه و سکون تختانی و شین معجمه در آخر گویند
کا و یجها بفتح یاء فارسی و جیم فارسی مخلوط التلفظ بها بالعت و رای معمله در آخر نام فنی از کشتی و آن
در لغت قسیاد او گذشت کا و تکبیه لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل بمعنی تکیه کلان که ارباب دولت
بر مسند نشسته پس پشت گذارند نظر گویند بیست نبودی که از ترکی بدینود شده کا و تکبیه زجر بخورد و بعرب آنرا
مسند کبیمیم گویند چنانکه ابو منصور ثعالبی گفته که آنرا زمین پاره آباد بعرب آنرا قریه گویند قری بعضی قاف
بر سه جمع آن و بفارسی ده و دیه و دروستا گویند و رستاق بعضی راء سه معمله معرب آن و در محاوره جا
شیر از زبان گامک بجان فارسی اول فتح میم هم مستعمل است کا و دومی لغت فارسیست راء دوی که
مستعمل است که از عقل بهره نداشته باشد بعرب آنرا احمق و سیه و ابله و بقره مجازا گویند بفارسی خرد و کون
و کا و کون گاو زبان لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل و آن رشتنی است دوا می بعرب بلسان الثور
و جیمیکر حاء معمله و ضم آن و سکون میم گویند در قاصوس است و تخمیه بالکسبه و بضم نبات و هو لسان الثور جمع
حمم و کسانیکه بنجاء معجزه نوشیده اند غلط است چنانکه صاحب قاصوس گوید آن تخم کسم کسم نیست له شوک دقیق لسان
بکل یا یقلن به کثیر بطاهر الفاظه و لیس لسان الثور که آنرا تخمیه بعضی انا و کسب بملکین انتمی در قانون است
که قریب است به اعتدال در حرارت و برودت مائل است اندکی به برودت و در آخر اولی در خشونت دارد
و این بطار گویند معتدل است مائل به برطوبت و شیخ ابو علی در قانون نوشته که گاو و زوان اسم ششپشتی طینه
گاو زبان ای لسان الثور بالفارسیه است نه آنم و جد شک چلبیت چرا که در زبان فارسی بار آباد و دونا

برای نمی کنند چنانکه در فارسی قدیم زبان را زانان و زوان میگویند که چار پایه ایست معروف بعربی آنرا
 بقره گویند و در صحاح ست بقره بالتحریک اسم جنس است و بقره بتالیف برای مذکر و مونث هر دو مستعمل است و تا
 برای دلالت بر واحد از جنس است نه برای تانیث بقرات جمع آن باقر بکسر قاف جماعت بقره یا راعی آن گویند
 و بقور بفتح بار موصوده و سکون تحتانی و ضم قاف یعنی بقراست و اهل بین بقره را با قوره گویند و در قاموس است
 البقرة للمذکر و المؤنث جمع آن بقرو بقرات و بقر بضم تین و بقار بر وزن رمان و بقور بالضم و بواقر است لیکن
 و بقیر و بقور و باقور و باقوره اسم جمع آن و بقار صاحب گاو و انتهی بقار سے ماده گاو و هر یک سرین همای و سکون
 یا و رای مملعه در آخر گویند و بعضی گاه نیز را گفته اند و فرغای بفتح فاء و نین معجم بالفت و فتح نون و جم در آخر گویند
 بعضی گویند که ترکیب و تبرکی اینک بکسر حمزه و فتح نون و سکون کاف تازی گویند گاه سن زینکه سر و گویند بعضی
 آنرا مغذی بضم میم و کسر نون مشدود و فنی بفتح فاء و سکون تحتانی و فتح نون و تاد و آخر و مطر بضم میم و
 کسر را حمله گویند و بقار سے زن خنیاگر باب کاف فارسی بابی تازی کبر و لا بضم اول سکون
 دوم و فتح رای مملعه و سکون واد و لام با الف رسیده که نیست سیاه که سر بچین را رد می سازد و از بوی اکل و خوشبو
 می میرد و عربی آنرا جمل بضم جم و فتح عین مملعه و لام و در آخر گویند جملان بالکسجه آن و بقارسی سر بگین گردان
 و کسر قاف بضم کان عربی و فتح تائی فوقانی و کسیت آن بعربی ابوسلمان و بقول بعضی ابوسلیمان و ابوالحسن
 بکسر سرین همای و سکون نون و کسر بای موصوده و سرین همای در آخر و ابو المصطفی و ابو المذحرج و ابوالشام و ام المصطفی
 باب کاف فارسی بابی فارسی کب بفتح کاف فارسیست در اردوی هندی مستعمل بکسی الخان
 غوغا و بعضی سخنان را بکسی ظرافت آمیز خیمه صاعقه گویند شهر بهر صحبت که باشد دلخواه تو بقرا + ساسی
 قیاری شعر گوی کتابی + بعربی اقوال و احادیث کثیری نوعی از تیغ است که بجای عصا در دست دارند
 و تیغه اش گزیده و در باشد و چون این قسم شمشیر بصورت عصا می باشد و ممتاز از عصا نمیشود و این قسم دو
 چه گیت یعنی پوشیده است بعربی آنرا مغوال تبسم بضم سکون و نین معجم و فتح واد و لام در آخر گویند و
 بقار سے آنرا عصا شمشیر خوانند شعر حرج از آه من استاد بیا چون سالک + اومن در کف این بی عصا شمشیر
 بکسی کسی که بسیار زند بعربی آنرا اقوال بفتح قاف واد و مشدود با الف و لام در آخر و قوله زیادت تا و نقوله
 بکسر تا و فوقانی و سکون قاف و فتح واد و لام و نقوله زیادت الف بعد واد و مقول بر وزن منبر و مقول بر وزن محراب
 و قوله بضم قاف و فتح واد و لام واد و آخر گویند و بقار سے کب زن باب کاف فارسی تا تا و فوقانی بکسر معروف است
 بعربی حال و شان بفتح شین معجم و سکون حمزه و نون در آخر گویند مختصا بکسر گرد آمدن و چیز و با هم چیدین بعربی
 اشتباک شین معجم بر وزن افتعال و تشابک بر وزن تفاعل گویند باب کاف فارسی بابی تازی بکسان می

که متصل کف و دست بعرب آنرا رخ بضم را در ممل و سکون سین ممل و غین معجمه در آخر و بضم تین گویند آنرا رخ بفتح حمزه
 را رخ بضم سین ممل جمع آن و بفارسی بند دست گویند و جانب بند دست را که متصل انگشت کوچک است بعربی آنرا
 لر سوع بضم کاف و سکون را در ممل و ضم سین ممل و سکون واو و عین ممل در آخر گویند و جانب بند دست را که متصل
 اهاست بعربی آنرا کاع کاف بالفت و عین ممل در آخر و کوع بضم گویند و جای پوشیدن دست بر بنج انگشت
 معصم یکسر میم و سکون عین ممل و فتح صاد ممل و میم در آخر گویند کثعمری آنست که همه جامه را بهم کرده در جامه پاره
 به بند کعبه بعربی رزمه الثیاب یکسر ای ممل و سکون زای معجمه و فتح میم و تا در آخر مضاف به ثیاب گویند و بفتح را نیز
 آمده و بفارسی پرونده یا و فارسی بیونده گویند سوزنی گویند شعر راه باید برید و ریح کشید + کسه باید کشاد و
 پلونده رزم الثیاب از باب تفعیل است جامه را در پلونده کثعمری است کلان هر چیز را گویند بعربی آنرا کاره یا
 بالفت و فتح را در ممل و تا در آخر گویند و بفارسی پشته واره کثعمری کشا کسه گره و حسب جامه مردم بریده
 در اجم بهر بعربی آنرا طار گویند و بفارسی کسه بر گره و کثعمری وانه هر چیز را گویند بعربی تخم بفتح عین ممل و میم
 و میم و جیم در آخر و عجم بر وزن غراب گویند و بفارسی خسته بفتح خاء و سکون سین ممل و دست کلاه و سوز استخوان
 و دانه خراب بعربی نواة بفتح نون و واو بالفت و تا در آخر گویند و نیز گلی گری که در اعضا و بندگاه مردم از
 در و عضو دیگر پیدا شود مثلاً در پای کسی دنبلی بر آید و از در و آن در پیغوله را نومی بهر سد بعربی آنرا غده بضم
 غین معجمه و فتح و آل ممل مشدد و تا در آخر و غده و بضم غین معجمه و فتح و آل اول و دوم و تا در آخر گویند و بفارسی
 بفتح غین معجمه و با گره بکاف تازی و کل بضم کاف تازی و فتح لام گویند کثعمری کشا کسه بزرگ که در آن غله و جران پاره
 بر بندگاه آن بار کنند بعربی آنرا جوالق بضم جیم و لام و بضم جیم و فتح لام و کسر آن گویند و بالفت بر وزن جوالق
 و جوالق و جوالقات جمع آن و غراره یکسر غین معجمه و زای ممل بالفت و فتح را در ممل دوم و تا در آخر گویند و بالفت
 و الفراره لا بفتح و سه الجوالق ابو منصور ثعالی گویند جوالق یکسر و غراره گویند و کوچک را علم یکسر عین ممل و سکون
 کاف و میم در آخر گویند و نیز کشاد و می که در مفصل اعضا بسبب خلطی بهر سد بعربی آنرا وجع المفاصل گویند
باب کاف فارسی با جیم عربی معجمه اول و فتح دوم و کسر حمزه و سکون تحتانی معروف گندم و جو
 آمیخته بعربی آنرا علاقه بفتح عین ممل و لام بالفت و فتح ثاء مثله و تا در آخر گویند و مغلوث بفتح میم و سکون عین معجمه
 و ضم لام و سکون واو و ثاء مثله در آخر و غلیث بر وزن امیر گویند معجمه کی رونی نانی که از گندم و جو آمیخته
 پزغ بعربی آنرا علیث بعین ممل بر وزن امیر و غلیث بعین معجمه گویند در صحاح ست العلت الخلط یقال
 علت البر بالثعیر علیه و فلان یاکل العلیث و الغلین و الغلین اذ اکان یاکل خبز آمن شعیر و خطه
 است و بفتح بفتح با موحده و کسر غین معجمه و ثاء مثله بر وزن امیر نیز گویند و بفارسی در همین بفتح و او و سکون

اهر توب و اهر محس و اهر طلس کبیر و اهر محله و اهر صند و اهر المثنی و اهر و اهر بام الیه برست گدھے کا بی بمعنی بچہ پسر
 بعربی جمش لفتح جمع و سکون حاء محله و شین معبر در آخر گویند جماش بر وزن کتاب و حشاشان بالکثیر جمع آن
 جوشش بر زیادت نام است و توب لفتح نای فوقانی و سکون و او و فتح لام و بای موحده در آخر و بفارسی خرخره و خرخره
 نو و ک بضم نای معبر و فتح دال محله و قولان بضم قاف و فتح لام گویند گدھی جامه پاره که زنان آنرا ابرای
 پاک کردن بعضی گذارند بعربے آنرا کسف بضم کاف گویند و تفصیل آن در لغت بجنه بضم بای موحده و سکون
 نیم که لغت مردم عوام است گدشته و نیز گدھی جامه پاره در کوی که آنرا تکرده بر سر زخم تلک و ده عصا بر
 بندند بعربے آنرا فاد که کبیر و اهر محله و گدھی بالضم پس بعربے قاف بفتح قاف و فابا الف باب کاف و فاد
 با و ال سندی گدھ بزرگ در هم آمیخته شدن چیز بالجمع بعربے اختلاط بخای مجمر و لام و طای محله و مترج
 نیم و زار و جم جمع تین بر وزن افتعال گویند و اگر مردم در جنگ آمیخته شوند تعاکر بضم عین محله و کاف و زار و
 بر وزن تعاضل و او اعتکاک بر وزن افتعال گویند تعاکر انقوم و اعتکر و ادریم آمیخته و در جنگ گدھ یا
 بفتح ادل و دوم و سکون رای محله و تحتانی بالفت سکه گویند ان را پرورد بعربے آنرا اعی النعم و اعی النعم
 گویند و بفارسی شبان گویند ان و جومان گویند ان گدھی و سته تره را گویند بعربی و زم بفتح و او و
 سکون زای معبر و می در آخر و نیم بر وزن کریم و وزیر بر وزن کریمه و باقیه بای موحده بالفت و فتح قاف و تا
 در آخر گویند باب کاف فارسی را با ذال مجمر گذار ه بضم اول و فتح رای همایه گذر و عبور از دریا بجز
 معبر و بفارسی گذرگاه گویند گذار کے کی تا نو کشته که برای گذشتن از آب همایه گذارند بعربے معبر کبیر
 گویند و بفارسی کشتی گذر باب کاف فارسی بارای محله + که بمعنی قاعده کلیه بعربے ضابطه ضابطه
 و بای موحده و طای محله بر وزن ربطه و اصل و قاعده گویند که ان لغت فارسیست و در ادوی سندی محله
 مقابل ارزان بعربے آنرا عالی بضم عین معبر بر وزن قاضی گویند و بفارسی که ان بهایم گویند که طرنا برین
 افتاد بعربے سقوط بضم سین محله و قاف و سکون و او و طای محله و در آخر و قوع بضم و او و قاف و قوی بفتح
 و کسر و او و تحتانی مشد در آخر و بفارسی افتاد و افتادن گویند و بمعنی تباہ شدن بعربے ضعیفه بفتح ضاد معبر
 و سکون تحتانی و فتح عین محله و تا در آخر و ضیاع بالفتح گویند ضیاع الشی از باب ضرب فعل از ان ابو منصور
 گوید اگر دیوار بفتد گویند انقض البدر بقاء و ضاد معبر از باب انفعال و اگر سقف افتد گویند انقض السقف بخای
 و را محله و اگر قلین از انکشتری بیفتد گویند طاح الفض بطا و حاء محله تین که تا پتر تا بمعنی جلد و شتاب بفتح
 با بطا و صاعداً و قاعداً میگویند و بفارسی افتادن و خیزان و سرکن و پرکن و سرکنده و پرکنده بفتح هر دو کاف و تازی
 و با سے فارسی گویند اشرف گویند بیت امشب که مرایا بر منزل آمد + از مقدم او مراد حاصل آمد +

از دنبالش رقیب افتان خیزان + سرکن سرکن چرخ بسمل آمد + میر آئی گوید شهر کناری واکشم اندر میان + جماعتی دوز
 سرکنند و پرکنند اگر جای عبادتگاه نصاری و این لغت پرتکیست که گروهی از نصاری اند و در اردوی هندی مستعمل
 بعربیه آنرا صومعه و بیعه کسری بای موحده و سکون تحتانی و فتح عین ممل و تاد و آخر و بفارسی کلیسا گویند که چون
 بفتح اول و دوم و سکون جیم تازی و نون با الف آواز گردن ابر بعربیه رعد و نهزه بکسر با و فتح زای مغیر
 مشهد و تاد و آخر و نهز بر وزن امیر گویند و بفارسی خروشدیدن تندر بضم نای فوقانی و وال ممل و تندر زیاده
 و او گویند ابو منصور ثعالبی گوید هرگاه آواز از رعد بر آید گویند رعدت السمار از باب منع و نصر و هرگاه زیاده
 شود گویند از نجست السمار بر اسمع و جیم و سین هم از باب افتعال و چون از آن هم زیاده شود گویند از موت السمار
 بتقدیم را از ممل بر زای معج و جیم در آخر از باب افتعال و دو و ت السمار بدال ممل و او از باب تنفیل و هرگاه
 آواز زیاده و سخت شود گویند قصفک السمار بقاف و صا و دو از باب ضرب و تحقیق السمار بکسر ارفاق و عین ممل
 و چون بنهایت رسد گویند جملت السمار بتکسر ارجیم و لام و دهر و ت بتکسر اربا و دال ممل گردن بالفتح لغت فارسیست
 در اردوی هندی مستعمل آن معروف است بعربی علق بضم عین ممل و ضم نون و سکون آن وقا و
 و اعناق جمع آن و جید بالکسر گویند اجاید بالفتح جمع آن گردن توژ نا گردن که
 بفتح و او و سکون قاف و صا و ممل در آخر گویند و قص عنقه کو عذقه
 لازم و متعدی هر دو آمده گردن مار نا کسی را گردن
 و م شمشیر گذرانیدن گردنی مار نا کسی را بر
 و آخر صغیر از باب ضرب فعل از آن بفارسی است
 مستعمل و آن گوشت پاره است چسبیده با استخوان
 و بعربیه آنرا کلیه بضم کاف و سکون لام
 فتح تحتانی و تاد و آخر و کلاه بضم کاف و سکون لام و فتح و او و تاد و آخر گویند کلیات و کلی جمع آن و نیز کرده
 بزبان اردو نوعی از توپ کوچک که از باروت پر کرده ستر کنند بعربیه آنرا در تخار و متاخین شهاب جیم
 و سکون کاف و ضم حای ممل و فتح لام و تاد و آخر گویند چنانچه صاحب مرآة السحاب در تاریخ خود آورده که
 بالضم لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل نوعی از سلاح آهنین که بر سر و شمشیر زنند بعربی آنرا عمود و مسموم
 بمسرم و سکون قاف و فتح میم و عین ممل و تاد و آخر گویند مقایع جمع آن و دلو بوس بفتح و الی ممل و ضم بار و
 مشهد و سکون و او و سین ممل در آخر و آن معرب دلو بوس بالتخفیف در قما موس است و بوس بر وزن تهور
 و یا بوس گویند بمعرب است و بفارسی است لغت بفتح لام و سکون نای فوقانی و گو پال بجان فارسیست مسموم یا قاف
 نیز گویند بالفتح گویند بمعرب است از رزم بر زمین و گو پال و تیغ + زور یا بر آمدگی سرخ میغ + کر گس

و بای موده مشد بالف ونون در آخر گویند و بنشین نیز آمد و بنقیقه بفتح بای موده و کسر نون و سکون تخمین
و فتح قاف و تا در آخر گویند و تیر کی یا قه بفتح بای تخمینی و قاف و بای و قفی در آخر گریبان یکسر کے لا تا
دست در گریبان کسی انداخته کشمشکان برود آوردن بعربی تکیب بروزن تعقیل گویند لبه از باب تعقیل
فعل ازان جاواید متلبا گریبان کشیده آوردند و اربا فارسی گریبان گرفته آوردن شقانی گویند شعر نا گریبان
گیر دو آرد و بایوس توأم + آشتی فرما گنا هست را بسوی ما فرست بگفت نیست بفتح اول و کسر دوم و سکون
تحتانی و فحای نون و نای هندی در آخر چوبی که بران چرخ و لوگر و دبیری آنرا محو بر کسم و سکون حای محله
و فتح واد و رای محله در آخر و لغا بفتح نون و عین محله بالف و فتح میم و تا در آخر و این بکره بفتح بار موده و سکون
کاف گویند و بفار سے تیر چرخ و لوگویند کریم بضم اول و سکون دوم و فتح تخمینی و یا در آخر مهره را گویند و مهره که
در رشته کشند بعربی آنرا خرزه بفتح خای معبر و سکون اول محله و فتح نون و معبر و تا در آخر گویند و مهره پشت آبقر
فقره بکره فاد و سکون قاف و فتح را در محله و تا در آخر و ففاره بروزن حراره گویند و بفار سے ازان بفتح رای محله
و نون در آخر و مازده گویند باب کاف فارسی بارای هندی گز شیره ویشکر که آنرا بقوام آورده بندند
بعربی آنرا قند و قنده گویند گز گز انا سبالغ و زاری در سوال کردن بعربی آنرا الحاح لام و سبت که در
حای محله بروزن افعال و الحاح و اتمثال و تصرع گویند و بفارسی زاری کردن و حاجت کردن و مستسید
و گز گز انا بضم هر دو کاف فارسی آواز کردن شکم بعربی قرقه بروزن و درجه گویند قرا جمع آن در صیاح
قرقر بطنه آواز کمر و شکم او گز نا فرو رفتن چیزی که تیز در زمین مانند نیزه بعربی ارنگا بروزن افعال
گویند رگزت الرمح از باب ضرب و نصر فارنگا از باب افعال فعل ازان و نیز بضم جایی گرفتن چیزی
در دل بعربی هم ارنگا ز بد یعنی بطریق مجاز مستعمل است چنانکه گویند بد الارنگا زنی قلبی یعنی این چیز
در دل من جا نمیگردد و نیز بضم فرو رفتن خار در عضو بعربی شوک بفتح شین معبر و سکون داد و کاف در آخر
گویند شاکلنی الشوک از باب نصر فعل ازان بفار سے خار غلیدن و رفتن گز و خرنا بفتح اول و ضم دوم و سکون
و او قبول و رای هندی و نون بالف چوبی باشد که بران غلطی نصب کرده بدست کو دوکان دهند تا راه
بر رفتن آموزند بعربی آنرا حال سجاده محله بالف و لام در آخر و دراجه بفتح و ال محله و رای محله مشد بالف
و فتح میم و تا در آخر گویند و بفار سے گردنای بکره کاف فارسی و سکون اول محله و ال و نون بالف تحتانی زده
گز و نا چیز معبر و زاده بدن کسی خلا نیدن بعربی نجس و مخز و غز بفتح غلین معبر و سکون رای محله و زای معبر
در آخر و فتح نون و سکون سین محله و غلین معبر گویند و فرو کردن انگشت را در عضو کسی بعربی ندغ
و خلا نیدن خار را در عضو کسی بعربی شوک گویند شکسته انا از باب نصر و شکسته از باب افعال خلا نیدم و را خا

گزشتہ بفتح اول و سکون دوم مخلوط التلفظ بہا مکان محفوظ کہ در انجا نشسته باشند جنگ کنند بعربی آنرا قلعه و بفارسی
 و زبیرای فارسی گویند و نیز چیز بست از آلات جنگ کہ از چوبہا سازند و مردم اندرونش نشینند و آنرا دیں قلعه گفتند
 و آنہا در جوف آن نشسته نقب زنند بعربی آنرا دبابہ و در اجہ گویند گڑھا معروف بعربی آنرا و بدہ بفتح وادہ گویند
 یا وفتح دال مہملہ و تا در آخر و ہوقہ بضم ہا و اوامشد و مفتوح و تا در آخر و غار و غار گویند و بفارسی گویند و غار
 و گویند دال گویند گڑھی قلعه کو یک بعربی قلیعہ تبصغیہ و بفارسی قلچہ گویند گڑھا زبور و غیرہ را ساختن بعربی
 آنرا صوغ بفتح صاد مہملہ و سکون و او و عین معجمہ در آخر و بفارسی زرگری کردن و پیشہ آنرا بعربی صباغہ بر وزن
 کتابتہ و بفارسی زرگری گویند و نیز گڑھا بمعنی ہموار کردن خشت را بہ تیشہ معماری بعربی نکست بفتح نون و
 سکون حاد مہملہ و تا فوقانی در آخر بحسب اللین بالنحت از باب ضرب فعل ازان بفارسی خشت را تراشدن و پیراستن
 گڑھیا بفتح اول و سکون دوم مخلوط التلفظ بہا و تحتانی بالالف نوعی از نیزہ کوچک بعربی آنرا شریخ بفتح شین
 و سکون را سے مہملہ و خای معجمہ در آخر گویند شہر و خ بالضم مع آن و بفارسی نایج بمعنی فارسی و خان معجمہ
 گویند در اساسین البلاغۃ است خر جواد فی ایرہیم الشریخ جمع الشرح و ہو بالفارسی شریخ و گڑھیا
 بفتح اول و دوم مخلوط التلفظ بہا و تحتانی مشد بالالف بمعنی مذال کلان بعربی آنرا غار گویند گڑھیا پلری
 کہ دختران نابالغ ارجامہا پیرا ساختہ آن باری کنند بعربی آنرا نبات بیاد موحہ و نون بالالف و تا در آخر
 و بعد بضم لام و سکون عین مہملہ و فتح بای موحہ و تا در آخر گویند و بفارسی آنرا لفت بفتح لام و سکون
 با و ضم فا و تا سے فوقانی در آخر و ع و سک گویند زلا سے در قصہ و دختر زال گوید بیت ع و سک
 بلز با طفل حیالش ۴ خراسان مردم دیدہ ز حالش + باب کاف فارسی باز آ می معجمہ
 گزشتہ بفتح تین ہر چه بدان تغییر ذائقہ کنند در می نوشیدن مانند کباب و بستہ و بادام و امثال آن بفتح
 فارسیست در اردوی ہندی مستعمل کلیم گوید شہر گزک ضر و نباشد شراب غفلت را ۴ اولت ہر آتش
 حرص این قدر کباب چراست + بعربی نقل بضم نون و سکون قان و لام در آخر گویند و رقاصہ است
 النقل یا منتقل بہ علی الشراب و قد یضہ او ضمہ خطا و در ہند مات بدعیست فقال احدنا علی البیت و للفرل
 و قال آخر علی الشراب و النقل گز می نوعی از جامہ درشت و کم بہا بعربی آنرا کر باس بکہ کان
 و سکون رای مہملہ و بای موحہ بالالف و سین مہملہ در آخر و بفارسی پلاس بہا فارسی گویند
 گزگت گزنا بفتح اول و سکون دوم و فتح کاف فارسی و سکون تائی فوقانی و فتح کاف عربی و
 سکون رای مہملہ و نون بالالف رسیدہ بمعنی صاحب پایش کردن بعربی فتح بفتح ذال معجمہ و سکون
 را و مہملہ و عین مہملہ در آخر گویند و بفارسی کہ مر کردن طغر گویند شہر صاحبایہ قدر توان از ان پیشہ

شفاق از حسد بخت گل کباب شد است + و نیز گلاب بمعنی عرق گل سرخ و بدین معنی در فارسی و هندی هر دو
 مستعمل است بحرانی آنرا مادر الورد و مادر گویند گلاب یا شش ظریفی که در آن گلاب کرده بر مردم پاشند
 بحرانی آنرا شانه بفتح رای حمله و شین معجمه مشد و بالف و شین معجمه دوم مفتوح و تاد و آخر و مرش بکسر میم و
 فتح را و حمله و شین معجمه مشد و تاد و آخر گویند و فارسی گلاب زن عبد الواسع لیلی گوید شعر بروی و تن چو گل
 و آب تازه و پاکست + ز اشک دیده من چون گلاب زن دارد + گلاب چرخ کن گلاب بر کسی پاشیدن
 بحرانی رش گویند رش علیه بالما و رد فعل از آن و فارسی گلاب زدن و افشاندن و انداختن و پاشیدن قاسم
 مشهدی گوید بیت گل شود منما بچشم مردم دنیا گلاب + کی بهوش آید مزن بر صورت دیبا گلاب طالب گوید
 گوید شعر بوی مژه می آید ازین قطره خواب + بر پیرهن افشان که گلانی به ازین نیست + شاعری گوید شعر
 ز طوف مشدم آشفته میر و بلبل + که ام بی اوجم در کفن گلاب انداخت + گلاب نکالنا گلاب ز گل
 بر آو رون بحرانی تقطیر بر وزن تفعیل گویند قط الورد از باب تفعیل فعل از آن و فارسی گلاب کشیدن و گرفتن
 و سدن صائب گوید شعر زکریه عاقبت کار گل فدا ده بچشم ز گل گلاب کشیدم گل از گلاب گرفتسم +
 بهم او گوید بیت ز حسن شوخ تسلی مشو بدین خشک + گلی که میرود از دست از و گلاب مگر + و اله بروی
 در صفات هرات گوید بیت توان سدن ز کثرت بو + از سایه گل گلاب بنیکو + گلانی شیشه کوچکی که شراب
 و گلاب و مانند آن در آن کنند صائب گوید بیت می کشانزاده گلرنگ خندان میکند + یاب گلانی مجلس مارا
 گلستان میکند + صاحب بهار عجم گوید که از اهل ایران شنیده شد که بدین معنی محاوره مردم ایران نیست ترا شنیده
 است و شعر از ایران بهند که به استند و در ایران گلاب افشان گویند بیانی در شیرین خسر گوید بیت
 تنگ خوابان گل اندام + چو سوراخ گل افشان می آشام + انتی و نیز گلانی بمعنی سرخ نیکرنگ بحرانی
 اوردی و بفارست چهره بفره بختانی رسیده در تلفظ نه در رسم خط سلیم گوید بیت از شوق تو خون
 گل میجو شد + شمع از بهوست بسوختن نیکو شد + از عکس گل رو شود و آنم چون گل + آئینه لباس چهره
 پوشد + و جامه نیم سرخ را بر عربی مورد بضم میسم و فتح و او و رای مملکه مشد و دال مملکه در آخر
 نید صاحب بهار عجم گوید گلانی بمعنی چهره یعنی سرخ نیکرنگ مستعمل ایران است انموذ مسیحا که از فضلالی ایرا
 ید شعر از تربیت آب حیات گل رویش + خداست که آن سیب ذقن گشته گلانی + مفید بلخی
 بیت گلی چودی عرقا که او گلانی نیست + پیاله چوب لعل او شرفانی نیست + ارادت خان واضح گوید
 رنگی که باشد آب ز رنگ میگیرد + با و چشم مستی ریخته اشک گلانی را + و برین تقدیر ایراد بر
 یزنا محمد حسین مخلص که گلانی را بمعنی رنگ مذکور آورد و بیجا است ناشی از قلت تتبع و آن نیست شعر بل

و همچنین رنگین معنی سر سبز معنوی + مگر بست آن صنم امر وز دستار گلانی را + و گلانی نیز نام شیرینیت که اکثر برگ
 گل در آن اندازند بدین معنی فارسی ساخته اهل هندست گلایژ نا گرفته شدن گلو و بند شدن آواز بعرنی بجهت بعضی
 بار موحده و حامی محله و سکون و او و فتح حامی محله دوم و تا در آخر و محل بفتح صا و محله و سکون حامی محله و لام و آخر
 گویند کج و محصل از باب سبع والبع و اصل از باب فعل از ان بفارسی گلو گر فتن و خلق افتادن شعر
 امشب بباد ناله شقایق بکام دل + نالید آینه آن که گلو بی جرس گرفت + امیر خسرو گوید بیت بر سر هر خار
 که بلبل گذشت بد خلق وی افتاد و خراشیده گشت گلایژ نا گلو کسی گرفت و نیز تنگ کردن کسی را بجز
 اخذ المزور و بضم میم و سکون زای محبه و دال و را و ملتین و دال محله دوم در آخر و اساس ساختن
 بجز ورده اذ ضیق کما يقال اخذ بخنقه و نیز بمعنی گرفت و چیز ز محنت گلو را بچو باز و بعر بی اخذ الحلق و بفارسی
 گلو گرفت و بفتح اطعمه زبان بفر گوید شعر بر تاقدم در دوم موبو + نه چون آن بر تاقم که گیر و گلو + گلایژ نا
 برداشتن و ایه کام کوک را بعرنی و غر بفتح دال محله و سکون غین معبر و رای محله گویند و غر الصبی از باب
 منع فعل از ان در نهایت است الذر غر الحلق بالاصبع و ذلک ان الصبی تاخذ بالالعذرة وی فتح بهج فی الحلق
 من الدم فتدخل الامة اصبعها فتدفع بها ذلک الموضع و تکیه بفارسی بنا گوش کردن و کام برداشتن و
 کام بر گرفت و گویند گلایژ نا گلو کسی را فشر و بعرنی فتن بفتح خای محبه و کسرون و قات در آخر گویند
 خنقه از باب نصر و از باب تفعیل فعل از ان بفارسی خنقه کردن و خنک و خنقه کردن و گلو فشر و نا گلو فشر
 کات فارسی مخلوط تلفظ بها و سکون تا و سندی و نون بالف فشرده شدن گلو بعرنی
 و نون و قات بر وزن افتعال و انحناق بر وزن الفعل گویند و بفارسی گلو فشرده شدن
 و تره و امثال آنرا بجدی که نرم شود و خوب بچشم شود بعرنی انضاج بنون و ضا و محبه و جیم
 از باب افعل فعل از ان و اگر بعر تبسیر یزد که گوشت از استخوان جدا شود بعر
 با و سکون را و محله و همزه در آخر و اهر از بر وزن افعل و تهریه بر وزن تفعیل
 هرات اللحم و اهراته و هراته تهرته اذا جدت النضاج فتهرته حتى سقط عن العظم فموجم هری و نیز
 گلایژ نا بضم گد اختن سیم و طلا و جز آن را بآتش بعر بی سبک بفتح سین محله و سکون با و موحده و کاف
 در آخر و اذ به تذال معجمه و با و موحده و تا در آخر بر وزن اغاثه و تذ و ب بر وزن تفعیل گویند
 در صحت سبک الفضة و غیر با سبکها سبکا و فیهما و الفضة سبیکه و نیز گلایژ نا بمعنی لاغر کردن بیماری
 و اندوه و جز آن بعرنی سبک است گویند اذ به المرض و اللحم و اللحم یعنی گداز
 او را بیمارانه و اذ به در آن بعرنی سبک است شاعری گوید بیت عشقم

چنانکه اخت که موران ترقم + عضوی نیافتند که ناخن فرو برند + کلکچه بفتح اول و سکون دوم و فتح با فاری
مخلوط اللفاظ بهادرای هندی بالف بمعنی بر دو کنجک و هین معربی صامغان بهاد ممل و کسر میم و غین معربی بالف
و نون در آخر و صامغان و صمغان و صوران بکسر صاد ممل و واد بالف ممل و ممل و الف و نون در آخر گویند
گل بھولنا امری غریب بطور آیدن بفار سے گل شگفتن شعر صاحب چه گل شگفت که امر و زو چمن +
گلما بجای چشم و هین باز کرده اند گل شکیه نوعی از بالین خرد که بشکل کلمح سازند و وقت دراز کشیدن
زیر رخسار گذارند معربی مخد کسر میم و فتح خاد معرب و دال ممل مشد و تاد در آخر گویند و بفار سے گرد بالش و
گرد بالین گویند میر بچی شیرازی گوید بیت زخدا نش که نه راداد آتش + پی آسایش دل گرد باش
خان آرزو گوید شعر دارد آرام دل بدر و جنون + پنبه در آخر که بالین است + کلکشی بکسر اول
و سکون دوم و کسر تاس هندی تجا نے معرب و رسیده کرسه که در گوشت بدن افتد
بعرسے آن را غده بضم غین معرب و فتح دال ممل مشد و تاد در آخر و غده بضم غین معرب و فتح دال ممل
اولی و دوم و تاد در آخر و بفار سے مغذیه بضم میم و غین معرب گویند و غده که از مالیدن دست بجنبد بعربے
آن را سلعه بکسر سیدن حمل و سکون لام و فتح غلین ممل و تاد در آخر گویند در نمایه است السلعه غده نظیر
بین الجلد و اللحم از غریب تا باید تحرک و کلکشی نیز کرسه که در اعصاب و بندگاه مردم سبب ر و عضو دیگرید آید
بعربے آنرا نیز غده گویند و بفار سے باغره بجای موحده بالف و فتح غین معرب و رای ممل و تاد در آخر و گلز
بضم کاف و فتح لام و نون در آخر گویند کلکشی ر بفتح اول و سکون دوم و ضم خای معرب و سکون و او مجبول
و رای ممل در آخر ر سنے حلقه دار که در گردن ستوران بندند بعربے آنرا ربقه رباق بر وزن کنکب
و ربق بکسر رای و فتح بای موحده و رباق بر وزن اصحاب جمع آن در صحاح ست الربق بالفتح مصدر فو
ربقت الجدی الربقه و الربقه اذا جعلت راسه فی الربقه کل خیر و کمیت معرب و بمرئی آنرا خیری بفتح
خای معرب و سکون تحتانی و کسر رای ممل و تحتانی مشد و و نشو بفتح میم و سکون نون و ضم ثانی مثله و سکون واد
و رای ممل گویند و بفار سے کل خیری و خیر و گویند گرم و خشک است در اول کل دا وادی نوعی از گیست
در هند وستان زرد و سفید می باشد سراج الدین علیخان آرزو گوید شعر چون گل داودی اینجا در خزان
بهار + از فریب آسمان هر کس که غافل ماند ماند کلکسته بضم اول لخت فارسیست در اردوی ساری
مشعل بمعنی شاخای گل که آنرا با هم بسته در دست دارند و با گلها را با هم بندند بعربے آنرا مشعل بضم میم
و سکون شین معرب و ضم خاف گویند مشاقر جمع آن گلدرم بالضم پزند و ایست مشور بعربے آنرا بلبل و
کمیت و جمیل و عمد لیب گویند و بفارسی مرغ چمن و مرغ سحر و مرغ بستان و مرغ

جزای فارسی و نرندان و نرند و آن گویند گل شبو لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل آن گلیست
 که شبها بود هر سید حسن خالص گوید سیت نیست در شام نمودی و گران گیسو را + شب پوشد عطر شود پیش
 گل شب بورا + گلشن باله هر گلیست که از شکر و برگ گل سازند و آن لغت فارسی است در اردوی هندی
 مستعمل و بهترین آن آفتابیت و حید گوید شهر دی با طیب گفتیم احوال ضعف خود را + از لعل یار فرمود
 گلشن آفتابی + بهر بی جلین بنیمیم و فتح لام گویند و آن معرب گل انگبین است و مرئی الورد نیز گویند و بفارسی
 گلشکر هم گویند گل که ناچار غ را خاموش کردن بهر بی اطفاء و بفارسی چراغ کشتن و گل کردن و تفصیل آن
 در چراغ گل که ناگزشت گل کوزه صاحب رشیدی گویند گل نسرين است که آنرا گل مشکین هم گویند و هندی سیوتی
 خوانند امیر خسرو گوید شهر در گل کوزه نکر تا باد را و کوزه کرد + یا سمن آن دیده بهر خنده دندان کرد باز +
 صاحب بهار عجم گوید در اکثر فرهنگها معنی گل نسرين گفته اند با ستنا و این شعر امیر خسرو شعر کنون خالی نباید
 کوزه از من چون گل کوزه + پر از بنم شد از چه برنگرد کوزه از شبنم + لیکن در اشعار مردم ایران دیده نشد بعضی
 از اطباء این زمان دین دیار گل نسرين همین گل کوزه را گویند و بعضی نثرن خوانند و گل قند آنرا بهتر از گلشن
 گل سرخ دانند گل چیس گلیست مانا بکلاه خروس بهر بی آنرا عرف الدیکه بنیم عین جمله و سکون را و جمله و فاد را و
 مصاف بسوی دیک و لفار سے تاج خردس و بستان افروز گویند سر و دوشک است در اول گل گلکلام قسمی از
 شیرینیت که در خمیر آرد گندم کرده بر وغن بر بیان میکنند بجا و دره حال عرب آن را القیامات القاضی و القیامات
 الظفا تصغیر خوانند گلکلام بالفنم لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل مقراضی که گل شمع و چیرغ
 از آن که پذیرد قبول گوید شهر خاکساران را غنیا محتاج چرا سه نیند + شمع دان گل کجا در بند گلکلام است
 گل لاله گلیست سرخ که میان آن نقطه سیاه باشد و آنرا لاله نعمان هم خوانند و آن بهفت نوع است لاله
 صحرائی لاله کوهی لاله دور و لاله شقائق لاله دلسوز لاله ولسوخته لاله نعمان و این لاله خطائی نیز گویند
 چنانکه در مؤید آورده و در واقعات بابری مذکور است که لاله در کوستان بابل با قسام رنگ میشو و چنانکه
 حسب الحکم کیمر تبهار آمد سه و دو قسم بود و نوعیست از لاله که بوسی گل سرخ میدهد با آنرا لاله و گل بوسه
 خطاب دادیم و بهمین نام شهرت یافت استنایع بر آنرا شقر بفتح شین معبره و کسراف و در او جمله در آخر
 و شقائق نعمان مصاف بسوی نعمان اطلاق آن بر واحد و جمع هر دو آید صاحب قاموس گوید نامیده شد
 بشقائق بسبب مشابهت بشقیقه برقی و اضافت آن بسوی نعمان بن منذر از آن است که او وزی بموضعی
 گذشت که آنجا گلگدای گوناگون شگفته بود و میان آن لاله هم چیده افروخته بود از جمله گلگدای لاله و را
 خوش آمد لب به محسین آن بشو و فرمان بهنگا بهاسنے آن داد و او اول کسی است که لاله را گلگدایی نمود

کل لینا بمعنی بریدن سرفقیله شمع بعرب تقریظ بر وزن تفعیل گویند قواطع السراج فعل ازان در اساست
 و اقطع قواطع السراج ببر گل چراغ را بفارست گل از چراغ گرفتن طغرا گوید شعر جو در خانه گیرم
 گلی از چراغ + خور و برکت قسمت خار باغ + گل میخ بالضم لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل آن است
 از میخ آئینین است که سرش کپنای باشد کلیم گوید شعر بیابان که شاهنشاهی که از در او شکفته غنچه گل تیغ
 بر رخ ایام گلنا یعنی پخته شدن گوشت و تره و جز آن بمرتبه که نرم شود بعرب آن را نضج و نضج فون و ضم
 آن گویند نضج اللحم از باب سماع فعل ازان و اگر خوب نرم و پخته گردد و بمرتبه که از استخوان جدا شود بعرب
 هر را نضج یا و ضم آن و سکون رای مملد و مجز در آخر و هر در با الضم و تهر در وزن تفعیل گویند هر را الضم
 از باب سماع و تهر را الضم از باب تفعیل فعل ازان و نیز لا غرض از بیاری و اندوه بعربی ذوب ذاب همه از باب نصر لا غرض
 جسم او گلنا را بضم لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل بمعنی کل درخت گلنا که آن نوعی از انار است
 باری که دو گل می آرد و همانا گلنا را بدست گلنا هم اطلاق کنند بعرب آنرا منظر البفتح میم و طای میجره میشد و گویند
 کله بالک لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل ترجمه شکوے بفتح شین معجوز سکون کاف و وادو بالف
 مقصوره در آخر و رصا حس شکوت فلانا شکوه شکو او شگایه و شکایته اذا اجترت عنه بسوی فغسله
 و الاسم الشکوی گلهری جانوریست مانند موش میوه های درختان میخورد و بر پشتش خطهای سیاه بود
 بعرب در محاوره حال آن را فارة التمر و فارة النخل گویند و بفارست موشک پیران و موش خنما
 گویند و بجی کاشته گلهری را در شعر خود آورده شاید که فارست باشد یا لفظ هندی را آورده و آن نیست
 بدیت هر چه افتد بدست آن طراز + بد و دستش خور و گلهری و ارگلی مقدم کشتی بعرب قیدوم السفینة
 مضاف بسوی سفینه و حذف گویند گلی آلا ایست که بان روشنگر آن است شیر را جلاد هندی بعرب آن
 مد و س کبیر میم و سکون دال جمله و فتح واد و مدین جمله در آخر و مقله کبیر میم و سکون صا و جمله و فتح
 قاف و لام و تاد را گویند و بفارسی بزواج کبیر بای تازی و سکون زای معجیه و دال مملد بالف و فین مجهم
 در آخر گویند و نیز گلی بمعنی چوب کوب چکه که بان کوهکان بازس کنند بعرب آن را قلعه بضم قاف و فتح
 لام و تاد را گویند قلات بالکسر جمع آن و قلون بکسر قاف همچنین قلا القلعة از باب نصر و قللا بالقلعة فعل
 ازان و گله بفتح اول و کسر دوم مخفف و سکون تحتانی مخفف بمعنی کوب پس اگر مستوی و دراز باشد
 بعرب آنرا زقاق بضم زای معجیه و قاف بالف و قاف دوم در آخر گویند زقان بضم زای معجیه
 و قاف مشد و بالف و فون و از آن بفتح الف و کسر زای معجیه و قاف مشد و تاد را آخر جمع آن و سکون کبیر مدین جمله
 و کاف مشد و تاد را آخر گویند سگ کبیر مدین جمله و فتح کاف جمع آن و اگر کوچک و تنگ باشد بعربی آن را

مطرب بفتح میم و سکون طای مملعه و فتح رای مملعه و بای موعده در آخر و مطربه بزیادت تا گویند و در نهایت است
 المطربه واحد المطارب و هی طرق صغائر تنفذ الی الطرق الکبار و قبل ہے الطرق الضیقۃ المتفرقة اتمی
 و بفار سے تنگنای گویند **کے** پڑنا چیزی ہے رضا برگردن کے افادون بعربے التعلق فی لغتی
 گویند تعلق فی لغتی از باب تفعیل فعل ازان و بفار سے برگردن افادون صاحب گوید شهر نیست امر و
 کے قابل زنجیر جنون + آخر این سلسله برگردن مای افتد + **کے** تک بھرنای برگردن طرف راتابہ گلو
 بعربے تحلیق بجای مملعه و لام و قاف بروزن تفعیل گویند صلی الاناء از باب تفعیل برگردن طرف راتابہ گلو
 دو چوب کی دراز و کی کو چاک کہ بان کو دوکان بازی کنند و درازا بر **کے** کو چاک زند تا بجد بعربی کو چاک آله
 بضم قاف و فتح لام و تا در آخر گویند قلات بالکسره و قله بکسره قاف و ضم آن و جمع آن و درازا بعربی مقلی کسره
 میم و سکون قاف و لام با حزه مقصوره و قال بقاف گویند و صحیح است انقال الخشبۃ التي تضرب بها القلۃ
 و بفار سے کو چاک را و دول و دودال و چوب گویند و بعضی کو چاک را پله بیار فارسی و درازا جفته بفتح جم فارسی
 خوانند و در محاوره حال جمیع مستعمل است و هر دور اچا یک جم گویند قلم العصبی بالقایه فعل ازان **کے** لگان
 بزور حواله کردن چیزی کسی را بعربی التعلیق فی التعلیق علی فی عنقه از باب تفعیل فعل ازان داین در محاوره
 مستعمل است و بفارسی برگردن نهادن و بستن و انگندن و برگلو بستن به صاحب گوید شهر میکند از خون خود
 شیرین دہان تیشہ اشش + ہر کہ چون فریاد کار عشق برگردن نہاد + سلیم گوید شهر ساقی آن دختر ہری
 کہ بجا مانده ز تاک + خوب کرد کہ برگردن مینا بستند + ظہوری گوید شہر عمدا مرا اگر چه فراموش کردہ
 صد معذرت بگردن نسیان در افکنم + **کے** لگنا بمعنی گلی پڑنا و آن مذکور شد و نیز **کے** لگنا دست و گردن
 یکدیگر آوردن بعربی معانقہ بعین مملعه و نون و قاف بروزن مفاعله و عناق بروزن کتاب گویند عانقہ از باب
 صحیح ناعیہ فعل ازان گل ہونا خاموش شدن چراغ بعربے انطفاء بکسره حزه و سکون نون و کسره
 طای مملعه و فبا الف مدوہ گویند انطفی السراج از باب انفعال فعل ازان بفار سے گل شدن جم گویند
 اسلام خال و لا گوید بیت و رین و اورنگاہ ظلمت نشان + شد از باب و شمشیر گل شمع جان + باب
کاف فارسی بانون لکن بفتح اول و دوم مشد و بالفتی کہ ازان شکر سازند بعربی انرا قصب السكر
 و بفار سے نالی بنون و بکسره لام و نیشکر گویند گرم و ترست در درختہ اول و بکسره اول بمعنی شمار کردن بعربے
 عد بفتح عین مملعه و دال مملعه شد و حسب بفتح جای مملعه و سکون سین مملعه و باء موعده در آخر و حساب بروزن
 کتاب و حسابان بالضم و حسابہ بروزن کتاب گویند گناہ بالضم لغت فارسیست در اردوی ہندی مستعمل
 کاریکہ بسبب آن مستحق کفیر شود بعربے جرم بضم جیم و ذنب بفتح ذال مجمره و سکون نون و بای موعده در آخر

و جریمه بروزن کریمه و اتم بکسر حمزه و سکون ثانی مثلثه و میم در آخر و خرج بفتح حای ممله و رای ممله و حمزه در آخر
و جتایه بکسر جیم و نون بالف و فتح تحتانی و تا در آخر گویند و جریمه بفتح جیم و تکرار رای ممله مشدود تا در آخر گویند
در اساس است که بر علی نفسه جریمه و کثرت جرات هم و جریمه گناه را گناه گناه تا که ده بر کسی ثابت کردن بگوید
محیی بجم و نون مشدود و تحتانی در آخر و ترجم بجم در ارمه و میم و تذب بذال معجم و نون و بای موصده بروزن
تفضل گویند محیی علیه و ترجم علیه و تذب علیه از باب تفعل فعل از ان بفارسته گناه نهادن و گناه بستن و
افکندن میر معزنی گوید شعر جای خویش اندر بلای او دل مسکین من + وی گنه کرد و گنه بر ششم روشن
بین نهاد + شانی شکو گوید شعر خون میچکد از تیغ ستم بازند انهم + دشمن بمن سوخته خرمن چه گنه بست +
کلمه گوید شعر بره که پیش پای خود نه بینی + گنه بر عقل و در اندیش افکن + گناه گناه گناه کردن بعربی
غنا بکسر جیم و نون بالف و فتح تحتانی و تا در آخر و جریمه بروزن کریمه گویند جی الذنب علیه و میم و الیم از باب
ضرب فعل از ان گناه همکار لغت فارسیت در اردوی هندی متعصل بکسر گناه کرده باشد بعربی انما
محیم بضم میم و کسر رای ممله و جریمه بروزن کریم و محیترم بروزن مفتعل و اتم بروزن فاعل و اتم بروزن
کریم گویند و بفارسته بزه کار بفتح بای تازی و زای محیی نیز گویند گناه همکار و تا در جریم شدن بعربی اجم
بجم در رای ممله و میم بروزن افعال و اجترام بروزن افتعال و ترجم بروزن تفعل و از باب بذال معجم و نون
و بای موصده بروزن افعال گویند جرم فلان از باب ضرب و اجترام و از باب افعال و اجترام از افعال
و ترجم از تفعل فعل از ان بفارسی گناه کار شدن نیز گویند و نیز کردن فعلی که حلال نباشد بعربی اجم
بفتح میسم و سکون حمزه و فتح ثانی مثلثه و میسم در آخر گویند اتم از باب سیم و تا اتم از باب تفعل فعل
از ان گشتی بکسر اول و سکون نون و کسر تاء فوقانی و سکون تحتانی معرون بمعنی شمار بعربی
حد و عدد بروزن ایسم و حساب بروزن کتاب گویند محیی کسیکه موسی سرش بسبب بیماری
رفته باشد بعربی آن را اقرع بفتح حمزه و سکون قاف و فتح رای ممله و عین همسده در آخر
گویند و بفارسته کل بفتح کاف تازی و کل بفتح کاف تازی و جیم فارسته گویند ابو منصور ثعالبی گوید
کسیکه موسی سرش از هر دو جانب پیشانی ریخته باشد آن را انزع بفتح حمزه و سکون نون و فتح
زای معجم و عین همسده در آخر گویند و اگر اندک زیاده از ان ریخته باشد انرا اجم بفتح حمزه و سکون
جیم و فتح لام و حای ممله در آخر گویند و اگر تا نیمه موسی سرش ریخته باشد آن را اجم بفتح حمزه و سکون
جیم و لام بالف و اجم بفتح حمزه و سکون جیم و فتح لام و تا در آخر گویند و اگر از نیمه سر هم زیاده ریخته باشد
آنرا املع بفتح حمزه و سکون صاد ممله و فتح لام و عین همسده در آخر گویند پس اگر همه موسی سرش

ریخته باشد آن را حصص بفتح همزه و حای ممل و صاد ممله می‌شد و گویند و فرقی میان صلح و قرح آنست که صلح عبارتست
 از ریخته شدن موی سر بخلاف قرح که عبارتست از رفتن موی سر گنجی زنی که موی سرش بسبب بیماری ریخته
 باشد بعرنی آن را قرحاء بقیاف و راء و عین مملتین بر وزن حمرا گویند گنجد بفتح اول و سکون دوم و دال ممل
 بمعنی بد بولغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل یا از توافقی که سائینست بعر بفتح نون و سکون
 تایی فوقانی و نون در آخر گویند گنجد انداختن مرغ که فاسد شده باشد و همه آب گشته بعر بفتح نون و سکون
 بفتح میم و کسر ذال معجزه و فتح رای ممل و تا در آخر و مارقه میم و رای ممل و قاف بر وزن فاعله و معرقله بضم
 میم و بفتح غین معجزه و سکون رای ممل و کسر قاف و فتح لام و تا در آخر گویند و بفار سے گنده و لغ بفتح لام و سکون
 غین معجزه و لغ بقیاف نذرت البیضه و مرقت از باب سمع و غرقلت از باب و حربه فعل از ان گنجد قابا بفتح
 لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل آن سبزیت معروف بعرنی آن را کراث بضم کاف و رای ممل می‌شد
 بالف و تایی مثلثه و در آخر گویند و بفار سے زبوده بفتح زای معجزه و ضم بای فار سے نیز گویند گرم است در اول
 و خشک است در دوم گنجد بفتح لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل بعرنی آن را حصن بضم میم و
 کسر صاد ممل و نون می‌شد و در آخر گویند فی القاموس القشقه و قرالابط کالصلان و اصن صارفا صنان گنده بلام
 بارانی که در ایام سرما بار و بعر بعر آن بارانرا شسته بفتح شین معجزه و کسر تایی قانی و تحتانی می‌شد و شتوی
 بالتحریک گویند و بفار سے باران سرما گنده و همین لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل کسیکه
 دهنش بولگند بعر بفتح نون و حای معجزه و سکون بای موحده و فتح خای معجزه و رای ممل در آخر و فتح بفتح
 زای معجزه و نون و حای معجزه گویند و بفار سے بیاستو کسر بای موحده و سکون سین ممل و ضم تا فوقانی
 و سکون بضم سین ممل و کاف تازی و سکون نون و جیم و در آخر گویند تعدی گوید شعر تشنه را دل نخواهد زلال
 کوزه بگذشت بر دهن سلج + گنده هک جوهریت معدنی بعر بفتح آن را کبریت بکسر کاف و سکون
 با سے موحده و کسر رای ممل و سکون تحتانی و تا در آخر گویند و بفار سے گوگرد گرم و خشک است در درجه
 سوم چنانکه ابن بطیار گفته و شیخ ابوعلی گوید گرم و خشک است در درجه چهارم گنده هی بفتح کسیکه خضبه می‌شد
 بعر بفتح آن را عطار بقتلید گویند و بفار سے بوفروش و عطر فروش گندی و شناسا میست که گیزان را
 و هند بعر بفتح دال ممل و فابا الف و کسر رای ممل گویند و نیز گندی زنی را گویند که پلید باشد و لطافت
 ندارد و بعر بفتح آن را فحه بفتح فا و حای معجزه می‌شد و تا در آخر و قدرة بفتح قاف و کسر ذال معجزه و فتح رای ممل
 و تا در آخر گویند و بفار سے پلید گند را ریمان خام که بران دعا یا افسون دمیده که بهما زنند و اگر برای از ان
 تپ سازند و بفار سے آنرا رشت تپ گویند امیر خسرو گوید بیت پیچیده بود سخن چو زنجیر چون رشت تپ بجرم می‌گردد

گفتند که بعضی اول و سکون دوم و فتح و ال و لام و الت و کلمه از اعراف منتهی بر سطح سید الهی و بعضی
آن را دایره کمال و رای مملکتین بر وزن فاعله گویند گفتند لی حله باره گویند بعضی بنی الحیة بنی شای غنایه
و سکون نون و تحتانی در آخر مضاف بسوی جیه و بفارسه حلقه مار گویند لی مارنا ساقه زدن مار بعضی
تطوق بطای سله و واد و وقات و تلوی بلام و واد و تحتانی و ترمی بر او جای مملکتین و تحتانی در آخر وزن
تفعل تطوق الحیة و ترحم و تلوت از باب تفعل و رحمت الحیة از باب نصر فعل از ان بفارسه حلقه زدن مار
گفته که رخصت گناهکار و آن گذشته بعضی از اندب بعضی میم و مجرم گویند باب کاف فارسی با واد
گواه بالفتح لغت فارسیت در اردوی هندی متعل و آن معروف است بعضی شاد و پینه بفتح با و موحده
و کسر تحتانی و مشد و فتح نون و تا در آخر گویند و بفارسه گوا بحدث با و گوه بحدث الت هم آمده ظهوری گویند
بیت لے تشخص ده بقا و وفا + بر بقایت فحای جمله گوا + حافظ گوید شعر دام حافظ بگو که باز در
کرده اعتراف و من گویم + و تبرکے تانوق تبار فوقانی بالفت و ضم نون و سکون قان گویند گواه کرنا
برای اثبات مدعای خود کسی را شاد کردن بعضی اشتها و بشین مجیه و واد مملک بر وزن افعال گویند
اشهد نے فلان شاد کرد و اند فلان مر بفارسه گواه کردن و گرفتن و کشیدن و آوردن میر معزی گویند
شعر سو گند خود و چرخ که با و وفا کند + بر خوشی تن فرشته گاه گواه کرد + واد هر دی گوید شعر زهر که هر چه
رسد دل در قبول کشاست + فراخ جو صلی را گرفته ایم گواه + هم از دست شعر دل از غلامی تم بخت
مار بد واد کشید بر رخ از دغا گواهانرا + گواهی لغت فارسیت در اردوی هندی متعل و آن بهر
بعضی شهادة گواهی وینا ادای شهادت کردن بعضی شهادت بر وزن کرامت گویند شهادت که شهادت
علیه بگذ از باب سيع فعل از ان بفارسه گواهی دادن گویند بعضی اول و سکون دوم مجهول و فتح بای تا
در امله در آخر پیدی کا ورا گویند بعضی فخی بکیر خای مجیه و سکون ثانی مثلث و تحتانی در آخر گویند اثنا
بالفتح جمع آن و بفارسه سرگین کا و گهو بر کرنا پلیدی کردن کا و بعضی فخی بفتح خای مجیه و سکون ثانی مثلث
گویند فخی البقر از باب ضرب فعل از ان و بفارسه سرگین کردن گویند بعضی اول و سکون دوم
مجهول و فتح بای فارسی مخلوط السلف بها و سکون نون چیری باشد که از ریمان با فذ و کشتبانان و گله بانان
آن سنگ اندازند بعضی آنرا قذاف بقاف و والی مجیه و فای بر وزن شدا و قذافه زیادت تا گویند بفارسی
آنرا دست سنگ و دستا سنگ و فلان آن بفتح فا و فاختن و پنجم بفتح بای فارسی و سکون لام پنجمان گویند
مؤید الدین گوید شعر گله بانان او دهن از قدر + سر و مه را پوسنگ در پنجم + گوشت بعضی اول و سکون
دوم مجهول و تا هندی در آخر بعضی مهره نرد بعضی آنرا فاض بفتح فا و صاد مملک و کشد و در آخر گویند فصوص بعضی

جمع آن گوشت مارنا مهره نزد آردن بعربی ضرب الفص و بفارسه است کردن و زدن گویند یعنی در تعریف
 معشوق نزد باز گوید شعر تنها بخی نه که فتادم بدست او است میگوید مهره حسن و دلگهاری حسن بگوید
 شعر مانند مهره زده ام دست روزگار + اندر صده وصال تو بیهوش نشانده است گوشت مرا مضروب
 شدن مهره نزد بفارسی است خوردن طغرا گوید شعر است خورده ز خال سپیدش مهره گردون + نقش مهره خورده
 درین پرده چه باشد + گوشت باضم اول و سکون دوم معروف مغز هر چیز را گویند بعرب لب بضم لام و باء مجزیه
 میشود در آخر و مغز خرابین اقلب بضم قاف و سکون لام و بای موحده در آخر گویند و مغز حنظل را و پرده زرد
 را که میان دانه های انار باشد بعربی آن را تخم بفتح ثلثین معجم و سکون حای مملو و هم در آخر گویند و مغز استخوان
 را بعرب بضم مخ بضم میم و خاد معجم میشود و نفی بسکون قاف و تخمانی در آخر گویند گوشت باضم اول و سکون
 دوم مجبول و وال مملو و فون بالف سوزن و مانند آنرا در چیزی زدن تا سوراخ شود بعرب غر و بفتح غین
 و سکون رای مملو و زای مجزیه در آخر و بفارسی آردن و آجیدن گوشت و نکال نامبر آوردن مغز از استخوان
 بعرب نفی بفتح فون و سکون قاف و تخمانی در آخر گویند لغت العظم از باب نصر و نفی از باب ضرب فعل
 از آن گوشتی بضم اول و سکون دوم مجبول مشهور است بعرب حصن الکبر حاد مملو و سکون ضا و معجم و فون
 در آخر گویند و بفارسه کنار و آغوش و تبرکی قو قاف بضم قاف و فتح حیم بالف محمد الدین علی قوسی که سبک از
 محققانست در کتاب لغت خود مینویسد که از باب لغت آغوش کنار و تبر را مترادف نوشته اند و تحقیق آنست
 که در آغوش گرفتن در بغل گرفتن باشد یعنی دستها باز کردن و مجموع دستهای باز کسی را تنگ گرفتن و
 در بر گرفتن پسینه منظم ساختن بود و در کنار گرفتن کسی را به بالای رانهای خود نشان دادن و بجز و منظم
 ساختن بود و امتیاز این صورتها در وقت ایستادن و نشستن ظهور می یابد چه در وقتیکه آدمی کسی را
 ایستاده بغل می گیرد می گویند فلانی را در آغوشش گرفت و نمی گویند در کنار گرفت و بذا انما لا خلاف فیسه
 گو و یحیی لیلیا بچه را در کنار گرفت بعرب احتضان بجا و مملو و ضا و معجم و فون بر وزن افتحال و حصن بفتح
 حاد مملو و سکون ضا و معجم گویند حصن العصب از باب نصر و احتضنه از باب افتحال در کنار کشیدن را در حدیث
 انه خرج مختضنا احد ابی النبیة ای حامله فی حصنه و بفارسه در کنار گرفتن و کشیدن گوشت باضم اول و سکون
 در آردن و میهنی مستعمل حفره که مرده را در آن دفن کنند بعرب بضم قهر و جدث بفتح جیم و سکون دال مملو و
 نا و مثله در آخر و مس بفتح رای مملو و سکون میم و سین مملو در آخر و جدث بفتح جیم و سکون دال مملو و فا
 در آخر و بفارسه تربت و خاک نیز گویند ضریح بضم ضا و معجم و کبر را و مملو و سکون تخمانی و حاد مملو در آخر و قبر فی الجهد
 را گویند در حدیث دفن پیغمبر خدا است صلی الله علیه و آله وسلم ترسل لی الاحد و الاخرای فایما سبق فی کتابه انما

هو الذي يعمل الضريح وهو القبر فبذلك بمعنى مفعول من الضريح انشق في الارض والملاح الذي يعمل اللحد الذي يعمل في جانب القبر الموضع الميت لانه قد اميل عن وسط القبر الى جانب قبر من قبر كيب توصيفي قبر بلذ وهرجا
 قبر كس را بازين جهوار كنند گویند رسوا قبر فلان در صحاح ست مسوا قبر فلان اذا التموه وسوده مع الارض
 گور را بضم اول و سکون دوم مجهول و در امله الف کسی که رنگش سفید به سرخی آمیخته باشد بعربی آنرا اصباح و
 وبای موحده و حای ممله بر وزن الموحده گویند گور این رنگ سفید سرخی آمیخته بعربی صبه بضم صا و ممله و سکون
 بار موحده و فتح حاد ممله و تا در آخر گویند گور غریبان زمین پاره که آنرا برای دفن مسافران و غیر آن دفن کرده باشند
 بعربی آنرا مقبره مسبله تبرکب توصیفی گویند سبیل باشد بار موحده یعنی و سبیل خدا وقف کرده شده در او کار
 نو دیت و لواوصی بان بنی علیه سه مقبره مسبله للمسلمین لم ینفذ و میت بل فلک حرام گور کن بالضم لغت
 فارسیت در اردوی هندی متصل کسی که گور کند بعربی آنرا حفار الفتح حای ممله و فارشد و بالف و رای ممله در آخر
 گویند و کسی که گور کند آنرا الاحد و کسی که حج کند آنرا انجاج گویند و تحقیق آن در لغت گور گذشت گور کحه و هند ها
 باز نیست که کو دکان رشته در آن کرده از یک طرف برگی بر می آرند و از طرف دیگر برنگ دیگر بعربی آنرا استجاره
 بفتح سین ممله و حاد ممله و بالف و فتح حاد ممله و تا در آخر گویند چنانکه در اساس ست گور کحو و نا گور کنن بعربی
 حفر بفتح حای ممله و سکون فاد رای ممله در آخر گویند حفر القبر از باب ضرب فعل ازان و نیز بمعنی کنن حفر
 مدفون بعربی آن را بنیش بفتح نون و سکون بای موحده و شین معج در آخر گویند و بفارسی کشادن و شکافتن
 گوری زینکه رنگش سفید سرخی آمیخته بود بعربی صبا و بضا و ممله و بای موحده و حاد ممله بر وزن حمرا گویند
 گور طمع و ضمت و آن لغت مردم قصبات ست بعربی آنرا ر جل کبر رای ممله و سکون حیم و بفارسی پا گویند گور طرا
 بضم اول و سکون دوم مجهول سنی که در پای ستور بنند و این لغت مردم قصبات ست بعربی آنرا اشکال
 بکسر شلین معج و کاف بالف و لام و در آخر و مریط بکسر میسم و سکون را در ممله و فتح بای موحده و طاد ممله در آخر و مریطه
 بزیاوت تا و بفارسی تشکیل و چلا بکسر حیم و بفارسی شیار کردن و شیاریدن و شومیزین بضم شین معج و آن زمین
 را شد کار و شد یار بکسر شین معج و شومیز کرده گویند و بعربی مکروبه گوشت بالضم لغت فارسیت در اردوی هندی
 متصل و آن معروفست بعربی کچم گویند و تبرک ایت بکسر تیره و سکون تاسی فوقانی کو طهر و خاری
 باشد گوشت بعربی آنرا احسک بفتح حا و سین مملتین و کاف در آخر گویند سر و خشک ست درجه اولی و نیز
 خار سه گوشه را گویند که بر صورت آن آنرا هن سازند و در پای قلعه میدان جنگ ریزند تا با سیه یاده
 و اسب دشمن خسته شود بعربی آنرا احسک گویند و فارسین هم استعمال کرده اند صاحب فرهنگ تشبیه
 گوید که چون حاد ممله در فارس نیامده بخانه معجمه بدل کرده خشک گویند نظامی گوید ع خشک برگذرگاه کین ریخته اند

گویم که این توجیه بسیارست لفظ عربیست بعضی از ناواقفان آنرا تحریف کرده بجا معجم خوانده اند و در فارس سے معنی
خاری که از آهین سازند و در راه لشکر شمشیر اندازند بفارس سے آنرا سیالنج بفتح سین مملو و کسر لام گویند فردوسی گوید
مصرعه سیالنج بمیدان درون ریختند + کو کل بضم اول و سکون دوم معروف و فتح کاف فارسی و لام در آخر صیغ
در خنیت مانند کند و انواع آن بسیارست بعرب سے آنرا مقل بضم میم و سکون قاف و لام در آخر گویند صاحب لفظ الاو
گفته انچه تلخ و مائل بمرخیست آنرا مقل ازرق گویند و انچه مائل بزر و گیسست آنرا مقل الیهود گویند و انچه بزرگ باد بجان
آنرا مقل عربی گویند که مست در درجه اولی و خشک است در آخر دوم گول هر چند که در آخر گویند بعرب سے مدور
بضم میم و واد و مشد و مستدیر و مدحرج بضم میم و فتح دال مملو و سکون حای فتح رای مملو و جمع در آخر گویند و فارسی
غلطان گولا چیز سے مدور که در توپ کرده کسر دهند بعرب سے آنرا بندقه المدفع بفارسی گلوله توپ و بندک
گویند چه رعد یعنی توپ است چنانچه توپ انداز را رعد انداز گویند گول بضم اول و سکون دوم معروف باز دور
مشابه به انچه بعرب سے آن را رقه بضم راء مملو و فتح قاف و عین مملو و تا در آخر گویند رقه بضم راء و فتح قاف جمع آن و
جمیز بضم جیم و فتح میم مشد و سکون یا که تختانی و زای معجم در آخر و جمیزی بالقصر گویند بفارس سے انچه آدم و ملک
کوزه باشد که کسرش انچه کمر گیرند و سوراخی در آن چرم کنند و مغاچیان و راه داران و مانند آن سیم در آخر و
گیرند و در آن اندازند بعرب سے آن را طبل بفتح طای مملو و سکون با و موحده و لام در آخر و فارسی غولک و غلک
و غله دان گویند گولند از یک یک توپ را کسر دهند بعرب سے آنرا مدفعی و بفارس سے کوچی گویند گولی چیزی که
در بند و ق انداخته بکشد بعرب سے آن را بندقه بضم بای موحده و دال مملو گویند و بفارس سے گلوله تفنگ و نیز
خم درازی که در آن غله کنند بفارس سے شکیله بشین معجم بر وزن نگین گویند گولی مارنا گلوله تفنگ انداختن
بعرب سے در محاوره حال رمی بفتح رای مملو و سکون میم و تختانی در آخر گویند و برق الیمانیست و لقب فیه
لقب ببحر مننه علی من یرمیه و وضع فیه بندقه محشوه صغیره من بناوق الید کون بضم اول و سکون دوم
مجهول و نون در آخر ظنی که از پشم و یا از ریشمان بافته در آن چیزها بکشد بعربی آنرا عدال بکسر عین مملو و سکون
دال مملو و لام در آخر گویند اعدال بالفتح و عدول بالضم جمع آن و جوال بکسر جیم و لام و بضم جیم و فتح لام
جوالی بر وزن صائل و جوالی و جوالی جمع آن و غرار بکسر غین معجم و فتح رای مملو و دوم و تا در آخر
گویند غرار بر وزن صائل جمع آن و و لجه بفتح واد و کسر لام و سکون تختانی و فتح جیم و تا در آخر گویند و لجه بر وزن
صیح و و لاج بر وزن صائل جمع آن بفارس سے خربین بضم خای معجم و جوال بضم جیم گویند گویند معجم
بعرب سے آن را صیغ بفتح صاد مملو و سکون میم و غین معجم در آخر گویند و بالتحریک نیز آمده کسره و جمع آن بفارس
کوج بفتح کاف تازی و میم در آخر و از وی بفتح الف و سکون زای معجم و کسر دال مملو و شلم

بکسر شین و لام و میم در آخر گویند و سکون لام نیز آمده گویند چنان موسی را بافتن بعرب صنف بفتح ضاد معجمه
 و سکون فاء و رای جمله در آخر گویند و حضرت المرأة شعر با از باب ضرب فعل از ان و نیز آورد را باب سترشتن
 بعرب عین بفتح حین جمله و سکون حیم و نون در آخر گویند عجمه از باب ضرب و نصر و استعجمه از باب
 افتعال فعل از ان گویند و بضم اول و سکون دوم مجبول و نون غنه و دال هندی بالفت جاسه را
 گویند که در صحر او آبادی برای گوسفندان و گاو و دیر چهار یا میان سازند بعرب آن را خطیره بفتح
 حای جمله و کسر طای معجمه و سکون تحتانی و فتح رای جمله و تاد در آخر گویند و بفار سه آغل بمده و غنیم معجمه
 گویند که کما یک لفظ مذکور بعرب آن را آخر کس بفتح حمزه و سکون خای معجمه و سین جمله در آخر و باطن
 بفتح حمزه و سکون با و موحده گویند و کیم بروزن کریم گویند و بفارسی گنگ و لال گویند بضم اول و سکون دوم مجبول و با
 در آخر جافو ریت صحرای دوزبان دارد بعرب صنف بفتح ضاد معجمه و با سه موحده مشد گویند و انصب
 بفتح حمزه و ضم ضاد و ضباب بروزن کتاب و ضبان بضم ضاد معجمه و با سه موحده مشد و بالفت و نون در آخر
 جمع آن و کنیت آن ابو الحسین بکسر حای جمله و سکون سین جمله و لام در آخر گویند و ابو الحسین بضم حای جمله
 و فتح سین جمله و سکون تحتانی و لام در آخر چه حسیل بجه آخر گویند و بفار سه سوسمار و سوس نیز و آن
 مخفف سوسمار است تبرکے کلاس بفتح کاف تازی و لام بالفت گویند و ماده اش را بعرب صنف بفتح ضاد
 تا در آخر گویند که بضم اول و سکون دوم معروف پس انگنده حیوانات و باین معنی لغت فارسه است
 در اردوی هندی مستعمل یا از توافق لسانیت شغائی گویند شعر زیر لب بکه گویند سگ خورده و دفن
 کرد دست صد سگ مرده و که مخفف ان بعربی پلیدی انسان را در آخر بضم خای معجمه و سکون ای جمله و حمزه در آخر
 و غایط بغین معجمه و طای جمله بطریق کنایه گویند و طوف بفتح طاء جمله و سکون داو و فاد در آخر گویند و الحمدیث
 نمی عن المتی ثین علی طوفنا سه عند الغایط و پلیدی شتر و گوسفند را بعرب بفتح بای موحده و سکون عین جمله
 و رای جمله در آخر گویند و بالتحریک نیز آمده و پلیدی فیل را ثلث بفتح ثای مثلثه و سکون لام و طای جمله
 در آخر گویند و در قاموس است الثلث رقیق سلح الفیل و نحوه و پلیدی ستوران را روث بفتح رای جمله و سکون
 و او و ثای مثلثه در آخر و جمع برای جمله و حیم و عین جمله بروزن امیر گویند و پلیدی گا و را نخی بکسر خاد معجمه
 و سکون ثاد مثلثه و تحتانی در آخر گویند و پلیدی درندگان را جهر بفتح حیم و سکون عین جمله و رای جمله
 در آخر و و خض بفتح دال جمله و سکون خای معجمه و ضاد معجمه در آخر گویند و در قاموس است پلیدی کو و کان با هم
 گویند و پلیدی مرغان را ذوق بفتح ذال معجمه و سکون رای جمله و قاف در آخر گویند و نرا معجمه بسم آمده
 و پلیدی گمان را و نیم بفتح واد و کسر نون و سکون تحتانی و میم در آخر گویند و شاعری گویند شعر

لقد و نم الذباب و علی سته + کان و نیمه نقطه المدا + و پلیدی گیس را انگبین نقض بفتح نون گویند و
پلیدی بار را قریح بکسر قاف گویند و پلیدی موش را جهی بوق بفتح جیم و سکون تحتانی و فتح با و ضم بای موحده
و سکون دا و و قاف در آخر گویند و پلیدی کود که را که از شکم بر آمده کند آنرا عقی بکسر عین مملو و سکون قاف
و تحتانی در آخر گویند و پلیدی اسپ گره و خر گره و بز غاله را پیش از خوردن روح بفتح ر ای مملو و وال و
جیم در آخر گویند گویند گویند که سر دو خواند بعرب آن را معنی بضم میم و مطرب بضم میم و شادی بشین معجود ال مملو
و تحتانی در آخر بر وزن قاضی و بفار سه را مشگر و راشی را کشین و سر و گو و نیمه سراد خنیاگر بضم
خا و معجود و سر و گویند گویند گویند بضم اول و سکون دوم مجهول و تحتانی بالفت و نون در آخر زانی
که هم صحبت یا شدند و باید گیر الفت و اشتبه باشند بعربی صواحب و صاحبات گویند باب کاف فارسی
با یا + گجهاست جا نیکه در آن با انتظار دشمن نشیند بعرب آنرا کمین بفتح میم و سکون کاف و فتح میم و نون کاف
و مرصد بفتح میم و سکون رای مملو فتح صا و مملو و وال مملو در آخر و مرصاد بر وزن محراب گویند و المنیا لا لاجا
بحر صد و آن ربک لباطل صا و بفار سه کمین گویند و در عرب کمین کسانی را گویند که در انتظار دشمن
به کمینگاه نشیند گجها تا چیز نیکه زیاده از خرید گیرند بعرب آن را قطب بفتح قاف و سکون طای مملو و باب موحده
در آخر گویند و بفار سه بر سر و سر چکا وی و فتح جیم فارسی گویند گجهاست عین طمیحنا و کمینگاه
بر اے قصد بلاک دشمن بعرب کمین بکاف و میم و نون بر وزن تفضل و اکتمان بر وزن افتعال گویند
بفار سه کمین کردن و کمین کشتن گجهاست جا سه نوشیدن آب از دریا و انهار بعرب منهل
بفتح میم و سکون نون و فتح با و لام و مشرب بفتح میم و سکون نشین معجود و فتح رای مملو و بابی موحده
در آخر و بفار سه آبشخور گویند و نیز بمعنی گذرگاه از آب بعرب آن را معبر بفتح میم و سکون عین مملو
و فتح بای موحده و را سه مملو در آخر گویند گجهاست که از جو کوفته و پاک کرده پزند بعربی مارا الشحیر
و بفار سه لککاب و شکینه و آشجو گویند و بدین معنی لغت مردم قصبات ست و در لغت اردوی
بمعنی نقصان در مایه بعرب خساره بفتح خای معجود و سین مملو بالفت و فتح رای مملو و تا در آخر و غبن بفتح
غین معجود و سکون بای موحده و نون در آخر گویند و بفار سه زبان گجهاست قولنا کم وزن کردن
بعرب خسار بجای معجود و سین و رای مملو بر وزن افعال و تخمیر بر وزن تفصیل گویند قال الله تعالی
اووز نوهم بخسرون در اساس ست اخسر المیزان و خسره و خسره نقصه گجهاست راه دره که بعربی عقبه
بفتح عین مملو و قاف و بابی موحده و تا در آخر و نیمه تناسی مثلثه و کسر نون و تحتانی شد و تا در آخر گویند و
بفارسی دره که گجهاست گر نایه لغت مردم قصبات بمعنی گلا کرنا و آن بگذشت گجها بضم اول و دوم بالفت

در ای عمل در آخر جماعه از مردم که برای جنگ از هر طرف فراهم آرند بعربے آنرا حله بفتح حای مملو سکون
لام و فتح با می موحده و تا در آخر و بفار سے چریک گویند گجھا ک بفتح اول مخلوط التلفظ بها بالف و کاف و کاف
در آخر مرد و کن سال تجربه کار بعربی آنرا غنک بضم میم و فتح حای مملو و نون مشد و کاف و در آخر و غنک بضم میم
و فتح فون و غنک بضم میم و فتح تا و نون و جنک بر وزن امیر و غنک بضم تین گویند چنانکه ثعالبی و صاحب قاموس
ذکر کرده گجھا ل میل چنبره را در چنبره سے آمیختن بعربے غلط بفتح حای معجم سکون لام و طاء مملو و غلیط
بر وزن تغلیل و مخالطه بر وزن مفاعله گویند گجھا کجی بضم اول مخلوط التلفظ بها بالف و نون غمز و سکون
جیم و کسره و نون و سکون تحتانی معروف و رمی که بصورت جو بر کنار یک چشم بر آید بعربی آنرا شعیره بفتح شین
و کسره طین مملو و سکون تحتانی و فتح رای مملو و تا در آخر گویند گجھا نس بفتح اول مخلوط التلفظ بها بالف و نون غمز
و سین مملو در آخر و بحد فون هم آمده معنی رویدگی بعربے کلا بفتح کان و لام و همزه و در آخر و غش بضم
عین مملو و سکون شین معجمه و با و موحده در آخر و بفار سے گیاه گویند و خشک را بعربی حشیش سما و مملو و بکره شین معجمه
بر وزن امیر و تن کسره تا و فوقانی و سکون با و موحده و نون و در آخر و بفار سے کاه و بر کے سمان بفتح سین مملو و
میم گویند گجھا و سبغه زخم بعربے جراحت کسره جیم و رای مملو بالف و فتح حای مملو و تا در آخر و جرح بالضم
گویند جرح بالضم جمع آن و الجرح بالفتح قلیل است و جرح بالکسر جمع جراحت بالکسر و کل بفتح کان و سکون
لام و میم و در آخر گویند کلام بالضم و کلام بر وزن کتاب جمع آن بفار سے ریش و زخم و خشکی گویند و تری بیا
بفتح یا و تحتانی و را و های و فنی و در آخر گویند در قانون است اگر تفرق اتصال در جلد افتد پس از اخذش و بچ نماند
و اگر در گوش افتد و قریب العهد باشد و در یناک نشده باشد آن را جرحه گویند و اگر یناک شده باشد
آنرا قرحه گویند است و زخم سر را بعربے شجر بفتح شین معجمه و جیم مشد و تا در آخر گویند و زخمی که پوست سر را
بیر و بعربے آنرا قاشه بقاء و شین معجمه در اول مملو بر وزن ضارب گویند و زخمی که پوست سر را بکاف
بعربے آن حصره بفتح حاء مملو و سکون را و مملو و فتح صا و مملو و تا در آخر گویند در قاموس است الحارصه السج
تشق الجلد قلیلا لالحصره و زخمی که گوشت سر را بشکافد آنرا با ضعه بیاد موحده و ضا و معجمه و عین مملو بر وزن
ضارب گویند در قاموس است الباضعة الشبهه لئلا تقطع الجلد و تشق اللحم شقا خفیفا و ندعی الاثم الا بستر
و زخمیکه خون روان کند آنرا داسیه بدل مملو و میم بر وزن نامیه گویند و زخمی که از گوشت گذرد و بسحق یعنی پود
تنگ نرسد آنرا متلاحمه بضم میم و فتح تمامی فوقانی و لام بالف و کسره حاء مملو و فتح میم و تا در آخر گویند و زخمی که
پوست تنگ برسد آنرا اسحاق کسره سین مملو و سکون میسم و حای مملو بالف و فا در آخر و ملطاک کسره
سیم و سکون لام و طاء مملو و بقصر الف و بعد آن و ملطاة کسره میم بزیا و ت نا گویند و زخمیکه

استخوان پیدا کند آنرا موضع بضم میم و سکون و او و کسر حنا معجم و فتح حای جمله و تا در آخر گویند وزخمی که استخوان را
 بیرون کند آنرا منقله بضم میم و فتح نون و کسر قاف مشد و و فتح لام و تا در آخر گویند در قاموس است المنقله و کعبه
 المشبه و استی نقل منها فرائس العظام و سه قنور تكون علی العظم دون اللحم و زخمی که میان وی و میان دماغ پوست
 تنگ بماند آنرا لامو به سیم بر وزن معجمه و آمده بید بجز و میم مشد و مفتوح و تا در آخر گویند وزخمی که بمغز رسد
 آنرا دماغه بدال ممل و عین معجمه بر وزن فاعله گویند وزخمی که استخوان را بشکافد آنرا مغزشه بضم میم و فتح
 فاء و کسر راء ممل مشد و و فتح شکیل معجمه و تا در آخر گویند وزخمی که پوست و گوشت بر داند آنرا جالغیم و لام و فاء بر وزن عظم
 گویند گھائل کسیکه او را زخم رسیده باشد بصر بے او را بجر و جیم در او حای مملتین بکوزن مفعول و جرح
 بر وزن فعیل و مملو م کاف و لام و میم بر وزن مفتول و کلیم بر وزن کریم و بفار سے فکر و خسته وزخمی در زخم دار
 و زخم خورده گویند غفائی گوید بیت بر صید زخم خورده و ویدل چه فائده + بسمل شدیم تیغ کشیدن چه فائده +
 گھائل کرنا کسی را خسته کردن بعرب جرح و فتح جیم و سکون رای جمله و حاء ممل در آخر و کلمه بفتح کاف و سکون
 لام و میم در آخر و تکلم و تخرج بر وزن فعیل گویند کلمه از باب ضرب و جرحه از باب منع و کلمه و جرحه از باب تغضیل
 فعل از آن بفار سے زخم نه دن نیز گویند گھائل بونا خسته شدن بعربی جرح بفتح جیم و رای و حای مملتین گویند
 جرح از باب منع فعل از آن و بفار سے زخم رسیدن و خوردن گویند گھائی کشادگی که میان دو انگشت باشد
 بعربی آن را فوت بفتح فاء و سکون و او و و تائی فو قافی در آخر و شتره بالضم گویند کشادگی میان ابرام و سبابه
 خط کسر فاء گویند کشادگی میان سبابه و وسطی را رتب بفتح رای جمله و تائی فو قافی و بای موحده در آخر گویند
 و صاحب قاموس گوید کشادگی میان خضر و نضر و وسطی گویند کشادگی میان وسطی و نضر را عتب بفتح عین و کلمه
 و تا و فو قافی و با و موحده در آخر گویند و صاحب قاموس گوید مابین سبابه و وسطی و مابین وسطی و نضر را گویند
 کشادگی میان نضر و خضر را بضم با و موحده و سکون صا و ممل و میم در آخر گویند گھیرا نا ایچاره شدن بعربی
 اضطراب و بفار سے سر اسیمه و دست یاچه شدن و نیز بضم نیچاره کردن بعربی اضطراب و بفار سے دست یاچه
 و سر اسیمه کردن گھشایع اول مخلوط اللفظ بها و تائی هندی مشد و بالفتح در شستی و سطر بری که در اعصاب
 اکثر کار کردن پدید آید بعرب بے آنرا ممل بفتح میم و سکون جیم و لام در آخر گویند چنانکه ابو منصور ثعالی گفته و بفار
 چینه و شخ بضم شین معجمه و سکون و او و مجول و فاعلی معجمه در آخر گویند در اساس ست فرجت علی یدیه مجله و مجل
 کثیر بالسکون و مجلت یدیه مجله و مجله العمل تقول ید مجله خیر من و جنته مجله در نهاییه است یقال مجلت ید
 بجمل مجله و مجلت و مجل مجله اذا تخن جلد با و فجر و طهر فیما مایشبه و البشر من العمل بالاشیاء العسلیه الخشب من حدیث
 فاطمه و ما شکلت الی علی کرم الله وجهه مجل ید یا من الحسن و نیز نشانی که از کثرت سجد به پیشانی پدید آید بعرب بے آنرا

سواد بضم سین مملو و با الف و فتح دال مملو و تا در آخر گویند گشتا بفتح اول مخلوط السلفها و تاسی هندی
 مختلفه با الف ابر سیاه که افق را پوشیده بعر بے آواز گفتر بضم فیم و سکون کاف و فتح خا و کسرا و وای مملو
 مشدود در آخر گویند گشتا ساق و ران بعرنی که بضم رای مملو و سکون کاف و فتح بای مملو و تا در آخر
 گویند و بطنی بے آواز و فتح اول مخلوط السلفها بضم فیم که شدن چیزی بعرنی انتقاص وزن و قاف و صا و مملو و در
 آخر آلی گویند و بطنی بے آواز و فتح اول مخلوط السلفها بضم فیم که شدن چیزی بعرنی انتقاص وزن و قاف و صا و مملو و در
 و سکون حای مملو و تا در آخر گویند و بطنی بے آواز و فتح اول مخلوط السلفها بضم فیم که شدن چیزی بعرنی انتقاص وزن و قاف و صا و مملو و در
 دو و مملو و در آخر گویند و بطنی بے آواز و فتح اول مخلوط السلفها بضم فیم که شدن چیزی بعرنی انتقاص وزن و قاف و صا و مملو و در
 و تا در آخر گویند و بطنی بے آواز و فتح اول مخلوط السلفها بضم فیم که شدن چیزی بعرنی انتقاص وزن و قاف و صا و مملو و در
 شیر و آلی مملو و تا در آخر گویند و بطنی بے آواز و فتح اول مخلوط السلفها بضم فیم که شدن چیزی بعرنی انتقاص وزن و قاف و صا و مملو و در
 و کسر تخیلی و قاف در آخر و تکرار هم جای مملو و حای مملو و میم و وزن آن و بفارسی در آورده کهر مکان ماندن
 و مملو و بطنی بے آواز و فتح اول مخلوط السلفها بضم فیم که شدن چیزی بعرنی انتقاص وزن و قاف و صا و مملو و در
 غین مملو و تا در آخر گویند و بطنی بے آواز و فتح اول مخلوط السلفها بضم فیم که شدن چیزی بعرنی انتقاص وزن و قاف و صا و مملو و در
 شبستان گویند کهر بطنی بے آواز و فتح اول مخلوط السلفها بضم فیم که شدن چیزی بعرنی انتقاص وزن و قاف و صا و مملو و در
 عین و انتقاص وزن و بطنی بے آواز و فتح اول مخلوط السلفها بضم فیم که شدن چیزی بعرنی انتقاص وزن و قاف و صا و مملو و در
 شین مملو و تا در آخر گویند و بطنی بے آواز و فتح اول مخلوط السلفها بضم فیم که شدن چیزی بعرنی انتقاص وزن و قاف و صا و مملو و در
 برون و مملو و تا در آخر گویند و بطنی بے آواز و فتح اول مخلوط السلفها بضم فیم که شدن چیزی بعرنی انتقاص وزن و قاف و صا و مملو و در
 یفرغای المملو بطنی بے آواز و فتح اول مخلوط السلفها بضم فیم که شدن چیزی بعرنی انتقاص وزن و قاف و صا و مملو و در
 من بیت که مملو و بفارسی خاندان و خانداده و دودمان و دوده و تار گویند کهر استثنای خلاف یکدش
 خلاف سیرت پسندیده خاندانش بود بعرنی آنرا خالقه اهل بیت و خالف اهل بیت گویند و بفارسی خلاف و بجان
 و خلاف خاندان کهر بیخه جانا بیتی فردا فادان خانه بفارسی خانه نشستن شاعری گویند شهر خانه را ختم
 برای نشست خود نشست فمرا مسافر کرد و کهر جبهکشی بفتح جیم مخلوط السلفها و سکون کاف و تازی و کسره فان
 و سکون تخمائی معروف زنی که بکار و گدازد و بخانه همسایگان کهر دو بعر بے آواز را درده برای مملو و با الف و فتح دال
 و تا در آخر و واده بضم رای مملو و و او با الف و فتح دال مملو و تا در آخر و واده بضم رای مملو و و او با الف و فتح دال
 و سکون لام و فتح مزاد مملو و و تا در آخر گویند و بفارسی خانه که دو خانه بجان کهر کاسباب متلعاضا
 بعرنی اثاث البیت بهر و تاسی مشته و قشر بضم قاف و سکون نای مخلوط و مملو و تا در آخر گویند و بفارسی خانه که دو خانه بجان کهر کاسباب متلعاضا

وقاش البیست بضم قاف وسم بالفت وثنین معجمه در آخر مصنف بسوی بیت شواربج کات لثه ثلثین معجمه و او با
 در اول ممل در آخر گویند و لغاری لاخت خانه و کالای خانه گویند کهر یا طری که در آن زردیم و جز آن که از اند
 بهری آنرا لوتق و لغاری لوتق گویند و تفصیل آن در لغت کشائی بکاف تازی گذشته کهر بلو جانور آبی که در حوض
 مانند اعم از چرند و پرند بهر بے آنرا داجن بهال ممل و نیم و نون بر وزن فاعل گویند و داجن لفتح و ال ممل
 و کسر جیم جمع آن و لغاری فاعلی گویند کهر اسبوی آب را گویند کهر بے جره بفتح جیم و رای ممل و داجن لفتح و ال ممل
 گویند و کلف تا و جاز بر وزن کتاب جمع آن و لغاری کلیده بفتح کاف تازی و سکون تحتانی ففتح زاده معجمه نیز گویند
 که بخریزه گویند شمر چو گردان کلیده و پر از آب جوی + باب کلیده فرو شست روی + کهر و و و
 آنست که مردم با هم در دو اسیدن اسپان کردند پس هر که اسپش پیش از همه اسپان بغایت معهود رسد
 او غالب آید و جانور تصدیع شود بهری آن را حرا نه و مسابقه و سابق بکسر سین ممل گویند و آن اسپان
 را خیل السابق و آن ده اند اول آن اسپان را که بر همه سابق باشد محلی بضم میم ففتح جیم و کسر لام مشد و گویند
 و اسپه که پس او ماند آنرا مصل بضم میم و فتح صاد ممل و کسر لام مشد و گویند و اسپه که بعد از آن آید آنرا مصل بضم میم
 و فتح سین ممل و کسر لام مشد و تحتانی در آخر گویند و اسپه که با مصل متصل آید آنرا تالی بتای فوقانی و لام
 بر وزن قاضی گویند و اسپه که متصل تالی آید آنرا مزملج بکسر میم و سکون رای ممل و تالی فوقانی بالفت
 و حای ممل در آخر گویند و اسپه که بعد از آن آید آنرا عاطف بعین و طای مملتین و فا بر وزن فاعل گویند و اسپه که
 بعد از آن آید آنرا خطی بفتح حاد ممل و کسر طای ممل و تحتانی مشد در آخر گویند و اسپه که بعد از آن آید آنرا
 موصل بضم میم و فتح حمزه و کسر میم مشد و لام در آخر گویند و اسپه که بعد از آن آید آنرا الطیم طام و طای ممل و میم
 بر وزن امیر گویند و آنرا قاشور بکاف و ضم ثلثین معجمه و رای ممل بر وزن کاف و نیز گویند و اسپه که بعد از آن معنی
 پس از همه اسپان آید سلک بضم سین ممل و فتح کاف و سکون تحتانی تالی فوقانی در آخر گویند و بشد کاف
 نیز آمده و آنرا فسل بضم فاد سکون سکین ممل و ضم کات و لام در آخر بر وزن نوح و فسل بر وزن زبور
 و بر وزن نیز گویند و آنرا بشرای عربی در سلک نظم شده شعر اتانی الجمل و فسل بعده + مثل و تال بعده
 عاطف بجری - و سرتا جهم المخلی و منزل + و جاد الطیم و السیکت و لیری + کهر کهر است بمعنی آواز اسب
 بهر بے آن را جمعه بفتح جیم و سکون عین ممل و فتح جیم دوم و عین ممل و تال در آخر گویند و شلست اسم جمع
 و لا اسی طمانی بمعنی شرم آواز اسپا و می نیم آرد و این مثل در جای زنند که ترسانند و بعل نیار و
 و همچنین در بخیلی که وعد و وعده بخاز و عده کند و در فارسه غر و اسپا گویند کهر تا بمعنی زنگری کردن
 و آن در لغت کوه صا گذشته کهر می چیز که از آن اوقات شبانه روزی تعیین کنند بهر بے آنرا و

در آخر یعنی گردنشی عربی کبر سبکاف و سکون بای موحده و رای مملعه در آخر
 خاخر مجر و فتح و او و تا در آخر گویند گنجمنی مضیعت که سران از آن بچرخ می آید یعنی ان
 و او و بالف و رای مملعه در آخر و بفار سے دوران سر و سرگر و انشخ کاف فارسته و سرکجه و سرسبس
 فارسته و یای مجهول مجیم تازی گویند گھن بعضی اول مخلوط التلفظ بها و سکون نون کرکی باشد که در گندم
 و دیگر علما افتد بعربے آن را سوس بضم سین مملعه و سکون و او و سین مملعه در آخر گویند و بفار سے شبشه بفتح
 هر دو شین معجرب و بای عربی مخفف اشبه و سبوسه هر دو سین مملعه و ضم بای موحده و سونجه بفتح لام و سکون نون
 و فتح جیم گویند و بضم اول و سکون بالغت فارسیست معنی کر میکه چوب از خوردن آن مانند میده و مروریز و سین
 بفتح اول و دوم و سکون نون تیره شدن نور ماه بعربے تیره شدن نور مهر را کسوف بضم کاف و سین
 و سکون و او و فا در آخر گویند و تیره شدن نور ماه خسوف بضم خا و سین مملعه گویند و بفار سے آفتاب گزنی
 و ماه گرفتگی و گھن بکسر اول مخلوط التلفظ بها و سکون نون ترجمه کر اجه و کر اجه کھنا شبشه افتاد و در
 اندم بعربے سوس بفتح سین مملعه و سکون و او و سین مملعه در آخر گویند سائیس الطعام سیاس
 و سوس از باب سمع و سین مثل قیل و اسباب از باب افعال و سوس از باب تفعیل فعل از آن و بضم
 اول مخلوط التلفظ بها و نون مخفف بالف بضم گندم کرم افتاده بعربے سوس بصیغه مفعول انما
 تفعیل و بفار سے شبشه خورده گویند و بفتح اول مخلوط التلفظ بها و نون مخفف بالف از صفات باغ و اشجار
 که با هم متصل باشند بعربے آنرا احدیقه علما بضمین معجرب و لام و بای موحده بر وزن حمر او و بفار سے باغ
 در هم درختان گویند و بفتح اول و سکون دوم و نون بالف رسیده یعنی زیور بعربے حل و علیه بفتح حای مملعه
 و سکون لام گویند حای مملعه و کسر لام و تحتانی مشد و جمع آن باید دانست یوریکه در گوش پوشند
 بعربے آنرا اشف و قرط و کعبه گویند و آنچه در دست پوشند آنرا وقف و قلب سوار و بفار سے و سینه و
 دست بر بن گویند و آنچه بر بازو بندند آنرا و لیج بضم و ال مملعه گویند و آنچه بر ساعد بندند آن را جیر بفتح جیم و کسر
 بای موحده و سکون تحتانی و فتح رای مملعه و تا در آخر و یارق بیای تحتانی بالف و فتح رای مملعه و قاف و در آخر
 و بفار سے دست بند گویند و آنچه در گردن اندازند آن را قلاده کسر قاف و مخفف بکسر میم و سکون خای معجرب
 و فتح نون و قاف و تا در آخر گویند و قلاده طوله که سینه افتد آنرا سله بضم میم و سکون رای مملعه
 سین مملعه و لام و تا در آخر گویند و آنچه در انگشتان دست کنند آنرا خاتم گویند و آنچه در پا کنند آن را ظخال
 بفتح خای معجرب و خدمته بفتح خا و بضم و ال مملعه و میم و تا در آخر گویند خدم بالتحریک و خدام بر وزن
 کتاب جمع آن و بفار سے پا بر بن گویند و آنچه در انگشتان پا کنند آن را فتح بفتح فاد و سکون تازی و قاف

سر یا لوید که از ذکر الثعالبی فی کتابه جالاعرب زیوری را که زنان عرب
 را صدقه بفتح صاء و مکه و دال جمله مشدد و نادرا آخر گویند و همچنین مشافص بفتح میم و شین و جیم
 و سرخای میجر و صاء و مکه و دال آخر جمع شخص و آن نکره شد فی باشد و رساک کشیده بر چنین بندند و حلقه که
 در بین می کنند آنرا زمام بکسر زای میجر گویند و بلاق و خزام بنیم خای میجر و زای میجر با الف و میم در آخر گویند
 و آنچه بر عضد بندند آنرا معاخذ گویند و آنچه بر بند دست بندند آنرا شوالی بشین میجر گویند و آنچه بر گلو بندند آنرا
 لیه بفتح لام و با سعه موحده مشدد و نادرا آخر گویند و آنچه در گوش کنند آنرا شلاشل بفتح شین و میجر و لام
 با الف و کسر شین میجر دوم و لام در آخر گویند و آنچه بر کمر بندند آنرا بریم بفتح بای موحده و کسر رای میجر و
 سکون تخمائی و میم در آخر گویند و آنچه در انگشتان دست کنند از حلقهای بی نگین آنرا در و گویند و زیور
 را بفار سے ہر بفتح کاف و اے جمله مشدد با الف گویند و گھنڈا چیز سے ست کہ در گلو سے گلو و شتر
 آویزند و صدای اذان بر سے آید بعربے آنرا جر سس بفتح جیم و اے جمله و بین جمله در آخر
 و بفار سے در گویند و نیست یک حصہ از نیست و چهارم حصہ شمار زری با صطلح و همچنین بعربے آنرا
 السانۃ النجومیہ گویند و گھنڈی بفتح جیم کو یک بعربے جلجل بنیم ہر دو جیم و سکون لام اول گویند
 در نہایہ است لجلجل الجبریس الصغیر الذی یفلق سے عناق الدواب و غیر با و بفار سے
 زنگاہ گویند و گھنڈی چیز سے ست مدور کہ آن پیرا ہن بند گویند بعربے آن را زربہ
 زای میجر و اے جمله مشدد و در آخر گویند آنرا با بفتح جمع آن و بفار سے بندمہ و بندیمہ و جیماک
 بفتح جیم و گوے گریان و گوے پیرا ہن و گوی انگل و گوے انگلہ و نگہ و گوپک بیای فارسی گویند
 و گھنڈی لگانا گوے گریان را در انگلہ کردن بعربے زر بفتح زای میجر و اے جمله مشدد و گویند
 و شاعری گوید شعر لا تعجبوا من بلے علالتہ + قدر زار را رہ علی القہر و بفار سے تکرہ کردن و مستند
 و نادون فافس گوید شعر ازان دلی نکشاید کہ کردہ انداے گل + ز غنچہ دل مالکمرہ قبای ترا +
 ظہور سے گوید بیت گریان شاخست چون ہرزہ خند + شدہ سعی نشو و نما کمرہ بند + لسانے گوید
 شعر زیم اشک نیم پاک سینہ را کمرہ + کہ سر برہن کند آو عاشقانہ زول + و تکرہ مصحف را بعربے
 و جیمہ بر او ساد و نیل و علات بر وزن کریمہ گویند و ر صبیح بر وزن امیر یزدن تا نیز آمدہ محسن کھانا
 از چیز سے کہ است کردن بعربی قدر بفتح قاف و سکون ذال میجر و رای جمله در آخر و بالتحریک ہم آمدہ
 و تقدیر بر وزن تغزل و استقدار بر وزن استفعال گویند و اساس ست قدرت الشی و تقدیرت منہ اندا
 کہ شد و فی القاسوس قدرہ کسمہ و نصرہ قدرہ و قدرہ تقدیرہ و استقدیرہ و نہایہ است یقال قدرت الشی

اقدره اذ اكر اشته واجتبه ومنه حديث الى موسى في الدجاج رايت ياكل شيا فقدرته اى كرهت اكله كانه
 اراد ياكل القدر فحذف واذا استبحى سرخ ونهى سياد بعربى انرا عين الديك ولفارسى چشم خروس
 گویند گھنسا و نوئے ابرو یوزست که زنان در پا کنند و رقاصان در پا کرده رقص کنند و صدای ازان
 میخیزد بعربى قلقله بضم قاف و سکون لام و ضم قاف دوم و فتح لام دوم و تاد آخر گویند قلاقل بفتح قاف
 اولی و کسر دوم جمع آن و بفارسى زنگله گویند گھجو البضم اول مخلوط التالظ بها و همزه ملین با و او و الف نیز که
 بر سر سمانه مانند پنجه باشد بعربى انرا ریش القصب گویند گھجو بعضی خوشه خرا و انگور و موز و ماشاک
 آن بعربى خوشه خرا را کاسه کسر کاف و بای موصده بالفت و فتح سین ممل و تاد آخر و عنق کبر عین ممل
 و سکون ذال معجمه و قاف و تاد آخر و قو بکسر تان و سکون و او و تاد آخر گویند و بفارسى کونک بفتح کاف تازی
 و او و سکون خای معجمه و کاف تازی و تاد آخر و فر شاگ بفتح فاء و کسر او و سکون شین معجمه و شفت بفتح شین معجمه
 و سکون فاء و فتح شین معجمه و دوم و تاد آخر گویند خوشه انگور را بعربى عنق و بضم عین ممل و سکون نون و
 ضم قاف و سکون او و و ال ممل در آخر و خصله بفتح خاء معجمه و سکون معاد ممل و فتح لام و تاد آخر گویند بفاى
 سپر بفتح سین ممل و سکون های فارسى و کسر اسه ممل و بای ممل و ساکن و عین معجمه و تاد آخر
 ظهور اخاک و بجرکین و سرکین آینه و بجار جایی را گویند که در آن چرکین و فاشاک و خاک اندازند بعربى
 بهر دو معنی سباطه بضم سین ممل و بای موصده بالفت و فتح طای مطبقة و تاد آخر و کناشته بضم کاف و نون با
 و فتح سین ممل و تاد آخر مستعمل است فی الحدیث انی سباطه قوم خیال فی النهایه السباطه و الکناسه
 الموضع الذی یرسے به التراب و الاوشاخ و ما یکنس من المنازل و قیل یرسے الکناسه نفسها بفارسى شنگله
 بفتح شین معجمه و سکون نون و فتح کاف و فارسى و تاد آخر و کلجان بکاف تازی و لام بر وزن مرجان گویند
 ظهور نادیده و اکبره بنظر تیز بسوی کسے و یدین بعربى حلقه بفتح حای ممل و سکون میم و فتح لام و قاف
 تاد آخر گویند فی الصحاح حمای الرجل و فتح عینه بنظر نظر شدید بفارسى چشم نمودن ظهور احوال است بعربى
 که بران سوار شوند بعربى آن را فرس بفتح فاء و رای ممل و سین ممل و تاد آخر و خیل بفتح خای معجمه و سکون
 تحتانی گویند و بفارسى اصب گویند و در حیوة الحیوان است اول کسیکه بر اسب سوار شده است بعربى و علی بن
 و علیه السلام و لهذا انرا عراب گویند و پیش ازان وحشی بود مانند دیگر وحشیان انتهی ابو منصف و ثابته گویند
 اگر اسب کریم الاصل و خوش منظر و خوش رفتار بود آنرا عقیق بفتح عین ممل و کسر تاد فوقانی و سکون
 تحتانی و قاف و تاد آخر گویند و اگر جامع همه صفات باشد آنرا طرف بکسر طاء ممل و سکون رای ممل
 و فاء و تاد آخر و عین ممل و سکون نون و ضم حیم و سکون و او و حیم و تاد آخر و لیموم بضم لام و سکون

هم میم و سکون داد و میم در آخر گویند و اگر سبب نجابت و کرامت او همواره مرطوب و راقب و راقب
 - امقرب بضم میم و سکون قاف و فتح رای مملو و بای موحده در آخر گویند و اگر در تحمید و وی تخم اسب کلم
 میخیزد باشد آنرا معرف بضم میم و سکون عین مملو و فتح رای مملو و قاف در آخر گویند و اگر اسب بکیت و حسن
 نید آنرا آفت بضم همزه و فاق و قاف در آخر گویند مرادی گوید شعر ارجل لمتی و ارجل لمتی و وکیل و سگنی
 ق کیت و مکرر بضم میم و فتح طار مملو و بای مشد و مفتوح و میم در آخر اسب نام الحلقه و خوش سیرت را گویند و طبع
 غ طای مملو و ضم میم و سکون داد و وحای مملو در آخر اسب نیز نظر و بلند چشم را گویند و بهریت بفتح با و کسر را مملو
 سکون تحتانی و تاملی فوقانی در آخر اسب فراخ دهن را گویند و شیطلم بفتح شین معمر و سکون تحتانی و فتح طار مملو
 هم در آخر اسب که در از باشد و در ازیش خوش بود و سلب بفتح سلین مملو و سکون لام و فتح با و باد موحده
 آخر اسب در از گردن و در از دست و پا و اسبق استق بفتح همزه و شین معمر و قاف مشد و در آخر اسب
 از و بار یک سب لاغوی و رفل کسر رای مملو و فتح فاد لام مشد و رفن کسر رای مملو و فتح فاد و نون
 شد و در آخر و ذال بفتح ذال معمر و بای تحتانی مشد و بال الف کلام در آخر و ذال پرواز صاحب اسب از هم
 بوهری گوید اسپیکه کوتاه باشد و دمش در از آنرا ذیال الذنب باضافت گویند و مکرر کسر طای مملو و میم
 رای مملو مشد و اسب سخت خلقت آماده و دیدن در قاموس سنت الطیر بالکسر الفرس الجواک الطیر فخره و الطیر یرو
 الطیر مکرر تین و الاطکار و ن او الطویل القوئم الخفیف او المستعد للعدو استبر و ارجد بفتح همزه و سکون
 بم و فتح رای مملو و ذال مملو در آخر اسپیکه مویش باریک و کوتاه بود و مشایطه بکسر میم و سکون شین
 تحتانی بال الف و طار مملو در آخر اسپیکه زود فریه شود و صاحب قاموس گوید شتریکه زود فریه شود و زود
 فتح رای مملو و کسر میم و سکون تحتانی و لام در آخر اسپیکه شمش از رفتن سوده نشود و صاحب
 وید اسپیکه او را رام کرده باشند و عرق نرین و بفسب بکسر بای و فتح ضا و معجزه و بای موحده مشد و
 بسیار عرق ریزد و سر خوب بضم سین مملو و سکون را مملو و ضم حای مملو و سکون داد و بای موحده
 در آخر اسب در از و جوهره گفته که صفت اسب مادی است نه کیفیت اسب نر و قود و بفتح قاف و ضم
 او و سکون داد و دوم دال مملو در آخر اسپیکه متقا و سالیس و فارس خود باشد و اقدار بفتح همزه و سکون
 مان و فتح و ال مملو و رای مملو در آخر اسپیکه وقت سیر بر و پای او بجای برود و دست نه و عمر بفتح
 دین معمر و سکون میم و رای مملو در آخر اسب بسیار و و بهریت بفتح تحتانی و سکون عین مملو و ضم
 موحده و سکون داد و بای موحده در آخر اسب زود و در و جموم بفتح جیم و ضم میم و سکون داد و میم در آخر
 اسپیکه بیای دو و یعنی هرگاه یک دویدن معده دوم شود و دیدن دیگر از عقب آرد و مسج بکسر میم و فتح

هم سیم و سکون و او و میم در آخر گویند و اگر بسبب نجابت و کرامت او همواره مرطوب و راقب خود دارند
 - امقرب بضم میم و سکون قاف و فتح رای ممله و بای موحده در آخر گویند و اگر در تجزیه وی تخم اسب کلم
 میخته باشد آنرا معرق بضم میم و سکون عین ممله و فتح رای ممله و قاف در آخر گویند و اگر اسب بکلیه و منظر
 ندر آنرا فتح بضم همزه و فا و قاف در آخر گویند مرادی گوید شعر ارجل لمتی و ارجل لمتی + و تحیل و سکتی
 ق کیت و کلم بضم میم و فتح طای ممله و بای موحده و مفتوح و میم در آخر اسب نام الحلقه و خوش سیرت را گویند و طوی
 ف طای ممله و ضم میم و سکون و او و حای ممله در آخر اسب نیز نظر و بلند چشم را گویند و هریت بفتح با و کسر را ممله
 سکون تحتانی و تائی فوقانی در آخر اسب فراخ دهن را گویند و شیطلم بفتح شین معجم و سکون تحتانی و فتح طای موحده
 میم در آخر اسب که دراز باشد و درازیش خوش بود و سلب بفتح سلین ممله و سکون لام و فتح با و او موحده
 آخر اسب دراز گردن و دراز دست و پا و اسبق امتق بفتح همزه و شین معجم و قاف مشد در آخر اسب
 - از و باریک بفتح لاغوی و رفل بکسر رای ممله و فتح فاد لام مشد و رفن بکسر رای ممله و فتح فاد نون
 شد و در آخر و ذال بفتح ذال معجم و یای تحتانی مشد و بال الف و لام در آخر و ذال بر وزن صاحب سبب از و میم
 جوهری گوید اسپیکه کوتاه باشد و دمش دراز آنرا ذیال الذنب با ضافات گویند و کلم کبر طای ممله و میم
 رای ممله مشد و اسب سخت خلقت آماده و ویدن در قاموس سنت الطیر بالکسر الفرس الجواد کاظم الخلد و الطیر پرو
 لطم کسور تین و الا طم کارون او الطویل القوئم الخفیف او المستعد للعدا استی و ارجل و بفتح همزه و سکون
 میم و فتح رای ممله و واکل ممله در آخر اسپیکه مویش باریک و کوتاه بود و مشایطه بکسر میم و سکون شین
 تحتانی بال الف و طای ممله در آخر اسپیکه زود فریه شود و صاحب قاموس گوید شتریکه زود فریه شود و ذیل
 فتح رای ممله و کسر میم و سکون تحتانی و لام در آخر اسپیکه شمش از رفتن سوده نشود و صاحب قاموس
 وید اسپیکه او را رام کرده باشند و عرق نرین و و بضم بکسر بای و فتح ضا و معجم و بای موحده مشد و
 بسیار عرق ریزد و سر خوب بضم سین ممله و سکون را ممله و ضم حای ممله و سکون و او و بای موحده
 در آخر اسب دراز و جوهره گفته که صفت اسب ناریاست که صفت اسب نر و قود و بفتح قاف و ضم
 او و سکون و او و و و و ال ممله در آخر اسپیکه متقا و سالیس و فارس خود باشد و اقدار بفتح همزه و سکون
 مان و فتح و ال ممله و رای ممله در آخر اسپیکه وقت سیر و و پای او بجای هر دو دست و و غیر بفتح
 عین معجم و سکون میم و رای ممله در آخر اسب بسیار و و بیجوب بفتح تحتانی و سکون عین ممله و ضم
 موحده و سکون و او و بای موحده در آخر اسب زود و و و و و بفتح میم و ضم میم و سکون و او و میم و در آخر
 اسپیکه بیانی هرگاه یک و ویدن سعد و ویدن دیگر از عقب آرد و مسبح بکسر میم و فتح

سین ممله و حارمه و مشهد اسپیکه بیانی و دو دماند ریختن باران و فیض بفتح خاد سکون تخمائی و نهادن و در آخر
و سبب بفتح سین ممله و سکون کاف و بای موحده در آخر اسپیکه ر و اندر ریزش و جریان آب و سایر چیزها
و باد موحده و حامی ممله و صبح و وزن صبور اسپیکه بسیار دو و دو سوار را در تعب نیندازد گوید آب میرود و اولی
گوید شهر و شغذنی سے شغرة بعد عمره + سبوح لکنا منها علیها شواهد + در اساس است و من المیزان
فرش سانج و صبح و خیل و سوانج و سبوح است و مطار بضم میهم است که بسیار دو و دو یا طیران میکند در اساس
فرس مطار کا و استظار من شده عدو در قاموس است استیکه الفرس ای اسرع فهو مستطاز و بفارسی
مجاز اسپیکه طیار می گویند نظامی گوید بیت در آمد بطیاره کوکین + فرس بل بالا و شیه ملین + و چین بفتح میهم
میسم و سکون و او و حامی ممله در آخر اسپیکه سرکش که بزرگ دو و دو بر خود و در این از عیوب است و بفارسی توسن
گویند و نیز اسپیکه باشاط و بسرعت ر و دو این از مدالح است و اخذی بفتح همزه و سکون خاد معجمه و ذال جمه
بالف مقصوره اسپیکه فروخته گوش و این از عیوب است و اسفی بفتح همزه و سکون سین ممله و فابا الف مقصوره
اسپیکه موی پیشانی کشم و کوتاه بود و اینهم از عیوب است و اغم بفتح همزه و غین معجمه و میم مشدود در آخر اسپیکه
موی پیشانی کشم و کوتاه بود و اینهم از عیوب است و اغم بفتح همزه و غین معجمه و میم مشدود در آخر اسپیکه
در آخر اسپیکه لکهای چشم او پاکو دی سفید باشد و اینهم از عیوب است و در ضحاست اسپیکه
پیشانی مجرب بود که بکهارا در گیر دو اخیف بفتح همزه و سکون خالی معجمه و فتح تخمائی و فاد در آخر اسپیکه
سیاه و یک بود بود بفارسی آنرا طائی گویند و این بفتح همزه و ذال ممله و نون مشدود اسپیکه گردنش خد
پست بود که سینه اش از زمین نزدیک شود و این از بدترین عیوب است و اکث بفتح همزه و سکون کاف
و فتح تاء فوقانی و فاد در آخر اسپیکه میان هر دو خانه کشادی باشد و این از عیوب است و افرق بفتح همزه و سکون
و قاف بر وزن احمر اسپیکه یک کفش از لعل دیگر بلند بود و اینهم از عیوب است و اشجل بفتح همزه و سکون
لام بر وزن آن اسپیکه تیرگاه او بر آمده باشد و اینهم از عیوب است و قعش بفتح همزه و سکون قاف و فتح
عین ممله و سین ممله در آخر اسپیکه پشتش پست و ششگاه ردیف بلند و اینهم از عیوب است و اینهم از عیوب است و اینهم از عیوب است
و فاد معجمه بر وزن احمر اسپیکه پشتش پست و ششگاه ردیف بلند و اینهم از عیوب است و اینهم از عیوب است و اینهم از عیوب است
و فتح صا و ممله لام در آخر اسپیکه بدش مجرب بود که باطن آن که بی دوست ظاهر شود و اگر اینهم از عیوب است و اینهم از عیوب است
اکث بفتح همزه و سکون عین ممله و فتح تاء فوقانی و فاد در آخر اسپیکه
و مش بیک جانب خمیده باشد بفارسی آنرا چیه دم گویند و اینهم از عیوب است و سکون فاد معجمه و اینهم از عیوب است
میان هر دو پای او کشادی بسیار باشد و اکث بفتح همزه و صا و ممله و کاف مشدود اسپیکه هر دو زانو می

یا هر دو شتالنگ و دو نقد بفتح همزه و سکون قاف و فتح فاء و ال ممله در آخر اسپیکه بند دست او بلند بود و در هر یک
 واحد بفتح همزه و سکون صاد ممله و فتح و ال ممله و فاء در آخر اسپیکه هر دو را نش نزدیک بود و هر دو همش در و افغان
 بفتح همزه و سکون فاء و فتح و ال ممله و عین ممله در آخر اسپیکه پیوند دست و پایش کثر بود و درون و پیر و دو قط
 بفتح همزه و قاف و طاء ممله مشد و اسپیکه هر دو پایش منتصب باشند بی خمیدگی و شینت بفتح شین مجمر و کسر حمزه
 و سکون تحتانی و تاء فوقانی در آخر اسپیکه سیمای پای او از سیمای دست او کوتاه بود صاحب قاموس گوید نیز
 ایسی که بسیار شکو خنور و واضح بفتح همزه و حاء ممله و قاف مشد و اسپیکه سیمای پا بر جای سیمای دست نهد
 ساطی بسین ممله با الف و کسر طاء ممله و تحتانی مشد و اسپیکه گام دور نهد و اسپیکه وقت دیدن هم را بر دارد و
 مسواط کسر میسم و سکون سین ممله و و او با الف و طاء ممله در آخر ایسی که بی تلا زبانه زدن نهد و و اشترج بفتح
 همزه و سکون شین مجمر و فتح رای ممله و جمیم در آخر اسپیکه یک خایه دارد و صاحب قاموس گوید ستور یک یک خانه
 اش از دیگری بزرگ بود و نقد بفتح فون و سکون قاف و ال ممله در آخر اسپیکه پوست سیمای او کفیده باشد
 و مرشش بفتح میم و سکون رای ممله و فتح تائی فوقانی و کسر با و شین مجمر در آخر اسپیکه یک دست او با دیگری
 خورد و بمساید و واضح بفتح همزه و سکون قاف و فتح میم و عین ممله در آخر اسپیکه سر عریض بود و بزرگ بود و در
 بفتح همزه و سکون دال ممله و فتح غاس مجمر و سین ممله در آخر اسپیکه در گوشت گرداگرد سم او و هم صاف
 شود و و امش بفتح همزه و میم و شین مجمر مشد و اسپیکه در بار یک ساق او حجی بر آید و بصلابت استخوان
 نرسد و آن حجم را شش گویند و عضو بفتح عین ممله و ضم ضاد مجمر و سکون و او و صاف مجمر و دوم در آخر ای
 که گزیده هر که پیش او آید و لغز و لغز و فاء و ال ممله بر وزن صبور اسپیکه روم کند از هر کس که غم گرفتار
 آن کند و جود بفتح جمیم و ضم رای ممله و سکون و او و رای ممله در آخر اسپیکه رسن او بشد و منقاد شود
 و هر دن بفتح حای ممله و ضم رای ممله و سکون و او و لون در آخر ایسی که در رفتار بایستد و از جا نجنبند و
 حیوص بفتح حاس ممله و ضم رای ممله و تحتانی و سکون و او و صاد ممله در آخر ایسی که جانب خلاف از او
 فارس رود و و عشر بفتح عین ممله و ضم تائی مثلثه و سکون و او و رای ممله در آخر ایسی که در دیدن بسیار
 شکو خنور و در موج بفتح رای ممله و ضم میسم و سکون و او و حای ممله در آخر اسپیکه هر دو با لکد زند بفارسی
 آنرا جفته زن گویند و ضم س بفتح شین مجمر و ضم میم و سکون و او و سین ممله در آخر ایسی که کس را
 بر نشستن نهد بفارسی آنرا چوشش بفتح جمیم فارسی و تخمین مجمر در آخر و بد کاب گویند و موص بفتح قاف
 و ضم میم و سکون و او و صاد ممله در آخر ایسی که سوار را بحد سبک بچاند که بر زمین بیفتد و شوب بفتح شین مجمر
 و ضم باط موله و سکون و او و بای موله و اسپیکه هر دو دست بردارد و هر دو پا ایستاده شود بفارسی

آن را چراغ پا و چراغ پای گویند و قشوف بفتح قاف و غم طای مملو و سکون و او و فاد را آخر اسپیکه به سبب
 رود و ادع و دال و را و عین مملات بر وزن آخر اسپیکه سر و گردنش سپید باشد و اصفق بفتح هجره و بلون
 صاد مملو و فتح قاف و عین مملو در آخر اسپیکه اعلا می سرش سپید باشد و اقف بفتح هجره و سکون ثلث و فتح
 نون و فاد را آخر اسپیکه قفایش سپید باشد و اغشی بفتح هجره و سکون غین و مجر و ثنین معجریا لث و ارفق بفتح هجره
 و سکون رای مملو و فتح خای مجر و غم در آخر اسپیکه غم غمش سیاه و سرش سپید باشد و اسقف بفتح هجره و
 سکون سین مملو و فتح عین مملو و فاد را آخر اسپیکه پیشانی سپید باشد و ارجل بفتح هجره و سکون ای مملو و فتح خای
 و لام اسپیکه شمش سپید باشد و از ریمد هجره و فتح زای مجر و رای مملو در آخر و اسپیکه کفش سپید باشد
 و صاحب قانوس گوید از اسپیکه بر دورانش سپید باشد و رنگ پایهای سیاه یا هر رنگی که باشد و ارجل
 بفتح هجره و سکون خای مجر و فتح صاد مملو و فاد را آخر اسپیکه یک تیرگاه و ادیا بر دو سپید باشد و انید بفتح هجره
 و سکون نون و فتح بای موحده و طای مملو در آخر اسپیکه شمش سپید باشد و صحت است اسپیکه زیر بغل و شمش سپید باشد
 و محجل بضم هم و فتح خای مملو و هم شده و لام در آخر اسپیکه دستها و پایهای او سپید باشند و سپیدی آن تا ثلث
 و طیف بینی بایلی ساق یا نصف ساق یا دو ثلث ساق رسد و تاندا لونا باز رسیده باشد و ابلق بای موحده و لام
 و قاف اسپیکه سپیدی او از تجمل بهر دو حق و مغایر و مرجع بهر دو آنچه او رسد و بعضی گویند ابلق اسپیکه رنگ
 که هر رنگش ممتاز باشد از دیگری و سپیدی آن زیاده از سپیدی تجمل و غره باشد و موه بضم هم و فتح و ادع
 لام مشد و عین مملو در آخر اسپیکه سپیدی او باورازی باشد و مجنب بضم هم و فتح جم و نون مشد و او باورازی
 در آخر اسپیکه سپیدی او از تجمل تا برانوی دست و عرقوب پارسد و اگر کبیدی او با بر دو باز و غره
 تجا و زکند و ابلق سر و گویند و اعظم بفتح هجره و سکون عین مملو و فتح صاد مملو و غم در آخر اسپیکه بر دو
 دستش سپید بود و بر دو پایش سفید بود پس اگر دست راست او سپید باشد و اعظم الیمینی گویند و اگر دست
 چپ سپید باشد و اعظم الیسرای گویند و افر بفتح هجره و سکون قاف و فتح فاد رای مملو در آخر و ارفق بفتح
 و فاد و قاف بر وزن آن اسپیکه بر دو دست او تا آنچه سپید باشد بر دو پای او و اگر سپیدی بر دو دست
 پای او باشد بر دو دست او آنرا محجل الرجل الیمینی یا محجل الرجل الیسرای گویند پس اگر سپیدی از دست
 و پایها تجاوز کند در سه پانه در یک پایانه در یک دست پس آنرا محجل ثلاثی مطلق یا در جل گویند و اگر
 هجره و سکون رای مملو و فتح جم و لام در آخر اسپیکه در یک پای او سپیدی باشد پس اگر سپیدی بر دو دست
 و در مؤخره پایدای هر دو پایا بر دو دست او باشد و ارفق بفتح هجره و سکون عین مملو و فتح فاد رای مملو
 اگر سپیدی تجمل در دست و پا از خلط بود پس آنرا رنگمال گویند و آن مکرر دست و ارفق بفتح هجره و سکون

شین معجزه و فتح عین مملعه و لام در آخر اسپ سپید دم و او هم بدال مملعه اسپ سیاه و اگر بسیار سیاه باشد آنرا
 غلبه بفتح غین معجزه و سکون تحتانی و فتح با و کسر بای موحده و تحتانی مشد و گویند و بفارسی شید و شبرنگ و شرب
 بفتح هزه و سکون شین معجزه و فتح با و بای موحده در آخر اسپ سپید اندک سیاهی آمیخته و اگر سپیدش خاص باشد
 و شایب سیاهی نداشته باشد آنرا اشهب قرطاسی گویند و اگر قریب بزروی باشد آنرا اشهب سوسنی گویند
 و احم بفتح هزه و حای مملعه و میم مشد و اسپ که سیاهیش غالب بر سپیدی بود و اگر با سپیدی و سیاهی سرخی
 هم آمیخته باشد آنرا حنایی کبک صا و مملعه و نون بالفت و کسر بای موحده و تحتانی مشد و در آخر گویند و کمیت
 بضم کاف و فتح میم و سکون تحتانی و نای فوقانی در آخر اسپ که سرخیش بسیار است و زنده بفارسی هم بفتح با و فتح
 کاف فارسی گویند و اشقر بفتح هزه و سکون شین معجزه و فتح قاف و رای مملعه در آخر اسپ که سرخیش بی سیاهی
 باشد پس اگر میان کمیت و اشقر بود آنرا و در بفتح و او و سکون ناز مملعه و دال مملعه در آخر گویند و بفارسی کلکون او میس
 بهال مملعه و بای موحده و سین مملعه بوزن احمر اسپ که سیاهیش بسیار است و زنده و اگر سرخیش بسیار است زنده و آنرا
 و ره غیس بفتح هزه و سکون غین معجزه و فتح بای موحده و سین مملعه در آخر گویند و بفارسی سمند و اخضر و اخضر
 صا و معجزه و رای مملعه بوزن احمر اسپ تیره رنگ و احوی بفتح هزه و سکون حای مملعه و او و بالفت مقصوده
 اسپ که رنگش میان سیاهی و سبزی باشد بفارسی آنرا نیلا سرخنگ و گویند و بهیم بای موحده و با و میم
 بوزن که میم اسپ یک رنگ و اصداف بفتح هزه و سکون صا و مملعه و فتح دال مملعه و هزه در آخر اسپ که سرخیش
 قریب سیاهی بود و ماخوذ از صداد جدید و ایرشش بفتح هزه و سکون با و موحده و فتح رای مملعه و شین معجزه در آخر
 اسپ که نکتهای سپید یا رنگ دیگر دارد و بفارسی آنرا چار گویند و انمش نبون و میم و شین معجزه بوزن احمر
 اسپ که نقطه های سپید و سیاه داشته باشد و در هزه بضم میم و فتح دال مملعه و نون مشد و رای مملعه در آخر
 اسپ که خالهای سپید دارد و آن زیاد از نکتهای ایرشش بود و افتح بفتح هزه و سکون بای موحده و فتح
 قاف و عین مملعه در آخر اسپ که طبعیت آن مخالف همه رنگش باشد و از کمیت او این اعوج و نبات اعوج
 بعین مملعه و میم و آن اسپ بود معروف در عرب و نبات جافل مجسیم و فا و آن اسپ بود در عرب معروف و نبات
 ابن خلّاب منسوب بسوی احلاب و آن اسپ بود از ان نبی تغلب و نبات رباط بسبب اینکه بسته میشوند برای
 غرا و نبات الصرح و آن اسپ بود منسوب بسوی صریح که نام اسپ است معروف و نبات الصمال چه میل آواز
 اسپ را گویند و نبات الغراب بغین معجزه و آن اسپ بود معروف از ان غنی و نبات الوجیه و آن اسپ بود معروف
 در دیار عرب که آنرا وجیهی نامیدند که فی المصع گهوڑا و ویرانا اسپ را دانیدن یعنی احضار بجا
 و صا و معجزه و رای مملعه بوزن افعال و استحضار بوزن استفعال و اعدا و بعین مملعه و دال مملعه بوزن

افعال و استعاده بر وزن استفعال گویند در صحاح ست اعتباری فرسی و استعدیه ای استقصیه و بفارسی تا فتن گویند
 کھوڑا وینا اسپ نزار ابرادیان گذارشتن تا جنت کن یعنی انزاد نبودن و از ترجمه بر وزن افعال و تنزیه بر وزن
 ففعله گویند در صحاح ست نزار الذکر علی الاشی نزار با کسرتان فو کس فی الحافرو انظلم بسلع و انزاه غیره و نزار
 تنزیه و بفارسی کشیدن چنانکه گویند این مادیان را از اسپ فلان کس کشیدند و در وینا گویند ترا خرد و ازین
 قبلیست در شعر فرخی شعر دو و دختر و دوزش را فرد کشید از پهل چون اشک را در دال خال را غنبار کھوڑی
 بکسر ای بندی و سکون تحتانی معروف بمعنی اده اسپ بعرب جبر کسره جای همای و سکون نیم در او همای و آخر
 گویند خجسته زیادت تا غلط است ججور بالضم و ججوره زیادت تا اوجا بالفتح جمع آن و بفارسی اسپ مادیان
 گویند کھوڑا بالضم اول مخلوط اللفظ بهاء و سکون و او و لام و نون با الف و غیره در آب و مانند آن آینه بین و
 سودن بعرب بے مویث بفتح میم و سکون و او و فهای مشابه در آخر گویند با الف از باب نصر و فعل از آن و دو و فای
 و ال ممل و سکون و او و فاد را آخر گویند و نیز است را با شکر آینه فتن بعرب آن را است بفتح لام و فهای فوقانی مشد
 در آخر و جع بفتح جیم و سکون دال مهاد و حاد ممل و در آخر گویند لث السوین از باب نصر و جع السوین از باب شمع
 و اجده از باب افعال و اجده از باب افعال و جده از باب ففیل فعل از آن و بفارسی بے بشور اینان
 کھوڑا بنون غنه و تاسه بندی ساکن اندکی از آب بعرب جرحه بالضم و غنه بضم نون و سکون غین جرح
 و فتح بای موحده و تاد را آخر و الفتح برای مره است و نطایه بضم نون و سکون طای ممل و فتح لام و تاد را
 و ناطیل بر وزن فاعل گویند و قذعه بضم قاف و سکون ذال مجر و فتح غین ممل و تاد را آخر و نفس بفتح نون و فاد و سکون
 در آخر گویند فی الصحاح و النفس ایضا الحبره یقال کرج سنه الامان نفسا و نفسین بفتح نون و جرحه او جرحه فی الصحاح
 و م آب و تیر کی قرت بضم قاف و سکون راسه ممل و فهای فوقانی در آخر کھوڑا بضم نون و سکون غینا بالضم
 بتکرار جرحه جرحه کشیدن بعرب بے جرح بفتح جیم و سکون راسی ممل و عین ممل در آخر و فتح نون و سکون
 کھوڑا بضم اول مخلوط اللفظ بهاء و سکون و او و مجهول و فهای بندی و نون بالفتح و تاد را آخر و کاف بعرب
 ترزیز برای ممل و بتکرار از ای مجر بر وزن تفیل و حقل بفتح صا و مهاد و سکون قاف و لام و در آخر و فهای
 ممره کشیدن و کر ن گویند و نیز بے سائیدن و او امثال آنرا در نظر است بجهت تکرار آنرا استحق
 بفتح سین ممل و سکون حای ممل و قاف در آخر گویند کھوڑا بضم اول مخلوط اللفظ بهاء و سکون او و فهای
 و نون غنه و سین ممل و در آخر نوسه از موش کاف که با کسره آویز و کسره باه و مقادیر است تا آمد بعرب
 آنرا بلفظ بفتح بای موحده و سکون لام و فتح کاف و فهای مشابه و تاد را آخر گویند و بفارسی خر موش
 کھوڑا کف الکشان بجم کرده بعرب بے آنرا جع بضم جیم و سکون میم و عین ممل در آخر گویند ضربیه

بجمع کفی زدم اور بمشت گھونسا مارنا مشت زدن کسی را بعر بے و اگر بفتح واد و سکون کاف و زای معجم
 در آخر و لکر بفتح لام و سکون کاف و زای معجم در آخر و لکر بفتح لام و سکون کاف و حامی معجم در آخر گویند
 و اگر بفتح لام و سکون با و زای معجم در آخر گویند و کزه و لکر از باب ضرب و لکر از باب منع فعل ازان در صحاح
 قال الأصمعی و کزه ای ضرب بجمع کفه علی وقتہ و اللہ عز و جل ضرب و یجمع الید فی الصدر مثل اللکذ عن ابی عبیدہ و قال
 ابو زید هو باجمع فی المماز و الرقیة و در قاسوس است اللکر الضرب باجمع علی الصدر او فی جمیع الجسد و اللکر و
 اللکر بجمع الکف فی التفتیح الصدور اللکر فی العنق کما لکر و هو لکر و بفارسی مشت دن و مندان کو فتن مثل ست شتی که بعد
 از جنگ یاد می آید بر کلمه خود باید زو یا نهی گوید بیست نماند و بفرق هم مشت را + شکستند و مشت انگشت را
 فحوری گوید بیست نهالش چنان دلکش و دلربا که در مشت بر سینه گوید جوا + و مشت که بر دندان زنند بفارسی
 آخر او بضم الف و سکون واد و زای معجم در آخر گویند گھونسا بضم اول مخلوط التفتیها و سکون واد و مجهول
 و نون غنة و سکون لام و الف معنی خانه مرغان و در عوفی خانه مرغان بر کوه و دیدار و مانند آن از پس
 خاشاک سازند آنرا کن بکسر کاف و نون مشدود در آخر و اگر بفتح واد و سکون کاف واد معجم در آخر و کزه بر
 تا در آخر گویند و اگر بوزن الخس و او کار با بفتح و کو را بضم و کو را بوزن و صر جمع آن و خانه که بر و رخت سازند
 بعر بے آن را بضم بصر عین معجم و فتح شین معجم و تا در آخر گویند عیش بکذا تا و شش بضم عین معجم و فتح شین معجم
 جمع آن و خانه که بر و رخت سازند بعر بے الفحس بضم حظه و سکون فاحص حای معجم و سکون واد و صا و معجم
 در آخر و ادنی بضم حظه و سکون واد معجم و کسر حای معجم و تخانی مشدود در آخر گویند و کسر حظه نیز آمده و بکار
 نیامده سرخان را بضم و آشپانه و فتن بفتح تایی و کاف عس و سکون نون گویند و بزرگ اوی با همسود
 مسدوده واد و الف مقصوره در آخر و آشپانه گھونسا بضم حای معجم و کاف کو چاک کنند بعر بے هم و اگر بضم عین استعمال
 نمایند در اس است مادد سنی فکریه نزد کاف فی و کرمی گھونسا بضم حای معجم و آشپانه ساختن بعر بے
 تقشیر بعد معجم و بصر و شین معجم و وزن تفعل و اشتاش بر وزن افتعال و تدنین بدل معجم و شاد و شاد و
 نون بر وزن تفعل و اشتاش بر وزن و کسر فوقانی مشدود و کاف الف و زای معجم در آخر بر وزن افتعال و بفارسی
 آشپانه بستن و گذاختن و چیدن دندان و کوفتن و ساختن و کردن گویند گھونسا بضم حای معجم و ویران کردن
 آشپانه بعر بے تحریب بجا می آید و در اسک معجم و با بے موحده بر وزن تفعل گویند و بفارسی آشپانه
 ویران کردن و آشپانه بر و دشمن و انواختن نظیر بے گوید شعر آشپانه همه مرغان چمن ویران کرد
 که سخن ترکش از مزه بیدار شده + غن گوید شعر بلبل برداشت آشپانه را + گل گفت که خوش
 کم و جان پاک + گھونکر و اسے بال بضم می و بجا بعر بے جعد بفتح حیم و سکون عین معجم در آخر

و بفار سے مرغول گویند و سوی کم مرغول را بر سر قطط بفتح قاف و طای مملہ اول گویند کھو کا بضم اول و قطط مملہ
 مہا و سکون و او مجہول و فحای فون و کاف فار سے بالف نوعی از صدق پیدا بفار سے آن را صدق بجا کاند
 کھو کھشت بضم اول مخلوط التلفظ بہا و سکون و او و نون غنہ و فتح کاف مخلوط التلفظ بہا و بحدت ہای وای بند
 در آخر گوشتہ رخا و جاد کہ زنان ہند بر رو کشند تا نظر بیکانہ بینند اما زنان عرب و عجم بر آن سے پوشیدہ
 رو از بیکانگان جامہ نو چکے شبکہ دار بر رو اندازند و آنرا بفتح بضم ہای موحہ و سکون را سے مملہ و ضم
 قاف و عین مملہ در آخر گویند و بفار سے پردہ زنبوری اشرف گویند کشتہ پردہ زنبوری خط بر رخس
 زبندہ است + از خدایم خواست آن عارض نقابی اینچنین + کھینا بکسر اول مخلوط التلفظ بہا و سکون
 تحتانی مجہول و بای فارسی و نون بالف چیری را باجم نگشتان ایکث دست آمختن بعبر سے النوص بالاجام
 او بالف بخای مجہ و عاض مجہ و الخط بالاصالح او بالف کث فاص الشراب بالاصالح نقطہ و در فار سے کث یا الکث
 بر جم زون و آشوب کردن و آشوریدن و آشوبیدن نیز گویند کھیر بکسر اول مخلوط التلفظ بہا و سکون تحتانی
 مجہول و رای مملہ بالف ہر چیز در کہ چیز را حاطہ کند مانند چہ و ف و غر بال بعبر سے آن را اطارہ کہ سترہ
 و طای مملہ بالف و فتح رای مملہ و تا در آخر گویند و بفار سے اخاک بفتح الف و سکون خای مجہ و فتح کاف متدا
 و میسم در آخر و چہرہ و اثرہ گویند مانند دائرہ پرویزن دائرہ و ضا لود اثرہ خانہ را بعبر سے اطارہ البیت و
 اطارۃ البیت گویند و بفار سے ازہہ بکسر الف و از سے مجہ گویند کھیر لیدیا کے را در میان گرفتن چنانکہ
 دشمنان خریف خود را در میان گیرند بعبر سے فاصرہ بجا و صا دورا سے مملات بروزن متا کله گویند و اساس
 حاضر ہسم العد و حصارا و بقینا سے انحصار یا ما سے سے المحاصرۃ و حاطہ بجا سے مملہ و طای مطبوعہ
 بروزن اغاشہ گویند و اساس سے حاطہ ہم العد و کھیر نا گرد گرفتن چیز سے را بعبر سے حصر بفتح حای
 و سکون صا و مملہ و رای مملہ در آخر و حاطہ گویند و بفار سے در میان گرفتن و حاطہ کردن نیز مھنڈا
 بکسر اول مخلوط التلفظ بہا و سکون تحتانی مجہول و نون غنہ و تا سے ہند سے بالف بچہ ٹوک بعبر سے آنرا
 خصوص بکسر خای مجہ و فتح فون شد و سکون و او و صا و مملہ در آخر گویند خدائیں جمع آن و بفارسی ٹوک بچہ
 چیلنج بکسر اول مخلوط التلفظ بہا و سکون تحتانی معرف و نون غنہ و جیسیم فار سے در آخر لغت مردم
 قر سے ست بچنے گردن بعبر سے آن را بجد بکسر جم و سکون تحتانی و وال مملہ در آخر و غنی بضم جہ
 و نون و قاف در آخر گویند و اخاق بفتح جمع آن کو بچ گردن را بعبر سے قصیرۃ بفتح قاف و صا و مملہ
 و رای مملہ و تا در آخر گویند و اعلا سے آنرا سالنہ سبعین مملہ و لام و نا بروزن فاعلہ گویند کھچی روغن گاؤ
 و بز و میش و گاؤ میش و جز آن بعبر سے سمن بفتح سین و سکون یلم و نون در آخر گویند اسمن بروزن افلس

و سون بالضم و سمنان بالکسر جمع آن و بفار سے سوغن گما و دروغن بزور و غن مییش و دروغن گما و مییش گویند
 المعجم والاکسیر و دروغن گما و امثال آن فروشد بعربے آنرا سمنان بفتح سین معجم مییش و بالف و نون
 در آخر گویند و بفار سے روغن فروش باب کاف فارسی بایا کیستانی بکسر زکیر اول و سکون
 دوم معروف و فتح و ال ممل و رای هندی در آخر حیوانست درنده کوک از سنگ عبرتی آنرا شعبه بفتح شین معجم
 و سکون غنیم معجم و فتح بای موحده و ال ممل در آخر گویند و بزاسے معجم صحن است و فوغل بفتح نون و سکون
 و او و فتح فو و لام و در آخر و سر حوب بضم سین ممل و سکون رای ممل و ضم های ممل و سکون و او و باز موحده
 در آخر گویند و نیست او این آوی و نبات اوی او ابو و یب و ابو معوی و ابو و اکت و بفار سے شفال بفتح
 شین معجم و غنیم معجم بالف و لام و در آخر و توره بضم تای فوقانی و سکون و او مجهول بر وزن غوره گویند
 کیر و کیر اول و سکون دوم مجهول و ضم ای ممل و سکون و او معروف نوعی از گل سرخست بعربے آنرا
 کیر بفتح سیم و سکون کاف و رای ممل در آخر و غره بفتح سیم و سکون غنیم معجم و فتح رای ممل و او در آخر گویند و بالف
 نیز آمده و بفار سے گل ارمنی کیر و ابکیر اول جامه که آن را از کیر و زریده باشند بعربے آنرا محمور بر وزن
 مغلول و متمک بصیغه اسم مغلول از افتدال و غنیم معجم و فتح غنیم معجم مییش و از تفصیل گیلا بکسر اول و سکون
 دوم معروف یعنی چمنناک بعربے ممل و بفتح سیم و سکون بای موحده و ضم لام و سکون و او و لام و در آخر گویند
 بفتح نون و کسر و ال ممل و بفار سے تریز گویند کیمیا بامد پارنا کو و کان آنرا در ساختن آن بازی میکنند بعربے
 آنرا کیمیا کاف و جمع مییش و مفتوح و او در آخر گویند و بفار سے سرگل بفتح سین ممل و کاف فارسی و
 صاحب هندک بالغات کجرا ترجمه بشش شده کرده و اندر اعلم گویند حیوانیست مثل فیل بجه یک شلخ بالای نی
 و در دوازده پیش سپری سازند بعربے آن را اگر گدن بفتح گان اول و سکون رای ممل و فتح کاف دوم و
 و ال ممل و شد و مفتوح و نون در آخر و میر بکسر میم اول و سکون رای ممل و کسر میم دوم و سکون شال
 و سین ممل در آخر گویند و بفار سے کرگ گویند و آن مخفف کرگدن است که اینک بکسر اول و سکون دوم مجهول
 و خنای نون و کاف فارسی و تایی هندی بالف رسیده بمنجه لیکره و آن بکشت گیون دانده لیت
 معروف بعربے آنرا سنده بکسر های ممل و سکون نون و فتح طای ممل و او در آخر و فتح بفتح قاف و سکون میم
 و حای ممل در آخر بعربے بای موحده و رای ممل مییش و در آخر گویند و بفار سے گندم و تر کے بوغدای بضم
 بای موحده و سکون غنیم معجم و ال ممل بالف و سکون تخافے در آخر گویند باب لام بالف
 لاف بفتح عربے است در اردوی هندی و فارسی مستعمل بمنجه سزاوار بعربے نمین بقاف و میم
 و نون بر وزن امیر و حری بجا و رای مملین بر وزن سخته و اهل بفتح حمزه و سکون با و لام در آخر

لات لکدی که زند بعر بنه آنرا رکله بفتح رای ممله و سکون کاف و فتح لام و تاد را آخر گویند و بفارسه کلد و لت و لبح
بفتح لام و سکون جیم گویند و خسرو گوید بسیت دران تاراج در بای زمین پوشش + زلت معزول گشته چوب پاوش
فخری گوید شش هرگز کینه کشد رای وی از انجم و افلاک + دریم شکند طارم افلاک بیک لبح + لالت مارنا
بپازدن اعم از انکه انسان زند یا ستور بعرنی بیازدن ستور را ریح بفتح رای ممله و سکون میم و حامی ممله در آخر و
ضج بفتح ضاد و مجید و سکون را و ممله و حامی ممله در آخر و ضراح بر وزن کتاب گویند ریح الفرس از باب منع و حضرت
الد ابتر بجلها از باب منع و نصر فعل ازان بفارسه کلد زدن و بهر دو بازدن را بعرنی الریح بر جلیین گویند
و بفارسه جفته زدن بضم جیم و بفتح آن و بازدن مردم را بعرنی رفس بفتح رای ممله و سکون فاد و سین ممله در آخر و
رفاس بر وزن کتاب و در کل بفتح رای ممله و سکون کاف و لام در آخر گویند رفسه از باب نصر و ضرب
و رکله از باب نصر فعل ازان عرب گوید شعر لار کلنک رکله + لا تاكل بعد با اكله + و بفارسه لت زدن کلد زدن
لا تخفی چوبه که در دست دارند بعرنی ترا عصا بفتح عین ممله و صاد ممله با الف و مطواج بکسر میم و سکون طای ممله
و و او با الف و حامی ممله در آخر و منساة بکسر میم و سکون نون و فتح سین ممله و همزه و تاد را آخر گویند و بفارسه چوب و
و تیر کی تیاق بفتح تایی فوقانی و تحتانی با الف و قاف ساکن در آخر گویند ابو منصور ثعالبی گوید اول مراتب عصا
مخصفة بکسر میم و سکون خای معجم و فتح صاد و ممله در اسه ممله و تاد را آخر است و آن چوبه که انسان آنرا
برای شغل در دست دارد و هرگاه اندک در ازان بود و شبانان و لنگان و پیران بران اعتماد کنند آن را حسنة گویند و هرگاه در دست
آن آهین کوچ بود آنرا نجین بکسر میم و سکون حای ممله و فتح جیم و نون در آخر گویند و هرگاه در ازان باشد آنرا هراده گویند
و رای ممله با الف و فتح و او و تاد را آخر گویند و هرگاه کنده و سطل بود آنرا تخم بفتح قاف و سکون حای ممله و فتح و او و
و نون و تاد را آخر صاحب قاموس گوید القوم العصاد و الهراوة فحازن جمع آن و مرز به بکسر میم و سکون ا و ممله
دفعه زای میج و بای موحده شد و تاد را آخر گویند و بعضی گویند مرز به عصائی را گویند از آهین بود و چوبه که
از هراده دراز بوده هر دو طرف آن آهین نوکدار باشد آنرا عنقه بفتح عین ممله و سکون نون و فتح زای معجم
و تاد را آخر گویند و چون ازان اندک دراز بود و در طرف آن سنان باشد آنرا نیزک بفتح نون و سکون
تحتانی و فتح زای معجم و کاف در آخر و مطرده بکسر میم و سکون طای ممله و فتح و او و ال میلتین و تاد
در آخر گویند لا تخفی مارنا چوب دسته زدن بعرنی لبح بفتح لام و سکون بای موحده و جیم در آخر
و دب بفتح دال و سکون بای موحده و همزه در آخر و منساة بفتح میم و سکون تایی فوقانی و همزه در آخر
و جیم بفتح خای معجم و سکون بای موحده و جیم در آخر و جیم بفتح با و لبح بفتح بای موحده و سکون دال ممله

هر چند لغت فارسیت لیکن اطلاق آن بر گنجشک مذکور از تصرفات فارس و دانان هندست و اصل هندی
 آن را ای دنیا بضم میم و سکون نون است و ماده آن را دنیا بضم میم و سکون نون و تحتانی با الف رسیده گویند
 و نیز لال جوهریت کمانه که آن را اعل گویند ابو ریحان میگوید که این جوهر در زمان قدیم نبود و وقتی در بنده نشاء
 زلزله افتاد و گوشتی که در آنجا بود بسبب زلزله بشکافت و از میان شکاف چیزها بزرگتر از بیضه مرغ برآمدند
 چون یکی را از آن بشکافتند اعل از میان آن بیرون آمد پس استادان این صنعت در جلد دادن آن عاجز ماندند
 تا آنوقت که تجربه بسیار سنگی یافتند مانند مار قشیشا که در سبب و او را بدان جلد دادند و او چسب
 نوعت کسرخ شش میزد و بهترین همه سدرخت که آنرا پیا رسه گویند لالچ بختی بسیاری خواش
 چیزه بعر به آنرا طبع بفتح طای مملک و نیمه و عین مملک و در آخر طبع بر وزن سحاب در قاموس است
 طبع فیله و به کفرخ طبع و طما عا و طما عیت حرص علیه و حرص بکره جای مملک و سکون رای مملک و صا و مملک و در آخر و
 بفارسی از گویند و شدت حرص را بعر بی جفع بفتح جیم و عین مملک و در آخر و شدت بفتح شین معجمه و در مملک
 و با در آخر گویند لالچی کسیکه حرص دارد و بعر به آن را طما عا بر وزن فاعل و طبع بر وزن خیل و رطل گویند
 و کسی که حرص بسیار دارد و بعر به آن را شدت بفتح شین معجمه و کسر رای مملک و با در آخر و شدت بفتح جیم معجمه
 شین معجمه و عین مملک و در آخر گویند لاله لغت فارسیت در اردوی هندی استعمال بعر به شقاق گویند و تفصیل
 آن در لغت گل لاله بگذشت لال بهو جانابرا فرودختن از چشم بعر بی احمر را لوجه گویند احمر وجه غرضاً و
 بفارسی سرخ شدن میهن را با شمش گویند بیت رخسار امر گفته ماه من از من مکر شد و لبش را لعل نام
 سرخ چون یا فوت احمر شد + باب لاقم با مای تازی + کباب لغت فارسیت را در وی هند
 مستعمل میال که تا کناره پر باشد بعر بی آنرا طفوح بفتح طای مملک و ضم فاد سکون و او و جای مملک و در آخر و طیفان
 بر وزن رحمان و قصه طغی بر وزن سکینه گویند لبا و بفتح اول و دوم مخفف با الف و فتح و ال مملک و با در آخر
 نوسه از پیراهن پیله و در بفارسی آن را فرگل بفتح فاد سکون رای مملک و مظم کاف فارس و دلام و در آخر
 گویند شاعری گویند شعرین از ریاحین شده چیت پوش + هو از شفق گفته فرگل بدوشش + و لبا و بضم
 ول و بای موحده شد و در عربی بمعنی بارانیت فارس مان لبا و لبا و به بالتخفیف بدین معنی استعمال
 آیند و میندیان بمعنی پیراهن پیله و در کبر بدوشش انگنند لبا و لبا و به بالتخفیف بدین معنی استعمال
 نون با الف رسیده که را فریفته کردن بعر به فتن بفتح فاد سکون تایی فوقانی و نون در آخر و افتان
 پیله الصیاح فتنه المراهه اذ اولته فاجاد افتنه ایضا و تله بدال مملک و لام بر وزن تفیل گویند
 لبا کب ای حمده و اصبا و بعا و مملک و بای موحده بر وزن افعال و بصره بر وزن افعال گویند اصبه المراهه

از باب افعال و تصبیه از باب تفعل فعل از ان در قاموس است اصبت المرأة تصبته شاقته و دعته الى الصباح الیها
باب لام با مای فارسیه یک کف دست از هر جنبه که باشد عبری آنرا خفه بضم حای مملکه
وسکون فاو فتح نون و تا در آخر گویند و بفتح حانیز آمده حفن بضم اول و فتح دوم جمع آن لیا طیا کسیکه بسیار
در رخ گوید بعر بے آنرا کذاب بتشدید ذال معجزه و افاک بفتح همزه و فامشد و با الف و کاف و در آخر گویند
و بفار سے بسیار در رخ گویند بفتح کرمی شعله آتش بعر بے لفتح بفتح لام و سکون فاو حای مملکه در آخر
گویند و لپٹ نیز بفتح بوی خوش که از گلبا و عطریات بد بلغ رسد بعر بے آنرا نشر بفتح نون و سکون حانیز
و رای ممله در آخر و شیم بشین معجزه و بکر ایم بر وزن کریم گویند لپیٹنا آو یختن چیز سے عبری تعلقی بر وزن
تفعل گویند لپیٹ بفتح بعر بے طے بفتح طای ممله و تخانی نشد و گویند در اساس ست و جرت فی طی الکتاب
و فی اطوار الکتاب و مطاویز و بفارسی نور گویند لپیٹن بفتح اول و کسر دوم و سکون تخانی مجهول
و فتح تهای هندی و نون در آخر چوبی که جولا بگان جامه را اینکام بافتن بران مجیده و تحقیق آن در لغت تر
بضم تهای فوقانی گذشت لپیٹنا چیز سے را پیچیدن عبری طے بفتح طاسے مهله گویند طویت الثوب از باب
ضرب فاعل از ان و لف بفتح لام و فامشد و گویند لف الثوب از باب نصر و لفه از باب تفعل فعل از ان
و ادر ارج بدل و رای مهملین و جیم بر وزن افعال گویند ادرج الکتاب از باب افعال پیچیده خط را دینر
پیچیدن چیز سے را در جامه و جز آن بعر بے آن را اوماج و ادر ارج گویند و مجه فی الثوب از باب
افعال و ادرج الکتاب فی الکتاب فعل از ان و بفار سے نور دیدن باب لام با مای فوقانی لپٹا
کسیکه سبک وضعی و سخن چینی کند عبری تمام بفتح نون و میم مشد و بفار سے سخن پین گویند لیت بحرنا
چیزی لعاب دار را زدن تا لعابش بر آید بعر بے آن را و خف بفتح داو و سکون خای معجزه و فاو در آخر گویند
و خف الخملی از باب ضرب و اوخه از باب افعال فعل از ان و بفار سے بشورانیدن لثم بفتح اول و دوم
مشد و باو در آخر لغت فارسیت در اردوی هند سے مستعمل بفتح کنه پاره از جامه بعر بے خرقه بالیه
بترکیب توصیفی گویند لثمها بفتح اول و سکون دوم و با الف رسیده ستوری که عادت لکد زدن دارد و بعر
ضروح بفتح ضا و معجزه و ضم رای ممله و سکون داو و حای ممله در آخر و رماه بفتح را سے ممله و میم مشد و با الف
و فتح حای ممله و تا در آخر و ر مج بر وزن صبور گویند در اساس ست و اهر رماه عصافنه و رموج عضوض
و بفار سے لکد زدن گویند لثمها و با یکد لکد زدن بعر بے مرا کله میم و رای ممله و کاف و لام بر وزن مفاکله
و تراکل بر وزن تفاعل گویند و اکل البجیه صاجه و البصیان تیرا کلون فعل از ان و بفار سے یکد لکد
را لکد زن و با هم لکد زدن لکد زنا بکسر اول و فتح دوم مخلوط التلفظ بها و سکون را سے هندی و نون

بالالف آلوده شدن بچیزی بعربی تلطیح بلام و طای ممل و خای معجزه بروزن تفعل گویند و یمنه آلوده شدن در سخت
 باین ستنه در عربی تلوث بلام و واد و ثای مثلثه و تصوک بضا و ممل و واد و کاف بروزن تفعل گویند تصوک فی تحفه
 فعل ازان التفحیر یا چیز سے را بچیزی آلودن بعربی تلطیح بفتح لام و سکون طای ممل و خای معجزه در آخر گویند تلطخ
 از باب منع فعل ازان و اگر نجاست آلوده کنند گویند و لوثه و صوکنے رجیعہ از باب تفعیل باب لام
 باتامی ہندی + لٹ پارہ از موکہ یکا فراہم شد و باشند بفار سے آن را شاخ کیسو گویند نظاسے گوید
 شعر زہر سوشاخ کیسو شانہ میگرد + بنفشہ بر سر گل دانہ می گرد + طفر اگو یا سیاست چو آید برقص آن تیر خوار
 شود و یورش ارغنون از صدا + گل عیش از گلبن روی او + برد و ذوق از شاخ کیسوی او + و نیز پارہ مو
 کہ بسبب دیر ماندگی یکا شوند و ہم بستہ گردند بفار سے آن را موسی سرقیلہ گویند و این معنی در کلام
 متاخرین بسیار آمدہ لٹانا بکسر اول کسے را خواہانیدن بعربی اضجاع بضا و معجزه و عین مملہ بروزن
 افعال و لٹانا بضم اول بجاک غلامانیدن بعربے تمرغ ہم و رای مملہ و عین معجزه بروزن تفعیل گویند و نیز
 امر کردن بتاراج مال کسے بعربے انتہاب بنون و با و بای موحده بروزن افعال و بفار سے تاراج وادون
 لٹانا بفارست رفتن مال بعربی انتہاب بنون و تا و فوقانی و با و بای موحده بروزن افعال گویند بصیغہ
 مصدر مجہول انتہب و نہب بصیغہ مجہول فعل ازان و بفار سے غارت خوردن نظیری گوید شعر
 محتاجی ما باعث آسائش ما شد + غارت نخوردہ کہ نمیند و ختمہ باشد + لٹکانا بفتح اول چیزی را از چیزی
 آویختن بعربے تعلیق بعین مملہ و لام و قاف بروزن تفعیل گویند علق بہ فعل ازان لٹکن بہ فتح اول
 و سکون دوم و فتح کاف تازی و دنون در آخر چہیز نیست کہ بران سبوی آب نند بعربے آنرا صاحب
 بفتح حای مملہ و بای موحده بالف و بای و دوم در آخر گویند لٹکانا و یختن از چیزی بعربی تعلیق و تدلی
 بدل مملہ و لام مشد و بروزن تفعیل گویند لٹو بفتح اول و ضم دوم مشد و سکون واد معروف چہیزیت
 مدور کہ کو دکان آن را بر لیسان پیچیدہ بر زمین زنند تا بچرخ آید بعربے آنرا دوا و ہ بضم و ال مملہ و واد
 مشد و بالف و فتح میسم و تا و در آخر و مرصل بکسر بیسم و سکون رای مملہ و صا و مملہ بالف و عین مملہ
 در آخر گویند و بفار سے گردنا و لا تو نیز گویند لٹور را مر غیست البق کو چکتر از فاختہ شکار گنجشک کہ بعربی
 آنرا صرد بضم صا و مملہ و فتح رای مملہ و ال مملہ در آخر گویند و بفار سے شیر گنجشک لٹھہ چوب وستی
 کنندہ و کلان لکبری آنرا ہرا و ہ بکسر با و رای مملہ بالف و فتح واد و تا و در آخر گویند لٹیر البضم اول و کسر
 دوم و سکون تحتانی مجہول و رای مملہ بالف کہ یکہ مال مر و م تاراج بردہ باشد بعربے آن را
 لغنام بعین معجزه و ہم و انتہاب بنون و با و بای موحده بروزن مشد و و بفار سے تاراج زن تاراج

بالف وفتح داو و سکون ثانی و فتح عین مہملہ و تادیر آخر و وقیعہ بر وزن کریمہ و کفتح کسر کاف ذنبا بالف و عا مہملہ
در آخر و قتال کسر قاف و مقاتلہ و کریمہ کجاف و رای مہملہ و یا بر وزن کریمہ و بفار سے کارزار
و جنگ و آرم گویند و تبرکے اور و شش بنیم ہسزہ و رای مہملہ و سکون شین معجم لڑائی و الیائیک
میان دو کس و تعمیر آن از مرغان و جزآن انداختن بعرے تخریش بجا و اس کے مہملتین و شین معجم
بر وزن نفیصل گویند و ترش بنیم جنگ افگند میان آئنا بفارسی جنگ افگند و انداختن سلیم گویند
جہان جنگ افگندست تا جہاد را کذا + خرو س بانی این پیر آئنا شاکن + لڑ پڑا بفتح اول و سکون دوم
و فتح با سے موحہ و رای و را رہندی بالف چیزی کہ لز و جنت داشته باشد بعرے آنرا لزج بفتح لام
و کسر زائے معجم و جیسیم در آخر گویند و بفار سے چپان لڑکا معر و فت بعرے صبی و طفل بفارسی
کو دک و بچہ گویند و طفل نوزادہ را این الایام و تفصیل آن در لغت بالا گذشت لڑکپن بمعنی بچی بعرنی
طفالتہ بر وزن کرامتہ و طفولتہ بالضم و طفولتہ بضم طای مہملہ و تحتانی مشد صبی کسر صاد مہملہ و بای موحہ
بالف مقصورہ در آخر و بفار سے کو دک گویند لڑکھرا بفتح اول و سکون دوم و فتح کاف تازے
مخلوط التلفظ بہا و رای رہندی بالف و نون بالف کشیدہ یا بر جانفتادن از لاغری و یا از مستی بعرنی
زل و تہادی بفتح تاسی فوقانی و یا بالف و کسر دال مہملہ و تحتانی در آخر گویند و بفار سے لغزیدن و ناویدن
لڑکی بچنے و دختر کم سال بعرے صبی بفتح صاد مہملہ و کسر بای موحہ و تحتانی مشد و تادیر آخر گویند و
بفار سے دخت نیز گویند پس مادامیکہ کوچک است اور اطفالہ بفتح طای مہملہ و سکون فا گویند و چون
بجہکت آید اور اولیدہ بفتح داو و کسر لام و سکون تحتانی و فتح دال مہملہ تادیر آخر گویند و چون بہا اثر
بر آمدن گیرند کا عب کجاف و عین مہملہ و با سے موحہ بر وزن فاعل گویند و چون پستانش بلند شوند نا
بنون و ہا و دال مہملہ بر وزن فاعل گویند و چون ببلوغ رسد مغصہ بضم میم و سکون عین مہملہ و کسر صاد مہملہ
و رای مہملہ در آخر گویند لڑگوری زنے کہ بچہ دارد بعرے آنرا مضبیکہ بضم میم و سکون صاد مہملہ و کسر
بای موحہ و فتح تحتانی و تادیر آخر مضطربہ بضم میم و سکون طائے مہملہ و کسر فا گویند و بفارسی بچہ دار
لڑھکتا بضم اول و دوم مخلوط التلفظ بہا و سکون کاف و نون بالف بچنے و ٹھکتا و آن مذکور شد
لڑھی رشتہ کہ در ان مرد و رید کشیدہ باشند بعرے آنرا بنظر کسر سین مہملہ و سکون میم و طای مہملہ
در آخر گویند موطا بالضم جمع آن در صراح است الشط الخیط مادام فیہ الخ و زوالا فموسکٹ قال طرفہ مظاہر مطی
نور لودوز بر جد و بدل کسر سین مہملہ و سکون دال مہملہ و لام در آخر گویند و دل بالضم جمع آن بفارسی
رشتہ مرد و رید باب لام با سین مہملہ پس بچنے چسپیدگی بعرنی لزوق گویند لشن برادر پیاز بعر لڑ

نوم بفتح ثای مثلاً سکون واو و میم در آخر و نوم بضم فا بر وزن آن گویند و بفار سے سیر گرم و خشک است
 در درجه سوم سوڑا بفتح اول و ضم دو کم و سکون واو مجمل و رای هندی بالفت بار و ختیست اعرابی آن را
 مخاط بضم میم و خای معجم بالفت و طای ممل در آخر و مخیط بضم میم و فتح خای معجم و تحتانی مشد و مفتوح و طای ممل
 در آخر و اطکار الکلب و بفار سے سیدتان گویند معتدل است الکسی بفتح اول و کسر دوم و سکون تحتانی معجم
 شیر بسیار آب آمیخته بعرب صواح بضم صاد ممل و واو بالفت و طای ممل در آخر گویند باب لام بهمین معجم
 لشکر بالفتح لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل مردمی که برای جنگ نوکر گیرند بعرب بنه آن را بر سر
 بفتح عین ممل و سکون یمن ممل و فتح بفتح فا و فوج جمع آن و جند بضم جیم و سکون نون و دال ممل در آخر گویند
 عساکر و اجناد بالفتح و بنود بضم جمع آن و تبر که قشون بضم قاف و تشکیل معجم گویند میرنجات گویند شش
 کشوده شاهر گلزار طر فر سنبل و سپاهی ز قشون بهار پیدا شد و اما جماعتی که از پنجاه تا صد باشند بعربی
 آنرا سرب بفتح سین ممل و کسر رای ممل و تحتانی مشد و تا در آخر گویند و جماعتی که از صد تا هزار بود آنرا کتیبه
 بحاف و تایی و تاقانی و بای موحده بر وزن کریمه گویند و از هزار تا چهار هزار را حبیش بفتح حیم و سکون تحتانی
 و شین معجم در آخر و جفل بفتح جیم و سکون حای ممل و فتح فا و لام در آخر و فلیق بفتح فا و سکون تحتانی و فتح لام
 و قاف در آخر گویند و از چهار هزار تا ده هزار را خمیس بفتح خای معجم و کسر میم و سکون تحتانی و سین ممل
 در آخر گویند بسبب شمال آن پنج قسم یعنی مقدم و قلب و میمنه و میسر و ساقه و اطلاق عسکر بر همه آمده بداند
 فوجی که پیش همه لشکر باشد بعرب بنه آن را مقدمه الحبش بکسر و ال ممل و قاده الحبش بر قدیمی الحبش بضم
 قاف گویند و تبری که بر اول و فوجی که بر جانب است باشد بعربی آنرا میسنه بفتح میم و سکون تحتانی و فتح میم
 و نون و تا در آخر گویند و تبری که بر بغار بفتح بای موحده در اسه ممل و سکون نون و عین معجم بالفت و را در ممل
 در آخر و فوجی که در میان باشد بعربی آنرا قلب بفتح قاف و سکون لام گویند و تبری که غول بضم عین معجم و فوجیه عقب همه لشکر
 باشد بعربی آنرا ساقه بسین ممل بالفت و فتح قاف و تا در آخر گویند و آن جمیع ساقی چنانکه قاده جمع آن قاده و اساس
 فغان فی ساقه العسکر فی آخره و تبری که چندان بفتح جیم فارسی و سکون نون گویند بکاف تازی و لک بفتح اول
 و ده و هم مشد و مفتوح و رای هندی در آخر بکنه چوب کلان بعرب بنه جند بکسر جیم و سکون ذال معجم و عین ممل
 در آخر گویند و بفار سے کنده بضم کاف تازی و لک بکنه بفتح اول و ده و هم و سکون را اسه سنده
 و فتح بای تازی و کاف فارسی مشد و مخلوط السلفظ بها بالفت حیوانیکه از گفتار و گرگ متولد شود
 بعرب بنه آنرا سمع بکسر سین ممل و سکون میم و عین ممل در آخر و بفار سے جرج بفتح جیم فارسی گویند و بنص
 تعالی گویند بچ که از گرگ نر و کفتار ماده زاید آنرا سمع گویند و بچ که از کفتار نر و ماده گرگ زاید بعربی آنرا

در چهار کسر عین مملای و سکون سید مملای و بای موحده با الف و رای مملای در آخر گویند و در بنی و در کویستج فرق می کنند
 و صاحب قاموس گویند عبور بضم و عبوره بزیادت تا پنجه سنگ از گزگ ماده و عبارة و عبارة بجه گفتار از
 گزگ نر و بعضی گویند پنجه گزگ از گفتار ماده و در حیوة الحیوة است پنجه که از سنگ و ماده گزگ زاید آن را خنفسه بفتح
 خای مجید و بای موحده و سکون با و فتح فا و عین مملای گویند و باید و قصر هر دو آمده لکتر یا را کسیکه بنیزم را فرهم
 آورده فروشد بعربی آنرا خطاب بفتح حای مملای و طای مملای و شد و با الف و بای موحده در آخر و بفارسته
 بنیزم فروشد گویند و کسیکه از صحر آرد بفارسته آن را خار کش گویند لکتری بمعنی چوب بعربی آن را
 خشب بفتح خا و مجر و شین مجر و با موحده در آخر گویند اختاب بالفخ و خشب بضم تنین جمع آن و بفارسته چوب بنیزم گویند
 شانی نکلگو گوید بهریت کاسه که حقیقی ندرست بنگ سیاه است + خلی که باری نرسد چوبه دار است + و چوب
 سوختنی را بعربی حطب بفتح حای مملای و طای مملای و بای موحده در آخر گویند و بفارسته بنیزم و بهیمه و چوب خشک
 را بعربی جنز بفتح جیم و سکون زای مجر و لام در آخر گویند لکتری و الا کسیکه چوب فروشد بعربی آنرا
 خشاب بفتح خای مجر و شین مجر و شد و با الف و بای موحده در آخر گویند و بفارسته چوب فروشد لکنا
 بضم اول پنهان شدن بجای بعربی آنرا خفاء و اختفاء و اختباء گویند لکها بکسر اول و فتح دو ممشد و
 مفوظ التلفظ به با الف حکم ازل و قضا که در روز ازل تقدیر شده باشد بعربی آنرا کتاب اسد گویند
 در اساس است نه کتاب البکر قدرة قال البکدی شعر یا نیت عمی کتاب امده آخری عینکم و مل المنع لشد
 ما فعلا بفارسی سر نوشت گویند لکها تا از کس نویسانند بعربی است کتاب و استساخ بر وزن استفعال در
 اساس است و کیون الاستفخ بمعنی الاستکتاب اما لکنا استنخ لکها بمعنی نوشتن بعربی کتاب و بکسر
 کاف و رقم بفتح رای مملای و سکون قاف و میم در آخر و رقم بفتح رای مملای و سکون قاف و نون در آخر
 و زبر بفتح زای مجر و سکون بای موحده و رای مملای در آخر و فتح نون و سکون سید مملای و فای مجر در آخر
 و انتساخ و استنساخ گویند و بفارسته ثبت کردن و بقله آوردن و رقم کردن و رقم کردن و قلمی نمودن و بقله آوردن
 و بقله گرفتن باب لام با کاف فارسی + لکنا بفتح اول و دو کمر شد و با الف بمعنی آمیزش و شله
 بعربی علاقه و رابط و توسل و وسیله و بفارسی آینه که نیز گویند لکها هم بالفخ لغت فارسیست و رادی و بی
 مستعمل و آن آفتابست که در آن نسیمها بسته و در بین اسپ کند بعربی آن را لجام بکسر لام گویند
 و آن معرب لکام است و تبرکی یوگان بضم بای تختانی و فتح کاف فارسی و سکون نون گویند و نسیم که
 بر سر لجام باشد بعربی آنرا نسیم و در آن نسیمها بسته و در بین اسپ کند بعربی آن را لجام بکسر لام گویند
 بر آوردن لکام از دهان اسپ بر سرش و بفتح نون در آن زای مجر و لام در آخر و قطع بفتح خا و مجر

وسکون لام و عین محله در آخر گویند لگام حیانا خائیدن اسپ دانه لگام را در زبان خود بحر بنی علک
 بفتح عین محله وسکون لام و کاف در آخر و لوک بفتح لام وسکون و او و کاف در آخر گویند علک الفرس اللجام
 و لاک الفرس اللجام از باب نصر فعل اذن لگام وینا اسپ را لگام کردن اللجام الکیم الدابة
 از باب افحال فعل اذن بفار سے لگام بر کردن اسپ نهادن و لگام بر اسپ کردن و لگام بر سر اسپ
 کشیدن و کردن و نهادن میر معزی گوید شعر تا نهاد اقبال تو بر گردن گردون لگام + ملک بے آرام
 و توسن - رام گشت و آرامید + شعر گرد افلاک بر آنگونه که بختش خواهد + بخت او گرد مگر بر سر افلاک لگام
 لگام بفتح اول و دوم باله و فون در آخر جای بلب آمدن کشتی و لنگر زدن آن بحر بنی مر ففتح نیم
 وسکون را سے محله و فتح کا و همزه در آخر گویند و بضم میم نیز آمده رفات السفینة از باب منع فعل اذن
 صحل ست ارفات السفینة قربها من الشط و ذلک الموضع و مر فاء و بفار سے کشتی گاه گویند انوری گوید
 شعر آخر الامر چو کشتی بسلامت بگذشت + جستم از کشتی و آمد لب کشتی گاه + ای آدم لک کعب
 عمارتی است که در مقام غیر تحقیقی استعمال کنند در معنی قریب چنانکه گویند بذا قریب منه و بلفظی
 نزدیک بان لکسی بفتح اول وسکون دوم و کسر سین محله وسکون حتماً سے معروف چوب در از سرجی
 که بان میوه از درخت چینه بفار سے کاک یک کاف تازی اول و لام باله و کاف تازی دوم
 و در آخر گویند لکاک لغت فارسیت در اردوی هندی مستعمل و آن مرغیست که گردن دپا و مقدار دراز
 دارد و بعضی آنرا القلق بفتح لام وسکون قاف و فتح لام دوم و قاف دوم در آخر لطلاق بزایدات الف گویند
 لقاق بکسر لام و هم جمع آن لکن لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل بمعنی طشت آفتاب اشرف گوید
 بلال نیست که بر طرف نیلگون چین است + که آفتاب زین مهر الکن است + بحر بے طشت بفتح طاء
 وسکون سین محله و تایی فوقانی در آخر گویند و نیز لکن طشته که زیر شمع بود تاپیه و موم که آخته آب شده
 در آن ریزد بدین معنی هم فارسیست در اردوی هندی مستعمل ظهوری گوید شعر نبرد تازر خورشید
 را فلک بگذاز + بر اے شمع ضمیرش خرد ساخت لکن لکن کنایه از جماع است بحر بے و طاء بفتح
 و او وسکون طای محله و همزه در آخر و حش بفتح حاء محله وسکون شین معجمه و همزه در آخر و حل بفتح
 حاء محله وسکون لام و همزه در آخر و حش بفتح حاء محله وسکون فون و همزه در آخر و لست بفتح لام
 وسکون تایی فوقانی و همزه در آخر و حش بفتح حاء محله وسکون تایی فوقانی و همزه در آخر و لست بفتح لام
 و همزه در آخر و حش بفتح حاء محله وسکون سین و حاء در آخر و حش بفتح حاء محله وسکون هاء و همزه
 در آخر و حش بفتح حاء محله وسکون لام و همزه در آخر و حش بفتح حاء محله وسکون عین محله و همزه

و نون مشد و بالفت کسکه گویند بعرابی آنرا اذانی بضم حمزه و ذال معجمه بالفت و کسرون و شخ
مشد و واو ن بر وزن افعل گویند ملکر و نا بفتح اول و سکون و دوم و افح کات فارسی کسکه گردنش دراز
بود بعرابی آنرا اطلع بفتح حمزه و سکون تایی فوقانی و فتح لام و عین مملو در آخر و اعنق بفتح حمزه و سکون عین
و شخ نون و قاف در آخر و اعیط بعین و طای مملتین بر وزن احمز گویند ملکر و نی زن دراز گردن بعرابی
آنرا اعیطا بعین و طای مملتین بر وزن حمز گویند و بفارسی دراز گردن باب لام بانون لبنیا
بمعنی دراز بعرابی طویل گویند و مرد دراز بالار اعرابی طویل بر وزن امیر و طوال بر وزن
غراب و شغوم بضم شین معجمه و سکون عین معجمه و ضم میم و سکون اذ و میم دوم در آخر گویند و چون درازتر
زیاده بود آنرا شوزک بفتح شین معجمه و سکون واو و فتح ذال معجمه و بای موحده در آخر و شوق بفتح شین معجمه
و سکون واو و فتح قاف و بای موحده در آخر گویند و چون درازیش بجای بود که مذموم دانند آنرا و عشق
بفتح عین مملو و شین معجمه و نون مفتوح مشد و طای مملو در آخر و عشق بعین مملو و شین معجمه و نون مشد
و وقاف در آخر بر وزن آن گویند و هرگاه درازیش بنهایت رسد آنرا شعلع بفتح شین معجمه و لام و سکون
عین مملو و فتح لام دوم و عین مملو در آخر و عشق بفتح عین مملو و نون و سکون طای مملو و فتح نون دوم
و طام مملو دوم در آخر و سقسطی بفتح سین مملو و قاف و سکون عین مملو و فتح ط و رای مملتین و الف مقصوره
در آخر و سقسطی بشدید تختانی نیز آمده و صاحب قاموس باین معنی شعلع بفتح شین معجمه و عین مملو و لام مشد
مفتوح آورده و زن دراز بالار اعرابی شطبه بفتح شین معجمه و سکون طاس مملو و فتح بای موحده و تا در آخر
و عطلول بضم عین مملو و سکون طای مملو و ضم بای موحده و سکون واو و لام در آخر گویند و درخت دراز
را بعرابی عید بفتح عین مملو و سکون تختانی و وال مملو بالفت و فتح تون و تا در آخر و عیمه بعین مملو و تکبار
یم بر وزن کریمه گویند و خرابان دراز را بعرابی با سقه بای موحده و سین و قاف بر وزن فاعله و حق
بفتح سین مملو و ضم حای مملو و سکون واو و قاف در آخر گویند و ذکر الاشباہ فی فقه اللغة لنبوترا بضم
لفاست لنبی کسکه دست و پانداشته باشد و از جنبیدن تواند بعرابی آنرا ز من بفتح زای معجمه
و کسر میسم و نون در آخر گویند ابو منصور ثعالبی گویند اگر کسی بر جامانده باشد او را ز من گویند
و چون از آن هم در گذرد او را ضمن بفتح ضا و میسم و کسر میسم و نون در آخر گویند و اگر بر خاستن تواند
او را مقعد بضم میسم و سکون قاف و فتح عین مملو و وال مملو در آخر گویند و اگر حرکت نتواند او را مقعد
بعین مملو و ضا و میسم و بای موحده بر وزن مفعول گویند لنبی ز نیکه بر جامانده باشد بعرابی آنرا
ز من بفتح زای معجمه و کسر میسم و فتح نون و تا در آخر و ضمیله بضم میسم و لام بر وزن کریمه گویند

لند اضم اول سکون نون و دال هندی بالف حیوانی دم بریده را گویند بعربے آنرا اتر بفتح همزه و سکون
 با می مو حده و فتح تائی فوقانی و رای مملو در آخر و مقطوع الذنب و بفار سے کلنته بفتح کاف تازی و سکون لام فتح
 تائی فوقانی و با در آخر گویند و بر افتح لام یعنی لند است لنگر لغت فارسیست در اردوی هندی متصل
 چیزی از آهن که بان کشی را ایستاده کنند بعربے آنرا انجر بفتح همزه و سکون نون و فتح جم و رای مملو در آخر
 لخر بفتح لام و سکون نون و هو بصل بفتح با و سکون دا و فتح جم و لام و آخر و مر ساقه بکسر میم و سکون رای مملو و
 سین مملو بالف و تا در آخر گویند لنگر و ال ایستاده کردن کشتی را بر لنگر بعربے ارساء بر او سین مملوین بر
 اضمال گویند ارسیت السفینه فعل از ان بفار سے لنگر انداختن و انگذن لنگر اکسکه لنگ داشتند
 بعربے آنرا عرج بعین و رای مملوین و جسم به وزن احمه گویند و اگر در سیر و یا لنگی بود آنرا اقل بفتح خرفه
 و سکون قاف و فتح زای مجر و لام و در آخر گویند و ستوری که لنگی کند آنرا اطلاع بظای مجر و لام و عین مملو
 بر وزن فاعل گویند و بفار سے لنگ اعم از نیکه انسان باشد یا ستور و تبرکی اطلاق بفتح همزه و سکون
 قاف و سین مملو بالف و قاف ساکن گویند لنگر امانا لنگه کردن بعربی عرج بفتح عین مملو و رای مملو و جم
 در آخر گویند و در صحاح و قاموس است که اگر لنگه خلقی نباشد عرج از باب نصر گویند و اگر خلقی باشد عرج
 از باب سمع گویند لنگوئی بفتح اول و سکون دوم و ضم کاف فارسی و سکون دال مجر و کسر تائی هندی
 و سکون تحتانی معروف جامه پاره که یک سر آنرا میان هر دو سرین در آورده بگر بندد بفارسی حال آنرا
 قیزه بکسر قاف گویند و این محل را قیزه بندی گویند طغرا در تعریف مجربان گوید سمیت زنا زک میانه
 شده قیزه بند بهرج سرین و نیزین که کند و لنگوئیز گویند لنگور نو سے از میمون است که دم دراز و روی پهن دارد
 بعربے مطلق میمون را اقر و بکسر قاف و سکون رای مملو و دال مملو در آخر گویند و بفار سے این قسم میمون
 پنهان بفتح تائی فارسی گویند خاقانی در نحو گوید شعر جنبک زندو بوزنه خنک زندو خرس + آن بوزنه زینک
 و پنهان منظرک لنگها نا بفتح اول و سکون دوم و فتح کاف فارسی مخلوط السلفظ بها بالف و نون بالف کشیده
 که را از گل ولای و جز آن بگذرانیدن بعربے اجازه بفتح و زای مجر بر وزن اقامه و الا امر به گویند
 اجازه و امر به فعل از ان و قاموس است امره به جملہ میره بی فی النهایه امرت الشی امره امرارا
 اذا جلت میره ای نیدب لنگی جامه که بر سرین بندند و تا ساق بگذارند بعربے آنرا فوطه بضم فاء و سکون
 دا و فتح طای مملو و تا در آخر گویند بفار سے لنگ و آفتابی نیز خان آرزو گوید لنگ و آفتابی از ان
 جهت گویند که اکثر آفتاب داده میشود از جهت تر شدن مثلاً شخصی بجام رود و لنگ نداشته باشد بجای گوید
 که آفتابی بیار و این معنی از اهل زبان تحقیق رسیده لند اضم اول و نون مشد و بالف بلغت هر دم قصبات بریدن

گویند لو طایفم اول و سکون دوم مجهول و تاسی سندی بالفت نظر فیکه بان دست و پاشویند و طهارت کنند
بعر بے آن را مظهر بکمر میسب و بفتح آن و سکون طای مملعه و فتح یاو مملعه و رای مملعه و را آخر و او ده مکسر
همزه و وال مملعه بالفت و فتح و او و تاد را آخر و بفار سے آفتاب گویند و بضم اول و او معروف مکسر
مالش بفارست برده باشند بعر بے آن را منسوب بفتح میم و سکون نون و ظم با و سکون و او و او واحد
در آخر و مفار بفتح میم و غین معجمه بالفت و رای مملعه و را آخر گویند و بفار سے غارت زده و غارت خور
صائب گوید شکر یوسف از قافله حسن تو غارت زده ایست + کسے امر و ز زخوبان بسبر انجام
تو نیست + وحید گوید بیت چیست دانی عقل نادان آتشی افسرده + پلیست و اسے فهم جابل دزد
غارت خورده + لو طایفم اول و سکون دوم مجهول و تاسی فو قانی و نون بالفت از پہلو بہ پہلو گردین
وز در دو جز آن بفری ثقلب بقاف و لام و بای موحده بر وزن تفعل گویند فلان یثقلب نظر البطن بفار
غلطیدن و او غلطیدن و غلط و او غلط زدن محمد اسلم سلم گوید شہر شب چہا و بر زم می غلطید
و او غلطید شیخ + روز و مسجد چہا بتمکین نشست و او نشست + وحید در تعریف کبابے گوید بیت
بر آتش گذارم چہا پہلو بخواب + زخم غلط و او غلط همچون کباب + و بسکون دوم معروف بمعنی غارت کرد
بعر بے نسب بفتح نون و سکون با و بای موحده در آخر و اغارہ بکسر ہمزه و غین معجمه بالفت و فتح
رای مملعه و تاد را آخر گویند و بفارسی تاراج کردن و غارتیدن غارت کردن و انگیزدن برون
لوری بضم اول و سکون دوم مجهول و کسر رای مملعه و سکون تحتانے معروف سخنانی کہ وقت
خواب نیدن گوید کنند بعر بی مناخاۃ بضم میم و نون بالفت و غین معجمه بالفت و تاد را آخر و بجمہ بفتح ہر دو
با و سکون جیم اول و فتح دوم و تاد را آخر گویند و بفار سے بگرہ بفتح بای تازی و سکون نون و فتح کاف
فار سے و ناو بضم نون دوم ناصر خسر گوید شہر تو خفته خوشش اسے پس و چرخ روز و شب + ہوارہ
میکنند بالینت بگرہ + شاعرے گوید شہر تا خواب کند ختم تو بر بستر جاوید + در مد سفر میزند
با و یه ناو + لو طایفم اول و سکون دوم مجهول و کاف و رای مملعه و را آخر و ابر بفتح ہمزه و سکون تحتانے
و رای مملعه در آخر و قطیئس بکسر فا و سکون نون و کسر طای مملعه و سکون تحتانی و سین مملعه
در آخر و قضیب بفتح قاف و کسر ضا و معجمه و سکون تحتانے و بای موحده در آخر و صبح بضم رای مملعه و
فتح میم و سکون تحتانی و حامی مملعه در آخر و کبابس بضم کاف و بای موحده بالفت و سین مملعه در آخر و
تقصر بفتح قاف و سکون نون و فتح فا و رای مملعه در آخر و قطیئس بضم قاف و سکون سین مملعه و فتح طای مطبوعہ
و کسر بای موحده و فتح نون و تاد را آخر و مسطیبه و آن لغت نیست و کان و ذکر در از و گندہ را ادا می بفتح ہمزه

و سکون دال مملک و فتح لام و کسر عین مملک و تختانی مشد و در آخر گویند و کیفیت آن ابو عمیر بنوعین مملک و فتح
 میم و سکون تختانی و رای مملک در آخر و ابو الجحج و ابو ادریس است و بفارسی لنگ بفتح لام و سکون
 فون و کیر و نره و الفیه بفتح لفت و سکون لام و کسر فا و تختانی مشد و ویر بنوعیم فارسی و یک بفتح میم فارسی
 و سکون کاف تازی و شرم بفتح شین میم و سکون رای مملک و میم در آخر و تارکے سیک بکسر سین گنما و سکون
 کاف فارسی و ذکر فیل و شتر را بکسر عین بفتح عین و کسر سین مملک و سکون تختانی و لام در آخر و گنما
 و ذکر و باه را ملول بفتح میم و سکون لام و هم میم دوم و سکون واو و لام در آخر گویند و ذکر شتر را هم گفته اند
 لولا بفتح اول و سکون دوم معروف و لام بالفت بفتح لای است و آن بگذشت لوکی بار و درخت است بفتح
 قی بفتح قاف و سکون رای مملک و عین در آخر و بفارسی کدو گویند سر و ترست در و چه دوم لوک
 بفتح اول و سکون دوم مجهول و کاف فارسی در آخر و در آن را گویند بکسر ناس انا س بفتح حمزه و اش
 بکسر حمزه گویند و بفارسی مردم نیز لو مخری بفتح اول و سکون دوم مجهول و میم و کسر رای هندی و سکون
 تختانی معروف و جانی است معروف بفتح و کسر بکسر ناس انا س بفتح لای مثله و سکون عین مملک و فتح لام
 و بای موحده در آخر گویند و بفارسی رو باه و تیری که بفتح تایی فوقانی و سکون لام و ماده اش را
 بکسر ناس انا س بفتح تایی مثله و عین مملک بالفت و تیری که بفتح تایی فوقانی و سکون لام و ماده اش را
 گویند و بفارسی رو باه ماده و از کیفیت رو باه ابو الجحج بکسر حای مملک و سکون فون و کسر بای موحده
 و صا و مملک در آخر و ابو حفص و ام حفص بکسر حای مملک و سکون فون و کسر بای موحده و صا و مملک
 ابو الجحج و ابو الحصدین بفتح حای مملک و فتح صا و مملک و ابو نوح و ابو النواث و ابن عویل و ام عویل است و
 آنچه اشکس را نقل بفتح تاک و فوقانی و سکون تایی دوم و مملک و لام در آخر و بر وزن جعفر و در هم
 و زبج گویند فون چه نیک است که در لغت گویند بکسر بکسر میم و سکون لام و حای مملک در آخر
 و بفارسی نمک گویند فون بفتح اول و سکون دوم و فون غنه و دال پندک بالفت لماده روی نو رسیده
 بکسر ناس انا س بفتح حمزه و سکون میم و فتح را سبب مملک و دال مملک در آخر و بفارسی نو چه گویند فون
 زبیکه آنرا خریدید باشند بکسر بی آنرا مملک بفتح حمزه و میم و تاد در آخر گویند اموات و اما بکسر حمزه و اموات
 بکسر کات ثلثه حمزه و جمع آن و ملوک بفتح میم اول و سکون دوم گویند و بفارسی کثیر و پرست و داه و زنی
 که آنرا از دار الحوب بغز آرد و ده باشند بکسر بکسر ناس انا س بفتح سین مملک و کسر بای موحده و تختانی
 مشد و در آخر گویند سیما یا بفتح سین مملک جمع آن و بفارسی برده فون و کسر بای موحده و تختانی
 بکسر باز سبب بکسر بی آنرا مملک بفتح میم و سکون عین میم و کسر لام و میم در آخر و لا

و ملاط و مستطاب گویند و بفارسی شاه د باز و غلام باز و نیز گویند مقابل دختر باره و تحقیق آنست که غلام باره بمعنی
 سفظم و مغلم هر دو آمده چنانکه گویند فلانی غلام باره فلانست و کنفال و کنفال بکسر کاف تازی نیز گویند چه در اصل
 کنگ کفال بود یعنی امر در امری غلط انداختن گویند شهر احتساب نفاذ او بر داشت و از جهان رسم کنگ
 کنفال لو ندر می بچیم بچیم که از کنیزک بوجود آمده باشد بعربیه آنرا ابن زو و مده بفتح زای معجم و سکون و او و فتح میم
 و لام و تاء در آخر و ابن الامه و ابن البغه گویند و بفارسی کنیزک زاده و پرستار زاده لو فک بار و خفست
 خوشبو بعربیه آنرا قرفل بفتح قاف و در اسه محله و سکون و نون و ضم فاولام و در آخر و بفارسی میخک کبیریم
 و سکون تحتانی و فتح غای میخ و کاف تازی در آخر گویند گرم و خشک است در دوم و دوم لو نون بضم اول و سکون و م
 و کسر نون و تحتانی بالالف که در هندوستان که نمک سازند بعربیه که سیکه نمک سازد آنرا مایح بفتح میم
 و لام مشد و بالالف و حای محله در آخر گویند و تملح بضم میم بر وزن تقبل گویند در قاموس است المایح مایح المایح
 او صاحبه کامله است بفارسی نمک ساز گویند او یا بضم اول و سکون و دوم مجهول و بالالف رسیده و در
 معروف بعربیه آنرا حدید بجمای محله و بتکه ای و ال محله بر وزن امیر و بفارسی آهن و تبر کی تمیور کینه و نون
 و ضم میم و سکون رای محله و در مورد ال محله گویند یا بلام یا با هم یا با اله یا بضم اول و دوم بالالف رسیده
 و در اسه محله در آخر سیکه از آهن و سلاح و یا شد آن سازد بعربیه آن را الحد و بفتح حای محله و ال
 مشد و بالالف و ال محله و دوم در آخر گویند و قین بفتح قاف و سکون تحتانی و نون در آخر و بالکی میا و کسر لام
 و کاف تحتانی مشد و در هر سه بفتح بای و سکون بای و در حای محله و کسر تان و تحتانی مشد و گویند
 بکسر یا نیز آمده و بفارسی آهنک و نامی بفتح نون و بالالف و کسر تان و سکون تحتانی گویند و بر وزن سکنین
 هم آمده لهما کس بفتح اول و دوم بالالف و سکون و در آخر کس بفتح اول و بالالف و کسر تان و سکون
 و در جهاز کار بند بعربیه آنرا قلس بفتح قاف و سکون لام و سکون صا در آخر گویند قلس کس بالضم جمع آهن
 و در محاوره حال عرب آن را کنار بکسر کاف و سکون نون و بای و حده بالالف و رای محله در آخر گویند
 و آن از پوست نار جیل سازند لمانسی رسنیکه بان گشتی را گشته بعربی آنرا مقود بکسر میم و سکون
 قاف و فتح و او و ال محله در آخر گویند لچون بضم اول و سکون دوم و ضم جیم فارسی و سکون او و معروف
 و نون در آخر بکسر از سوهان کردن آهن نیز و بعربیه آنرا سحاله بضم سین محله و حای محله بالالف و فتح لام
 و تاء در آخر و سحاله بضم فا و سین محله بالالف و فتح لام و تاء در آخر و براده آهنید گویند و بفارسی براده آهن
 و ساد و ابن بسین و ال مملکتین و سونش آهن بضم سین محله و کسر نون مضاف بسو که آهن لهر بفتح
 اول و دوم در اسه محله در آخر سلسله مانند که از تحریک هوا بر سر سطح آب دریا و نهر پدید آید

و سکون و ال مملد و فتح لام و کسر عین مملد و تختانی مشد و در آخر گویند و کفیت آن ابو عجم بنجم عین مملد و فتح
 میم و سکون تختانی و رای مملد در آخر و ابو الحبیج و ابو ادریس است و بفار سے لنگا بفتح لام و سکون
 نون و کیر و زده و الفیه بفتح لفت و سکون لام و کسر فا و تختانی مشد و ویر بنجم حیم فارسی و یک بنجم حیم فارسی
 و سکون کاف تازی و شرم بفتح شین و سکون رای مملد و میم و در آخر و تارکے سیک بنسر سیدین گنما و سکون
 کاف فارسی و ذکر فیل و شتر را بعرس عین بفتح عین و کسر سیدین مملد و سکون تختانی و لام و در آخر گویند
 و ذکر و بابا را بمول بفتح میم و سکون لام و هم میم دوم و سکون و او و لام و در آخر گویند و ذکر شتر را هم بفتح ایل
 لو لا بنجم اول و سکون دوم معروف و لام بالف و بنجم لختی است و آن گنڈاشت لوکی بار و بنجم است و بنجم
 قریح بفتح قاف و سکون رای مملد و عین و در آخر و بنجم است که و گویند سر و ترست در و چهار دوم لوک
 بنجم اول و سکون دوم مجهول و کاف فارسی و در آخر و میان را گویند بعرنی ناس و اناس بنجم هر دو اس
 یکسر بنجم گویند و بفار سے مردم نیز لو حشری بنجم اول و سکون دوم مجهول و میم و کسر رای هندی و سکون
 تختانی معروف جانوری است معروف بقدر و بنجم آفرینا بنجم بفتح نای مثله و سکون عین مملد و فتح لام
 و بای موحده در آخر گویند و بفار سے رو با و و بیری که بنجم نای فوقانی و سکون لام و ماده و اش را
 بعرس بنجم نای مثله و عین مملد بالف و تار و آخر و شمال بر وزن غراب و تعبیه بنیاد و تا در آخر
 گویند و بفار سے را و با و ماده و از کفیت و با و ابو الحبیج یکسر حای مملد و سکون نون و کسر بای موحده
 و صا و صمه در آخر و ابو حفص و ام حفص یکسر حای مملد و سکون نون و کسر بای موحده و صا و صمه
 ابو النجم و ابو الحصین بنجم حای مملد و فتح صا و مملد و ابو نوح و ابو الوثا و ابن عویل و ام عویل است و
 بنجم است که را منتقل بنجم تا که فوقانی و سکون نای دوم و فتح فا و لام و در آخر و بر وزن جعفر و در هم
 و ز بنجم گویند لو ان چنین که است که در لغت گویند بعرس آنرا ملک یکسر میم و سکون لام و حای مملد در آخر
 و بفار سے ملک گویند و بنجم اول و سکون او و دوم و نون غنه و وال بند که بالف و ماده و روی نور سید
 بعرس و امر و بنجم بنجم و سکون میم و فتح را سے مملد و وال مملد در آخر و بفار سے نوچه گویند و لوندی
 از نیکه آنرا خریدیده باشند بعرنی آنرا امته بفتح حمزه و میم و تا در آخر گویند اموات و اما یکسر بنجم و اما موان
 بعرکات ثلثه بنجم و جمع آن و ملک بفتح میم اول و سکون دوم گویند و بفار سے کثیر و پرست و داده و زنی
 که آنرا از دار الحرب بغیر آورده باشند بعرس آنرا سبب بفتح سین مملد و کسر بای موحده و تختانی
 مشد و در آخر گویند سیایا بفتح سین مملد جمع آن و بفار سے برده و لوندی باز و تختانی مجهول یکسر
 ابجه باز که کند بعرس ان را مملد بنجم میم و سکون عین و کسر لام و میم و در آخر و لا

وطلاوط و مستطاب گویند و بفارسه شاد باز و غلام باره نیز گویند مقابل دختر باره و تحقیق آنست که غلام باره بمعنی
منظم و منظم هر دو آمده چنانکه گویند فلانی غلام باره فلانست و کفالت و کفاله بکرم کاف تازی نیز گویند چه در اصل
کنک قال بود یعنی امر در امری غلط انداختن گویند شهر احتساب نفاذ او بر داشت از جهان رسم کنک
کفاله لوندی بجه بچه بچه که از کنیزک بوجود آمده باشد بعربے آنرا ابن زوطه بفتح زای معجم و سکون و او دفعه بیستم
ولام و تا در آخر و ابن الامه و ابن البغه گویند و بفارسه کنیزک زاده و پرستار زاده لومک باره و نخست
خوشبو بعربے آنرا قرفل بفتح قاف و در اسے محمل و سکون فون و ضم فا و لام و در آخر و بفارسه سینگ کسبیم
و سکون تختانی و فتح خای محی و کاف تازی در آخر گویند گرم و خشک است و در دوم لومیا بضم اول و سکون و ف
و کسب فون و تختانی با الف گروسته اند در هندوستان که نمک سازند بعربے کسکه نمک سازد آنرا طالع بفتح ط
ولام مشد و با الف و حای محمل در آخر گویند و متعلق بضم میم بر وزن متقبل گویند و در قاموس است الملاح بالفتح الملاح
او صاجه کالملاح است بلفه بفارسه نمک ساز گویند لومیا بضم اول و سکون و فون و ضم فا و لام و در آخر و با الف رسیده و
معروف بعربے آنرا حدید بجمای محمل و تکرار و اول محمل بر وزن امیر و بفارسه آهن و تبری که تیمور که تکرار و
و ضم میم و سکون رای محمل و در موردال محمل گویند باب لا هم یا لا هم که در لغت بضم اول و دوم و با الف رسیده
در اسے محمل در آخر کسکه از آهن و سلاح و باستان سازند بعربے آنرا حدید بجمای محمل و اول
مشد و با الف و اول محمل و دوم در آخر گویند و فین بفتح قاف و سکون تختانی و فون و در آخر و با الف رسیده
و کاف و تختانی مشد و در هر یک بفتح با و سکون بای مشد و فتح رای محمل و کسک قاف و تختانی مشد و گویند
کسکه یا نیز آمده و بفارسه آنکه و در نامی بفتح فون و با الف و کسکه و سکون تختانی گویند و بر وزن سکون
هم آمده لومیا سکون بفتح اول و دوم و با الف و سکون فون و سکون فون و سکون فون و سکون فون و سکون فون و سکون فون
و در جهاز کار برند بعربے آنرا قفس بفتح قاف و سکون لام و سکون فون و سکون فون و سکون فون و سکون فون و سکون فون
و در محاوره و حال عرب آنرا کنکار بکسکه کاف و سکون فون و بای مشد و با الف و رای محمل در آخر گویند
و آنرا پوست نار جیل سازند لومیا سکون بفتح بای مشد و بای مشد و بای مشد و بای مشد و بای مشد و بای مشد
قاف و فتح و او و اول محمل در آخر گویند لومیا بضم اول و سکون دوم و ضم حیم فارسی و سکون و او و معرو
و فون در آخر بجه از سو بان کردن آهن نیز و بعربے آنرا سیمال بضم سین محمل و حای محمل با الف و فتح لام
و تا در آخر و فساله بضم فا و سکون فون و فتح لام و تا در آخر و براده الحیدر گویند و بفارسه براده آهن
و سا و آهن سین و دال مملکتین و سونش آهن بضم سین محمل و کسک فون مضاف بسوسه آهن بضم بفتح
اول و دوم در اسے محمل در آخر سلسله مانند که از سحر یک هوا بر سر سطح آب دریا و نهر پا برید آید

بهره آنرا سلسله المار و سلاسل المار گویند تسلسل الماء غسل اذن لیس برادر پیاز است و آن در
لغت لیس بگشت لیسیمه نوعی از چوب پنبه است بهاضوب بسوی لیسین یعنی برادر پیاز بهره آنرا عین التمر
گویند بسبب مشابهت آن بچشم گربه چه بر کاسه را و او حله شد و معنی گربه است بقلبی هم مستعمل است اما تخفیف
را اشرف گویند شعر عین البرکب سپهر و درست چراغ ما حکم ترا بر زیر گمین استوار باد و لیس لغت مردم
قصص است یعنی بهره بهره حلقه حلقه دغای معجزه شد و نصیب بخت و خلاق بفتح خای معجزه و لام بالفت و قاف
در آخر گویند بفارسی تاخیره بتای فوقانی و کسر خای معجزه چنانچه گویند تاخیره تو چنین بود و بفتح اول و ضم دوم
و سکون و او معروف بکی اذن اخلاط اربعه است بهره آن را دم بفتح و ال مملو و تخفیف گویند و مملو
و موبو ادب و دوروی پیر می هم در اصل و ادب و ده بسبب کسر ما قبل یا گردید چنانکه را صنی بر صنی گویند و آن
از رضوان است و سپهر گویند که اصلش وحی بر وزن فصل تسکین عین بود و چرا که جعش و ما و وحی مانند طبی
و طلبه و طبی است و نفس بفتح فون و سکون فاد سین مملو در آخر گویند یقال سالت نفسه و فی الحدیث یامیس له
نفس سائله فانه لا یجس الماء و بفارسی خون و تبرکے قان بفتح قاف گویند و خون سرخ و خالص را با حشر
ببای موحده و حای مملو در ای مملو بر وزن فاعل گویند خوسه که بسیاری زندان را بجمع بنون و جیم
و عین مملو بر وزن امیر گویند و خون تازه را بعلی بفتح عین مملو و کسر با س موحده و سکون تحتانی و طاء مملو
در آخر گویند و خون خشک را جسد بفتح جیم و سین مملو و دال مملو در آخر جاسد بر وزن فاعل گویند و خون
بسته را حلق بفتح عین مملو و لام و قاف در آخر گویند لهو بجهر اکسکه بخون آلوده باشد بهره آنرا
مضر ج بضم میسم و فتح ضاد معجزه و را س مملو شد و جیم در آخر گویند لهو لمان کرنا که ران قدر
خسته کردن که از سر تا پان خون آلوده شود بهره آنرا اذمار بدل مملو و جیم بر وزن افعال و تدیس بر وزن فاعله
و بفارسی خون آلوده کردن و بخون آغشتن گویند باب لام بابای تحتانی و لے بجاگنا و ر بودن حیرت
بهره آنرا خط بفتح خای معجزه و سکون طای مملو و فاد را آخر و اختلاف بنجای سیم و طاء مملو
و فاد و استلاب و اختلاف بنجای معجزه و لام و سین مملو بر وزن افعال گویند لیب و دوانی که تاب
یا بر و غن آمیخته بر اعضا بالند که غلیظ بود بهره آنرا راضا و کبک ضاد معجزه گویند و اگر رقیق بود آنرا اظلا و کبک
طائنه مملو و لام بالفت مملو و ده گویند لیمالک بکسر اول و سکون دوم مجهول و بای فارسی بالفت
و فتح لام و کاف تاز س در آخر شخصه که او را بفرزند بر دارند بهره آنرا متبانی بضم میسم و فتح تای فوقانی و
با س موحده و نون مشد و بالفت و دعی بدل و عین مملو بر وزن غنی گویند و بفارسی پس خوانده
لیس لکنا ما لیدن ضاد و طلاء و امثال آنرا بر بدن بهره آنرا طلی بفتح طای مملو و سکون لام و تحتانی و در آخر

بهر بی آنرا کیل بفتح کاف و سکون تحتانی و لام در آخر و کبکال بر وزن محراب گویند و بفارسته پیاپیانه مات
 بتای فوقانی در آخر و غلطیست از مصطلحات شطرنج بازان و آن عبارتست از یک شاه را حریف کش و دهد
 او را پنج خانه نماند که آنجا تواند رفت پس درین هنگام حریف غالب آید و آن کس یات و مغلوب شود و شطرنج
 بساط دوری و شطرنج غالبانه بخوبان + بخود فرو شده و شش عجب که مات نباشد مالم لغت عربیست مصحح
 بفارسی سوگ بضم سین نمله و شینون گویند در صحاح است که ماتم پیش عرب عبارت از زمانی که در خیر و شر جمع شده اند
 و نزدیک عوام بضم ی مصیبت چنانکه گویند کنانی ماتم فلان و صواب اینست که گویند منافع فلان مانگی پس
 لباس نیلی و سیاه که بماتم پوشند بهر بنی آنرا اسباب الکبر سین ممله و لام بالف و بای موحده در آخر و داد
 با سه های ممله و دال ممله با الف و دال ممله دوم در آخر و بفارسته جامه آکبه و جامه آسمانی و جامه سونی
 و جامه تلخ بتای فوقانی گویند صاحب گویند شمر گزارد و ماتم ایمان این دل مردگان + انچه دارد جامه نوحه
 اسلام تلخ + ماتحا بمعنی پیشانی بهر بی جبین و بای موحده و نون بر وزن امیر و میده بفتح جم و سکون
 بای موحده و فتح با و تا در آخر گویند جبین بر وزن افلس و اجنبه بر وزن ایند و جبین بضم تین و جباه بالکسر جمع
 آن و لطافه بفتح لام و طای ممله بالف و تا در آخر و بفارسته چاهم بضم و دو چشم فارسی نیز گویند نزاری گویند
 شمر بدرگاه قصر رفیعت ناده + لوک همان از تقاضا چاهم با سکه که کمال بمعنی دوی پیشانی بهر بی
 گویند و بفارسته موی جبین امیر خمر و گویند شمر عشق نوشکر ایست که سلطان عقل را + موی جبین
 بجاوشی آورد + ماجرا گفت غریبه است در اردوی هندی و فارسی مستعمل بمعنی سرگردشت و آله تروی
 گویند شمر با حسن و عشق را امر الف نبوده و نیست + این ماجرا ازین دوی ساوه خوانده ایم + بهر بنی
 قضیه و افعه گویند ما چو کبر جیسیم فارسی و سکون تحتانی معروف لغت مردم قصبات است و آن چو
 بود که بر گردن کا و قلعه را بنه گذارند بهر بنی آنرا ایشان بفتح سین ممله و کسر میم و سکون تحتانی و قاف
 بالف و نون در آخر گویند و سیکه را از آن مردم و سیکه گویند و از آن سیکه نهاد بضم لام و بای موحده بالف
 و دال ممله در آخر و یوغ بضم تحتانی و غین محم در آخر گویند ما و بر خط الف فارسی است در اردوی هندی
 مستعمل و آن دشنا نیست مشهور از سلطان بیک گویند شمر مشک گویند بخاش مردم عوی دارد +
 این عجب نیست از آن هند و ما و بر خطا + ما را بمعنی زدن بهر بی ضرب بفتح ضاء و سکون را و صا و با و صا
 در آخر گویند او بنصور تداپی گویند رخ اگر بکف دست بر پیشانی کسی زنند + صف بفتح صا و سکون
 قاف و عین ممله در آخر گویند و اگر بر قفا زنند بفتح با گویند و اگر بر روی زنند صدک بفتح صا و ممله و کان شد
 گویند و اگر بر خاره زنند لطم بفتح لام و سکون طاسه ممله گویند و اگر بشت زنند لکم بفتح لام

لام و سکون با و اگر هر دو دست زنده لم بفتح لام و سکون وال ممل و میخ در آخر گویند و اگر بر نون و خک زنده
و بر بفتح داد و سکون با و زای حجه و لزم بفتح لام و سکون با و زای حجه گویند و اگر بر سین و پهل و کف دست زنده
و کز بفتح داد و سکون کان و زای حجه در آخر گویند بفتح لام و سکون با و زای حجه گویند و اگر بر پستان زنده کس بفتح کان و سکون
سین ممل و عین ممل در آخر گویند و اگر بر پشت پا بر سکون است زنده عین بفتح صا و حجه و سکون فا و نون
در آخر گویند و اگر بر قمره یعنی کجاک زنده جمع بفتح قاف و سکون نیم و عین ممل در آخر گویند و اگر بر قمره بفتح
بفتح قاف و سکون نون و عین ممل در آخر گویند و اگر بر سوط یعنی تازیانه زنده مشق بفتح میم و سکون نون و عین
و قاف در آخر گویند و اگر بر پوشش زنده خلق بفتح خای مجیه و سکون فا و قاف در آخر گویند و اگر بر شمشیر زنده
ضرب گویند و اگر بر نیزه زنده نفس بفتح طای ممل و سکون عین و نون در آخر گویند و اگر بر کار و زنده منج
بفتح داد و سکون جیسیم و حجه در آخر گویند و اگر بر زنده مرغ بفتح وال ممل و سکون نیم و عین مجیه
گویند و اگر بر ماسینه چوبه بسته زنده نس بفتح نون و سکون سین ممل و حجه در آخر گویند و اگر
سنگریزه زنده خذف بفتح خا و مجیه و سکون ذال مجیه و فا در آخر گویند و اگر سنگ زنده قذف بفتح قاف
و سکون ذال مجیه و فا در آخر گویند و اگر سنگار کندر جم گویند مار و الی از جان کشتن جاندار را
اگر انسان را کشتن قتل گویند و اگر شکار را می الصيد بجا و ممل و میسم از باب افعال گویند
و اگر ایک را کشتن فرک البرغوث بفا و را و ممل و کاف از باب نصر گویند و اگر پیش را پیش
قصع القمله بقیاف و صا و عین ممل و اگر مورچه را کشتن صلیغ القمله بجا و و ال
و عین حجه از باب منع گویند فلان ما یصلح قمله و ما یقصر قمله و عظم القمله بجا و و ال
ضرب گویند و این افع است چه قرآن مجید بان باطلقت مار مار بنگار بجهنم نون بزنده
اضرب اضرب بنگار صیغه امر از ضرب یعنی زدنت بفارسته و ها و زدن نیز گویند ها و
شعر و ها و زدن از دو صفت زنان + چون غریزه شیران همه کف زنان + مار و بفس
زای مجیه و سکون و او تخمیدست تند مزه بعرب بے آنرا عین بفتح عین ممل و سکون فا و صا و ممل در آخر
گویند سر و خشک است در دوم ما شش بشین مجیه در آخر غله ایست معروف بفارسته آنرا بجهنم
گویند مالا بجهنم بجا کما مری که در رشته کشیده بران اسامی آبی خوانند و ربه آنرا بجهنم
و سکون بای و حجه و فتح حای ممل و تا در آخر گویند و بفارسته بجهنم یعنی مستعمل است ماله از دست
فارسیست و اربوی هندی مستعمل یعنی تو آنکه بعرب بے مول بفتح میم و کس و او شد و لام در آخر و
بکسر تخانی شده و گویند مالی بکسر لام و سکون تخانی معروف است یک کسان اگر اید دور خجال نشان بجهنم

تا طور بنون بالفت وضم طای معله و سکون و داد و رای معله در آخر و ناظور و ناظیر و دو بظای مجیمه حازر الیه
 گویند و بفار سے کہ یور و باغبان و حدیقہ پیر او چین پیر او چین آرا و چین ساز و چین طراز و گلشن آرا
 و گلچین مایخیو لیا بکسر لام و سکون تحتانی وضم خای مجیم و سکون و او و کسر لام و تحتانی بالفت لغت
 یونانیست دراز و دی و ہندی و فارسی و عربی مستعمل و آن نوعی از تغیر ظنون و فکر است شیخ و قانون
 گوید یقال بالیخو لیا تغیر الظنون و الفکر عن المجری الطبعی اسے الفساد و اسے الخوف و الرواۃ لمزاج
 سو و دی یوحش روح الدماغ من داخل و یفرع بظلمۃ کما توحش و تفرع الظلمۃ الخارجۃ و انما یقال
 مایخیو لیا لکان حد و ثمن سودا و غیر محترقہ استے و لفظ صحیح در لغت یونانی مایخیاست کہ آن مرکب است
 از ملن یفتح میم و لام و سکون نون یعنی سیاه و از خلیا یفتح خای مجیم و سکون لام و تحتانی بالفت بمعنی
 صفرا و معنی ترکیبے آن صفرا ی سیاه چنانکہ بعضی از الفریزان کہ در زبان یونانی کہا رستے داشتند
 بتحقیق رسیدہ مردم در آن تصرف کردہ گاہے مایخیو لیا و گاہے مایخیو و مایخیو و مایخیو و مایخیو و مایخیو
 صاحب مرض عم اطباء کنند و حشی گوید شہر مایخیو لیا کہ شہر جویم پیر او خوار و کو قہر جان من کہند
 من جان برای آلودہ و اسیر می گوید شہر کہ ابو و جہر شہر کہ ابو و جہر شہر کہ ابو و جہر شہر کہ ابو و جہر
 ہر دم در خیال و دیگر است + سوزنی گوید شہر نخوت ملک سلیمان رستہ شد و مرغز من + ہر زبانی مایخیو من بچہ
 نزدیک طعام تر + ماما بکر از میم زستے کہ اورا برای خدمت و کار خانہ نوکر گیرند بعر بے خادمہ و دو صیفی شہر
 و او و کسر صاد و ہماہ و سکون تحتانی و فتح فا و تا و ر آخر گویند و بفار سے پرستار ماندا بمعنی بیمار بھری
 مریض بیم و رای معله و صاد و مجیم و سقیم بسین معله و قاف و میم و وزن امیر گویند و نیز ماندا بمعنی تعب سید
 بعر بے تعب یفتح نامی فوقانی و کسر عین و ہماہ و بای موحده در آخر گویند در صحت تعب تعب تعب تعب تعب
 غیرہ فو تعب و متعب و لا تغل متعب ماندا بظفای نون و وال ہندے بالفت بروہ سفید کہ ہر مردم
 چشم کشیدہ شود بعر بے آرا غشاوہ بکسر غین مجیم و شین مجیم بالفت و فتح دا و تا در آخر گویند و در قاف
 تم یفتح نامی فوقانی و میم در آخر گویند ابن یسین گوید شہر ترکس نشان سردری اندر چین نو
 بیند اگرچہ در نظرش آفت تم است + و نیز ماندا مانا بار یک را گویند بعر بے رقا قہ بضم رای معله و قاف
 بالفت و فتح قاف و تا در آخر گویند و قاف بروزن غراب و کتاب جمع آن و نان تینے پس کہ در دیار عرب
 آخر اگرندہ بران خورد و نان تینے کہ طعام شادی بران گذارند آن را صبر یفتح صاد و ہماہ و کسر با و حو
 و سکون تحتانی و صبر ہر وزن کریمہ گویند و بفار سے ہمہ رانا تینک ماندا بے ابار سے
 کہ شوے ملان بر تار جامہ ماندا بفار سے شوے بضم شین مجیم و امار گویند مانس یفتح نون

و سکون سین ممله لغت محاکماست بجهت آنکه میان بعر بے ناس و انس کبسر حمزه و انسان و اناس بضم حمزه
 و بفار سے مردم گویند مانگ بنون غنه و کاف فار سے در آخر را ہی که زنان میان موهای سر گذارند و بفر
 آنرا فرق بفتح فا و سکون رای ممله و قاف و مغرق بفتح میم و کسر رای ممله گویند در صحاح ست الف و
 و المغرق وسط الراس و هو الذی یفرق فیہ الراس استثنی و بفار سے نیز فرق مستعمل است و تبرکی حزق
 کبسر تایی فوقانی اول و سکون دوم و رای ممله بالفت و سکون قاف گویند مانگنا از کسی چیزی خواستن
 بعر بے سوال بضم سین ممله و ابتغاه و اشتغاه و بر وزن افتعال گویند و نیز بضم عاریت گرفتار بعر بی
 استعاره گویند استعاره کائنات را بابتغاه و اشتغاه فعل از ان مامون برادر مادر بعر بے حال بخامی معجمه بالفت و لام
 و آخر گویند و بفار سے خالو و کا کو سلیم گوید بیت نتوان یافت دل خوش بهمان ای کا کو چه روی گاه
 گنج و گاه بے باکو و باکو شهریت نزدیک شروان ماننا بضم پذیر فتن سخن بعر بی قبول بفتح قاف گویند
 مانجواری و وظیفه که نوکران را بعد از انقضای همراه دهند بعر بے آنرا مشا هره بضم میم و شین معجمه
 بالفت و فتح با و را سے ممله و تا و در آخر گویند و بفار سے ماسوار و با واره و با بیانه و مواجب
 ماهی تو اطر سے که در ان ماسه را بر بیان کنند بعر بے آنرا مقبله کبسر میم و سکون قاف و لام با
 گویند و بفار سے جمع آن و طاجن بطای مطبقة بالفت و کسر جیم و نون در آخر و طین بر وزن حیدر و بغل
 ماسه تا به مایین کبسر حمزه و سکون تحتانی معروف و نون در آخر بار در خیت و آن دو قسمیت کی کلا
 و آن شمر گزست و آن را بعر بے ثمره الطرفه و بفار سے گز مانج گویند گرم است در اول و خشک
 در دوم و دیگری خرد و آنرا بعر بے ثمره الاثل بفتح حمزه و سکون ثانی مثله و لام و در آخر گویند سرد
 در ورید دوم و خشک است در سوم مان بنون غنه و در آخر معروف است و جذف ان نیز آمده
 بعر بے والده و ام بضم حمزه و میم شد در آخر گویند القاموس المم و قد کسر والده
 و یقال لام الامة و الامة جمع الامات و امات او بده لمن یعقل و امات لمن لا یعقل و بفار سے
 مادر و ام کو تبر کے آنا حمزه ممدوده و نا بالفت مقصوره مایوس بضم تحتانی در ادوی بصر
 و فار سے بضم نا امید مستعمل ماخوذ از ایس منه و آن مقلوب بیس است و این از تصرفات ملکه
 از اغلاط فارسیانست چه که از فعل لازم مفعول نیامده بعر بے یوس بر وزن صبور و یوس بر وزن
 ندس و قطف بفتح قاف و کسر نون و طای مطبقة در آخر گویند صاحب بهار عجم گوید مایوس بضم امید بریده
 شده است فارسیان بضم نا امید استعمال میکنند و بعد از ان گفته بذا غایه التحقيق فی هذا المقام قول
 بل بوزنه اقدام الاقدام باب میم بابائی تازی مبارکباد و مبارکبادی وینا

کے راہنیت دادن بعربی تہنیت بہا و نون بر وزن تفعیلہ و تہنی بر وزن تفعیل گویند نہا از باب تفعیل فعل
 ازان و لفارسی مبارکباد و مبارکبادی کردن و زدن و گفتن و دادن و ساختن لغاتی گوید شعر
 عید شد ہر کس میا نور مبارکباد کرد و ہر گرفتاری بطاق ابر و دلشاد کرد و زلالی گوید شعر غلیل اللہ را در سراج
 تو فریز فرزندش مبارکبادی قربان بہاد عید قربان زد و ابو طالب کلیم گوید شعر مبارکباد و جمل گوین
 چرخ کہ عید مائی را تہنیت نیست و ملا علی خراسانی گوید شعر و جمل جانان ظاہر از دیک شد اشک بلم
 میدہد ہر لحظہ از شادی مبارکباد من و باب میم باتای فوقانی و متاسا بضم اول و دوم بال الف و
 سین مہمل بال الف کہ تخاصی بول داشتہ باشد بعربے آنرا حاقن بجا و مہمل و قاف و نون و باکن نامزد
 و لام بر وزن فاعل گویند و بفارسی بول گرفتہ مثلی حالتیست مدہ را کہ بسبب آن تخاصی دین
 موفیہ دارد و بعربے آنرا غنی غنی معجز سکون نامی مثلثہ و یای تہانی در آخر و غنیان فتح غنی حجه
 و نام مثلثہ و تہانی بال الف و نون در آخر گویند و بفارسی دلشور و منفش گردا و اگر این حالت مدہ بال لازم
 بود بعربے آنرا قلب النفس گویند و اگر مدہ حرکت کند برای دفع بی آنکہ چیزی من شود و بعربے آنرا
 تنوع بہا و او و عین مہمل بر وزن تفعیل و بفارسی شورید کے و ہمہ بر آمدگی تکیہ است و ہندی زبانی
 گویند و غنیانے کہ زنان حاملہ را عارض میشود بعربی آن را فرث بفتح نا و کسر رای سملہ و ثار مثلثہ در آخر
 و انفرات بر وزن انفعال گویند متوالا بفتح اول و سکون دوم و واو بال الف و لام بال الف رسیدہ شخصی
 کہ نشہ می در سر دارد و بعربے آنرا سکون و کسیم و لام در آخر و بفارسی سست گویند
 و مستانی وستان مزید علیہ آن طالب علمی در قصیدہ کہ بنای قافیہ آن آنکہ از پیشانی و حیرانیت آوردہ
 شعر دی در ان چمن از روی ذوق کردم سیر و غزل سہر ایاں چون عند لب مستانی و دانش گوید شعر
 تو چون سبیل آمدی مستان گذشتی و چو صحرایی کہ جاسکے بہا ماند و متوثر شخصیکہ بر بستر اول کند بعربے
 آنرا بوال بفتح بای موحده و واو مشد و بال الف و لام در آخر گویند متوثر می زنیکہ بر بستر بول کند بعربے
 آنرا منفاض بکسر میم و سکون نون و واو بال الف و صا و مہمل در آخر و بوالہ بر وزن و لالہ گویند در قاموس است
 المنفاص البوالہ علی الفرائش متخصا بفتح اول و سکون دوم و مہمل و تلفظ بہا و نون بال الف رسیدہ حضرات یا
 زدن برای آوردن مسکہ بعربے محض بفتح میم و سکون خای معجز و صا و مہمل در آخر گویند و بفارسی
 شیر زدن محض اللبن از باب ضرب و جمع و فتح و تفعیل ازان متخصی چوبے کہ بان حضرات را بر آ
 بر آوردن مسکہ زدن بعربے آن را ابرج بکسر میم و سکون باے موحده و کسر راے علم
 و سکون تہانی و ہمہ در آخر و منحصہ بکسر میم و سکون نیم دوم و فتح خای معجز و صا و مہمل در آخر و بفارسی

فتح بفتح جیم فارسی و سکون غین معجم و حتی بقاف و شیر زن گویند باب میهم با تاسی سندی + مثلاً یا بعض اول و
 دوم با الف و بای فارسی با الف یعنی فرسبے بعربے کدنه بکسر کاف و سکون و الی ممل و فتح نون و تا و در آخر
 گویند در نهایت است الکنه بالکسر و قد بضم غلط الجیم و کثرة اللحم و حدیث سالم است از و ضل علی هشام فقام له
 الی الحسن الکنه مثلاً یا کسر اول و دوم با الف و کون با الف رسیده نایدید که دن آثار یزیدی من اگر حتماً
 کتاب را نمونند بعربے طس بفتح طای ممل و سکون لام و سین ممل و در آخر گویند طلس الکتاب از باب فتح
 و طلس از باب تفصیل فعل از ان و محو بفتح میم و سکون حای ممل و واد و در آخر فتح بفتح میم و سکون لام و قاف
 در آخر گویند و محو بفتح میم و سکون حای ممل و قاف در آخر تحقیق بر وزن تفصیل و قطر لیس بطای ممل و واد
 و سین ممل بر وزن تفصیل گویند يقال طرست الصیفة اذا انعمت موباً و اگر آثار خاشه در او را نایدید
 طس بفتح طای ممل و سکون میم و سین ممل و در آخر گویند و محو کون کو که تخنه تعلیم را بعربے نخل بفتح نون و
 سکون جیم و لام و در آخر گویند مثلاً نایدید شدن آثار بعربے طوس بضم طاس ممل و میم و سکون واد
 و سین ممل و در آخر و در و س بضم و ال و رای مملتین و سکون واد و سین ممل و در آخر گویند و این بضم
 و لازم هر دو آمده مظهر و انه ایست بکلمه دار و در و بعربے آن را اگر سنه بفتح کاف و سکون بای و فتح سین
 و نون و تا و در آخر گویند و بفارسی کسک و بلفظ طبرستان کشنه گویند گرم و شکست در دوم مثلاً
 بفتح اول و سکون دوم و کاف تازی با الف یعنی خم کلان بعربے آن را قله بضم قاف و فتح الیم مشدود
 و تا و در آخر گویند قل بضم اول و فتح دوم مع آن مشکنا جنبانیدن سر و دیگر اعضا با استهزایه ضربه
 بعربے خطر ان و میلان بالتحریک با قید عضوی مثل دوش و کمر و سین گویند که قول المتنبی شعر و مار و زن
 من الممام بالکسر + و را کسن صقیلات العراقیب + مثله خانه که بت پرستان برای عبادت بنان ازند
 بعربے آن را بیکل و بیت الاضام و در گویند و بفارسی بجان و بنکده مٹی اجزای که از ان مسکه
 بر آورده باشند بعربے آنرا مخفیض میم و خاوضا و مجتین بر وزن کریم مخوف بر وزن مفعول و رایب
 بر اس ممل و بای موحده بر وزن فاعل گویند در نهایت است قبل اللبن الممخض را بیت لانه بملط بالی
 عند المنخفض یعنی زبده و بفارسی و غ گویند و تبر که ایران بفتح بجره و سکون تحتاسی و رای ممل
 با الف و نون و در آخر و فلیق بکسر قاف و فتح بای موحده مثلاً بضم موطا و آن خوابه آمد متجمکس
 بکسر اول و دوم مخلوط التلظ بهابا الف و سین ممل و در آخر مزه ایست معروف بعربے حلاوة بفتح
 حای ممل گویند و بفارسی شیرین مٹھانی و آن مشهور است بعربے حلوا و بجای ممل و لام و واد
 بر وزن صحر گویند و بالقصر نیز آمده و بفارسی شیرین مٹھور بفتح اول و ضم دوم مخلوط التلظ بها

و سکون و او مجهول در ای ممله در آخر بیضی و از بعربے آنرا غایبه بجای معجزه بالف و کسر با س موحده
 مفتوح تخلفه و ناد در آخر و بفار سے خم کلان مضمولی مارتا بیضی جلیق زدن بعربی استندار بالید و خضوضه
 تنگ را خدا معجزه و ناد و زدن و در هر گویند که حدیث ابن عباس است سل علی الخضوضه فقال یو غیر من الزنا و کمالی الا
 خیر منه فی النهایه الخضوضه هو استغفر الی المنی فی غیر الفرج و اصل الخضوضه الیحرک و تفصیل آن خبر لغت
 جلیق مارتا گذشت مضمولی پنجم که ذکر ده شده بعربے آنرا قبضه بفتح قاف و سکون بای موحده و جمع بضم جیم
 و سکون نیم و عین ممله در آخر و جیم زیادت تا گویند و بفار سے مشت و نیز بیضی مقدار یکشت از هر جیم بعرب
 گویند اعطی قبضه اوجهه من تمر یعنی یکشت بده از خربا بفار سے مشت و مشواره گویند بطوری گویند
 کل بر امان ریشی بر جیب جان مدعی + مشت داعی و در گریان دل شیدا افشان + معنی نماند که مشت ریشی
 آنمقداری که در مشت نچد بفار سے در چیزهای خشک شائع است و گاهی در اشیای سیاه هم استعمال میشود
 شعر رفته ام از خود بیا دلاله رخساری اسیر + دوستان مشت گلایی بر جبین مازنید + مضمیایضم او ا
 و سکون دوم مخلوط التلفظ بها و تخانی بالف دسته چوبین قلبه که آنرا بدست گرفته شیار کنند بعربے آنرا
 مقوم بکسر سیم و سکون قاف و فتح و او و نیم در آخر گویند مضمولی نماند هجا پنجم را اگر ذکر و ن بعربے جمع لفظ
 و بفار سے کف عین که درن خفیع اثر گویند شعر نقد ما چون زر زحل و در طبق اخلاص است + کف ما تخم نکرده
 چو شود صاحب مال + بطوری گویند شعر کف عین کنی پر از گل نغمه شود + از بس بهر انغمه بر آیمچه است
 مثنوی سیک از عناصر اربعه بعربے تراب بضم تای و فاقانی و بفار سے خاک گویند ابو منصور ثعلابی گویند خاکی
 که بر روی زمین باشد آنرا صغید بصاد ممله و عین و دال حلقین بر وزن امیر گویند و خاک که در نمناک
 بود بمرتبه که بجایه بسید آنرا ثری بفتح تایی مثله و رای ممله بالف مقصوره در آخر گویند و خاک که از
 چاه بوقت کندن بر آید آنرا نبشیه بفتح نون و کسر بای موحده و سکون تخانی و فتح تایی مثله و ناد در آخر گویند
 و خاک که موش و سستی آنرا از سوراخ خود بر آورد و جمع کند آنرا را به طایر براسه ممله بالف و با و کسر
 طای ممله با هم و مند و ده در آخر و او ا مازبدال ممله بالف و نیم با هم و مند و ده در آخر گویند و خاکی که مورچگان
 نزدیک سوراخهای خود جمع کنند آنرا جرثومه بضم جیم و سکون رای ممله و نیم تایی مثله و سکون و او و فتح نیم و
 تا در آخر گویند و خاک که بر یک آیمچه بود آنرا را غام بفتح رای ممله و عین ممله بالف و نیم در آخر گویند
 مثنوی وینا خاک بر سر قبر مرده هنگام دفن ریختن بعربے شن بفتح شین معجزه و نون شد و در آخر
 و صب بفتح صاد ممله و بای موحده شد و در آخر گویند شن القراب علیای صبه مثنوی عین او ثنادر خاک
 غلطیدن بعربے تمک نیم و عین ممله و کاف و فتح نیم و رای ممله و عین معجزه بر وزن تغزل گویند فی الصلح

مرغته فی التراب تمر فیاً تمرغ ای معکته فتمک والموضع متمرغ و مراغ باب میم باجم + مجرا بضم اول
وسکون دوم لغت عربیت در اردوی ہندی و فارسی یعنی ہر چیزی کہ از جملہ چیزی بحساب درگاہ مستقل نامیر
گوید شعر مرا کہوہ تمکینی سر و کار است از قسمت ہلکہ گریلاب خون گرم نگر و پیش او مجرا + بعربے محسوب گویند
و نیز مجرا یعنی سلام خان آرزو کہ بد مصرعہ کجا مجرای بلبل آن قیامت ناز میکرد + مجرای کسی کہ در
مجرای خداوند خود رسیدہ باشد لغت فارسیست در اردوی ہندی مستقل بلا فقیر اللہ لاہوری گویند شعر
سیہ سپاہ تغافل ہے صف آرائیست + نقیب نالہ صدای کہ اشک مجرایست + مجید بفتح اول و کسر
وسکون تحتانی و فتح تہای ہندی مخلوط التلفظ بہا جوہیت کہ آن جامہ رنگ کنند بعربے آنرا خواہ بضم فاو
تشدید واو مفتوح و ہای مخفی در آخر و بفارستہ رودنگ برای مہملہ و داو و دال مہملہ و نون و کاف فارسی
بر وزن ہوشنگ در وزن سوزن و وزن سوزن و وزن سوزن برای مہملہ و سکون و واو و نون بالفت و سین
در آخر و و نیاس بزایدت تحتانی بعد واو و و دین بایا سے تحتانی بعد واو و وزن سوزن
و ردینگ بر وزن ہوشنگ گویند گرم و خشک ست در درجہ اولی باب میم باجم فارسی + میان
بفتح اول و دوم بالفت و نون در آخر تخمہ و چوب پارہ کہ از زمین بلند کردہ و گردید و از نند و چیز با بران
گذارند تا از زمین محفوظ ماند بعربے آن رارف بفتح رای مہملہ و فای مشد در آخر گویند در نہایہ است
الرف بالفتح الخشب یرفع عن الارض الی جنب الجدار یوقی بہ ما بوضع علیہ جمعہ رفوف و رفان حمی بضم
اول و دوم مشد و بالفت گوشت پارہ کلان ہے استخوانے بعربے آنرا فدرہ بکسر فاو سکون دال
و فتح رای مہملہ و تا در آخر گویند چھ جانور سے ست کو چک الٹکس نیش میزند بعربے آنرا بعوض بفتح
بایا سے موحہ گویند بعوضہ بزایدت تا سیکہ و طیار بفتح طای مہملہ و سکون ثانی مثلثہ و تحتانی بالفت
و رایا سے مہملہ در آخر و طیار بتقدیم تحتانی و بر غوث بضم بایا سے موحہ و سکون رایا سے مہملہ و ضم
غین مجر و سکون واو و تہای مثلثہ و بر غس بفتح بایا سے موحہ و سکون رایا سے مہملہ و فتح غین مجر و سین مہملہ
در آخر گویند و بفارستہ ہشہ حافظ ابو الحسن مقدسے گویند شعر ثلاثہ باث بلینا ہا البق والبر غوث
والبر غس ثلاثہ او حشش ماسفے الوری + دست اوری ایسا او حشش و سفے حیوۃ الجواہر
البر غوث بالث او الثلاثہ واحد البر غیث و ضم بانہ اکثر من کسر یا و کینیت آن ابو طامرو ابن طامرو
ابو عدی و ابو الوثاب و بزرگ را بعربے بقہ بفتح بایا سے موحہ و فتح قاف مشد و تا در آخر و بوق
بکذف تا گویند و کو چک را جس بکسر ہر دو جیم و سکون رایا سے مہملہ و سین مہملہ در آخر گویند و برکی
سینک بکسر سین مہملہ و نون سنفے و فتح کاف عربیے و سکون دوم مچھلی حیوانے ست در یا ست

بهر بے آنرا سبک بفتح سین ممله ویم وکاف در آخر دعوت بضم حای ممله و سکون و او و قای فوقانی در آخر
 و فون بضم فون و سکون و او و فون در آخر گویند احوات بالفتح و حوت بکسر حا ممله و فتح و او و حیتان بالکسر جمع
 آن و کلیت آن ابو العوام و بفارسته مای گویند و ماهیان خرد را بهر بے بضم بفتح با ی و حده و لام و نیم
 در آخر گویند محمد رسیده بوزنه را رقصاند و به معیشت خود سازد بهر بے آنرا قرا و بفتح قاف و رای ممله شده
 بالالف و دال ممله در آخر گویند بر پنج سمدانی در مقامات خود گویند فاذا هو قرا ویرقص قروه و یفک من خنده
 و بفارسته میمون باز و بوزنه باز گویند باب میم با حای ممله + محافه بضم اول و دوم بالالف و فتح قاف
 باور آخر بر شستنه که بران زنان سوار شوند بهر بی آنها محفه بکسر هم و فتح حاسه ممله و فتح قاف شده در
 با در آخر گویند و فارسیان تصرف کرده محافه بزیادت الف استعمال نمایند و سندان هم باقی گویند شعر گفتا بمانده
 بدوش آورد + خم روی زرو و خوش آورد + و بهر بے آنرا مزله بکسر هم و فتح زای معبره و فای ممله و قاف
 گویند و این نسبت محفه خاص است چه مشتق از زف بمعنی فرستادن عروس پیش و او دست پس مزله محافه
 عروس باشد و فی القاموس المزله بالکسر المحفه ترن فیما العروس محرمه بانه شستین از ماههای تازی نامیده
 بان بسبب بودن آن از ماههای که دوران قتال حرام است و آن ذوالقعد و ذوالحجه و قمر است چه
 در جابلیت حرام می دانستند جنگ را درین ماهها و متعاض نمی شدند احدی را بقتال و تاراج اگر چه
 خود را باشد نزد آنها محرمات بفتح اول نوعی از قماش که خطوط رنگین داشته باشد فارسیان تشدید و زن
 مقدمات گویند میرنجات گویند شعر محرمات مکن بر من این محرم را + برنگ ابرسیه بر بصفای را در پیش
 بهر بے آنرا سبک بضم سین ممله و بای شده ویم در آخر بکسر بضم میم و فتح لام و سکون سین ممله
 و فتح لام و سین ممله دوم در آخر گویند و بفارسته جامه راه راه نیز گویند تا فیکر گویند شعر قنای راه
 راه داشت در بر + که هر راهش بر دود را بر است + محصول لغت عربیت بمعنی حاصل فرمایا
 و هندیان بمعنی خراج استعمال نمایند بهر بے آنرا عشر بضم عین ممله و سکون شین معبره و رای ممله در آخر
 و خراج بفتح خای معبره و جابیه بکسر هم و بای موحده بالالف و فاع تحتانی و تا در آخر جابیه بود و گویند محضر
 بفتح اول و سکون دوم و فتح ضا و معبره و رای ممله در آخر لغت عربیت بمعنی حمله که قاضی نوشته و بعد
 در دعوت هندیان و فارسیان نوشته که برای اثبات دعوی مبر مردم شهر و کسانیک بران اطلاع دارند
 بنویسند نظیری گویند شعر محضر سلطنت عشق که خوانند + خام سیکر بر آرد ز گنجینه با محضر که نا
 نوشتن محضر برای اثبات دعوی بفارسته محضر نوشتن و گردن و ساقش و دست گردن و را بخام دان
 فغانی گویند شعر خط سبزه بخون عاشقان محضر نوشته آخر دل آشفته هم بعد اول این کواهی را

شفع اثر گوید مصرعه محض کند بخون سیاوش لاله را + ابله خراسانی گوید شعر بقتل عاشقان ای کاش خوبان محض
 سازند + که من صد جابزون خویش بنویسم گواسته را + صائب گوید شعر بخون خویش سرانجام می دهد محض +
 سینه کی که چو طاقس در خود آریست + باب میم یا دال محمله + مد و کمر نایاری کردن در کاری بعربی
 لغز بفتح نون و سکون صاد محمله و رای محمله در آخر و تصور بالضم و نصره بالضم و بزیادت تا و معاونه بعین محمله و
 واو و نون و نون و مضافه بضافه مجرور و فاد رای محمله و مساعده بعین محمله و عین محمله و دال محمله و وزن مفاعله و افاده
 بکسر حمزه و عین محمله بالف و فتح نون و تا در آخر و انجا و بنون و جیم بر وزن افعال و بفارسی یاری کردن مد و ک
 لغت فارسیست در اردوی سندی مستعمل محض که محمد شخصی بود بعربی آنرا ناصر بنون و صاد و رای محلتین بر وزن
 فاعل و لغز بر وزن امیر و در کسر رای محمله و سکون و دال محمله و حمزه در آخر و ظهیر بفتح طای معجزه و کسر و سکون
 تحفاتی و رای محمله در آخر و معین بضم میسم و عون بفتح عین محمله و سکون و او و مد و مجزیم میسم و سکون نون
 و کسر جیم و دال محمله در آخر و مضافه بضم میسم و صاد و معجزه بالف و کسر فاد رای محمله و در آخر و مساعده بعین
 و عین و دال محملات بر وزن آن گویند و بفارسیست یا رجم گویند باب میم یا دال محمله + مرتبان بفتح
 اول و سکون دوم و فتح تایی فوقانی و بای تازی بالف و نون در آخر نوعی از طرف سفالین و چینی بفارسی
 آنرا بستود و بسنگ بفتح بای تازی گویند و بعربی بستوقه بالضم گویند و آن معرب است هر چه آنرا فسرده و
 بے رونق شدن سبزه بعربی ذوی بضم ذال معجزه و کسر و او و تحفاتی مشد و گویند و ذوای لبق و از لب
 ضرب فعل ازان و بفارسیست ترمودن هرج بار دار فلفل و آن دو قسمت سپید و سیاه بعربی آنرا فلفل
 هر دو فاعل بضم هر دو فاعل گویند شیخ در قانون گویند حارث یا بش الی الاربعة و نوعی از مرج سرخ مست مخصوص هندوستان
 هر چنگ بضم اول و سکون دوم و فتح جیم فارسی و سکون نون و کاف فارسی در آخر ساز نیست که بدین گفته
 باگشت نوازند بعربی آنرا در محاوره حال کجنگ بضم جیم و آن معرب چنگ است و بفارسی آنرا چنگ دهن
 گویند میرزا شجاع گوید که اگر سکه دل بر سخن خویش زنی + کی حرف بدی زد و سخن خویش زنی بدگویی خلق
 همچون چنگ و دهنست + منواز که خود بد و دهن خویش زنی + و آن در مد چنگ خوابد آمد هر دو لغت فارسی
 در اردوی سندی مستعمل جانور است که از مرگ خود مرده باشد بعربی آنرا میت بفتح نیم و سکون تحفاتی و فتح
 فوقانی و تا در آخر و قاموس است المیتة تالم یقیمه الزکاة و بالکسر للنوع و جیفه بکسر جیم و سکون تحفاتی و فتح فاد و
 گویند جیف بکسر اول و فتح دوم جمع آن هر دو در سنگ بضم اول و سکون دوم لغت فارسیست علم و دگر
 مستعمل و آن چیز نیست که از سرب پیخته سازند بعربی آنرا سنج و سنج بفتح سیم و سکون رای دوم و مد
 و آن معرب هر دو در سنگ بفارسی هر دو در سنگ و سرب سنج و سنج بفتح سیم و سکون رای دوم و فتح فاد و تا

نامطور بنون بالف وضم طای مملعه و سکون داد و رای مملعه در آخر و نامطور و نامطور و دو فطای مجنونه حازر البساک
 گویند و بفارسته که یور و باغبان و حدیقه پیرا و چین پیرا و چین آرا و چین ساز و چین طراز و گلشن آرا
 و گلچین مایه خولیا بسکرام و سکون تحتانی و ضم خای مجنونه و سکون داد و کسر لام و تحتانی بالف لغت
 یونانیست در اردوی هندی و فارس و عربی مستعمل و آن نوعی از تغیر ظنون و فکر است شیخ و قانون
 گوید یقال مایه خولیا تغیر الظنون و الفکر عن المجری الطبعی اسے الفساد و اسے الخوف و الرواة المزاج
 سوداوی یوحش روح الدماغ من داخل و یفرغ بظلمته کما توحش و تفرغ الظلمة الخارجة و انما یقال
 مایه خولیا لما کان حدوثه عن سودا و غیر محترقة استغنی و لغت صحیح در لغت یونانی مایه خولیاست چه آن مرکب است
 از ملن قنقیم و لام و سکون نون و مبنی سیاه و از خلیا الفتح خای مجنونه و سکون لام و تحتانی بالف لغت
 صفرا و معنی ترسیب آن صفرای سیاه چنانکه بعضی از فکر یزان که در زبان یونانی کهمارسند داشتند
 بتجقی رسیده مردم در آن تصرف کرده گاست مایه خولیا و گاست مایه خولیا و مایه خولیا گویند و بمجاز بر
 صاحب مرض هم اطلاقی کنند و حشی گوید شهر مایه خولیا که ششم جویم میرا خوشوارده + کو قنقیم جان من کنند
 من جان برای او و هم + اسسری لایحی گوید شهر که بود جز شاد و می رند را دیگر خیال + زاد مایه خول
 هر دم در خیال دیگر است + سوزنی گوید شهر خوت ملک سلیمان رسته شد و مرغز من + بر زبانی مایه خول
 نزد هم خام تر + ماما بکرا ازیم زنی که او را برای خدمت و کار خانه نوکر گیرند بفرستند و دو صیفی بفتح
 داد و کسر صاد و مملعه و سکون تحتانی و فتح فا و تا در آخر گویند و بفارسته پرستار ماندا بپوشد بیمار بفرستی
 مریض بمیم و رای مملعه و ضا و مجنونه و سقیم بمین مملعه و قاف و میم بر وزن امیر گویند و نیز ماندا بمعنی تعب سیه
 بفرستد تعب بفتح تهای فوقانی و کسر عین مملعه و بای موحده در آخر گویند در صحت تعب تعب بمعنی تعبیه
 غیره فتو تعب و متعب و لا تقبل متعوب ماندا بفتح فای نون و وال هندی بالف برده سفید که بر مردم
 چشم کشیده شود بفرستد آنرا غشاوه بکسر عین معجده و شین معجده بالف و فتح داد و تا در آخر گویند و در قاف
 تم بفتح تهای فوقانی و میم در آخر گویند این بمین گوید شهر نرگس نشان سروری اندر چین نو-
 بیند اگر چه در نظرش آفت تم است + و نیز ماندا انان باریک را گویند بفرستد رقا قه بضم رای مملعه و قاف
 بالف و فتح قاف و تا در آخر گویند و قاف بر وزن غراب و کتاب جمع آن و نان تنگ پیکر که در دیار عرب
 آنرا گسترده بران خورند و نان تنگ که طعام شادی بران گذارند آن را صبر بفتح صاد مملعه و کسر با موحده
 و سکون تحتانی و صبر بر وزن کریم گویند و بفارسته همه رانان تنگ مانند بکسر ابارس
 که شوسه مالان بر تار جامه مانند بفارسته شوسه بضم شین معجده و امار گویند ماس بفتح نون

و جاجیکی و اطلاق آن بر نر و مؤنث هر دو آید و نامی آن برای نایث نیست بلکه برای فرق میان احد
و جنس است مانند حمامه و بطه انتی و کنیت و جاجه ام جعفر و ام حقیقه و ام قوب چه قوب چو جاجش را گویند
و ام قور و ام الهی و او عشرین چیز که بر بیضها تا این دست می کشند و همین قدر بجه برمی آرد و هر کجا بفتح
اول و سکون و دوم و ففتح کاف تا زنی مخلوط و تلفظ بها و نون بالفت ستوری که شلخ زنده بعر بے آنرا نطق بفتح
نون و ضم طای ممله و سکون و او و حای ممله و ر آخر و نطق بر وزن فاعل گویند و بفار سے شلخ زن مردن زن
هر گز بکسر اول و سکون و دوم و کاف فار سے در آخر بزبان بجا کجا حیوا نیست معروف معری آنرا
نطی بفتح خای مجر و سکون بای موحده گویند و بفار سے آهو و تفصیل آن در لغت سرن خوابد هر گز چھا
بزبان بجا کجا بفتح پست آهو که آنرا در ویشان دارند و بران نشینند و بر طلاق پست نیز اطلاق آن آمده
خواه پست گو سفند خواه پست شیر و جز آن بعر بے جلد الطبی و جلد الاسد باضافت گویند و بفارسی پست
تخت و پست تخت سلاک یزدی گویند شهر پست تخت آبلق نشین چو در ویشان + مخواه تخت نقش
ز آبنوس ز علاج + هر گز چھونا بکسر اول و سکون دوم و کاف فارسی بفتح میجر فار سے مخلوط و تلفظ بها
و سکون و او و نون بالفت کچه آهو بعر بی تخت بکسر خا و مجر و سکون نشین معجر فا در آخر و نطق طای ممله و لام بالفت
و بفار سے آهو بره گویند و آن عامه است جو هر بے گویند الطلا الولد من ذوات الطلق و الجمع از طلا و آنشد
الا صمعی للزیمیر شهر بها العین و الارام میشین خلقه + و طلا و یا نه صمن من کل مجثم + هر گز مرصی
که از عرض آن کت از وین بر می آید و انسان بر زمین می افتد بعر بے آنرا صرغ بفتح صا و ممله و سکون
را و ممله و عین جمله و ر آخر گویند هر گز لی بضم اول و سکون دوم و کسر لام و سکون تختانی معروف بزبان کجانی
که آنرا نو از زنده بعر بے آنرا مزمار بکسر میم و سکون زای میجره و میم بالفت و رای ممله و ر آخر و بفار سے
تای و نی گویند و کسیکه نواز د آترا بعر بی زمار بر وزن شاد و بفار سے نی نواز گویند و زنه که نو و نوان از امره
گویند هر نا جان دا و ن بعر بے موت بفتح میم و سکون و او گویند مات میوت و ییات فعل از ان و بفار سے
مردن و قاکب تپی کردن و دل تپی کردن طالب آملی گویند بیت آنرا که با تو سایه عفت بهر می کنند و بینند
چون خرام تو قالب تپی کنند + هر گز گویند شعر از خار و خس عنان قدم تا فقم در یغ + نکذا شتم که آلبس
دل تپی کنند + ابو منصور ثعالبی گویند هر گاه انسان از بیماری سخت بهر گویند کراح برا و حای مملکتین برور
اجاب و اگر از بیماری بهر گویند فاضلت نفسه بالضا و اگر بیک ناگاه بهر گویند فاظت نفسه بالظا و اگر هر گاه
بے بیماری میرد گویند فطس بفا و لا و سین مملکتین از باب ضرب چنانکه مردوی از خلیل است و اگر جوان
هر گز میرد گویند مات عبطه بفتح عین ممله و سکون با موحده و ففتح طاء ممله و تا در آخر و اختصار بصیغه مجهول از باب

وکاف تازی در آخر هم گویند ابن بطیار گوید سر دست در درجه اول مردانی زنیکه خود را مشابیه مردان
 کند بعرب آنرا ذکر و بفتح کاف و فتح رای مملکه و تا در آخر و مذکره بضم میسم و فتح ذال معجمه
 و کاف مشد و کسور و فتح رای مملکه و تا در آخر و تذکره بر وزن متقبله و بفارسه مردان گویند هر و نک
 بکسر اول و سکون دوم و فتح دال مملکه و سکون نون و کاف فارسی در آخر نوعی از طبل و نیز نو است از
 فانوس شیشه بعرنی آنرا در محاوره حال تنور بفتح تایی فوقانی و ضم نون مشد و سکون و او و رای مملکه در آخر
 گویند هر و ه بضم لغت فارسیست در اردوی هندی متعل بجنه خلاف زنده بعرب میست بفتح میم و کسر
 تحتانی مشد و تایی فوقانی در آخر گویند در صحاح ست الموت ضد الحیوة مات میوت ویمات ایضا
 فهو میت و میت و قوم موسی و اموات و میتون و اصل میت میوت علی فاعل ثم او غم ثم یخفف
 فیقال میت قال الشاعر وقد مجها فی بیت شعر لیس من مات فاستراح بمیت + انما المیت میت
 و الاحیاء + ویستوی فیہ المذکر و المؤنث قال الله تعالی یحیی ببلدة میتا و لم یقل میتة قال الفراء یقال
 لمن لم میت انما میت عن قلیل و میت و لایقولون لمن مات بذات هـ مات هـ مات هـ مات هـ مات هـ مات هـ
 و یک مکسر دال مملکه و سکون تحتانی و کاف در آخر و صاخر بصا و مملکه بالفت و کسر رای مملکه و فاسه معجمه
 در آخر و عتر فان بضم عین مملکه و سکون تایی فوقانی و ضم رای مملکه و فابالفت و نون در آخر گویند و کنیت
 او ابو بر امل و بر امل پر هاسه گردن را گویند که خروس و وقت جنگ آنرا ایستاده کند و ابو جسان و ابو حماد
 و ابو سلیمان و ابو دلج و ابو منذر و ابو النذیر و ابو یهنا و ابو یقطان و بفارسه خروس و خرو و بضم
 خای معجمه و رای مملکه و خرو بحد و او و خرو و جیم فارسی و بر که تخاقوی بفتح تایی فوقانی و خا و معجمه
 و ضم قاف و سکون تحتانی گویند و مرغ که در هندوستان خروس را گویند اصطلاح همین و یارست و بس
 و فارسیان بمعنی مطلق طائر استعمال کنند اما متاخرین مرغ را بمعنی ماکیان استعمال نمایند چنانکه عراقیان
 مرغ و خروس گویند اثر گوید شعر توان شناخت قزلباش را ز لشکر غیر + میان مرغ و خروس است
 امتیاز بجاج + مرغانی مرغ آب را گویند عموماً بعرب طیر الماء و طیور الماء ابن اللاد و نبات الماء و نوعی از
 مرغانی را گویند که سفید و سیاه فام بقدر ماکیان باشد سیه فام را بفارسه مرغ بجم و غین معجمه گویند اسدی
 گوید مصرعه شاد و رنده مرغ بر روی آب + و سفید را مرغ سفید مرغ لڑا نا جنگا نیدن خروسان را بعرب
 مقاتله الدیک و مهاره الدیک بکنک انداختن خروس را مرغی ماده خروس بعرب دجاجه بفتح
 دال مملکه و جیم بالفت و فتح جیم دوم و تا در گویند صاحب قاموس گوید اطلاق آن بر نر و در هر دو این
 و بجرکات ثلثه متعل میگوید و جوسه گویند و جاج معروف است و فتح دال افصح است از کسر دال

و جاجیکی و اطلاق آن بر مذکر و مؤنث هر دو آید و تازی آن برای نانیست نیست بلکه برای فرق میان احد
و جنس است مانند حمامه و بطه انتی و کنیت و جاجه ام جعفر و ام جعبه و ام قوب چه قوب چو جاجاش را گویند
و ام قور و ام ادبی او عشرین چرا که بر بعضی تازیان است می کشند و همین قدر بجه برمی آرد و هر کجا بفتح
اول و سکون دوم و فتح کاف تازی مخلوط تلفظ بها و نون بالفت ستوری که شلخ زند بعرب آنرا تلفظ بفتح
نون و ضم طای ممله و سکون و او و حای ممله در آخر و تلفظ بر وزن فاعل گویند و بفار سے شلخ زن مردن زن
هر کس بکسر اول و سکون دوم و کاف فارسی در آخر بزبان بجا کجا حیوان است معروف بعربی آنرا
نظی بفتح طای مخر و سکون بای مخره گویند و بفار سے آجو و تفصیل آن در لغت هرن خواهد که هر کس چها
بزبان بجا کجا بفتح پست آجو که آنرا در ویشان دارند و بران نشینند و بر مطلق پست نیز اطلاق آن آمده
خواه پست گویند خواه پست شیر و جز آن بعرب جلد الطبی و جلد الاسد باضافت گویند و بفارسی پست
تخت و پست تخت سناک بزدی گویند شهر پست تخت ابلق نشین چو در ویشان + خواه تخت نقش
ز آبنوس ز علاج + هر کس چچو نا بکسر اول و سکون دوم و کاف فارسی و فتح حیم فارسی مخلوط تلفظ بها
و سکون و او و نون بالفت پچ آجو بعربی خشف بکسر خا و حیم و سکون شین معجمه فارسی در آخر و تلفظ طای مخر و لام بالفت
و بفار سے آجو بره گویند و آن عام است جو هر سه گوید الطلا الولد من ذوات الطلف و الجمع اطلاق و انشد
الاصمعی للز میر شهر بها العین و الارام شین خلقة + و اطلاق و یا نهی ص من کل مجثم + هر کس مصری
که از عرض آن گفت از دهن برمی آید و انسان بر زمین می افتد بعرب آنرا صریح بفتح صا و ممله و سکون
را و ممله و عین ممله در آخر گویند هر کس بضم اول و سکون دوم و کسر لام و سکون تخانی معروف بزبان بجا کانی
که آنرا نوازند بعرب آنرا مزار بکسر میم و سکون زای معجمه و میم بالفت و رای ممله در آخر و بفار سے
تازی و نی گویند و کسیکه نواز د آنرا بعربی زمار بر وزن شداد و بفار سے نی نواز گویند و زنه که نواز آن از امر
گویند هر نا جان دادن بعرب سه موت بفتح میم و سکون و او گویند مات میوت و یما ت فعل از ان و بفار سے
مردن و قاکب تپی کردن و دل تپی کردن طالب آملی گوید بیت آنانکه با تو سایه محفت بهر می کنند و بینند
چون خرام تو قالب تپی کنند + هم او گوید شهر از خار و خس عنان قارم تافتم در لغ + نگذاشتم که آلبس
دل تپی کنند + ابو منصور ثعالبی گوید هرگاه انسان از بیماری سخت بمیرد گویند اراح بر او حای مملکتین بر وزن
اجاب و اگر از بیماری بمیرد گویند فاضت نفسه بالضا و اگر بیک ناگاه بمیرد گویند فاضت نفسه بالظا و جمعه و اگر
بسه بیماری بمیرد گویند فطس بغا و ط و سید مملکتین از باب ضرب چنانکه مردی از خلیل است و اگر جوان
مرگ بمیرد گویند مات عبط بفتح عین ممله و سکون با و مخره و فتح طاء ممله و تا در آخر و اختصار بصیغه مجهول از باب

افتقال و اگر بے قتل میرد گویند مات حشف انفسه بفتح حای ممله و سکون تا و فو قافی و فامضات بسوی الف و
اول کسیکه آن حکم کرده رسول خداست صلی الله علیه و سلم و اگر بعد از پیری میرد گویند قضی نجه بفتح نون و سکون
حای ممله و فتح بای موحده و این مردی از ابی سعید خدریست و اگر در سفر میرد گویند رکب ر و غنه بفتح راء ممله
و سکون دال ممله و فتح عین ممله و اگر خوش بجدی بر آید که بمیرد گویند صفرت و طابه و این مردی از ابن اعرابی
و او گمان برده که مراد از آن خروج خون است از رگها و الالسان بمیرد گویند مات الانسان و اگر خبر بمیرد گویند
نفق الحمار بنون و فادوات از باب نصر و اگر اسپ بمیرد گویند طفیس از باب ضرب بطای ممله و فادوات
و اگر شتر بمیرد گویند تنبل البعیر بنون و بای موحده و لام از باب نفضل و در قاموس بمعنی مطلق مرگ
آورده خواه انسان خواه حیوان و قال تنبل مات و انبل مات و قتل حذ مران کله بفتح اول و دوم
و سکون نون و فتح تالی هندی مخلوط التلظظ بر او سکون و او را به ممله و در آخر تلفظ بجای کما بمعنی جای مردن و جای
از جسم که بجز و خوردن زخم در اینجا جان بر و از کند بعربیه بهر دو معنی مقتل بفتح میم و سکون قاف و فتح تا و فو قافی
و لام در آخر آمده هر چه تلفظ عربیت در او دوی هندی و فارسی شمل مرگ است که برای او جراتها سازند
مراجم جمع آن صاحب قاموس گویند میمیش اصلیت و آوردن جوهری در ماده را هم خطاست چرا که مرگ
البحر گویند و اگر از اند بودی رحمت البحر میگفتند هر چه لگانا مرجم چسپانیدن بر زخمها بعربیه مرجمه
بفتح میم و سکون رای ممله و فتح باویم و تا در آخر گویند مرجمت البحر از باب فغلة فعل از آن بفارسته
مرجم نهادن و بستن و کردن و زدن و خلص کاشته گویند مرجمت ز و سکوزی منه ای بهشتین مرجم بفتح
که باشد روز پایمانه و شبها چراغ من + کلیم گویند شعر تاب تلافی جور ناز که لان نذرند + بر زخم لاله
گل مرجم نمی توان بست + امیر خسر گویند شعر کی گشته ام ریش کرد + یکی نوحه بر مرده خویش کرد + واضح
گویند شعر نگشوده چشم مار از اشک بچرخه کردند + بر زخم خام بسته مرجم زدند و رفتند + مریم بفتح اول و کسر
دوم و سکون تحتانی معروف مرگی که در حیوانات افتد پس اگر در دام افتد از اطاعون و و باجویند و بطای
مرگ مرگ و مرگی گویند و آن منسوب است به مرگ صاحب گویند شعر سفر نکردن از آن کشور گران جانیست +
که مرگے دل و قوت غذا ی روحانیست + و اگر در ستوران افتد بعربیه آنرا موتان بفتح میم و سکون او و قاف
بالف و نون در آخر گویند و بفارسته مرگ مرگ ستوران و تبرکے یوت بضم تحتانی گویند باب میم
مار او هندی + خطر جاننا بضم اول و سکون دوم خمیده شدن چیزی بعربیه ثنی ثناء مثله و نون و تلوس
لام و و او بر وزن تفتی و التواء بر وزن افتقال و انعطاف بعین و طای مملتین بر وزن انفعال گویند
برگشتن نیز گویند و برگردیدن شمشیر را بعربی تلوی و تثنی و انعطاف هم گویند و بفارسته برگشتن دم شمشیر

بفتح اول وضم دوم و سکون واد مجهول ورا و هندی بالف بمعنی پیش شکم پس اگر با خون خود بعر بی آنرا از حیرت بر او مجمره و حاد را
مطلیقین بروزن امیر گویند و اگر بے خون بود بعر بے آنرا منقض بفتح میم و سکون غنین مجمر و صاد ممل در آخر گویند و بفارسی
کناک بفتح کاف تازی هر و ژ نا چیزی را پیچیدن بعر بے فی بفتح لام و تخانی شده و در آخر گویند هر هتا بفتح اول و سکون
دوم مخلوط التلفظ بها و فون بالف جرم را بر نقاره و بر آن کشیدن و تحقیق آن در لغت مندا هتا خود اید باب میم
باز ای مجمر و هر بله بفتح اول و سکون دوم لغت عربیت در اردوی هندی و فارسی مستعمل جائیکه سرگین و بلیدری
اندا ز ن زبل سرگینست در قاموس ست الزبل بالکسر و کامیر السرقین و المزبله و یضم الباء و لقاه و موشعه و بفارسی که بفتح
شین مجمر و لام مشدود و با در آخر و شوله بفتح شین مجمر و سکون واد و ففتح لام و با در آخر گویند هر و و رضم لغت فارسی است
در اردوی سندی مستعمل کسیکه بجز دوری کار کند بعر بے اجیر بفتح جیم و سکون تخانی در او ممل در آخر گویند
هر و وری چیزیکه در مقابل کار کردن دهند بعر بے آنرا اجرة بضم جیم و سکون جیم ففتح رای ممل و تا در آخر و علم کسر
عین ممل و ضم آن و سکون نیم و ففتح لام و تایی فوقانی در آخر و عماله مثله العین و مصالعه بضاء و ممل و فون و عین ممل و ر
مقاتله و جمال کسر جیم و عین ممل بالف لام در آخر و عماله بحركات ثلثه جیم و جیله بروزن که بیه گویند و بفارسی مزد و پای بجز
و پائے بجز مقابل و است ربح گویند و مزدی که با فو نگر و سید بعر بے آنرا بسله بضم بای موحده و سین همزه و لام فاد
گویند و بفارسی مزد افنو نگر و مزدی که بجام یعنی شیشه کش دهند بعر بے آنرا شکم بضم شین مجمر و سکون
کاف و میم در آخر گویند و حدیث مست قال صلی الله علیه و سلم لما حججه ابو طیبته اشکوه در صحاب است اشکم
بالضم الجز اگر فاذا کان العطاء ابتداء فواشکد بالذال تقول منه شکمة اے جزیه و نه الحدیث انه
علیه السلام اجتم ثم قال اشکوة اے اعطوه اجرة و مزدی که بکا هن دهند آنرا حلوان بضم حای ممل و سکون
لام و واد بالف و فون در آخر گویند هر و بفتح اول و دوم لغت فارسی است در اردو س هندی
مستعمل بمعنی لذت چیز بے بعر بے طعم بفتح طای ممل و سکون عین ممل و میم در آخر فی الصالح الطعم بفتح
ما یودیة الذوق یقال طعمه مزد الطعم ایضا ما شتی منه یقال لیس له طعم و مذاق بفتح میم و ذال مجمره بالف تان
در آخر و ذوق بالفتح گویند ابو منصور ثلثه لیس گوید اصول طعم چهار اندک شیرینے تلخی و کثیری و ترشی و سوا اینها
منقول از ایمة است که هرگاه چیزی طعم کرب و تلخی و خشکی بچو طعم بلبله و مانند آن داشته باشد آنرا شتی بفتح
بای موحده و کسر شین مجمر و عین ممل در آخر گویند و اگر در ذائقه آن بادی مزگی زبان گر فکلی و کراهیتی هم باشد
مانند باز و آنرا عفن بفتح عین ممل و کسر فاد و صاد ممل در آخر گویند و اگر شیرینے و ترشی خالص نداشته باشد
و نه تلخی صادق آنرا آلف بفتح تایی فوقانی و کسر فاد و در آخر گویند و بفارسی بجز و و اگر در آن حرارت تیزی
بود مانند ذائقه لعل آنرا حار مزجی بضم میم و زای مجمره بروزن فاعل گویند و اگر بچ طعم نداشته باشد

آنرا مسج مجیم و سیدن مملد و فای مجبه و بلخ مجیم و لام و خا و معجمه روزن امیر گویند انتهی و نیز مزه در سندی بمعنی
 نقیصه مسج بعربیه آنرا لذه بفتح لام و ذال معجمه شد و قاف و آخر گویند لذات جمع آن لذه و لذیه لذا ذلذا و لذذا
 بفتحها و اللذه و اللذیه از باب جفعال فعل از ان لذیز بر وزن امیر صفت از ان باب میم با سیدن
 مستی بفتح لغت فارسیست در اردوی سندی مستعل کفیتی که از مسکرات حاصل شود بعربیه آن را
 سکر بضم سین مملد و مسکون کاف و ممل بفتح ثا و شمله و میم و لام در آخر گویند و بفارسی نشانیست که مرغ
 و دیگر حیوانات را وقت هیجان شهوت می باشد مثل کبوتر و شیر و فیل و این را بخود از معنی اولست سلیم گویند بیت
 آنکه در پیری می عشرت بسا غمی کند + در کنار بام مستی چون کبوتر می کند + بعربیه غلمه بضم غین معجمه و سکر
 و فتح میم و تا در آخر گویند غلمه البعیر از باب فرح و اغتم از باب افتعال فعل از ان و شبق بفتح کشین معجمه و بادیر
 و قاف در آخر نیز گویند مستول بمعنی ستون کشتی بعربیه آنرا و قل بفتح دال مملد و قاف و لام در آخر و و قل
 بفتح دال مملد سکون واد و فتح قاف و لام در آخر گویند در نهایت است الدقل بهو شسته بعد علیها شراع السفینه و سیدها
 البعیریه الصاری و در قاف موس است صاری بصا و درای مملتین چون که در میان کشتی بود انتهی و سهم السفینه
 نیز گویند و بفارسی تیر کشتی مسخر اکیسه با هر دم سخریه کند و هر دم با او سخریه کند در عربیه بمعنی اول سخره بضم
 سین مملد و فتح خای معجمه درای مملد و تا س فو قاف در آخر مستعل است و در معنی دوم سخره بسکون خای معجمه
 بر وزن بیسره مستعل است مسخر این بمعنی مسخرگی و مزاح و ظرافت بعربیه سخریه بضم سین مملد و سکون قاف و
 و کسر رای مملد و تحتانی شد و تا در آخر گویند و بفارسی تماخره مسخر این که تما سخریه که در آن بعربیه سخر
 بفتح سین مملد و سکون خا و معجمه درای مملد در آخر و سخر بالتحریک و سخره بالضم و مسخر بفتح میم و سخر بالضم و
 بضممتین گویند سخر منه و به از باب سمع فعل از ان بفارسی تماخره که در آن ناصر خسر گویند سخر که تماخره
 کنی اندر چنین سفر + برخویشتن کنه تونده بر من تماخره + مسطر لغت عربیه است در اردوی سندی مستعل
 و در فارسی هم آید کشیدن خطوط مسطر با برای نوشتن کتاب و نیز الیه که بان جدول کشند بعربیه آنرا
 مسطر که بر میم و سکون سین مملد و طاف مملد بالفت و رای مملد در آخر گویند و بفارسی ستاره که بر سین مملد و
 تای فوقانی شیخ سعدی گویند شهر لاجرم چون ستاره راست بود + تواند که گنج رود جدول + مسطر بنا
 مسطر را ساختن بفارسی مسطر دوختن و بستن تاثیر گویند شهر صغیر خایه ماصوت بلبلان دارد +
 زنده شده در گل دوختند مسطر + و له شهر هر گجا از وصف حسنش شد مرتب نسخه + بهر آن از
 مدی ان تاثیر مسطر بسته ام + مسطر که تما سخریه که در آن ناصر خسر گویند سخر که تماخره
 و بر وزن نهادن کلیم گویند شهر هر که را باید نوشتن نسخه آداب فقر + صفحه و تن را از نقش بویا مسطر زنده معنی گویند

شعر جز وصف سر زلف تو در نسخه نایست + مسطر گر از شان کشیدیم ورق را + شاهی گوید شعر بر دکناره آتش
پس ازین راست گردند + از طبع تو بصفحه مسطر آفتاب + مسطر خوردن بمعنی کشیده شدن شعر شاید که از
تجمل ناز خیال تو + چون کاغذ حریر خورد مسطر آینه + مسکرها اندان سفید کردن و آن کمتر از خنده است
بعر بے بسم بفتح بای موحده و سکون سین ممله و میم در آخر و اقسام بروزن افتعال و بسم بروزن کفعل
گویند مسکا بضم اول و کسر دوم و کاف تازی شد با الف بدلت بجا کھاخریطه که بآن دهن استوار میکنند
بعر بے آنرا غما که بکسر غین مجھے و میم با الف و فتح میم دوم و تا در آخر و کعام بکسر کاف و عین ممله با الف و میم
در آخر گویند و بفار سے بنفوز بند و دبا آن بند مسکه لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل و تحقیق و تفصیل
آن در لغت کهن خواهد آمد مسلمانی بضم اول در فارسی بمعنی اسلام مستعمل است و در اردوی هندی بمعنی
خسته یعنی بریدن غلاف نره گوید بعر بے آنرا ختان بکسر خای مجھے و تا فوقانی با الف و نون در آخر و خاتمه
بروزن کتابه گویند ختن الواحیخه ختن از باب ضرب فعل از آن ختن بروزن امیر و مختون بروزن مفعول
صفت از آن و طهر بضم طای ممله و سکون های و رای ممله در آخر و طور بروزن صبور و طهر بروزن تفعیل
گویند و این از استعمال محکم دین است چنانچه نابینا را ممتنع گویند صنوبری گوید شجر آرای طهر اخیر بعد از
کما قد تخریط الطب المدامه + و ما قلیم بمن عنک الا + اذا ما القیت عنه القلامه + کذا ذکر الشاعری فی کتاب
الکنایه و کنایه المسمی بحراة الرواة مکیا رکنا خانه را ویران کردن بعر بے بسم بفتح با و سکون دال ممله
و میم در آخر و تهمیم بروزن تفعیل و تخریب بخای مجھے و رای ممله و بای موحده بروزن تفعیل و بفارسی سمار
کردن ساطع کشمیری گوید شعر آنکه بازو را زوی اسلام + خانه کفر را کند سمار + مسند ساطیکه امیران
در یسکان گسترده بران نشینند بعر بے آنرا دست بفتح دال ممله و سکون سین ممله و تا در آخر گویند و بفارسی
چار بالش بسبب آنکه یک تکیه بر عین و یک بر بسیار و یک بر پس پشت و یکی پیش سین می نهند و مسند بضم میم
چیز است که بران تکیه کنند و بفارسی بالش بزرگ را گویند و بالفظ زون و نهادن مستعمل غرضه گوید بیت
نهاد چشم تو مسند بر پیشگاه بنشست + اگر بزرگترین داشت بوستان نرگس + مسواک لغت عربیت در اردوی هندی
مستعمل و بعر بے سواک بکسر سین ممله نیز گویند مسواک کرنا و ندلن را بمسواک پاک کردن بهرنی استیسا
بروزن افتعال و استنان بسین ممله و تنکر از نون بروزن آن و بفار سے مسواک کردن مسور غله ایست
معروف بعر بے آنرا عدس بفتح عین و دال مملتین و سین ممله در آخر و لبس بضم بای موحده و سکون لام
و سین ممله در آخر و بفارسی بنوسرخ و مرکب بفتح میم و سکون رای ممله و ضم جیم و نر سبک بفتح نون و
را سے ممله و سکون سین ممله و کاف تازی در آخر و نسک بفتح نون و سکون سین ممله و تبر کے یا سموق

یا الف و دال ممله در آخر گویند و صحاحست المسانخی السمن و السمل یمنه و لا یمنه فاداهم فمفعول و اولم
یمنه فمفعول استغنی بهما سے خیک روغن و خیک انگبین گویند و مشک انگبین را بیع بابی موصده و دال
و عین مملتن بر وزن رینع گویند و مشک بالضم خوشبو نیست معروف بعرنی مسک بکسریم و سکون سین ممل
گویند و تحقیق آن در لغت کستوری گذشت مشکین با تدهنا و ست کسی بر کف بستن بعرنی کف بفتح کا
و سکون تازی فوقانی و فاداهم در آخر گویند کشف از باب ضرب فعل ازان کتب بر وزن مفعول صفت ازان باب
میهم با صا و ممل و مصالح بفتح اول جمع مصلک بکسر لام لغت عربیت در اردوی هندی و فارسی یعنی مفرد و
ضروریات طیاری هر چیز مانند ضروریات طیاری عارت مثل چوب و خشت مستعمل شانی گویند شعر در جمع
زطل شب مصلح شد تمام و طی نشد انسانای در دکان فرسای من و طغرا در تعریف خطی گوید خطی
شبه حسن خود را شناخت و برایش زهر بود و حدیث ساخت و درین چتر سازی چو دکان گرفت و مصلح زیاتو قوت
مرجان گرفت و طاهر و حیدر در تعریف دو انگه گوید مسمیت و فانی که جانان باریک ساخت و دلم را برای مصاح
گذاخت و بهر بی اسباب و ضروریات و مواد و عوالم گویند و نیز مصلح یعنی ضروریات دیگر بعرنی از
تو ابل بفتح تازی فوقانی و دال و با الف و کسر بای موصده و لام در آخر و ابازیر بفتح همزه و بای موصده و با الف و کسر
زای معجمه و سکون تحتانی و رای ممله در آخر گویند و قرح بکسر کان و سکون زای معجمه و حای ممله در آخر گویند
در قاموس ست القرح بالکسر التام و بفتح و القارح الالبازیر و فح بفتح فاء و کسر آن و حای ممله و با الف و بسم در
قاموس ست الفح و کسر الزک الفح و او یا بسته جمعه افحار و فحی القدر نفیحه کثر ابازیره امام ابو منصور موهوب
بن احمد جوایقی در تکمله گوید التابل و الابزار یفرق عوام الناس بینهما و العرب لا تفرق بین التابل
و الابزار و القرح و القرح و الفح و الفح کلمه بمعنی واحد یقال تولبت القدر و فحیتها و قرحتها و الفحیت فیها
الابزار بفتح الهمزة و لیس بجمع و هوفارسی معرب و بعضی بکسر الهمزة و بفارسی به نیمی نیز مصلح مستعمل است
لهذا مصلح گرم بسمه گویند بنیم طهرانی در وصف طغریه گویند شعر خور و دنیا همه تمام عیار و کز صفا
درست گرد و کار مصلح بکسر اول و سکون دوم و فتح کاف و لام و تا در آخر لغت عربیت در اردوی هندی
مستعمل افزاریست که حیقل گران بآن زنگ از روی سلاح زد آیند مصیبت بالضم لغت عربیست
در اردو و فارسی مستعمل بمعنی اندوه بعرنی رز و بضم رای ممله و سکون زای معجمه و همزه در آخر و زیت
بر وزن کریمیم گویند باب میهم با طای معجمه و مظلوم لغت عربیت در اردوی هندی و فارسی مستعمل
بعرنی مضیمیم و ضا و معجمه و میم در آخر بر وزن مییم و کتضام بر وزن مستهام نیز گویند بفارسی شمر زده و
شکش ویدا و کش گویند سعدی فرماید شعر شکش گری بر آرزو دل و زند سوزا و شعله در آب گل

نسبتی تمایزی گوید شعر جدا داول مار ایزیر خاک کنید + باین ستم زده در یک مزار نتوان کرو + وحشی گوید
 شهر شهری که در همچو نو بیدار اگر هست + بیدار و کشان را طبع داد و نباشد + باب میم با عین جمله
 معنی بضم اول و فتح دوم و میم شد و بالف کلامی که در آن نام کسی را بنیان کند و معنی الفاظ بر آن دولت
 نکند و در عربی بالفظ کشف و در فارسی بالفظ شکافتن و کشادن مستعمل باب میم با فاف مفت باب ضم
 لغت فارسی است و در اردوی هندی مستعمل بمعنی گرفتن چیزی بی بدل بعرب معنی مجاز الفتح میم و میم شد و بالف
 دنون در آخره اخذه خضر امضرا و در قاموس است اخذه خضر امضرا کبیرا و کلفت ای بغیر ثمن باب میم
 با قاف مقیش بضم اول و دوم شد و مفتوح و سکون تحتانی و ثنین معر در آخر تار ز و نقره که آن را
 پهن کرده در کشیده که نوعی از دوخت است نکند فارسیان آنرا مقیش بر وزن مشوش گویند و سوسنی
 گوید شعر چو گیر از حیا پر رخ نگار شمع رخسارش + کند پیر این فانوس رو پاک مقیش را + و سارنده
 آنرا مقیش گویند طغرا گوید بیت طلا دو زور پیر این شوخ مل + مقیش گر رخت از تار گل + باب
 میم با کاف تازی + مکا بضم اول و دوم شد و بالف بمعنی مشت در اندک کون اکو است معنی گوشت
 مکرر فتح اول و سکون دوم و رای جمله در آخر لغت عربیست بمعنی بد سنگالی و حلیه که سه بفارسی سالوس
 بر وزن سید و میم از او گوید مکا کاف عربیست و در اردوی هندی و فارسی مستعمل سیکه که گویند بعرب
 مکرر بر وزن قائل و حال و رای جمله و تحتانی شد و بالف و لام در آخر و خدای بخاک معج و دال و
 بیت سید بر وزن شد و او بفارسیست کار گویند مکتب خانه در اردوی هندی و فارسی جای
 که کودکان را تعلیم دهند و بفارسیست مکتب گاه هم گویند بعضی گویند که مزید علیه مکتب بمعنی جای کتابت
 به مکتب خود طرف است و خانه و گاه زائد بر قیاس مجلس گاه و نبوت گاه گویم تحقیق آنست که این کلیات
 مصدر زسم آمده اند در نیصورت لفظ خانه و گاه زائد نباشد ظهوری گوید بیت کنم در عشق مکتب خانه
 خود کوه و هامون را + بیا موزم طریق عاشقی فریاد و مجنون را + زلالی گوید بیت چو غنچه سوخته مکتب گاهم
 آهنگ + بفل بر جود و لنتی بصد رنگ + و بفارسی دبستان و دبستان هم گویند و بعرب مکتب در
 صحاح است کتاب بضم کاف و تازی فوقانی شد و بالف و بای موحده در آخر و مکتب بیک معنی است
 بمعنی جای تعلیم صاحب قاموس گوید کتاب بر وزن رمان بمعنی مکتب یعنی موضع کتابت است و مکتب
 بر وزن مصدر جای تعلیم و قول چوهری که کتاب و مکتب یک نیست غلط است تحقیق آنست که قول چوهری
 صحیح و غلط صاحب قاموس غلط چنانکه بر متنی لغت پوشیده نیست در اساس البیان است و در لغت
 فی المکتب الکتاب و فیهب الصبیان الی المکتب و الکتاب و قیل الکتاب الصبیان لا مکان له و کتاب

در آخر با هم آمیزش بعد از رفع جنگ بعربے آن را صلح بعظم صلح مملو سکون لام و حاس مملو
 در آخر و برنای بعظم یا سکون دال مملو و نون در آخر و سلم بکسرین مملو و سکون لام و نیم در آخر و بافتح هم آمده و
 در استیصال مؤنث هم می آید و بفارسته آشتی و بهتر کی یار اش بفتح یای تحتانی و رای مملو و شین مجمر در آخر گویند
 ملاپ که را نا آمیزش و داون میان مردم بعربی اصلاح بصا و مملو و لام و حای مملو و وزن افایال گویند
 و اساس است سخی فلان غی اصلاح ذات البین و بفارسته صلح داون و آشتی داون صائب گویند
 شلیه و آوینه را با هم که خواهد و صلح می علی خصمی ایام توانست کرد + ملاپ که را با هم آمیزش کرد و
 بعد از جنگ بعربی مصالحه میسم و صا و مملو و لام و حای مملو و مسالیمین مملو و لام و میسم و همادنه میسم
 با و دال مملو و نون بر وزن مفا علی که گویند صلح العدد و سلمه و صا که کذا فعل ازال و داون العدد و با نه
 علی که از بچنین بفارسته آشتی کردن و صلح کردن و آدرون صائب گویند شهر صائب از طبع باین تازه
 غزل صلح مکن + اول جوش بهار است گلستان ترا + میر معزی گویند شهر بر که صلح آورد و با تو صلح بختش بر تو
 تیر و گرد و پیکر آنکس که پیکار آورد + ملاپ بهونا آمیزش شدن میان مردم بعد از رفع جنگ بعربی اصطلاح
 بصا و طای و حای مملات بر وزن افتعال و تسلیح بر وزن تفاعل گویند اصطلاح و تصالحا و صالحا بنشدید
 صا و تصالحا علی و اصطلاحا فعل ازان و دفع نیما الصلح و تها و نواد و وقع بنیم بدنته و بفارسته صلح افتاد
 حافظ گویند شهر شکر ایزد که میان من و او صلح افتاد + حوریان رقص کنان ساغر شکرانه زدند + ملا طفه
 بنیم اول و دوم بالف و فتح طای مملو و فا و تا در آخر لغت عربے است در ارووی هندی خطوطی را گویند
 که با همسم چسبانیده با طفلان و هند تا سواد روشن گذران را ترسل بر او بدین مملتین و لام بر وزن تکل
 گویند اشرف گویند شهر رحل خطش را ز دور چهره مصحف و رکنا + و از سر زلف خشم اندر
 هم ترسل در بغل + ملا فی بفتح اول و دوم بالف و کسر عزه و سکون تحتانی معروف پوسته که بر شمشیر
 و جفرا و شمر را بسته شود بعربے آن را دوا یه بعظم دال مملو و دوا بالف و فتح تحتانی و تا در آخر و باب
 هم آمده در قافوس است الدوائه که نامه و یکسر بطول الهیسته و اللین و نحوه اذ اضربها الرج کفر فی البیض و
 خرشا و کسر خای مجر و سکون رای مملو و شین مجمر با همزه ممدوده گویند ماس علی لبیک دوا یه و اکل خرشا
 اللین و بفارسته شیر و سر جفرا گویند راج گویند شهر نے خط غبار است که سر زو زبا گوش +
 سر شیر خلاوت شده از شیر نوید + و تبر کے قیام و قیام گویند ملا فی طرنا شیر بستان بعربے تدوین
 بفتح تایی غرقانی و سکون دال مملو و کسر دوا و فتح تحتانی و تا در آخر گویند در صحت دوی اللین
 و دوا و اذ که بها الدوائه و قد اودیت اے اکل الدوائه و هو افعلک لبس و او بر وزن قاض

و پس در شیر با سر شیر ملتا از صفات در ماست بخن سوده بهر بی میج بفتح میم و کسر سین ممله و سکون
 تحتانی معروف و حای ممله در آخر و اطلس بفتح هزه و سکون طای ممله و فتح لام و سین ممله در آخر و بغاری
 سوده نقش گویند ملتا بخن میمنتن بعرب میج بفتح میم و سکون زای معجم و حیم در آخر و میج بفتح میم و سکون
 شین معجم و حیم در آخر و خلط بفتح حاسه معجم و سکون لام و طای ممله در آخر و ربک بفتح رای ممله و سکون
 بای موحده و کاف در آخر و لبک بفتح لام و سکون بای موحده و کاف در آخر گویند ابو منصور ثعالبی گویند
 بفتح شین معجم و سکون و او و بای موحده در آخر و مذق بفتح میم و سکون ذال معجم و قاف در آخر میمنتن شیر را
 باب و قطب بفتح قاف و سکون طای ممله و بای موحده در آخر میمنتن می را با آب و غلث بفتح غین معجم و سکون
 لام و ثای مثله در آخر میمنتن کند مر را با جو و قشب بفتح قاف و سکون شین معجم و بای موحده در آخر
 میمنتن طعام را با بر ملجا نا با هم میمنتن شدن بعربی ارتباطک برای ممله و بای موحده و کاف و اهل تاک
 بلام و بای موحده و کاف در اختلاط بخای معجم و لام و طای ممله و امتزان بفتح زای معجم و حیم و وزن اقبل
 گویند اقبل نوعی از جامه باریک است ابو منصور ثعالبی گویند ثوب شفت بفتح شین معجم و تشدید فاحه
 باریک که ما و رای آن نموده شود بعد از آن سبب کسر سین ممله و تشدید بای موحده و آن باریکتر از آنست
 و بعد از آن سبب بای ممله بالف و کسر بای موحده و رای ممله و تحتانی میشود و آن بعربیه باریک است
 که لابس آن میان برهنه و پوشیده است بعد از آن لمله بفتح هر دو لام و سکون با و ننند بفتح هر دو نون
 و سکون با و آن باریک بود ملتا بکسر اول و سکون دوم بالف با سکه ملاقات کردن بعربیه لقار
 بلام و قاف بر وزن کساولتی بالضم و بالقصر و ملاقاته و بغاری دوچار شدن و دوچار زن و دو نورون گویند
 و نیز بمعنی حاصل شدن چیزی بعربیه حصول بالضم و حیدان بالکسر و بهار سبب بدست آمدن
 و یافتن و نیز کس را در آغوش گرفتن بعربیه سر عناق بکسر عین ممله و نون بالف و قاف در آخر
 و معانقه بر وزن مفاعله گویند و ملتا بفتح اول و سکون دوم بمعنی مطلق بالیدن بعربیه بالیدن خوشه
 و جامه و پیش را فرک بفتح فاد و سکون رای ممله و کاف در آخر گویند و بالیدن بدن را دگ بفتح دال ممله
 و سکون لام و کاف در آخر گویند طفسا بکسر اول و فتح لام و سکون نون و سین ممله بالف و رای ممله
 در آخر کسیکه با مردم آمیزد و با آنها رفتار نماید و بخورد بعربیه آنرا مخش بکسر میم و فتح حای معجم و
 شین معجم میشود در آخر گویند در نهایت است کان صلی الله علیه و سلم مختاراً هو الذی یخاط الناس و بالک
 معجم و یحدث و الیم زامه ملک بفتح اول و دوم و سکون نون و کاف فارسی در آخر لغت فارسی
 در ادوی هند که مستعمل گردیده از قرا سده و پا برهنه مجروح کاسبه گویند شعر مثال کاسبه از

شکل غ ولوی فقر + ملنگ واریا بان برین طریق ملنگ + ملونی آمیزش غله و مانند آن بعضی مزج
 و خلط گویند و بعضی آمیزش در درم و دینار بعضی آنرا غش کبیر غین معجم و شین معجم گویند و در بعضی
 صفتش درم غیر خالص مله بضم اول و دوم مشد و سکون ه امری که پایش بسته در دام گذارند تا مرغ
 دیگر او را دیده و در دام افتد بعضی آن را راق برای مملک بالنت و کسر هم دقات و مطیع بضم میسم و کسر
 طای مملک و کسر میسم و عین ممله در آخر گویند و اساس البلاغه است و ان الطیر لیساد بالطلع مع مطیع و آن معنی
 که او را میان دام گذارند تا مرغان دیگر بدالت او در دام افتند است و بفارسی آنرا کالبوت و خرو میسر
 و یا دام گویند و بومی که او را بسته در دام گذارند تا باز او را دیده و در دام افتد و او را شکار کنند بعضی آنرا
 طویح کبیر میسم و سکون لام و او بالنت و حامی ممله در آخر گویند و طویح بضم اول و فتح دوم و سکون با کسر
 تاسی هندی و سکون تحتانی معروف تیج گیا بهیست که بعضی آنرا اصل السوکس و بفارسی تیج همک گویند
 معتدل ست طلیده لنت فارسیست و در دوی هندی مستعمل یعنی ناس که او را ریزه ریزه کرده و در شکر
 آمیخته خورند و این مخفف مالیده است باب میهم با میهم حمائی زن خال را گویند بعضی زن و جده النخا
 و بفارسی زن خالو مملو لا بفتح اول و ضم دوم و سکون و او مجهول و لام بالنت و غیبت بمقدار کشک
 خطای سیاه بر پشت دارد و درم خود را بر زان می زند بعضی آنرا صعوه بفتح صاد ممله و سکون عین ممله
 و فتح و او و تا در آخر صعوات و صعا و صعوبت جمع آن قاضی احمد بن محمد ارجانی گوید **لوکنت**
 اجمل باعلت میسر + جمل کما قدسانی ما اعلم + کالصعور تیج فی الریاض و انما + حبس النزال لانه تیر نم
 و وضع بفتح و او و سکون صاد ممله و عین ممله در آخر و بالتی یک هم آمده و ضغان بر وزن غزلان جمع آن و
 بفارسی و میسم بضم دال ممله و فتح جهم فارسی و مرغ فاطمه و سر سیم بفتح سین ممله و کسر رای ممله و جهم
 معروف و فتح جهم فارسی و سر کانه بفتح سین ممله و کسر اک بفتح کاف تازی و ترند که بفتح تاسی فوقانی و
 رای ممله و سکون نون و فتح دال ممله و کاف تازی در آخر و ترند بفتح کاف و در ما و را و النهر آن را
 و ختر صوفی گویند باب میسم با نون حسن بلفظ بجا کما یعنی دل و در فارسی هم همین معنی آمده
 ظاهر از توافقی لسانین است فریخ الدهر گوید **شهر** یا همچون روح حیوانی و مثل مرد و کب + که میان
 در آید گاه اندر چشم مرع + بعضی قلب بفتح قاف و قوا و بضم فاد و حمزه بالنت و دال ممله و را کسر
 و فو و بر وزن سحاب گویند و آن قلیل است و خلط بفتح خای مجرب و لام و دال ممله در آخر گویند و سن نیز
 در هندی معنی مره که از بار هم رسد و آن واقع زهر باست بفارسی آنرا مار مره و مره جان دارد
 گویند خاقانی گوید **شهر** بهترین جای بدست و بدترین قومی کزو + مره جاندار و اندر مغر ثعلبان دیده اند

منانما رنجیده را خوشنود کردن بعرنی از ضا و کبر الف و سکون را در محله و ضا و حجه بالف و همزه در آخر گویند و
 بفارسی خوشنود کردن منت کبیر اول و دوم مشد و تاسی فوقانی در آخر لغت فارسی است در اردوی هند
 و فارسی بهی عا جز می مستمل این خبر گوید شهر بیچاره خبر و خسته را خون ریختن فرموده است + خلعتی
 یکطرفه و آن شش تنایک طرف + بعر بے تصرع بضاد و متعبر و را و محله و عین محله بر وزن فاعل گویند و بفارسی
 زاری نیز گویند مندی بفتح اول و سکون دوم و کسر دال هندی و سکون تحتانی معروف بازار کلان که
 از آنجا چیز را خریده در بازارهای دیگر فروخت نمایند بعر بے آنرا السوق الکبیر گویند و بفارسی کلان بازار
 منتهر چیزیکه بر آن جادوی کسی بخواند بعر بے آنرا قیه بضم رای محله و سکون قاف و فتح تحتانی و تاد در آخر
 و سحر کبیر سنین محله و سکون حای محله در رای محله در آخر و عود و بضم عین محله و سکون واو و فتح ذال مجمره و
 تاد در آخر و بفارسی افسون و فسون و جاد و گویند و ترکه ارباق بفتح همزه و سکون رای محله و بای موحده
 بالف و قاف ساکن و کسبه افسون و اند بعر بے آنرا ساحر و راقی بقاف و بفارسی جازن و افسون خوان و
 جاد و گویند و متاخرین جاد و کر هم گویند منجن بفتح اول و سکون دوم و فتح جیم و سکون نون در آخر چیزیکه بر وزن
 برای استحکام و تجلیه مانند بعر بے آنرا سنون بفتح سین محله و هم نون و سکون واو و نون در آخر گویند
 منجھلا بفتح اول و سکون دوم و هم تازی مخلوط التلظ بهام و لام بالف فرزند می که میان دو فرزند بود یعنی
 آنرا وسط بفتح همزه و سین محله گویند و بفارسی میان منجھول و بعر بے وسط بفتح واو و سین
 و طاسی محله در آخر و متوسط بر وزن متقبل گویند منشد بفتح اول و سکون دوم و دال محله بالف کسا و
 و ناردای بازار و اسباب و متاع بود بعر بے کاسد کاف و سین محله و دال محله بر وزن فاعل گویند
 در اساس ست متاع کاسد و کسید و کسیت سو قیم و در صحاحست کسدا شئی کسدا افنو کاسد و کسید و کسیت
 و سوق کاسد بلا با بفارسی مندک و منده گویند کذا فی السیران مندر انر گاوی یا گو سفند نری که شاخص
 نداشته باشد بعرنی آنرا جم بفتح همزه و جیم و هم مشد و در آخر گویند منشد منشا جیم و بعر بے انر گاوی کشید
 بعر بے تجلید و جیم و لام و دال محله بر وزن فاعل گویند و بفارسی خام کر و انر گاوی در آن را در بنام
 کشیدن چه خام بچمن پرست مندی ماده گاوی یا گو سفند که که شاخص نداشته باشد بعرنی آنرا
 جم و بفتح جیم و هم مشد و بالف ممد و ده گویند مندی مسجد مسجدی که کنگر باند داشته باشد بعرنی آنرا مسجد
 بترکیب تو خلیفی گویند در نهایت است و منه حدیث ابن عباس امرنا ان فی المدین شرفا و المساجد حای
 لا شرف لها و هم شرف اجم الشرف بالقرون مندر بر روه بالاین دیوار که آن دیوار است بر سر سد بفارسی سر لاه
 گویند چنانکه بر سر دیوار لاهه دیوار را گویند چه لاهه بچمن روه است بعر بے آن را فیصل

بفتح فاء و کسر صا و ممل و سکون تحتانی و لام و در آخر گویند منزل لغت عربیت در اردوی هندی و فارسی
 مستعمل است بمعنی انقضاء مسافتی که مسافر آنرا در روز یا در شب طی کرده فرو و آید بعربیه مرحله بفتح میم و سکون اول و ممل
 و فتح حای و لام و تا در آخر و مستعمل بنون و قاف بروزن آن نیز گویند مراحل جمع آن بر کے یورت بضم
 تاء و سکون و رای ممل و تائی فوقانی در آخر گویند مشکا بمعنی مهره گردن بعربیه آنرا فقره العنق بکسر
 فاء و سکون قاف و فتح تائی ممل و تا در آخر مضاف بسوی عنق و فقره بالف و فقاره بروزن صحابه گویند
 منگل ستاره که بر فلک پنجم است بعربیه آنرا میخ بکسر میم و رای ممل شده و بفارسی بهرام و بطریق مجاز ترک
 فلک و ترک معرب گویند و روزی را نیز گویند که بعد از دو شبیه آید و آنرا منگل و از باب افزایش لفظ و انیز
 بعربی آنرا جبار بضم جیم و بای موحده بالف و رای ممل در آخر گویند و بکسر جیم نیز آمده و یوم الثلث
 بفتح ثاء و ثلثه و بالمد و بضم ثائی کشیده نیز آمده و بفارسی سه شنبه گویند منگنی بفتح اول و سکون دوم و کاف
 فارسی و کسر نون و سکون تحتانی معروف تقریر بعد خواستگاری زن بعربی خطبه بکسر خای معجمه و سکون
 طای ممل و فتح بای موحده و تا در آخر و خطب بالف و خطیبی بکسر خای معجمه و کسر طای ممل شده و سکون
 تحتانی و بای موحده با همزه مقصوره در آخر گویند خطب المراه از باب نصر و اختط از باب افتعال
 فعل از ان و خطب بکسر خای معجمه کسیکه خواستگاری کند مشکیت زنی که او را خواستگاری کرده باشند
 بعربیه آنرا خطب بکسر خای معجمه و سکون طای ممل و بای موحده در آخر و خطبه بکسر خای معجمه
 و طای ممل شده و سکون تحتانی و بای موحده بالف مقصوره در آخر و خطبه بروزن صد لقیه بنشدیدال
 گویند و بفارسی نامزد و طالب آملی گویند شهر طالب دل مادر گر و حور و پری نیست + دو شیرزه
 منته شده نامزد و ما + منمننا بضم اول و انه ایست سیاه تلخ که در گندم آمیخته باشد بعربیه آنرا زوان
 بضم زای معجمه و و بالف و نون در آخر و مار و ریده بکسر و بکسر و رای ممل بروزن قاروره و مرمر و بضم
 میم و فتح تائی ممل و سکون تحتانی و رای ممل با همزه آمد و ده و شام و شین معجمه بالف و فتح لام و میم
 در آخر و شولم بفتح شین معجمه و سکون داو و فتح لام و میم در آخر و شیلیم بفتح شین معجمه و سکون تحتانی و فتح
 لام و میم در آخر گویند و بفارسی کثره بفتح کاف تارک و فتح زای فارسی و با در آخر گویند
 منته بضم اول و خفای دوم مخلوط السلف بها بمعنی دهن بعربیه فم بفتح فاء و فوه بضم گویند افواه جمع آن و
 بفارسی دهان هم گویند و ترکی اغز بفتح همزه و کسر غین معجمه و سکون زای معجمه گویند و بمعنی روهم می آید بعربی
 آنرا وجه بفتح و او و سکون جیم گویند و وجه بالضم و وجه جمع آن منته بولابجائی آنکه برادر نباشد
 و از راه دوستی او را برادر گویند و بفارسی برادر خوانده و بعربیه اخو و او گویند و قاموس

تاجیت اخا تخذنه اودعوتہ اخا و فی الصحاح اکثر ما يستعمل الاخوان فی الاصدقار والاخوة فی الولادة و
 فی الاساس اخوان الوداد خیر من اخوة الولاد منته بربا بنانا روی را از نا خوشی ترش کردن بعربی
 علبس بفتح عین ممله و سکون بای موحده و سین ممله در آخر و عبوس بالضم و سیر بفتح بای موحده و سکون
 سین ممله در ای ممله در آخر و سبوا بالضم و کلوج بضم کاف و لام و سکون و او و حای ممله در آخر و کلج مرد
 غراب گویند علبس وجه از باب ضرب و علبس از باب تفعیل و سیر وجه از باب نصر و کلج وجه از باب منع و کلج از باب
 تفعیل و کلج از باب افعال فغل از ان بفار سے روی ترش کردن روی تلخ کردن و چهره در هم کشیدن
 امیر خیر و گوید شعر روی ترش کرده بیاران مبین + سرکه فرو شسته مکن ای انگبین + شاعر
 گوید شعر جمعی که روی تلخ کنند از قضای حق + غافل مرد که رهن تیغ قصا زنند + باقر کاشی گوید شعر
 من آن رندم که چون بردوش بار غم کشم + دیده را بر هم فشارم چهره را در هم کشم + منته بجهرائی عبارت
 از دادن پاره زربچاکم برای آوردن مقصود بعربی رشوة بحکات کثرت رای ممله و بر طیل بکسر باء موحده
 و سکون رای ممله و کسر طای مطبقة و سکون تحتانی و لام در آخر گویند و بفار سے بلکنده و بلکنده بکسر بای تازی
 و ضم کاف تازی و سکون غین معجبه و دال ممله در آخر و زیادت با در دوم و پاره بای فارسی گویند و
 تفصیل آن در لغت رشوت گذشت منته بجهرائی وینا کسے رایاره از زردادن برای بر آوردن مقصود
 خود و بعربی رشوة بفتح رای ممله و سکون شین معجبه و او در آخر و بر طیل بفتح بای موحده و سکون رای ممله و فتح
 طای مطبقة و لام و تاد در آخر گویند رشاه از باب نصر و بر طله از باب فعلته و القمه البر طیل لقمه و او در آخر
 در اساس ست کشم الوالی رشاه کانه سد فیه بالشیکیمة بفار سے دهن کسے بستن صاب گوید شعر
 ز تلخ گویی من عیش عالمی تنگست + پیوسته چه شود که مراد بان بندی + و تفصیل آن در لغت رشوت دنیا
 گذشت منته بر تھوک وینا بر روی کسی تفت زدن بعربی بزقی بفتح بای موحده و سکون زای معجبه
 و قاف در آخر و بصق بضا و ممله و سبق بسین ممله بجای را از معجبه بره بصله علی و فی مستعمل بزقی علی وجه دهن
 وجه فعل از ان سبق و بصق علی وجه و فی وجه همچنین بفار سے تفت انداختن و افکندن برسم آمده
 منته بچھٹ کیسکه بیابا کانه حرف زند و پروای کسی نکلند و بر چه برز بانش گذر و بگوید بعربی انرا فیتیق اللسان
 بفتح فاء کسره و فو قانی و سکون تحتانی و قاف در آخر مضان بسوی سان بفار سے دهن دریده و دوان دریده گویند
 قاسم انور گوید بیت خوش گفت در بیابان رند دهن دریده + عارف خدا نذر او نیست
 آفریده + منته بچھیر نا و گردانیدن بعربی اعراض بعین و رای مملکتین و ضاد معجبه و صد بفتح
 صا و ممله و دال ممله شد و گویند اعرضت عنه و از باب افعال و صد عن الاسر از باب نصر فعل از ان

منته پشیمان بر دو دست بر روی خود زدن صک بفتح صاد مملو و کان مشد و گویند قال الله تعالی فصکک
 ونهضها منته تک بجهز نا پر کردن ظرف ماما بگو در اساس البهلا غنة است ملا الانا را الی سلبه بفتح سین مملو
 وبای موحده و لام و اسبابه بفتح همزه و در قاسوس ست ملا الانا را الی اصباره بفتح همزه و سکون صاد مملو
 وبای موحده بالف و رای مملو در آخر پر کردن ظرف را تا سر آن منته بفتحها نا بضم تا س فو قانی
 مخلوط التلظ بها و فتح تای فوقانی مخلوط التلظ بها بالف و نون بالف رسیده فرو بستن لب را و اعراض کردن
 بفارسی لفتح انداختن چه بفتح لام و سکون فا و هم در آخر بضم لب ست فرو روی گوید بیت خروشان
 ز کابل بهیرفت زال + فرو بستن لفتح و بر اهسته یال + منته بفتحها نا بجهزی اندک ناشسته شکستن بفتح
 بلع بلام و سیم مشد و هم بر وزن تفعل گویند تلج از باب تفعل فعل از ان یعنی خورد و لمج را و آن بضم لام و سکون
 سیم و فتح لیم چسبندی که پیش از ناشسته شکستن خوردند منته چرانا لب و زرخ را در حکایت کلام کسی از او
 تشخیر و استسخر انجا نیدن از راه زرخ بفری آنرا اختلاج بالوجه گویند بخا و معجم و لام و هم بر وزن افتح
 و حدیث عبد الرحمن ست ان حکم بن ائمة ابامردان کان یجلس خلف النبی صلی الله علیه وسلم فاذا حکم
 اختلج به فراه فقال کن کذلک فلم یزل یختلج حتی مات بفارسی روی خمایدن زرخ خای معجم بر وزن کهانید
 منته و لهای چیزیکه وقت دیدن روی عروس بعروس دهند بفارسی رومانی گویند صاب گوید بیت
 کردم اگر چه برود جهان رونمای تو + از بے بضاعتی بجز از نقای تو + منته سے بات لینا عبارتست
 از آنکه کسی اراده سخن کند و دیگری پیش از گفتن او بگوید بفارسی سخن از دهن کسی گرفتن میرزا اسمعیل ایما گوید
 شاعر هر چه در دل گذرد کی بزبان می آرم + عجیب باشد که سخن از دهن کس گیرند + منته کولنا و دهن
 کشادن بعرب فخر بفتح فا و سکون غین معجم و رای مملو در آخر و فتح بفتح فا و سکون فوقانی و حای مملو در آخر
 گویند در صحاحست فغراه ای فتمه و فغروه و الفتح تعدی و لا تعدی و فی الاساس فلان لا یفخر الا نکر الله
 و بفارسی دهن باز کردن و دهن و اگر دهن منته که بجل کرنا بر و افتادن بعربی گوید بفتح کان
 و سکون بای موحده و وا و در آخر و کو بضم کان و بای و وا و مشد و انکساب علی الوجه نون و کان
 و تکرار بای موحده بر وزن افعال گویند در قاسوس ست کبا کبوا و کبوا انکب علی وجهه منته کبیت لیسنا
 رورا بجا به پیچیدن بعرب تلغ بلام و فا و عین مملو و لغظی بغین معجم و طای مطبقة مشد و و قانی در آخر
 بر وزن تفعل گویند منته مین پانی بجهز نا از شوق چیرے آب در دهن آمدن چنانکه از خیال بعضی
 اطعمه میشود بعرب تحلب بجامه مملو و بای موحده در آخر بر وزن تفعل گویند در اساس ست
 تحلب لمارای سال و تحلبت اشتاده و تحلب فوه و در مقامات بدیعیست و تحلب ریتقه و تلظ و تطلق انتهى

در حدیث ابن عمر است قال رأیت عمر بن الخطاب و فوه فقال اشتی جراداً مغلولاً ای تپسار رضا به لیسایان و بفارسته
آب کشادن دهان و آب در دهان آمدن و آب از دهان رفتن و آب بدان کرد و بدین مفید یعنی گوید ببت
در غنیمت و دهنست تالبت نقاب کشاد + دهان شیشه زشوق لب تو آب کشاد + طغر گوید بشعر قلیح را و دوقام
بختیش او + زیاده بوسه ات آب از دهن رفت + سعید اشرف گوید شعر از خرامیدن شیرین تو بار و عیا
ویده را آب ز حسرت بدان میگردد + خنده ملین مار نار بر روی کسی دن بعرنی وجهه بفتح و او دوسکون
بیم و با در آخر گویند رجه از باب ضرب ز در بر روی او در قاموس بر - وجهه گوید ضربه وجهه فموجوه
خنده فوج لیکن از وی کسی را بنامش تراشیدن بعر بنی خودش بفتح حامی معجمه و سکون دال جمله و شین معجمه
در آخر و خمش بفتح حامی معجمه و سکون میم و شین معجمه در آخر گویند خودش وجهه از باب ضرب و خمش وجهه از
نصر و ضرب فعل از ان باب میم با و او + موا با و اول جسمی متخلل بعر بنی آنرا سفنج بکسر معجمه و سکون
سین جمله و فتح فا و سکون نون و حیم کور آخر و بفارسته ابر مرده گویند و تحقیق آن در لغت با و اول گذشت مو
لغت عربیست در اردوی هندی و فارسی مستعمل بعر بنی آنرا حنف بفتح حامی معجمه و سکون تالی فوقه سکون
و فا در آخر و حین بجای جمله و نون بروزن غین و ممت بفتح میم اول و علوق بفتح عین جمله و ضم لام و سکون
و او و قاف در آخر و سام بسین جمله بروزن جام و منوال بفتح میم و ظم نون و سکون و او و نون در آخر و قافیه
بکسر ضا و معجمه و شعوب بفتح شین معجمه و ضم عین جمله و سکون و او و بای مکوه حده در آخر و محام بکسر حامی معجمه و
میم بالالف و میم دوم در آخر و منیه بفتح میم و کسر نون تحتانی مشدود تا در آخر و حیاض بفتح حین معجمه و تا و قاف
و تحتانی میم در آخر بروزن زیر و نون بکسر لام و زای معجمه بالالف و میم در آخر و بفارسته مرگ گویند موت
بضم اول لغت هندی است بمعنی آبی که از راه شرمگاه مردوزن بر آید بکسر بنی آنرا بول بفتح بای موحده
و بفارسته پیشاب و شاشه و کینه بکسر کاف فارسی و میم و سکون تحتانی و زای معجمه در آخر گویند و بعضی
بضم کاف گفته اند و سروری بکاف تازی گفته و تبرک سید بکسر سین جمله و ضم دال جمله و سکون کاف
فارسیست و پیشاب سگ را بعر بنی قرح بفتح قاف و سکون زای معجمه و حامی معجمه در آخر گویند موت آنا
آمدن مرگ بعر بنی حبی الموت قال الله تعالی اذا جاء اجلهم و حضور الموت گویند در حدیث است فاذا حضر
الموت وجهه الی القبلة موت کا بر تن طرّفی که در ان بول کنند بعر بنی آنرا بیوله بکسر میم و سکون
بای موحده و فتح و او و لام و تا در آخر گویند و بفارسته بول دان موت مارنا بول کردن از کسر س
بعر بنی ارسال البول و ارماع برای جمله و میم بالالف و عین جمله در آخر گویند ارماع بول از باب افعال
فعل از ان و بفارسی آب تا ختن گویند حکیم رودکی گوید شعر ز قلب آنچنان سوی و شمن بتافت که از شش

شیر نر آب تاخت + موت کا کھانا اطعامیکہ برای سرده پزند بعربے آنرا مضیبه بفتح با و کسر ضا و معجم سکون تحتانی و فتح میم و تا در آخر گویند مضام بر وزن کبر اعم جمع آن ابوالختم کفیت آن موتی کیشاب کمرده
 بعربے بول و بفارست نشا شن میزبان و کمیز کردن و پیشاب کردن است در جائه بعربی تردین برای جمله و
 واد و قاف بر وزن تفصیل گویند در قاموس است روق السكران بال فی ضا و میزبان سگ را پاب و دانه
 بعربے شعر بفتح شین معجم و سکون عین معجم و راسه جمله در آخر گویند شعر الکلب از باب منع فعل از ان
 موتی بضم اول و سکون دوم مجهول و فتح تمامی فوقانی مخلوط التلغظ بها بالفت سوزن کبیا هست خوشبو بعرب
 سعد بفتح سین جمله و سکون عین جمله و دال جمله در آخر گویند چنانکه صاحب الفاظ الادویه آورده که گرم است
 در درجه اولی موتی دانند در صدف مشکون شود و کلاما بعربے فرید بفتح فا و کسر رای جمله و سکون تحتانی
 و دال جمله و دره بضم دال جمله و رای جمله شد و دانه در آخر گویند فراد و در بضم و دال جمله و فتح را جمع آن و
 بفارست و در کتیا و در تیکم گویند و دانه خرد در العربیه لولوة و بضم هر دو لام و تومه بضم تهای فوقانی و سکون و
 و فتح میم و تا در آخر گویند لاسه و لولوبخاف تا و توم بخاف تا و توم بضم تها و لکثه و فتح واد جمع آن و بفارست میرواید و پیر
 بفتح کاف تازی و سکون سین جمله و فتح بای فارست و رای جمله و جیسیم و در آخر گویند موتی بید صفا
 بکسر بای موحده و سکون تحتانی مجهول و دال جمله مخلوط التلغظ بها و نون بالفت سوزن کردن و در
 بعربے تعین بر وزن تفصیل گویند عین اللؤلؤة ثقبها و قض بفتح قاف و ضا و معجم مشد و قض اللؤلؤة فعل از ان
 موتی است معنی تنادر بعربے سمین بفتح سین و کسر میم و سکون تحتانی و نون در آخر و بفارست فریه و تنومند
 نیز و بترکی یو خان بضم یای تحتانی و فتح غین معجم و سکون نون گویند ابو منصور لغابی گوید مرد فریه را سمین
 گویند و چون فریه زیاد بود و کیم بفتح لام و کسر حاء و سکون تحتانی و میم در آخر گویند
 و بعد از ان شیخ بفتح شین معجم و کسر حاء و سکون تحتانی و میم در آخر گویند بعد از ان بفتح
 بفتح با و موحده و لام و سکون نون و فتح دال جمله و حاء جمله در آخر گویند بعد از ان عکوک
 بفتح عین جمله و کاف و واد و شد و کاف در آخر گویند و ک و ک فریه را شیخ بضم خای معجم و سکون نون و
 و شیم فا و جیم در آخر گویند و امر و فریه را سمند بفتح سین جمله و میم و سکون با و فتح دال جمله و در جمله
 و آخر گویند و اسب فریه را مشایط بکسر میم و سکون شین معجم و تحتانی بالفت و طای جمله در آخر گویند
 و هر حیوانی که گنده و سطر باشد آنرا بیکل بفتح با و سکون تحتانی و فتح کاف و لام در آخر گویند موتی
 زن فریه بعربے میمند و سطر بضم میم و فتح تا و فوقانی و سکون را و سکون و فتح با و موحده
 و لام و تا در آخر گویند و بفارست طوف بضم طاء و سکون واد و گویند ابو منصور لغابی گوید زن

مور پرند است معروف بعربی آنرا طائوس و صراخ بفتح صاد مملعه درای ممله مشد و بالفت و خا و مجر
 در آخر گویند چرا که بانگ بسیار می کند و کیفیت ادا بواجب و بفارسته فیما بکسر فاء و سین ممله بالفت گویند
 مور ت بصم اول و سکون دوم معروف و فتح رای ممله و تایی فوقانی در آخر پیکر که از سنگ و آهن
 و چوب و امثال آن سازند بعربی آنرا تمثال بکسر تایی فوقانی و سکون میم و تاء مثلثه بالفت و لام در آخر
 گویند تا مثل جمع آن و تمثال که از سنگ و جز آن سازند و آنرا می پرستند بعربی آنرا صنم بفتح صاد مملعه
 گویند اصنام بالفتح جمع آن و وثن بفتح و او و تایی مثلثه و نون در آخر گویند اوثان بالفتح جمع آن و در نهایت
 الفرق بین الوثن و الصنم ان الوثن کل ماله خبیثه معموله من جواهر الارض او من الخشب الجماره لکوره
 الآدمی یعمل و ینصب فی عباده الصنم الصوره بلا حقیقه و منهم من لم یفرق بینهما و اطلقهما علی المعینین و قد
 یطلق الوثن علی غیر الصوره و منه حدیث عدی بن حاتم که می گفت علی بنی صلی الله علیه و سلم و نه غنقه
 صلیب من ذهب فقال القی هذا الوثن عنک و بفارسته ای یک بکسر الف و سکون تجمانی و فتح با بموحده
 و کاف تازی در آخر و بت گویند و یکد بت پرستند بعربی آنرا وثنی بیای مشد و در آخر گویند و بفارسته
 شمن بفتح شین معجم و میم و نون در آخر و بت پرست گویند مور چال بصم اول و سکون دوم مجهول و
 را و ممله و میم فارسی بالفت و لام در آخر است که رس بازان و شتی گیران بر هر دو دست ایستاده و
 پا با بسو که پشت خم کرده و روند و این نوع ورزش را در ایران چتر طائوس زدن گویند میر خجاست گویند
 بیست دل نرس فلک از رشک کنی دیوانه + بچو طائوس زنی چتر ورزش خانه + مور چهل پر طائوس
 در چوبی بسته کسایان را ند بعربی آنرا مذ بکسر میم و فتح ذال معجم و بای موحده مشد و تاء در آخر و بفارسته
 کس را ن گویند مور چه لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل و یکی که بر روی شمشیر و آهن و مس و جز آن
 نشیند بعربی آنرا صد از بفتح صاد و و ال مملتین و همزه در آخر و طبع بفتح طای ممله و با و موحده و عین ممله
 در آخر گویند و بفارسته مور چانه و مور پانه و مورانه و تیر که پاس بیای فارسی بالفت و سکون سین
 گویند مور چالگنا از نگار شستن در جگر آهن و مس و جز آن بخری صد او بالتریک و طبع بالتریک
 گویند صدی آنحدید و طبع السیف از باب فرج فعل از ان بفارسی رنگ و زنگار گرفتن و زنگ بستن و
 زنگ افتادن و زنگ خوردن گویند مور چالگا هو اچرنیکه آنرا مور چانه خورده باشد بعربی آنرا صدی و
 طبع بر وزن کتف گویند بفارسی رنگ و زنگار بسته و زنگار خورده و زنگار گرفته صایب گویند شعر لعل لبش
 ز سبزه خط و لوار شد + زین نعل رنگ بسته در عیش با ز شد + شیخ سعدی فرماید شعر سعدی حجاب نیست
 تو آینه صاف دار + زنگار خورده کی بنماید جمال دوست + امیر خسرو گویند شعر گر خاک وجودم ز پس مرگ

بریزند + زنگار گرفته همه پیکان تو یابند + مورچا بی کرنا تر است شیدن موسی ریش را بمشخص بجدی که مانند پاموچ
 شود بفار سے مورچہ پے زدن ٹھوری گوید بد باغی آؤر عتوہ فروختن روا جیش نماند + برکتور دین و دل خراشیش
 نماند + آورد بشکر لبش مورچہ پے + جز مورچہ پے زدن عطا جیش نماند + مورکھ بضم اول و سکون دوم سوز
 و فسخ را، مملہ و کاف تازی مخلوطا التلقا بہا در آخر زبان ہا کھا کسیکہ از عقل بہرہ ندار و و بعرے آؤر آؤر
 و منفعل بضم میم و عین معجمہ و فای مشد و و لام در آخر و سفینہ بسین مملہ و فاء بروزن کریمہ گویند و ہمارا سہ
 کالیوہ بکاف تازے و کسر لام و گول بضم کاف فار سے موڑ جاے را گویند کہ راہ از انہا برگشتہ باشند
 بعرے آؤر اسخنی بضم میم و سکون نون و فتح حائے مملہ و نون بالف در آخر و شنی بکسر شای مشلثہ و سکون
 نون و تحتانی در آخر و منجج بضم میم و سکون نون و فتح عین مملہ و را، مملہ و جیم در آخر و منقط بضم میم و سکون نون
 و فتح عین مملہ و طائے مملہ و فاء در آخر گویند و بفار سے در گشت بروزن برگشت و در گشت وادی را
 بعرے محفۃ بفتح میم و سکون حائے مملہ و کسر نون و تحتانی مفتوح و تا در آخر فے القاموس محفۃ الوادی
 و محتاتہ منعرجہ موڑ بضم اول و سکون دوم معروف بمعنی سر مردم بعرے را س و ہا مہ بفتح میم و تا در آخر
 گویند موڑ تا چیزے را ٹھانیدن بعرے عطف بفتح عین مملہ و سکون طائے مطبقہ و فاء در آخر و تعطیف
 بروزن تفصیل و شنی بفتح تائے مشلثہ و سکون نون و تحتانی در آخر و بفار سے ٹھانیدن و غم دادن موڑ
 بضم اول لغت فار سے ست در آؤر و سکون ہندے مستقل و آن چیزے ست کہ در پا پوشند موڑ
 معربہ آن در قاموس ست الموزج الخف معرب موازجہ و مواج جمع آن بعرے آؤر الخف بضم خائے معجمہ
 و فائے مشد در آخر گویند خفاف بکسر اول جمع آن تخفف از باب تفعیل پوشید خف را بترکی او ٹوگ بضم
 و سکون و او وضم تائے فوقانی و سکون کاف فار سے گویند و نوعی از موڑہ است و دراز کہ آؤر بفار سے
 چکمہ بفتح جیم فار سے و سکون کاف تازی و فتح میم و ہائے مخفیہ در آخر گویند موسا کنی بضم اول و سکون
 و سکون و الف و فتح کاف و کسر نون مشد و سکون تحتانی معروف نوسے از ریجالی در غایت
 سبزی و خوشبوئے و معنی ترکیبے آن گوش موش چہ موسا در ہندی بمعنی موش ست بعرے آؤر آؤر القاموس
 گویند و مرزنجوش ہم آن در اصل مرزہ گوش بود یعنی گوش موش چہ برگش شبیہ ست گوش موش و مرزہ
 در فار سے موش را گویند و صاحب قاموس گوید مرزنجوش بالفصح معرب مرزگوش ست و بعرے آؤر آؤر
 بفتح سین مملہ و سکون میم و فتح سین مملہ دوم و کاف در آخر گویند و مرزگوش بفتح میم و سکون را، مملہ و فتح
 و ال مملہ وضم کاف و سکون و او و شین معجمہ بمعنی مرزنجوش ست معرب مرزہ گوش و آؤر ان الفار را گشتہ گیا
 ہا در و طب و ابن بیطار گشتہ کہ آؤر ان الفار گیا ہے ست برگش بار یک و تیز و آن سہ قسم است گرم

و خشک است در درجه اولی و مرز نجوش و سمنق را بیک معنی آورده و گفته که آن یک نوع است و گرم و خشک است
 در درجه دوم و صاحب الفاظ المادویه مرز نجوش و مرز نجوش و آذان الفار را بیک معنی آورده و گفته که باندی آزاد و نافع
 دال مظهر سکون داده و نون بالن گویند و صاحب بحر الجواهر مرز نجوش را ترجمه بزعفران کرده و مرز نجوش را گفته که
 معرب مرز نجوش است و آنرا تفسیر باذان الفار کنند چرا که مرزه بمعنی فار بمعنی موش است و خلاصه قول شیخ ابو علی
 در قانون التلوی که اطلاق آذان الفار بر دو گیاه آمده یکی که آنرا جالینوس ذکر کرده و آن گیاه است که از آن
 پوست خنثی می آید و دیگری که ویستوریوس ذکر کرده آن گیاه است شبیه بعشق چیمه اما کسی که آنرا جالینوس
 ذکر کرده باور طب است و قسم دوم از جمله ادویه حاره است موسل که ایست چوبین که بان غله را مثل شالی کوچه
 بعربیه آنرا غلبه بضم عین مظهر و سکون نون و ضم باء موحده و فتح لام و تا در آخر گویند قال الشافعی لعنه
 ان شیهه لایق بهانی که اس استی و دقاغه بفتح دال مظهر و قاف مشد و بالفت و منفتح قاف دوم و تا در آخر گویند
 و بقا است کوبه موسس از زبان سجا کلمه بمعنی زندیدن بعربیه سرق بفتح سین و در ایهلتین و قاف در آخر
 گویند سرق الشی و سرق منه مالا و سرقه مالا از باب ضرب فعل اذان موشک و وانی کرنا عبارت از گفته
 که در آن بفارسته موشک درانی کردن و شتی گویند شهر بن راج برگ درختان زهر سوخته کند موزی باد
 موشک دوانی در اصول بضم اول و سکون دوم مجهول و لام در آخر بمعنی قیمت هر چیز بعربیه ثمن بفتح ثاء مثانیه
 و میم و فون در آخر و قیده بکسره کاف گویند و بفارسته بهاء و از ممول یعنی چیزی را خریدن بعربیه شری
 بفتح شین معجم و سکون را مظهر و تحتانی در آخر گویند شاه از باب ضرب و اشتراک از باب افتعال فعل انان داین
 لغت از افنداد است در خرید و فروخت هر دو متصل صاحب قاموس گویند شاه یشربه ملکه بالبع و باعث و کاشتری
 فیما ضد مولی یعنی درختیست که آنرا نمورند بعربیه آنرا فعل بضم فاء و سکون جیم و لام در آخر گویند و بختین
 نیز آمده فحله زیادت تا یک بفارسته قرب گویند گرم است در درجه دوم و خشک است در اول موسگر می
 که ایست که بان زمین را و با مهارا بگویند تا هموار و سخت شوند بعربیه آنرا میطده بکسره میم و سکون تحتانی
 و منفتح طاء مطبقه و دال مظهر و تا در آخر گویند ثعالب گویند المیطده ان شیهه التي یوطدها المکان فی طیل اس
 بناد و غیره بفارسته کلوخ کوب گویند موم فضله لکس الیکین لغت فارسیست در اردوی هندی متصل
 بعربیه آنرا شمع بفتح شین معجم و سکون میم و عین مظهر در آخر گویند و صاحب قاموس گویند الموم بضم المیم
 رجوهری گفته الموم شمع معرب موم جامه لغت فارسیست در اردوی هندی متصل جامه که بموم گذاخته
 بعربیه آنرا شمع بفتح شین معجم و عین مظهر در آخر گویند و صاحب قاموس گویند الموم بضم المیم و عین مظهر در آخر گویند
 و باه است جامه و این نیز موسکچر موس که بر لب بالا رویند بعربیه آنرا شاربشین معجم یا الح و کسر را مظهر

بایں موحده در آخر گویند شوارب بروزن عجائب جمع آن و بفارسی بروت و تبرکی میخ بکسر میم و سکون غین مجمر گویند
 موچیمو نیز تا و دنیا بردت راتاب وادن بعربی قتل بفتح فاء و سکون تاء و فوقانی و لام در آخر و تقطیل بروزن
 تقطیل گویند قتل شارب از باب ضرب و قتل از باب تفعیل فعل ازان و بفارسی بروت و مالیدن و مولوی جائے
 گویند شعر پہلوئی بروت مالیده + بہر کین دروغا سگالیدہ + مونڈن بضم اول و سکون دوم و ہون
 و نون غنہ و فتح دال ہندی و نون در آخر عبارت است از تراشیدن موی کہ مشد کان در عبا و کاف
 خود سے تراشند بعربی آنرا اتحلاق بکسر تاء و فوقانی و سکون حای مملہ و لام بالفت و قاف در آخر
 گویند و اما روزی کہ مشرکان موی سر را دران روز در عبا و تحا نہا کے خود تراشند بعربی آن را
 یوم اتحلاق بکسر تاء و فوقانی گویند و بمعنی موی ما در زادہ بچہ تراشیدن بعربی آنرا عقیقہ بفتح عین مملہ
 و کسر قاف و سکون تحتانی و فتح قاف و تاء در آخر گویند مونڈنا بمعنی تراشیدن موی بعربی حلق بفتح حاء مملہ
 و سکون لام و قاف در آخر و سبت بفتح سین مملہ و سکون باء موحده و تاء و فوقانی در آخر و ایسا رکبہ
 و سین مملہ بالفت و ہمزہ در آخر گویند اوسی را سہ فعل ازان و بفارسی ستردن نیز مونڈنا بمعنی
 اعلاے بازو بعربی کف بفتح کاف و کسر تاء و فوقانی و فاء در آخر گویند و بفارسی شانہ مونڈنا
 بضم اول و سکون دوم معروف و نون غنہ و کاف فارسی در آخر نوسع از غلہ ایست بعربی آنرا ج بفتح
 میم و کسیم مشد و و ماش بمیم بالفت و شین مجمر گویند و بفارسی بنوماش معتدلست در رطوبت و یوبست
 در قانون است کہ مقشر آن معتدلست و غیر مقشر آن مائل بہ یوبست چرکہ در قشرش غفوصتی ہست مونڈنا
 بضم اول و سکون دوم معروف و نون غنہ و کاف فارسی بالفت گیا ہے ست دریائی میان نبات و سنگ
 و بعضے گویند سنگست دریائی و صاحب خریدہ العجائب گوید درختے ست کہ در ریامے روید ابن بطیاء
 گوید دو قسمت کی سرنج و یکی سفید آنتی بعربی آنرا مرجان بفتح میم و سکون زای مملہ و جیم بالفت و نون در آخر
 گویند و بفارسی خروک بضم خاء مجمر و را مملہ و فتح ہا و کاف تازی در آخر گویند سر دو خشکست
 در درجہ دوم مونڈنا نوسع از انگ سبز بفارسی آنرا شیمی گویند سالک یزدی گوید شعر عاشق کہے ہو
 ہر آید ہر نگ دوست + شیمی لباس در بر پروانہ من ست + مونڈنی کی جڑ بمعنی بیج مرجان بعربی لبذ
 ہم بای موحده و فتح سین مملہ مشد و ذوال منجر در آخر گویند در قاموس ست البذ سکر المرجان اتھی و قال
 ابن زکریا قال انہ اصل المرجان و لیس بصیج و ہوشد یا شبہ منہ اسود و منہ احمر و منہ ابض بارونی الاولی باب
 فی الثانیۃ و سدید گوید قیل ہو المرجان و الحق انہ اصل المرجان اتھی و ابن بطیاء بمعنی بیج مرجان گفتہ اند
 باب میم تبا یا + ہما سا بضم اول و دوم بالفت و سین مملہ بالفت رسدہ شور صفار کہ

در خردای نو جوان پدید آیند بعر بے مسامیر بنیج میم و سین حمله بالف و کسر نیم و سکون تختانی و را و محله در آخر
گویند همما چین قومی از هندوان کلیم همدانی در شعر خود در تعریف هندوان آورده بسیت فتاده در دکان یک همما
همه سمر مایه دریا و معدن + همما و شتا که یکم نگا بهانی بیل کند بعر بے آنرا فیال نفع فاد تختاے نشد و بال
ولام در آخر و بنارسه پیلان گویند و منخرین ایران حمایت بیاسه تازی در کلام خود بیغنی فیلیان استخوان
نموده اند و باین معنی هندی سست و بمعنی شوکت و عظمت فارسی سست همدانی لغت فارسیست در ادو کوه
مستعمل دکان نوعی از آتش بازی است که روشنیش مانند روشنی ماه بود و ظفر گوید **شهر** چو موشک واکند
آهنگ زم آتش بازی شوکت + بود و دوست شرکان هر طرف همدانی اشکم + و آخر احتساب آتش بازی و همدانی آتش بازی
هم گویند تا صحرای گوید **شهر** زرو شد ز نسا خود را عارض خود بر فروخت + حسن او خاصیت همدانی آتش بازی
و آتش سحر کاخی گوید **شهر** در نظر آید همدانی آتش بازی + شب که بر باد رفت آه کشم بر همدانی جوتون
نفع اول و سکون دوم و فتح تاسه فوقانی و سکون و او و نون غنه در آخر بلغت قصبات بنمنه سردار و بعر
فرناس کبیر فام سکون رای حمله و نون بالف و سین حمله و آخر و شین الدما تین گویند و بنارسه سپید ریش
و میرده و ده خداداد کبیر نفع کاف تازی و کسر نیم و سکون تختانی و راسه حمله و آخر و کلان ترده گویند همدانی
برگ در خسته است که آنرا کو قه بردست و پالاند تا شبنم شود بعر بے آنرا حصار کبیر حاصه حمله و نون مشد
با هزاره مهر و ده ویر تا و بصر پائے تختانی و نفع را و حمله و نون مشد و با هزاره مهر و ده ویر تا و بصر پائے
راسه حمله و قاف بالف و نون در آخر و غلام بضم سین حمله و لام مشد و بالف و میم در آخر گویند و بجا
حنایا به تحقیق شاعر گوید **شهر** رنگ جناس است بر کف پائے مبارکت + یا خون عاشقی سست که
پامال کرده + و نیز هندی جشنی باشد که در کندی بنکام خنابستن عروس کنند بفارسیه آنرا حنا بندان
و خنابندی گویند و این رسم در عرب نیست اشرف گوید مصرع چین جشمن خنابندان ایران سست
پنداری + ظهوری گوید **شهر** از اشک لاله رنگ خنابند بے کنیم + دل از نگاه حمله شکن بر فتنه
هندی چهره انا فرود کردن حنا از دست بعر بے سست نفع سین حمله و سکون لام و تاسه فوقانی
در آخر گویند و اساس سست المرأة تسلیت احناء عن ید با از باب ضرب و نصر یعنی آن زن حنا را از دست
فر و میکند و اعطی من سله حنا لک بضم سین حمله یعنی بده مرا از حنا سله فرود خود و بفارسی خنابندان
خان آرزو گوید **شهر** گردان عالمی را کشته احسرت ز بیکاری + چه بندی تحت خون جهان بر کف خنابندان
منهد می کا پچول بنی گل خنابدر بے آنرا فو نفع فام و سکون غین مجده و او در آخر و قاغیه بر وزن
را ضیه گویند و بفارسیه گل خنابندی لگنا رنگین کردن دست و پارا بجا بعر بے اختناب بجا و مجده

و باد موعده و بر وزن افتعال گویند اختصیب بالخنا و فعل ازان بفارسی خندا و دن و خنا نهادن و خنا گذاشتن و خنا بستن
و خنا مالیدن صاحب بهار عمر گوید خنا بستن مخصوص بزنانست و مالیدن نسبت مردان علی قلی میلی گوید شهر
بدست و پاسبان عروس چمن گل و سنبل و یکی خندا و د و دیگرے نگار و د و د و کلیم گوید شهر کشیده و سیمه برار و
موج سبز و تر و نهاده پر تو گلها خنا بدست چنار و صاحب گوید شهر محتاج بزمیت بنوحسن خداداد
آن بر که خنا برید بهیضا گذاریم و شهر به بیداری نمی آید ز شوخی بر زمین پایش و مگر مشاطه در خواب آن پرور
را خنا بند و مخلص کاشی گوید سمیت چون بخون رنگین نباشد پنجه مژگان من و غیر آن دست نگارین را خنا
مالیده است و مهر بفتح اول و سکون دوم و رای ممله در آخر لغت عربی است در اردوی هندی مستعمل و آن معروف است
بعربے آنرا صدق بفتح صاد ممله و دال ممله بالفت و قاف و آخر نیز گویند و بفارسیه کابین و مهر و قسم بودیکه
انست که فی الفور ادا نمایند بعربے آنرا المهر المجل گویند و بفارسی دست و پیمان و یکی آنکه فوراً دهند بعربے آنرا
المهر الموجل گویند و بفارسیه کابین چنانکه در فتاوی اختیارات است و مهر بالضم لغت فارسیست و آن معروف است
بعربے آنرا خاتم بنجای مجیمه بالفت و فتح و کسر تا فوقانی گویند مهر انا حق مهر که گیه ند بعربے حق الختم و در فارسی
رسم المهر مستعمل است تا شیر گوید شهر دل نگر و بی نشان عشق او فرمانروا و میثاق داون بر رسم المهر
و اعش نقد جان و مهر بانی لغت فارسیست در اردو و هندی مستعمل و آن معروف است بعربے شفقت
بالتحریک و رحمة و تخنی بجای ممله و نون و یای تحتانی و تعطف بعین ممله و طای مطبقه و فا و تر حم بر وزن تفعیل
گویند و بفارسیه و نوازی و نوازش بابا فغانی گوید شهر در غمش چون مے شوم بالاله ناله خنفس و
و نواز بیای آن مسکین نوازم مے کشد و مهر کر نامهر کردن بر کاغذ و جز آن بعربے پنجم بفتح حای مجیمه و سکون
تا مے فوقانی و میم در آخر گویند ختم علییه از باب ضرب فعل ازان و بفارسیه مهر زدن و نهادن و کردن
مهر و لغت فارسیه است در اردو و هندی مستعمل چیزی که آن صیقل بر کاغذ و جامه و مانند آن کنند بعربے
مستقله بکسر میم و سکون صاد ممله و فتح قاف و لام و تا در آخر گویند و نیز مهره بمعنی مهر که شرط سج بعربے
آنرا فقص بفتح فا و صاد ممله مشد و در آخر گویند فقص بالضم جمع آن مهری بضم اول و سکون دوم و کسر
را ممله و سکون تحتانی معروف را انگیز آب که از زیر زمین بود بعربے سیل الماء گویند و بفارسیه مور و
بضم میم و سکون و او و کسر رای ممله و سکون تحتانی معروف مولوی جامی گوید سمیت رنگه روی چون در در
بین و مور سی مطبخ و همک بفتح اول و دوم و کاف تازی در آخر بمعنی بوسه خوش با تندی بعربے
آنرا غرب بفتح عین ممله و سکون را ممله و فا و در آخر و نشر بفتح نون و سکون شین مجیمه در آخر و ریا
بفتح دراء ممله و تحتانی مشد و بالفت و اراج بفتح همزه در اے ممله و جیم و اراج بر وزن امیر و بفارسیه خوشبو

گویند حکمتا برآئند شدن بوی خوش ببری فوج بفتح فا و سکون واو و حاء مطلق در آخر و تاج جہرہ در ای مطلق و جیم
بر وزن تفعیل گویند و بفار سے و میدن خوشبو همان بکر اول و سکون دوم لغت فارسیست در اردوی ہند
تفعیل و آن معروف است بعربے صیغہ بفتح ضا و مجمر و سکون تھائی و فا در آخر گویند و یکسہ ضیافت کند ببری
اور انصیغہ بضم میم و کسر ضا و مجمر و سکون تھائی و فا در آخر گویند و بفار سے میزبان محامی لغت فارسیست
در اردو سے ہندی تفعیل همان را طعام چختہ خوانند ببری ضیافت یکسر ضا و مجمر و قری بکر قاف و را مطلق
بالف مقصورہ در آخر گویند و محامی کہ پیش همان فردا نیدہ آرد از طعام و جز آن بعربے آنرا نزل بضم نون و
زا و مجمر و لام در آخر گویند و بکون زانو نیز آئندہ بفار سے پیشکش و لفظ اقامت را کہ عربے ست ہم بتجنی
استعمال نمایند اشرق گوید مصرع بہ منزل اقامت سے فرستادہ + عشقی بچنے گرانی غلہ ببری جد بفتح
جیم و سکون دال مطلق و با سے موعده و کسر و قحط بفتح قاف و سکون حاء مطلق و طاء مطلق در آخر و
بفار سے خشک سال گویند و نیز چیزی کہ قیمت گران داشتہ باشد ببری آنرا غالی بضم لام بر وزن قاضی گویند
و بفار سے گران ہما مطلق بکر اول و سکون دوم و لام بالف یکسہ حرکات زمان کنند و تشابہ بزبان پیدا کنند
بعربے آنرا منخت بضم میم و فتح خا سے مجمر و نون مشدود و تاء سے مثلثہ در آخر و خشت بر وزن کفت گویند و بفار سے
زمانہ ہما بکر اول و سکون دوم و نون بالف بزبان بجا کھا سخنے کہ بطریق سہ زرش گویند بعربے
طعنہ بفتح طاء مطبوعہ و سکون عین مطلق و فتح نون و تاء در آخر گویند طعن فیدہ و علیہ و طعن علیہ فی امر مغل ان
و این مجازست از طعنہ بالشرع یعنی چنان سخنے سہ زرش در حق اوست کہ گویا نیزہ زد و بفار سے
گرفتہ گویند زخمی گوید بہت گرفتہ مزین در حریف و غلنی + گرفتہ شوی گرفتہ زنی + حوا بفتح اول و سکون دوم
و واو با جہرہ طینہ بالف و تحقیقست کہ از تخمش روغن کشند و گل آنرا میخورند بفار سے آنرا گلچکان گویند حملین
بفتح اول و کسر دوم و سکون تھائی و نون در آخر ہر چیز با یک را گویند مثل جامہ و رشتہ و کاغذ
بعربے رشتہ با یک و امثال آن را دقیق بدل مطلق و بتکرار قاف بر وزن امیر گویند و جامہ با یک
و امثال آن را رقیق بہر اسے مطلق و بتکرار قاف بر وزن امیر گویند و بفار سے جامہ و کاغذ تنک و با یک
حمیدنا عبارت از سے روز است کم و بیش اگر شمس بود و اگر قمری بود عبارتست از رویت یک
لال تا رویت لال دیگر بعربے آن را شہر بفتح شین مجمر و سکون با گویند و بفار سے ماہ و نیز
وظیفہ کہ کہے بعد از انقضا سے ہر ماہ و ہند بعربے مشاہرہ بضم میم و فتح با گویند و بفار سے ماہ و ہر ماہ
ماہیانہ و تواجب امیر خسر و گوید شعر شہر از بخشش شود گرچہ تواجب صدک است + فی کسین
فراہم اریج معنی نے نوم + باب میم با یکا سے تھائی + میا و ن بکر اول و دوم بالف

وضعم هجره وسكون واو مجهول ونون غنة در آخر حکایت آواز گربه بعرب مؤلفتم میم وسكون واو هجره در آخر گویند
 وبنار سے موبفتح میم وسكون واو گویند ما السفور از باب نصر فعل از ان میان لغت فارسیست در آخر گویند
 مستقل بمعنی خانه شمشیر وکار و و مثال آن مسعود گوید **شعر** شایسته که خوش اید دولت بود دلیل آستان
 که تیغ او را نصرت بود میان به بعرب عهده بکسر نین مجمله وسكون میم ووال جمله در آخر وحقن بفتح جیم وسكون فاو نون
 و آخر وقراب بکسر قاف ورا جمله بالف و باء موحده در آخر وبنار سے نیام نیز گویند میانه قد لغت فارسیست
 در آخر و دوسه هندی مستقل کسیکه قدش متوسط بود و نه دراز و نه کوتاه بعرب آنرا رنج بکسر را و جمله وسكون با و حذو
 و عین جمله در آخر و مرجع بر وزن مفعول گویند وزن را رتبه بفتح را و جمله وسكون باء موحده وفتح عین جمله و
 تا در آخر گویند میانی شانه شلوار که میان هر دو پاچه بود وبنار سے آنرا خشک و خشته گویند میانی بفتح
 ز و بعرب آنرا حلیه بفتح حاء جمله وسكون لام وفتح باء موحده و تا در آخر گویند وبنار سے شنبلیله بفتح
 شین مجمله وسكون فون وفتح باء تازی و کسر لام و شنبلیله و کار تنه گویند گرم و خشک است در درج دوم
 میطیحا چیز یک شیرینی دارد و بعرب آنرا عذب بفتح عین جمله وسكون ذال مجمله و باء موحده در آخر حلو
 بضم حاء جمله وسكون لام ووا در آخر گویند وبنار سے شیرین و نیز میطیحا قسه از جامه است که در هند و سنا
 بافند وبنار سے آنرا شیرین بان گویند فکوری در صفت دکان نزار گوید در دکان حسن رخ سلوه اش که
 رونق بازار خوبی خورشید ساده روشکته شیرین بان لعل نوظلمان متاعیست گرد کسا و برو نشسته
 میطیحا بیل روغنه که از کنجد برارند بعرب آنرا اصل بفتح حاء جمله ولام مشد و شیرین بکسر شین مجمله وسكون
 تخمائی وفتح را و جمله و جیم در آخر گویند وبنار سے روغن کنجد گرم و ترست میخ بالکسر لغت فارسیست در آخر
 مستقل و آن معروف بعرب آنرا وند بفتح واو و کسر تاء فوقانی ووال جمله در آخر گویند وفتح تانیر آمده و
 بر کی قانوق بضم زاء مجمله میخ مٹھو کنما میخ در چیز بے کردن بعرب دق بدال جمله و قاف مشد و
 در آخر وند بفتح واو وسكون تاء فوقانی ووال جمله در آخر گویند وبنار سے میخ کوفتن و میخ زدن و میخ کردن
 دق الوند وند الوند از باب ضرب و او تاء از باب افعال فعل از ان میخو بکسر اول وسكون دوم مجهول
 و نفاثه مجمله وضعم جیم فارسی وسكون واو مجهول چوب بے گنده که بر سر میخ زند تا در زمین فرو رود
 بعرب آن را میتد بکسر میم وسكون تخمائی وفتح تاء فوقانی ووال جمله در آخر ویتد به زیادت تا در آخر
 و مرز به بکسر میم وسكون را و جمله وفتح زاء مجمله و باء موحده مشد و تا در آخر گویند وبنار سے
 میخ کوب و تخمائی گویند و اغلب که دوم ترکی باشد و بر کی توقاق بضم تاء فوقانی وسكون
 قاف و میم مفتوح بالف میید ان لغت عربیست در آردوی هندی و فارسی مستقل بمعنی فضا

گویند شاعری گویند شعر همچو شیر مرد و ز و شب اندر فرش - ذکر نایست می کنم چون غنچه شاد و بر کی تو ر بقیه
بعضی قاف و سکون رای همه دفعه بای موحده و قاف گویند عیندگی قسمی است از غوک کوچک بعربے آنرا
شرح بفتح شین مجمر و سکون رای محله و غیر مجمر در آخر گویند و بکسر شین فصح است و بالتحرک هم آمده عیندگی
بکسر اول و سکون دوم مجهول و خفای نون و فتح دال هندی محله طالقظ بهاء الف بمعنی پیش از بعولی آن را
کنش بفتح کاف و سکون باء موحده و شین مجمر در آخر گویند کباش بالکسر جمع آن و نیز آریکه بسبب شدت
با و در یا نیز در عربے آن را موحج بفتح میم و بفار سے آب نیز و قلبه بفتح لام و باء فار سے شد و با و آخر
و اشترک گویند موحج در یا که بزرگ بود بفار سے آنرا گویند بضم کاف تازی و کو هم موحج گویند میهنک میهنکی
و آه و شتر را گویند بعربے بقره بفتح باء موحده و سکون عین محله و فتح راء طه و تا در آخر و در بکه
بفتح ذال مجمر و سکون بای موحده و فتح لام و تا در آخر و جله بجرکات ثلثه جسیم و لام مشدود و تا در آخر گویند
و بفار سے پیشک و پیشک گویند و پیشک درندگان را بعربے غوک بفتح عین محله و سکون رای محله
و کاف در آخر گویند پیدی موش را بفتح جیم و سکون تحتانی و فتح باء و ضم باء موحده و سکون واد
و قاف در آخر گویند چنانکه ثنائی بفتح هیمه بکسر اول و سکون دوم و خفای نون و باء ساکن در آخر
بمعنی باران که بعربے آنرا مطر بفتح میم و طاء مطبقه و راء طه در آخر و هن بضم میم و سکون رای مجمر
و نون در آخر و عارض بعین و رای مطلقین و ضا و مجمر در آخر بر وزن فاعل گویند ثنائی بفتح و تفصیل اسما و باران
و اوصاف آن میگوید بارانی که زنده کند زمین را آنرا احیا بفتح حاء طه و تحتانی با همزه مقصوره گویند
و با همزه وده هم آمده باران که بعد از خشک سالی وقت حاجت آید آن را حیات بفتح غین معجمه ثنائی
تحتانی و ثنائی مثلثه در آخر گویند بارانی که همیشه کند با سکون آن را دیمه بکسر دال محله و سکون تحتانی
و فتح میم و تا در آخر گویند و اگر اندکے زیادہ اذان باشد آن را تطل بفتح باء و سکون طاء مطبقه
و لام در آخر گویند و اگر اذان هم زیادہ بود آنرا استلان بفتح باء و تا فاعل و لام و نون و تثنان
بفتح تاء فوقانی و سکون باء و تا فاعل دوم و دال ف و نون در آخر گویند و بارانے که قطر بایش خرد
باشد آنرا قطط بکسر هر دو قاف و سکون طاء محله اولی و دوم در آخر گویند و بارانے که بسیار باشد
آن را غلبه بفتح غین مجمر و سکون باء موحده و فتح تحتانی و تا در آخر و خفای بفتح حاء محله و سکون
و فتح شین مجمر و تا در آخر گویند و بارانی که اندک ضعیف باشد آنرا ذهاب بذال مجمر و باء و باء
بر وزن سحاب و همیمه با و بتکرار میم بر وزن کریمه گویند و بارانے که علی الاستمرار بسیار آن را
دوق بفتح واد و سکون دال محله و قاف در آخر گویند و بارانے که بزرگ قطره و شدید الوقوع باشد

که نواز و بلند و رفیع و در پیش مسیحی نگند. ناخذ الفت فارسی است در اردوی هندی مستعمل بمعنی معلّم و
 ششخمسعدی فرماید بیت سیابان برانند کشتی جو دود که آن ناخدا ناخدا ترس بود + بعربے ناخود
 بضم خاے معجم و سکون داو و ذال معجم و مفتوح و تا در آخر گویند و آن معرب مست در قاف موس مست فواخذ مالکان
 جهاز را گویند و بعضی گویند کیلان را گویند که از طرف مالکان جهاز یا شدند ناخدا و احاران و از آن فعل جم
 مشتق کرده اند گویند تختد بر وزن فعل ناخن لغت فارسی است در اردوی هندی مستعمل استخوانی که بر کنار
 سر انگشتان بود بعربے از انظر بضم خای معجم و سکون فاو بضم آن و رای ممل در آخر و انظر بضم همزه و سکون
 خاے معجم گویند و اطلاق آن بر ناخن مردم و حیوانات دیگر نیز آمده انظار بفتح و انظار جمع آن و تری و زنا
 بکسر دال ممل و سکون رای ممل و نون بالف دقات در آخر و ترناغ بکسر تاء می فوقانی و سکون را ممل
 و نون بالف و سکون غین معجمه گویند فو شاعر گوید شعر اسیر کبکت جبران شدم بدان گونه پیش
 که چو پیل ز سر پنجه رویدم ترناغ + و ناخن تراشیده را بعربے قلامه بضم قاف و قاف مقول بصیغه منفوعه
 و قیط بفتح فاو کسر سین ممل و سکون تحتانی و طای ممل در آخر گویند در اسکس مست ماکرے
 بفلان باجا بیضا و مارا راه یطی احد افسیطا و بفارسی تراشه ناخن و ناخن گرفته نیز گویند طالقابی
 گوید شعر آنجا که ابرو تو نماید لال را + چون ناخن گرفته بریز زمین کنند + ناخن کا طرا
 ناخن را بنام چین بریدن بعربے قلم بفتح قاف و سکون لام ویم در آخر و تعلیم بر وزن تفعیل و قطع
 بفتح قاف و سکون طای ممل و قفص بفتح قاف و صاد ممل شد و در آخر گویند قلم الا انظار از باب ضرب
 و قلم از باب نصر جمید ناخن را بمقتضی یعنی بمقتضی بفارسی ناخن چیدن و ناخن تراشیدن و ناخن بریدن
 و ناخن گرفتن و جمید در تریب شمشیر گوید شعر دکان همچو خورشید گردیده است + پرسی ناخن دیو
 را جمید است + حیاتی کیلانی گوید شعر ناکس زیاده پرچو شود دست از دیوار + ناخن چو شد
 بلند گرفتار سنه اسی است + ناخن کرط اقا ناخن در چیزے کردن بعربے انشاب بکسر همزه و سکون
 نون و شین معجم بالف و باے موصده در آخر و ظفر بفتح ظای معجم و سکون فاو اسی ممل در آخر و ظفر
 بر وزن تفعیل و انظار بر وزن افعال گویند و بفارسی ناخن فرو بردن و فرو کردن شاعر گوید
 شعر عشق چنان که اخت که موران ترجم + عضوے نیافتند که ناخن فرو برند + بفارسی گوید شعر
 سکس که بر پیاله ما پشت دست زد + گوا این قدر گذار که ناخن فرو کند + ناخن بضم خاے معجم
 لغت فارسی است در اردوی هندی مستعمل چیزے است که بان تارطنبور را حرکت دهند
 بعربے آن را مضرب بکسر میم و صاد و معجمه ساکن و راے ممل بالف و باے موصده در آخر و

مضرب بر وزن منبر گویند و بفارسه زخمه و شکافه کبر شین محمد و نیز بهاریست که بصورت ناخن و چشم پیدا
 بعربیه آنرا ظفره بضم ظ می گویند و سکون فاء و فتح را در مصل و تاد و آخر و ظفره بالتحریک می گویند و بفارسه ناخن و ناخن
 گویند عبد الحسین کاشانی گوید **شهر** شمع محصل کیم آدم که دل روشن با ماد نوناخنک دیده شود بر وزن
 نارا بر اسم مطلق است که جوامع گمان ما شوره را در آن نهاده چاهمه بافند بعربیه آنرا قنچ کبر
 میگویند و سکون نون و فتح سین ممل و جیم و در آخر و شیع بود و شین مجیم و عین ممل و تاد و آخر بر وزن کیم گویند
 و موم کیم و سکون واو و جیم و در آخر گویند و بفارسه موم و موم و ماکو بکاف تازی گویند مولوی گوید **شهر**
 مانند موم که در کف جولا هم صد تار بریدی تاد و تاد در رفتی + نارا و بضم ر اسم ممل و سکون
 واو معروف بهاریست و آن آنت که در بدن دانهها بر آید بعد از آن شکافه نشوند و از آن چیز
 مانند رگها بر آید و در از شران گیر و بعربیه آنرا العرق المدنی گویند بسبب کثرت حدوث آن در مدینه
 و بفارسه رشته گویند تازی لغت بجا کماست بضمه بضم یعنی رگ جهنده و تحقیق آن در لغت نبض
 نارا میل کبر را در ممل و فتح تحمائی و سکون لام بار و ختی است بعربیه آنرا نارجیل بنون بالف و را
 و جیم گویند بهمه نیز آمده نارجیل تازی و جواز المند نیز گویند و بفارسه نارجیل و تزان گرم است در او
 درجه دوم و ترست و درجه اولی خشک آن خشک است در درجه اولی و نارجیل فایح را بعربیه رشب بضم ر و ممل
 و سکون شین مجیم و فتح بای موحده و تاد و آخر و مدی بفتح میم و سکون دال ممل و فتح عین ممل و تاد و آخر گویند
 نارا مل کما مانی آب نارجیل تازه بعربیه آنرا التواق بفتح هزه و سکون طای ممل و واو بالف و قاف
 و آخر گویند تازی بجه لغت فارسیست و در اردوی هندی مستعمل بمنجه حرکتی که از مجو بان بر آید
 عاشقانه سر زنده بعربیه آنرا دلال بفتح دال ممل گویند در اساس است تدلالت المرأة علی زوجها در دل
 و سه خسته الدل والدلال و ذلک ان تریه جبرآه غلیبه فی تنج و تشکل کانهما تنافه و لیس بها خلاف نارا
 بفتح زای مجیم بالف در آخر بمنجه سوراخ ذکر بعربیه اعلیل کبر هزه و سکون تحمائی و لام در آخر و تحلیل کبر
 تاد و قافی گویند و بفارسه نازنه آوری گوید شهر آری باب نازنه خود کرده اند از آن مستقیان لجه و ذندان
 نازنه ناز و طحنا ناز بر داری کسی کردن بعربی کل الدلال و احتمال الدلال گویند در اساس است حلت اول
 علی و احتمله قال الشاعر **شهر** اولت فلم امل و قالت فلم احب لعمرو ابی انی لظلم + بفارسی نازنه
 و کشیدن صائب گوید بیت زبے برگی شکرا خانی که در چاشنی دارم + چند افتادست نازنه دولت بیدار بر دلم
 غالب آملی گوید **شهر** که کشد نازنه میهاست + بید ماغانه دماغی که مر است + سعدی گوید بیت که بر
 چشم من شینی + نازت که نازنی + ناز کر ناز بر کس کردن بعربی اولال بدل ممل و لام بر وزن افعال

گویند و بفارسته ناز کردن ناس بسین مقله در آخر سوطی که در منخرین کنند تا آب دماغ بر دهن جگر بر علی آنرا
 نشوق بفتح نون و ضم شین مجهمه و سکون و او وقاف در آخر گویند و در محاوره حال عرب آنرا بر دوقال گویند
 تا سیال لغت فارسی است در اردوی هندی مستقل بمنه پوست آنرا بر بے قشور لربان گویند تا سیالی
 ظرف کو بک که در آن نشوق نهند بر بے آنرا مستط بضم میم و سکون سین مقله و ضم عین مقله و طاء مقله در آخر گویند
 و بر وزن منبر نیز آمده تا سور لغت عربی است در اردوی هندی و فارسی مستقل ریشک همیشه رحیم اذن روان
 بود و به نشود و طالب آملی گوید شعر دل چو ز اصلاح ماند خواه و خواه در دو + مفرم و نشتر یک است زخم چو
 تا سور شد + و بفارسته آنرا ریش روان گویند تا ششما بشین مجهمه و تا سب قوقانی بالفت لغت فارسیست
 در اردوی هندی مستقل طعانی که وقت چاشت خورد بر بے آنرا غدا بفتح غین مجهمه و دال مقله با حیره مقله
 رگویند و بفارسته تا شتا و نهاری و چاشت گویند تا شتا کرنا کس را طعام چاشت خورانیدن بر بے
 القدی به بغین مجهمه و دال مقله بر وزن تفعله گویند غدی تفعدی چاشت خورانیدم و در پس چاشت خور و بهشت
 و چاشت و ادن هم مستقل مختاری گوید شعر و بی فتنه باگاه از چشم چاشت به زهی مرگ راگاه از جو شام
 تا شتا کرنا طعام وقت چاشت خوردن بر علی تغدی بغین مجهمه و دال مقله و تلهن بلام و با و نون بر وزن
 تفعله گویند و بفارسته تا شتا شکستن و خوردن و چاشت خوردن و نهاری کردن ناف بفتح فارسیست
 در اردوی هندی مستقل و آن معروفست بر بے سرة بضم سین مقله و فتح را و مقله مشد و تا در آخر گویند سرة
 بضم سین مقله و فتح رای مقله و سرت جمیع آن ناف تلکنا عبارت از بیجا شدن عضلات ناف بسبب
 برداشتن بار گران یا بسبب زور کردن زیاد از مقدار بر علی آنرا سقوط السرة گویند و بفارسی ناف افتادن
 و بیچیدن و سیختن و اطلاق آن بر آدم و دیگر حیوانات هم می آید چون بار بسیار بر کستر و خرازد گویند چنان کنند
 که نافش بیفتد قدسی گوید میست ز سهم همان رنگ خوشید ریخت + ز بیم سنان ناف گردون گسیخت + تا فقه
 لغت فارسیست در اردوی هندی مستقل پوستیکه در آن مشک مشکون میشود بر علی آنرا نافچه بنون با الف و کسر
 و فتح جیم و تا در آخر و لیخه بفتح لام و کسر بای موحده و سکون تخمائی و فتح خاء مجهمه و تا در آخر و فارة المسک بفتح
 خاء و سکون حمزه و فتح رای مقله و تا در آخر مضاف بسوی مسک گویند تاک بکاف عربی عضو می است که
 آب دماغ از راه آن روان شود بر بے آنرا الف بفتح حمزه و سکون نون و فا در آخر و معطل بفتح میم و سکون
 عین مقله و کسر طاء مقله و بفتح آن و سین مقله در آخر و مرسن بفتح میم و سکون رای مقله و فتح سین مقله و کسر
 ان و نون در آخر گویند و بفارسته بینی و تری بوزنی بغیم با موحده و سکون زای مجهمه و کسر نون و سکون
 تخمائی معروف گویند و شامخ بشین مجهمه و میسم و فای مجهمه و زای مجهمه و بر وزن فاعل و اشم بفتح حمزه

و شین مجر دوم مشد و بری یعنی بینی در از ابو المنصور ثعالبی گوید بینی مردم را آفت و بینی اسب را بخور و بضم نون
 و سکون خای مجر و فتح رای ممل و تا در آخر گویند و بینی شتر را مغلط بکسر میم و سکون خای مجر و فتح طای مغلط
 و میم در آخر گویند و بر وزن مجلس نیز آمده و بینی فیل را خرطوم بضم خا لک میم و سکون رای ممل گویند و بینی و بینی
 را شتر شمشه بفتح طای و سکون رای ممل و فتح ثا لک میم و تا در آخر گویند و صاحب قاموس گوید هر شتر که
 بعین ممل یک معنیست یعنی مقدم بینی یا میان دتره و لب یا دانه که نزدیک بینی بر وسط لب بالا است بینی
 را غلیظه بکسر فا و سکون نون و کسر طای ممل و سکون تحتانی و فتح سین ممل و تا در آخر و قوطوسه بضم نون و سکون
 رای ممل و ضم طای ممل و سکون و او و فتح سین ممل و تا در آخر و قوطوسه بکسر فا و سکون رای ممل و کسر طای ممل
 و سکون تحتانی و فتح سین ممل و تا در آخر گویند و بینی مرغ را قرطه بکسر قاف و سکون رای ممل و کسر طای ممل
 و فتح میم و تا در آخر گویند و صاحب قاموس گوید قرطه الحام اینها لفظان علی اصل منقار و بینی مرغ را شکاچی
 را خنایه بکسر خای مجر و نون مشد و بالفت و فتح بای موحده و تا در آخر گویند و صاحب قاموس گوید الخنایان
 بالکسر و بضم طراف الالف او استخوانیتر لار بنیه الغلیظه او طرفها من اعلاها تا کاشا دگی شهر که از انجا در شهر در آیند
 بعربی آنرا شتر بفتح ثا می مثلثه و سکون غین مجر و رای ممل و تا در آخر و قوطوسه بضم نون و سکون غین مجر و ضم
 رای ممل و سکون و او و رای ممل و تا در آخر و غورت بفتح عین ممل و سکون و او و فتح رای ممل و تا در آخر گویند و
 بفارسی در بند و نیز تا کا درنده ایست و رای بی عربی آنرا امتساح بکسر تاس و فوقانی و سکون میم و سین ممل
 بالفت و حای ممل و تا در آخر گویند و بفارسی ننگ و نیز بمعنی سوراخ سوزن بعربی آنرا اسم الخياط بفتح
 سین ممل و میم مشد و مضاف بسوی خیاط بکسر خای مجر و خرت بضم خای مجر و سکون رای ممل و
 تا در آخر گویند و بفارسی چشم سوزن و چشم سوزن و سفت بضم سین ممل و سکون فا و تاس و فوقانی در آخر
 ناک بجهون حیر هانا از نا خوشی و کبر چین برابر و بینی افکندن بعربی سوط بفتح میم و سکون طای ممل مشد
 گویند و الفصحی سوط حاجتت ای مدحها و بفارسی چین برابر و افکندن ناک پاک کردن بینی افشاندن
 بعربی سکت بفتح سین ممل و سکون لام و تاس و فوقانی در آخر و شتر بفتح نون و سکون ثا می مثلثه و رای ممل و تا در آخر
 گویند سلت انخیا شیم از باب نصر و شتر الالف از باب ضرب فعل از ان و استخاطیم و خای مجر و طاس ممل
 بر وزن افتعال گویند در حدیث ست استخط فانک مضطوک ای مژگوم ناک را گزینا بینی بر زمین یا لیدن
 بعربی زغم بفتح رای ممل و سکون غین مجر و میم در آخر گویند و ارغام بر وزن افعل متعدی از ان ناک سکوژنا
 یعنی را در هم کشیدن از تکرر و تنفر و استلکاه بعربی شمع بفتح شین مجر و سکون میم و حای مجر در آخر
 گویند شمع الرجل بانف تکرر ناک ملنا یعنی کس را مالیدن بعربی غرت بفتح غین ممل و سکون رای ممل

قواعد آخر گویند عرت الف از باب لغز و ضرب و سیم فعل از ان ناک بکاف فارسی در آخر نوسه از مار سیاه و سیه ناک
 بعربیه آنرا اسو فتیله و سکون سین ممل و فتح و او و دال ممل در آخر گویند اس و دجیح آن و بفار سه و مار سیاه
 و مار سیه نال چیزیکه دایه از ناک کودک بر و بر بی آنرا سیم سین ممل و او و دال ممل و در آخر سر لغتین و سر بر کبر قول
 و فتح دوم گویند بفار سه آنرا ناک گویند مولوی جامی گوید سیت شکم چون تخمه را تا تم کشیده و نبر می دایه
 ناک او بریده و نال لغت فارسی است در اردوی هندی مستقل بیسته آواز گریه بعربیه آنرا انین و فتح همزه و کسره
 و سکون تخمائی و نون در آخر گویند نالی شکافی که در زمین افتد بعربیه آنرا اند و فتح خاصه معجمه و دال ممل و مشد و و
 خنده بغیر خای میجر و تا در آخر و افتد و بغیر همزه و سکون خای میجره و وزن عصفور گویند نامبر و و لغت فارسی است
 کسیکه در آتش در لیدر گذشته باشد بجای کشار الیه استعمال کنند فردوسی گوید سیت بر لشکر نامبرده جنگ بر آن
 همانندیده تیز جنگ بعربیه آنرا سابق الذکر و مذکور گویند نام و صحرنا و فتح و دال ممل و مخلوط التلظط بها و سکون
 رای ممل و نون با الف کشیده عیب کس گرفته ن بعربیه آنرا لطن و فتح طاس ممل و سکون عین ممل و نون و در آخر
 و قلیح و فتح قاف و سکون دال ممل و حای ممل در آخر لطن و قلیح فیه از باب منع فعل از ان نام و لغت فارسی است
 در اردوی هندی مستقل کسیکه از میدان جنگ بگریزد و با شمشیر جنگ کند و برسد بعربیه آنرا جبان و فتح جیم و با موحده
 با الف و نون در آخر گویند و بفار سی بدول و نیز کسیکه بر زن قادر نشود بعربیه آنرا عینین بکسر عین ممل و نون و مشد
 و سکون تخمائی و نون دوم در آخر گویند و رفقه اللغة است اسپسی را که قادر بر ماده نباشد بعربیه آنرا عینر و فتح
 عین ممل و کسره جیم و سکون تخمائی و نون میجر در آخر گویند و شتر را سرس و فتح سین ممل و ک بر ای ممل و سین ممل
 دوم در آخر و سرس بر وزن امیر گویند نام را که کشته بر اس کشته نام کردن بعربیه تقسیمه بر وزن تفضله
 بفار سه نام نهون نانا میخس پدر مادر بعربیه ابجد الفاسد و بفار سه نیا بکسر نون و تخمائی با الف
 گویند نانا نهون غنه و دال ممل طرف کلین بزرگ که در ان جاها شویند بعربیه مکر ن بکسر میم و سکون
 رای ممل و فتح کاف و نون در آخر و اجانه بکسر همزه و جیم مشد و با الف و فتح نون و تا در آخر گویند و بفار سی و تخمائی
 ناند صتا بنون و دال ممل و مخلوط التلظط بها و نون با الف کشیده شروع در کار سه کردن ابتدا و و بد
 و فتح با سه موحده و شروع بغیر شین میجره و افتد و فتح همزه و سکون خاصه معجمه و دال ممل و در آخر گویند بد فیه
 و شروع فیه از باب منع فعل از ان نانا نال بکسر نون دوم و با الف و لام در آخر خاندان مادر بعربیه
 آنرا حوبه بغیر خاصه ممل و سکون و او و فتح با سه موحده و تا در آخر حوبه بکسر حای ممل و سکون تخمائی
 و فتح با سه موحده و تا در آخر گویند و بفار سه خوشی ماد می ثانی بیسته مادر مادر بعربیه ابجد الفاسد
 نانو و مر کس که بران سفر دریا کنند بعربیه آنرا سینه بسین ممل و فا و نون بر وزن و نینه گویند سنین بخذف

جمع آن کشتی بزرگ را بر بے غلبه مفتوحه و کسر لام و تحمائی می شود و تا در آخر گویند کشتی در از را قمر توره
 بعضی هر دو قاف و سکون و او مفتوحه را می محله و تا در آخر گویند ام جاسع کثیت آن و کشتی کوچک که مردم چهار با خود
 بر آن حاجتها دارند بر بے آنرا قاف و ثبات در او محله و فا و قارب بیا موحده گویند و بفار سے سنگ بضم
 سین محله و سکون نون و ضم با موحده و کاف در آخر گویند اشرف گوید بیت از دل خویش سنگی دارم
 نذر دریای ترکی دارم و سنگ اگر چه لفظ عربی است اما باین معنی در کتابها سے نفاثات عربیه دیده نشد
 نا و کمنار سے پر لانا کشتی بر کناره دیا آوردن بر بے رفا در براسه محله و فا و همزه در آخر بروزن افعال گویند
 ارفا ت و السفینه از باب افعال قریب که در کشتی را از لب دریا بفار سے کشتی بساطل آوردن و رسانان
 و بروزن علی خراسانی گوید شعر عے زخم از جوش غم دل را بر پهلوی چو باد و کشتی خود را درین طوفان بساطل میرم
 نا و کجیدنا کشته را را ندن بر بے اجراء بکیم و رای محله بروزن افعال گویند بیت السفینه فعل از ان نانی
 بکسر همزه و سکون تحمائی معرفت کسیکه موی سر ترا شد بر بے آنرا حلاقی مفتوحه حای محله و لام می شود و با الف
 و قاف و آخر و مزین بضم میسم و فتح زای جمعه و کسر تحمائی می شود و نون و در آخر و حسن بضم میسم و فتح حای محله
 و کسر سین محله می شود و نون در آخر گویند و بفار سے سر تراش و آئینه دارد و سر شوی و میوی تراش و گرا
 بفتح کاف فار سے و رای محله می شود و با الف یحیی کاشی در چو گوید رباعی کاکاناست چکونه آقا کردی + کافر
 کنند آنچه تو گرا کردی + ریحان سیاه ما درت سیده نیست + چون اسم شریف شریف کردی + باب نون
 بابا سے موحده + بشر جاننا بکسر نون و فتح بای موحده و سکون رای هندی و نیم با الف و نون با الف
 نیست شدن چیزی و باقی نماندن بر بے نقد بفتح نون و فا و وال محله در آخر و فا و بروزن سحاب گویند نقد از باب
 سماع فعل از ان تبض بفتح اول و سکون دوم و ضا و جمعه در آخر لغت عربی است در اردوی هندی و فارسی
 مستعمل بکنه جنبیدن رگ و در اصطلاح طلبیان حرکت انقباضی و انبساطی می شود امین است برای تعدیل
 روح به نیم و اخراج فضلات و خانیه تبض و یکصد دست بر نبض گذاشتن بر بے آنرا حس بفتح جیم و سین محله
 می شود در آخر و احتباس بروزن افعال گویند حس البض از باب نصر و احتباسه از باب افعال فعل از ان و
 آن موضعی که دست بر آن گذارند بر بے آنرا گویند مجسم تبض جیم و نیم باب نون بابا سے فوقانی
 نشت بکسر اول و سکون دوم بکنه همیشه بر بے و اما و بفار سے همواره و دما نمیز گویند نطقه حلقه که زبان
 در بینی کنند بر حال عرب آنرا نام بکسر زای جمعه و نیم با الف و میسم دوم در آخر گویند و بفار سے حلقه بینی
 اشرف گوید شعر باز اعرابی بی از جلوه ام مدحوش کرد و حلقه در بینی نگاری حلقه ام در گوش کرد و تهننا بفتح نون و
 سکون دوم و مخلوط السلف بها و نون با الف رسیده بکنه سوراخ بینی بر بے غلیظ سوم بفتح خا میده و سکون مختار سے

بعض شین معجمه و سکون و او و میم در آخر منقحه بفتح میم و سکون نون و فتح خای معجمه و رای حمله و تا در آخر و کسر میم و خا و معجمه
 و نخر بر وزن مجلس و نخر بر وزن مسر و نخر بفتح نون و سکون ثا و مثله و فتح راس حمله و تا در آخر گویند و بفارسته
 پس در این معجمه و در جانب سولخ بینی را خانه کبیر خای معجمه و ضم آن و نون مشد و بالفت و فتح با و موحده و تا در آخر
 گویند در نهامیه است استخوان بهما بالکسر و تشدید با نبا المنخیزین عن بین الوتره و شمالها باب نون با تا آمد
 نط بفتح اول و سکون دوم قومی از باز گیرانند که چه بهای بلند بر زمین نصب کنند و بر یسمان استوار نمایند
 و بران چو بجا و بر یسمان انواع باز بهما بعمل آرند بفارسته آنها را رسن باز و در باز و غازی بنشین و زانی معتبر
 بر وزن قاضی گویند و در عرف حال ریسمان باز و موی جامی گوید بهیست و و گیسویش و و هندوی رسن ساز
 ز شمشاد و سرفرازش رسن باز و سعدی گوید بهیست نمی بینی که آهنگ مجازی و فرو ماند ز بانگ طبل غازی +
 معجمه سعید اشرف گوید شعر نغمه در محفل تماشایش + ریسمان باز تا بطور است + باب نون احمر تازی
 بخومی بعضم اول و دوم لغت عربی است و را در دو سه بندی شغل یکیکه از حرکات کوکب
 کند بعربیه آنرا بنیم بعضم میم و فتح دن و کسر جم شد و میم در آخر منقحه بر وزن مستقبل و بنجام بر وزن
 اختر شمار و اختر شعر و اختر شناس و آسمان رند یعنی تخمین کاذب آسمان را میرند یعنی می ترسند باب نون
 حکیم فارسی + سخا تا بفتح اول و دوم بالفت کس را بر قص و مودن بعربیه آنرا ترخیص برای
 صا و حمله بر وزن تغیل گویند و بفارسته بر قص آوردن و در قصانیدن پنچو تر کبیر اول و ضم جم فارسی و سکون
 و او و مجهول و رای هندی در آخر آنچه از افشردن چیزی از شمار و برگها بر آید بعربیه آنرا عصاره بعضم عین حمله
 و صا و حمله بالفت و فتح رای حمله و تا در آخر گویند و بفارسته افشرد و افشرد و نیز بطریق مجاز حاصل و خلاصه و نتیجه را
 گویند بعربیه هم باین معنی عصاره آمده ابو نواس گوید شعر و قد نزلت مع الغواه بدو بهم + و اسمت
 سرج الحظ حیث اساموا + و بلغت مایع امر بشبایه + فاذا عصاره کل ذاک اثم + پنچو تر نا چیزه را
 فشر بعربیه آنرا عصر بفتح عین حمله و سکون صا و حمله و را حمله در آخر گویند و بفارسته افشردن و فشردن
 و در زبان قدیم شلیدن بفتح شین معجمه و سکون بای فارسی و کسر لام بر وزن رنجیدن پنچو یا بفتح اول و
 سکون دوم و فتح و او و تحتانی مشد و بالفت یکیکه رقص کند بعربیه آنرا رقص بفتح رای حمله و قاف مشد
 بالفت و صا و حمله در آخر گویند و بفارسته پای کوب دیا به باز امیر خسرو گوید بهیست پس آنکه حبست و سکون
 ز خوبان + روان شد شوی شیرین پای کوبان + فخر گرگانی گوید بهیست گروهی با نشاط و اسپه تازی
 گروهی با صلح و پاسبانی + پنچها و رزری که بر عروس دیا امیر نثار کنند بعربیه آنرا نثار کبیر نون
 و ثا و مثله بالفت و رای حمله در آخر گویند و صا و سست نثرت الشی انثره نثر افانثره و الاسم النثر و در آستان

شهدت نثار فلان بانکسر و کنانی نثار فلان الیوم و هو اسم للفعل کالنشر و ما انبست من نثار فلان شیاً و هو اسم
المنشر من الشکر و نحوه کالنشر بمعنی المنشر و فی القاموس النثار بالضم و النثر بالتحریک ماتنا نثر منه او الما و کله
تختص بمانتشر من المائده فتوکل اللثاب بفارسی شاباس و بشار بفتح باسے تازی گویند و ورق طلا و نقره را
که بصورت برگ گل بریده باشند و بر سر بادشاهان و نودامادان نثار کنند بفارسی آنرا نثره بفتح نون و
ثرای فارسی گویند باب نون باخامی مجھے + نثاس بفتح اول و دوم مشد و بالف و سین جمله و را خلفت
عربیه است بمعنی بازار برده فروش و ستوران فروش در اردوی بهندی بمعنی بازاری که در آنجا سپان فروشد
و صاحب لغات ترکی بهم بهمین معنی آورده پس باین معنی ترکی است که در آرد که چندی مستعمل شده و در کتب مشهور فارسی
معنی بازار برده فروشی و بازار اسپ فروشی هر دو آمده تشبیه سعدی گوید سیست نیست بنده خوب و نیکو مسییرند
بدست آرم این را بنحاس برده و بازار ستوران فروشی را بعرلی مشوار بکسر میم و سکون شین مجھے و دوا و بالف و را جمله
در آخر گویند نحوه حرکات و سکنت زنان در وقت خاص و شبیه باسے و در بانی شان بفارسی آنرا غریله
بفتح غین مجھے و سکون رای جمله و کسر بای تازی و سکون تختانی و فتح لام و دوا در آخر گویند و نیز بمعنی مطلق
شبیه و در بانی بعرلی آنرا غنج بضم غین مجھے و سکون نون و بضم آن و جیم در آخر و غنج بر وزن غراب و شکل کبیر شین مجھے
بفتح آن و سکون کاف و لام در آخر گویند غنجت ابحاریه و شکلت از باب کسب و غنجت و شکلت از باب کفعل فاعل آن
و بفارسی کرشمه دناز گویند امراه غنجه بکسر نون و متعوضه بر وزن متشکله بر وزن متصله و امراه ذات غنچ
و ذات شکل و شکله و بهانج و بهانجل صفت ازان و بفارسی کرشمه سنج و کرشمه پرداز دنازین و دنازگر نیز گویند
مثل غره گرو عشوهره گریه معزی گوید شعر گر عذرخواه آن بت و گرنازگر شود و عذرش بدل پذیرم و نازش بجان
کشم + باب نون با و ال جمله + تند اساکبسه اول و دوم مخفی و دال جمله بالف لغت مردم قصبات است
بمعنی کسی که خواب برو غلبه کرده باشد بعرلی آنرا نومان بفتح نون و سکون و او و هم بالف و نون در آخر و صان بفتح نون
و سکون عین جمله و سین جمله بالف و نون در آخر گویند و بفارسی بر ناس بفتح بای تازی و سکون رای جمله و ذکاب
بفا و خواب آورده و خوابناک نندی بمعنی خواب بعرلی جوی کوچک را جده دل بفتح جیم و سکون دال جمله و فتح و او و لام
در آخر گویند جداول جمع آن و کلانرا بعرلی نهر بفتح نون و با و راے جمله در آخر گویند و سکون دوم نیز آمده انهار
بفتح جمع آن و بفارسی ارغاد و ارغار و ارغاد و بفتح باغین مجھے مطلق جوی آب را گویند و بعضی ترکی
نقشه اند باب نون با و ال مجھے + نذرانه چیزیکه بطریق پیشکش بگذرانند بعرلی آنرا نذر بفتح نون و سکون
ذال مجھے و رای جمله در آخر و هدیه بفتح ها و تقدیمه بفتح تاسے فوقانی و سکون قاف و کسر دال جمله و فتح میم و
با در آخر و بفارسی پیشکش گویند باب نون با راے جمله + نر لغت فارسی ست در اردوی

دری مثل مقابل ماده بعربی فعل بفتح فاء و سکون های ممله و لام در آخر و ذکر بفتح ذال معجمه و کان گویند ثرا یکسر اول
دوم با الف هر چیز خالص را گویند که آمیزش نداشته باشد بعربی آن را بحت بفتح بای موحده و سکون های موله و آخر
و مض بفتح میم و سکون های ممله و ضا و معجمه در آخر و صرف یکسر صا و ممله و سکون رای ممله و فا در آخر و خالص گویند
ثرا اس یکسر اول و دوم با الف رسیده و سین ممله در آخر بفت بجا کھا صا و مید بعرب قنوط بضم قاف و نون
سکون و او و طای ممله در آخر و یاس بیای تحتانی با الف و سین ممله در آخر و بفار سے نا اعلی گویند
الا یکسر اول و دوم با الف رسیده و لام با الف کشیده و سین چیر نادیر بعرب عجیب و بفار سی شگفت
ایکسر نا یکسر اول و دوم با الف رسیده و نون با الف کشیده یا گ کردن باغ و کشت را از گیاه خود
و در خار و خلاشته تا قوت گیر و بفار سے خشار و خشاره کردن بضم خا و حجه و قین معجمه با الف در ممله گویند و فرخاری گویند
و بدیش هر باغ دین و کشت دولت را به تیغ بکردار خار و خس اعدا خشار و ثرا خرا بفتح اول و سکون دوم
و فتح خای معجمه رای ممله با الف گذرگاه دم بعربی آن را قصب بفتح قاف و صا و ممله و بای موحده در آخر و
قصبا لعال گویند چنانکه در اساس است و بفار سے نای کوطا لب آلی گویند شعر بسکه ز نای گلونا له برون ریتم
یا سه می بر لب که کا سه ظنور شد و نیز ز خره سین مجرای طعام و شراب بعرب آنرا می بفتح میم و کسر رای ممله
و سکون تحتانی و مجره در آخر و بلوم بضم بای موحده و سکون لام و ضم عین ممله و سکون و او و میم در آخر و بلوم برون
بیش گویند و بفتح اول و سکون دوم و دال ممله در آخر لغت فارسیست و در اردوی هندی مستعمل و در عربی
هم در قاموس است نزد معروف و آن معرب است و اضع آن ارد شیر بابک و از نجاست که نزد شیر گویند
عربی در حدیث است من احب بالز و شیر کما ناعمس یدنه لعم الخیر و دوم و در اردوی هندی و فارسی
سین و هرو مستعمل است و بالفظ چین و وزن و بافتن مستعمل و بازنده آن را بعرب نرا و بر وزن شیدا گویند
و بفار سے نرا و باز طفا گویند بیت بهار آمد آن نرا و باز است و بعربی قمار سے بساطی بدست و نر سنگها
بفتح اول و سکون دوم و کسر سین ممله و سکون نون و فتح کاف فارسی مخلوط اللفظ بها با الف نای بزرگ
بعرب آنرا صو بضم صا و ممله و سکون و او و رای ممله در آخر و نا و نون با الف و ضم قاف و سکون و او و را و
در آخر و بفار سے کر نای گویند نر گل بفتح اول و سکون دوم و ضم کاف تازی و سکون لام گیا بهیست که در
آب روید و تیری دار و بر سر آن بشیم مانند ی بود و از آن بور یا نیز یافت و بنجر و فیلان و سید بعرب آنرا بروی
بفتح بای موحده و سکون رای ممله و کسر دال ممله و تحتانی مشد و گویند و بفار سے لعم الخیر لام و سکون خا و معجمه
و دوخ بفتح دال ممله نر کس لغت فارسیست و در اردوی هندی مستعمل آن کلکیت معروف بعرب
مخا و حبس یکسر جیم و غیر بفتح عین ممله و سکون با و موحده و فتح با و رای ممله در آخر گویند گرم است

و آن در لغت نزار گشت مابین نون با شین صحیح و نشاء بفتح اول و دوم بالف رسیده لغت فارسی
 در اردوی هندی مستعمل می گنجینه که از خوردن مسکرات حاصل شود طالب آبی گوید شعر نم که نشاء را و شراب میگویم
 بدست برگ گل از آتش آب میگویم و بهی آن را سکر بضم سین جمله و سکون کاف و رای جمله در آخر و ثل بفتح نهای شمله
 و یح و لام در آخر گویند نشاء است بفتح کاف فارسیست در اردوی هندی مستعمل چیزی که از مغز کلبه سازند بهی آنرا نشاء
 بفتح نون و شین معرب بالف مقصوره گویند و بعد نیز آمده و بی را حذف کرده اند نشاء شین نیز گویند و آن معرب است
 نشاء بفتح لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل و آن معروف است بهی علامه و اثر بفتح همزه و نای شمله و لام
 آثار جمع آن و سیما بضم سین جمله و سکون تحفاتی و میم بالف و سیما و سینه بضم سین جمله و میم و تا در آخر گویند و اساس
 فیه سیما و الصلاح مسکاه و منقش بفتح میم و کسر حزه و نون مشد و مفتوح و تا در آخر گویند و حدیث است آن طول
 مسکوة الرجل و قصر خطبه مکنه من فقهه فاطیما الصلوة و اقصر و الخطبه کذا فی المادکار نشاء بر و اگر کسی نشاء دارد
 و میخ بے آنرا حاصل العلم گویند و بفارسی علمدار و تبرکی تو غلق بضم تای فوقانی و سکون غین میخ و ضم لام و سکون
 کاف گویند نشاء یا نقلش پاکه از رفتار بر زمین پدید آید بهی آن را اثر بفتح همزه و نای شمله و رای جمله در آخر
 گویند نشاء بفتح لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل و آن چیزیست که تیر بران زنند بهی آنرا
 و ثل بفتح با و دال جمله و فا در آخر غرض بفتح غین میخ و رای جمله و ضا و میخ و فا در آخر انشاء که بر نیزه و امثال آن بهی نصب
 کنند بهی آن را بر جاس بضم جاسی موحده و سکون رای جمله و جیم بالف و سین جمله در آخر گویند و بفارسی آماج
 و وفک بفتح دال جمله و فا و کاف تازی در آخر نیز گویند ابو منصور ثعلبی گوید بدو نشاء را گویند که بر زمین بنا کنند
 بخت سازند بر اسه تیر اندازی و قرطاس نشاء را گویند که بر زمین بر اسه تیر زن گذارند
 و محض بالتحریک نشاء را گویند که بر زمین نصب کنند مانند پرویزین یا پوست پاره نشانی با بفتح
 مزید علییه نشاء لغت فارسیست در اردوی هندی مستعمل و معنی دارد یکی آنکه از کسی چوبی بستانند
 تا از دیدن آن چیز شخص مذکور بیاد آید علی قلی بیگ ترکمان گوید سبت می کشم پیشانی خود و رته پای کسی بر
 از سر کوی محبت این نشانی می برم و فیاض لاجبی گوید سبت اگر کوتاه شد دست من از فداک و امثال
 علی و ارم من از ترک شکار افکن نشانی را بهی بهی آنرا تذکره بفتح نهای فوقانی و سکون ذال میخ و کسر کاف
 و فتح رای جمله و تا در آخر گویند و دوم چیر بر گویند که بر اسه تصدیق سخن رسانند میخ را پیش کرده باشند
 علی قلی بیگ ترکمان گوید سبت طلب کرد سبت جانرا از من امر و می خدنگ آن گمان ابر و نشانی
 بر علامه گویند و نیز نشانی بفتح نقشی که کاران بر جامه کنند تا جامه یکی از جامه دیگری ممتاز شود
 شنبه نکر و بهی آن را علم القصار گویند و صلیح است اعلم القصار الثوب فهو معلوم و الثوب معلوم

شهدت نثار فلان بانگه و کنانی نثار فلان الیوم و هو اسم للفعل کالشر و ما استثبت من نثار فلان شیاً و هو اسم
المنثور من الشکر و نحوه کالشر بمعنی المنثور و فی القاموس النثار بالضم و النثر بالتحریک ماتناً ثم منه اولاد و
تخص بمانتشر من المائده فتوکل للشواب بفارسی شاباس و بشار بفتح باء تازی گویند و ورق طلا و نقره را
که بصورت برگ گل بریده باشند و بر سر بادشاهان و نودامادان نثار کنند بفارسی از نثاره بفتح نون و
ژای فارسی گویند باب نون ناخامی مجھے ۴ پنجاس بفتح اول و دوم مشد و بالف و سین همله و راء لغت
عربی است بمعنی بازار برده فروش و ستوران فروش در اردوی بهندی بمعنی بازاری که در آنجا اسپان فروشد
و صاحب لغات ترکی هم بهین معنی آورده پس بانمعنی ترکی است که در آرد و گویند می مستعمل شده و در کتب شمال فارسی
بمعنی بازار برده فروشی و بازار اسپ فروشی هر دو آمده شیع سعدی گوید سمیت سمیت بنده خوب و نیکو سمیر
بدست آرم این را پنجاس برده و بازار ستوران فروشی را بعلری مشوار کبیریم و سکون شین مجھے و دالف و راء همله
در آخر گویند فتح حرکات و سکنت زنان در وقت خاص و شیدو باسے در بانی شان بفارسی از نثاره غریبه
بفتح غین مجھے و سکون رای همله و کسر بای تازی و سکون تختانی و فتح لام و هاء در آخر گویند و نیز بمعنی مطلق
شیدو و در بانی بعلری از نثار غنیمت مجھے و سکون نون و پیغم آن و جیم در آخر و غنیمت بر وزن غراب و شکل کبیریم مجھے
بفتح آن و سکون کاف و لام در آخر گویند غنیمت اجماریه و شکلت از باب کس و غنیمت و شکلت از باب کفعل فاعل از نثار
و بفارسی کرشمه دناز گویند امراه غنیمه نون و متعجب بر وزن محبوبه و متشکله بر وزن متصله و امراه ذات بیخ
ذات شکل و شکله و بهائج و بهائج شکل صفت از ان و بفارسی کرشمه سنج و کرشمه پرداز دنازین و دناز کر نیز گویند
مثل غمره گرو عشو که تیر معزی گوید شعر گر عذرخواه آن بت و دگر نازگر شود و عذرش بدل پذیرم و نازش بجان
کرشمه باب نون با دال همله ۴ تند اساکبیر اول و دوم مختفی و دال همله بالف لغت مردم قصاصت
بمعنی کسی که خواب بر او غلبه کرده باشد بعلری از انومان بفتح نون و سکون و او و هم بالف و نون در آخر و صان بفتح نون
و سکون عین همله و سین همله بالف و نون در آخر گویند و بفارسی بر ناس بفتح بای تازی و سکون رای همله و فراء
بفا و خواب آورده و خوابناک نهدی بمعنی بخت بعلری جوی کوچک را جند دل بفتح جیم و سکون دال همله و فتح و او و لام
در آخر گویند جداول جمع آن و کلانرا بعلری نهر بفتح نون و هاء و رای همله در آخر گویند و سکون دوم نیز آمده انهار
بافتح جمع آن و بفارسی ارغاد و ارغاد و ارغاد و بفتح باغین مجھے مطلق جوی آب را گویند و بعضی ترکی
حقیقه اند باب نون با دال مجھے ۴ نذرانه چیزیکه بطریق پیشکش گذرانند بعلری از نذر بفتح نون و سکون
دال مجھے و رای همله در آخر و هدیه بفتح هاء و تقدیمه بفتح تاء و فوقانی و سکون قاف و کسر دال همله و فتح میهم و
ها در آخر و بفارسی پیشکش گویند باب نون باراس همله ۴ نر لغت فارسی ست و اردوی

در آن چوب گنده باشد بشکل فعل که گشتی گیران بر سر دوش گردانند و بدین معنی در
 استعمال است متفرجات گوید بیت فعل هر که گفت آن دلمه هوش دارد و ماه نو در هوشش فعل در آتش دارد و در
 گشتی گیران سگی را برای امتحان بر دارند بفری آنرا بر بیخه شمشیر برای حمله و کسر بای موحده و سکون تختانی و فتح
 عین حمله و تادیه گویند و بفارسی سنگ زور آزمائی و سنگ زور گویند نیز از این و اعطا گوید بیت جهان سخن پُر
 زور نیست + که این داستان سنگ زور نیست + و نیز فعل آهنگی را گویند که زیر کفش حربه تعبیه کنند نظام دست عیب
 و پیشتر گر ابر و در بخت تراز آتشک است + کفش رخ او ز کشتی فعل انداخت + فعل باز درضا فعل بستن
 چهار پایه بفری فعل نشخ نون و سکون عین حمله و افعال بر وزن افعال و تفعلیل بر وزن تفعلیل گویند و بفارسی
 فعل بستن فعل بستن لغت فارسی است در اردوی هندی استعمال یکسکه فعل بر ستوران بند بفری فعل بضم نیم
 سکون نون و کسر عین حمله گویند و تبری تا قاجاری بفتح تنای فوقانی و قاف و کسر بیسم فارسی باب نون
 قاف + نقار بفتح اول و دوم مشهور لغت فارسیست در اردوی هندی استعمال و آن بمعنی کوس بفری آنرا
 قبل بفتح طای حمله و سکون بای موحده و لام در آخر گویند و در محاوره حال عرب نوبه بضم نون و سکون و او
 گویند و بفارسی کوس و روئین خم و روئین خم و دامنه نیز گویند طفر گوید بیت خروس سحر در وصول طلال و دامنه نون
 نامش زبال + و ازمانی در شرح قصائد انوری آورده که موجود نقاره سکندر است نقارچی لغت ترکی است در
 اردوی هندی استعمال یک نوبت نواز دستیمی گوید بیت مه نقارچی من بشهر شهرت اوست + گذشت نوبت
 همان عصر نوبت اوست + بفری طبال بفتح طای حمله و بای موحده مشد دبالف و لام در آخر و بفارسی نوبت نواز
 نوبت زن و نوبتی گویند امیر خسرو گوید بیت چو نوبت زنت گشت نوبت نواز ز غفلت سر آسمان کرد باز
 هم او گوید بیت مگر بر نوبتی خواب اشتکر کرد + که مشب خاستن را وقت کم کرد + نقارخانه جایی که در آنجا
 نوبت نوازند بفری بیت النوبت گویند و بفارسی نوبت خانه هم گویند نقشه بفتح اول و سکون دوم
 شین مجمر و با در آخر صورت عمارت و جز آن که معماران پیش از رنگ بکشتن ساخته بنظر صاحب عمارت
 در آند بفری مثال کبیر بیسم و نای مثلثه و شبه کبیر شین مجمر و بفتح تین و بفارسی بفری بفتح بای موحده و
 سکون تختانی و فتح رای حمله و سکون نون و کاف فارسی در آخر گویند نقشه او تار نامثال چیزی کشیدن مثلاً طاقه
 را دیده مثل آن ساختن بفری تفعلیل بیسم و نای مثلثه و لام بر وزن تفعلیل گویند و مصلحت است مثلث را مثلاً
 صورت که مثلاً بالکتابه و غیره و بفارسی طرح برداشتن چنانکه گویند از خانه قلان طرح برداشته ایم نقل
 اول و سکون دوم لغت عربی است در فارسی در اردوی هندی استعمال بمعنی چیزی که بالای شراب خورد از مزه
 کب و جز آن در مقامات به تعبیر فقال احدنا علی البیت و المنزل و قال آخذ من علی الشراب و نقل و در آخر

در روبرو ادلی و قیل معتدل نرم لغت فارس نیست در اردوی هندی مستعمل شد و رشت عبری بدین لغت لایم
 کسر تخانی مشد و وفان در آخر گویند و شفاست گوید هر چه نرم را لایم لغت لایم و سکون دال ممل و ون در آخر
 گویند مانند ج و ب و ر س و غیره و همان نرم را بهر چه خوب لایم گویند و نیزه نرم را م که ن و گوشت نرم را الح و رخص
 بفتح رای ممل و سکون خای نیمه و صا و ممل و صا آخر گویند و ستر انگشتان نرم را عبری بنان طفل بفتح طای ممل و سکون
 ق و لایم در آخر گویند و موسی نرم را بهر چه شعر مخام بغیر سین ممل و خای نیمه بالعد و میم در آخر گویند و شلخ نرم را
 خصن الملو بغیر حظه و سکون نیم و ضم لایم و سکون و او و دال ممل در آخر گویند و فرش نرم را فرش و شیر بفتح دال ممل
 و کسر تهای شله و سکون تخانی در ای ممل در آخر گویند و باد نرم را بجم و بضم رای ممل و خای نیمه با همزه محذوره
 گویند و زمین نرم را و شفه بفتح دال ممل و کسر میم و فتح تهای شله و تا در آخر گویند نرمی بفتح اول و سکون و دوم و کسر
 همزه و سکون تخانی معروف بفتح م و م قصبات ساقهای جو گویند بهر چه آن را قصبات لرزح گویند نرم
 بفتح اول و کسر دوم مشد و سکون تخانی معروف بمعنی نای گلو عبری فخره بفتح خای نیمه و سکون نون و فتح جیم و ل
 در آخر گویند و تخفیف رای ممل پوست بدو غ بعرب جلد کبیر جیم و ا باب کبیر سده گویند باب نون باز و ج
 نرم و لی بضم اول و دوم و سکون و او و کسر لایم و سکون تخانی معروف خانه که بی اجازت مالکش در آن
 نزول کنند بفارسی خانه نزول گویند حیاتی لیلانے گویند شعر غم اگر خانه نزولست حیاتی چه توان و نولشاد
 در اول بهر چه امت باشد و باب نون با سین ممل و نس بفتح اول و سکون دوم معروف است عبری
 آن را عرف کبیر عین ممل و سکون رای ممل و قاف در آخر گویند عرف بضم جمع آن و بفارسی رنگ و تیرگی تاسو
 بفتح تهای فوقانی و ضم میم و سکون رای ممل نسخه بضم اول و سکون دوم و فتح خای نیمه و تا در آخر لغت عربیست
 بمعنی نوشته مطلقا در اردوی هندی و ستانی و در فارسی بمعنی کتاب و بارگاه کاغذی که بر آن او و یه نوشته
 به بیمار و بهند و عربی هم باین هر دو معنی مستعمل است در اساس است بذه نسخه حقیقه و نسخ عتیق یعنی کتاب کهنه
 و بمعنی دوم امام یافعی در مرآة الجنان و ترجمه خلیل بن احمد نحوی ع و ضعیف آورده و من بر اعة و کارا الخلیل
 ما ذکر فی کتاب المقتبس انه کان رجلاً يعطى الناس واداً لظلمة العین و ینتفع الناس به فمات فاصبح الی
 ذلک الداء و لم یعرف ما به فذكر ذلک للخلیل فقال له نسخه معروفه قالوا لم نجد نسخه قال فعل کانت له انیة
 یصل فیها قالوا نعم کما فیہ الا خلاط قال فأتونی به فجاءه به فجعل یتشبه و یخرج بوجع غصاة ذکر خمسة عشر نوعاً ثم
 عمل فاعطاه الناس فشفا به ثم وجدت النسخة و الا خلاط المذكورة فیها ستة عشر لم یفعل منها الا واحد
 فسوت کبیر اول و ضم دوم و سکون و او و مجهول و تهای فوقانی در آخر و ایست بعرب آن را تر بد بضم
 تهای فوقانی و سکون رای ممل و ضم بای موحده و دال ممل در آخر گویند گرم و خشک است در دوم و بضم فاسر

دری بود برست شکراب سخن در تنگ شکر و ز باد هم تریز نقل نخل و آنرا از کز بفتح کاف فارسی و زای می
 نیز گویند گنیم گویش هرگز که ضرر نباشد شراب عقلت را و دلت بر آتش حرص این قدر کباب چرب است +
 و نیز نقل چیزی را گویند که چون یاران با هم صحبت کنند در مجلس بخورند و آنرا لب چرب گویند احمد اطعمه گویند
 بعیش یکدمه احمد بسیار با شکر است و نقل و لب چرب برادر تو شربت جاوید و نقلی که در ماتم تقسیم کنند و در دیگر
 ولایتها آنرا سیاه سازند بخلاف هند وستان آنرا بفارسی نقل نام گویند شفیق اثر گویند شکر رنگ ایچام
 ز روی نقل نام ریختند + خلق را شیرین شد از روی سیاه هم کام جان به نقل لینا نقل کتابی از کتابی و
 یا خطی از خطی و مانند آن گرفتن بر عربی نسخ بفتح نون و سکون سین حمله و خای میجره در آخر در اساس است سخت
 کتابی من کتاب فلان و تقول مانسوخ و ناما مسخه بفارسی نقل برداشتن نقل نویسی برداشتن نقل خط دیگری
 بی آنکه الفاظش را خمیده باشند بفارسی صورت نویسی نیز گویند رضی دانش گویند شعر بوالسوف نش خط
 را بست اگر در دل چه شد به ماه من صورت نویسی بی سوادان می کنند + باب نون با کاف تازی
 نکالنا یعنی بیرون کردن و ظاهر کردن بعربی آخر بخانه میجره و رای حمله و جیم در آخر و اظهار بطنای میجره
 و با و رای حمله در آخر و آبراز بیاسی موحده و رای حمله و زای میجره و وزن افعال گویند نکالنا بفتح اول و سکون
 دوم و تازی هندی بالف رسیده یعنی بینی بریده بعربی آخر اجمع بفتح همزه و سکون جیم و فتح دال حمله و
 عین حمله در آخر گویند بفارسی بینی بریده کسی که بینی او را از بیخ بریده باشند بعربی آخر اقلت بفتح همزه
 و سکون صاد حمله و لام و تازی فوقانی در آخر گویند چنگلی بفتح اول و سکون دوم و کسر جیم فارسی مخلوط اقلظ
 و سکون کاف تازی و کسر نون و سکون تحتانی معروف کجاست که ضمیدن آن عطسه آمد بعربی آن را
 عود العطاس گویند کسیر بفتح اول و سکون دوم و کسر سین حمله و سکون تحتانی و رای حمله در آخر تونی که
 از بینی برآید بعربی آخر اعراف بضم رای حمله و عین حمله بالف و فاد در آخر گویند و بفارسی خون بینی کسیر چو شام
 برآمدن خون از بینی بعربی عرف بفتح رای حمله و سکون عین حمله و فاد در آخر گویند عرف از باب نصر و منیع و کرم
 و سبع فعل از ان و عرف بصیغه مجهول نیز آمده نکالنا کسر اول و فتح دوم و سکون لام و نون بالف رسیده
 یعنی بیرون آمدن و ظاهر شدن بعربی خروج بضم خا و میجره و رای حمله و سکون و او و جیم در آخر گویند
 و بر آید آن آفتاب و دیگر ستارگان را طلوع بضم طاء حمله و لام گویند و برآمدن کسر و نون گویند و
 گاه و مانند آن را بعربی نجوم بضم نون و جیم و سکون و او و میجره در آخر گویند نجم قرن الشاة از باب نصر
 فعل از ان و برآمدن دندان شتر را بعربی نظر بفتح فاد سکون طاء حمله و رای حمله در آخر و فطور
 بضم گند و برآمدن دندان کودک را بعربی صلب بفتح صاد حمله و سکون بای موحده و همزه در آخر گویند

سکون تختانی و بفارسته برهنه با گویند مثلی تلو از شمشیر از نیام بر کشیده بعربی سیف سبیل من
 لام و سکون تختانی و لام و آخر و سیف مسلک بر وزن مفعول و شمشیر بشین مجیه و با و راسته جمله بر وزن مفعول
 و بفارسته شمشیر آهینه و شمشیر برهنه گویند شمس سحر سیکه عامه برهنه نزار و برهنه سر بود بعربی آخر احاسر بجا سبیل
 و رای حلات بر وزن فاعل گویند باب نون با و او + نواظر بکسر اول و دوم با الف و رای هندی در آخر
 آن چیزی باشد بین که آنرا از ریهان بافند و بر خیمه دوزند و گاهی آن بار را بر پشت چاروا ببنند و بفارسته
 نواظر بفتح نون و رای جمله در آخر گویند و بضم نون هم آمده چنانکه صاحب برهان گفته و برکی توفیر بضم قاف و سکون
 را و جمله گویند نواظر بفتح نون و سین جمله لغت فارسیست و در ادوی هندی مستعمل یعنی پسر دختر بعربی حافی بجا و جمله
 و فادال جمله بر وزن فاعل و سبط بکسر سین جمله و سکون بای موحده و رای جمله در آخر و بفارسی بنسبه و سیمیه نیز گویند
 نواظر بفتح نون و واو با الف و فتح لام و در آخر پارونانی که بگذا و غیر آن و در لغت فارسیست و در ادوی هندی
 مستعمل میر افضل ثابت الد آبادی گوید شعر آمد برون ز خانه چون آواز من شنیدند بخشیدند نواظر که را بهانه ساخت
 بعربی تیسر بضم میم و فتح تختانی و سین جمله شد و رای جمله در آخر گویند و برکی جوهر بک بضم جیم عربی و سکون رای ای جمله
 و فتح جیم دوم و نیز در هندی مقداری از طعام که در زمین کنند بعربی آخر القمه بضم لام و سکون قاف و اکله بضم حمزه و
 سکون کاف و فتح لام و تاد در آخر گویند و القمه کوچک را بعربی نبله بضم نون و سکون با و موحده و فتح لام و تاد در آخر گویند
 و القمه بزرگ را بعربی تلفظ بفتح ضا و جیم و کسر فا و سکون تختانی و فتح را و مجیه و تاد در آخر و بک بضم دال جمله و سکون با و جیم
 و فتح لام و تاد در آخر و بک بضم دال جمله و سکون نون و با و موحده و مفتوح و تاد در آخر گویند و بفارسی کر اس بضم کاف فارسی و کپ
 بفتح لام و سکون بای فارسی گویند نوبت بفتح اول و سکون دوم و فتح بای موحده و تاد در آخر لغت عربیست و در ادوی هندی
 و فارسی معنی فرصت و دولت و وقت و زمان معین گویند حرات نوبت آمد وقت بود و در فارسی بالفظ داون و گذشتن
 و رسیدن متعلی سعدی فرماید شهر سبزه و سید و خشک شد و گل شکفت و زنت بلبل ضر و شست که نوبت و در بزرغ
 صاحب گوید بیت کنون که از کمر کوه موج لاله گذشت به بیار کشتی می نوبت پیاله گذشت به نقش گوید شهر نوبت با و لیا
 چو رسید آسمان طلیعه به زان ضربت که بر سر شمشیر خدازدند و نیز بجهنم کوس و نقاره و این مجازست زیرا که نوبت
 رواج وقت می نوازند و باین معنی بالفظ زدن و نواختن متعل میسر حسن دهلوی گوید بیت نوبت زدند نوبت
 عیش ست ساقیا به عیشم بروی تازه خود تازه کن بیا به و متناخرین عرب هم باین معنی استعمال نمودند
 ناصر الدین حسن بن الفقیه گوید **س** اقول لنوبته احمی اتر کینه به و لایک منک لی اعشت او به به
 فقالت کیف یکن ترک هذا به و علی بیتی الامیر بغیر نوبه به و بالفظ ضرب متعل است یتقال ضرب النوبه نوح بفتح اول
 سکون دوم و جیم در آخر کلمه است که زنان بمی چنین نشود و خود انگشت استعمال نمایند بعربی لایکون و لایقده را الله

آهسته و بفاresه نوره نهادن و مالیدن و کردن و کشیدن و دار و کشیدن و دار
 اشرف گوید شعر بجهت بود و پیکرش نرم و صاف که از سه کشتی کرد و دار و کشتی نور و ربه
 فارسه است در اردوی هندی مستعمل یعنی اول فردر دین و آن رسیدن آفتاب است برج محل و آغاز بهار و بعد
 نیر و کبرسون و سکون و تختانی معروف و صنم رای اهله و سکون و او و زای عجم در آخر گویند و آن معرب است و شب
 را بفارسه فرستاد و فرستاده نیز گویند فردوسی گوید بیت فرستاد بخت تو نور و زباد چه شبان سیه بر تو چون روز با
 انوری گوید شعر شب محنت باختر آمد شد به شب فرستاده روز و روز و نور و لغت عربی است در اردوی
 هندی و فارسه مستعمل یعنی آنکه که در آنکه مو یکبار بر بند و شمس العاوست النوره بالضم الکلس به نوکر یعنی
 اول و سکون دوم و فتح کاف تازی و رای جمله در آخر لغت فارسی است در اردوی هندی می گویند بجهت چاکر است
 گوید شعر بر دو اسپ و نوکر بر دو به اسپ و نوکر جوان و چوندی به بعضی گویند نوکر لغت ترکی است زیرا که
 کبیر خان تولیخان را که پس او بود نوکر میگفت گویم این استندال خوب نیست مکن که لغت فارسی در ترکی است
 لغت باشد یعنی شاکری گویند معرب چاکر و المستخدم و الاجرة و اجیر نونی بضم اول و سکون دوم معروف
 باشد نون و سکون تختانی معروف یعنی نزد کوک بعرب به رب بضم شاکر معجمه و با سه موحده مشدود در آخر گویند
 شاکر که ابو منصور ثعالبی گفته باب نون با با نه بکسر اول و سکون دوم بلفظ بعضی استخوانی
 بر کنار به سه سر ایشان بود بعرب به آنرا ظفر بضم شاکر معجمه و سکون فا و را سه موحده گویند و بعضین نیز
 به آنظفار بلفظ جمع آن و بفارسه ناخن گویند نه کار بر وزن بهار منقش نامار و آن نخوردن از باداد
 مشدود تا مدتی از روز و این لغت فارسه است در اردوی هندی مستعمل یعنی بقری بقیق بکسر بر سه موحده و سکون
 تانی و قاف و در آخر گویند در صحاح است التیه علی الریق و التیه علی الریق نفسی ای لم علم شتیا و بفارسه ناشتا و ناشتاب
 گویند نه نار منقش یعنی اول و دوم با الف رسیده و بر سه موحده ساکن و ضمیم و فحاشه نون و سکون
 که ناشتا نگه باشد بعربی آنرا بقیق بر سه موحده و تختانی مشدود و قاف بر وزن سید و رافق
 بر وزن فاعل گویند التیه ریق و ایتا آدم پیش او ناشسته ناشسته نه نار می یعنی اول و دوم
 و کسر بر سه موحده و سکون تختانی معروف و لغت فارسی است در اردوی هندی مستعمل طعام ای
 وقت صبح خورد و بفارسه نه نار نیز گویند شاعر گوید بیت وصال تو تا باشد میبانی به نزد کرد تو
 سه بوسه خواهم نهاری به مخلص کاشه گوید شعر گرچه صبح صاف بود داشت ما تو به باقرص آفتاب
 توانی نهار کرد به بعرب غدا و بفتح غین معجمه و دال جمله با همزه ممدوده گویند و بفارسه ناشتا و پیش خورد
 و پیش دندان و چاشت نیز نهاری کخانا طعام وقت چاشت خوردن بعرب به تغدی یعنی معجمه

نه مال گویند نمک چکینا چشیدن طعام براسه دریافت مزدی بری ذوق بفتح ذال معجمه و بفار سے چاشنہ و
 پاشنی کردن و تفصیل آن در لغت چکینا گذشت نمک آن بفتح اول و دوم لغت فارسی است در اردوی سبک
 مستعمل ظرفی که در این نمک نمند یعنی آنرا نمک بسم و سکون میسم و فتح لام و حای ممله و تا در آخر گویند
 نمکسار لغت فارسی است در اردو سے ہند سے عمل با سہ کہ نمک مشکون شود بمعربے آنرا نون ففتح نون
 و سکون و او و فتح فاء و لام و تا و آخر و ممله بفتح میم اول و سکون میسم دوم و فتح لام و حای ممله و تا در آخر و ممله
 بفتح میم و لام مشد و بالفت و فتح حای ممله و تا در آخر گویند نمونہ بفتح اول و ضم دوم لغت فارسی است
 در اردو سے ہند سے مستعمل بمعنی مثال از چیزے بمعربے آنرا نمودج بفتح نون و ذال معجمه گویند و آن معرب
 و صاحب قاموس گوید انمودج خلاست باب نون بانون + نمند بفتح اول و سکون دوم و دال ممله
 در آخر یعنی خواہر شوہر بمعربے اخت الزوج و بفار سے نمنا بفتح نون اول و نون دوم بالف رسیده گویند
 شاعرے گوید بیت نہ خشو دارم نہ تننا + چون نکم ہر تننا + نمکا بفتح اول و سکون دوم مدغم بکان فارسی
 بالف رسیده کیکہ جامہ در بر ندارد بمعربے آنرا عریان بضم عین ممله و سکون رای ممله و تختانی بالف و نون
 در آخر و عاری بر دال قاضی و تخر و بضم میسم و فتح تائی فوقانی و حیم و کسر رای ممله مشد و دال ممله در آخر
 و بفار سے بر ہنہ و تخر و بضم لام و سکون بیسم گویند نمکا کرنا کہے را بر ہنہ کردن بمعربے تعریہ بفتح تائی فوقانی
 و سکون عین ممله و کسر رای ممله و فتح تختانی و تا در آخر و اعوا و بروزن افعال و تخر و بضم میسم و را و دال مملتین
 بروزن تفعیل و مضو بفتح نون و سکون ضا و معجمه و وا و در آخر گویند عواہ از باب تفعیل و اعواہ از باب افعال
 و عواہ من ثیابہ و جردہ من ثیابہ از باب تفعیل فعل ازان و نصا ثوبہ و نصاہ من ثوبہ از باب نصر فعل ازان
 و بفار سے بر ہنہ کردن و عریان کردن و جامہ از تن کسی بر آوردن و کشیدن نمکا ہونا جامہ از تن بر آوردن
 بمعربے تعری و تخر و عری بفتح عین ممله و سکون رای ممله گویند عری من ثوبہ از باب سمع و تعری و تخر
 من ثوبہ از باب تفعیل فعل ازان و بفار سے بر ہنہ شدن نمکا کرنا کہے را بر ہنہ کردن بمعربے تعریہ بفتح تائی فوقانی
 بایں موحده و لام و عین ممله بروزن افعال گویند نگلٹا فرو برون چیزے را از راہ حلقی بمعربے بلع بفتح
 بایں موحده و سکون لام و عین ممله در آخر و ابتلاع بروزن افتعال و لقت بفتح لام و سکون قاف و فاء
 در آخر و لقت بروزن تفعیل و از و را و یکسہ ہمزہ و سکون زای معجمه و کسر دال ممله و رای ممله بالف و دال ممله
 دوم در آخر گویند و بفار سے فرو خوردن و فرو بردن و او باریدن و او بارون و او باشتن نمکی زن بر ہنہ
 بمعربے عریانہ بضم عین ممله و سکون رای ممله و تختانی بالف و فتح نون قفا در آخر و عاویہ بروزن قاضیہ
 گویند نمکے پاؤں کیکہ کش در پانداشته باشد بمعربے حانی بحا کے ممله بالف و کسر فاء

[illegible]

۱۰۰ بتوید تا زخم گشته و جز آن که دوست بر آرد و بر سر استقلیم بنیم و شمع قاف و کسر لام مشد
وسین مملہ در آخر و بفار سے خاک شوی و خاک بزرگ شو گویند تسلیم گوید شمع کلید قفل سعادت زبوج
باشند و نگین جم طلب از خاک شوی میماند شمع ابو سعید ابو خیر زباید رباعی وی طفاک خاک بزرغبال سبت
سے زود و دوست و روی خود را می خست می گفت بهای مای کا فوس در پی و انکی نیافتم و غربال شکست
تیا هم لغت فارسی سے است در آرد وی ہندی مستقل و تحقیق آن در لغت میان گذشت نیا و کسر اول و دوم
بالف رسیده و او مخلوط التلفظ با ہمزہ ملینہ کہنے داد بر علی الصفات بنون و صاو مملہ و فابرو زن افعال گویند
شمع کسر اول و سکون دوم معروف و جیم فارسی در آخر یعنی زویل و تحقیق آن در لغت یاجی گذشت نیزہ
لغت فارسی سے است در آرد وی ہندی مستقل و تحقیق آن در لغت بر جی و بھالا گذشت نیند کسر اول و سکون دوم
دوم معروف و خفا سے نون و والی مملہ در آخر و بقا و بضم را سے مملہ و قاف بالفت و والی مملہ در آخر و جیم
جیم و سکون و او و والی مملہ در آخر گویند و قاف و بضم را سے مملہ و قاف بالفت و والی مملہ در آخر و جیم
بضم را و جیم و سکون و او و عین مملہ در آخر و قاف و بضم را سے مملہ و قاف بالفت و والی مملہ در آخر و جیم
یا الف و نون با الف رسیده رفتن خواب برے ذباب النوم و طیران النوم گویند بفار سے خواب رسیده
از چشم پریدن و خواب از چشم جستن و رسیدن فغانی گوید شمع رسیده خواب خوش از چشم پریدن
خواب است خیال کہ کہ آرمیده شود چشم خواب جسته تا بہ و کسیکہ خواب اورا نیاید بر علی اورا سہران فتح مملہ
و پا و را سے مملہ بالفت و نون و در آخر گویند و بفار سے بخواب اشرف گوید شمع پس از غری کشی در خود و ترا
اورا اگر بایم نہ شود و بخواب بنجم خا سے ناما نوس را ماند و پیغمبر بفتح اول و سکون دوم و بفتح فاد و کرام و
لغت فارسی سے است در آرد وی ہندی کسر نون مستقل موضع گذرانیدن بند از از شلوار و بر علی آنرا ہمزہ بضم و
خا سے مملہ و سکون جیم و شمع زای ہمزہ و تا در آخر گویند نیلا مملہ و تھانوی از زنج سبز رنگ ہمزہ و سکون
گویند و بفار سے زاک سبز و توتیا سے سبز گویند نیل مملہ و تھانوی از زنج سبز رنگ ہمزہ و سکون
و سکون نون و تبا ی ہندی مخلوط التلفظ بہام غلیست بمقدار فاختہ یعنی از ان نیلگون و بعضا بہ گویند
از اشراق بفتح شین مجہ و کسر آن و شمع قاف و رای مملہ مشد و بالفت و قاف در آخر و شقوق پیچیدہ شد با
قرطاس و شقوق بر وزن سفر بل گویند و بھار سے آنرا سبزک و نیلہ زراغ و کا سکینہ بر وزن تمشیر و نیزہ و
نیل کی پتی جیمے برگ نیل برے و سمہ بفتح و او و سکون سین مملہ و شمع نیم و تا در آخر و بھار سے
و نیم بفتح کاف و سکون تا سے فوقانی و نیم در آخر و عظم کسر عین مملہ و سکون ظای مجہ و فتح لام و نیم در آخر گویند
نیل بفتح اول و سکون دوم و نون در آخر لغت بھاکا کہنے چشم برے عین و ناظرہ و باصرہ و بفار سے دید

نیز گویند نمین مثنی زنی که هر سخنی که گوید گریه بران کند برنی آنرا بکلیه بصر بآن
 و تا در آخر دو مدحه بفتح دال جمله و کسر میم و فتح عین جمله و تا در آخر گویند نیو بکسر اول و سوس
 منقوط و تعلق با همزه بفتح نون و یوار بر بکسر اول و سوس جمله و بکسر اول و سوس جمله و بکسر اول و سوس جمله و بکسر اول و سوس جمله
 دال مطلقین بر وزن فاعله و بفارسته رک بفتح رای جمله و سکون کاف تازی و کده و کده و بفتح کاف و سکون
 بران جمله اول و فتح دال جمله سوم و پای بی بست و پایره گویند شمس جندی گوید شعر و رفع پیش طلب اصل کز برای
 درست باید کرد و ان نخست که داده و پیولا بکسر اول و سکون دوم و واد و لام با الف جانور نیست که مار را بپایه دارد
 میکند برنی آنرا سر خوب بضم سین جمله و سکون رای جمله و ضم عین جمله و سکون و او و با و موحده در آخر گویند و نیست
 ابن عرس بکسر عین جمله و سکون رای جمله و سین جمله در آخر و نبات عرس و ابو الکحلم و ابو رافع و ابو رقاصه و بکسر
 را سو بضم سین جمله گویند و نیز یولا قسم از رشت که اکثر انسان را بکاف می کند و بکاف پشت و جز آن برمی آید برنی
 آنرا سر طان و بفارسی هزار چشمه گویند باب و او با الف و او را بر او همانی جمله که برای نیم وزن کند برنی جمله
 بفتح صاد جمله و سکون و او و فتح لام و تا در آخر و سطوه بفتح سین جمله و سکون طای جمله گویند و نیز یعنی را بکاف و فتح
 برنی ضرب و ارن بفتح رای جمله و سکون نون چیزی که بطریق تصدیق و تهنید برنی آنرا صدقه بفتح صاد و
 دال مطلقین و فاق و تا در آخر گویند و ارن را برای جمله و نون بالف کشیده صدقه کردن برنی تصدیق بر وزن
 تفعل گویند تصدیق علیه از باب تفعل فعل از آن و ارن را برای جمله و سکون تختانی معروف و
 جیم بالف و نون بالف رسیده کسی را گفتن که قربانت شوم برنی تهنید بفا و دال جمله و تختانی بر وزن
 تفعل گویند و بفارسی بلا گردان شدن و بلا چین شدن و صدقه شدن و او و او بکسر اول و سوس جمله و بکسر اول و سوس جمله
 چه خوش لغت فارسیست در آرد وی هندی مستعمل تا شکر گوید شعر نخل شدیم ز تخمین چهارمان تا شکر که داده
 نیو است شعر و اهی من و دوه و دوه بفتح الف نیز آمده و اهی بکسر با و سکون تختانی معروف و آرد وی هندی
 و فارسی بفتح نون باب و دوه و دوه مستعمل در ویش و آله هر وی گوید شعر حسن بنحو دایگشت ادا مجنون را و دال است
 این و خنداش یکی و اهی نیست و برنی آنرا هر از بضم با و رای جمله با الف و دوه و فطل بفتح خای مجمر و طای جمله
 و لام در آخر گویند باب و او با رای جمله و و روی بفتح اول و سکون دوم و کسر دال جمله و سکون تختانی معروف
 نشانی که آن سپاهیان و غیر آن شناخته شوند برنی شعار بکسر شین جیم و عین جمله با الف و رای جمله در آخر
 گویند و رخلان بفتح اول و سکون دوم و فتح عین مجمر و لام با الف رسیده و نون بالف کشیده کسی را بر کار
 انگیزان و در همین ساختن برنی اغوا بضم نون مجمر و رای جمله بر وزن افعال و تخریض بجا و رای مطلقین و
 صد و مجمر بر وزن تفعل و حفص بفتح خای جمله و ضاد مجمر و شد و دشت بفتح خای جمله و ثنائی مثلثه شد و بکسر

این ورق بالترکیب لغت عربی است بمعنی در قهای کتاب در اردو سے ہندی و فارسی
 میں میرزا ظاہر وحید گوید بہیت جمع شش سوز و اشک و غم و چہا ب باشد۔ ورق کتاب عاشق ورق کہا
 اشد و فی الصحاح الورق من اوراق الشجر و الکتاب الواحدة ورقة و ورق و اوراق لغت فارسیست در اردو ہی ہند
 مستعمل ہند کہ برگوشما سے پیشانی اور اسی نویند چنانچہ پا ورق کلکہ کہ پایاں صفیہ نویند مطابق صفیہ اول
 از ورق دم و در ہند وستان بر کا ب شہرت دار و نعمت خان عالی گوید شعر وقتہ لالہ تہامی بورتی دایع
 بادل خون شدہ خویش سابی دارم۔ باب و او با صا و محملہ۔ و صلی غنیمت اول و سکون دوم و
 کسر لام و سکون تحتانی معروف دو کاغذ ہم چہا بنیدہ کہ بران مشق کنند بفارستہ کاغذ چہا بنیدہ گویند آخر
 نوید شعر باریق آئندہ سریشہ خنما طافتادہ است۔ شست و شوی خوب خواہم و اوان چہا بندہ رباب
 و او با طامی مطبقہ۔ وطن اختیار کرنا جای وطن گرفتن بربی ایلطان بروزن افعال و تو طین براد
 تفعلیل و استعجالان بروزن استعجال و اتقان بروزن اتقال گویند در صحت است او طنت الارض و طنتھا
 از باب تفعلیل و استعجالان از باب استعجال ای اتخذتھا و طنا و کذلک الاتقال و هو اتقال مند و بنا سے
 وطن بستن و گرفتن و ساختن و داشتن شانی نگاہ گوید شعر جو می بنم غیری بر سر کوئی تو می ترس
 کہ دامن گیر خاکست و مباد و آنجا وطن گیر و بہ جمال الدین سلمان گوید شعر بگو شہا سے سریر تو بخت بخت
 سخا نہای کمانت ظفر گرفتہ و شاق و آہ ہروی گوید ایسا شبیہ در اول بیداری و در آخر خواب۔ ندیم آنکہ تہی
 کند تہا را۔ بہ نام صورت دوبارہ آید پیش۔ نزدیکان کہ وطن کردہ اند عقبہ را۔ در دیش و آہ ہروی گوید شعر
 تا بہا نازد دیدہ و وطن ساختہ۔ ہر دل نیست کہ در دیدہ ندارد وطنی۔ باب و او با عین محملہ۔ وعدہ خلا
 لغت فارسیست در اردو سے چند معنی مستعمل کیکہ وعدہ کند و وفا کند آشیر گوید شعر فکندہ اند بہا
 زلف خویش چرا چو قمرند از پریشان بتان وعدہ خلاف۔ بعر بے خلف الوعدہ وعدہ کرنا با کسی
 وعدہ کردن بربی وعدہ بفتح و او و سکون عین محملہ و ال محملہ در آخر وعدہ بکسر عین محملہ در صحاح است وعدہ
 مستعمل میشود در خبر و خبر چنانکہ گویند وعدہ خیر او وعدہ شر او ایضا از باب افعال و در مستعمل میشود با حرف
 با چنانکہ گویند او وعدہ بالجن و در قاموس است وعدہ الامر و بالامر و وعدہ الامر و وعدہ الامر و وعدہ الامر
 در خبر گویند وعدہ در شعر او وعدہ گفتہ اند کہ در خبر او وعدہ اخیر گویند بی واسطہ حرف و در شعر او وعدہ بالشر
 گویند بواسطہ حرف آتہ بفارستہ و ند و نمودن و کردن و داشتن و اوان نسبتی گوید شعر وعدہ وعدہ
 و چشم او لیکن ہر اعتبار توان کرد قول مستان را۔ شاعر سے گوید شعر دی وعدہ کرد و نامہ بی وعدہ آمد
 امروز ہم زحمت نہ از نظام ہم ساخت شر مسامحہ میکہ گوید شعر شونی کہ وعدہ داشت ہمین دوش گشت

لغت خود که بهر چه روزی باشد که گفتیم که در هر یک از این دو روز که بخواهیم بکنیم لغت به میلی برویم که تو بسیار ساده بود و حتی توید معجز
 و عدد فاجعه چون دبی قد و اهل صومعه در دره انظار تو فوت کند تا ز راه باب و او با قاف + وقت تا
 اول معلوم و تا کنایه سکون کاف و نون با الف رسیده هنگام فرصت نگا به اشتن بعرب امتناز بنون و ما
 و زای می محمد و تحنین بجای ممل و یای تختانی و نون بر وزن فعل و بفار سے هنگام بستن باب و او با یاء
 و هان بفتح اول و دوم با الف رسیده و نون غنة در آخر کلمه اشاره است برای مکان بعید یعنی بنایان هم
 بفتح تائی مثلثه و میم مشدود در آخر گویند و بفار سے آنجا باب و او با یاء تختانی + ویرا بفتح اول
 و سکون و هم و راسه ممل با الف رسیده و فروختن جنسی را به زور بار عایا و متعینان از جوت بسیاری آن بفار
 از امال طرح ز مال طرحی گویند و فروختن آن مال را بطرح فروختن گویند و حمید گوید شعر اسیران گل رعنا که
 حل سے گویش به شکر بطرح فروشد ز تلخی دشنام به باب با الف + ما تخته بتا سے فوقا سے
 مخلوط السلف بهای می عضو کی مقابل پاست بعرب بفتح تائی یا تختانی گویند ایدی جمع آن و بفار سے
 دست و مقدار چو دین یعنی از سر انگشتان تا آرنج را بعربی ذراع بکسر ذال معجمه و رای ممل با الف و عین ممل در
 و بفار سے ریش و ارش بفتح تائی گویند یا تختانی بتا سے فوقانی مخلوط السلف بهای با الف و بای فارست
 با الف و کسر هزه تختانی معروف رسیده و معنی دار و اول دست و رازی کردن با یکدیگر از روزه جنگ
 بفار سے آنرا با هم دست بازی گویند و دوم از وی مزاج با یکدیگر دست و رازی کردن بفار سی دست بازی
 بهای موحده گویند یا تخته او سٹھا لینا اول معلوم و او سٹھا لینا بضم اول و شت تائی هندی مخلوط السلف
 با الف و کسر لام و سکون تختانی مجهول و نون با الف کشیده عبارت است از ترک کردن چیزی یعنی رفع الید
 گویند رفعت عنه یعنی و بفار سے دست از چیزی برکنند و بر دشتن نشانی گوید شعر کم از دماغ
 بتان برکنده ام دست نیاز ده اندک اندک نقد بسیاری بدست آورده ام + ما تخته بهر اول معلوم
 و بهر انبشج است تازی مخلوط السلف بهای و راسه ممل با الف رسیده بهیست دست آلوده اند چیز سے
 پس اگر آلوده از گوشت بود و بعرب گویند به من اللحم غرقه بفتح غین معجمه و کسر میم و فتح راسه ممل و تا در آخر و اگر
 از بیه آلوده باشد گویند به من اللحم زهمة بفتح زای معجمه و کسر با و فتح میم و تا در آخر و اگر از ماسه آلوده بود گویند
 به من السمک صرة بفتح صاء ممل و کسر میم و فتح لام ممل و تا در آخر و اگر از دهن زیت آلوده بود گویند به من الزيت
 فتمة بفتح تاف و کسر نون و فتح میم و تا در آخر و اگر از بیضه مرغ آلوده بود گویند به من البیض زکبة بفتح
 زای معجمه و کسر با و فتح کاف و تا در آخر و اگر از دهن آلوده بود گویند به من الدهن زخمة بفتح زای معجمه
 و کسر نون و فتح خاء معجمه و تا در آخر و اگر از سر که آلوده بود گویند به من الخمل خبطة بفتح خاء معجمه

مجلس

و کسر میم و فتح طاء جمله قادر آخرو اگر از انگبین آلوده بود گویند ید من لعل از مجة بفتح لام و کسر زای مجمه و فتح میم و تاء آخر
و اگر از فاکه آلوده بود گویند ید من الفاکه از مة بفتح لام و کسر زای مجمه و فتح قاف و تاء آخر و اگر از عنفران آلوده بود گویند
یده من الی عنفران ر و عنة بفتح زای همله و کسر دال همله و فتح عین همله و تاء آخر و اگر از گل آلوده بود گویند یده من الین
رو عنة بفتح لام همله و کسر دال همله و فتح عین مجمه و تاء آخر و اگر از رنگ آهن آلوده بود گویند یده من الی حدید سکه بفتح
سین همله و کسر با و فتح قاف و تاء آخر و اگر از سر گین آلوده بود گویند یده من العذرة فطنة بفتح طاء همله و کسر فاء
فتح سین همله و تاء آخر و اگر از بول آلوده بود گویند یده من البول و شله بفتح و او و کسر شین مجمه و فتح لام و تاء آخر
و اگر از بچک آلوده بود گویند یده من الوسخ در نه بفتح و ال همله و کسر زای همله و فتح نون و تاء آخر و اگر از بکر آلوده
گویند یده من الی مجله بفتح میسم و کسر جیم و فتح لام و تاء آخر چنانکه ابو منصور شرحه بے ذکر کرده باشد و اگر از
اعضا شکی که پیش از تب کردن غافل شود بکبر بے آنرا فطر بضم فاء و تاء نوقانی و سکون و او و زای همله و تاء آخر
گویند و بفار سے فنجیدن بفاد نون بروزن رنجیدن با تھے یا کون مار تا عبارت از سی و چند کردن و کجا
بفار سی دست و بازون و کردن صاحب گوید شعر چه قدر دست و پا زدم صاحب بکه دل از دست
رفت و دست از کار برد هم او گوید بیت تالی اندیشه درین عالم پر شو کنی بد دست و پا چند درین عالم بخور کنی
یا تھے بھیلانا بفتح با سے فار سے مخلوط التلفظ بها و سکون تختانی و لام بالف رسیده و نون بالف شیده
دست دراز کردن براسے چیزی پیش کسی و آن عبارت است از گدائی کردن بعر بی استکفاف بکاف و تکرار
فابروذن استفعال و تلفظ بروزن لعل گویند و بفار سے دست کچھ کردن فطوری گوید میریت بخود زلف با تھر بفتح
زهر کشایش کن کچھ دست یا تھے بھیلانی بضم جیم مخلوط التلفظ بها و لام بالف رسیده و کسر حمزة و سکون تختانی و نون
عبارت از آنست که بزنان و قطع الطریق چیزی از تقدس وان و کاروان ستانند بفار سی ره اقدان گویند آیه خبر
فرماید بیت ره اقدان گرفت از زهر کرانند بماند از راه رفتن بر کرانها یا تھے بھیلانا بفتح جیم فارسی و لام بالف و نون
بال کشیده دست بکسی برای زدن دراز کردن بعر بی بسط الید بفتح بای موحده و سکون سکین همله و طاء همله مضاعف
بسوے ید گویند قال اللہ تعالیٰ لمن بسطت الی یدک بفار سی دست بازیدن یا تھے حیر صالیتا دست خود راز
دست کسے بر کشیدن بعر بی نفع بفتح نون و سکون زای مجمه و عین همله و تاء آخر و امتلاخ مجیم و لام و ضای مجمه بروزن
افتعال و اجتناب مجیم و ذال مجمه و بار موحده و امتناع نون و ذال مجمه و عین همله و تاء آخر بروزن افتعال گویند نفع یده من
و امتلاخ یده و اجتناب یده و امتناع یده من یدہ الفاضل بر کشیدن دست خود را از دست گیرنده یا تھے بھیلانی بر کشیدن
دست بشمشیر زدن از بهر کشیدن بعر بی اب بفتح بجر و بای موحده مشد و تاء آخر و اخلاف بخار مجمه و لام و فاء
بروزن افعال و صما حسنة خلف الرجل اذا لم یجری یدہ الی سیفہ لیل و بفار سی دست بشمشیر برودن ید گویند یا تھے کی روی

مانی که بکف زده پنجه باشد بر بی آنرا المکه بضم میسم و فتح لام و کاف شد دو فتح میسم بر وزن مضمره گویند یا تخته مروارید
 بفتح میسم و ضم رای هندی و سکون واو و رای هندی دوم و نون با الف دست کسی را پیچیدن بر بی حروف فتح جا ممله
 و سکون نون و واو و در آخر گویند و بفت بفتح لام و سکون بای موحده و تایی فوقانی در آخر ولی بفتح لام و تحتانی
 و قبل بفتح قاف و سکون تایی فوقانی و لام در آخر گویند خنایده از باب نصر و ضرب و بفت یده از باب نصر و لوی و
 و قبل از باب ضرب فعل از ان و بفار سے دست بر تافتن گویند یا تخته ملنا اول معلوم و ملنا بفتح میسم و سکون
 لام و نون با الف و ستمارا مالیدن از حسرت بر بی تقلیب بفت لام و بای موحده بر وزن تفعیل مضارع
 لفین گویند قال الله تعالی تقلیب کفیه یا تخته پیر شک و یکے او گھنا یا تخته معلوم و باقی بفتح با و تایی
 و سکون رای ممله و کسره تایی هندی و سکون تحتانی مجهول و کاف تازی و کسره دال ممله و سکون تحتانی مجهول و کاف
 و سکون تحتانی مجهول و ضم الف و سکون تا و هندی و نون با الف تکبیر بروستا کرده بر خاستن بر بی عین بفتح عین ممله و سکون
 جیم و نون در آخر گویند در حدیث ابن عمر است انه کان یعجن فی الصلوة فتعیل له ما به اقبال راست رسول الله
 صلی الله علیه و سلم یعجن فی الصلوة ای یعتمد علی یدیه اذا قام کیا تفعیل الذی یعجن یا تخته نون یا تخته میسم
 دست بدست بر بی ید اید و بفار سے و شاد دست نیز گویند یا تخته بکسره تایی فوقانی مخلوطا التکلف بها و سکون
 تحتانی معروف حیوانی است بزرگ جثه کالان خر هم بر بی آنرا فیل یکسره یا گویند اخیال بالفتح و فیول بالضم جمع
 و شمشل یکسره و دوشین و لام در آخر و میسم بفتح عین ممله و سکون تحتانی و فتح با و میسم در آخر و عیشوم بفتح عین ممله
 و سکون تحتانی و ضم شای مشکله و سکون واو و میسم در آخر و ابو و غفل بضم دال ممله و سکون غین مجرور و ضم فاکسیت
 آن چه و غفل بجه فیل را گویند و بفار سے فیل را پیل باباے فار سے و پیل بزرگ جثه و حبیب را بفت
 کنج یکسره کاف تازی و سکون نون و جیم در آخر گویند و دوسی گوید بریت ابا کوس و بانای روئین و کنج
 ابا تازی اسپان و فیلان کنج و و بر بے زند فیل بفتح زای مجرور و سکون نون گویند و آن معرب زنده است
 لکن فی القاموس یا تخته و انت بدل ممله با الف و نون غنه و تاسے فوقانی در آخر بضم و ندان فیل
 بر بے آنرا حاج بعین ممله و جیم گویند و بفار سے پیلسته یا ط بتاسے هندے در آخر بضم باز را بر بی
 سوق بضم سین ممله و سکون واو و کوف و در آخر گویند امواق بفتح جمع آن بار بارے ممله در آخر هر چه از مر و از
 و گها و جز آن در رشته کشیده زنان و رگلو اندازند لغت فارسیست در اردو سے هندے مستقبل و یا
 از توافق لسانین است شاعرے گوید مصراع گسته مار مر و اید در بر منیر گوید بریت بند که خلق
 شایه شاه دوران و در بار گل ملاک سجه گردان و بر بی عقد یکسره عین ممله و سکون قاف و دال ممله
 در آخر و شلیخ یکسره واو و شین مجرور با الف و حاء ممله در آخر و نقصار یکسره تاسے فوقانی و سکون

و ساد و هله بالف و رای هله در آخر و حامل بفتح حاء هله و نیم بالف و بفار سے گریو ارد بکسر کاف فار سے
 و راسے هله و یاسے مجهول و فتح طای هله نیز گویند یا ر تا برای هله موقوف و نون بالف رسیده و قاف ناقصه
 برداشتن بعربے حرم بفتح حای هله و رای هله و نیم در آخر گویند و صحت حرم الرجل از باب تاجع ای قهر و خیر
 اما اذا اقرت و بفار سے و ر با حلق گویند یا لوان بضم لام و سکون و او مجهول و نون در آخر و نه است بعربی از
 حرف بضم حاء هله و سکون و او و فاد و آخر و حسب الرشد گویند گرم و خشک است در سوم یا لک نشاء عربی
 و راد و کس هند سے و فار سے مستعمل و اثره که بهنگام ابر گرد ماه پدید آید بفار سے آخر از حرمین ماه و اثره ماه و اثره
 و شاد و ریشین معجم و فتح و او و شاتور و بتا سے فوقانی گویند نیز و نیز مشقی گوید **شحر** که همچون چون بر لب
 خورشید چکی چون شاتور و از دور مقاب **شحر** و لک نشاء از علامت طلعت امید واره
 چون بزرگ که او شود از شاد و ریشاد بعربے داره بدال برای طلعت نیز گویند و اثره که گرد آفتاب پدید آید
 بعربی از اخفا و ه بضم طای هله و فالف و فتح و او و فاد و آخر گویند و بفار سے خرم آفتاب یا لک **شحر** یا
 افتادن حلقه گرد ماه بعربے حدوث الاله گویند و بفار سے یا لک **شحر** و یا لک افتادن شاعر سے گوید **شحر**
 تا خط بدور ماه رخت یا لک بسته است یا لک مده حلقه ناقصه بسته است یا میرزا عصم تبریزی گوید **شحر**
 ساغر سے چون بکف میگیه و آن ماه تمام یا لک سے افتد بدور کاوش از خط جام یا لک **شحر** یا لک
 و با سے فار سے و نون بالف کشیده گشته شدن دم از مشقت و گران بی بعربی بهر بضم با سے موده و سکون و او و
 در آخر و بنهار بر وزن افعال گویند و بفار سے و م گستن دوم بر افتادن یا لک **شحر** بنون غنه و کسر و ال هند سے
 و سکون تخانی معروف و یک گلیں بعربی از ابرمه بضم با سے موده و سکون راسے هله و فتح نیم و تاد و آخر گویند
 و دیگے که از سنگ سازند بعربی از اصدان بفتح صا و هله و سکون تخانی و و ال هله بالف و نون در آخر گویند
 و دیگے که دیان دیگ افزار نند بعربے از اقر صه بکسر میسم و سکون قاف و فتح ناسے هله و حاء هله
 و تاد و آخر گویند و بفار سے و یک افزاردان یا لک **شحر** یا لک نون و سین هله در آخر استخوانی که زیر گردن
 و بالا سے سینة بود بعربے از اقر ترقه بفتح تاقی و سکون راسے هله و ضم قاف و فتح و او
 و تاد و آخر گویند تراقی جمع آن و بفار سے آخر بالف مده و ضم خاصه هله و رای هله در آخر و چشم گردن و نیز بان
 بدان و حقانیاں هله را گویند که از طلا و نقره ساخته بگو آویزند بعربے از اطوق گویند و تفصیل آن در لغت
 هندی که لغت مردم شهرت خواب آمد یا لک **شحر** یا لک نون و کاف تا نازی ساکن و نون بالف رسیده
 و نون و نون بعربی طر بفتح طای هله و سکون رای هله و و ال هله در آخر گویند و نیز باندن ستور از این بعربے
 و نون بفتح سین هله و سکون و او و قاف در آخر گویند یا لک یا لک کلمه است که که وقت بازداشتن سگے را

کار سے گویند پس اگر کوک را از بدش تن چیز و یا از خوردن چیزی منع کنند بعربے کن کنج یکبار ہر دوکان و سکون
ہر دو خانے ہجر گویند و بتشدید ہر دو خانہ آمده و مننون ہم گویند و بالتشدید خاکان را مفتوح و مکسر ہم می آرد و حدیث
عل الحسن و ادا بحسین علیہما السلام ثمرة من ثمرة الصدقة فقال له البخی صلی اللہ علیہ وآلہ وصحابہ وسلم کن کنج در
ما یہ است جو زجر البخی و دروغ و فقال عند التقدر البخی فکانہ امرہ بالقائما من فیہ یا و ن بفتح و ادا و سکون
و ان غری کہ و رادویہ و جزائ کہ بند بعربی آرا یا و ون بضم و ا و اول و سکون و ا و دوم گویند فارسیان یک و ا و را
ذخف کردند و فتحه دادند و ا و ر دو سے ہندی ہم متعل بہین ست بعربی مہر اس یکسہ میم و سکون و ا و را سے حملہ
الف و سین حملہ و ر آخر و منجا یکسہ میم و سکون و نون و حامی حملہ بالف و زای مجمر و ر آخر نیزہ گویند و ر قاموس ست
عمرہ کنج و تہ بالمخار لہما و ون و بفار سے دار و کوک و یا نہ تتجانی بالف رسیدہ و فتح نون و با و ر آخر و کا بیلہ
کاف تانہ کہہ بایے فارسی و با و ن کو یک بتری اغویہ بضم حمزہ و ضم غلین مجمر و سکون رای حملہ و فتح
ا و ر آخر گویند و دستہ اش را بعربی مدق یکسہ میم و فتح و ال حملہ و قاف مشد و ر آخر و ملطاس
ن لام و طاسے حملہ بالف و سین حملہ و ر آخر گویند و بفار سے دستہ با و ن پائے پائے
کہ در وقت نہایت عجز و اضطراب گویند بعربے آوہ بفتح حمزہ و سکون و ا و کوہر با گویند و بضم
بائیز کہہ و بفار سے جلی جلی یکسہ جیم باب یا با تانی فوقانی + بہتوڑ بفتح اول و دوم و سکون و ا و
زای ہندی بالف رسیدہ افرار لیت آہنگران و زرگران را کہ بان آہن و زر گویند بعربے آنا فطلس
بہر فاد کسر طاسے حملہ مشد و سکون تتجانی و سین حملہ و ر آخر گویند و ر اس ست فطس اسناد اسناد بید بایں
بہو مطرقتہ البکیۃ اذا فطی و تقول اصبر علی ادب النطیس و لو طرقک بالفطیس و بفار سے خایسک و پتک
بہتوڑ می بفتح اول و دوم و سکون و ا و کوہر رای حملہ و سکون تتجانی معروف آہ ایست کو یک کہ آہنگران
و زرگران بان آہن و زر را گویند بعربی آنا صیت یکسہ صا و حملہ و سکون تتجانی و تاسے فوقانی و ر آخر و امینہ بضم حمزہ و
فتح میم اول و سکون تتجانی و فتح میم دوم و تا و ر آخر و مطرقتہ یکسہ میم و سکون طای حملہ و فتح رای حملہ و قاف
تا و ر آخر و میقتہ یکسہ میم و سکون تتجانی و فتح قاف و عین حملہ و تا و ر آخر گویند و ر نہایہ است فی حدیث
نزل مع آدم علیہ السلام المیقتہ و السندان و الکلبتان المیقتہ المطرقتہ التي یضرب بہا السکید و غیرہ و اجمع المومنین
المیم زائدہ و الیا و بدل من الواو قلبت لکسرہ المیسم و بفار سے خایسک و پکاش بتجھیا ر بفتح اول و
سکون دوم و تتجانی بالف رسیدہ و رای حملہ و ر آخر بمعنی ساز جنگ بعربی سلاح یکسہ سین حملہ گویند
بتجھیا ر بتدبر و مانے کہ سلاح با خود دارند بعربے مسلحہ بفتح میم و سکون سین حملہ و فتح لام و حامی حملہ
تاسے فوقانی و ر آخر و صحیح ست اسلحہ قوم نو سلاح و در قاموس ست سالح و سلتو بمعنی ذو سلاح و بتجھیا ر بفتح

اول و کسر دوم و سکون تحتانی مجهول و کسر لام و سکون تحتانی معروف باطن دست بحرانی کف بفتح کاف و فاء مشد
 و راحه براسه جمله با الف و فتح حاء جمله و تا در آخر گویند و بفار سے کف دست و هیک بفتح باو با سے تاز سے
 و کاف تازی و تری کی اوج بفتح حمزه و ضم و او و سکون جیم فارسی و از اعضا سے انسان و عضو اند که اول آنها کاف
 اول کف دوم کوع سوم کرسوع چهارم کف پنج کابل ششم کید هفتم کلیه هشتم کمره نهم کفل دهم کعب نقل کنند که سیکه از
 اهل لغت نه عضو را که اول آنها کاف است شمرده بود اما کمره از یاد آورفته چون بر بیت انخارفت بیاض آید و بعضی
 بر عشره زیاده کرده اند و آن اینست که ذوب یعنی نفس و کرسیمه یعنی ریه و آن در دشت نام متعل می شود و کرد و آن
 پنج گردان باشد و کراویس و آن بر آندگی استخوانها سے مفصل بدن باشد مانند مفقین و عکبین و کلکل یعنی
 سین و کشیع یعنی تیگا و کاده و آن گوشت موخران و کراغ و آن در انسان مادوان رکه و کوشله یعنی ذکر و کفر
 یعنی کناره فرج و کلشوم و کعبه یعنی فرج و کین و آن گوشت باطن فرج متعنه یعنی اول و سکون دوم مخلوط تلفظ
 و کسر نون و سکون تحتانی معروف ماده فیل بحرانی عیشوم بفتح عین جمله و سکون تحتانی و ضم ثائمه مثلثه و سکون
 و او و هم در آخر و فیله بانا سے تانیث گویند صاحب قاموس گوید عیشوم براسه مذکر و مونث هر دو آمده بفار سے
 پیل ماده گویند و تلفظ نام بکس طاسه مطبقه و سکون لام و ضای مجیه با الف و هم در آخر متعنه بفتح اول و
 سکون دوم مخلوط تلفظ بها و تحتانی با الف یعنی باران بشدت که در آخر بر شکل می بارد و بفار سے آنرا
 فیل باران گویند و کلیم گوید بیت مشری فیل از تیر لرزان چنان که از تیر باران بر میند تان + باب
 باتا سے میند که + هرط کرنا بفتح اول و سکون دوم و فتح کاف تازی و سکون رای جمله و نون
 با الف ایستادگی کردن در کاری بحرانی اصرار بصاد و رای مطلقین بروزن افعال و استبداد بتا سے فوقانی
 و با سے موحده و دال جمله بروزن استقلال و بفار سے استبداد کردن و بر سه استبداد آمدن هرط و هر می
 بفتح اول و سکون دوم و فتح و ال جمله مخلوط تلفظ بها و سکون رای جمله و کسر میسم و سکون تحتانی معروف
 بد معاطلی و مفسدی بفار سے که پلاسی بفتح کاف تازی و سکون جیم تازی و فتح با سے فارسی گویند باب
 با با جیم تازی + همچو بفتح اول و سکون دوم و او در آخر خلاف مع لغت عربی ست در اردو که هند
 و فار سے مستعمل و صحیح ست الجا و خلاف المبح و قد رجوعه رجوعاً و هجاء و تهاجره هجوم بالضم لغت عربی ست
 یعنی ناگهان آمدن بر کسی و در اردو سے هندی و فار سے بستنه ابنوه مستقل عربی گوید شعر گر نشنودنیم
 هجا کریم او + بر مخزنو بهار هجوم آور و عطاس + بحرانی زحام بکسر زای مجیه و حاء جمله با الف و هم در آخر
 گویند باب با با جیم فارسی + بچکی یکسر اول و سکون دوم و کسر کاف تازی و سکون تحتانی معروف جستن مخلو
 بحرانی فواق بضم فاوه او با الف و قاف در آخر گویند و بفار سے بچکه بضم با و سکون جیم فارسی و که بضم با

کس اللغات
فارسه

دل بهیچگی لکنا بفتح لام و سکون کاف
 دریه بهم رسد دوم از ان بند میشود یعنی بفتح نون و
 راج الباکي از باب ضرب فعل از ان و ماقه بفتح میم و همزه و قاف و تادرا
 ح و امتاق از باب افتعال فعل از ان بفار سے گریه در گلو پیچیدن و در گلو گره
 روی تو چون گریه در گلو پیچید از هرین مثره طوفان تو بر خیزد و فغانی گوید
 در گشت فغانی که بسیار ازین آلهما در جگر اوست و در جنبه گریستن نیز آمده باب با با و ال
 دو با لغت عربی است در اردو سے ہند سے و فارسی سے متعلی مرغیست کوچک بر سرتاج دار و در
 و الاخیار و بفار سے آنرا بدک بضم بہر و بای نازی و بدک و بوبیک و بوبہ و بوبو و بوبیش گویند
 بر بای عربی آواز بدک را گویند لهذا اورا ہم بدین نام موسوم کردند صاحب جمالگیری بہر دو با آفتاب
 پ بہر و بای فارسی کال هر غنما گویند و چون بد تاج دار است بدین نام موسوم شد و اورا
 و شانہ سر نیز گویند طغر گوید شعر آنکس کہ پی بہ تخت سلیمان عقل برود چون شانہ سر مقید افکند
 با و ال ہند سے بہر ہی بفتح اول و کسر و م مشد و و جتانی معروف رسید و عضو نیست
 حساس بہر ہی آنرا عظم بفتح عین حملہ و سکون ظلمت جمہ و ہم در آخر گویند عظام بالکسر جمع آن
 استخوان و تیر کی سونگاک بضم سین حملہ و نون غلی و فتح کاف فارسی و سکون کاف عربی و ہر استخوان
 تیر و تہی باشد بہر ہی آنرا قصب بفتح قاف و صاد حملہ و بایے موحده در آخر گویند و ہر استخوان
 بعضی را لوح بفتح لام و سکون واو و حای حملہ در آخر گویند باب با با را اے حملہ
 دل و دوم بالف رسیدہ ہر چیز یکہ رنگ سبز دارد بہر ہی آنرا اخضر بفتح ہمزہ و سکون
 فتح ضا و معی و راے حملہ در آخر گویند شجرہ خضر او درخت سبز و بفارسی سبز ہر اس
 ہر اس ہر اس و سین حملہ در آخر لغت فارسیست در اردوی ہندی سقل یعنی ترس و بچہ و
 ان و دشمن و افتادن و افگندن متعلی قاضی محمد معصوم شوستری گوید بیت عاشق اگر رنگ
 ہر اس کہ ہر اس ہر اس رو شناس کردہ سعدی گوید بہریت چنین گفت مر و حقائق شناس
 ہر اس ہر اس طالب آملی گوید شعر یکے را بدل کردہ تاثیر و ہشت و یکی را ہر اسی بجا
 گوید شعر بگاہ تیغ زدن ہر زرد و لرزانست کہ بر زمانہ فگندہ است بہریت تو ہر اس
 گوید با فغانی گوید شعر صد بار تیغ قہر کشیدی و چہ چنان بدی آمد از سبے تو
 بہر ہی خوف و روع بفتح راء حملہ و سکون واو و عین حملہ در آخر و در بعضی ذال و ال

ان سحر بفتح سین در و جاد
 طبار الذی بفتح آن بفتح او شهره والذی لم یجتنبک او قوی
 مرفوع بعد از ان جفع بفتح جیم و ذال مجیم و عین ممله در آخر گویند
 و محتانی مشد و تا بهنگام مرگ گویند هر غنی بکسر اول و سکون دوم
 ده آهوه بعربیه بفتح غای مجمر و سکون بای موحده و فتنه محتانی و تاه
 و ام شادون و ام الطلا هر یاول بفتح اول و سکون دوم و محتانی بفتح سین
 بایک در ان سبزه بسیار باشد بعربی آنرا خضر بفتح خای مجمر و کسر ضا و مجمر و رای
 محتانی و سکون خا می مجمر و ضم ضا و مجمر و سکون و او در آخر و مخضرة بفتح میم و ضا
 سے مرغزار و سبزه زار هر یول بفتح اول و کسر دوم و سکون محتانی و فتح سین ممله و تا در
 ت در اردوی هندی و فارسی متصل و اک طوائف است که از اردو گندم و آب گوشت و شیر می پزند
 ان کریم نیز گویند باب با بارای هندی + شهر بفتح اول و سکون دوم بار و خنکیت و آن
 ابوعربیه الا بلیج الاصغر بکسر عوف گویند و بفارست بلیله زر و سر و ست در درجه اولی و خشک
 سیاه و آنرا هندی زنگی پز گویند و بعربی الا بلیج الاسود و بفارست بلیله سیاه در اول سر
 و بعضی گویند که ست هر پز آنرا بفتح اول و سکون دوم و فتح تا و از ای و رای هندی بفتح
 سیده بفتح ارشدن بعربیه اضطراب و اضطرار و است و ست و پالم کردن و دست و پا
 فتح اول و سکون دوم و ضم با سے فارست مخلوطا لکن بلیله و سکون و او در آخر و فتح را و
 لوشن بضم تا سے بند کے اول و فتح تا و هندی دوم دره کران و او در آخر و
 بعربی آنرا خلیج بفتح خای مجمر و لام و جیم و در آخر گویند و او در آخر و
 دل منشی و تعب بفتح اول و سکون دوم و تا سے و او در آخر و
 حروف و آن سه قسم است سبید و شخ و زر و بعربی آنرا زنجیر و او در آخر و
 ن و نای مجمر و در آخر گویند گرم و خشک ست و در درجه سوم و نیز بفتح اول و سکون
 ن و کمان را بیکه بتم حاکمان و جو نظامان بفارست آنرا بفتح اول و سکون دوم و او در آخر و
 ن و کمان را بیکه بتم حاکمان و جو نظامان بفارست آنرا بفتح اول و سکون دوم و او در آخر و
 ن و کمان را بیکه بتم حاکمان و جو نظامان بفارست آنرا بفتح اول و سکون دوم و او در آخر و
 ن و کمان را بیکه بتم حاکمان و جو نظامان بفارست آنرا بفتح اول و سکون دوم و او در آخر و

[illegible]

ملاحظه شود در این مبحث که تازی با الف و سین و سید و سیدین
 تازی سبک وضع بفرنی آنرا طالعش بطای محله و
 شد و با الف و شین مجمر در آخر
 و فوف و نون با الف کشیده و برانگیختن سبک
 ریش و برای محله تین و شین مجمر و تپیش بهاد و او
 نین مجمر و پنچین بفارسته آغا لیدن و برانگیختن و اگر سبک
 و سین محله با الف و دال محله و در آخر گویند در صحت او سبک
 ب باؤل و سکون دوم و نون با الف رسیده یعنی جنیدان بفرنی تخرک
 مل و سیدین مجمر و سکون تختانی و دال محله و در آخر گویند با و اشش و دال
 میم و سکون تختانی و لام و تمایل بر وزن تفاعل و اهر از بهاء و تکرار ای
 ج و ای بفرنی ریش تخرک میم و سکون با و زای مجمر و در آخر گویند باب
 سست در آخر دومی پنجمی مستعمل غلیظ استخوان خوار شهو است که بر هر که
 بلج بضم بای موحده و فتح لام و حامی محله و در آخر گویند سبک و با الف است
 ظاهر عظم من الفسحوق الریش لا تقع منه ریش
 راتر الا و احم علی کسر العظام و ابتلا عما و یقال
 م و فتح جیم تازی و سکون و اد و مجهول که لام و سکون
 و تندر آخر و سن سبک سین محله و نون مشد و سفین
 برای مجمر ملاجا معنی می در خاص الانشاء آورده که یا سبک
 علوم نشد که معنی ترکیبی آن چلیست و لغت کیاست بهر از لغت فارسیست و در آخر
 از دار بفرنی بطایه یکسر بای موحده و طای محله با الف و فتح نون و تندر آخر گویند
 و کسر سین محله و سکون نون یعنی چلیست و سکون نون و تندر آخر گویند
 ریه مصاحبه الا تریاب جکرنا بضم اول و فتح دوم و سکون کاف تازی
 ریه مصاحبه سین محله و سکون طاکس محله و و او در آخر و

